AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSA

AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSA

AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSA

1966. MÁRCIUS 29 – ÁPRILIS 8

KOSSUTH KÖNYVKIADÓ · 1966

Az SZKP XXIII. kongresszusa 1966. március 29-én, moszkvai idő szerint délelőtt 10 órakor nyílt meg a Kreml Kongresszusi Palotájában. Brezsnyev elvtárs megnyitó beszéde után a kongresszus jóváhagyta az alábbi napirendet:

1. Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója — előadó L. I. Brezsnyev elvtárs, az SZKP KB első titkára.

2. Az SZKP Központi Revíziós Bizottságának beszámolója — előadó N. A. Muravjeva elvtársnő, a bizottság elnöke.

3. Az SZKP XXIII. kongresszusának irányelvei a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló 1966—1970. évi ötéves tervhez — előadó A. N. Koszigin elvtárs, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke.

4. A párt központi szerveinek megválasztása.

Brezsnyev elvtárs március 29-én, Muravjeva elvtársnő ugyanezen a napon, Koszigin elvtárs április 5-én tartotta meg beszámolóját. Április 4-én a kongresszus egyhangúlag jóváhagyta a Központi Bizottság és a Központi Revíziós Bizottság beszámolóját, április 8-án pedig egyhangúlag elfogadta a Brezsnyev és a Koszigin elvtárs előadói beszédével kapcsolatos határozatot. Ugyanezen a napon a kongresszus egyhangú határozatot hozott az SZKP szervezeti szabályzatának részleges módosításáról és egyhangúlag nyilatkozatot fogadott el az Egyesült Államok vietnami agressziójáról.

A kongresszus küldöttei az április 7-i esti ülésen megválasztották a párt központi szerveit.

Az SZKP XXIII. kongresszusa április 8-án Brezsnyev elvtárs záróbeszédével fejezte be munkáját.

A kongresszuson vendégként részt vettek 86 kommunista, munkás-, nemzeti demokrata és baloldali szocialista párt küldöttei.

1966 május. A KIADÓ

BREZSNYEV ELVTÁRS BESZÁMOLÓJA AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSÁN

1966. MÁRCIUS 29.

Küldött elvtársak! A pártunk XXII. és XXIII. kongresszusa közötti időszak folyamán hazánkban és a nemzetközi életben egyaránt sok nagy és fontos esemény történt. A Szovjetunió Kommunista Pártja ezekben az években, a XX., XXI. és XXII. kongresszuson kijelölt irányvonalnak megfelelően, szilárdan a kommunista építés útján vezette a szovjet népet. Egész tevékenysége arra irányult, hogy valóra váltsuk az SZKP programját, megteremtsük a kommunizmus anyagi-technikai bázisát, tovább fokozzuk a nép anyagi jólétét, tökéletesítsük a társadalmi viszonyokat, a magas fokú kommunista tudatosság szellemében neveljük a szovjet embereket. A párt minden erejével azon volt, hogy biztosítsa a szovjet nép munkája számára a békés feltételeket, fáradhatatlanul küzdött a világbéke fenntartásáért.

Az SZKP fejlődése szempontjából az eltelt időszakot az jellemezte, hogy tovább szilárdultak a párt sorai, fokozódott a szovjet társadalomban betöltött politikai és szervezői szerepe. A pártban tartósan megszilárdultak a pártélet lenini elvei. Ma, a XXIII. pártkongresszuson, meggyőződéssel jelenthetjük ki: a Szovjetunió Kommunista Pártja még erősebb és egységesebb lett, még szilárdabbakká váltak a pártot a néppel egybefűző szálak. A Szovjetunió Kommunista Pártja — a többi testvérpárttal együtt — fáradhatatlanul küzdött és küzd azért, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom Marx, Engels, Lenin legyőzhetetlen tanítása alapján egybeforrjon, s erősödjön a világ kommunistáinak akcióegysége a közös ellenség: az imperializmus ellen vívott harcban.

A Szovjetunió *belső fejlődése szempontjából* a két kongresszus közötti időszak olyan időszak volt, amelyben a szovjet nép — a kommunista párt vezetése alatt — önfeláldozó munkával teljesítette a hétéves tervet. A népgazdaság, a tudomány, a technika és a kultúra fejlesztése terén elért újabb eredmények nyomán a Szovjetunió gazdasági, politikai és katonai tekintetben egyaránt még hatalmasabb lett.

Fokozódott a szovjet nép jóléte. A társadalmi élet különböző területein tovább erősödött és bővült a szocialista demokrácia. Tovább erősödtek a szocialista rendszer politikai alapjai: a munkásosztály és a kolhozparasztság szövetsége, a soknemzetiségű Szovjetunió népeinek barátsága, valamennyi dolgozó eszmei-politikai egysége, szoros tömörülése az élcsapat: a kommunista párt körül.

A nemzetközi helyzet szempontjából a XXII. pártkongresszus óta eltelt időszakot az jellemzi, hogy szüntelenül növekedett a Szovjetunió és az egész szocialista világrendszer nemzetközi befolyása, újabb győzelmeket arattak a gyarmati elnyomás ellen, függetlenségükért és haladásukért küzdő országok és népek, aktivizálódott a tőkésországok munkásosztályának harca, tovább fejlődött a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom.

Másfelől viszont ebben az időszakban tovább mélyült a kapitalizmus általános válsága, fokozódtak a tőkésországok közötti ellentétek. Az imperialisták, mindenekelőtt az Egyesült Államok imperialista körei nemegyszer folyamodtak arcátlan provokációs cselekményekhez, katonai kalandokra is vetemedtek. Ennek következtében kiéleződött a nemzetközi helyzet.

Az imperializmus fokozott agresszivitása azonban egyáltalán nem azt jelenti, hogy a nemzetközi erőviszonyok bármilyen mértékben is az imperializmus javára változtak volna meg. Éppen ellenkezőleg. A fokozott agresszivitás a tőkés világrendszerre napjainkban jellemző megnövekedett nehézségeket és ellentmondásokat tükrözi. Az elmúlt évek eseményei ismét megmutatták, hogy az imperializmus — bármilyen módszerekhez és eszközökhöz folyamodik — képtelen feltartóztatni a történelmi fejlődést. Korunk forradalmi erői folytatják offenzívájukat. A népeknek az imperializmus ellen vívott harca erősödött.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága a párt és az állam külpolitikai irányvonalának kidolgozása során figyelembe vette a nemzetközi helyzet bonyolultságát, a Szovjetunió népeinek létérdekeit tartotta szem előtt, igyekezett békés feltételeket biztosítani a szocialista világrendszer országaiban folyó kommunista és szocialista építőmunka számára, s arra törekedett, hogy megakadályozza egy újabb világháború kirobbantását. Pártunk a testvéri szocialista országok és valamennyi ország dolgozói iránti internacionalista forradalmi kötelességéből indult ki.

Az elmúlt évek eredményeinek tanúskodása szerint az SZKP helyes politikát folytat, s politikáját teljes mértékben támogatja az egész

szovjet nép. Fő feladatunk az, hogy harcoljunk pártunk politikájának érvényesítéséért. Nagy lenini pártunk életében és harcában mindenkor törvény volt és marad a hűség a kommunizmus ügyéhez, a proletár internacionalizmushoz és a szocialista szolidaritáshoz.

I. A SZOVJETUNIÓ NEMZETKÖZI HELYZETE. AZ SZKP KÜLPOLITIKÁJA

1. A szocialista világrendszer. Az SZKP harca a szocialista világrendszer egységének erősítéséért és hatalmának növeléséért

Elvtársak! Pártunk és államunk különösen fontosnak tartja, hogy egész sokoldalú külpolitikai tevékenységével erősítse és még szorosabb egységbe forrassza a szocialista országok közösségét. A szocialista világrendszert a nemzetközi munkásosztály nagy történelmi vívmányának, korunk fő forradalmi erejének, s a békéért, a nemzeti szabadságért, a demokráciáért és a szocializmusért küzdő népek legbiztosabb támaszának tartjuk. A szocialista országok világrendszere az elmúlt években jelentősen megerősödött, nemzetközi tekintélye és az emberiség sorsára gyakorolt hatása megnövekedett.

A beszámolási időszakot *a szocialista országok politikai együttműködése terén* az jellemezte, hogy országaink testvéri pártjainak kapcsolatai a marxizmus—leninizmus, a szocialista internacionalizmus, a kölcsönös támogatás, az egyenjogúság, a be nem avatkozás, egymás tiszteletben tartása, a pártok és államok önállósága alapján fejlődtek. Kapcsolataink a szocialista közösséghez tartozó országok kommunista és munkáspártjaival, s ugyanígy a szocialista államokkal a beszámolási időszak folyamán kétségtelenül gazdagodtak, szorosabbá és szívélyesebbé váltak. Jók, testvériek a kapcsolataink a Bolgár Népköztársasággal, a Csehszlovák Szocialista Köztársasággal, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársasággal, a Koreai Népi Demokratikus Köztársasággal, a Kubai Köztársasággal, a Lengyel Népköztársasággal, a Magyar Népköztársasággal, a Mongol Népköztársasággal, a Német Demokratikus Köztársasággal, a Román Szocialista Köztársasággal és a Vietnami Demokratikus Köztársasággal.

A Szovjetunió és a szocialista államok kapcsolatainak fejlődésében nagy szerepet játszanak a barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződések. Ezek a szerződések a barátság igazi alaptörvényei, a testvéri népek sokéves tapasztalatait, kapcsolataik érett-

ségét és szívélyességét, fejlett internacionalista szellemüket testesítik meg, jól szolgálják és a jövőben is jól fogják szolgálni közös forradalmi ügyünket.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a testvéri országokban szakadatlanul erősödik a szocialista rendszer, tökéletesednek az új társadalmi viszonyok, fokozódik a nép jóléte. Örvendetes számunkra, hogy egyszersmind nő a szocialista államok nemzetközi tekintélye.

A szocialista világrendszer szüntelenül előre halad. A szocialista építés alapvető törvényszerűségei valamennyi országra nézve érvényesek. Ezeket jól ismerjük és kipróbáltuk a gyakorlatban. De a szocialista rendszer országai fejlődésük folyamán minduntalan szembe találják magukat új problémákkal, amelyeket a bonyolult és sokrétű élet vet fel. Magától értetődően nincsenek és nem is lehetnek kész megoldások minden ilyen problémára. Ezért a szocialista világrendszer fejlődése megköveteli, hogy mindenkor alkotó szellemben, a marxizmus—leninizmus kipróbált alapján közeledjünk a felmerülő kérdésekhez. Állandóan szükség van a tapasztalatok és vélemények kicserélésére.

A szocialista országokban működő testvéri pártok vezetőinek hasznos, gyakorlatias kapcsolatai, politikai tanácskozásai rendszeressé váltak. Csupán az 1964 októberi központi bizottsági plénum óta eltelt másfél év folyamán a Központi Bizottság elnökségének tagjai és titkárai, valamint a Központi Bizottság tagjai közül is sokan több ízben találkoztak, tárgyaltak, beható megbeszélést folytattak csaknem valamennyi szocialista ország kommunista és munkáspártjainak vezetőivel. Baráti találkozóinkat, megbeszéléseinket, eszmecseréinket és tapasztalataink kicserélését mindenkor az elvtársiasság, az őszinte, kölcsönös megbecsülés, a szocializmus nagy eszményei és céljai iránti hűség szelleme hatotta át.

Az ilyen találkozók lehetővé teszik, hogy kellő időben és alaposabban összegezzük s hasznosítsuk minden egyes ország és az egész szocialista világrendszer legjobb gyakorlati vívmányait, sikeresebben dolgozzuk ki a kommunizmus, illetőleg a szocializmus országainkban folyó építésének politikáját és a nemzetközi kérdésekben követendő helyes irányvonalat. Az élet, tapasztalataink tanúskodása szerint mindez szükséges és hasznos gyakorlat, és síkraszállunk az ilyen együttműködés további bővítéséért.

Ami a Szovjetunió Kommunista Pártját illeti, a jövőben is mindent megteszünk azért, hogy tovább fejlődjenek és erősödjenek politikai kapcsolataink a testvéri szocialista országokkal.

A szocialista országok *gazdasági együttműködése terén* az utóbbi években kapcsolataink szépen fejlődtek és magasabb színvonalra emelkedtek. Lényegesen bővültek mind a kétoldalú, mind pedig a sokoldalú gazdasági kapcsolatok. Lényegesen megnövekedett a szocialista országok árucsere-forgalma. Csupán a KGST-országok árucsere-forgalma a beszámolási időszak folyamán 5,6 milliárd rubelről 8,5 milliárd rubelre növekedett. Lépéseket tettünk annak érdekében, hogy kölcsönösen előnyös feltételek mellett megvalósítsuk a termelés szakosítását és a termelési kooperációt. Szüntelenül fejlődnek és erősödnek a népeink érdekeit szolgáló tudományos, műszaki és kulturális kapcsolatok. Egyre növekszik a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának szerepe a részt vevő országok gazdasági fejlesztésében. Közgazdaságtudományunk most azon fáradozik, hogy megoldja a termelés további szakosításának és kooperációjának, a népgazdasági tervek ésszerűbb egybehangolásának problémáit. Számos testvérpárttal együtt az a véleményünk, hogy a szocialista országok gazdasága csak így tarthat lépést napjaink viharos ütemű tudományos és technikai forradalmával, csak így biztosíthatja a kapitalizmussal folytatott gazdasági versenyben újabb sikerek elérésének feltételeit.

A szocialista országokban a gazdaság gyorsabban fejlődik, mint a burzsoázia világában. Elég arra hivatkozni, hogy 1961-től 1965-ig a szocialista világrendszer ipari termelése 43 százalékkal növekedett, míg a kapitalista rendszer országaiban 34 százalékos volt a növekedés. A különbség lényeges, nem is szólva arról, hogy a kapitalista országokban a termelés növekedésének adatai nem a népjólét fokozódásáról tanúskodnak, mint a szocialista országokban, hanem mindenekelőtt a monopóliumok növekvő nyereségéről, a gazdasági élet fokozódó militarizálódásáról.

A szocialista országok a gazdasági fejlődés ütemét illetően megtartják és tovább fokozzák fölényüket, egyre hatékonyabban hasznosítják a szocialista termelési mód előnyeit, s ezzel eleget tesznek egyik legfőbb, valóban forradalmi feladatuknak.

A Szovjetunió Kommunista Pártja a jövőben is minden tőle telhetőt megtesz a testvéri szocialista országok gazdasági kapcsolatainak még nagyobb arányú bővítése és még szorosabbra fűzése érdekében.

A *katonai együttműködés terén* az Egyesült Államok vezette imperialista erők fokozódó agresszív cselekményei miatt folytatódott a szocialista országokkal kialakított kapcsolataink további fejlesztése, a Varsói Szerződés mechanizmusának erősítése és tökéletesítése. A Var-

sói Szerződés a szocialista országokban élő népek vívmányainak biztos védőpajzsa. A hozzá tartozó országok hadseregei a legkorszerűbb fegyverekkel rendelkeznek. A kiképzőtereken, a levegőben és a tengeren tökéletesítjük a szövetséges államok hadseregeinek és fegyvernemeinek együttműködését, ellenőrizzük a korszerű haditechnika erejét, elmélyítjük a Varsói Szerződés Szervezetéhez tartozó fegyveres erők fegyverbarátságát. Szükség esetén e szerződés részvevőinek szorosan egybeforrott családja hatalmas erővel védelmére kel a szocialista rendszernek, népeink szabad életének és megsemmisítő csapást mér bármely agresszorra.

A Szovjetunió Kommunista Pártja a jövőben is minden tőle telhetőt megtesz a testvéri szocialista országok katonai együttműködésének további fejlődése és erősödése érdekében.

Elvtársak! Az együttműködés és a szolidaritás a szocialista rendszer igen fontos erőforrása. Az együttműködés fejlesztése és bővítése megfelel minden egyes ország és az egész szocialista világrendszer alapvető érdekeinek, előmozdítja soraink összeforrottságát az imperializmus ellen vívott harcban.

Különösen szükséges ez az összeforrottság most, amikor az amerikai imperialisták, a vietnami nép ellen indított agressziójukat kiterjesztve, arcátlan támadásokat intéznek egy szocialista ország — a Vietnami Demokratikus Köztársaság ellen. Az SZKP következetesen sürgeti, hogy valamennyi szocialista ország egyesült erővel nyújtson segítséget a harcoló Vietnamnak. Engedjék meg, elvtársak, hogy a vietnami eseményekről és a testvéri vietnami népnek nyújtott támogatásunkról később beszéljek.

A Szovjetunió Kommunista Pártja és a szovjet nép támogatja az amerikai imperializmus ellen küzdő testvéri koreai népet, és sürgeti az ország demokratikus alapokon történő egyesítését. Pártunk és minden szovjet ember biztos abban, hogy a koreai nép győzelmet arat, s egész Korea egységes és szabad lesz.

Nehéz körülmények között harcol és építi a szocializmust kommunista pártja vezetésével Kuba, az első olyan amerikai ország hős népe, amely véghez vitte a szocialista forradalmat. Kuba nincs egyedül. A szocialista államok hatalmas közösségébe tartozik. Népünk szívvel-lélekkel a kubai nép mellett van az új társadalom felépítéséért folytatott harcában. A Szovjetunió változatlanul minden támogatást megad a testvéri Kubának.

A szocialista világrendszerről szólva meg kell mondani, elvtársak, hogy kapcsolataink két szocialista ország pártjával — a Kínai Kom-

munista Párttal és az Albán Munkapárttal — sajnos, továbbra sem kielégítőek.

Pártunk és a szovjet nép őszintén óhajtja a barátságot a népi Kínával és kommunista pártjával. Hajlandók vagyunk mindenre avégett, hogy megjavítsuk kapcsolatainkat a népi Albániával, az Albán Munkapárttal.

Önök tudják, hogy 1964 novemberében Moszkvában találkoztunk a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának küldöttségével. Valamivel később küldöttségünk megbeszéléseket folytatott Pekingben a Kínai Kommunista Párt vezetőivel. Az SZKP Központi Bizottsága újabb magas szintű moszkvai vagy pekingi találkozót javasolt a kínai elvtársaknak. Mi most is úgy gondoljuk, hogy ilyen találkozó hasznos lenne, s bármely pillanatban készek vagyunk a Kínai Kommunista Párt vezetőségével együtt megvizsgálni az ellentéteket, leküzdésük marxista—leninista elveken alapuló módjainak megtalálása céljából.

Meggyőződésünk, hogy pártjaink, népeink végül is leküzdenek minden nehézséget, s együtt menetelnek majd a közös, nagy forradalmi ügyért vívott harcban.

Az SZKP Központi Bizottsága a jövőre vonatkozólag is a párt és a szovjet állam külpolitikai tevékenységének egyik fő irányaként tűzi ki a marxizmus—leninizmus elvein alapuló eszmei-politikai kapcsolatok fejlesztését, erősítését valamennyi szocialista ország kommunista pártjával, a politikai, gazdasági és egyéb kapcsolatok fejlesztését, erősítését a szocialista államokkal, a szocialista közösség összeforrottságának minden eszközzel történő előmozdítását, erejének és befolyásának növelését. Az SZKP minden tőle telhetőt megtesz annak érdekében, hogy a szocialista világrendszer még erősebb legyen és győzelemről győzelemre haladjon.

2. *A kapitalista rendszer ellentmondásainak elmélyülése. A proletariátus osztályharcának kibontakozása*

Elvtársak! Az SZKP Központi Bizottsága a kapitalista világban lezajló folyamatok figyelembevételével végezte külpolitikai tevékenységét. A kapitalista rendszer a maga egészében általános válságban van, belső ellentmondásai elmélyülnek. A burzsoá világ vezetői az ellentmondások leküzdésére irányuló próbálkozások és a szocializmussal való szembeszállás során fokozott reményeket fűztek a gaz-

daság állami szabályozásának módszereihez, a tudományos és technikai fejlődéshez, a haditermelés növeléséhez. Mindez azonban nem vezetett és nem is vezethet oda, hogy a kapitalizmus kigyógyul rákfenéiből. Bár a vezető kapitalista országokban a gazdasági fejlődés üteme a háború utáni években gyorsabb volt, mint a két világháború közötti időszakban, meg kell látnunk, hogy a tőkés gazdaság továbbra is ingatag. A valamelyes fellendülés időszakai visszaesésekkel váltakoznak. Ezek a jelenségek sok kapitalista országban megnyilvánultak, s különösen megnyilvánultak az Egyesült Államokban.

Ha ehhez hozzávesszük a fokozódó inflációt, az államadósságoknak és a lakosság eladósodásának óriási növekedését, akkor világossá válik, hogy a tőkés gazdaság rejtett romboló erői továbbra is működnek, a kapitalista gazdaság nem fogja elkerülni az újabb megrázkódtatásokat.

Változatlanul érvényesül a kapitalizmus egyenlőtlen fejlődésének törvénye, kiéleződnek a tőkésállamok közötti ellentétek. Számos nyugat-európai ország és Japán a gazdasági fejlődés üteme tekintetében éveken át megelőzte az Egyesült Államokat. A legutóbbi esztendőkben azonban a szerepek felcserélődtek. A gazdasági fejlődés üteme az Egyesült Államokban meggyorsult. Nyugat-Európában és Japánban viszont erősen lelassult.

Kihasználták ezt az Egyesült Államok monopóliumai, amelyek újabb támadásba mentek át a világpiacokon. Az amerikai tőke kezdett ismét erőteljesen behatolni Olaszország, a Német Szövetségi Köztársaság, Anglia és más országok iparába. Ámde az amerikai monopóliumoknak, a háborút követő első évektől eltérően, most megerősödött vetélytársakkal van dolguk, s mind gyakrabban visszavágnak a dollárnak.

Kiéleződött a versenyharc Nyugat-Európában is, nevezetesen a Közös Piacon belül és más állammonopolista egyesülésekben. Az imperialista tömbök a részvevői közötti ellentétek kiéleződése folytán megrendülnek. Az Egyesült Államok már nem képes olyan mértékben irányítani a tömbökhöz tartozó államok politikáját, mint korábban. A népekről nem is beszélve, már régóta egyetlen komoly politikus sem hisz „a szovjet agresszió veszélyének" meséjében, amelynek alapján annak idején az imperialista tömböket összetákolták. Ezzel szemben az amerikai agresszió olyan tény, amely mindenki szeme láttára megy végbe. Az Egyesült Államok szövetségesei előtt egyre világosabbá válik, mennyire veszélyes dolog vakon követni Washington politikáját.

Ily módon a kapitalista világon belül az ellentétek és a vetélkedés újabb szakasza bontakozik ki.

Lehetetlen fel nem figyelni a mai burzsoá világ legvisszásabb jelenségére: a gazdasági élet militarizálására. A dolgozók munkája nyomán létrejött nemzeti vagyon egyre inkább tömegpusztító fegyverek gyártását, s egyre kevésbé az emberek életének megjavítását szolgálja. Már egész hegyekben áll a felhalmozott fegyver, de a fegyverkezési hajsza példátlan ütemben folytatódik, s a nemzeti jövedelem hatalmas részét emészti fel.

Elég ha annyit mondunk, hogy a NATO fennállása óta több mint 1000 milliárd dollárt költöttek e tömb katonai gépezetének megteremtésére és tökéletesítésére. A háború óta eltelt két évtized alatt az Egyesült Államok katonai kiadásai 48-szorosan haladták meg a második világháborút megelőző két évtized katonai kiadásait. Jelenleg az Egyesült Államok szövetségi költségvetésében a kiadások több mint háromnegyed része közvetve vagy közvetlenül katonai célokat szolgál.

Az a tény, hogy a főbb imperialista államokban fokozódik a fegyvergyártás, más országokat is arra késztet, hogy számottevő összegeket költsenek védelmük erősítésére. A gazdasági élet militarizálódása szorosan összefügg az imperialista hatalmak, mindenekelőtt az Egyesült Államok agresszív politikai irányvonalával. Az Egyesült Államok szeretne uralma alá hajtani sok független országot, szeretne gátat emelni az emberiség társadalmi haladásának útjába. A történelem újra és újra igazolja azt, amit Lenin az amerikai imperializmusról mondott, hogy tudniillik ragadozó, rabló, a népeket fojtogató és mindenki előtt gyűlöletes imperializmus.

A tőkés világban továbbra is teljes erővel hat a kapitalista társadalom fő ellentéte: a munka és a tőke közötti ellentét. A monopóliumok minél több terhet akarnak a munkásosztály és a többi dolgozó réteg vállára rakni. A kizsákmányolás foka még sohasem volt olyan magas, mint éppen ma. A tudományos és technikai haladásnak, a termelőerők növekedésének eredményei a monopolisták maroknyi csoportját gazdagítják. Az emberek millióit pedig még a nagy konjunktúrák időszakában is munkanélküliség sújtja. A parasztok tömegesen jutnak csődbe és kényszerülnek megválni földjüktől.

A való tények hazudtolják meg a burzsoá ideológusokat, akik „népi kapitalizmusról", „jóléti államról" beszélnek. Micsoda jóléti államról lehet szó akkor, amikor az Egyesült Államok monopóliumai 1965-ben 45 milliárd dollár tiszta haszonhoz jutottak, ami négyszer

annyi, mint a második világháború időszakában bezsebelt évi átlagos haszon, s ugyanakkor az amerikai kormány beismerése szerint 32 millió amerikai nyomorban él.

A dolgozók kizsákmányolásának fokozódása a tőkés társadalomban az osztályharc kiéleződését, a társadalmi harcok erősödését idézi elő. Olaszország, Japán, Franciaország, Belgium, az Egyesült Államok, Anglia és más országok proletárjai ezekben az években szívós sztrájkharccal verték vissza azt a támadást, amelyet a monopóliumok indítottak életszínvonaluk ellen, és sok esetben engedményeket csikartak ki a burzsoáziától. Elég megemlíteni, hogy a legutóbbi évtizedben a sztrájkolók száma megkétszereződött, s jelenleg eléri az évi 55—57 milliót.

A tőkésországokban végbemenő osztályharc során bővül a munkásosztály szociális, gazdasági és politikai követeléseinek köre. Olaszországban, Franciaországban és más országokban a munkások és alkalmazottak egyre határozottabban követelik a szakszervezetek bevonását a vállalatok irányításába, a legfontosabb gazdasági ágak államosítását, és síkraszállnak a finánctőke mindenhatósága ellen. Japánban a dolgozók milliói nemcsak a bérek emelését, hanem az amerikai katonai támaszpontok megszüntetését is követelik, síkraszállnak azért, hogy a nukleáris fegyverrel ellátott amerikai tengeralattjárókat ne engedjék be a japán kikötőkbe.

A tőkésországok proletariátusa — élcsapatának, a kommunista pártoknak vezetésével — erőteljes harcot folytat a háború elhárításáért, az imperialisták gyarmati politikája ellen, az imperialista agresszió áldozatául esett népek védelmében. Franciaország munkásosztályának és összes baloldali erőinek az utóbbi idők politikai harcaiban kivívott nagy eredményei fényesen megmutatták, mennyire fokozódik a baloldali erők befolyása az ország egész közéletében, mennyire növekszik a tömegek politikai érettsége. Az olasz munkásosztály, amely a haladó erők széles frontjának élén halad, meghiúsítja a reakció arra irányuló kísérleteit, hogy kezet emeljen a nép demokratikus vívmányaira. Az Amerikai Egyesült Államokban az utóbbi években fokozódott a faji megkülönböztetés ellen, a húszmilliós néger lakosság polgári jogaiért vívott harc. Az amerikai nép nagy tömegei egyre inkább tiltakoznak az amerikai imperializmus vietnami agressziója ellen.

A munkásosztály körül mindinkább tömörülnek a monopóliumok igája ellen küzdő más társadalmi rétegek: a parasztság alapvető tömegei, az értelmiségi dolgozók. Széles monopóliumellenes front

alakul ki. Ez a folyamat elősegíti a tömegek további egybekovácsolódását, a végső célért, a társadalom forradalmi átalakulásáért, a szocializmusért való harcuk kibontakozását.

Egyre nehezebb idők köszöntenek a kapitalizmusra. Egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy vereségre van kárhoztatva. A kapitalisták azonban sohasem mondanak le önként uralmukról. A munkásosztály, a dolgozó nép csak kitartó osztályütközetekben diadalmaskodhat.

Tudjuk, hogy a tőkésországok munkásmozgalmának komoly nehézségeket kell leküzdenie, nehéz harcokat kell megvívnia. És még sok ilyen harc áll előtte.

A szovjetország kommunistái, a szovjet emberek mind forró rokonszenvükről biztosítják a burzsoá országok dolgozóit. A szovjet embereket lelkesedéssel tölti el az a tudat, hogy a szovjetország és más szocialista országok munkásosztálya támogatást nyújt osztálytestvéreinek abban a bátor harcban, amelyet jogaikért, gyermekeik jövőjéért, az új társadalmi rend győzelméért vívnak.

3. Az SZKP harca a kommunista világmozgalom egységéért

Elvtársak! Száz évvel ezelőtt, amikor Marx és Engels kibontotta a tudományos kommunizmus zászlaját, a világ első „Kommunista Szövetségében", amelyet ők hoztak létre, csak kevesen tömörültek. A világ azóta megtanulta, milyen mély tartalommal átitatott, büszke szó ez: „kommunista". Ez a szó azért hangzott el, hogy soha többé ne menjen feledésbe, mert ez a szó a legfőbb igazságot, a dolgozók millióinak legfőbb életértelmét fejezi ki.

Fél évszázaddal ezelőtt, amikor pártunk Vlagyimir Iljics Lenin vezetésével elsőként szólította harcba a népet a kapitalizmus megostromlására, az egész világon csak 400 000 kommunistát tartottak számon. Jelenleg a világ kommunista pártjai csaknem 50 millió harcost tömörítenek soraikban.

Mivel magyarázható a kommunisták sorainak szüntelen növekedése, befolyásuk fokozódása? Azzal, hogy a kommunisták fejezik ki legjobban a dolgozók alapvető érdekeit. A kommunisták erejének forrása a munkásosztály ügyéhez való feltétlen hűségük, a néppel fenntartott szoros kapcsolatuk, az a képességük, hogy állandóan tanuljanak a forradalom tapasztalataiból, a tömegek élére álljanak és bátran vezessék harcukat.

A kommunizmus az egész világon az egyetlen olyan politikai moz-

galom, amely a társadalmi fejlődés tudományos elméletével van felvértezve, és világosan látja az emberiség történelmi fejlődésének perspektíváit. A kommunista mozgalom fő irányvonala, amelyet a testvéri pártok 1957. és 1960. évi értekezletén dolgoztak ki, a béke, a demokrácia, a nemzeti függetlenség és a szocializmus győzelemre juttatásának irányvonala. Ez a fő irányvonal az egész emberiség érdekeit szolgálja. A kommunista pártok többsége az utóbbi években e fő irányvonal alapján újabb programjellegű dokumentumokat fogadott el, amelyek mind a nemzeti, mind pedig a nemzetközi érdekeket és feladatokat egyaránt figyelembe veszik.

Az SZKP Központi Bizottságának az említett években kifejtett nemzetközi tevékenységét az a változatlan törekvés hatotta át, hogy erősítse egységét és testvéri szolidaritását más kommunista és munkáspártokkal, velük együtt küzdjön a nemzetközi kommunista mozgalom fő irányvonalának érvényesítéséért.

1960 óta világviszonylatban 14 millió fővel nőtt a kommunisták száma. Tovább erősödtek tömegkapcsolataik. A nemzetközi kommunista mozgalom, korunk legbefolyásosabb politikai ereje megszilárdította pozícióit.

A szocialista országok kommunista pártjai óriási alkotómunkát végeznek. Azon vannak, hogy megoldják a gazdaság fejlesztésének, az új, szocialista viszonyok kialakításának, a tömegek kommunista nevelésének bonyolult feladatait, biztosítsák a szocialista vívmányok védelmét. Ez történelmi jelentőségű feladat. Teljesítésével erősödnek a szocializmus nemzetközi pozíciói, fokozódik a szocialista eszmék vonzóereje az egész világon.

A kapitalista országok kommunista pártjai vezetik a tömegek monopóliumellenes harcát, osztályütközetekben kikovácsolják a forradalom politikai hadseregét. A kommunista pártok sok tőkésországban ma már nagy befolyást gyakorolnak a nemzet egész életére. A kommunisták a munkásosztály, a dolgozó parasztság és a haladó értelmiség legjobbjai. Nagy közéleti személyiségek és politikusok, a dolgozók ügyéért küzdő önfeláldozó harcosok kerülnek ki soraikból. Kommunisták vezetnek a tőkésországokban sok szakszervezetet és demokratikus tömegszervezetet. A kommunisták között sok parlamenti képviselő, polgármester és falusi elöljáró van, s szép számmal találhatók publicisták, tudósok, írók és pedagógusok. Kommunisták vezetik a partizánosztagokat és a forradalmárok illegális csoportjait azokban az országokban, ahol fegyveres harc folyik a burzsoázia diktatúrája ellen. Így nyilvánul meg a gyakorlatban a

kommunista pártok növekvő befolyása, széttéphetetlen kapcsolata a néptömegekkel.

A kommunisták Franciaországban, Olaszországban, Finnországban, Belgiumban, Angliában, Ausztriában, Dániában, Cipruson, Ausztráliában, Kanadában, Indiában, Ceylonban, Szíriában, Irakban Szudánban, a Dél-afrikai Köztársaságban, Chilében, Uruguayban, Argentínában, Kolumbiában, Brazíliában, Ecuadorban, Mexikóban, Guatemalában és a többi országban, egyszóval mindenütt, ahol kommunista párt létezik, fáradhatatlanul küzdenek tömegbefolyásuk kiterjesztéséért, a munkásosztály és valamennyi dolgozó érdekeiért. A kommunisták egyre jobban megnyerik a néptömegek rokonszenvét. A kommunista párt több európai és latin-amerikai országban nagy politikai erővé vált.

A kommunisták a munkásmozgalom egységének legaktívabb harcosai. Az utóbbi időben bizonyos sikereket értünk el az egységért folytatott harcban, bár ezen a téren még nagy nehézségekkel kell számolnunk. Ezekért a nehézségekért elsősorban a jobboldali szociáldemokrata vezetők felelősek. De nem ezek a vezetők fejezik ki a munkásmozgalom igazi érdekeit. A munkásosztály egyre világosabban látja, milyen veszélyt jelent a jobboldali szociáldemokrata vezetőknek a kapitalizmus védelmére, a munkásmozgalom megosztottságának fenntartására irányuló politikája. A dolgozó tömegeket saját tapasztalataik egyre inkább meggyőzik arról, hogy csak egyesült erővel érhetnek el tényleges sikereket a monopoltőke ellen vívott harcban. A munkásosztály egységre törekszik, s mély meggyőződésünk, hogy ezt valóra is váltja.

Az imperializmus gyarmati rendszerének összeomlása és a fiatal független államok nagy csoportjának a világporondra lépése új feladatokat hárított az ázsiai, afrikai és latin-amerikai kommunista mozgalomra. Az ázsiai, afrikai és latin-amerikai kommunista mozgalom a nemzeti felszabadító forradalmak tüzében született meg, s erejét abból meríti, hogy harcol e forradalmak befejezéséért, a szabadság és a függetlenség megszilárdításáért, a társadalmi haladásért.

Nehéz és tövises a kommunisták útja a hazugul „szabadnak" nevezett kapitalista világ országaiban. Ott a kommunista mozgalomnak minden előrelépésért kemény harcot kell vívnia a tapasztalt, ravasz és kegyetlen ellenséggel. Pártunk, amely dicső utat tett meg a XIX. század végén alakult első illegális marxista köröktől az 1905-ös barikádharcokig, majd a Nagy Október forradalmi csatáin át a szocializ-

mus győzelméig, jól tudja, milyen bátran, állhatatosan és hősiesen kell harcolniuk a kommunistáknak az állandó ellenséges tűzben a nép ügyéért. Hosszú idő óta illegalitásban működik a kommunista párt Spanyolországban, Portugáliában, Görögországban, Nyugat-Németországban, Venezuelában, Peruban, a Dél-afrikai Köztársaságban és számos más országban. A legnehezebb körülmények, szüntelen rendőri üldözés közepette bátran harcol az Egyesült Államok Kommunista Pártja, amely ellen a burzsoázia által felbérelt kommunistaellenes ideológusok is szakadatlan hajszát folytatnak.

A burzsoá reakció eszmei-politikai harcban nem képes legyőzni a kommunistákat, s ezért terrorhadjáratot indít a kommunista pártok ellen, azt a megoldást választja, hogy fizikailag számol le a dolgozó nép hű fiaival.

Egész pártunk és népünk mély felháborodással ítéli el az Indonéziában tomboló kommunistaellenes terrort. Indonézia reakciós erői vizsgálat és bírói ítélet nélkül tízezrével gyilkoltak meg olyan embereket, akiknek egyetlen „bűne" az volt, hogy a kommunista párthoz tartoztak. A kommunista párt üldözése és betiltása csapást mér az indonéz forradalmi erők egységére, aláássa az antiimperialista frontot és sokat árt a baráti indonéz nép érdekeinek. Követeljük, hogy hagyják abba az indonéz nemzeti függetlenségért, a dolgozók érdekeiért hősiesen harcoló kommunisták bűnös gyilkolását.

A hóhérok az utóbbi években sok kiváló kommunista vezetővel végeztek. Börtönben szenvedett kínhalált sok kiváló harcos, aki országa népeinek boldogságáért, a szocializmusért küzdött. Ezek az emberek halhatatlanok, tovább fognak élni az egymást követő nemzedékek szívében.

Semmilyen kínzás, semmilyen reakciós terror sem képes megtörni a kommunistákat. Büszkék vagyunk arra, hogy mozgalmunk nagyszerű hősöket szül, akik az elvhűség, a hazafiúi és személyes bátorság kimagasló példaképei.

Elvtársak! A kommunista mozgalom sikerei vitathatatlanok. De a kommunisták józanul ítélik meg a helyzetet. Lenin arra tanított bennünket, hogy ne csak a győzelmeket tartsuk számon, hanem a kudarcokat is, s vonjuk le belőlük a helyes következtetéseket.

Az osztályharc irányítása nagy és nehéz feladat, igazi művészet. Korunkban talán még nehezebb feladat, mint valaha. A testvéri pártok nagyon különböző körülmények között harcolnak. A forradalmi harcba új társadalmi rétegek és egész népek kapcsolódnak be. Mindegyiknek mások a hagyományai, a gazdasági feltételei és a harci

tapasztalatai. Mindez a kommunista pártok tevékenységére is rányomja bélyegét.

A forradalmi mozgalom tapasztalatai az utóbbi években újra megerősítették, hogy csak olyan pártok érnek el sikert, amelyek a gyakorlatban kipróbált és bevált lenini stratégiai és taktikai elvekhez tartják magukat, figyelembe veszik a valóságos helyzetet. Az élet arra tanít bennünket, hogy a marxista—leninista irányvonaltól akár jobbra, akár „balra" való eltérés különösen akkor veszélyes, amikor a nacionalizmus, a nagyhatalmi sovinizmus és hegemonizmus megnyilvánulásaival párosul. A kommunistáknak le kell vonniuk ebből a kellő következtetéseket.

Önök tudják, elvtársak, hogy a kommunista világmozgalomnak az utóbbi években komoly nehézségekkel kell szembenéznie. A kongresszus küldöttei jól ismerik az SZKP erre vonatkozó álláspontját. Nagyon fájlaljuk, hogy mind a mai napig sem sikerült megoldani a nézeteltéréseket, amelyekből csak közös ellenségeink húznak hasznot. Véleményünk szerint ez egyetlen testvérpárt érdekeinek sem felel meg. Árt a kommunista világmozgalom közös érdekeinek. Az SZKP véleménye szerint minden kommunista köteles előmozdítani mozgalmunk sorainak egységét. Az SZKP Központi Bizottságának szilárd meggyőződése, hogy minél erősebb a kommunista mozgalom valamennyi osztagának szolidaritása, annál erősebb a nemzetközi antiimperialista front, s annál sikeresebben halad előre a forradalom ügye világszerte.

Milyen konkrét utakat lát a jelenlegi helyzetben pártunk a kommunista mozgalom egységének megszilárdítására?

Az SZKP Központi Bizottságának véleménye szerint a kommunisták sorainak tömörítéséhez jó marxista—leninista platformmal rendelkezünk. Ez a platform a testvéri pártok 1957. és 1960. évi értekezletén kidolgozott fő irányvonal. Az élet a legszigorúbb próbának vetette alá ezt az irányvonalat, de az kiállta a próbát. Ma már meggyőződéssel vallhatjuk, hogy e fő irányvonal hű követése az egység megszilárdításának és a forradalmi mozgalom újabb sikereinek jó biztosítéka.

Az egység megszilárdítása megköveteli, hogy betartsuk a pártok kölcsönös kapcsolatainak közösen kidolgozott szabályait, amelyeknek lényege a teljes egyenjogúság és önállóság, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás, a kölcsönös támogatás és az internacionalista szolidaritás. A kommunista pártok nagy tapasztalatokat szereztek a forradalmi munkában, s náluk jobban senki sem találhatja meg a pártok előtt felmerülő problémák helyes megoldását. Az SZKP ellenez

mindennemű hegemón törekvést a kommunista mozgalomban, síkraszáll a pártok igazi internacionalista egyenjogúságáért.

Pártunk más marxista—leninista pártokhoz hasonlóan úgy vélekedik, hogy a világ kommunistáinak még nézeteltérések esetén is törekedniük kell az egységre az imperialistaellenes harc érdekében, az agressziók fokozottabb visszaverésére a népek szabadsága és függetlensége érdekében. Az amerikaiak vietnami agressziójának beszüntetéséért folyó harc, az afrikai, ázsiai és latin-amerikai haladó erők támogatása az imperializmus támadásaival szemben, kommunista testvéreinknek az egyes országokban uralkodó reakciós terrorral szembeni védelme — mindez napjaink imperialistaellenes harcának más fontos feladataival együtt annál sikeresebben valósulhat meg, minél szorosabbra zárja sorait a kommunisták nemzetközi serege.

A kommunista világmozgalom egységének megszilárdítását jól szolgálták a kommunista pártok képviselőinek a legutóbbi időszakban tartott értekezletei és találkozói. Pártunk nagy jelentőséget tulajdonít ezeknek a kapcsolatoknak. Csupán a legutóbbi másfél évben 60 testvérpártunknak több mint 200 küldöttségét fogadtuk. Továbbá sokoldalú és kétoldalú találkozók tartása, az állandó tapasztalatcsere, az időszerű feladatok elvtársi megvitatása helyes és hasznos a testvéri pártok viszonyában, s ugyanakkor a kommunista mozgalom tömörítésének nagyszerű útja.

Az SZKP Központi Bizottsága teljes mértékben magáévá teszi és támogatja a testvérpártok véleményét, amely szerint a kommunisták internacionalista egységének megszilárdítása, az élet által felvetett új problémák közös megvizsgálása szempontjából fontos és kipróbált forma a kommunista pártok nemzetközi értekezlete. Mi újabb értekezlet tartása mellett vagyunk, ha majd megérnek a feltételei.

Tények igazolják, hogy a kommunista pártok túlnyomó többsége határozottan kiáll a nemzetközi munkásosztály forradalmi élcsapatának internacionalista egysége mellett. Valamennyi forradalmi osztag alapvető érdekeinek objektív azonossága az az alap, amelyen a kommunisták egysége felépül és erősödik. Kongresszusunkon az SZKP ma újból megismétli felhívását: Zárjuk szorosabbra sorainkat a közös ellenség elleni harc érdekében!

Elvtársak! *A Szovjetunió Kommunista Pártja változatlanul hű internacionalista forradalmi kötelességéhez. Kongresszusunk emelvényéről biztosítjuk a kommunista világmozgalom képviselőit, s általuk az egész világ kommunistáit:*

Az SZKP rendületlenül küzdeni fog valamennyi testvéri párt

Marx, Engels és Lenin nagy tanításán, a kommunista világmozgalom közösen kidolgozott irányvonalán alapuló internacionális egységének megszilárdításáért.

A jövőben is kérlelhetetlenül küzdeni fog a revizionizmus, a dogmatizmus, a nacionalista megnyilvánulások ellen, síkraszáll a marxista—leninista tanítás alkotó fejlesztéséért.

Továbbra is követni fogja a kommunista pártok közös akcióinak irányvonalát az imperializmus ellen, a nagy célokért — a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért, a szocializmusért és a kommunizmusért — vívott harcban.

4. A nemzeti felszabadító mozgalom fejlődése. Pártunk támogatja a népek nemzeti felszabadító harcát

Elvtársak! Az SZKP Központi Bizottsága ezekben az években következetesen érvényesítette azt az irányvonalat, hogy minden támogatást megad a gyarmati elnyomás ellen küzdő népeknek, sokoldalúan együttműködik a felszabadult államokkal: az egyenjogúság, a szuverenitás szigorú tiszteletben tartása, a belügyeikbe való be nem avatkozás alapján.

Az elmúlt években a nemzeti felszabadulás ügye lényegesen előrehaladt. Tizenhét újabb független állam jelent meg a világ térképén, közöttük az Algériai Demokratikus és Népi Köztársaság, Kenya, Uganda, Tanzánia és Zambia. Ma már csaknem egész Ázsia és Afrika lerázta a gyarmati rabság jármát. Ez a népek nagy vívmánya az imperializmus elleni felszabadító harcban.

Ám ma is vannak még a világon olyan országok, ahol az imperialisták a fegyverek erejével próbálják fenntartani a gyalázatos gyarmati rendszert, Angolában és Mocambique-ban, Portugál Guineában és Dél-Arábiában a hazafiak hősiesen küzdenek a külföldi hódítók és területrablók ellen. Dél-Afrikában és Dél-Rhodesiában fokozódik a néptömegeknek a fajüldöző rendszerekkel szemben tanúsított ellenállása. Pártunk, az egész szovjet nép tevékenyen támogatja ezt a küzdelmet, reális és sokoldalú segítséget nyújt és fog is nyújtani az idegen elnyomók ellen, a szabadságukért és függetlenségükért küzdő népeknek. Jól tudjuk: nincs messze az a nap, amikor a kolonializmus utolsó fészkei is megsemmisülnek, s a népek a felszabadult földeken kitűzik a nemzeti szabadság zászlaját. A történelem megmásíthatatlan ítélete ez.

Az állami függetlenséghez jutott országok azért küzdenek, hogy felszámolják a gyarmatosítók uralmának súlyos következményeit. Ezek az országok felmérhetetlen kincsekkel rendelkeznek, az egy főre jutó termelés színvonalát tekintve azonban még hússzorosan—negyvenszeresen elmaradnak a gazdaságilag fejlett országok mögött. A függetlenségüket kivívott népek azonban szilárdan eltökélték, hogy felszámolják évszázados elmaradottságukat.

A felszabadult országokban az új élet az imperializmus ellen folytatott elkeseredett harc, s egyszersmind a haladás és a reakció erőinek heves belső harca közepette születik. Bizonyos társadalmi rétegek az imperializmus segítségével azon vannak, hogy tőkés útra tereljék a felszabadult országok fejlődését. Más, a nép többségének érdekeit képviselő rétegek olyan fejlődést követelnek, amely a társadalmi haladás és az igazi nemzeti függetlenség útját követi.

Az élet azt mutatja, hogy a társadalmi haladásért és a nemzeti függetlenségért folytatott harc annál eredményesebb, minél szilárdabb egységbe tömörülnek a felszabadult országok összes hazafias, haladó, demokratikus erői. Tevékenyen részt vesznek ebben a harcban a kommunisták, akik önfeláldozóan küzdenek az imperializmus ellen, a nép érdekeiért. Ott, ahol a kormányzat megfeledkezik erről, sőt üldözi a kommunistákat, kétségtelenül csorbát szenved a nemzeti függetlenség és a szabadság ügye.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy sok felszabadult államra máig is ránehezedik az imperializmus gazdasági kizsákmányolása és politikai nyomása, hiszen az imperializmus nem nyugodott bele vereségeibe. Mindent megkísérel, hogy fenntartsa a népek kizsákmányolásának lehetőségét, s ezért újabb, alattomosabb módszerekhez nyúl.

A tőkés monopóliumok, amelyek még mindig jelentős mértékben ellenőrzésük alatt tartják sok ázsiai, afrikai és latin-amerikai ország gazdasági életét és természeti kincseit, folytatják a könyörtelen harácsolást. Az Egyesült Államok, Anglia és más imperialista országok csupán tőkebefektetéseik profitja formájában évente körülbelül 6 milliárd dollárt sajtolnak ki ezekből az országokból.

Az imperialisták mindenütt, ahol csak lehet, megpróbálják kiaknázni a felszabadult országok belső ellentéteit. Összetűzéseket provokálnak egyes társadalmi, nemzetiségi és törzsi csoportok között, igyekeznek szembeállítani egymással a különböző politikai személyiségeket, uralomra juttatni a legreakciósabb és legkönnyebben megvesztegethető, boldogulásukat a külföldi tőkével való kapcsolataikra és együttműködésükre építő köröket. Egyes országokban sikerült ura-

lomra juttatni népellenes rendszereket, amelyeknek képviselői a nemzetközi porondon nem átallják nyíltan kiszolgálni az imperializmust.

Az imperialisták figyelmen kívül hagyják a felszabadult országok állami szuverenitását. Cinikus módon jogot formálnak a más népek belügyeibe való fegyveres beavatkozásra. Egy példa: az Egyesült Államok képviselőháza nemrég határozatot hozott a latin-amerikai országok ügyeibe való fegyveres beavatkozásról, amivel világszerte felháborodást keltett.

Mindez lényegében kísérlet olyan imperialista agressziók törvényesítésére, amilyen a közelmúltban az Egyesült Államok dominikai fegyveres intervenciója volt.

Mindez annak a neokolonialista politikának a megnyilvánulása, amely ellen a harcot az egész haladó emberiség elsőrendű feladatának tartja. Kétségtelen, hogy a függetlenségi harc útját járó népek végleges győzelemre viszik ügyüket, s megakadályoznak a leigázásukra irányuló minden újabb kísérletet.

Az SZKP Központi Bizottsága örömmel jelentheti a kongresszusnak, hogy az elmúlt években eredményesen fejlődtek kapcsolataink a független ázsiai és afrikai országok túlnyomó többségével. Jelentősen bővült kereskedelmünk, gazdasági és kulturális együttműködésünk ezekkel az államokkal. Tervező intézeteink segítségével, szovjet szakemberek közreműködésével ázsiai és afrikai országokban mintegy 600 ipari, mezőgazdasági és más létesítmény épül. Számos országban őserdők mélyén és sivatagokban dolgoznak szovjet geológus-expedíciók, hogy elősegítsék a fiatal államok természeti kincseinek feltárását és a nemzetgazdaság szolgálatába állítását.

A Szovjetunió közreműködésével felépült, illetőleg most épül ezekben az országokban több mint 100 kulturális, egészségügyi és tudományos intézmény. Az utóbbi öt év alatt majdnem megkétszereződött a szovjet főiskolákon és technikumokban tanuló ázsiai, afrikai és latin-amerikai diákok száma. A beszámolási időszakban négyszeresére növekedett azoknak a szovjet tanároknak, orvosoknak és kulturális szakembereknek a száma, akik most 28 ázsiai és afrikai országban dolgoznak. A szovjet emberek önfeláldozóan, szívvel-lélekkel dolgoznak ezeken a helyeken, s jelentősen hozzájárulnak az országaink közötti barátság erősödéséhez. Mindebben a szovjet nép proletár internacionalizmusa nyilvánul meg.

Pártunk és államunk a nemzetközi politikai küzdőtéren is minden lehető módon támogatja a felszabadult országokat. A Szovjetunió eré-

lyesen szembehelyezkedik azzal, hogy az imperialisták beavatkozzanak a fiatal nemzeti államok belügyeibe, hogy a neokolonialisták egymás ellen uszítsák, s az egymás közötti harcban meggyengítsék a független államokat. Igen sok fontos nemzetközi kérdésben eredménnyel működünk együtt a független ázsiai, afrikai és latin-amerikai államokkal. A haladás és a béke érdekében a jövőben is fejleszteni fogjuk az együttműködést.

Elvtársak! Az utóbbi évek egyik fontos eseménye az volt, hogy több fiatal felszabadult ország a haladó társadalmi fejlődés útjára lépett. Ezzel gyakorlatilag igazolódott be a kommunista és munkáspártok 1960. évi moszkvai értekezletének az a megállapítása, amelyet az értekezletről kiadott nyilatkozat a következőképpen fogalmaz meg: „A néptömegek... meggyőződnek arról, hogy az évszázados elmaradottság felszámolásának és életkörülményeik megjavításának legjobb útja — a nem kapitalista fejlődés útja. Csak ezen az úton haladva szabadulhatnak meg a népek a kizsákmányolástól, a nyomortól és az éhségtől."

Bizonyos országokban, mint az Egyesült Arab Köztársaság, Algéria, Mali, Guinea, Kongó (Brazzaville), Burma, lényeges társadalmi átalakulásokat hajtottak végre. Száműzik a külföldi monopóliumokat. Kisajátítják a nagybirtokokat és államosítják a tőkés vállalatokat. Fejlesztik a gazdaság állami szektorát, iparosítanak, széles körű szociális törvényhozással szolgálják a nép érdekeit. Magától értetődik, hogy ezek a folyamatok a különböző országokban különbözőképpen, más-más formában, más-más szinten mennek végbe. A szocializmus építését céljuknak valló népek forradalmi alkotó tevékenysége fokozza a társadalmi haladásért indított mozgalom formáinak sokféleségét.

Szoros baráti kapcsolatokat alakítottunk ki a szocializmus felé tartó fiatal államokkal. És csak természetes, hogy minél tovább haladnak ezek az államok kitűzött céljuk felé, annál sokoldalúbbá, elmélyültebbé, szilárdabbá válnak velük fenntartott kapcsolataink. Fejlődnek az SZKP kapcsolatai a szóban forgó országok forradalmi-demokratikus pártjaival.

A társadalmi haladás útjára lépett felszabadult államok fejlődése különösen nagy gyűlöletet vált ki az említett országok körül az összeesküvések hálóját szövögető imperialisták körében. Az utóbbi időszak eseményei arról tanúskodnak, hogy az afrikai földrészen fokozódik a reakciós erők tevékenysége. Több afrikai országban leleplezték és meghiúsították az imperialisták összeesküvéseit. A felszabadult népek az imperialisták intrikáira és összeesküvéseire, megvásárolt ügynökeik

mesterkedéseire az egyedül helyes választ azzal adják, hogy erélyesen lesújtanak a szabadság és a haladás ellenségeire, s állandó éberséget tanúsítanak! Az SZKP, az egész szovjet nép elítéli a független államok elleni összeesküvések és diverziók bűnös politikáját.

Külön is szólnunk kell a latin-amerikai népek hősies felszabadító harcáról.

Nem is olyan régen az Egyesült Államok még biztos hátországának tekintette Latin-Amerikát. Ma már azonban ezen a földrészen egyetlen olyan ország sincs, ahol ne folyna harc az amerikai imperializmus és szekértolói, a helyi szoldateszka, a nagybirtokosok, a burzsoázia és a velük egybefonódó külföldi monopóliumok ellen. E harc élén a munkásosztály halad a kommunista pártok vezetésével.

Korunk jelentős tényezője az ázsiai, afrikai és latin-amerikai országok népeinek egyre erősödő összefogása az imperializmus elleni harcban. Az afroázsiai szolidaritási mozgalom, az arab népek egységmozgalma, az afrikai népek egységtörekvése, a három világrész népeinek szolidaritási mozgalma a népek alapvető érdekeit szolgálja, és mi forrón támogatjuk ezeket a mozgalmakat.

Elvtársak! *A Szovjetunió Kommunista Pártja internacionalista kötelességének tekinti, hogy a jövőben is mindenképpen támogassa a népeknek a gyarmati és neokolonialista elnyomás végleges felszámolásáért vívott harcát.*

Pártunk és a szovjet állam a jövőben is:

minden eszközzel támogatja a felszabadulásukért küzdő népeket, küzdeni fog azért, hogy haladéktalanul függetlenséget adjanak minden gyarmati országnak és népnek;

fejleszti a sokoldalú együttműködést a nemzeti függetlenségüket elnyert országokkal, segítséget nyújt gazdasági fejlődésükhöz, nemzeti kádereik képzéséhez, a neokolonializmus elleni harcukhoz;

erősíti testvéri kapcsolatait az ázsiai, afrikai és latin-amerikai országok kommunista pártjaival, valamint forradalmi-demokratikus szervezeteivel.

A nemzeti felszabadító mozgalom sikerei elválaszthatatlanok a szocialista világrendszer és a nemzetközi munkásmozgalom sikereitől. E nagy forradalmi erők szilárd és megbonthatatlan egysége a népek végleges nemzeti és társadalmi felszabadulásának záloga.

5. A Szovjetunió harca az imperializmus agresszív politikája ellen, a békéért és a nemzetközi biztonságért

Küldött elvtársak! A Szovjetunió külpolitikájában következetesen érvényesítette a békepolitikát, amely államunk természetéből fakad, hiszen a szovjet állam minden tevékenységét a dolgozók érdekei határozzák meg. E politika alapjait Lenin rakta le, és mi nemzetközi kérdésekben töretlenül alkalmazzuk a lenini módszereket.

Az SZKP XXII. kongresszusa óta eltelt éveket a nemzetközi politika terén két ellentétes irányzat — a békeszerető és az agresszív politika heves harca jellemezte. A Szovjetunió más szocialista országokkal együtt folytatta politikáját a feszültség enyhítéséért, a béke megszilárdításáért, a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett éléséért és olyan nemzetközi feltételek teremtéséért vívott harc jegyében, amelyek közepette minden nép szabadon fejlődhet a nemzeti és a társadalmi haladás útján.

Másrészt ezekben az években újult erővel ütközött ki az imperializmus agresszív természete, a veszély, amellyel az imperializmus fenyegeti a békét, a népek szabadságát és függetlenségét. Az imperialisták arcátlanul beavatkoztak más országok és népek ügyeibe, még a fegyveres intervenciótól sem riadtak vissza. Ennek következtében a nemzetközi feszültség fokozódott. Az imperialisták, mindenekelőtt az Egyesült Államok agresszív cselekményei következtében megnövekedett a háborús veszély.

A párt és a szovjet állam politikája ilyen körülmények között arra irányult, hogy határozottan visszavágjon az agresszív erőknek, megakadályozza a nemzetközi helyzet további éleződését, harcoljon a világháború kirobbanásának veszélye ellen. Ebben a Szovjetunió és az egész szocialista világrendszer állandóan növekvő erejére, a világ békeszerető erőinek támogatására támaszkodtunk.

Mindig azoknak a népeknek az oldalára álltunk, amelyeket az imperialisták megtámadtak. Politikai, gazdasági, szükség esetén katonai segítséget nyújtottunk ezeknek a népeknek, lelepleztük az agresszorok cselszövéseit. A Szovjetunió és más olyan erők együttes fellépése, amelyek számára szent a szabadság és a béke, nemegyszer meghátrálásra kényszerítette az imperialistákat.

A nemzetközi feszültség fokozódásáról és a világháború kirobbanásának veszélyéről szólva, külön ki kell térnem az amerikai imperializmus Vietnam elleni agressziójára. Mint tudjuk, az Egyesült Államok durván megszegte a genfi egyezményeket, rabló módjára megtámadta

a Vietnami Demokratikus Köztársaságot és véres hadjáratot visel Dél-Vietnam népe ellen. Nincs olyan romboló és gyilkoló eszköz, amelyet ez a magát a szabadság és a civilizáció bajnokának feltüntető imperialista hatalom ne zúdított volna erre a békeszerető országra, amely távol esik Amerikától és soha semmivel sem sértette az Egyesült Államok érdekeit. Több mint 200 000 amerikai katona, repülőgép-anyahajók és nehézbombázók mérges gázokkal és napalmbombákkal törtek Vietnam hős hazafiaira. Washingtonban felelőtlen fenyegetőzések hangzanak el, hogy tovább szélesítik a hadműveleteket. Az Egyesült Államok külügyminisztériuma nemrégen hivatalosan bejelentette a dél-vietnami növényzet és vetések vegyszeres elpusztításának „programját", aminek az a célja, hogy a vietnamiakat megfosszák élelmiszer-forrásaiktól. Ez az amerikai imperializmus álarc nélkül! Az Egyesült Államok a vietnami agresszióval olyan szégyenbélyeget sütött magára, amely örökké rajta marad.

Az intervenciósok azonban minden garázdálkodásuk ellenére sem tudják megtörni a vietnami népet, amely szent háborúra kelt hazájáért, életéért és becsületéért, azért a jogáért, hogy maga dönthessen sorsáról. Igazságos hősi harca úgy kerül majd be a történelembe, mint a rettenthetetlen bátorság, a győzelembe vetett hit és a győzni akarás nagyszerű példája.

Világszerte egyre nagyobb arányokat ölt a Vietnam támogatására indított mozgalom, előre halad az amerikai agresszorok erkölcsi és politikai elszigetelése. A vietnami nép oldalán van a Szovjetunió és más szocialista országok segítsége, a világ néptömegeinek együttérzése és támogatása. Magának az amerikai népnek soraiban is növekszik a vietnami háború elleni tiltakozás. Mindebben a nemzetközi munkásosztály legjobb internacionalista hagyományainak továbbfejlődése nyilvánul meg.

A Szovjetunió az egész világ békeszerető népeivel egyetemben határozottan követeli az Egyesült Államok vietnami agressziójának beszüntetését, az intervenciós csapatok kivonását ebből az országból. A világbékére nézve a lehető legveszedelmesebb következményekkel járhat az, ha folytatódik ez az agresszió, amelyet kardcsörtető amerikai körök más délkelet-ázsiai országokra is ki akarnak terjeszteni.

Határozottan kijelentjük, hogy amennyiben az agresszorok mégis kiterjesztik a vietnami nép ellen viselt aljas hadjáratukat, akkor szembe találják magukat a Szovjetunióval és más szocialista országokkal, amelyek állandóan növekvő támogatást nyújtanak Vietnamnak. Vietnam népe gazdája lesz saját hazájának. Soha senki sem olthatja

el a szocializmus fáklyáját a Vietnami Demokratikus Köztársaságban sem.

A vietnami agresszió és az amerikai imperializmus más agresszív cselekményei miatt, romlottak az Egyesült Államokkal fenntartott kapcsolataink. Ebben az Egyesült Államok vezető körei a hibásak.

A Szovjetunió kész békében élni minden országgal, de nem fogja tűrni, hogy az imperialisták önkényeskedjenek más népekkel. Ismételten kifejezésre juttattuk, hogy készségesen fejlesztjük kapcsolatainkat az Egyesült Államokkal és most is ehhez tartjuk magunkat. Ehhez azonban az Egyesült Államoknak abba kell hagynia az agresszió politikáját. Az agresszió és az erőszak mérgezett talaján nem teremnek meg a békés együttműködés jó gyümölcsei. Pártunk és államunk határozottan elutasítja azt a képtelen álláspontot, hogy a nagyhatalmaknak módjukban áll más országok és népek érdekeinek rovására kiépíteni kapcsolataikat. A nagy és a kis államoknak egyformán joguk van arra, hogy mások tiszteletben tartsák szuverenitásukat, függetlenségüket és területi integritásukat. Ezt a jogukat senki sem csorbíthatja.

Elvtársak! A Szovjetuniónak létérdeke az európai biztonság erősítése. Ez idő szerint a nemzetközi feszültség kiélezésében az Egyesült Államok fő európai szövetségese a nyugatnémet imperializmus. Nyugat-Németország mindinkább a háborús veszély gócává válik, ahol izzanak a revansista szenvedélyek. A Német Szövetségi Köztársaság már nagy hadsereget hozott létre. Ennek magvát a hitlerista Wehrmacht egykori parancsnokai alkotják. Sok vezető állami tisztséget volt fasiszták, sőt, háborús bűnösök töltenek be. Nyugat-Németország politikáját mindinkább azok a monopoltőkés körök határozzák meg, amelyek annak idején hatalomra juttatták Hitlert.

A Rajna-parti politikusoknak úgy rémlik, hogy mihelyt megkapják az atombombát, leomlanak a határsorompók, s ők elérhetik áhított céljukat: megváltoztathatják Európa térképét, revansot vehetnek a második világháborúban elszenvedett vereségért.

Napjainkban a békét legfőképpen veszélyeztető tényezők egyike lett az Egyesült Államok és a Német Szövetségi Köztársaság vezető körei között kialakuló, sajátságos kétoldalú katonai szövetség. Ezt a tényezőt továbbra is lankadatlanul figyelemmel kísérjük.

Az amerikai és a nyugatnémet imperializmus különös partnerek. Mindegyik a másikat akarja felhasználni saját terveinek megvalósítására. Eltérő meggondolásokból kiindulva mindegyik fokozni akarja a nemzetközi feszültséget Európában. A nyugatnémet militaristák

abban a — természetesen hiú — reményben ringatják magukat, hogy ezen az úton haladva megvalósíthatják revanstörekvéseiket. Az Egyesült Államoknak viszont ürügy kell arra, hogy több mint két évtizeddel a háború befejezése után még mindig Európában tarthassa csapatait, s megtarthassa európai katonai támaszpontjait, mint olyan tényezőket, amelyekkel közvetlen befolyást gyakorolhat a nyugat-európai országok gazdaságára és politikájára.

A washingtoni vezetők arra számítanak, hogy Nyugat-Németország továbbra is híven fogja szolgálni az amerikai imperialisták európai érdekeit, s szükség esetén az Egyesült Államok a nyugatnémeteket elsőknek lökheti a háború tüzébe. Bonnban viszont arról ábrándoznak, hogy lépésről lépésre bevonhatják az Egyesült Államokat és más NATO-szövetségeseiket revansista terveikbe, s elérhetik a második világháború következményeinek felülvizsgálását — a maguk javára. Könnyű belátni, hogy mindezek a tervek veszélyeztetik a Szovjetuniót és a többi szocialista országot, s Európa és az egész világ népeinek békéjét és biztonságát.

Az európai népek jól tudják, milyen veszélyesek a nyugatnémet revansisták törekvései. A német agresszió fél évszázad folyamán kétszer zúdult Európa sok országára. Nyolc szocialista állam népei hozzánk hasonlóan jól ismerik a német militaristák haramia-magatartását. Nyugat-Európa népeinek többsége ugyancsak érezte a német megszállás terhét. Ezért az új háborús veszély elleni harc napjainkban az európai népek legsajátabb ügyévé válik. S magában Nyugat-Németországban is egyre erőteljesebb a bonni kormánykörök háborús politikája elleni tiltakozás.

A nyugatnémet kancellárnak a Kereszténydemokrata Unió nemrégiben tartott kongresszusán elhangzott felszólalása azt mutatja, hogy a bonni kormány továbbra is revansista irányvonalat, agresszív politikát szándékozik folytatni. Kitűnik ez továbbá a Német Szövetségi Köztársaság kormányának a nemzetközi politika legfontosabb kérdéseit illetően a Szovjetunió és több más ország kormányához eljuttatott javaslataiból is.

Európában most egészen mások az erőviszonyok, mint a második világháború előtt voltak. Az európai államok kialakult határait senki sem változtathatja meg. A nyugatnémet imperialisták még amerikai szövetségesük vállára kapaszkodva sem lesznek magasabbak, csak fájdalmasabb lesz számukra a zuhanás. Az agresszorokkal most olyan hatalmas, rendíthetetlen erő áll szemben, hogy ha háborút robbantanának ki, ezzel semmit sem nyernének, csak elpusztulnának.

A nyugatnémet militaristáknak az atomfegyvertől való távoltartásáért folyó harcban a Szovjetunió és szövetségesei részéről fontos lépés volt a Varsói Szerződés tagállamainak ezzel kapcsolatban 1965 januárjában elhangzott egységes és határozott figyelmeztetése.

Mi sohasem egyezünk és sohasem nyugszunk bele abba, hogy a nyugatnémet militaristák atomfegyverhez jussanak. Ha ez mégis bekövetkezne, akkor megtesszük a szükséges intézkedéseket. A felelősség teljes mértékben a Német Szövetségi Köztársaság kormányköreire és azokra hárul, akik elnézést tanúsítanak iránt uk. Senkinek sincs joga megfeledkezni arról az ünnepélyes kötelezettségről, amelyet a Hitler-ellenes koalíció részvevői — a Szovjetunió, az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország — a hitlerista agresszorok szétzúzása után a potsdami egyezményben vállaltak a népek előtt, s amely szerint minden szükségeset megtesznek azért, hogy Németország soha többé ne veszélyeztesse szomszédait, és megőrzik az egyetemes békét. A Szovjetunió hű marad e kötelezettségéhez.

Nagyra értékeljük, hogy Európa szívében a béke őrhelyén ott áll barátunk és szövetségesünk, a német dolgozók első szocialista állama, a Német Demokratikus Köztársaság, amely gyakorlatilag megvalósította a potsdami egyezmény békeszerető és demokratikus elveit, következetes békepolitikát folytat, síkraszáll az európai biztonság erősítéséért.

Elvtársak! Lényegében véve a szocialista közösség pozíciói Európában ma szilárdak és megbízhatók. Ez a szocializmus világméretű erősödésének, valamennyi nép biztonságának fontos tényezője.

A Szovjetunió következetesen fellép az amerikai és a nyugatnémet imperializmus Európában folytatott háborús és revansista politikájával szemben, az európai biztonság erősítése, valamennyi európai állam békés, kölcsönösen előnyös együttműködése mellett.

Szilárd meggyőződésünk, hogy érvényben marad a nemzetközi kommunista mozgalom következtetése, amely szerint az agresszort meg lehet fékezni, egy újabb világháborút el lehet hárítani. Ahhoz azonban, hogy a lehetőség valósággá váljon, a békeharcban szükség van a nagy néptömegek részvételére, a béke összes erőinek megfeszített, állandóan fokozódó aktivitására, a békemozgalom, a szakszervezetek, a nőszövetségek, az ifjúsági szövetségek és a többi demokratikus tömegszervezet munkájának még nagyobb arányú kibontakozására.

A béke védelmében különleges szerep jut a szocialista országoknak. Ezt mi jól tudjuk. Az SZKP ezért fáradhatatlanul gondoskodik hazánk védelmi erejének növeléséről, a többi szocialista országhoz fűződő harci szövetségünk erősítéséről. Pártunk feladatának tekinti, hogy

fenntartsa a szovjet nép magas fokú éberségét a béke ellenségeinek cselszövéseivel szemben, mindent megtesz azért, hogy az agresszorok, ha megpróbálkoznának a békebontással, sohase találjanak minket felkészületlenül, s hogy a megtorlás késedelem nélkül és kivédhetetlenül lesújtson rájuk.

Elvtársak! Az imperializmus agresszív politikájának leleplezésével egyidejűleg következetesen és változatlanul folytatjuk a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének politikáját. Ez azt jelenti, hogy a Szovjetunió, amely a különböző társadalmi rendszerű államok egymás mellett élését a szocializmus és a kapitalizmus közötti osztályharc egyik formájának tekinti, emellett következetesen síkraszáll a tőkésországokkal való normális, békés kapcsolatok fenntartásáért, azért, hogy a vitás államközi kérdéseket ne háború útján, hanem tárgyalások útján oldják meg. A Szovjetunió szilárdan állást foglal az államok belügyeibe való be nem avatkozás mellett, az államok szuverén jogainak és területi sérthetetlenségének tiszteletben tartása mellett.

Természetesen nem lehet békés egymás mellett élés ott, ahol a tőkésországokban vagy a gyarmatokon folyó osztályharc és nemzeti felszabadító harc belső folyamatairól van szó. A békés egymás mellett élés elvét nem lehet alkalmazni az elnyomók és elnyomottak, a gyarmatosítók és a gyarmati rendszer áldozatai közötti kapcsolatokra.

Ami pedig a tőkésországokkal fenntartott államközi kapcsolatokat illeti, mi azt akarjuk, hogy ezek a kapcsolatok ne csak békések legyenek, hanem egyszersmind minél szélesebb kölcsönösen előnyös gazdasági, tudományos és kulturális kapcsolatokat is magukban foglaljanak.

A kongresszuson örömmel állapíthatjuk meg, hogy békeszerető politikánk a beszámolási időszak folyamán jelentős sikereket ért el. A Szovjetunió jó kapcsolatban áll a világ államainak többségével.

A Szovjetunió mindig nagy jelentőséget tulajdonított a szomszédos országokkal fenntartott kapcsolatoknak, s megelégedésünkre szolgál, hogy jószomszédsági politikánk eredményes. A kölcsönös bizalom, barátság és együttműködés jellemző Finnországgal és Afganisztánnal fenntartott kapcsolatainkra. Normálisan fejlődnek kapcsolataink a skandináv országokkal, bár még nem mondhatjuk, hogy semmi sem akadályozza további fejlődésüket. A szovjet emberek üdvözlik, hogy az utóbbi évek során bizonyos pozitív fordulat állt be a Törökországhoz és Iránhoz fűződő kapcsolatainkban.

Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány nagy figyelmet szentelt és szentel annak, hogy javuljanak kapcsolataink Ázsia olyan

nagy államaival, mint India és Pakisztán, amelyeket tulajdonképpen szintén szomszédainknak nevezhetünk. A beszámolási időszak folyamán tovább erősödött hagyományos barátságunk Indiával, nagy népével. Bizonyos javulás következett be Pakisztánnal fenntartott kapcsolatainkban.

Fontos esemény volt India és Pakisztán vezetőinek taskenti találkozója a szovjet kormányfő részvételével, a szovjet fél javaslatával összhangban. Már maga az értekezlet létrejötte, eredménye és a világközvélemény pozitív értékelése szemléltetően bizonyítja, milyen erősen bíznak a népek a szovjet állam békeszerető külpolitikájában.

A Szovjetunió fejleszteni óhajtotta és óhajtja baráti kapcsolatait Indonéziával. Az indonéz forradalom jelentősen előrelendítette a népek antiimperialista harcát. A bátor indonéz népnek minden joga megvan alihoz, hogy megtartsa és tovább fejlessze vívmányait, amelyek a függetlenségért és a haladásért folytatott hosszú és nehéz harc eredményei.

Országunk támogatja a baráti Kambodzsának függetlensége megtartásáért és megszilárdításáért, semlegességéért és területi integritásáért vívott igazságos harcát.

Jelentősen javultak a szovjet—francia kapcsolatok. Ez kedvező jelenség, amely abból fakad, hogy a két ország érdekei számos nagy fontosságú nemzetközi kérdésben megegyeznek s népeink között régi hagyományai vannak a barátságnak. A szovjet—francia kapcsolatok további fejlődése az európai biztonság erősítésének fontos eleme lehet.

Az utóbbi években kezdtek kiépülni kapcsolataink, elsősorban gazdasági kapcsolataink Olaszországgal, Európa egyik nagy államával. Mi ezeket a kapcsolatokat szívesen tovább fejlesztjük.

Kétségtelenül hasznos lenne a szovjet—angol kapcsolatok élénkítése. A jövő majd megmutatja, mennyiben teszi ezt lehetővé az angol külpolitika.

Megállapíthatjuk, hogy az utóbbi időben némileg fejlődtek kapcsolataink Japánnal. Fejlődőben vannak országaink kölcsönösen előnyös gazdasági kapcsolatai. De nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy Japán területén, a szovjet határ közvetlen közelében, amerikai csapatok és katonai támaszpontok vannak. Japán nemrég militarista szerződést kötött Washington bábjával, a dél-koreai kormánnyal. Mi ezt a szerződést határozottan elítéljük. Mindez szükségképpen megnehezíti a japán—szovjet kapcsolatok fejlődését.

Nagy fontosságú nemzetközi kérdés marad továbbra is a külföldi katonai támaszpontok felszámolása és az idegen területen állomásozó külföldi csapatok kivonása. Az imperialista hatalmak, mindenekelőtt

az Egyesült Államok, behálózták a világot katonai támaszpontokkal és csapatokat helyeztek el más országok területén. Ezeket a támaszpontokat és fegyveres erőket a béke érdekeivel ellentétesen használják fel. Nyomást gyakorolnak velük a békeszerető államokra, sőt gyakran közvetlenül és fegyveresen is beavatkoznak belügyeikbe. A Szovjetunió véleménye szerint rég eljött az ideje, hogy véget vessenek ennek a helyzetnek, amely veszélyezteti a békét és az államok biztonságát. Fel kell számolni a külföldi katonai támaszpontokat, s ki kell vonni ezekről a területekről a külföldi fegyveres erőket. Ez politikánk változatlan célja, a világ békéjének és a népek biztonságának erősítése érdekében.

A Szovjetunió saját népeinek és a világ nagy néptömegeinek létérdekeivel összhangban következetesen harcol azért, hogy megállítsa és teljesen megszüntesse a fegyverkezési hajszát, amelyet az imperialisták kezdtek, s megegyezésre jusson ezen a téren, gyakorlati előrehaladást érjen el az általános és teljes leszerelés útján. A szovjet politika e tekintetben számos államnál megértésre és támogatásra talál.

A Szovjetunió a beszámolási időszak folyamán változatlanul aktívan részt vett az ENSZ tevékenységében. A sok új felszabadult ország ENSZ-tagsága lényegesen megváltoztatta a helyzetet a világszervezetben, méghozzá az imperialisták rovására. Országunk változatlanul arra törekszik, hogy az ENSZ-ben előmozdítsa az agressziót ellenző államok összefogását, s ezáltal növelje a világszervezetnek az egyetemes békéért és a népek függetlenségéért vívott harcban betöltött szerepét. A Szovjetunió kezdeményezésére az ENSZ-közgyűlés legutóbbi ülésszaka tudvalevően fontos határozatokat hozott az államok belügyeibe való beavatkozás ellen és az atomfegyver elterjedésének megakadályozásáról. Mi az ENSZ-et a jövőben is az agresszió ellen, a békéért és valamennyi nép biztonságáért folyó aktív politikai harc küzdőterének tekintjük.

A Szovjetunió Kommunista Pártja úgy véli, hogy a jelenlegi szakaszban a nemzetközi helyzet javításáért, a béke megszilárditásáért és a népek közötti békés együttműködés fejlesztéséért folyó harc terén különösen az alábbi intézkedések végrehajtása lenne a legfontosabb:

Vessenek véget az Egyesült Államok vietnami agressziójának, vonják ki Dél-Vietnamból az összes amerikai és egyéb külföldi csapatokat, tegyék lehetővé a vietnami nép számára, hogy maga oldja meg belső ügyeit. A vietnami probléma rendezésének alapjaként fogadják el a Vietnami Demokratikus Köztársaság kormánya és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front álláspontját.

Biztosítsák az államok belügyeibe való be nem avatkozás elvének szigorú alkalmazását.

Kössenek az atomfegyver elterjedésének megakadályozására vonatkozóan nemzetközi szerződést, teljes mértékben utasítsák el a Német Szövetségi Köztársaság atomfelfegyverzését, illetőleg azt, hogy a Német Szövetségi Köztársaság bármely formában atomfegyvert birtokoljon, valósítsák meg a népeknek a világ különböző térségeiben atomfegyvermentes övezetek létesítésére irányuló törekvését, az atomfegyverrel rendelkező államok tegyenek ünnepélyes ígéretet, hogy ezt a fegyvert elsőként nem alkalmazzák, kössenek a föld alatti atomrobbantások megtiltására vonatkozó egyezményt. Az atomháború veszélye ellen irányuló említett intézkedések végrehajtása megnyitná az atomfegyver teljes eltiltásához és megsemmisítéséhez vezető további haladás útját.

Kezdjenek tárgyalásokat az európai biztonság kérdéseiről. Vitassák meg a szocialista és más európai államok egymással szemben álló erőinek kölcsönös visszavonására és Európában a fegyverzet csökkentésére, az összes európai államok közötti békés, kölcsönösen előnyös kapcsolatok fejlesztésére tett javaslatokat. Hívjanak össze ebből a célból megfelelő nemzetközi értekezletet. Folytassák az európai biztonság egyik döntő fontosságú feladatának megoldásához, a német kérdés békés rendezéséhez vezető út keresését avégett, hogy az európai államok, köztük a két német állam jelenlegi határai alapján teljesen felszámolják Európában a második világháború maradványait.

Ezek a mi javaslataink. Legtöbbjük már korábban is elhangzott. Nekünk természetesen nem az a véleményünk, hogy javaslataink mindenre kiterjednek, s hajlandók vagyunk figyelemre méltatni a nemzetközi helyzet javítására és a béke megszilárdítására irányuló minden más javaslatot.

Küldött elvtársak! Minden alapunk megvan annak kijelentésére, hogy hazánk nemzetközi helyzete szilárd. A kommunista párt és a szovjet kormány békeszerető külpolitikája megbízhatóan szolgálja a kommunista építés érdekeit, az egyetemes béke fenntartását és erősítését, valamint a népek biztonságát. Az SZKP továbbra is ezt a kipróbált irányvonalat fogja követni.

Nemzetközi feladatainkat annál sikeresebben fogjuk megoldani, minél gyorsabban halad hazánkban az új társadalom építése. A történelem akaratából a szovjetek országa elsőnek emelte magasba az épülő kommunizmus zászlaját. A szovjet nép, élén lenini kommunista pártjával, becsülettel fogja hordozni ezt a diadalmas zászlót.

II. A PÁRT HARCA A KOMMUNIZMUS ANYAGI-TECHNIKAI BÁZISÁNAK MEGTEREMTÉSÉÉRT

Elvtársak! Engedjék meg, hogy áttérjek az ország belső helyzetének jellemzésére és jelentést tegyek a kongresszusnak a párt gazdaságpolitikájáról és a gazdasági építés terén végzett munka eredményeiről.

A Központi Bizottság tevékenysége a népgazdaság vezetése tekintetében a fő gazdasági feladat megoldására, a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtésére irányult.

Kongresszusunk akkor ülésezik, amikor valóra vált a hétéves terv, amelynek időszaka a fő gazdasági feladat teljesítésének fontos szakaszát jelentette. Ezért engedjék meg, hogy röviden beszámoljak a tervidőszak legfontosabb eredményeiről. A szóban forgó időszakot a szocialista gazdaságnak a tudományos és technikai haladás alapján végbement további növekedése és erősödése jellemezte.

Az elmúlt hét év alatt a társadalmi össztermék 58 százalékkal, az ipari termelés 84 százalékkal növekedett. A népgazdaság termelési állóalapjai 92 százalékkal növekedtek. Az ipar 46 milliárd rubel értékű terméket adott terven felül. A kőolaj, gáz, vasérc, színesfémek, vegyipari nyersanyagok és más hasznos ásványok újabb lelőhelyeit tárták fel és vonták be az ipari termelésbe. Tovább bővült a népgazdaság fűtőanyag-, energetikai és kohászati bázisa. Ezekben az években szüntelenül fejlődtek a nehézipar alapvető ágazatai, s jelentősen nőtt az élelmiszerek, a kulturális és közszükségleti cikkek gyártása.

A kommunista pártnak, az egész szovjet népnek minden oka megvan arra, hogy elégedett legyen a beszámolási időszakban a Szovjetunióban végbement fejlődéssel. Ezekben az években növekedett hazánk gazdasági és védelmi ereje, országunk képletesen szólva még felnőttebb, erősebb lett, megizmosodott.

Több mint 40 évre volt szükség, ha pedig a háborúkat leszámítjuk, 32 éven át kellett a szovjet népnek dolgoznia, hogy létrehozza azt a gazdasági és védelmi potenciált, amellyel államunk akkor rendelkezett, amikor megkezdte hétéves tervének teljesítését. Hét év alatt a szovjet dolgozók pártunk vezetésével csaknem megkétszerezték az ország termelési állóalapjait. Harminckét év hét esztendővel szemben: ennyire meggyorsult gazdaságunk fejlődése.

Elvtársak! Hazánk a hétéves terv utolsó évében ünnepelte meg annak a győzelemnek 20. évfordulóját, amelyet a Szovjetunió a Nagy

Honvédő Háborúban aratott. Ezzel kapcsolatban helyénvaló lesz emlékeztetni arra, hogy a háború előtt, 1940-ben, 18,3 millió tonna acélt, 13,1 millió tonna hengerelt árut gyártottunk, 31,1 millió tonna kőolajat hoztunk felszínre, 5,7 millió tonna cementet, 145 400 gépkocsit, 31 600 traktort állítottunk elő, villamosenergia-termelésünk 48,3 milliárd kWó volt. Ezzel indult népünk a háborúba a veszett ellenség ellen. A hitleri hadigépezetet végül is szétzúztuk.

A háborúban a legsúlyosabb veszteségeket szenvedtük. Több mint 20 millió szovjet ember pusztult el. A Volgától nyugatra hatalmas térségeken romhalmazzá vált sok ezer város és falu, sok tízezer gyár, bánya, kolhoz, szovhoz, iskola, lakóépület. Úgy tűnt, sok évtizedre lesz szükség mindezek újjáépítéséhez.

Ám a szovjet emberek a párt vezetésével a munkahősiesség csodáit mutatták. 1965-ben, vagyis a hétéves terv utolsó évében és a győzelem 20. évfordulóján, iparunk 5-ször annyi acélt, 5,5-szer annyi hengerelt árut, csaknem 8-szor annyi kőolajat, csaknem 13-szor annyi cementet, 4,2-szer annyi autót, több mint 11-szer annyi traktort és 10,5-szer annyi villamos energiát termelt, mint 1940-ben.

Kell-e mindehhez kommentár? Népünk sikerei valóban nagyszerűek.

A termelőerők fejlődésével párhuzamosan tökéletesedtek a szocialista társadalmi viszonyok. Társadalmi rendszerünk még szilárdabb, még erősebb lett. Még inkább megszilárdultak a szocialista tulajdon formái: a köztulajdon és a kolhoz-szövetkezeti tulajdon. Megnőtt az ország közös gazdagsága, növekedett a dolgozók jövedelme, a népgazdaság minden ágában nagy jelentőségű intézkedések történtek a bérek rendezésére és emelésére. Kiszélesedtek az iparigazgatás demokratikus alapjai.

Az elmúlt években lényegesen megváltozott a szovjet társadalom szociális összetétele. A munkások létszáma hét esztendő alatt 14 millióval, a szakemberek és az alkalmazottak létszáma 7 millióval növekedett. A munkáslétszám növekedése tükrözi az ipari fejlődés gyors ütemét, arról tanúskodik, hogy tovább fokozódott a munkásosztálynak — társadalmunk leghaladóbb, legszervezettebb osztályának — szerepe, tehát fokozódott a szocialista rendszer szilárdsága is. Ma a Szovjetunió lakosságának 75,4 százalékát a munkások, az alkalmazottak és hozzátartozóik, 24,6 százalékát pedig a kolhozparasztok alkotják. A munkásosztály és a kolhozparasztság testvéri szövetsége cementként szilárdítja az egész szovjet nép egységét.

A hétéves terv teljesítéséért vívott harcban új erővel mutatkozott

meg a párt szervező és nevelő szerepe, valamint az a képessége, hogy dicső munkahőstettekre mozgósítsa a legszélesebb néptömegeket.

Önök emlékeznek rá, elvtársak, hogy a XXI. kongresszus után a párt hívó szavára a moszkvaiak és leningrádiak, Ukrajna és Belorusszia, az Urál és Szibéria dolgozói, valamennyi szövetségi köztársaság munkásai, kolhozparasztjai és értelmiségi dolgozói széles körű versenyt indítottak a szovjet népgazdaság újabb hatalmas fellendítéséért.

A munkások, mérnökök és technikusok, az iparvállalatok alkalmazottai és a közlekedési dolgozók kezük munkájával tovább növelték hazánk gazdasági erejét, tovább emelték iparunk színvonalát.

Megfeszített erővel dolgoztak a mezőkön és a majorokban a kolhozparasztok, a szovhozmunkások, az agronómusok, a zootechnikusok. Minden nehézséget legyőzve, sokat tettek azért, hogy hozzájáruljanak a gazdaság fejlesztéséhez, ellássák a lakosságot a szükséges élelmiszerekkel, az ipart pedig nyersanyaggal.

Az építőipari dolgozók sok ezer gyárat, több százezer lakóházat, új iskolákat és kórházakat építettek.

A szovjet nép teremtő munkájában tevékenyen és alkotóan vesz részt a tudomány, a technika és a kultúra minden művelője, az egész szovjet értelmiség.

A kongresszus nevében hadd gratuláljak forrón nagyszerű munkasikereikhez a termelés kiválóinak, újítóinak, az egész munkásosztálynak, a kolhozparasztságnak, értelmiségünknek, az egész szovjet népnek!

A Szovjetunió gazdasága az utóbbi években nagyot lépett előre, fejlesztésében vitathatatlan eredményeket értünk el. S ez igen jó. De pártunkban nem hagyomány, hogy szemet hunyjunk a fogyatékosságok fölött és megbékéljünk velük.

Több okból — amelyekről a továbbiakban szó esik — nem sikerült teljesítenünk a hétéves terv feladatait néhány fontos mutató tekintetében. Vonatkozik ez mindenekelőtt a mezőgazdaságra, amelynek termelése csupán 14 százalékkal növekedett. A mezőgazdasági termelés elmaradása észrevehetően fékezte haladásunkat, hátrányos hatással volt a könnyűipar és az élelmiszeripar növekedési ütemére, nem tette lehetővé, hogy a nép életszínvonalának emelésére előirányzott intézkedéseket teljes mértékben megvalósítsuk.

Az összhang bizonyos hiánya mutatkozott a nehézipar egyes ágazatainak fejlődésében. Nem teljesítettük a hétéves terv feladatait egyes vegyipari termékek, a szén, a gépek és az ipari berendezések,

bizonyos közszükségleti cikkek termelésében. Több iparágban nem minden gyárat sikerült határidőre üzembe helyezni, a felépült üzemek közül nem mindegyik érte el a tervben megjelölt kapacitást. Mindezek következtében a nemzeti jövedelem növekedési üteme lassúbb lett, mint ahogyan azt a hétéves terv előirányozta.

Elvtársak! A beszámolási időszak fontos állomás volt a hétéves terv teljesítésében, az SZKP programjában kitűzött feladatok valóra váltásában. Most engedjék meg, hogy részletesebben tegyek jelentést arról a munkáról, amelyet a párt a XXII. és XXIII. pártkongresszus között a gazdasági építés terén végzett, valamint népgazdaságunk további fejlődésének távlatairól. Minthogy a legutóbbi kongresszuson az adatokat 1960-ig bezárólag sorolták fel, vegyük szemügyre az 1961—1965-ös évek főbb mutatóit. Ez lehetővé teszi, hogy az elmúlt ötéves időszak eredményeit szemléltetőbb módon hasonlítsuk össze a következő öt esztendőre szóló irányelvek tervezetével.

Ipar és építőipar

A szocialista ipar a beszámolási időszak folyamán nagy sikereket ért el. Ezt mutatják az ipari termelésnek a legutóbbi öt év alatt végbement növekedését jellemző legfontosabb adatok.

AZ IPARI TERMELÉS NÖVEKEDÉSE

	1960. évi termelés	1965. évi termelés	1965, 1960-hoz viszonyítva %
Ipari össztermelés (milliárd rubel)	155	234	151
Villamos energia (milliárd kWó)..	292	507	173
Kőolaj (millió t)	148	243	164
Gáz (milliárd m^3)	47	129	274
Szén (millió t)	510	578	113
Acél (millió t)	65	91	139
Hengerelt áru (millió t)	51	71	139
Gépgyártás és fémfeldolgozás (milliárd rubel).....	34	61	179
Textíliák (milliárd m)	8,2	9,1	111
Bőrlábbeli (millió pár)	419	486	116
Kristálycukor (millió t)	6,4	11,0	173
Vágóhídi hús (millió t)	4,4	5,2	118
Állati zsiradékok (ezer t)	737	1073	146
Növényi olaj (ezer t)	1586	2770	175
Hal, bálna, tengeri állat, tengeri termékek (millió t)	3,5	5,8	163

Ezekből az adatokból kitűnik, hogy a beszámolási időszakban jelentősen nőtt az ipari termelés, főleg a vezető ágazatokban. Az elmúlt öt év folyamán a társadalmi összterméket 35 százalékkal, az ipar össztermelése pedig 50 százalékkal növekedett. Csupán az ipari termelés öt év alatt elért növekedésének értéke 79 milliárd rubel, vagyis több mint háromszorosa a háború előtti ötéves tervek idején elért egész növekedésnek.

Szakadatlanul növekszik a Szovjetunió részesedése a világ ipari termelésében. 1965-ben már közel járt az egyötödhöz, míg a második világháború előtt az egytized részt sem érte el. Megjegyzendő, hogy a Szovjetunió lakossága a világ népességének csupán 7 százaléka. A párt feladatul tűzte ki a legfejlettebb tőkésországok túlszárnyalását az egy főre jutó termelés tekintetében. Következetesen munkálkodunk ennek a feladatnak teljesítésén. Egyre csökken a különbség a szovjet és az amerikai ipari termelés színvonala között.

Szocialista gazdaságunkban a nagy mennyiségi változások mellett mélyreható minőségi változások is történtek. A tudományos és technikai haladás sok új termelési ágat hívott életre. Végrehajtottuk számos népgazdasági ág műszaki rekonstrukcióját. Országunkban a gépek, berendezések és műszerek igen sok új típusát hozták létre és alkalmazzák, sok esetben világviszonylatban először. Az ipari munka termelékenysége a technikai haladás, a termelés gépesítése és automatizálása révén öt év alatt 25 százalékkal emelkedett.

Nagy méreteket ölt a közlekedés műszaki rekonstrukciója. Az elmúlt évben vasútvonalainkon a teherforgalom 85 százalékát villany- és Diesel-mozdonyokkal bonyolították le. A közlekedés egyre több nagy és gyors repülőgépet, nagy raksúlyú gépkocsit és hajót kap. Nagy méretekben folyik a kőolaj- és gázfővezetékek építése. Ezek hossza együttvéve már meghaladja a 70 000 kilométert.

Óriási építkezési programot hajtottunk végre. A népgazdasági beruházások összege az 1961—1965-ös években 211 milliárd rubel volt, körülbelül annyi, mint az előző tíz évben.

Ilyen nagyméretű beruházásokra országunkban még sohasem volt példa. Az elvtársak a Szovjetunió különböző részeiből érkeztek Moszkvába. Megmondhatják, hogy mindenütt pezseg a munka: új üzemek, villanytelepek, vasútvonalak, csővezetékek, lakóházak, sőt, egész városok épülnek. Egyszóval, bármerre járunk az ország belátthatatlan térségein, mindenütt építenek és építenek. Ez hazánkban a tipikus tájkép.

A Szovjetunió általános népgazdasági rendszerében eredményesen

fejlődött valamennyi szövetségi köztársaság gazdasága. Teljesítette a termelési tervet az Oroszországi Föderáció, amelynek ipari termelése öt év alatt 45 százalékkal növekedett, az Ukrán SZSZK, ahol 53 százalékkal és a Belorusz SZSZK, ahol 64 százalékkal növekedett az ipari termelés. Folyamatosan növekedett a termelés a Grúz, az Azerbajdzsáni, az Örmény és a Moldovai Szovjet Szocialista Köztársaságban. Türkménia ipari termelése öt év alatt 34 százalékkal, Üzbegisztáné 50 százalékkal, Tadzsikisztáné 54 százalékkal növekedett. Kazahsztánban 63 százalékkal, Kirgíziában 67 százalékkal növekedett az ipar termelése. Az országos átlagnál sokkal gyorsabb ütemben növekedett az ipari termelés Litvániában, Lettországban és Észtországban.

Mint látják, elvtársak, iparunk a legutóbbi öt év folyamán egészében véve és köztársaságonként fejlődött és tökéletesedett. Még szorosabbra fűződtek a szövetségi köztársaságok gazdasági és kölcsönös segítségi kapcsolatai.

Megelégedéssel szögezhetjük le: az utóbbi években különösen sok történt annak érdekében, hogy a szövetségi köztársaságok politikai egyenjogúsága és a Szovjetunió népeinek a szocialista építés során kikovácsolódott barátsága a köztársaságok gazdaságának arányos fejlesztésével párosuljon. Ez a lenini nemzetiségi politika életerejének ragyogó megnyilvánulása, s az egész világnak bebizonyítja, hogy csakis a szocializmus teszi lehetővé a népek számára a gazdasági és más természetű elmaradottság gyors felszámolását és fejlett iparral rendelkező szocialista nemzetté válását. Ez a soknemzetiségű Szovjetunióban élő valamennyi nép még szorosabb egybeforrásának szilárd alapja.

A gazdaságfejlesztést vizsgálva, munkánk pozitív eredményei mellett a fogyatékosságokat is meg kell látnunk.

A legutóbbi években negatív jelenségeket tapasztaltunk: lassult a termelés és a termelékenység növekedésének üteme, csökkent a termelési alapok és a beruházások hatékonysága. Bíráló hozzáállás nélkül nem lehet helyesen értékelni, a bíráló hozzáállás hiányának előrehaladásunk vallja kárát.

Az SZKP Központi Bizottsága az 1964 októberi plénum után elemezte a gazdasági helyzetet, feltárta e negatív jelenségek okait, felvázolta leküzdésük módjait.

A gazdasági fejlődés ütemét hátrányosan befolyásolta az igazgatás és a tervezés számos fogyatékossága, a gazdálkodás önálló elszámolási módszereinek lebecsülése, valamint az anyagi és erkölcsi ösztönzők elégtelen alkalmazása. A legutóbbi időkig a termelésben érvényesülő igazgatási, tervezési és ösztönzési formák és módszerek nem feleltek

meg a termelőerők új, sokkal magasabb színvonalának, s fékezni kezdték a fejlődésüket.

Az 1963. és 1965. évi rossz termés kedvezőtlenül hatott a népgazdaságra, s különösen hátrányosan befolyásolta a dolgozók életszínvonalának emelkedését. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a nemzetközi helyzet éleződését sem. Az utóbbi években az amerikai imperialisták agresszív cselekményei arra kényszerítettek bennünket, hogy a tervezettnél nagyobb összegeket fordítsunk az ország védelmi erejének növelésére.

Be kell vallanunk, hogy a hétéves terv kidolgozása során szubjektivizmus következtében bizonyos fokig elszámítottuk magunkat, túlzottan előreszaladtunk. Egyes ágazatokban a termelés előirányzott növelése nem mindig volt összhangban a tényleges lehetőségekkel.

Az iparirányítás területi rendszere oda vezetett, hogy az egyes iparágak igazgatása nagyszámú gazdasági körzetre forgácsolódott szét, felborult a műszaki fejlesztés egysége, a tudományos-kutató szervezetek elszakadtak a termeléstől, ami gátolta az új technika kialakítását és alkalmazását.

A kommunista építés érdeke, a nehézségek leküzdésének szükségessége megkövetelte, hogy ne érjük be részleges módosításokkal, hanem az olyan intézkedések egész rendszerét dolgozzuk ki, amelyek biztosítják az országban létrehozott gigászi termelőerők ésszerűbb hasznosítását, a népjólét gyorsabb növekedését, rendszerünk előnyeinek teljesebb kibontakozását.

Az SZKP Központi Bizottsága az októberi plénum után erőfeszítéseit a szovjet társadalom gazdasági viszonyainak tökéletesítésére, a gazdaságirányítás, a tervezés és az ösztönzés rendszerének megjavításával összefüggő sarkalatos kérdések megoldására összpontosította. A márciusi és a szeptemberi központi bizottsági plénumon kidolgoztuk a gazdaság irányításának új módszereit, meghatároztuk a fejlődésünk jelenlegi szakaszában követendő gazdaságpolitika alapelveit. Ezek lényege abban foglalható össze, hogy növelni kell a gazdasági módszerek és ösztönzők szerepét, gyökeresen meg kell javítani az állami tervezést, növelni kell az iparvállalatok, a kolhozok és a szovhozok gazdasági önállóságát és kezdeményezését, a termelő kollektívákat a felelősség fokozásával egyidejűleg anyagilag fokozottabb mértékben kell érdekeltté tenni munkájuk eredményében.

Az ilyen gazdaságpolitika elő fogja mozdítani a gyorsabb ütemű technikai haladás feltételeinek kialakulását, a társadalmi termelés hatékonyságának növekedését és a termelőerők gyorsabb fejlődését.

Az iparágak jobb irányítására és a tudományos-műszaki fejlesztés meggyorsítására tudvalevőleg össz-szövetségi és szövetségi köztársasági minisztériumokat szerveztünk. Ezekre hárul a felelősség a megfelelő iparágak irányításáért, a termelés magas műszaki színvonaláért, az ország iparcikkekkel való megfelelő ellátásáért, és végül, a gazdasági reformok megvalósításáért.

A most létrehozott központosított iparági irányítás egybekapcsolódik a szövetségi köztársaságok, az egyes vállalatok és vállalati egyesülések jogainak lényeges bővítésével, az irányítás gazdasági módszereinek fokozottabb elterjesztésével: ebben rejlik az új iparigazgatási rendszer előnye. Szeretném óva inteni a minisztériumok dolgozóit az olyan próbálkozásoktól, hogy újra feltámasszák a kérdések szűk hivatali kezelési módját, vagyis hogy a korábbi minisztériumok gyakori hibájába essenek.

Még sokat kell tennünk annak érdekében, hogy teljesen megvalósítsuk a tervezés és a gazdasági ösztönzés új rendszerét. Ez a legközelebbi évek egyik fontos feladata.

Elvtársak! Az ügy sikere most javarészt a vezető és a műszaki káderek kezdeményezőkészségétől, hozzáértésétől és ügybuzgóságától, a bonyolult gazdaságfejlesztési feladatok megoldásának bátor megközelítésétől, továbbá attól függ, hogy milyen mértékben tudjuk mozgósítani a vállalatok kollektíváit a tervek teljesítésére, a termelés hatékonyságának lehető legnagyobb fokú növelésére.

Meggyőződésünk, hogy a pártszervezetek, a politikailag érett és a szocialista építés gazdag tapasztalataival rendelkező gazdasági káderek, vállalati igazgatók, műhely- és részlegvezetők, a tudósokkal és a műszaki dolgozókkal szorosan együttműködve, sikeresen megbirkóznak a kitűzött feladatokkal.

A márciusi és a szeptemberi központi bizottsági plénum határozatai nagy visszhangot keltettek külföldön. Ezeket a határozatokat barátaink helyesen értékelték, ellenségeink pedig — mint mindig — igyekeztek eltorzítani. A reakciós polgári lapok az utóbbi időben sokat írtak a szovjet gazdaság valamiféle „válságáról". Sőt, egyik-másik legutóbbi gazdasági intézkedéseinkben a szocializmustól való eltávolodást vélt felfedezni.

Mit mondhatunk ezzel kapcsolatban?

Az efféle állítások egytől egyig nevetségesek. Mindenki előtt nyilvánvaló, hogy nálunk a termelési eszközök társadalmi tulajdona megingathatatlan alap volt és az is marad. A gazdaság fejlesztésében nemcsak fenntartjuk, hanem tökéletesítjük is a tervezést.

Ha most a népgazdaság terven alapuló központi irányításának erősítését a vállalatok kezdeményező készségének és önállóságának továbbfejlesztésével párosítjuk, ez éppen a gazdálkodás szocialista elveinek egyre helyesebb és hatékonyabb alkalmazásáról tanúskodik. A szocializmus olyan társadalmi-gazdasági alakulat, amelynek elve a munka mennyisége és minősége szerinti díjazás, s amely éppen ezért feltételezi gazdasági ösztönzők érvényesülését, a dolgozók milliós tömegeinek anyagi érdekeltségét és bevonását az ország gazdasági életének irányításába.

A szocialista vállalat termékei az egész kollektíva közös erőfeszítéseinek eredményeként jönnek létre. Ennélfogva egészen törvényszerű, hogy minden dolgozót egyéni munkájának megfelelően anyagilag ösztönözve biztosítsuk az egész kollektíva anyagi érdekeltségét a vállalat munkájának végső eredményeiben. Ez lehetővé teszi az egyéni és a társadalmi érdekek teljesebb összeegyeztetését.

A márciusi és a szeptemberi központi bizottsági plénum határozatait az egész szovjet nép egyöntetűen támogatta. Reméljük, hogy a két plénumon a gazdasági élet irányításának tökéletesítése érdekében elfogadott intézkedéseket a XXIII. kongresszus küldöttei is jóváhagyják.

Elvtársak! Kongresszusunk napirendjén szerepel az új ötéves terv irányelveinek megvitatása és elfogadása. Mivel erről a kérdésről a kongresszus meghallgatja Koszigin elvtárs beszámolóját, engedjék meg, hogy én csak azokkal az elvi elgondolásokkal és politikai célkitűzésekkel foglalkozzam, amelyek a terv fő sajátosságai, s amelyekre az SZKP Központi Bizottságának véleménye szerint az új ötéves tervet alapozni kellett.

Mindenekelőtt le kell szögezni, hogy az 1966—1970. évi ötéves terv újabb fontos szakasza annak a harcnak, amelyet a szovjet nép a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtéséért folytat. Az SZKP Központi Bizottsága meghatározta az új ötéves terv *fő feladatát.* Ez abban foglalható össze, hogy *a tudomány és a technika vívmányainak általános hasznosítása, az egész társadalmi termelés nagyipari jellegű fejlesztése, hatékonyságának és a munkatermelékenységnek növelése alapján biztosítani kell az ipar további jelentős növekedését, a mezőgazdaság állandóan gyors ütemű fejlődését, s ennek révén el kell érni az életszínvonal lényeges emelkedését, valamennyi szovjet ember anyagi és kulturális szükségleteinek teljesebb kielégítését.*

A következő ötéves terv időszakában újabb lépéseket teszünk két

fontos probléma megoldása: a város és a falu, a szellemi és a fizikai munka közötti lényeges különbségek megszüntetése terén. A nagy fontosságú gazdasági és szociális feladatok megoldása révén tovább erősödik majd a munkás-paraszt szövetség politikai alapja és anyagi bázisa. Tovább fejlődik az országunkban élő népek testvéri szövetsége.

Ily módon az ötéves terv célkitűzései szerves egységben fejezik ki az anyagi-technikai bázis fejlődését és a dolgozók életszínvonalának emelkedését, a népgazdaság erőforrásainak mennyiségi növekedését és a gazdaságban végbemenő további mélyreható minőségi változásokat, a termelőerők növekedését és a társadalmi-gazdasági viszonyok tökéletesedését.

Az új ötéves terv alapvető célkitűzései a testvéri szocialista országokkal és a fejlődő államokkal fenntartott gazdasági kapcsolataink további erősítésének szükségességét is figyelembe veszik.

Az irányelvek tervezete egészében véve azt fejezi ki, hogy igyekszünk jobban kihasználni lehetőségeinket gazdaságunk még dinamikusabb fejlesztése, az egész nép anyagi és kulturális szükségleteinek még teljesebb kielégítése érdekében.

Az új ötéves terv a társadalmi termelés és a nemzeti jövedelem *növekedésének gyors ütemét* irányozza elő. Az anyagi termelés valamennyi ágának összes terméke, vagyis a társadalmi össztermék az előző ötéves tervidőszak valamivel több mint 6 százalékos évi növekedésével szemben évente átlag több mint 7 százalékkal fog növekedni. S tegyük hozzá, hogy az új ötéves tervidőszakban az ipari termelés átlagos évi abszolút növekedésének értéke 22—23 milliárd rubel lesz, az előző ötéves tervidőszakban elért 15,8 milliárd rubellel szemben. Az ipari termelésnek öt év alatt körülbelül 50 százalékkal, a mezőgazdasági termelésnek pedig 25 százalékkal kell növekednie.

A népgazdasági beruházások összege körülbelül 310 milliárd rubel lesz, vagyis 50 százalékkal több, mint az előző öt évben. Ez lehetővé teszi, hogy biztosítsuk valamennyi népgazdasági ág és valamennyi szövetségi köztársaság fejlődését, meggyorsítsuk az életbevágóan fontos ágazatok növekedését, kiküszöböljük mind az ágazatok közötti, mind pedig az egyes ágazatokon belüli aránytalanságokat, amelyek az utóbbi években népgazdaságunk harmonikus fejlődésének kerékkötőjévé váltak.

Elsőrendű jelentőséget tulajdonítunk a mezőgazdaság fejlesztésének. Feladatul tűzzük ki az anyagi termelés e fontos ágának fellendítését, hogy teljesebben tudjuk kielégíteni az ország mezőgazdasági termé-

kekben mutatkozó szükségleteit. A mezőgazdaság gépesítése, kemizálása és villamosítása alapján emelni akarjuk a munka termelékenységét, s a mezőgazdaságot a gépekkel való ellátottság és a termelés szervezése tekintetében az ipar színvonalára akarjuk emelni.

Az előttünk álló ötéves időszak fontos sajátossága *a termelési eszközök termelése („A"-csoport) és a fogyasztási cikkek termelése („B"-csoport) terén a növekedés ütemének egymáshoz lényegesen közelebb hozása.*

Ez az egyik legfontosabb gazdaságpolitikai feladat, megoldása az emberek millióinak érdeke. S a párt, amely a nép jólétét mindennél előbbre valónak tartja, az új ötéves tervben nagy figyelmet szentel ennek a feladatnak.

Volt idő, amikor a nehézipar gyors fejlesztési ütemének elérése végett szándékosan korlátoznunk kellett szükségleteinket. Most hatalmas termelőerőkkel rendelkezünk, amelyek lehetővé teszik a dolgozók anyagi, kulturális és egyéb szükségleteinek kielégítését közvetlenül szolgáló termelési ágak gyorsabb fejlesztését. A pártnak ezt az irányvonalát rögzítik az új ötéves tervben a termelési eszközök termelését és a fogyasztási cikkek termelését illetően, a mezőgazdaságot és az ipart illetően a fejlesztési ütem egymáshoz közelebb hozására előirányzott intézkedések.

Ezzel magyarázható, hogy míg az előző ötéves időszakban az „A"-csoport 58 százalékkal, a „B"-csoport pedig 36 százalékkal növekedett, addig az új ötéves terv szerint a termelési eszközök termelésének 49—52 százalékkal, a fogyasztási cikkek termelésének pedig 43—46 százalékkal kell növekednie.

Mint ezekből a számokból kitűnik, a párt továbbra is a nehézipar elsődleges fejlesztésének irányvonalát követi, a termelési eszközök termelésének gyorsabb növelését irányozza elő. Ugyanakkor a nehézipar fejlesztése terén elért sikerekre támaszkodva az új ötéves terv időszakában lehetőségünk nyílik arra, hogy tetemes eszközöket fordítsunk a fogyasztási cikkeket előállító ágazatok fejlesztésére. Ez lehetővé teszi majd, hogy tovább növeljük az ország ipari erejét, s ugyanakkor megvalósítsuk a nép anyagi jólétének további javítására irányuló nagyszabású gazdasági és szociális intézkedéseket.

Az új ötéves terv különösen nagy figyelmet fordít *a tudományos és technikai haladás meggyorsítására és a társadalmi termelés hatékonyságának növelésére* mint igen fontos gazdasági és politikai feladatra.

A tudományos-kutató intézetek és a tervezőirodák a rendelkezé-

sükre álló erőket, anyagokat és pénzeszközöket összpontosítsák a tudomány és a technika fejlesztésének fő, elsőrendű fontosságú irányaira. A tudományos kutatásoknak a termelés további fejlesztését kell szolgálniuk, a különböző tudományos intézeteket és tervezőirodákat pontosan szakosítani kell, meg kell szüntetni a felelőtlenséget és a munkájukban tapasztalható párhuzamosságot.

Feladatunk biztosítani a termelőerők gyors ütemű fejlődését és a termelés jövedelmezőségét. A párt szervei, a gazdasági szervek, a tudósok, a szakemberek, az ipar vezetői szenteljék minden erejüket e feladat megoldásának.

A termelékenység növekedésének fő forrása csakis a műszaki színvonal emelése lehet, aminek az új technika és a haladó technológiai folyamatok fejlesztésén és alkalmazásán, a komplex gépesítés és automatizálás széles körű elterjesztésén, valamint a szakosítás elmélyítésén és a vállalatok termelési kooperációjának javításán kell alapulnia.

Köztudott, hogy a komplex gépesítés és az automatizálás a termelékenység növelésének és a munka megkönnyítésének legfőbb módszere. Ezen a téren már sokat tettünk. De még mindig nagy a különbség a fő és a kisegítő munkálatok gépesítettségének színvonala tekintetében. Bár a vállalatokat jól ellátják korszerű gépekkel, a kézi munka részaránya csak lassan csökken. Ez a körülmény komoly mértékben akadályozza a munka termelékenységének és a termelés jövedelmezőségének további növekedését. A vállalatok gazdasági szervei és pártszervezetei törekedjenek kitartóan a termelési folyamatok komplex gépesítésére, a kézi munka részarányának állandó csökkentésére, a káderek, a munkaerő ésszerűbb felhasználására.

A jelenlegi körülmények között különösen fontos a termelés és a munka tudományos megszervezése. Természetesen nagy jelentőségű, hogy a népgazdaság valamennyi ágát, a termelés valamennyi területét új technikával lássuk el. De nem kisebb a jelentősége annak sem, hogy szakképzett káderekkel rendelkezzünk, akik teljes mértékben alkalmazni tudják az új technikát. A párt a szocialista építés során sikerrel oldotta meg ezeket a problémákat. A szovjet ipar a termelés műszaki színvonalát és a munkások, valamint a szakemberek képzettségét tekintve világviszonylatban az élre tört.

Sok vállalatunk azonban, sajnos, még mindig lényegesen elmarad a technikát és az embereket egységes termelési folyamatban egyesíteni hivatott munkaszervezés tekintetében. Éppen ezért egyik elsőrendű fontosságú népgazdasági feladatként merül fel az, hogy vala-

mennyi vállalatunknál tudományosan, a modern tudományos és technikai haladás követelményeivel összhangban szervezzük meg a termelést és a munkát.

Pártunk az egyik legidőszerűbb feladatul tűzi ki *a termékek minőségének gyökeres javítását.* A gyorsabb ütemű műszaki fejlesztésért folyó harcban a termékek minőségének javítása, a gépek üzemeltetési idejének növelése, üzembiztonságuk fokozása különösen nagy jelentőségre tesz szert. Minél jobb minőségű a termék, annál hatékonyabb és termelékenyebb az egész társadalmi munka. Ez más meggondolásokból kifolyólag is fontos feladat. Ma, amikor erőteljesen kiléptünk a világpiacra és konkurrenciaharcba kerültünk a legfejlettebb tőkésországokkal, nagyon fontos, hogy a szovjet gépek, szerszámgépek és berendezések, egyszóval a szovjet áruk semmiben se maradjanak el a külföldiektől, sőt jobbak legyenek azoknál.

Iparunk a technikai fejlettség olyan fokát érte el, hogy biztosíthatja a népgazdaság és a világpiac növekvő műszaki és gazdasági követelményeit tökéletesen kielégítő gépek, műszerek, készülékek és más gyártmányok kibocsátását.

Az új ötéves terv időszakában nagy gondot kell fordítani *az ipari termelés összetételének tökéletesítésére és a szűk keresztmetszetek megszüntetésére.* Változatlanul a többi ágazatnál gyorsabb ütemben fejlesztjük majd a villamosenergia-termelést, a gépgyártást, a vegyipart és az elektronikát.

Időszerű feladat a fűtőanyaghiány megszüntetése, főleg az ország európai részében. Előirányoztuk a kőolaj- és gázipar további gyorsított fejlesztését. Ugyanakkor azonban — az előző évektől eltérően — nem szabad elhanyagolni a szénipart, amely még mindig fontos szerepet játszik az ország fűtőanyag-ellátásában.

Komolyan szándékozunk javítani a kohászat fejlesztésének ügyén. Az élet megcáfolta azt a helytelen nézetet, hogy korunkban, a polimer anyagok megjelenésének korában, lényegesen csökkenni fog a fémszükséglet. Ez a nézet hátrányosan befolyásolta a kohászat fejlesztését.

Szeretnék külön kitérni a gépkocsik, traktorok és mezőgazdasági gépek gyártására. A tehergépkocsikban és traktorokban mutatkozó hiány a népgazdaságnak egyre inkább szűk keresztmetszete. Személyautóból is keveset gyártunk. Az új ötéves terv a népgazdasági szükségletek teljesebb kielégítése érdekében előirányozza a gépkocsigyártás jelentős növelését, a működő gyárak rekonstruálása és új gyárak építése révén, továbbá a nagy raksúlyú és speciális gépkocsik, valamint

a traktorok, különösen a szántóföldi traktorok gyártásának növelését és valamennyi mezőgazdasági gép minőségének javítását.

Óriási országunkban, ahol a természeti adottságok a legváltozatosabbak és a népsűrűség egyenlőtlen, nagy gazdasági és politikai jelentőségre tesz szert *a termelőerők helyes területi elhelyezése.* Tervbe vettük a keleti vidékek természeti erőforrásainak további hasznosítását. Ahhoz, hogy gyorsabban fejleszthessük Szibéria és a Távol-Kelet gazdaságát, az új ötéves terv időszakában számos szociális és gazdasági intézkedést kell végrehajtanunk, többek közt azért, hogy kialakulhassanak ott a törzsgárdák, s új erőket is vonhassunk be. Ez fontos pártfeladat és állami feladat.

Az ipari és mezőgazdasági termelés növelésére vonatkozóan az ötéves tervben kitűzött feladatok teljesítése, valamint számos fontos szociális probléma megoldása nagymértékben függ *a beruházási építkezés terveinek sikeres végrehajtásától.* A termelés növekedésének jelentős hányada azokra a termelőegységekre jut, amelyeket a következő öt évben kell üzembe helyezni.

Sok száz gyárat, bányát és villanytelepet, új városokat és lakótelepeket, szovhozokat és kolhozfarmokat, öntözőrendszereket és áramvezetékeket, sok millió új lakást és lakóházat, sok ezer iskolát, bölcsődét, napközit és kórházat kell építenünk.

Az üzemek, lakások, kulturális és szociális létesítmények terén előirányzott óriási arányú építkezés megköveteli, hogy tovább növeljük az építőipar kapacitását, s erősítsük az építőipari vállalatok termelési bázisát.

Az építőipar fejlődésének fő iránya változatlanul az építkezés nagyipari jellegének biztosítása. Csak a nagyipari jellegű módszerek még szélesebb körű alkalmazása révén lehet lényegesen megrövidíteni az építkezések időtartamát és csökkenteni az építési költségeket. Ebben továbbra is nagy szerepet játszanak majd az előre gyártott vasbetonelemek, s más hatásos anyagok és szerkezeti elemek. De az úgynevezett nem nagyipari anyagok: a tégla, a cserép, a természetes kő és a fa kiszorításának és gazdaságilag nem indokolt esetekben is vasbetonnal helyettesítésének a közelmúltban követett gyakorlata helytelen volt. Nem szabad lebecsülni ezeket az anyagokat, különösen a falusi építkezéseknél.

Különösen nagy jelentőségre tesznek szert az építkezések meggyorsításával, minőségük javításával és a beruházások hatékonyságának növelésével összefüggő kérdések. Erélyesen véget kell vetni annak a hibás gyakorlatnak, hogy a beruházásokat, az anyagot és a technikai

eszközöket igen nagy számú objektum között forgácsolják szét, mert ez az építkezések elhúzódásához és az eszközök befagyásához vezet. Az új termelőegységek lassú üzembe helyezése folytán az állam nagy veszteségeket szenved.

Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány szükségesnek tartja, hogy az építőipari termelés tervezésének tökéletesítésére és gazdasági ösztönzésére olyan megfelelő intézkedéseket tegyenek, amelyek előmozdítják az építkezések idejének megrövidülését, minőségük javulását, az építkezési költségek csökkenését. Az építőipari vállalatok munkájának tervezésében és elbírálásában a fő mutató az legyen, hogy jó minőség mellett milyen hamar helyezik üzembe az új termelőegységeket. Fokozni kell az egyes építőipari dolgozók és kollektívák anyagi ösztönzését annak érdekében, hogy időben adják át az objektumokat.

A szövetségi köztársaságokban működő kommunista pártok központi bizottságai, a tartományi, területi, városi és kerületi pártbizottságok fordítsanak állandóan figyelmet az építkezés problémáira, törekedjenek arra, hogy mindenütt a legésszerűbben használják fel az állami beruházásokat, időben helyezzék üzembe az új termelőegységeket, javítsák az építkezési munkák minőségét, gondoskodjanak a szovjet munkásosztály egyik nagy osztagának, az építőmunkásoknak megfelelő munka- és életkörülményeiről.

Az új ötéves terv irányelveiben fontos helyet foglalnak el valamennyi *közlekedési ág* fejlesztésének feladatai. Ennek a gazdasági ágnak kell biztosítania az anyagi értékek zavartalan forgását a népgazdaságban, hozzáférhetővé tennie az új természeti erőforrásokat és az ország még hasznosítatlan körzeteit. A közlekedés műszaki felszereltségének az ötéves tervben előirányzott növelése, s a különböző közlekedési ágak közötti arány megjavítása a társadalmi termelés hatékonyságának növelése szempontjából az egyik fontos tényező.

Elvtársak! Az új ötéves terv meghatározza az ipar, a közlekedés és az építőipar fejlesztésének alapvető kérdéseit, tükrözi a szovjet nép létérdekeit, nagy anyagi és kulturális igényeit. A szovjet emberek helyeslik, népi tervnek nevezik az ötéves tervet. A párt örül ennek, s abban, hogy az új ötéves tervet az egész nép támogatja, politikája helyességének megerősítését látja.

Biztosra vesszük, hogy szocialista államunk további ipari erősödésének a kongresszuson elfogadásra kerülő új programja sikeresen válik majd valóra.

Elvtársak! A beszámolási időszakban az SZKP Központi Bizottsága, minden helyi párt- és állami szerv nagy figyelmet fordított *a mezőgazdaságra, gazdaságunk e fontos ágára.* A nehézségek ellenére kolhozaink és szovhozaink töretlenül fejlődnek, gyarapodnak, gazdaságuk, anyagi-technikai bázisuk erősödik, a mezőgazdasági dolgozók jóléte növekszik, kulturális-műszaki színvonaluk emelkedik.

A legfontosabb mezőgazdasági termékek termelését (a gazdaságok valamennyi kategóriájában) a következő adatok jellemzik:

	1956—1960		1961—1965	
	Évi átlagos termelés	Évi növekedés az előző öt évhez viszonyítva %	Évi átlagos termelés	Évi növekedés az előző öt évhez viszonyítva %
Szemes termények (millió t).	121,5	6,5	130,2	1,4
Ipari cukorrépa (millió t) ...	45,6	13,7	59,0	5,2
Nyersgyapot (millió t).....	4,4	2,3	5,0	2,7
Napraforgó (millió t).....	3,7	8,4	5,1	6,7
Zöldségfélék (millió t).....	15,1	6,1	16,7	2,2
Burgonya (millió t)	88,3	4,9	81,5	−1,6*
Hús, vágósúlyban (millió t) ..	7,9	6,8	9,3	3,4
Tej (millió t)	57,2	8,6	64,7	2,5
Tojás (milliárd db)	23,6	8,3	28,7	4,1
Gyapjú (ezer t)	317,0	7,0	361,0	2,7

* Csökkenés.

A táblázatból kitűnik, hogy a legfontosabb mezőgazdasági termékek termelése országunkban növekszik. A növekedés üteme azonban a legutóbbi ötéves időszakban lényegesen lassúbb volt, mint az előző öt évben. Ez oda vezetett, hogy a hétéves terv feladatait a mezőgazdaság területén, mint már mondottuk, nem teljesítettük. A Központi Bizottságnak fel kellett figyelnie a mezőgazdaságban kialakult helyzetre.

A kongresszusi küldöttek tudják, hogy ezt a kérdést az 1965 márciusi plénumon megvitattuk. A Központi Bizottság megállapítása szerint a mezőgazdaság lassú fellendülésének fő oka az, hogy megsértettük a termelés fejlesztésére vonatkozó gazdasági törvények követelményeit, az anyagi érdekeltségnek, a társadalmi és egyéni érdekek helyes összeegyeztetésének elveit. Persze, más okok is voltak.

A mezőgazdasági termékek felvásárlási rendszerének súlyos fogyatékosságai akadályozták a tervszerű gazdálkodást. Sok mezőgazdasági termék felvásárlási ára nem fedezte a tényleges költségeket, s csökkentette a kolhozok és szovhozok érdekeltségét a termelés bővítésében.

Emellett a mezőgazdaság számára nem biztosítottak kellő beruházási keretet, elegendő anyagi és technikai eszközöket.

A termelés fellendülésének nem kedvezett a mezőgazdasági szervek ismételt indokolatlan átszervezése, felülről sablonos ajánlások erőszakolása, a tudomány és a sok évi gyakorlati tapasztalat lebecsülése.

A márciusi plénum után a Központi Bizottság és a kormány számos fontos intézkedést léptetett életbe a tervezés és a gazdasági ösztönzés megjavítása, s ezáltal a mezőgazdasági termelés fellendítése érdekében. A mezőgazdasági termékek felvásárlásának elvileg új rendje valósult meg. A kolhozok és a szovhozok számára öt évre szóló reális, stabil felvásárlási tervet állapítottak meg. Emelték sok szántóföldi és állati termék felvásárlási árát. A legfontosabb szemes termények terven felüli eladásáért magasabb árakat vezettek be. Ugyanakkor leszállították sok termelési eszköz, valamint a kolhozok és szovhozok által felhasznált villamos energia árát. A falvakban a közszükségleti iparcikkek és az élelmiszerek árát leszállították és összhangba hozták a városi árakkal.

Ezek az intézkedések kedvező eredményekkel jártak. Bár tavaly az ország sok vidékén, különösen az árugabonát termelő övezetekben komoly aszály volt, a mezőgazdaság össztermelése — összehasonlítható árakon számítva — elérte az 55,3 milliárd rubelt, ami meghaladja bármely előző év termelésének értékét. A kolhozok és a szovhozok 1965-ben a szemes termények kivételével a legtöbb szántóföldi növényből jó termést takarítottak be.

Külön kell beszélnünk, elvtársak, arról, hogy tavaly nagyszerű munkát végeztek a gyapottermesztők, a répatermesztők és az állattenyésztők. Munkájuk eredményeivel méltán büszkélkedhetnek!

Jelentős javulást értünk el az állattenyésztés fejlesztésében is. Nézzük az erre vonatkozó statisztikai adatokat.

AZ ÁLLATÁLLOMÁNY ÉS HOZAMA A KOLHOZOKBAN, VALAMINT A SZOVHOZOKBAN ÉS MÁS ÁLLAMI GAZDASÁGOKBAN

	1961	1962	1963	1964	1965
Szarvasmarha az év végén (millió db)	58,2	62,5	61,3	62,1	65,5
ebből:					
Tehén (millió db)	20,1	21,8	22,3	22,6	23,5
Átlagos fejéseredmény tehenenként (kg)	1851,0	1765,0	1599,0	1700,0	2006,0
Sertés (millió db)	49,4	53,9	27,7	38,3	41,3
Juh és kecske (millió db)	109,1	110,9	108,4	100,2	103,1
Baromfi (millió db)	152,0	154,5	97,7	127,8	140,2

Mint e táblázatból kitűnik, a kolhozok és a szovhozok leküzdötték az 1963-ban keletkezett komoly nehézségeket, s növelték a szarvasmarha-állományt, ezen belül a tehénállományt, valamint a sertés- és baromfiállományt, bár a sertés- és baromfiállomány nem érte el az 1962. évi szintet. A múlt év folyamán a tehenenkénti átlagos tejhozam 306 kg-mal növekedett. A kolhozok és a szovhozok 1965-ben valamennyi állati termékből lényegesen növelték a termelést és teljesítették az állami felvásárlási tervet.

Fokozott figyelmet kell fordítanunk a mezőgazdaság e fontos, de még mindig elmaradó ágára. Az új ötéves terv időszakában az a feladatunk, hogy a közös állattenyésztést mind az állatállomány növelése, mind pedig — s főleg — az állatállomány hozamának növelése útján fejlesszük. Ez lehetővé teszi, hogy a legközelebbi időben lényegesen növeljük az állati termékek termelését és az állattenyésztés jövedelmezőségét. A szemes termények össztermelésének további növelése, a kaszálók és rétek jobb kihasználása, az állattenyésztő telepeken a munkálatok gépesítési színvonalának emelése és az állatállomány fajtajellegének javítása lehetővé teszi számunkra e feladat megoldását.

A takarmánybázis további erősítése végett az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa intézkedéseket léptetett életbe a takarmánykeverékeket, takarmányfehérjéket, mikroelemeket és antibiotikumokat előállító ipar bővítése érdekében. Célszerű egy új iparág: a mikrobiológiai ipar létrehozása és megfelelő kifejlesztése.

Elvtársak! Minden okunk megvan arra a kijelentésre, hogy a márciusi plénum határozatai kedvezően befolyásolják a mezőgazdaság fejlődését. Az emberek meggyőződtek a párt által kidolgozott falusi gazdaságpolitika helyességéről, tettekkel támogatták ezt a politikát, s ez a legfőbb!

A kolhozok és szovhozok termelésének fellendítése egész pártunk és népünk igen fontos feladata. A Központi Bizottság szükségesnek tartja a mezőgazdaságban egész sor intézkedés végrehajtását avégett, hogy megteremtsük a feltételeket a falu termelőerőinek további növeléséhez, az ipar és a mezőgazdaság fejlődésében észlelt aránytalanság felszámolásához. E feladat megoldásának alapjait az ötéves terv irányelveinek tervezete lefektette. Az előirányzat szerint a mezőgazdasági beruházások csaknem megkétszereződtek. Az ötéves időszakban az előző öt évhez képest a falu 700 000 traktorral és 680 000 teherautóval, 4 milliárd rubel értékű mezőgazdasági géppel kap többet. A mezőgazdaságban a villamosenergia-felhasználás mintegy 3-szoro-

sára növekszik. A kolhozok és a szovhozok egyre nagyobb mennyiségben kapnak műtrágyát, s ennek mennyisége 1970-ben a tavalyi mennyiség kétszerese lesz.

A mezőgazdaságban továbbra is igen fontos feladat *a szemes termények termelésének növelése.* Korábban ezt a problémát főként a vetésterületek bővítésével igyekeztek megoldani. A kolhozok és a szovhozok bizonyos fokig a jövőben is bővíteni fogják a szemes terményekvetésterületét, hogy ilyenformán ésszerűbben hasznosítsák a mezőgazdaságilag művelhető területet, mindenekelőtt a szántóterületet. *De a fő dolog az, hogy minden lehető módon emeljük a hektáronkénti terméshozamot.* Napjainkban ez a döntő feltétele annak, hogy meggyorsítsuk általában a mezőgazdaság fejlődésének, különösen pedig a gabonatermelés fejlődésének ütemét. A terv a rizs és néhány kásaféleség vetésterületének jelentős növelését irányozza elő, a szükségletek gyorsabb és az eddiginél teljesebb kielégítése érdekében. Hasonlóképpen tovább növeljük a burgonya, a zöldségfélék, a gyapot, a len, a cukorrépa, a napraforgó, a tea, a gyümölcsök és a szőlő termelését.

A következő évek folyamán nagy munkálatokat szándékozunk végrehajtani *az ország valamennyi övezetében a talaj termőképességének fokozása, a kulturáltabb gazdálkodás érdekében.*

Nálunk különböző talaj- és éghajlati viszonyokkal rendelkező vidékeken folyik mezőgazdasági termelés. Egyes területeken a vetések rendszeresen megsínylik az aszály káros hatását, más területeken viszont a túlságosan nedves talaj árt a vetéseknek. A Központi Bizottság és a kormány a kedvezőtlen természeti feltételekkel rendelkező övezetek állandóan magas termésátlagának biztosítása érdekében széles körű talajjavító munkálatok elvégzését tartja szükségesnek, mindenekelőtt a Szovjetunió európai részének központi övezetében, Belorussziában, a balti köztársaságokban, az Oroszországi Föderáció és Ukrajna déli részén, Kazahsztánban, a közép-ázsiai köztársaságokban és az ország néhány más vidékén. Nincs kizárva, hogy a párt Központi Bizottságának egyik soron következő plénumát e kérdésnek kell majd szentelnünk.

A föld társadalmunk gazdagságának hatalmas forrása, a mezőgazdasági termelés alapja. Megőrzése és termelékeny felhasználása, a talaj termőképességének fokozása, a szél és a víz okozta erózió elleni harc, szükség esetén erdők telepítése, fontos állami feladat.

A Központi Bizottság egy további kérdésre is szükségesnek tartja felhívni a figyelmet. Arról van szó, hogyan használják ki a kolhozokban és a szovhozokban a gépeket. A falu évről évre több traktort, gép-

kocsit, kombájnt és más gépet kap. A falvakban a munka egyre inkább ipari jelleget ölt. Ugyanakkor azonban az utóbbi évek folyamán csökkent a gép- és traktorpark üzemeltetésének több fontos mutatója, a gépkezelők olykor ide-oda vándorolnak. Ez nehézségeket támaszt. Mindenképpen erősítenünk kell a mezőgazdasági gépek javítására szolgáló bázisunkat, a mezőgazdasági gépeket gyártó Szelhoztyehnyika egyesülés vállalatait, a kolhozokat és a szovhozokat korszerű berendezésekkel kell ellátnunk, meg kell javítanunk a gépkezelők képzésének rendszerét, fokoznunk kell anyagi érdekeltségüket. A jelenlegi körülmények között, ha a mezőgazdaságot nem látnánk el szüntelenül újabb gépekkel, ha nem oldanánk meg gyökeresen a gépek javításának és kezelésének kérdését, ha nem javítanánk a legkülönbözőbb szakképzettségű gépkezelők képzését, akkor nem tudnánk sikeresen megoldani a mezőgazdasági termelés fellendítésének feladatát.

A mezőgazdaság termelőerőinek fejlesztése megköveteli *a falusi társadalmi viszonyok további tökéletesítését*. A sokéves tapasztalat meggyőzően igazolta a társadalmi gazdaság mindkét formájának — a kolhoz- és a szovhozformának — életerejét. Ugyanakkor azonban az utóbbi években kísérletek történtek arra, hogy sok kolhozt indokolatlanul szovhozzá alakítsanak át. A márciusi plénum javított ezen a helyzeten.

Tudvalevőleg olyan döntés született, hogy összehívják a kolhozparasztok harmadik országos kongresszusát, amely megvitatja majd a mezőgazdasági szövetkezetek új alapszabályzatát. Ez a kongresszus a kolhozok fejlesztése terén nagy politikai esemény lesz, elő fogja mozdítani a kolhozrendszer további erősödését.

A kolhozok napjainkban gazdaságilag erős, jól gépesített nagygazdaságok, egymáshoz és az állami szervezetekhez fűződő kapcsolataik jelentősen bővültek, kádereiknek, a kolhoztermelés valamennyi részvevőjének politikai és kulturális színvonala szinte felmérhetetlenül emelkedett. Szeretnék tanácsot kérni arra vonatkozóan, hogy nem volna-e érdemes kerületi, területi, tartományi, köztársasági és országos szinten választott kolhoz-szövetkezeti szerveket létesíteni. Az irányításnak ez a demokratikus formája elősegítené, hogy alaposabban hasznosítsuk a szövetkezeti gazdálkodás előnyeit, tovább fejlesszük a mezőgazdasági termelést, jelentősen kiterjesszük a kolhozok közötti termelési és gazdasági kapcsolatokat, a lehető legésszerűbben hasznosítsuk a természeti, anyagi-műszaki és munkaerő-forrásokat, javítsuk a termékek feldolgozását és értékesítését.

Amikor előterjesztjük ezt a javaslatot, a múlt tapasztalatait is figye-

lembe vesszük. Mint tudjuk, a kolhozok szervezésének első éveiben már működött a kollektív gazdaságok irányításának ilyen rendszere, a parasztok körében tekintélynek örvendő helyi kolhozszövetségek és kolhozközpontok formájában.

Ilyen szervek létrehozása a lenini szövetkezeti terv eszméinek további gyakorlati megvalósítását és fejlesztését jelentené, elősegítené a kolhozrendszer további demokratizálódását, a kolhozparasztság legszélesebb tömegeit vonná be az aktív gazdasági, kulturális és társadalmi életbe.

Ugyanakkor fokoznunk kell a falusi állami vállalatok, a szovhozok szerepét. Minden egyes szovhoznak minden tekintetben a nagyüzemi szocialista gazdálkodás példaképévé kell válnia.

Tehát jelenleg a feladat az, hogy minden eszközzel elősegítsük mind a szovhozok, mind pedig a kolhozok fejlődését és virágzását!

Elvtársak! A párt nagyon jól tudja, hogy a mezőgazdasági termelés fellendítése nem egyszerű dolog. Helytelen volna azt hinni, hogy most, amikor hatalmas anyagi és műszaki eszközöket biztosítunk a mezőgazdaság fejlesztéséhez, minden magától megy majd.

A párt-, állami és mezőgazdasági szervek, valamennyi mezőgazdasági funkcionárius kötelessége gondoskodni arról, hogy hozzáértéssel, gazdaságosan, a legnagyobb eredménnyel hasznosítsanak minden hektár földet, minden rubel beruházást, minden gépet, minden tonna műtrágyát.

A mezőgazdasági tervek teljesítése a falusi dolgozók alkotó kezdeményezésétől és energiájától, a helyes munkaszervezéstől, a kolhoz- és szovhozvezetők, az agronómusok, a zootechnikusok, a mezőgazdasági gépészek és mérnökök, a közgazdászok munkájának színvonalától függ majd.

A mezőgazdaság előrehaladásában óriási szerep hárul a tudományra és a tudományos vívmányok termelési alkalmazására. Nem kételkedünk abban, hogy a tudósok és a gyakorlati szakemberek alkotó módon, teljes erőbevetéssel fognak munkálkodni a mezőgazdasági, biológiai és közgazdasági tudományok jelenlegi problémáinak megoldásán, s méltóképpen járulnak hozzá a mezőgazdaság fellendítéséhez.

A területi, tartományi és kerületi pártbizottságok gondoskodjanak szüntelenül arról, hogy a termelés minden részlegét szakképzett káderekkel erősítsék meg, nyújtsanak nekik több gyakorlati segítséget. Meg kell javítani az emberek körében végzett szervező és nevelőmunkát, fel kell lendíteni a kolhozok és a szovhozok pártszervezeteinek tevékenységét, fokozni kell harckészségüket.

Engedjék meg a kongresszus nevében kifejezésre juttatnom azt a sziklaszilárd meggyőződést, hogy a köztársaságok, tartományok, területek és kerületek párt-, állami, mezőgazdasági, szakszervezeti és komszomolista szervei, a falvak dolgozói: a kolhozparasztok és a szovhozmunkások, a kolhozok és a szovhozok megrendeléseit teljesítő ipari dolgozók, a tudósok és a szakemberek a szovjet emberekre jellemző energiával és szívóssággal harcosan hozzáfognak a mezőgazdaság fellendítésével kapcsolatban a párt által kitűzött nagy feladatok teljesítéséhez és becsülettel valóra váltják ezeket a feladatokat!

Küldött elvtársak! Örömmel állapíthatjuk meg, hogy az új ötéves terv a testvéri szocialista országok népeinek, pártjainak jóváhagyását és támogatását is élvezi. Ez erőt és biztonságot ad nekünk, jó érzéssel tölt el bennünket. Az új ötéves tervet üdvözlik és jóváhagyják a tőkésországok kommunistái és ott élő barátaink, mert újabb győzelmi lépést látnak benne a kommunizmus felé vezető úton. Még a szovjethatalom rosszakarói és nyílt ellenségei is kénytelenek elismerni terveink realitását.

A gazdasági és kulturális építést illetően a kongresszuson megállapításra kerülő politikai irányvonal és gyakorlati program megvalósítása tovább növeli majd a Szovjetunió gazdasági és védelmi erejét, tekintélyét és befolyását. Ez az imperializmusra mért újabb csapás, a kommunista párt, a szocialista állam és a szovjet nép világraszóló politikai és gazdasági győzelme lesz.

A fő dolog most az, hogy minden erőnket latba vessük az ötéves terv teljesítése érdekében. Az új feltételek között még jobban fokozódik a pártszervezetek felelőssége a termelői kolllektívák munkájáért, a kerületek, városok, területek, tartományok, köztársaságok gazdasági fejlődéséért. Legyenek igazi szervezői a párt által kezdeményezett tervek megvalósításának, fejlesszék a dolgozó tömegek alkotó kezdeményezését és versenyét, támogassák a kommunista munkáért indított mozgalmat.

A párt igen fontos feladatot tűz a pártfunkcionáriusok és a gazdasági vezetők elé: sajátítsák el a korszerű tudományos ismereteket a technika, gazdaságtan és üzemszervezés területén. Az ipar, a mezőgazdaság, az építőipar, a közlekedés valamennyi vezető funkcionáriusa munkálkodjék szívós kitartással az új feltételek közötti üzemvezetés művészetének, a munkaszervezési kérdések hozzáértő megoldásának elsajátításán. Gyökeresen meg kell majd javítanunk a szakemberképzést és a termelés igazgatásában dolgozók továbbképzését.

A pártszervezetek tegyenek meg minden szükséges lépést a népgazdasági irányítás új rendszerének következetes megvalósítása, a népgazdaságban rejlő lehetőségek legmesszebbmenő hasznosítása érdekében.

Milyen főbb következtetések adódnak az eddig mondottakból?

Először, a szovjet népgazdaság mindeme évek folyamán gyors ütemben fejlődött, szerkezetében fontos minőségi változások mentek végbe. Ennek következtében létrejöttek a most előttünk álló, s a az új ötéves terv irányelveinek tervezetében kitűzött bonyolultabb feladatok megoldásához szükséges feltételek.

Másodszor, a beszámolási időszak megmutatta, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja alkotó módon, bátran oldja meg a népgazdaság irányításának legbonyolultabb problémáit, elveti mindazt, ami nem állotta ki az élet próbáját és gátolja haladásunkat. A Központi Bizottság úgy véli, hogy a legutóbbi plénumokon kidolgozták a legfontosabb népgazdasági problémák megoldásának helyes útját, s ez meggyorsítja majd fejlődésünk ütemét.

Harmadszor, a Szovjetunió tovább erősítette pozícióit a főbb tőkésországokkal folyó gazdasági versenyben. A legutóbbi évek ismét igazolták, hogy a termelés szüntelenül gyors — és ami a fő dolog: állandó — bővítése a szocialista gazdaság országunkban végbemenő fejlődésének törvényszerűsége. Ilyen fejlődésre a tőkésországok nem képesek. Ez a szocializmus vitathatatlan fölénye a kapitalizmussal szemben.

Elvtársak! Az egész országban hatalmas arányokat ért el a XXIII. pártkongresszus méltó fogadásának jelszavával indított szocialista munkaverseny. A kongresszus címére munkajelentések érkeznek az ország minden részéből. Az ipar dolgozói határidő előtt, a kongresszus megnyitásának napjára teljesítették az új ötéves terv első évi tervfeladatának első negyedévi előirányzatát. Az ország nagy mennyiségű fémet, villamos energiát, szenet, műtrágyát, cementet, műgumit, gépkocsiabroncsot, gépet, berendezést, ruhát, kötszövött árut, bőrlábbelit és élelmiszert kap terven felül.

A mezőgazdaság dolgozói március 20-ig túlteljesítették a hús, a tej, a vaj, a tojás, a gyapjú és más állati termékek állami felvásárlásának negyedévi tervét. Nagyjából befejezték a traktorok és a mezőgazdasági gépek javítását. Az ország déli vidékein már a tavaszi vetés folyik. A kolhozparasztok, a gépkezelők és a szovhozdolgozók igen szervezetten végzik a vetési munkákat.

A szocialista munkaverseny zászlaja, melyet hős munkásosztályunk

még a szovjethatalom hajnalán emelt magasra, lobogjon büszkén és kísérje végig útján az új ötéves gazdaságfejlesztési terv teljesítéséért harcoló pártunkat és népünket.

Pártunknak mély meggyőződése, hogy a szovjet nép, amelyet kiapadhatatlan energia és lelkesedés lendít előre, újabb kimagasló munkahőstetteket visz véghez nagy célunk megvalósítása, a kommunizmus felépítése érdekében!

III. A NÉP ÉLETSZÍNVONALÁNAK EMELKEDÉSE. A TUDOMÁNY ÉS KULTÚRA FEJLŐDÉSE

Elvtársak! A szocialista rend azzal, hogy biztosította a gazdaság és a termelőerők gyorsított ütemű fejlődését, a legkedvezőbb feltételeket teremtette meg a munkások, a parasztok, az értelmiség és minden dolgozó életszínvonalának szakadatlan emeléséhez. Csak a szocializmusban valósítható meg az anyagi javaknak a munka mennyisége és minősége szerinti elosztása, ez az igazságos elv, mégpedig azért, mert a szocializmusban társadalmi tulajdon uralkodik, nincs kizsákmányolás, s a termelési eszközökhöz való viszony tekintetében a társadalom valamennyi tagja egyenlő.

A társadalmi gazdagság növekedéséhez mérten növekszik minden egyes dolgozó anyagi jóléte. A Szovjetunió nemzeti jövedelme a legnagyobbak közé tartozik a világon és szakadatlanul nő. Ezzel párhuzamosan nő a dolgozók jövedelme is. Nemzeti jövedelmünk a legutóbbi öt év folyamán 33 százalékkal nőtt, s tavaly meghaladta a 190 milliárd rubelt. Majdnem háromnegyed részét — ami 141 milliárd rubel — a szovjet emberek szükségleteinek kielégítésére használtuk fel.

A párt és a szovjet állam a gazdasági fejlődés sikereire támaszkodva mindent megtesz, hogy javítsa a nép életét. A munkások és alkalmazottak átlagbére a beszámolási időszakban 19 százalékkal emelkedett. Emeltük a lakosságot közvetlenül kiszolgáló ágazatok dolgozóinak munkabérét, köztük a közoktatási, egészségügyi, kulturális, kereskedelmi, lakás- és községgazdálkodási dolgozókét.

Ugyanakkor leszállítottuk a gyapjúból, selyemből és lenből készült textíliák, egyes öltönyök és gyermekruházati cikkek, az órák, a kerékpárok, a fényképezőgépek, a gyógyszerek és néhány más tömegfogyasztási cikk árát.

Nálunk az életszínvonal emelésében fontos szerepet játszanak a

társadalmi alapok. A társadalmi fogyasztási alapokból fedezett juttatások és kedvezmények összege az 1960. évi 27,3 milliárd rubellel szemben 1965-ben 41,5 milliárd rubel volt. Ezekből az alapokból emeltük a nyugdíjakat, részesítettük újabb kedvezményekben a hadirokkantakat és a hősi halottak családtagjait. Fontos szociális intézkedés volt a kolhozparasztok nyugdíjellátásának bevezetése. Több mint 70 millióan ingyen tanulnak általános iskolákban, szakiskolákban, középiskolákban, egyetemeken és különféle tanfolyamokon. Évről évre bővül a kórházak, poliklinikák, szanatóriumok és üdülők hálózata. Több mint 4 millió orvos és más egészségügyi dolgozó vigyáz az emberek egészségére. A bölcsődékben, napközikben és óvodákban a gyermekek száma majdnem megkétszereződött és nyolcmillió körül mozog.

Büszkék vagyunk ezekre a fontos szociális intézkedésekre, mert ilyenek csak a szocializmusban lehetségesek, ahol mindent a nép érdekeinek rendelnek alá.

A párt Központi Bizottsága és a kormány állandóan gondot fordít a lakásépítés méreteinek növelésére. A legutóbbi öt év folyamán városokban, munkáslakótelepeken és szovhozokban együttvéve 393 millió négyzetméter alapterületű lakóház épült. Ezenkívül több mint 2 millió új házat építettek a kolhozfalvakban. A városok és a munkáslakótelepek egyre rendezettebbek.

Sokat építünk és mégis a legégetőbb probléma marad a lakáskérdés. A párt különösen fontosnak tekinti a lakásprobléma megoldását, s evégett szükségesnek tartja a lakásépítési előirányzatok növelését, a lakásépítő-ipar bázisának bővítését, és a lakások minőségének javítását. Az állami beruházások mellett minden módon ki kell terjeszteni a szövetkezeti lakásépítést. Az új ötéves terv előirányzata szerint városokban, munkáslakótelepeken és szovhozokban állami eszközökből 480 millió négyzetméter alapterületű lakást építenek majd, szövetkezeti alapon pedig 100 millió négyzetméterrel többet, mint az előző öt évben. A falusi lakosság és a kolhozok eszközeiből 2—2,5 millió családi ház fog épülni. Az ötéves terv lakásépítési és közművesítési előirányzata az előző ötéves tervidőszak 35 milliárd rubeles előirányzatával szemben meghaladja a 45 milliárd rubelt.

A párt-, állami, gazdasági és szakszervezeti szervek legyenek rajta, hogy mindenütt teljesítsék a lakásépítési terveket. Törődjenek jobban a lakáshasználat és a tatarozás problémáival. Biztosítsák a lakáselosztás tervszerűségét és szigorú rendjét. Legyen rá gondjuk, hogy ez a legnagyobb nyilvánosság előtt történjen.

Az SZKP Központi Bizottságának véleménye szerint nem szabad tovább tűrni a falusi építkezés elmaradását. Sajnos, nálunk hosszú évekig nem fordítottak kellő gondot a falusi lakásépítésre és a falurendezésre. Ki kell szélesíteni a falusi lakás-, kulturális és szociális építkezést. Ezen a téren jelentős mértékben aktivizálni kell magukat a kolhozokat és a szovhozokat.

Elvtársak! A legutóbbi évek folyamán a párt Központi Bizottsága és a kormány több új intézkedést tett a lakosság élelmiszerekkel és iparcikkekkel való ellátásának megjavítása, a szovjet kereskedelem fejlesztése érdekében. A kiskereskedelmi áruforgalom 1965-ben 104,6 milliárd rubel volt, s 1960-hoz képest 34 százalékkal növekedett.

A kongresszusi küldöttek tudják, hogy ezen a téren sikerült lényegesen megjavítanunk a helyzetet. A lakosság pékáruval, tésztafélességekkel, tejjel és tejtermékekkel, tojással, állati és növényi zsiradékkal, cukorral, cukrászipari és egyéb termékekkel való ellátása zavartalan volt. Tavaly ezekből a termékekből többet adtak el, mint bármely megelőző esztendőben.

Egyes termékek gyártása azonban elmarad a lakosság igényei mögött. A kereskedelmi hálózatban nincs meg mindenütt a húsáruk bő választéka. Bár tej bőven van, kevés sajtot és más tejterméket állítanak elő. Korlátozott a diétás termékek választéka. Nem lehet teljes mértékben kielégíteni a hajdinakása és a rizs iránti keresletet. A Központi Bizottság az új ötéves terv időszakát illetően a mezőgazdaság elé nagy feladatokat tűz, amelyeknek megoldása lehetővé teszi a lakosság egyre növekvő élelmiszer-keresletének teljesebb kielégítését.

A lakosság pénzbeni jövedelmének növekedése az utóbbi években lényegesen fokozta az iparcikkek iránti keresletet. Az ipar 1965-ben több mint 9 milliárd méter különféle textilanyagot, 486 millió pár bőrcipőt állított elő. Megnövekedett a kulturális és háztartási cikkek eladása. Csupán a múlt év folyamán 3,3 millió televíziót, 4,8 millió rádiót, csaknem 1,5 millió hűtőszekrényt, több mint 3 millió mosógépet és sok más cikket adtak el a lakosságnak. Ez már nem rossz, elvtársak.

Ugyanakkor a dolgozók méltán támasztanak komoly igényeket a könnyűiparral és közszükségleti cikkeket előállító más iparágakkal szemben. A piac még nem kapja meg kellő mennyiségben a szükséges árukat. Az üzletekben nem mindig lehet vásárolni szép gyermekruhát, megfelelő öltönyt, ruhát vagy felöltőt, nem mindig lehet ízlés szerinti cipőt kiválasztani. A közszükségleti cikkeket gyártó vállalatok

nem mindig számolnak a vásárlók növekvő igényeivel és ízlésével. Sok ruházati ipari, textilipari és cipőipari készítmény silány minőségű.

Komoly munkát kell végeznünk, elvtársak, ha javítani akarunk ezen a helyzeten. Az új ötéves terv éveiben biztosítanunk kell a közszükségleti cikkek iránt a lakosság részéről fokozódó kereslet teljesebb kielégítését. Emellett fokozott figyelmet kell fordítani a minőségnek, az áruk és készítmények kivitelezésének javítására.

A terv a könnyűipar, az élelmiszeripar, a vegyipar és a lakosság számára árucikkeket gyártó más iparágak terén új üzemek építésének nagyarányú bővítését irányozza elő. Ilyen célokra az 1966-tól 1970-ig terjedő években körülbelül 15 milliárd rubelt fordítunk, vagyis csaknem kétszer annyit, mint az előző ötéves időszakban. A fogyasztási cikkek gyártásának növelése és minőségük javítása szempontjából nagy jelentőségű lesz a könnyű- és élelmiszeripar, a kereskedelem és a szolgáltatóipar új gépekkel való ellátása.

A párt- és állami szervek, a minisztériumok, az egyesülések, a vállalatok tekintsék a közszükségleti cikkek gyártását fontos állami feladatnak. Sokkal jobban ki kell használni a lehetőségeket arra, hogy a közszükségleti cikkek gyártását ne csak a könnyű- és élelmiszeripari vállalatoknál növeljék, hanem minden más iparágban is. Sok további terméket lehet előállítani — méghozzá külön beruházások nélkül — a falu munka- és nyersanyagforrásainak ésszerűbb hasznosítása révén. A kolhozokban és a szovhozokban teret kell engedni a mezőgazdasági nyersanyag fölöslegét, a vadon termő gyümölcsöket és a természetben előforduló helyi anyagokat feldolgozó különféle iparágak és segédüzemek fejlesztésének.

A terv üzletek, hűtőházak, raktárak, tárolók, s más kereskedelmi és kisegítő jellegű létesítmények széles körű építését irányozza elő. A lakosság kulturáltabb kiszolgálásában döntő szerep jut a városok és falvak kereskedelmi dolgozóinak, a fogyasztási szövetkezeteknek, amelyek arra hivatottak, hogy fejlesszék és tökéletesítsék a kereskedelem új, a lakosság számára legkényelmesebb formáit.

Gyökeresen meg kell javítanunk a lakosság kommunális ellátását, nemcsak a városokban, hanem faluhelyen is, bővítenünk kell a közétkeztetési vállalatokat, növelnünk kell a mosodák, fodrászüzletek, vegytisztító gyárak és üzemek, ruhaszalonok és ruhanemű-javítók hálózatát, kezdeményezőképes káderekkel erősítenünk kell a közszolgáltatások e területét.

Az említett intézkedések sikere lehetővé teszi, hogy megjavítsuk

a lakosság élelmiszerekkel és iparcikkekkel való ellátását, bővítsük az áruforgalmat.

Elvtársak! Pártunk óriási jelentőséget tulajdonít annak, hogy állandóan növekedjen a szovjet emberek anyagi jóléte. Igyekszik működésbe hozni mindazokat a gazdasági eszközöket, amelyek elősegítik a népgazdaság fejlődését. A termelés növelése alapján, a termelékenység és a nemzeti jövedelem növelésével az új ötéves terv időszakában el tudjuk érni a szovjet nép életszínvonalának további emelését. *Az egy főre számított reáljövedelem öt év alatt körülbelül 30 százalékkal növekszik.*

Az SZKP Központi Bizottságának véleménye szerint a dolgozók jövedelmének növelésében a fő irány a munkásoknál és az alkalmazottaknál a bér emelése, a kolhozok közös gazdaságában a munka javadalmazásának növelése. A bérkérdés nagy politikai és gazdasági fontosságú kérdés. Megoldása az emberek millióinak létérdekeit érinti.

Ennek az ötéves tervnek időszakában havi 60 rubelre szándékozunk emelni népgazdasági szinten a minimális béreket. Évente 12,5 milliárd rubelt fordítunk az új minimális bér bevezetésére, az átlagos keresetű munkások és alkalmazottak bérének emelésére. Ez hatalmas összeg.

Növelni fogjuk a messzi északi vidékeken, a Távol-Keleten és Szibériában alkalmazott dolgozók bérpótlékát, s fokozottabb kedvezményeket biztosítunk számukra. A terv értelmében ezeken a vidékeken nagyobb összegeket fordítunk lakóházak, iskolák, kórházak, bölcsődék és óvodák, valamint más kulturális és kommunális intézmények építésére, ami kedvező hatással lesz majd az ország e nagy fontosságú gazdasági vidékeinek fejlesztésére.

Külön is szólni kell a kolhozparasztok munkájának javadalmazásáról. A kolhozjövedelem elosztásának mostani gyakorlata nemegyszer oda vezet, hogy a kolhoztagok munkájának javadalmazásában ingadozások tapasztalhatók és sok kolhozban nem garantálják a végzett munkáért az állandó díjat. Javasoljuk, hogy az új ötéves terv időszakában fokozatosan teljesítsük egyik nagy feladatunkat, a szovhozmunkások megfelelő munkafajtáihoz és munkanormáihoz igazodva, vezessük be a kolhoztagok garantált havi munkadíját. Ez újabb fontos szakaszt jelent majd a kolhozok termelésének fejlesztésében, a kolhozparasztság életszínvonalának emelésében.

Az új ötéves terv a bérek emelésén és rendezésén kívül az árucikkek kiskereskedelmi árának leszállítását is előirányozza, mégpedig

annak megfelelően, ahogy gyártásuk növekszik, s ahogy a munka termelékenysége emelkedik. Ez szintén emelni fogja a nép életszínvonalát.

Elvtársak! Az utóbbi időben Ivanovo, Perm, Dnyepropetrovszk és néhány más terület több vállalatának kísérletképpen engedélyeztük, hogy áttérjenek az ötnapos munkahétre, két szabad nappal. A tapasztalatok azt mutatják, hogy megfelelő szervezeti-műszaki intézkedések mellett ezeknél a vállalatoknál észrevehetően javultak a termelés mutatói.

Az ott szerzett tapasztalatokra támaszkodva és sok dolgozó ez irányú óhaját figyelembe véve, a Központi Bizottság lehetségesnek tartja, hogy a munkások és alkalmazottak áttérjenek az ötnapos munkahétre, heti két szabad nappal, 41 órás munkahét mellett. A munkások és alkalmazottak átállását az új munkafeltételekre fokozatosan kell megvalósítani, úgy, ahogy a vállalatok felkészülnek az új munkarendre. Abból indulunk ki, hogy az intézkedéseknek egyaránt kell szolgálniuk a dolgozók és az állam javát.

Az ötnapos munkahét bevezetése nagy szociális hatással lesz majd az egész társadalomra, minthogy növeli a munkafeltételek javításának, a szabad idő ésszerűbb kihasználásának lehetőségét. Jobb lehetőségek nyílnak a pihenésre, a gyerekek nevelésére, a napi munka mellett tanulásra, a dolgozók kulturáltságának és műszaki ismereteinek fokozására.

Elvtársak! A szocialista állam köteles gondoskodni azok anyagi ellátásáról, akik életük nagyobb részét a munkának szentelték, most pedig megérdemelt nyugalomba vonultak. A kapitalista országoktól eltérően nálunk a nyugdíjellátás teljes egészében állami és társadalmi alapokból történik. Jelenleg évente mintegy 11 milliárd rubelt költünk nyugdíjakra, s ez nemzeti jövedelmünk jelentős része.

A következő ötéves időszakban tovább javítjuk a nyugdíjellátást. A terv többek között kimondja:

— fel kell emelni a munkások és az alkalmazottak minimális öregségi nyugdíját;

— ki kell terjeszteni a kolhozparasztokra az öregségi nyugdíjazásban a munkások és az alkalmazottak nyugdíjáról szóló törvényben megszabott feltételeket, így a nők nyugdíjkorhatárát 55 évben, a férfiakét 60 évben kell megállapítani;

— fel kell emelni a kolhozparasztok számára az öregségi nyugdíj minimumát, továbbá ugyanúgy kell megállapítani számukra a nyugdíjat, mint a munkások és alkalmazottak esetében történik;

— meg kell javítani a munkások és valamennyi dolgozó táppénzellátását a munkaképtelenség idejére.

Folytatni fogjuk a munkások és alkalmazottak jövedelmi adójának megszüntetését, illetve csökkentését.

Az ötéves terv fontos sajátossága, hogy olyan újabb jelentős intézkedéseket irányoz elő, amelyek lehetővé teszik a falusi és a városi lakosság életszínvonalának egymáshoz még közelebb hozását, miközben általában is emelkedik az életszínvonal. Mindeme intézkedések megvalósításával jó munkát végzünk annak a napnak közelebb hozása érdekében, amikor eltűnnek a falu és a város, a szellemi és a fizikai munka közötti lényeges különbségek. Az intézkedések politikai jelentősége mindenekelőtt abban rejlik, hogy még jobban megszilárdítják a munkásosztály és a parasztság megbonthatatlan szövetségét, a szovjet nép teljes egységét, s pártunk és a szovjet állam újabb nagyszerű vívmányai lesznek.

Elvtársak! Korunk szembeötlő vonása a tudomány példátlanul gyors fejlődése, az anyagi és a szellemi élet minden területére gyakorolt fokozódó befolyása. Manapság lehetetlen biztosítani a termelőerők gyors fejlődését és a technikai haladást anélkül, hogy széles alapon nyugvó tudományos kutatásokat folytatnánk, s eredményeiket gyorsan meghonosítanánk a termelésben. A tudománynak közvetlen termelőerővé változtatása gyökeresen átalakítja az ember munkatevékenységének jellegét. A szocializmus feltételei között a tudomány nemcsak az emberi munka jellegét változtatja meg, hanem egyszersmind az ember egész anyagi és szellemi életformáját is átalakítja.

A kommunista párt és a szovjet nép a kommunizmus ügyéhez hű, korunk legbonyolultabb tudományos problémáinak megoldására is képes nagyszerű tudósok egész seregét alakította ki. Jelenleg a Szovjetunióban 4650 tudományos kutatóintézetben és a főiskolák tanszékein több mint 660 000 tudományos dolgozó munkálkodik. Ez a világ tudományos dolgozóinak egynegyed része.

Büszkék vagyunk tudományos akadémiánkra. Az akadémia, amelyet a párt és a nép figyelme és gondoskodása övez, odaadóan és híven szolgálja hazánkat és a világcivilizációt. A hazai tudomány legnagyobb vívmányai, amelyek elősegítették hazánk felemelkedését, közvetlenül is a tudományos akadémia tevékenységéhez fűződnek.

A legutóbbi években tovább fejlődtek és erősödtek a szövetségi köztársaságok tudományos akadémiái és más tudományos intézményei. A szövetségi köztársaságokban is sok tehetséges tudós és tudományos dolgozó nőtt fel, s tevékenyen vesznek részt a népgazdasági

feladatok megoldásában, a kultúra fejlesztésében és nemzeti tudományos káderek képzésében. A tudomány további fejlődése szempontjából jelentős lépés volt az, hogy létrehoztuk a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának szibériai tagozatát.

A szovjet tudósok segítettek nagy termelékenységű új eljárásoknak a termelésbe való bevezetésében, hatalmas atomipar és energetikai ipar létrehozásában, az óriási természeti kincsek hasznosításában, nagyszerű mezőgazdasági növényfajták kinemesítésében. Kimagasló eredményeket értek el a matematika, a fizika, a kémia, a biológia, az orvostudomány, a geológia és más tudományágak terén.

Az egész világ elismeri a szovjet tudománynak a világegyetem tanulmányozása és a világűr meghódítása tekintetében elért kimagasló sikereit. A Szovjetuniót illeti az elsőség a világegyetem megismerésének olyan szakaszaiban, mint földünk első mesterséges holdjának felbocsátása, az ember első űrrepülése, végül az ember első kiszállása a nyílt csillagközi térbe.

Az űrkutatásban és a bolygóközi közlekedés fejlődésében fontos szakasz volt a Luna—9 önműködő állomás sima leszállása a Hold felszínére. Kiemelkedő tudományos jelentőségűek a Hold-tájról első ízben készült, s a mi szovjet állomásunk által továbbított felvételek.

A szovjet tudomány újabb győzelme volt a Venus—2 és a Venus—3 automata állomások repülése, aminek eredményeként gazdag tudományos adatokat szereztünk, és eljuttattuk a Venusra a Szovjetunió felségjelvényeit. Engedjék meg, hogy a kongresszusi emelvényről újra és újra szívből jövő szeretettel köszöntsem a szovjet tudósokat, konstruktőröket, mérnököket, technikusokat és munkásokat, dicső űrpilótáinkat a szovjet tudomány diadalmenetéért!

A mi tudományunk nagy tekintélyt vívott ki és vitathatatlanul nagy sikereket mutathat fel. Szólnunk kell azonban a tudomány fejlődését késleltető fogyatékosságokról is. A legsúlyosabb az, hogy a tudományos kutatások eredményeit lassan alkalmazzák a termelésben. Indokolatlan megszakítás van az elméleti kutatások és technológiai, szerkesztői feldolgozásuk között. A találmányok hasznosítása gyakran évekig elhúzódik, ami kárt okoz a népgazdaságnak és magának a tudománynak. Példa erre az elektronikus számító technika nem kielégítő alkalmazása. Márpedig a korszerű számító- és irányítógépek felhasználása igazi forradalomhoz vezet, s nemcsak a termelés technológiájában, hanem a gazdaságban, a tervezésben, a számvitelben, a tervező-szerkesztő munkálatokban és magukban a tudományos kutatásokban is.

Az iparigazgatás végrehajtott átszervezése és az iparági minisztériumok megalakítása kedvező feltételeket teremtett ahhoz, hogy a tudományos munka eredményeit gyorsan hasznosítsák a termelésben. A feltételek azonban önmagukban még nem biztosítják a sikert. Éppen ezért a minisztériumok, a párt- és állami szervek szenteljenek fokozott figyelmet a tudománynak, a tudományos vívmányok népgazdasági hasznosításának. Jobban össze kell hangolni az akadémia, az iparági intézetek, a tervező-szerkesztő szervezetek és az üzemek munkáját, biztosítani kell valamennyi komplex munkáját, hogy így minél jobban lerövidítsük a tudományos vívmányok gyakorlati alkalmazásának határidőit. Ugyanakkor maguknak a tudósoknak, a tudományos akadémiának, a tudományos és műszaki bizottságnak erőteljesen kell törekedni arra, hogy a tudományos kutatások eredményeit minél gyorsabban hasznosítsák a termelésben.

A népgazdaságban a műszaki fejlesztés üteme annál gyorsabb lesz, minél kiadósabban fogja a tudomány új eszmékkel, új technikával és technológiával táplálni a gyakorlatot. Ilyen irányú bátor, alkotószellemű kutatásokra, tág perspektívákat nyitó műszaki politikára van szükség.

A szovjet tudományra gigászi feladatok hárulnak. Az új társadalom építése a tudományos ismereteknek a történelemben példa nélkül álló tömkelegét igényli. Egyaránt vonatkozik ez a termelőerők fejlesztésére és az egész társadalmi élet átalakítására. A tudomány célja az, hogy gyarapítsa a nép anyagi és szellemi értékeit, még szebbé tegye a szovjet emberek életét, segítséget nyújtson a pártnak és a népnek a kommunista társadalom sikeres építéséhez.

A párt és a nép nem fogja sajnálni a szovjet tudomány további felvirágoztatásához szükséges eszközöket. A tudósok számíthatnak arra, hogy a kommunista párt, a kormány és az egész szovjet nép teljes mértékben támogatni fogja a haza javát szolgáló nagy és áldásos munkájukat.

Elvtársak! Az állami, gazdasági és kulturális építésben, az új ember formálásában óriási szerepe van *az iskolának, a közép- és felsőfokú tanintézeteknek*. Pártunk büszke arra, hogy sikerült felébresztenie a szovjet emberekben a tudás, a művelődés vágyát. Az országban 214 000 általános képzettséget nyújtó iskola működik. Ezek tanulóinak száma meghaladja a 48 milliót. Az új ötéves terv időszakában több mint 22 000 új iskola épül.

A kommunizmus építésének érdekei megkövetelik, hogy tovább javítsuk az iskolák munkáját, erősítsük az iskolák anyagi bázisát és

tökéletesítsük az oktatást. A szovjet iskolának általános képzettséget nyújtó, politechnikai munkaiskolaként kell fejlődnie. Szilárd tudományos alapismereteket kell adnia tanulóinak, ki kell alakítania materialista világnézetüket és kommunista erkölcsüket, elő kell készítenie a fiatalokat az életre, a tudatos szakmaválasztásra.

E feladat teljesítésében döntő szerep vár a pedagógusokra. Iskoláinkban jelenleg több mint 2 400 000 pedagógus működik. Ez a szovjet értelmiség egyik legnagyobb osztaga. A párt és a nép őszintén becsüli pedagógusainkat, akik minden erejükkel és tudásukkal, szívvel-lélekkel fáradoznak gyermekeink oktatásán és nevelésén. A párt és a nép nem feledkezik meg a pedagógusokról, gondja van rájuk.

Az ipar fejlesztésének és a mezőgazdaság fellendítésének nagyszabású programja azt a feladatot tűzi a párt elé, hogy állandóan szakképzett káderekkel gyarapítsa a munkásosztály és a falusi dolgozók sorait. Ez a felelősségteljes feladat a szakmai és műszaki képzettséget nyújtó tanintézetekre hárul.

Jelenleg az országban több mint 4000 ilyen tanintézet működik, s ezekben több mint 1,5 millió fiú és lány tanul. Az új ötéves terv időszakában több mint 6 millió fiatal szakmunkást kell képezniük. E feladat teljesítéséhez a párt-, a szakszervezeti és a komszomolista szervezetek, a minisztériumok és az illetékes hivatalok nyújtsanak számukra mindennapi támogatást. Biztosak vagyunk benne, hogy a szakoktatók, az előadók, a szakmai és műszaki képzés rendszerének dolgozói mind becsülettel és méltóképpen teljesítik kötelességüket.

Elvtársak! A népgazdaság és a kulturális tevékenység különböző területein több mint 12 millió szakember működik, közöttük körülbelül 5 millió felsőfokú képesítéssel. A főiskolák jelentős sikereket értek el. A párt továbbra is állandóan gondot fordít majd a felső- és középfokú szakoktatás fejlesztésére, mert a mai körülmények között mérhetetlenül megnövekszik az ország szakember-szükséglete. Az ötéves terv időszakában a szakközépiskolák diákjainak és a főiskolák hallgatóinak száma csaknem egymillióval nő.

A gazdasági, párt-, állami, diplomáciai és katonai káderek, az egész társadalmi tevékenység káderei főleg a főiskolát végzett szakemberek közül kerülnek ki. Szakembereinknek nemcsak hivatásukat kell tökéletesen elsajátítaniuk, hanem ezenkívül ismerniük kell a társadalmi fejlődés törvényeit, a bel- és külpolitikát, s széles látókörrel kell rendelkezniük. A marxista—leninista elmélet mélyreható tanulmányozása, pártunk és államunk politikájának világos megér-

tése nélkül nincs jó szovjet szakember. Ennek megfelelően jelentősen meg kell javítani a társadalomtudományok főiskolai oktatását.

Elvtársak! A kommunista párt mindenkor nagyra értékelte az alkotó értelmiség, *az írók és a művészek* szerepét. A nép szolgálatában álló, a pártosság nemes szellemétől áthatott szovjet művészet és irodalom a kommunista nevelés nagy ereje lett.

Nálunk az irodalmi és művészeti alkotások a nagy néptömegek közkincsévé váltak. Az a körülmény, hogy a szovjet nép sokoldalúan képzett, magas kulturális színvonalat ért el és az ország gazdája, kitűnő feltételeket teremtett a szovjet irodalom és művészet virágzása számára. Legjobb irodalmi és művészeti alkotásaink nemcsak a klasszikus szovjet művészet, hanem a világművészet kincsestárát és az egész emberiség haladó kultúráját is gazdagítják.

Ezekben az években számos jó regény és vers, pompás dal és festmény, okos film és színdarab született nálunk. Ezek a művek meghódították az olvasók, a nézők, a hallgatók szívét. Alkotóik közül sokat Lenin-díjjal jutalmaztak. De természetesen a Lenin-díjasoknál jóval több olyan írónk, szobrászunk, színházi és filmművészeti dolgozónk, zenészünk és képzőművészünk van, aki ezekben az években művészetével gazdagította népünk szellemi életét.

Nagyon fontos, hogy napjaink, a hazánkban folyó kommunista építés problémái adják meg a szovjet irodalom, filmművészet, színház, zene, festészet és szobrászat fő tartalmát. A különböző nemzedékek művészei igyekeznek minél jobban megérteni és minél kifejezőbben ábrázolni kortársaink alakját. Kitartóan keresik ennek útját, s az útkeresés során az alkotó győzelmek mellett kudarcok is előfordulnak. Mi természetesen amellett vagyunk, hogy minél kevesebb legyen a kudarc. A szovjet kultúra sikeres fejlődésének zálogát abban látjuk, hogy alkotó értelmiségünket munkájában ugyanazok a célok, ugyanazok a feladatok vezéreljék, mint az egész szovjet népet és kommunista pártját.

Az utóbbi években a szövetségi köztársaságok művészeinek sok új tehetséges alkotása került a nagy országos, sőt, nemcsak országos, hanem nemzetközi nyilvánosság elé. Nincs nálunk egyetlen olyan köztársaság, amely nem büszkélkedhet nagyszerű eredményekkel, kiemelkedő tehetségekkel a művészet és az irodalom valamely területén. A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének testvéri családjában egyesült népek nemzeti, s ennélfogva formájában rendkívül változatos kultúrái ugyanakkor szocialista tartalmukban egységes kultúrát képviselnek, amelyet áthat a kommunista építés pá-

tosza, a mi soknemzetiségű nagy hazánk javáról és virágzásáról való közös gondoskodás.

A Szovjetunió Kommunista Pártja mindig gondoskodott és gondoskodni fog az irodalom és művészet fejlődéséről. A párt irányította és irányítani fogja a művészeti szervezetek és intézmények munkáját, s minden támogatást és segítséget megad nekik. A párt a művészet és az irodalom kérdéseiben ellenzi az adminisztratív intézkedéseket és az önkényes döntéseket. Ugyanakkor rendületlenül követi a művészet pártosságának elvét, azt az elvet, hogy osztályálláspontról kell értékelni mindazt, ami a kultúra területén történik. Mindig emlékezetünkben tartjuk Vlagyimir Iljics Lenin szavait, amelyek szerint az irodalomnak a közös proletárügy részévé kell válnia.

A párt mindig támogatni fogja az eszményeinkbe vetett hitet erősítő művészetet és irodalmat, s kérlelhetetlenül harcolni fog a tőlünk idegen ideológia minden megnyilvánulása ellen.

A szocialista művészet mélységesen optimista és életigenlő. Éles szemmel meglátja életünkben azt, ami új, haladó, mesterien és ragyogóan ábrázolja annak a világnak szépségét, amelyben élünk, az új társadalmat építő ember céljainak és eszményeinek nagyszerűségét. Ez persze nem azt jelenti, hogy csak arról kell írni, ami jó. Nálunk tudvalevőleg nem kevés a nehézség és a fogyatékosság, s a művészeti alkotásokban való helyes bírálatuk hasznos és szükséges, segíti a szovjet embereket a fogyatékosságok leküzdésében.

Sajnos, akadnak olyan művészeti kontárok is, akik ahelyett, hogy a népet segítenék, rendszerünk befeketítését, hős népünk rágalmazását választják szakmájukul. Persze, nálunk ritkaságszámba mennek az ilyen emberek, s egyáltalán nem fejezik ki a néppel, a párttal elválaszthatatlanul összeforrott alkotó értelmiségünk érzelmeit és gondolatait. Az árulók nem tartják becsben azt, ami minden szovjet embernek a legszentebb — a szocialista haza érdekeit. Egész világos, hogy a szovjet nép nem maradhat közömbös az ilyen emberek szégyenletes magatartásával szemben. Úgy bánik velük, ahogy megérdemlik.

A párt figyelembe veszi az értelmiség igényeit, mindenkor támogatta és a jövőben is támogatni fogja az értelmiség alkotói szövetségeit és társulásait. Az alkotói szervezetekben és intézményeknél, a kiadóknál, a színházakban, a filmstúdiókban meg kell teremteni a nagyfokú igényesség, az elvhűség, a nép iránti állampolgári felelősség légkörét. Az irodalom és a művészetek fejlesztésében nagy jelentőségre tesz szert a marxista—leninista kritika.

A szovjet művész a társadalom forradalmi átalakításának aktív harcosa. Irodalmunk és művészetünk tökéletesítse tovább a művészi alkotás formáit és módszereit, ábrázolja a jövőben is igaz módon, a maga teljességében és gazdagságában életünk sokrétűségét, lelkesítse a szovjet népet gigászi munkájában és a fennkölt, nemes célokért vívott harcában.

Elvtársak! Mindaz, ami országunkban a szovjet emberek életszínvonalának és kulturális színvonalának emelése, a tudomány és a közoktatás, az irodalom és a művészetek felvirágoztatása érdekében eddig történt, azt az egyszerű igazságot példázza, hogy a szocializmus fő célja az ember jóléte, sokoldalú fejlődése. Most már ott tartunk, hogy gyorsabban haladhatunk e cél felé, az eddigieknél nagyobb feladatokat tűzhetünk ki és valósíthatunk meg.

A jövőre vonatkozó terveink ne írjanak elő irreális feladatokat. Alapuljanak a szovjet gazdaság lehetőségeinek számbavételén, az ország termelőerőinek elért fejlődési színvonalán. Most arról van szó, hogy hatékonyan használjuk ki ezeket a lehetőségeket, állandóan növeljük az ember számára szükséges anyagi és szellemi javak áradatát. A párt minden erejét latba veti ennek érdekében. A kommunisták a nép élén és a néppel együtt mindent megtesznek azért, hogy a szovjet emberek élete évről évre jobb, gazdagabb, kulturáltabb legyen. Ebben látjuk legfőbb kötelességünket, ezért építjük a kommunizmust.

IV. AZ SZKP VEZETŐ SZEREPÉNEK NÖVEKEDÉSE A KOMMUNISTA ÉPÍTÉS SORÁN

1. A párt erősítése és politikai-szervező munkája színvonalának emelése

Elvtársak! A beszámolási időszakot az jellemzi, hogy a pártnak a szovjet társadalom életében betöltött szerepe tovább növekedett, sorai gyarapodtak, munkájának formái és módszerei tökéletesedtek, tömegkapcsolatai megszilárdultak és tovább fejlődtek. Lenini kommunista pártunk a szovjet társadalom vezető, irányító ereje. A munkásosztály és valamennyi dolgozó élenjáró képviselőit tömöríti soraiban, cselekvésének vezérfonala az egész nemzetközi munkásosztály harcos forradalmi ideológiája, a marxizmus—leninizmus, magabiztosan vezeti a szovjet népet a kommunista építés útján, irányítja és szervezi a szocialista társadalom életét, sikerrel tölti be az egész szov-

jet nép tanítójának, szervezőjének és politikai vezetőjének szerepét. A pártnak a tömegek körében végzett politikai-szervező tevékenysége, a szovjet nép önfeláldozó munkája biztosította az ország további gazdasági fejlődését, a szovjet emberek jólétének növekedését, lehetővé tette szocialista államunk erejének és a Szovjetunió nemzetközi tekintélyének további növekedését.

A párt életében fontos szakaszt jelentett az SZKP Központi Bizottságának 1964 októberi plénuma, amely kifejezésre juttatta a párt megmásíthatatlan akaratát, azt, hogy tovább kell fejleszteni és szigorúan be kell tartani a pártélet és a vezetés lenini normáit. Az októberi plénum határozatai alapján kijavítjuk a gazdaság fejlesztése és a pártépítés terén megállapított fogyatékosságokat, valamint a párt-, állami és gazdasági szervek indokolatlan átszervezésével összefüggő hibákat.

Az októberi plénum előnyösen befolyásolta a párt, a szocialista állam, az egész szovjet rendszer életének és tevékenységének minden területét. Meggyőzően tanúsította a párt egységét, összeforrottságát és politikai érettségét, megmutatta, hogy a párt bátran és határozottan félre tud seperni az útból mindent, ami akadályozza előrehaladásunkat. A Szovjetunió Kommunista Pártja, a marxizmus—leninizmus nagy tanítása alapján, a tömegek alkotóerejébe vetett sziklaszilárd hittel, magabiztosan vezeti a szovjet népet a kommunizmus útján.

A Központi Bizottság nagy örömmel állapítja meg, hogy a XXIII. kongresszus előtt lezajlott párttaggyűlések, pártértekezletek és kongresszusok teljes mértékben helyeselték az októberi központi bizottsági plénum és a következő plénumok határozatait.

A taggyűlések, a pártértekezletek és kongresszusok magas politikai színvonalon, a kommunisták élénk részvételével végezték munkájukat. Egyedül az alapfokú pártszervezetek vitái során majdnem 2,3 millió párttag és tagjelölt szólalt fel. A felszólalásokat rendszerint érdemi elmélyülés, a párt munkájában mutatkozó eredmények és hiányosságok beható elemzése, a vezető pártszervekkel és káderekkel szembeni fokozottabb igényesség jellemezte.

A beszámoló és vezetőségválasztó taggyűlések meggyőzően mutatták, hogy a kommunisták szilárdan tömörülnek az SZKP Központi Bizottsága körül, világosan ismerik nagy feladataikat és kötelezettségeiket.

A kommunisták növekvő aktivitása és a pártonkívüliek nagyfokú érdeklődése a párt egész tevékenysége iránt abban is kifejezésre jut,

hogy az SZKP Központi Bizottságához és a XXIII. kongresszushoz tízezrével érkeztek levelek, amelyekben országunk dolgozói forró üdvözletüket küldik a kongresszusi küldötteknek, sikert kívánnak munkájukhoz, köszönetüket fejezik ki a pártnak azért, hogy szívén viseli a nép javát, javaslatokat tesznek, tanácsokat adnak az egész párt- és állami élet számos kérdését illetően. Nem lehet, elvtársak, mély meghatódás nélkül olvasni a szovjet emberek e lelkes üzeneteit, amelyekben szinte titkos gondolataikról és reményeikről írnak.

A kongresszus előkészületei során figyelembe vettük és érvényesítettük a dolgozók sok javaslatát és óhaját. A vezető párt-, állami, gazdasági, szakszervezeti és komszomolista szervek további tevékenységében meg kell valósítani a kommunisták és a pártonkívüliek hasznos javaslatait, tanácsait és észrevételeit.

Engedjék meg, küldött elvtársak, hogy a kongresszus nevében őszinte köszönetet mondjak azoknak a pártszervezeteknek, dolgozó kollektíváknak, a szovjet hadsereg és flotta katonáinak, azoknak a kommunistáknak, szovjet embereknek, akik levéllel fordultak a kongresszushoz, és biztosítsam őket, hogy a párt a legnagyobb figyelmet szenteli észrevételeiknek, javaslataiknak és tanácsaiknak.

Elvtársak! A Szovjetunió Kommunista Pártjának jelenleg 12 471 000 tagja és tagjelöltje van. A beszámolási időszak folyamán a párttagok száma 2 755 000 fővel emelkedett. Az SZKP sorainak növekedése mutatja, hogy a párt nagy tekintélynek és határtalan bizalomnak örvend a szovjet nép körében.

Büszkék vagyunk arra a sok millió kommunista elvtársunkra, akik a kommunista építés minden szakaszán elviszik a párt eszméit a tömegek közé, s a szovjet dolgozók első soraiban haladnak. A kommunisták sokmilliós serege minden erejét, tudását és szervezőképességét latba veti hazánk hatalmának gyarapításáért, nagy forradalmi ügyünk szolgálatáért.

Engedjék meg, hogy beszámoljak a párt minőségi összetételéről.

Az SZKP összetétele (1966. január 1-i állapot):

A) Társadalmi helyzet szerint:	
munkás	37,8 százalék
paraszt (kolhozparaszt)	16,2 százalék
alkalmazott és egyéb	46,0 százalék
B) A párttagsági idő szerint:	
10 évig	47,1 százalék
10–30 év	47,3 százalék
30 év fölött	5,6 százalék

C) Életkor szerint:

25 év alatt	6,2 százalék
26–40 év	46,8 százalék
41–50 év	24,9 százalék
50 év fölött	22,1 százalék

D) Iskolai végzettség szerint:

Főiskolát végzettek és részleges főiskolai végzettséggel rendelkezők	18,2 százalék
középiskolát végzettek	30,9 százalék
nem teljes középiskolai végzettségűek	27,5 százalék
általános iskolát végzettek	23,4 százalék

Mint a felsorolt adatokból is kitűnik, párttagságunk többségét munkások és kolhozparasztok alkotják. Az utóbbi években a tagjelölteknél növekedett a munkások százalékaránya. Míg a XX. és a XXII. kongresszus között a tagjelöltként felvett munkások száma 40,6 százalék volt, addig a beszámolási időszakban 47,6 százalék. A párt szociális összetételét illetően a munkásosztálynak továbbra is vezető helyet kell betöltenie.

A párttagok sorában szereplő alkalmazottaknak több mint kétharmad része műszaki értelmiségi, a népgazdaság különböző ágaiban dolgozó szakember. Minden második kommunista párttagnak középfokú, be nem fejezett felsőfokú vagy főiskolai végzettsége van.

Figyelemre méltó az SZKP összetétele a párttagsági időt illetően. Itt találkozunk olyan veteránokkal, akik három forradalmat is átéltek, kommunistákkal, akik megedződtek az ország iparosításáért, a mezőgazdaság kollektivizálásáért, a nagyszabású szocialista átalakításokért vívott harcban. Találkozunk itt olyanokkal is, akik a Nagy Honvédő Háború nehéz éveiben kötötték össze sorsukat a párttal, és olyanokkal, akik a háború után segítettek kiemelni a szovjet hazát a romokból. Mindezek a politikai harcosok egységes seregében ma aktívan építik a kommunista társadalmat.

A párt minőségi összetétele jól tükrözi a régi és a fiatal kommunisták összefogását. Jelenleg a párttagok és tagjelöltek számának több mint a fele 40 éven aluli. Lenin mindig büszke volt arra, hogy pártunkba szívesen jön a fiatalság. Ebben annak kifejezését látta, hogy a különböző nemzedékek szorosan összekapcsolódnak, s egymásnak adják át a párt forradalmi szellemét, harcos hagyományait.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának a szocializmus nagy győzelmeiben betöltött történelmi szerepe, nagy tekintélye természetesen sok szovjet emberben kelt olyan törekvést, hogy eszmeileg és szerve-

zetileg a párthoz kösse, a társadalom átalakításáért, a kommunizmus győzelméért vívott forradalmi harcnak szentelje életét. A pártba belépőkkel szemben támasztott magas fokú követelményeket az az óriási felelősség írja elő, amelyet a párt visel a szovjet nép előtt.

A Központi Bizottság az utóbbi időben ellenőrizte több pártszervezet munkáját és megállapította, hogy bizonyos szervezetekben csökkentek az SZKP-ba belépőkkel szemben támasztott követelmények. Egyes pártbizottságok a felvételek sürgetésére ösztönözték a pártszervezeteket, aminek következtében előfordult, hogy fel nem készült, éretlen emberek kerültek a pártba. Most változtatnak ezen a helyzeten.

A párttagság tisztaságáról, az arról való gondoskodásnak, hogy minden kommunista méltóképpen viselje és igazolja a lenini párt tagjának megtisztelő címét, törvénnyé kell válnia minden egyes pártszervezet életében. Lenin azt mondta: Jobb, ha tíz dolgozó nem nevezi magát a párt tagjának, mintsem hogy akár egy fecsegőnek joga és lehetősége legyen párttagnak lenni.

A párt további erősítésének feladata sürgetően megköveteli az alapját képező pártalapszervezetek harcképességének növelését. A pártalapszervezetek — a műhelyszervezetek és a pártcsoportok kiterjedt hálózatával együtt — döntő szerepet töltenek be a párt politikájának megvalósításában, a kommunisták nevelésében, összekötik a pártot a tömegekkel, ott végzik tevékenységüket, ahol végbemegy az építés és az alkotás közvetlen folyamata. A pártnak most több mint 320 000 alapszervezete van; csaknem minden vállalatnál és intézményben működik pártszervezet.

A párt egész élete, minden sikere és fogyatékossága, mindaz, ami megörvendeztet vagy elkeserít bennünket, tükröződik a pártalapszervezetek tevékenységében. Általában sok új születik itt, ami gyakran az egész párt tulajdonává válik. Ugyanakkor azonban találkoznak a pártalapszervezetek negatív jelenségekkel is, amelyek ellen harcolniuk kell. A pártalapszervezeteknek helyesen kell számolniuk az emberek egyéni jellembeli sajátosságaival, szükségleteikkel, követeléseikkel, képességeikkel és az ügy tekintetében tanúsított magatartásukkal. Ebben gyökerezik az alapszervezetek és a pártaktivisták — az alapszervezeti titkárok és a pártcsoportbizalmiak munkájának sokrétűsége és bonyolultsága.

Minden pártszerv kötelessége szüntelenül törődni a pártalapszervezetekkel. Elengedhetetlenül szükséges, hogy a pártbizottságok állandó kapcsolatot tartsanak a pártalapszervezetekkel, hogy a kerü-

leti, városi, területi pártbizottságok vezetői és a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságai rendszeresen felkeressék a pártalapszervezeteket, beszélgessenek, tanácskozzanak a kommunistákkal, beszámolókat tartsanak nekik.

A pártalapszervezetek tevékenységének arra kell irányulnia, hogy a magas fokú eszmeiség szellemében, kötelességeik lelkiismeretes teljesítése és az SZKP politikájának mély megértése szellemében neveljék a párttagokat és a pártonkívülieket. A pártszervezetek kötelessége, hogy még magasabb fokra emeljék a tömegek körében végzett politikai-szervező munka színvonalát, fejlesszék a dolgozók alkotó aktivitását az új ötéves terv sikeres teljesítéséért vívott harcban, állandó gondot fordítsanak a munkások, a kolhozparasztok munka- és életviszonyainak megjavítására.

Mindenki jól tudja, milyen nagy szerep hárul a tartományi, területi, városi, kerületi pártbizottságokra a párt politikájának és intézkedéseinek a helyszínen való gyakorlati megvalósításában. A kongresszuson örömmel állapíthatjuk meg, hogy az SZKP Központi Bizottságának 1964 novemberi plénuma egyesítette a területi ipari és mezőgazdasági pártszervezeteket, s ezzel helyreállította a párt felépítésének lenini elvét, megszüntette az e téren elkövetett komoly hibákat. Ugyancsak helyreállították a falusi kerületi pártbizottságokat, amelyek rövid idő alatt ismét a párt falusi politikájának harcos és tekintélyes irányítóivá váltak.

Elvtársak! A pártnak, a párt minden vezető szervének állandó figyelmet kell fordítania a párton belüli demokrácia szigorú betartására és következetes fejlesztésére. Az SZKP Központi Bizottsága az utóbbi időben több fontos lépést tett ebben az irányban. A demokratikus centralizmus elvének fejlesztése kifejezésre jutott a kollektív vezetés elvének további központi és helyi megerősítésében, a központi bizottsági plénumok, valamint a helyi pártszervezeti plénumok szerepének növelésében, a káderek iránti teljes bizalomban és a párton belüli tájékoztatás megjavításában.

Szükséges, hogy a Központi Bizottság elnökségének tagjai és póttagjai, a Központi Bizottság titkárai, az SZKP Központi Bizottságának tagjai, a kormány tagjai, a miniszterek és más vezető dolgozók rendszeresen ismertessék a pártaktíva előtt, a kommunisták és valamennyi dolgozó előtt a gazdasági és a kulturális építés, a belső és a nemzetközi helyzet időszerű problémáit.

Nagyobb figyelmet és tiszteletet kell tanúsítani a kommunisták véleménye és javaslatai iránt. Meg kell teremteni a széles körű bírá-

lat és önbírálat feltételeit avégett, hogy a pártszervezet idejében helyes irányba tereljen bármely kommunistát, aki eltér a párt szervezeti szabályzatának követelményeitől, s a munkában ne burjánozhassanak el a fogyatékosságok. A bírálat elfojtóit a legszigorúbban felelősségre kell vonni.

A párton belüli demokrácia fejlesztése ugyanakkor feltételezi a pártfegyelem nagyfokú erősítését. Ez a két dolog elválaszthatatlanul összefügg egymással. Teljes demokrácia, szabad véleménynyilvánítás bármely kérdés megvitatásánál, s vasfegyelem azután, hogy döntést hoztak a többség akaratának megfelelően. Ez a párt megmásíthatatlan törvénye. És nekünk meg kell követelnünk ennek sértetlen betartását minden kommunistától, bárhol dogozik, bármilyen tisztséget tölt be.

A feladat az, hogy növeljük minden egyes kommunista felelősségérzetét pártszervezetének és az egész párt ügyeinek helyzetéért, követelményeket kell állítanunk a párt minden tagjával szemben, nem szabad eltűrnünk a liberalizmust azok iránt, akik megsértik a párt- és állami fegyelmet, akik megfeledkeznek a párt iránti kötelességeikről, s úgy vélik, hogy a párthoz való tartozás valamilyen előjogokat biztosít számukra.

A párton belüli demokráciának minden eszközzel való fejlesztése elő fogja segíteni a párt további erősödését, tömegkapcsolatainak szélesedését, pártunk tekintélyének még nagyobb arányú növekedését.

Elvtársak! Most minden eddiginél jobban megnövekedtek a gazdasági és kulturális építés méretei, bonyolultabbá váltak a külpolitikai feladatok. Ilyen körülmények között döntő jelentőségű a párt és az állam vezető kádereinek helyes kiválasztása és nevelése.

A párt az eszmeileg edzett, jól felkészült, energikus, a párt irányvonalát hozzáértően és a rendszerünkre jellemző lendülettel valóra váltó funkcionáriusok milliós seregét nevelte fel és állította vezető helyekre. Az utóbbi években jelentősen megjavult a vezető káderek minőségi összetétele. A pártkáderek döntő többségét olyan tapasztalt funkcionáriusok alkotják, akik a politikai és szervezeti tevékenység jó iskoláját járták ki. Ez a kommunista párt vívmánya, s a kommunista párt joggal büszke kádereire.

A káderek kiválasztását, előléptetését és nevelését azonban hátrányosan befolyásolta a párt-, az állami és a gazdasági szerveknek az utóbbi években végrehajtott gyakori átszervezése és újjászervezése. Ezzel rendszerint együtt járt a káderek indokolatlan áthelyezgetése és váltogatása, ami a funkcionáriusokat bizonytalanná tette, akadá-

lyozta abban, hogy teljes mértékben kifejtsék képességeiket, s megteremtette a felelőtlenség alapját.

Most valóban kimeríthetetlen lehetőségeink vannak arra, hogy a párt- és az állami szervek, a gazdasági és a társadalmi szervezetek élén jóképességű, dolgukat kitűnően értő, a kommunisták és a pártonkívüliek előtt egyaránt tekintélynek örvendő szervezők álljanak. Az ügy érdeke megkívánja, hogy az eddigieknél bátrabban emeljünk ki fiatal, erélyes funkcionáriusokat. Ugyanakkor nem szabad megfeledkezni az idős és a fiatal káderek helyes párosításáról. Még aktívabban kell kiemelni vezető munkára olyan elvtársakat, akik kijárták a helyi gyakorlati munka nagy iskoláját.

A káderek kiválasztását és nevelését általánosan, az egész párt, az egész állam szintjén kell elvégezni. Valamennyi pártszerv figyelmét a fődologra kell összpontosítani: a káderek kiválasztására, kiemelésére és nevelésére, a pártirányvonal végrehajtásának ellenőrzésére, a pártszervezetek és az államapparátus munkájának tökéletesítésére.

Komoly mértékben meg kell még javítani a párt-, állami és gazdasági káderek képzését és továbbképzését. A vezető káderek képzettségének, eszmei és elméleti felkészültségének fokozása céljából mind a központban, mind pedig a területeken az állandó tanfolyamok széles körű hálózatát kell kiépíteni, tökéletesíteni kell a pártiskolák rendszerét.

Az élet megkívánja a pártszervektől, valamint az állami szervektől azt is, hogy megjavítsák a népgazdasági szakemberek elosztását és felhasználását.

A káderek kiválasztása és kiemelése elválaszthatatlan annak mindennapi ellenőrzésétől, hogyan érvényesítik a funkcionáriusok a párt és a kormány irányvonalát, hogyan látják el a rájuk bízott munkaterület vezetését. A végrehajtás jól megszervezett ellenőrzése a káderek helyes nevelésének igen fontos eszköze. A végrehajtás ellenőrzését rendszeresen kell végezni, hogy elősegítse a hibák megszüntetését, a kitűzött feladatok jobb, helyesebb megoldásának megtalálását. Rendszeresen be kell számoltatni a területi bizottságokat, tartományi bizottságokat és a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságait az SZKP Központi Bizottságában, a kerületi és a városi pártbizottságokat pedig a területi bizottságokban, a tartományi bizottságokban és a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságaiban. Fokozni kell az SZKP Központi Bizottsága mellett működő pártellenőrző bizottságnak és a helyi pártszervek pártbizottságainak szerepét annak az ellenőrzésében,

hogyan teljesítik a kommunisták a párt- és az állami fegyelem követelményeit.

Elvtársak! A kommunista párt ereje a néppel való egységben van. A párt kötelességének tartja tömegkapcsolatainak erősítését, a szocialista demokrácia fejlesztését, az állami és a társadalmi szervezetek munkájának javítását. A szovjet államrendszer szocialista demokratizmusa a legjobban a dolgozók küldötteinek szovjetjeiben testesül meg, amelyek államhatalmi szervek, s egyszersmind népünk legjellegzetesebben társadalmi tömegszervezetei. A helyi szovjetek feladata megjavítani a népművelés, az egészségügy, a társadalombiztosítás, a kereskedelem és a közellátás, a kulturális és szociális ellátottság ügyét, még erélyesebben foglalkozni a városok, a falvak és a települések rendezésével, a lakás- és az útépítéssel.

A szovjetek munkájának javítását további demokratizálásuk alapján kell megvalósítani. Tovább kell fokozni a szovjetek üléseinek jelentőségét, több önállóságot kell adni a helyi szovjeteknek gazdasági, pénzügyi és mezőgazdasági kérdések megoldásában, a helyiipari vállalatok vezetésében, a lakosság közszükségleti, szociális és kulturális ellátottságának irányításában, s aktivizálni kell az állandó bizottságok munkáját, gondoskodni kell arról, hogy a szovjetek tagjai rendszeresen beszámoljanak választóiknak. Gyakorlattá kell tenni a Szovjetunió Minisztertanácsának beszámolóit a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének ülésein, a szövetségi köztársaságok minisztertanácsainak, a tartományi, a területi, a városi és a kerületi végrehajtó bizottságoknak beszámolóit pedig a megfelelő szintű szovjetek ülésein. A legfontosabb törvénytervezeteket és egyéb dokumentumokat megvitatás végett a nép elé kell terjeszteni.

A Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének és a szövetségi köztársaságok legfelsőbb szovjetjeinek feladata fokozni a szovjet törvényhozás fejlesztésével, a törvények végrehajtásának ellenőrzésével összefüggő munkát, megvizsgálás végett az ülések elé terjeszteni a gazdasági, szociális, kulturális és állami építés kérdéseinek minél szélesebb körét. A Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjébe és a szövetségi köztársaságok legfelsőbb szovjetjeibe beválasztott küldöttek munkáját még aktívabbá kell tenni. Ezt elősegítheti az, hogy a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének kamarái újabb állandó bizottságokat létesítenek.

A pártszerveknek gyökeresen meg kell szüntetniük a szovjetek szervei fölötti kicsinyes gyámkodást, szerepkörük betöltését, mert ez a szovjetek funkcionáriusainál felelőtlenséget, tehetetlenséget szül. A pártszervezetek kötelessége minden vonatkozásban fejleszteni a

szovjetek tevékenységét, támogatni kezdeményező készségüket, állandóan gondoskodni a szovjetek számára megfelelő káderek kiválasztásáról és kiemeléséről, gondoskodni a szocialista demokrácia elveinek megtartásáról és továbbfejlesztéséről.

A szovjetek munkájának sikere sok tekintetben attól függ, hogyan vonják be munkájukba a nép széles tömegeit. Ebben a vonatkozásban nagy jelentőségűek a népi ellenőrzési szervek. A pártszervezetek feladata rendszeresen irányítani ezek munkáját, minden segítséget és támogatást megadni nekik.

Az államépítés demokratikus elveinek fejlesztésében a párt abból indul ki, hogy az állami szervek egész tevékenységét és az állampolgároknak a közügyek intézésében való széles körű alkotó részvételét a szocialista törvényesség szigorú megtartására kell alapozni. A szovjet törvények, amelyek a szocialista jogrend gyakorlatilag bevált normáit testesítik meg, az egész dolgozó nép akaratát fejezik ki. A szovjet törvények, amelyeket a népről való gondoskodás szelleme hat át, szilárdan védelmezik társadalmi rendünket, a szovjet állampolgárok érdekeit és jogait. A szocialista törvényesség további megszilárdításáért vívott harcban nagy szerepet töltenek be a milícia, az ügyészség és a bíróság szervei. Éberen teljesítik szolgálatukat az állambiztonsági szervek, dicső határőreink, hogy leleplezzék és meghiúsítsák az imperialista kémszervezetek és ügynökeik mesterkedéseit.

Elvtársak! A szovjet állam igen fontos feladata állandóan gondoskodni az ország védelmének fokozásáról, dicső fegyveres erőink ütőerejének növeléséről. A szovjet hadsereg a polgárháború éveiben és a szovjet nép Nagy Honvédő Háborújának súlyos megpróbáltatásai közepette egyaránt megmutatta, hogy hazánk munkásosztályának, parasztságának, értelmiségének méltó szülötte. A szovjet harcosok hősiesen védelmezték hazájuk szabadságát és függetlenségét.

A gazdaság, a tudomány és a technika fejlesztésében elért sikerek lehetővé tették, hogy a legkorszerűbb rakéta-nukleáris fegyverekkel és a haditechnika más korszerű eszközeivel szereljük fel a hadsereget és hadiflottát. A szovjet csapatok fegyverzete a korszerű követelmények színvonalán áll, ütőerejük megnövekedett, tűzerejük bőségesen elegendő ahhoz, hogy megsemmisítő csapást mérjenek bármilyen agresszorra.

Sohasem feledkezhetünk meg arról, hogy újabb megpróbáltatásokra kerülhet sor, újabb próbatétel nehezedhet a szovjet nép vállára. A jelenlegi bonyolult és feszült nemzetközi helyzetben kötelességünk, hogy lankadatlan éberséget tanúsítsunk. Pártunk szükségesnek tart-

ja, hogy tovább fejlesszük a védelmi ipart, tökéletesítsük a rakétanukleáris fegyvereket és a haditechnika más eszközeit. Ezt követeli tőlünk hazánk biztonsága.

Tökéletesítenünk kell a polgári védelmet, meg kell javítanunk a dolgozók, különösen a fiatalok körében végzett katonai-hazafias nevelést. A vállalatok, tanintézetek, a kolhozok és a szovhozok fokozottabban vállaljanak védnökséget a katonai egységek és alakulatok fölött, gondoskodjanak jobban a szovjet hadsereg katonáiról, tisztjeiről és .családtagjaikról. Az egész pártnak, az egész szovjet társadalomnak szüntelenül törődnie kell ezzel.

A kommunista párt, a szovjet kormány és egész népünk nagyra értékeli a katonák, tengerészek, tisztesek és tiszthelyettesek, tisztek, tábornokok és tengernagyok megtisztelő és korántsem könnyű munkáját, szenvedélyesen szereti fegyveres erőit, büszke harci dicsőségükre. A jövőben is mindenképpen növelni fogja a Szovjetunió védelmi erejét, megsokszorozza a szovjet fegyveres erők hatékonyságát, olyan színvonalon tartja a csapatok harci készenlétét, hogy biztos őrei legyenek a szovjet nép békés munkájának.

Elvtársak! A kommunista építés feladatainak valóra váltásában nagy szerepet játszanak a *szakszervezetek*, amelyek mintegy 80 millió dolgozót tömörítenek soraikban. A jelenlegi feltételek között új tartalmat nyer a szakszervezeteknek, a kommunizmus iskoláinak tevékenysége.

A vállalatok jogkörének és gazdasági önállóságának kiterjesztése, a gazdasági ösztönzés következetes alkalmazása jelentős mértékben fokozza a szakszervezetekre az állami tervek teljesítéséért, a termelés műszaki korszerűsítéséért, a tömeges újító- és feltaláló mozgalomért háruló felelősséget. Növekszik a szakszervezetek szerepe a dolgozók aktív alkotó tevékenységének fejlesztésében, a dolgozóknak a termelés irányításába történő bevonásában, a szocialista verseny és a kommunista munkamozgalom fejlesztésében.

A dolgozók körében végzendő politikai nevelőmunkával, a munkaszervezés és a bérezés javításával, a munkások szakképzettségének növelésével, az egészségügyi és higiéniai feltételek biztosításával és a munkavédelemmel kapcsolatos kérdéseknek mindenkor a szakszervezetek figyelmének középpontjában kell állniuk. A szakszervezetek kötelesek napról napra figyelemmel kísérni a dolgozók kommunális ellátását, a lakásépítésre, bölcsődék és óvodák építésére vonatkozó tervek teljesítését.

A szakszervezetek munkájának javítása elképzelhetetlen lenne, ha

nem javítanánk a párt vezető szerepét, ha a pártszervezetek nem kísérnék fokozott figyelemmel a szakszervezeti káderek kiválasztását és nevelését, a szakszervezetek által előterjesztett javaslatok felkarolását.

A szovjet társadalom aktív alkotó ereje a *lenini Komszomol*, amely körülbelül 23 millió fiatalt egyesít soraiban, valamint a dicső szovjet ifjúság, amelynek élén áll. A párt joggal büszke arra, hogy egész nemzedékeket nevelt a kommunizmus nagy eszményei iránti fenntartás nélküli odaadás szellemében. A párt a Komszomolban a szovjet ifjúság harcos élcsapatát, saját sorainak megbízható tartalékát látja. A Komszomol társadalmunk életének és fejlődésének minden szakaszában szentül őrizte és folytatta azt a hagyományt, hogy mindenben kövesse a kommunista pártot, hűséges és megbízható segítője legyen.

A komszomolisták, a szovjet ifjak és lányok magas fokú felelősséget éreznek a nép és az állam sorsa iránt, magas fokú öntudat hatja át őket. Az a körülmény, hogy a nemzedékek egymás kezébe adják tovább a zászlót, s a forradalmi hagyományok hatalmas ereje ékesen megnyilvánul a fiatalok gyakorlati tetteiben, fennkölt eszmei törekvéseiben. A hatalmas villamos erőműveket és vasúti főútvonalakat, új városokat építő fiatalok, a szűzföldek meghódítói, a világűr meghódításának úttörői hőstetteikkel nagyszerű oldalakat írtak be a szovjet történelembe.

Évek múltán utódaink dicsőítve emlegetik majd a ma élő nemzedékek hősiességét, céltudatosságát abban a küzdelemben, amelynek célja a szocialista eszmények megvalósulása a földön.

Az ifjúság a mi jövőnk. Azt akarjuk, hogy az ifjúság állandóan érezze a kapcsolatot forradalmaink időszakaival, elsajátítsa az életnek a maga teljes mélységében és bonyolultságában való megértését, felismerje szerepét a kommunizmus építésében és felelősségét a kommunizmus felépítéséért. A szovjet fiatalságot forradalmi romantika, a hősies munka romantikája, emberi nemesség, fennkölt szellemi eszmények jellemzik. A szovjet fiatalság kész megvédeni a hazát az ellenség mindennemű merényletével szemben.

A párt, az egész nép bízik az ifjúság alkotóerejében. Azt akarjuk, hogy az ifjúság életét mindennap konkrét, hazánk számára hasznos ügyek töltsék ki. A szovjet ifjak és lányok nagy lelkesedéssel szoktak reagálni, valahányszor a párt és a kormány hívja őket.

Az élet magas fokú igényeket támaszt a Komszomol tevékenységének tartalmát, az ifjúság körében végzett munkáját illetően. Országunkban sok olyan szervezet és intézmény van, amely a serdülő

nemzedék nevelésével hivatott foglalkozni. Tevékenységük azonban gyakran nem kapcsolódik össze egymással. Márpedig figyelembe kell venni, hogy országunk — képletesen szólva — fiatalok országa, lakosságának fele 26 éven aluli. Ezért rendkívül fontos, hogy a párt, a Komszomol és minden más szervezet fokozottabb figyelemmel forduljon az ifjúság nevelése felé. Az ifjúság körében végzett ideológiai nevelőmunka színvonalát emelni, tartalmát és formáit gazdagítani kell. Ez a párt- és komszomolista szervezetek tevékenységének legfontosabb feladata. Nagyon jó, hogy a komszomolisták és általában a fiatalok olyan lelkesedéssel dolgoznak az építkezéseken, s vesznek részt más gazdasági feladatok megoldásában. Emellett azonban nem szabad megfeledkezni arról, ami a Komszomol munkájában a fő: az ifjúság neveléséről.

El kell ismernünk, hogy az ifjúság körében végzett ideológiai nevelőmunkának vannak fogyatékosságai. Egyes párt- és komszomolista szervezetek időnként nem veszik figyelembe, hogy a jelenlegi fiatal nemzedék nem járta ki a forradalmi harc és edzés olyan kemény iskoláját, amilyen az idősebb nemzedéknek jutott osztályrészül. Egyes fiatalok ki akarnak térni az élet forgataga elől, azt várják, hogy eltartsák őket, nagy követelményeket támasztanak az állammal szemben, s ugyanakkor megfeledkeznek a társadalom, a nép iránti kötelezettségeikről. A burzsoá ideológusok, ellenségeink éppen az ilyen meg nem edzett, bármely ideológiai fertőzésre fogékony emberekre figyelnek fel, s megpróbálják felhasználni őket saját érdekeik szolgálatában. Szerencsére nálunk csak elvétve akadnak ilyen meg nem edzett, ideológiailag megfertőzhető emberek.

A párt és a Komszomol egész ideológiai és politikai munkájának arra kell irányulnia, hogy a fiatal nemzedékben kifejlődjön és megszilárduljon a marxista—leninista öntudat, az élet minden jelenségének osztályszemlélete, a kommunista párt ügye iránti odaadás. Ez az a hatalmas erő, amely egyre fokozottabb mértékben abban az irányban hat, hogy az ifjúság szívén viseli szeretett államának sorsát, a szocializmus nagyszerű vívmányainak őrzését és megvédését. Éles fegyver ez a burzsoá ideológia és erkölcs behatásával szemben.

A pártszervezetek javítsák meg a Komszomol irányítását, neveljék türelmesen és figyelmesen a komszomolista káderekét, adják át nekik a politikai és szervező munka tapasztalatait. Növelni kell a komszomolista szervezetekben dolgozó párttagok számát. Nem szabad helyesnek elfogadni, hogy a 2,5 millió 30 éven aluli kommunista közül csak körülbelül 270 000 dolgozik a Komszomolban. A fiatal kommunistá-

kat fokozottabb mértékben kell bevonni a komszomolista szervezetek munkájába, s ezt a munkát igen fontos pártmegbízatásnak kell tekinteni. Nagyobb követelményeket kell támasztani a komszomolista szervezetek tevékenységének tartalmával szemben is. A Komszomolban erősíteni kell a szervezettséget és a fegyelmet, tökéletesíteni kell a nevelőmunka formáit és módszereit. A Komszomolnak fokoznia kell munkáját a gyermekek között, gondoskodnia kell az úttörőszervezetek tevékenységének megjavításáról. A Komszomolon kívül lényegesen nagyobb figyelmet kell fordítani az ifjúság nevelésére a szakszervezeteknek, a sportszervezeteknek, a kulturális szervezeteknek, a vállalatok, építkezések, kolhozok és szovhozok vezetőinek is.

A párt hisz a lenini Komszomol, a szovjet ifjúság erejében, képességében, nagy, felelős feladatokat bízott rájuk, s ez a jövőben is így lesz.

Az egész párt becsületbeli ügye: forradalmi időnkhöz méltó ifjúságot nevelni. Ahogyan az anya gondosan neveli gyermekeit, úgy kell nevelnie a pártnak is a fiatal nemzedéket — nagy hazánk reménységét és jövőjét — szellemileg erőssé, nagy ügyünk állhatatos és önfeláldozó harcosává.

2. *Az SZKP szervezeti szabályzatának néhány módosításáról*

Elvtársak! Az SZKP szervezeti szabályzata, amelyet a XXII. kongresszuson fogadtunk el, megfelel a pártélet szabályainak, az idő követelményeinek és a kommunizmus építésével összefüggő feladatoknak. Ugyanakkor az elmúlt évek tapasztalatai megmutatták, hogy bizonyos módosításokat és kiegészítéseket kell végrehajtanunk a szervezeti szabályzatban. A beszámoló és vezetőségválasztó taggyűléseken, a pártértekezleteken és a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak kongresszusain, valamint az SZKP Központi Bizottságához érkezett levelekben kifejezésre is jutott egész sor idevágó javaslat. Ezek lényege az, hogy még magasabbra kell emelni a párttagság fogalmát, bővíteni kell a párton belüli demokráciát, biztosítani kell a pártszervezetek kezdeményezésének és aktivitásának további kibontakozását, fokozni kell a kommunistáknak pártszervezetük és az egész párt tevékenységéért viselt felelősségét.

A kongresszusok közötti időszakban szerzett gyakorlati tapasztalatok összegezése, valamint a helyi pártszervek és a párttagok javaslatai alapján a Központi Bizottság szükségesnek tartja, hogy megvitatás végett a kongresszus elé terjessze az SZKP szervezeti szabályzatának

módosítására és kiegészítésére vonatkozó indítványokat. Engedjék meg, elvtársak, hogy beszámoljak önöknek ezekről az indítványokról.

Annak érdekében, hogy fokozottabb követelményeket támasszunk az SZKP-ba felvételüket kérőkkel szemben, javasoljuk, a szervezeti szabályzat mondja ki, hogy 23 éves korig fiatalokat csak a Komszomolból lehet a pártba felvenni. Ez fokozza majd a Komszomolnak mint a párt tartalékának szerepét, elősegíti, hogy a fiatalság legaktívabb részét, azokat válogassuk ki a párttagságra, akik kijárták a Komszomol soraiban végzett nevelőmunka iskoláját.

Véleményünk szerint igazuk van azoknak a szervezeteknek, azoknak az elvtársaknak, akik úgy vélekednek, hogy csupán hároméves párttagsággal rendelkező kommunisták ne adhassanak ajánlást a pártba felvételüket kérőknek, amit a jelenlegi szervezeti szabályzat lehetővé tesz, hanem csak azoknak legyen ehhez joguk, akik legalább ötéves párttagsággal rendelkeznek.

Javasoljuk, a szervezeti szabályzat bevezető része mondja ki, hogy a párt eltávolítja soraiból azokat, akik megsértik az SZKP programját és szervezeti szabályzatát, akik magatartásukkal lejáratják a megtisztelő kommunista címet.

Javasoljuk továbbá, hogy olyan rendet állapítsunk meg, amelynek értelmében a pártalapszervezet kizárási határozata akkor lép életbe, ha a kerületi, illetőleg a városi pártbizottság jóváhagyja. A jóváhagyással a határozat éppúgy végérvényessé válik, mint ahogy végérvényessé válik a pártba való felvételre vonatkozó határozat. Ez fokozza az SZKP kerületi, városi bizottságainak a kommunisták személyi ügyeinek megvizsgálásával összefüggő felelősségét. Ezzel a kommunisták jogain nem esik csorba, hiszen változatlanul panasszal élhetnek bármelyik fölöttes pártszervnél, az SZKP Központi Bizottságát is beleértve. Magától értetődik, hogy a területi és a tartományi pártbizottságok, a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságai a mostanihoz hasonlóan kötelesek lesznek ellenőrizni a személyi ügyek kivizsgálását a kerületi és városi pártszervezetekben.

Úgy látszik a jövőben célszerűtlen lenne pártbüntetésként tagjelöltté való visszaminősítéshez folyamodni. Ez a gyakorlatban nem vált be. A pártszervezetek éppen elég más nevelő intézkedéshez folyamodhatnak. Ha valamelyik kommunista nem méltó a párttag megtisztelő címére, a pártszervezetnek döntenie kell arról, hogy maradhat-e tovább az SZKP soraiban.

Néhány változtatás és módosítás a szervezeti szabályzatnak a legfelsőbb pártszervekre vonatkozó fejezetét érinti.

Olyan feltételek között, amikor egyre fokozódnak a párt feladatai, egyre növekszik szerepe a kommunista építésben, két kongresszus között szükségessé válhat, hogy a legfontosabb politikai problémákat az SZKP Központi Bizottságának plénumánál szélesebb körű képviseleten alapuló pártfórum vitassa meg. Lenin életében és később is — egészen 1941-ig — ilyen esetekben országos pártértekezleteket tartottak. Ki kell mondani a szervezeti szabályzatban, hogy a Központi Bizottság szükség esetén országos pártértekezleteket hívhat össze, a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságai pedig összehívhatják a köztársasági pártértekezleteket.

Javasoljuk, fogadja el a kongresszus a szövetségi köztársaságokban működő kommunista pártok központi bizottságainak azt az indítványát, hogy a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak kongresszusait azonos időpontban kell megtartani, s legalább négyévenként össze kell hívni.

A kommunisták sok levélben javasolják, hogy az elnökséget nevezzük politikai bizottságnak. A kommunisták ezt a javaslatot azzal indokolják, hogy a pártban hosszú időn át, Lenin életében és azután, a Központi Bizottságnak politikai bizottsága volt. A politikai bizottság elnevezés jobban fogja tükrözni pártunk legfelsőbb politikai szervének, a központi bizottsági plénumok között a pártmunka vezetőjének tevékenységét. Mi támogatjuk ezt a javaslatot.

Felvetődik olyan vélemény, hogy most már nincs szükség az SZKP Központi Bizottságának OSZFSZK-irodájára. A gyakorlat az, hogy bár megvan a Központi Bizottság mellett működő OSZFSZK-iroda, a tartományi és területi pártszervezetek tevékenységének minden fontos kérdését az SZKP Központi Bizottságának elnöksége és titkársága tárgyalja. Ezért nem célszerű, hogy legyen az SZKP Központi Bizottságának még egy, az Oroszországi Föderáció ügyeivel foglalkozó párhuzamos szerve. Az SZKP Központi Bizottsága ezzel a véleménnyel is egyetért.

Azzal kapcsolatban, hogy az SZKP Központi Bizottságához és a párt XXIII. kongresszusához sok olyan javaslat érkezett, amely a pártszervek és vezető káderek összetételének felújítási és folyamatossági rendjét érinti, tanácskoznunk kell arról, hogy megtartsuk-e a szervezeti szabályzatnak erre vonatkozó pontjait. Önmagában a rendszeres felújítás és a folyamatosság elve pártunkban régóta érvényben van. És ez helyes elv. A párt mindenkor gondot fordított arra, hogy új kádereket emeljen ki vezető párt- és állami munkára.

Ami az ezt szabályozó jelenlegi normákat illeti, az élet tanúskodása

szerint nem igazolódtak be. A vezető szervek választása során a káderek gyakorlati és politikai tulajdonságok alapján történő kiválasztásának elvét egyes helyeken formális megfontolásokkal helyettesítették. Ennek következtében a választott szervekből gyakran kénytelenek voltak kiválni jó funkcionáriusok, akik még aktívan tudtak dolgozni a pártbizottságokban.

Nagy fluktuációhoz vezetett az a körülmény, hogy kötelezően két évre korlátozódik az az idő, ameddig valamely párttag betölthet alapszervezeti titkári tisztséget. Míg régebben az alapszervezeti titkárok 30—35 százaléka változott évente, az utóbbi években ez a szám 60 százalékra emelkedett. Emellett a titkárok kétharmadát kizárólag a szervezeti szabályzat által meghatározott idő lejárta miatt mentették fel. Ez kezdte hátrányosan befolyásolni a pártalapszervezetek tevékenységét.

A szervezeti szabályzatnak az a követelménye, hogy minden választás alkalmával a körzeti, a városi, a kerületi pártbizottságok és az alapszervezeti vezetőségek összetételének legalább felét fel kell újítani, ugyancsak indokolatlanul szűkítette a fejlett és tapasztalt funkcionáriusok, az olyan párttagok körét, akiket be lehet választani a pártbizottságokba.

Ezzel kapcsolatban a kongresszusnak meg kell vizsgálnia az SZKP szervezeti szabályzatának említett pontjait. A szervezeti szabályzatban nyilván csak azt az elvi programtételt célszerű meghagyni, amely szerint a pártszervezetek választása során — az alapszervezetektől a Központi Bizottságig — be kell tartani az összetétel rendszeres felújításának és a vezetés folyamatosságának elvét, de törölni kell az ezt szabályozó normákat. Helyesebb és demokratikusabb lesz, ha a kommunisták maguk döntik el, méltó-e a párt egyik vagy másik tagja politikai és gyakorlati tulajdonságai folytán arra, hogy vezető pártszervbe beválasszák.

Javasoljuk továbbá a szervezeti szabályzatban rögzíteni azt a kialakult gyakorlatot, hogy a nagy pártszervezetek pártbizottságai megkapják a kerületi pártszervezetek jogait, és kimondani, hogy az ilyen pártbizottságok megválasztása két esztendőre szól.

A párt Központi Bizottsága meg van győződve arról, hogy az SZKP szervezeti szabályzatába javasolt változtatások és kiegészítések a pártszervezeti munka színvonalának további emelését, a pártmunka megjavítását fogják szolgálni.

Elvtársak! A kommunista párt tevékenységének nagyon fontos része az elméleti munka, a kommunisták és valamennyi dolgozó eszmei-politikai nevelése. Pártunk mindig magasra tartotta a marxizmus—leninizmus forradalmi elméletének diadalmas zászlaját. A párt egész szerteágazó tevékenységének megingathatatlan alapja a hűség ehhez a forradalmi tanításhoz és a kérlelhetetlenség az ellenségeivel vívott harcban.

Lenin mindig arra buzdította a párttagokat, hogy fáradhatatlanul munkálkodjanak a marxizmus forradalmi elméletének elsajátításán és alkotó továbbfejlesztésén. Ő maga nagyszerű példáját adta az elmélet alkotó alkalmazásának, felülmúlhatatlan példáit szolgáltatta a szocialista forradalom fejlesztésével és az új társadalom építésével összefüggő számos alapvető kérdés elméleti és gyakorlati megoldásának. Eszméi, elképzelései, útmutatásai ma is felbecsülhetetlen hatással vannak mindennapi társadalmi, politikai és gazdasági életünkre.

Hazánkban a szocializmus valamennyi nagy győzelmét a marxi—lenini tanítás alapján vívtuk ki. Hiába ringatják magukat ellenségeink abban a reményben, hogy a kommunista párt és a szovjet nép eszmeileg elfajul. Ez sohasem következhet be! Nincs a világon olyan erő, amely aláásható vagy gyengíthetné a marxizmus—leninizmus iránti rendíthetetlen hűségünket.

Marx—Engels—Lenin elméleti hagyatéka pártunknak, az egész világ kommunista mozgalmának legnagyobb kincse. Joggal mondhatjuk, hogy pártunk egész történelmi jelentőségű tevékenységének legerősebb, legjellemzőbb vonása a marxizmus—leninizmus tudományos elméletének alkotó továbbfejlesztése és szerves összekapcsolása a munkásosztály, a dolgozó tömegek forradalmi gyakorlatával.

A jelenlegi körülmények között még jobban megnövekednek az elméleti munka méretei és feladatai. Egyetlen társadalomnak sem volt olyan szüksége tudományos elméletre, mint amilyen szüksége a szocialista társadalomnak van. Az elmélet feladata, hogy utat törjön a gyakorlat számára, biztosítsa a szigorúan tudományos hozzáállást a szovjet nép gazdasági és kulturális életének irányításához. A széles alapokon nyugvó elméleti munka világító fáklyaként mutassa az utat pártunknak. A marxi—lenini elmélet további alkotó fejlesztését pártunk nagy fontosságú feladatnak, a kommunizmus építésében a sikerek elengedhetetlen feltételének tekinti.

Ebben nagy szerepet kell betölteniük a társadalmi tudományok-

nak, amelyekre pártunk mindig nagy figyelmet fordított, amelyeknek mindig nagy jelentőséget tulajdonított. A szovjet tudósok igen fontos feladata a gazdaság és a politika, a filozófia és a szociológia, a történettudomány és a jog, valamint más társadalmi tudományok legfontosabb problémáinak feldolgozása, szoros kapcsolatban a kommunista építés gyakorlatával. Feladatuk, hogy sokoldalúan tanulmányozzák a kommunista társadalmi kapcsolatok kialakulásának irányával és jellegével, az állam szerkezetének tökéletesítésével és a szocialista demokrácia fejlesztésével, a gazdálkodás formáival és módszereivel, a munka tudományos szervezésével, a kommunista nevelés tartalmával és módszereivel, s más időszerű témákkal kapcsolatos kérdéseket.

Fel kell számolni kádereink egy részének azt a felfogását, hogy a társadalmi tudományok csak propagandisztikus jelentőségűek, s feladatuk a gyakorlat magyarázása, kommentálása. A társadalmi tudományok fejlesztése és ajánlásaik gyakorlati megvalósítása ugyanolyan fontos szerepet játszik, mint a természettudományok vívmányainak felhasználása az anyagi termelésnek és a nép szellemi életének fejlődése terén.

Nagy jelentősége van a burzsoá ideológiával, a revizionizmussal, a dogmatizmussal és a reformizmussal folytatott harcnak. Mindig szem előtt kell tartanunk, hogy a mi osztályellenségünk az imperializmus. Bomlasztó tevékenységet folytat a szocialista rendszer, a szocializmus elvei, ideológiája és morálja ellen. Az imperializmus gigászi propagandagépezete megrontja az embereket, megpróbálja eltéríteni a tömegeket a politikától. A burzsoá ideológia elleni harcnak minden körülmények között kompromisszum nélkülinek kell lennie, mert ez a harc osztályharc, harc az emberért, az emberi méltóságért és szabadságért, a szocializmus és a kommunizmus pozícióinak erősítéséért, a nemzetközi munkásosztály érdekeiért.

A tudósok megtisztelő feladata, hogy a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának és Lenin születése 100. évfordulójának szentelt alkotásokat hozzanak létre.

A marxizmus—leninizmus mint tudomány a mindenféle tévelygésekkel, a kizsákmányoló osztályok ideológiájával folytatott kérlelhetetlen harcban alakult ki és erősödött meg. Mindig mélyrehatóan elemezte az objektív történelmi folyamatokat, az osztályharcot, s ezen az alapon kidolgozta a forradalom elméletét és taktikáját, megvilágította az új társadalom építésének útját. Ez teszi a nagy kommunista tanítást életigenlő erővé, halhatatlanná.

A marxizmus—leninizmus nagy eszméinek valóra váltása elválaszthatatlanul egybekapcsolódik a legszélesebb néptömegek eleven alkotókészségével, a kommunista építésben való tevékeny részvételükkel, ez pedig a párt igen céltudatos szervező és eszmei-nevelő munkájával érhető el.

A párt által az ideológiai munka területén végzett sokéves erőfeszítések igen nagy eredménye az új szovjet ember kikovácsolása. A szovjet ember, a világ első munkás-paraszt államát megteremtő harcosok nemzedékének forradalmi hagyományait folytatva, felépítette a szocializmust, helytállt és győzött a fasizmussal vívott élethalálharcban, megvédelmezte forradalmunk nagy vívmányait, s most — a történelemben elsőként — a kommunizmust építi. A munkásosztály, a kolhozparasztság, a szovjet értelmiség példát szolgáltat a magas fokú szocialista tudatosságra, a hősi munkára. A szocializmus győzelmével mélyreható változás ment végbe a szovjet emberek tudatában.

A fő dolog most az, hogy minden téren még magasabbra emeljük a párt ideológiai munkájának színvonalát. Emlékeznünk kell Leninnek arra az útmutatására, hogy tudatos munkán és társadalmi tevékenységen kívül nincs és nem is lehet kommunista nevelés. Az egész ideológiai munkának szorosan kapcsolódnia kell az élethez, a kommunista építés gyakorlatához. Enélkül — mint Lenin ismételten hangsúlyozta — az ideológiai munka politikai fecsegéssé válik. A párt ideológiai munkájának célja a dolgozók mozgósítása a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtésével kapcsolatos feladatok sikeres megvalósítására, a tudományos világnézet, a kommunista erkölcs kialakítása a társadalom minden tagjában, a sokoldalúan fejlett egyén kikovácsolása.

A szovjet nép megvalósítja az emberiség történetének roppant társadalmi feladatát: építi a kommunizmust. Az alkotás aktív folyamatában az emberek tízmillióí vesznek részt. Először meg kell tanítanunk a többséget, majd minden dolgozót arra, hogy úgy végezze munkáját, ahogyan ma dicső élmunkásaink, a munka mesterei dolgoznak. Ez a feladat teljesíthető. A mai élenjárók, a termelés újítói egyszerű emberek. De kiemelkednek azzal, hogy tökéletesen elsajátították a technikát, tudatosan szolgálják a társadalmat, magasfokú erkölcsi tulajdonságokkal rendelkeznek, kollektív szellem hatja át őket, s önfeláldozóan, erejük teljes latbavetésével végzik a nép iránti kötelességeiket. Mintegy a jövő emberei. Úgy dolgoznak ahogyan mindenki dolgozik majd a kommunizmusban. Óriási jelen-

tőségű ez az ideológiai munka sikere szempontjából. Van példa. Van példakép, akit követni és akitől tanulni lehet. A pártszervezetek hivatottak mindent elkövetni avégett, hogy az új ötéves terv feladataiban minden szovjet ember saját személyes munkájának programját lássa, s méltó módon járuljon hozzá a megvalósításához.

Pártunk mindenkor elsőrendű jelentőséget tulajdonított annak, hogy a társadalom minden tagjába beoltsa a tudatos fegyelmet. A munkafegyelem megszilárdítása, a szocialista társadalomban elfogadott törvények és szabályok feltétlen teljesítésének megkövetelése nem mond ellent a szovjet rend demokratikus alapjainak, hanem éppen ellenkezőleg, feltétele a szovjet szocialista demokratizmus fejlesztésének és kiszélesítésének. Az egész társadalom szocialista szervezettsége minden egyes ember javára és minden egyes ember szocialista fegyelmezettsége az egész társadalom javára — ebben van a szocialista demokrácia lényege. A párt feladata állandóan erősíteni a párt- és az államélet valamennyi területén a nagyfokú fegyelmezettséget és szervezettséget.

A pártszervezetek munkájában jelentős helyet kell elfoglalnia annak a nevelőmunkának, amelynek célja a takarékoskodás, a társadalmi tulajdon épségéről és gyarapításáról való gondoskodás kifejlesztése a szovjet emberekben. A szovjet társadalom már most is óriási gazdagsággal rendelkezik, amely a nép tulajdonában van. A haza gazdagságát azonban állandóan gyarapítani kell, takarékosan és gazdaságosan kell felhasználni. Sajnos, még mindig vannak olyan jelenségek, hogy pazarolják, herdálják az anyagi értékeket. Mennyivel gazdagabb és erősebb lenne államunk, ha mindnyájan megtanulnánk, hogy gondosan, gazda módra bánjunk minden kilogramm fémmel, szénnel, cementtel, kőolajjal, a nép pénzének minden egyes rubeljével. A takarékosságra nevelésnek ugyanolyan helyet kell elfoglalnia pártunk ideológiai munkájában, mint a munkára nevelésnek.

Elvtársak! Hazánk — a nagy Szovjetunió — az ország valamennyi népének testvériségén, barátságán és együttműködésén, a társadalmi-gazdasági rend, a politikai rendszer, a szocialista ideológia közösségén alapul. A Szovjetunió népeinek gazdasági és kulturális kapcsolatai egyre szorosabbá és egyre sokrétűbbé válnak. Tanúi vagyunk annak a nagyszerű folyamatnak, hogy a népek egyre közelebb kerülnek egymáshoz, barátságuk és testvériségük, egységük és összefogásuk eltéphetetlen szálai egyre szorosabbra fűződnek.

Csaknem fél évszázadon át pártunk állandóan erősítette, alakította,

tökéletesítette ezt a szövetséget, míg végre államunk ama legyőzhetetlen, hatalmas erejévé vált, amelyet ma jelent a Szovjetunió népeinek barátsága és testvérisége. Ellenségeink nemegyszer megpróbálták aláásni, megrendíteni ezt a barátságot, hol a fegyverek erejével, hol pedig a burzsoá ideológia mételyével. De minden reményük szertefoszlott. A szovjet népek barátsága állandóan erősödik, virágzik, egyre szilárdul, fejlődik.

A Szovjetunió Kommunista Pártja élő megtestesülése a proletár nemzetköziség, a népek közötti barátság és testvériség eszméinek. Sorainkban képviselve vannak hazánk 131 nemzetének és nemzetiségének legjobb fiai és lányai. Büszkék vagyunk arra, hogy pártunk egyes nemzeti alakulatai — akár a folyók vize a hatalmas óceánban — összetalálkoznak a Szovjetunió Kommunista Pártjában, az azonos elveket valló leninisták szövetségében, amely egységes az akaratban, egységes a célkitűzésekben, egységes az ideológiában.

Nagyszerű példája és bizonyítéka ennek kongresszusunk. Tekintsenek, elvtársak, a teremre, ahol jelen vannak hazánk népeinek és nemzetiségeinek képviselői. Mindegyikük a maga szocialista nemzetének gyermeke, egyszersmind azonban a párt gyermeke, a párt katonája, kommunista-internacionalista, akinek szemében egyaránt fontosak, mind a saját népének érdekei, mind pedig a Szovjetunió bármely más népének érdekei. Ebben van pártunk ereje, ebben van soknemzetiségű szovjet államunk, szovjet népünk ereje.

A pártnak, valamennyi kommunistának nemzetiségi hovatartozásától függetlenül továbbra is lankadatlanul azon kell munkálkodnia, hogy még közelebb kerüljenek egymáshoz a Szovjetunióban élő népek, erősödjön barátságuk és testvériségük, még szorosabbá és sokoldalúbbá váljanak gazdasági, kulturális és szellemi kapcsolataik. A párt országunk politikai, gazdasági és kulturális fejlődésével összefüggő bármely probléma megoldása során a jövőben is gondoskodni fog a Szovjetunióban élő valamennyi nép érdekeinek és nemzeti sajátosságainak figyelembevételéről, minden szovjet embert a proletár nemzetköziség eszméinek szellemében, a szovjet népek testvérisége és barátsága iránti megingathatatlan hűség szellemében fog nevelni. Ez az egyetlen helyes nemzetiségi politika. A Szovjetunió fejlődésének minden tapasztalata igazolja e politika életerejét és helyességét.

A soknemzetiségű szovjet állam népei közötti barátság és összetartás erősítése, a szocialista országok testvéri népeihez, az egész világ kommunista pártjaihoz és dolgozóihoz fűződő kapcsolatok fejlesztése

mindig az SZKP rendkívül fontos feladata volt, ma is az, és az lesz a jövőben is.

Elvtársak! Nagy feladatok várnak ránk a falusi eszmei-politikai munka megjavítása terén. A mezőgazdaság szocialista átalakításáért vívott harc során gyökeresen megváltozott a falusi dolgozók gondolkodása, emelkedett képzettségük és kulturális színvonaluk, még szilárdabbá vált a munkásosztály és a parasztság szövetsége. Ugyanakkor meg kell állapítanunk, hogy a falun végzett kulturális és felvilágosító munka terén komoly fogyatékosságok tapasztalhatók. Hosszú időn át nem tulajdonítottak kellő jelentőséget annak, hogy bővíteni kell a falusi klubok, könyvtárak, mozik, sportlétesítmények hálózatát.

Valamennyi pártszervezetnek, szovjetnek, szakszervezetnek, komszomolista szervezetnek, valamennyi ideológiai intézménynek figyelmet kell fordítania e fogyatékosságok kiküszöbölésére. Gyökeresen meg kell javítani a falusi dolgozók politikai és kulturális nevelését, a városi kulturális intézményeknek, a színházaknak, az alkotói szövetségeknek fokozottabb segítséget kell nyújtaniuk a falu számára. Nagy arányokban kell végezni ezt a munkát. A falu kulturális színvonalának emelése, a falusi életkörülmények javítása kétségtelenül előmozdítja a kolhozok és a szovhozok termelőerőinek eredményesebb fejlődését.

Elvtársak! A tömegek körében végzett eszmei-nevelő munka lendülete szorosan összefügg a kommunisták elméleti és politikai színvonalának emelésével. Figyelembe kell vennünk azt is, hogy pártunk számbelileg nagyobbá vált. Tagságának majdnem egynegyed részét olyan kommunisták alkotják, akik legfeljebb három éve tagjai a pártnak, illetve tagjelöltek.

A párt gazdag tapasztalatokkal rendelkezik a kommunisták elméleti képzésének megszervezése tekintetében. A régebben felhalmozott tapasztalatokból hűségesen megőrizve mindazt, ami jó, állandóan tökéletesíti a pártoktatást. A Központi Bizottság új, megfelelőbb pártoktatási rendszert dolgozott ki és vezetett be, olyant, amely számol a káderek elméleti képzettségének különböző színvonalával, s arra irányul, hogy a kommunisták egész seregét mozgósítsa a dolgozók körében való aktív agitációs és propagandista munkára. Jelenleg, amikor a párt nagy politikai és gazdasági feladatokat old meg, minden kommunista köteles lépést tartani az élettel, elsajátítani a marxizmus—leninizmus elméletét, kialakítani magában a bolsevik eszmei és elvi szilárdságot, támogatni mindent, ami új, élenjáró, küzdeni a maradi-

ság és a sablonhoz ragaszkodás ellen. A kommunista eszmei és elvi szilárdság kádereink erejének, a párt politikájának megvalósításában tanúsított állhatatosságuknak forrása.

Az ideológiai munka feladatai nagyok és bonyolultak. Megkövetelik e nagy fontosságú terület pártirányításának határozott javítását. A mai szovjet ember aktív részese a pártirányvonaláért vívott harcnak, igazi gazdája hazájának. Érdeklődési köre széles, kulturális igényei nagyok. Mindezt figyelembe kell venni az ideológiai munkában.

Jelentős anyagi lehetőségekkel rendelkezünk ahhoz, hogy tovább szélesítsük a tömegek körében végzett nevelőmunkát. Az országban 7700 újság és csaknem 4000 folyóirat jelenik meg, s példányszámuk a beszámolási időszak folyamán 74 millióval, 1,6-szeresére növekedett. Évente több mint $1\frac{1}{4}$ milliárd könyvet és brosúrát adunk ki. Az országban több mint 70 millió rádió és vezetékes rádió van, 120 televíziós központ működik. Az új ötéves terv irányelvei szerint 1970-ben 40 millió televízió lesz a Szovjetunióban.

A párt nagyszerű propagandistákkal, agitátorokkal, újságírókkal, televízió, film, rádió és színházi szakemberekkel rendelkezik. Valóban olyan aranyalapja ez a pártnak, amelyet őrizni, gondosan nevelni kell és helyesen kell felhasználni.

Határozottan vissza kell utasítani azt a hibás nézetet, hogy az ideológiai munka kizárólag a pártmunka e területén működő szakemberek ügye. Ez a nézet ellenkezik a párt hagyományaival, szűkíti a párt eszmei befolyásának frontját. Az ideológiai munka egész pártunk, minden kommunista ügye. Mindenkor gondolnunk kell arra, hogy a tömegekre gyakorolt eszmei befolyás, agitációs és propagandamunkánk magas fokú hatékonysága közvetlenül függ a párttagok, a vezetők személyes példájának erejétől. A szavak és tettek egysége az az igen fontos lenini követelmény, amelynek a jövőben is törvénynek kell lennie pártunk, minden egyes kommunista, minden egyes vezető funkcionárius tevékenysége számára.

A pártszervezetek tökéletesítsék állandóan az eszmei-politikai nevelés minden formáját és eszközét, végezzék tervszerűen és célratörően az ideológiai munkát, hangolják össze jobban az ideológiai front minden osztagának erőfeszítéseit. Úgy kell megszervezni a dolgot, hogy a pártpropaganda, a tömegagitáció, a kultúra, a felvilágosító munka és a népművelés, szóval minden rendelkezésre álló eszköz a szovjet emberek marxista—leninista tudatának kialakítását, a kommunizmus építésének nagy ügyét szolgálja.

Küldött elvtársak! A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIII. kongresszusa két nagy dátum küszöbén ülésezik. Jövőre, 1967-ben lesz a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelmének és a világ első szocialista állama — a Szovjetunió — megalakulásának 50. évfordulója. 1970-ben, vagyis az ötéves terv utolsó esztendejében lesz 100 éve, hogy megszületett a legnagyobb lángelme, pártunk és államunk megalapítója és vezére, Vlagyimir Iljics Lenin. S nem kétséges, hogy a dolgozók, a szovjet emberek mind a kommunizmus építésében elért újabb kiemelkedő sikerekkel ünneplik majd meg ezt a két évfordulót.

E nevezetes évfordulók különös jelentőséget adnak az ötéves tervnek, különleges tartalommal töltik meg. A pártnak és a népnek az új ötéves terv megvalósításáért indított gigászi harcát mintegy bevilágítja ragyogó fényük.

Az új ötéves terv politikai, gazdasági és társadalmi jelentősége, a megvalósításáért vívott harc messze túllépi hazánk határait. Új gazdaságfejlesztési tervünk gyakorlatilag a pártnak és a szovjet államnak a proletár internacionalizmus lenini elveihez, a szocialista világrendszer iránti internacionalista kötelességéhez, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalomhoz, a népek nemzeti felszabadító mozgalmához való tántoríthatatlan hűségét testesíti meg. Az ötéves terv sikeres teljesítése jól szolgálja a szocialista világrendszer egységének még szorosabbá válását, tovább erősíti a Szovjetunió gazdaságát és honvédelmét, tovább növeli nemzetközi tekintélyét.

Ezért kell, elvtársak, kommunistákhoz méltóan, minden erőnkkel munkához látnunk és szívósan dolgoznunk az ötéves terv feladatainak valóra váltásán.

Pártunk és a szovjet emberek miközben minden erejüket a jövő építésére fordítják, büszkén tekintenek vissza az elmúlt fél évszázad kimondhatatlanul nehéz, de dicső útjára.

Van mire büszkének lennünk, elvtársak. Az emberiség egész története folyamán még egyetlen nép sem ért el ennyire rövid idő alatt és oly hihetetlenül nehéz körülmények között olyan hatalmas eredményeket az új társadalom építésében, a gazdaság, a tudomány és a kultúra fejlesztésében, mint a mi szovjet népünk. Új eredményeink és győzelmeink, mindaz, amit a kommunista párt és a szovjet nép munkája teremtett, méltóképpen koronázza meg a világ első szocialista társadalmának félévszázados hősi történetét.

Ma különösen világosan látható a különbség aközött, amilyen szocialista államunk keletkezése idején volt és amilyenné lett.

Engedjék meg, hogy felidézzek egy történelmi epizódot. 1918 március elején, amikor a szovjet kormány Petrográdból Moszkvába költözött, egy éjszaka a vonaton, a vasúti lámpa halvány fényénél Vlagyimir Iljics Lenin megírta „Napjaink legfontosabb feladata" című híres cikkét.

A szocialista haza akkor, mint mindenki tudja, igen nehéz napokat élt át. A német imperializmus galádul a fiatal szocialista államra támadt. A pártban akkor sokakat hatalmába kerített a reménytelenség és a kiúttalanság érzése. Lenin azonban nem ilyen volt. Egyetlen percig sem esett kétségbe. Nem vesztette el a fejét. Cikkében felszólította a pártot és a népet, mutassák ki, hogy töretlen akarattal kívánnak haladni a szocializmus útján, meg akarják teremteni a szocialista társadalom szilárd alapját, dolgos kézzel akarnak munkálkodni a legkorszerűbb nagyipar felépítésén, a fegyelem megszilárdításán, a népi erők együttműködésének, rendjének, alkotó tevékenységének erősítésén. Cikkét zseniális jóslattal fejezte be. Hallgassák meg, elvtársak, ezeket a szavakat: „Ez az éppen, amire szüksége van az Oroszországi Szocialista Köztársaságnak, hogy ne legyen többé szegény és erőtlen, hogy végérvényesen hatalmassá és dúsgazdaggá váljék."

Ez a jóslat beteljesedett. Igen, ez a végérvényesen hatalmas és dúsgazdag szocialista állam megvalósult a földön! Ez a mi szovjet hazánk, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége. Hatalma valóban végérvényes gazdasági, katonai és minden más tekintetben egyaránt. S csakis azért, mert a párt és a nép évről évre rendíthetetlenül haladt a Lenin által mutatott úton.

Soknemzetiségű szocialista államunk 50 éves fennállásának megünneplésére erejének, dicsőségének és hatalmának teljében készül. Az elmúlt fél évszázad folyamán államunk nemegyszer vált bestiális imperialista ellenségek támadásának célpontjává, de népünk elkeseredett, véres csatákban mindannyiszor vissza tudta verni az ellenséget és folytatta diadalútját. A szovjet emberek azokat a nagyszerű vívmányokat, amelyekre joggal büszkék, a Szovjetunió Kommunista Pártjának vezetésével érték el.

Pártunk halhatatlanná tette nevét azzal, hogy meg tudta szervezni és lelkesíteni tudta népünket nagy tettekre. Mindazt, amit hazánkban elértünk, a párt vezetésével értük el. Pártunk azonban ezeket a vívmányokat csakis a nép önfeláldozó munkájával és önzetlen támogatásával tudta elérni.

A hős munkásosztály, a dicső kolhozparasztság, tehetséges értelmiségünk, férfiak, nők, fiatalok: ezek valósították meg a párt nagy ter-

veit és előirányzatait, olvasztották a fémet, termelték a szenet és az ércet, gyártották a gépeket, vetették el a gabonát, építettek, gyarapították hazánk gazdagságát, szükség esetén pedig fegyverrel a kézben védelmezték az ellenség támadásaival szemben. Pártunk mérhetetlenül büszke és boldog, hogy olyan nagy hős nép, mint a szovjet nép, már fél évszázada rá bízza sorsát, jövőjét.

Engedjék meg, hogy az egész kommunista pártunkat megtestesítő kongresszus nevében a szovjet néphez forduljak és forró köszönetet mondjak a nagy bizalomért és hatalmas támogatásáért, nagyszerű munkájáért, rátermettségéért, bátorságáért és elszántságáért, amelyet Lenin ügyéért, a párt ügyéért vívott harcban tanúsított és tanúsít ma is!

A szovjet nép vezetőjét, irányítóját, győzelmeinek szervezőjét látja a pártban. A valóság alapján győződött meg és győződik meg napról napra arról, hogy a párt kül- és belpolitikája az egyetlen helyes politika, az az út pedig, amelyen a párt a szovjet népet vezeti, az egyetlen helyes, a lenini út.

Engedjék meg, hogy a kommunisták sokmilliós pártjának valamennyi csapatát képviselő kongresszus nevében biztosítsam a munkásosztályt, valamennyi dolgozót, soknemzetiségű országunk minden népét, hogy a kommunista párt továbbra is teljes erejével harcolni fog a nép boldogságáért és hazánk virágzó fejlődéséért, a kommunizmusért, s gyakorlati tetteivel igazolni fogja a szovjet nép részéről iránta megnyilvánuló nagy bizalmat.

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja, Lenin pártja!

Éljen a dicsőséges, munkaszerető és hős szovjet nép!

Éljen és virágozzék nagy, soknemzetiségű hazánk: a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége!

Éljen a szocialista országok hatalmas közössége!

Fejlődjék és erősödjék a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom!

Örökké éljen a marxizmus—leninizmus!

Éljen a kommunizmus!

KOSZIGIN ELVTÁRS ELŐADÓI BESZÉDE A SZOVJETUNIÓ 1966–1970. ÉVI ÖTÉVES NÉPGAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERVÉNEK IRÁNYELVEIRŐL

(1966. ÁPRILIS 5.)

Kedves küldött elvtársak!

Az SZKP Központi Bizottsága megvizsgálás végett a XXIII. pártkongresszus elé terjeszti a Szovjetunió 1966—1970. évi ötéves népgazdaságfejlesztési tervére vonatkozó irányelvek tervezetét. Ez a tervezet a szovjet gazdaság fejlesztésének a következő öt esztendőre szóló programja, amellyel pártunk a szovjet nép elé lép. A tervezet tükrözi a szovjet nép létérdekeit kifejező politikának, pártunk politikájának alapvető tartalmát, a kommunista építés további kibontakoztatásának politikáját, ahogyan az SZKP programja előirányozza.

Az irányelvek tervezetét közzétettük, s bel- és külföldön egyaránt nagy visszhangja volt. Megvitatták a köztársaságok pártkongresszusain, a tartományi és területi pártértekezleteken, az alapszervezeti taggyűléseken és a dolgozók gyűlésein, széles körben vitatták a sajtóban is. A tervezet mindenfelé egyöntetű helyesléssel találkozott. Sok javaslat érkezett. Ezeket figyelmesen tanulmányozni fogják az ötéves terv kidolgozása során, némelyiküket pedig az irányelvekbe is fel kell venni.

Engedjék meg, hogy mielőtt áttérnék az ötéves terv fő feladatainak ismertetésére, gazdaságunk és kultúránk fejlődésének legfontosabb eredményeiről beszéljek.

I. A SZOVJETUNIÓ NÉPGAZDASÁGA A JELENLEGI SZAKASZBAN. AZ ORSZÁG GAZDASÁGÁNAK ÉS KULTÚRÁJÁNAK FEJLŐDÉSE A LEGUTÓBBI HÉT ÉV FOLYAMÁN

Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója, amelyet a kongresszuson Brezsnyev elvtárs, a Központi Bizottság első titkára terjesztett elő

— világosan érzékelteti azt a gigászi munkát, amelyet a párt a

XXII. kongresszus óta végzett, továbbá a pártnak a szovjet társadalom fejlődésében betöltött vezető szerepét;

— politikailag kimerítően jellemzi a Szovjetunió belső és külső helyzetét, értékeli országunk fejlődésének társadalmi és gazdasági eredményeit:

— megszabja a további kommunista építés gazdaságpolitikai feladatait.

Népgazdaságunk és kultúránk fejlődésében igen fontos szervező szerepet töltenek be a szocialista társadalmi rend előnyeit kifejező távlati népgazdasági tervek. Csaknem negyven esztendő telt el azóta, hogy a XV. pártkongresszus, a szocialista gazdaság tudományos tervezésének lenini eszméjétől vezettetve, jóváhagyta az első ötéves terv irányelveit. Akkor vetették meg a Szovjetunió politikai, gazdasági és kulturális fejlődésében hatalmas szerepet játszó ötéves tervek rendszerének alapját.

Amikor az első ötéves tervet elfogadták, hazánk lényegében csak hozzáfogott a nehézipar megteremtéséhez. Akkor az ipari termelésben, s különösen a kereskedelemben még mindig jelentős helyet foglalt el a magántőke; a falu a kisparaszti gazdaságok valóságos óceánjának képét mutatta, a szovhozok és a mezőgazdasági szövetkezetek nagyon kis szerepet játszottak a mezőgazdasági termelésben; városban és falun egyaránt még léteztek kizsákmányoló osztályok. A kommunista párt vezette munkásosztály, a dolgozó nép még csak az első lépéseket tette a szocializmus gazdasági fundamentumának építése útján.

Amikor megvalósult az első, a második és részben a második világháború által félbeszakított harmadik ötéves terv, óriási méretű feladatot oldottunk meg: az ország iparosodott, végbement a mezőgazdaság szocialista átszervezése. Felszámoltuk a kizsákmányoló osztályokat és a kizsákmányolást előidéző okokat. Uralkodóvá váltak az új, szocialista termelési viszonyok, amelyek tág teret nyitottak a termelőerők gyorsított fejlődése előtt. A Szovjetunió erősen fejlett ipari nagyhatalommá vált; létrejött a szocializmus szilárd anyagi bázisa.

Igazi kulturális forradalom ment végbe az országban. Valamennyi szovjet köztársaság nagy eredményeket ért el a gazdasági és kulturális építés terén.

A fasiszta területrablók által ránk kényszerített háború igen nagy károkat okozott a Szovjetuniónak: több mint 20 millió ember halt meg, elvesztettük az ország nemzeti vagyonának körülbelül 30 százalékát. A párt és a nép előtt az a halaszthatatlan feladat állt, hogy

rövid idő alatt újjáépítse a népgazdaságot, majd jelentősen túlszárnyalja annak háború előtti színvonalát. A negyedik ötéves terv teljesítésével ezt a feladatot lényegében megoldottuk. Az ötödik ötéves terv folyamán tovább fejlesztettük a népgazdaságot.

A XX. pártkongresszus megjelölte a kommunista építés kibontakoztatásának irányvonalát és jóváhagyta a hatodik ötéves terv irányelveit. Három évvel később a XXI. pártkongresszus jóváhagyta a népgazdaság 1959—1965. évi fejlesztésének fő mutatószámait. Ez az időszak két ötéves tervnek felel meg. Ily módon hazánk összesen hét ötéves tervet hajtott végre.

Mindegyik ötéves terv a szovjet nép nagy győzelme, szocialista hazánk hősi történelmének egy-egy szakasza, a szocializmus és kommunizmus építésének egy-egy újabb foka volt.

Az első ötéves tervtől napjainkig megtett út érzékeltetése és az új, nyolcadik ötéves terv összeállításához a *kiindulópontok* megállapítása végett ismertetem az adatokat, amelyek azt mutatják, hogyan növekedett a nehézipar különböző ágaiban a legfontosabb termékfajták termelése:

	1928	1940	1945	1958	1965
Villamos energia (milliárd kWó) ..	5,0	48,3	43,3	235,0	507,0
Acél (millió t)	4,3	18,3	12,3	54,9	91,0
Kőolaj (millió t)	11,6	31,1	19,4	113,0	243,0
Gáz (milliárd m^3)	0,3	3,4	3,4	29,9	129,0
Szén (millió t)	35,5	166,0	149,0	493,0	578,0
Cement (millió t)	1,8	5,7	1,8	33,3	72,4
Fémforgácsoló gépek (ezer db)	2,0	58,4	38,4	138,0	185,0
Gépkocsi (ezer db)	0,8	145,0	75,0	511,0	616,0
Traktor (ezer db)	1,3	31,6	7,7	220,0	355,0
Műtrágya (egyezményes egységben, millió t).....	0,14	3,2	1,1	12,4	31,3

Amikor hozzákezdtünk az első ötéves terv teljesítéséhez, mindössze 5 milliárd kWó villamos energiát termeltünk, vagyis csak a felét annak, amennyit most egy év alatt Kujbisev területen a Lenin Volgai Erőmű szolgáltat. Az első és második ötéves terv folyamán és a harmadik ötéves terv három esztendejében a villamosenergia-termelés csaknem 10-szeresére növekedett. A háború okozta károk miatt csökkent az áramtermelés. A háború utáni első ötéves tervtől a most véget ért hétéves terv befejezéséig azonban a villamos energia előállítása évről évre ismét gyorsan növekedett. 1965-ben az ország 507 milliárd kWó villamos enegiát termelt, vagyis 101-szer annyit, mint 1928-ban.

Körülbelül ugyanezt a képet mutatja a nehézipar más ágainak fejlődése is. Az acélgyártás, a kőolajkitermelés 1965-ben az 1928. évinek 21-szerese, a szénbányászat hozama 16-szorosa volt, míg a cementgyártás 39-szeresére, a fémforgácsoló gépek gyártása 93-szorosára növekedett.

Ami a közszükségleti cikkek gyártását illeti, a fejlődést az alábbi adatok mutatják:

	1928	1940	1945	1958	1965
Textilanyag (milliárd m)	3,0	4,5	1,8	7,5	9,1
Kötöttáru (millió db)	8,3	183,0	50,0	496,0	907,0
Bőrlábbeli (millió pár)	58,0	211,0	63,0	356,0	486,0
Répacukor (millió t)	1,3	2,2	0,5	5,2	8,9
Rádió (ezer db)	–	160,5	13,9	3902,0	5159,0
Televízió (ezer db)	–	0,3	–	979,0	3655,0
Hűtőszekrény (ezer db)	–	3,5	0,3	360,0	1675,0

Mint a táblázatból látható, az ötéves tervek évei alatt a különböző textilanyagok gyártása 3-szorosára, a bőrlábbelié 8,4-szeresére, a cukoré 7-szeresére növekedett.

A mezőgazdasági termékek termelése is szüntelenül növekedett. Ezt a növekedést az egyes ötéves időszakok következő átlagos évi adatai is mutatják:

	1924—1928	1936—1940	1946—1950	1956—1960	1961—1965
Teljes mezőgazdasági termelés (összehasonlító árak, milliárd rubel)	22,0	23,5	27,3	46,7	52,3
Legfontosabb termékfajták:					
Szemes termények (millió t)	69,3	77,4	64,8	121,5	130,2
Nyersgyapot (millió t)	0,6	2,5	2,3	4,4	5,0
Hús – vágósúlyban (millió t)	4,2	4,0	3,5	7,9	9,3
Tej (millió t)	29,3	26,5	32,3	57,2	64,7
Tojás (milliárd db)	9,2	9,6	7,5	23,6	28,7
Gyapjú (ezer t)	157,0	129,0	147,0	317,0	361,0

A mezőgazdaság évi átlagos termelése egészében véve az ötéves tervek időszakában 2,5-szeresére növekedett. Az ország lakossága azonban az említett időszakban 1,5-szeresére nőtt, s még jelentősebb mértékben növekedett a vásárlóereje, a mezőgazdasági termékek termelése viszont elmaradt, és nem elégítette ki hiánytalanul a népgazdaság igényeit.

Mint látják, elvtársak, a szovjet népgazdaság állandóan felfelé ível, annak ellenére, hogy fejlődésének különböző szakaszaiban bizo-

nyos nehézségek léptek fel. Gazdaságunk sikereit az ország belső erőforrásai alapján, a munkások, a parasztok és az értelmiség hősies munkájával, a szocialista rendszer előnyei következtében értük el.

Sikereinket a hétéves terv teljesítését mutató főbb adatok is tanúsítják.

A legutóbbi hétéves időszak folyamán az ipari termelés 84 százalékkal, a beruházások (építési-szerelési munkák) összege 49 százalékkal, valamennyi közlekedési ág együttes teherforgalma 72 százalékkal növekedett. A fogyasztásra és felhalmozásra felhasznált nemzeti jövedelem hét év alatt 53 százalékkal nőtt. A népgazdaság termelési állóalapjai 1,9-szeresükre, ezen belül az ipar termelési állóalapjai 2-szeresükre növekedtek.

A hétéves terv évei alatt sok új vállalatot helyeztünk üzembe, megépültek a világ legnagyobb kohói, kokszművei, hengersorai, gép- és vegyi gyárai, könnyűipari és élelmiszeripari üzemei, tíz- és tízezer új gép- és berendezésfajtát kezdtünk gyártani, nagy munkát végeztünk a közlekedés valamennyi ágának műszaki rekonstrukciója terén.

Kimagasló sikereket ért el a szovjet tudomány. Közismert és általános megbecsülésre talál a szovjet tudósoknak és mérnököknek a világűrkutatás, a kvantumelektronika fejlesztése, a szilárd testek fizikája, a polimerek és különböző félvezetők létrehozása, az atomenergia békés célú felhasználása terén és más területeken kifejtett munkássága.

A Szovjetunió a népgazdaság ipari-műszaki fejlődése alapján szüntelenül és sokoldalúan tökéletesíti védelmi iparát. A harci eszközök gyártásának növelésével együtt nagy figyelmet fordítottunk új fegyverfajták kidolgozására és gyártásának megkezdésére, fegyvereink harci és műszaki tulajdonságainak javítására. A szovjet hadsereg és hadiflotta napjainkban hatalmas, korszerű fegyverekkel rendelkezik.

Büszkék vagyunk tehetséges tudósainkra és tervezőinkre, mérnökeinkre, technikusainkra és a védelmi ipar dolgozóira, akik a legkiválóbb minőségű harci eszközöket hozták létre.

A Szovjetunió természeti erőforrásai szinte korlátlanok. Kiváló geológusaink önfeláldozó munkája nyomán lényegesen megnövekedtek a természeti kincsek feltárt tartalékai. Ma már olyan hatalmasak tartalékaink, hogy teljes mértékben biztosítják a népgazdaság további fejlődését.

A Szovjetunió lakossága hét év alatt 23 millióval növekedett és

elérte a 232 milliót. A munkások és az alkalmazottak létszáma 56 millióról 77 millióra emelkedett. Jóval több szakembert foglalkoztat az ipar, a mezőgazdaság, a közlekedés, az építőipar, nagymértékben növekedett a tudomány, a kultúra, a közoktatás, az egészségvédelem dolgozóinak és más szellemi dolgozóknak száma.

Ezt a következők adatok is mutatják:

	Az 1926. évi népszámlálás szerint, vagyis röviddel az első ötéves terv kezdete előtt	1959 januárjában, vagyis a hétéves terv kezdetekor	1965 végén
Szellemi dolgozók összesen (millió fő)	2,6	20,5	25,3
Ezen belül szakközép- és főiskolai végzettségű diplomás szakemberek (millió fő)	0,5	7,5	12,1

Felmérhetetlenül megnövekedett a fizikai munkát végző dolgozók átlagos iskolai végzettsége. A legutóbbi hét évben a középiskolai végzettséggel rendelkezők száma az ipari dolgozók között 45 százalékról 58 százalékra, a kolhozparasztok között pedig 23 százalékról 31 százalékra növekedett. A társadalmi termelésben óriási szerepet játszanak a nők és a fiatalok.

A hétéves terv évei alatt, különösen pedig 1965-ben, több fontos intézkedés történt a dolgozók életszínvonalának javítására. A munkások és az alkalmazottak havi átlagos munkabére országos viszonylatban az 1958. évi 78 rubelről 1965-ig 95 rubelre nőtt. Ha pedig figyelembe vesszük a társadalmi fogyasztási alapokból eszközölt juttatásokat és kedvezményeket, ezekkel együtt a munkások és az alkalmazottak jövedelme 104 rubelről 128 rubelre emelkedett. 1965-től kezdve bevezettük a kolhozparasztok állami nyugdíjellátását. Hét év alatt az állami nyugdíjban részesülők száma 20 millióról 32 millió főre emelkedett.

A legutóbbi években nagy figyelmet fordítottunk a lakásépítkezésekre. Hét év alatt városokban és falun csaknem 17 millió lakás és családi ház épült. Ez mintegy 40 százaléka annak a lakóterületnek, amely az országban a hétéves terv teljesítésének megkezdése idején volt.

Jelentős mértékben növekedett a közfogyasztás. Hét év alatt 60 százalékkal növekedett az állami és szövetkezeti kereskedelem kiskereskedelmi forgalma.

Ily módon több igen fontos mutató, az ipar össztermelése, a közlekedés teherforgalma stb. tekintetében túlteljesítettük a tervfeladatokat.

Ugyanakkor azonban nem teljesítettük a mezőgazdaság tervfeladatait. A mezőgazdasági termelés hét év alatt csak 14 százalékkal növekedett. Az SZKP Központi Bizottságának 1965. évi márciusi plénuma részletesen foglalkozott a mezőgazdaság elmaradásának okaival, konkrét intézkedéseket dolgozott ki a fogyatékosságok megszüntetésére, a mezőgazdasági termelés valamennyi ágának gyorsított ütemű fejlesztésére. A mezőgazdaság elmaradása következtében nem teljesítettük hiánytalanul a könnyűipar és az élelmiszeripar fejlesztésével kapcsolatos feladatokat sem, aminek feltétlenül meg kellett mutatkozni a nemzeti jövedelem és a népjólét növekedési ütemének lassúbbodásában.

A reáljövedelmek növekedésének lassúbbodása azzal is összefügg, hogy a legutóbbi években valamelyest csökkent a munkatermelékenység növekedési üteme. Az 1956—1960-as években a munkatermelékenység évi átlagos növekedése az iparban 6,5 százalék, az 1961—1965-ös években pedig 4,6 százalék volt. Minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk, hogy felszámoljuk ezt az elmaradást.

Bizonyos szerepet játszik a reáljövedelmek viszonylag lassúbb növekedésében az a körülmény is, hogy a legutóbbi időben számottevően kiéleződött a nemzetközi helyzet. Ebben az Egyesült Államok a hibás, mert kirobbantotta és fokozza vietnami agresszív háborúját, amely bármely pillanatban még nagyobb méreteket ölthet és az egyetemes békét fenyegeti. Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány ezt az agressziót és az imperialisták más agresszív cselekményeit figyelembe véve, kénytelen volt belemenni a honvédelmi kiadások felemelésébe.

Más okok is közrejátszottak abban, hogy a hétéves terv egyes feladatait nem teljesítettük. A hétéves tervben előfordult hibákról és számítási melléfogásokról van szó. Ez különösen a mezőgazdaságra és bizonyos iparágakra vonatkozik. A számítási hibákat csak fokozta több bonyolult gazdasági probléma megoldásának átgondolatlan, voluntarista kezelési módja, ami a különböző népgazdasági ágak közötti és az ágazatokon belüli szükséges arányok megsértésére vezetett. Több esetben gazdaságilag megalapozatlan feladatokat irányoztak elő, amelyeket nem lehetett teljesíteni. Mindezek miatt az új ötéves tervben bizonyos ágazatok 1970-re vonatkozó feladatait valamelyest kisebbre tervezzük, mint eredetileg elgondoltuk.

A párt elítélte a gazdasági kérdések megoldásában jelentkező szubjektivizmust mint a tudomány és a gyakorlat feltételeinek dilettáns, a leninizmustól idegen lebecsülését. A Központi Bizottság 1964 októberi plénumán és az ezt követő központi bizottsági plénumokon hozott határozatok véget vetnek az ilyesféle vezetési „módszereknek", helyreállítják és a mai feltételekhez alkalmazva fejlesztik a szocialista építés tudományos irányításának lenini elveit. Ezek a határozatok arra irányulnak, hogy az igazgatást és a tervezést összhangba hozzuk a szocializmus objektív gazdasági törvényeinek követelményeivel, mozgósítsuk és a kommunista építés szolgálatába állítsuk a tervszerű népgazdaság minden tartalékát és előnyét, még nagyobb arányokban fejlesszük a tömegek alkotó kezdeményezését.

A hétéves terv teljesítésének eredményeit összegezve, teljes joggal állíthatjuk, hogy óriási sikereket értünk el a népgazdaság fejlesztésében. A szocialista népgazdaság mérhetetlenül megnövekedett, sokoldalúbbá és még több ágazatúvá vált. Meggyorsult a tudományos-technikai haladásnak, a legújabb tudományos és technikai vívmányok alkalmazásának üteme. Még jobban megszilárdultak a Szovjetunió nemzetközi pozíciói és még jobban megnövekedett a tekintélye.

Tömeges munkahősiességet és magas fokú tudatosságot tanúsított nagyszerű munkásosztályunk, amikor megoldotta a hétéves tervben a szocialista ipar elé tűzött nagy és bonyolult feladatokat. Hatalmas és gyümölcsöző munkát végeztek a kolhozparasztok és a szovhozmunkások. Hősi munkájukkal szívósan leküzdik a nehézségeket, megszilárdítják a kolhozok és a szovhozok gazdaságát.

Jelentős mértékben járulnak hozzá a nagy országos ügyhöz, a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtéséhez, a termelőerők fejlesztéséhez, a gazdaság és a kultúra fellendítéséhez a tudósok, a konstruktőrök, a mérnökök és a technikusok, a mezőgazdasági szakemberek, a közoktatás és egészségvédelem dolgozói, vagyis az egész szovjet értelmiség képviselői.

Az embermilliók önfeláldozó munkája a gazdasági és kulturális építőmunka sikerének igen fontos feltétele. Kétségtelen, hogy a szovjet nép a mostani ötéves terv időszakában újabb nagy sikereket fog elérni a gazdaság és a kultúra fejlesztése terén.

Elvtársak! Az ötéves terv irányelveinek tervezete hatalmas népgazdasági feladatok megvalósítását irányozza elő. Országunk anyagi-technikai bázisa az ötéves időszak folyamán további hatalmas fejlődésen megy át. Nő a Szovjetunió gazdasági és védelmi potenciálja. Társadalmunk lényegesen előbbre jut a kommunista építés útján.

Az új ötéves tervnek — mint a szovjet állam egész gazdaságpolitikájának — elméleti alapja a marxi—lenini tudomány. A párt az ötéves terv fő irányainak megállapítása során Leninnek a kommunizmus építéséről, a szocialista gazdaságról, a szocialista államiságról és a gazdasági és társadalmi folyamatok tudományos irányításáról szóló tanításából indul ki. A párt eközben figyelembe veszi a Szovjetunió szocialista és kommunista építésének tapasztalatait, nemkülönben a többi szocialista ország tapasztalatait.

A szovjet népgazdaság ötéves fejlesztésének fő irányai tükrözik a jelenkori tudományos-technikai forradalom legfontosabb tendenciáit, a fizika, a kémia, a matematika, a kibernetika, a biológia és más tudományágak kimagasló felfedezéseit.

Mint az irányelvek tervezete kimondja, a párt az ötéves terv *fő gazdasági feladatát* abban látja, hogy a tudomány és a technika vívmányainak általános hasznosítása, az egész társadalmi termelés nagyipari jellegű fejlesztése, hatékonyságának és a munkatermelékenységnek növelése alapján biztosítani kell az ipar további jelentős növekedését, a mezőgazdaság állandóan gyors ütemű fejlődését, s ennek révén el kell érni az életszínvonal lényeges emelkedését, valamennyi szovjet ember anyagi és kulturális szükségleteinek teljesebb kielégítését.

E feladat megvalósítása végett a társadalmi össztermék, a nemzeti jövedelem és a reáljövedelmek növekedésének a legutóbbi öt évinél gyorsabb ütemét irányoztuk elő. A társadalmi össztermeknél több mint 1,4-szeres, a termelési alapoknál több mint 1,5-szeres, az állóalapoknál több mint 1,5-szeres lesz a növekedés, mégpedig az iparban 1,6-szeres, a mezőgazdaságban 1,9-szeres. A nemzeti jövedelem 38—41 százalékkal, a dolgozók reáljövedelme (egy lakosra számítva) 1,3-szeresére nő.

Az ötéves terv szilárd gazdasági és tudományos alapon nyugszik. A tervfeladatokat úgy szabtuk meg, hogy figyelembe vettük a szovjet társadalom növekvő szükségleteit, népgazdaságunk már elért fejlettségét és a társadalmi termelés bővítésének reális lehetőségeit.

Hatalmas feladatokat kell megoldanunk a felhalmozás és a közfogyasztás egyidejű növelésével kapcsolatban. Megoldásuk csak a társadalmi termelés gazdasági hatékonyságának növelése útján lehetséges, ami viszont szorosan összefügg a tudományos-technikai haladás meggyorsításával. Ezért az új ötéves terv sajátossága, hogy az egész népgazdaság gyors műszaki rekonstrukcióját, struktúrájának korszerűsítését, az elavult termelési eljárásoknak idejében új, tökéletesebb eljárásokkal való felváltását irányozza elő. Célul tűztük ki a társadalmi termelés minden ágának további nagyipari jellegű fejlesztését.

A tudományos és technikai vívmányok gyors termelési alkalmazása a munkatermelékenység fokozásának döntő tényezője. Enélkül nem teljesíthetjük sikerrel a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtésére vonatkozó feladatot. A tudomány óriási szerepet játszik a termelés fejlesztésében, hatékonyságának növelésében, nagymértékben hozzájárul az emberek mindennapi szükségleteinek kielégítéséhez, előmozdítja munka- és életkörülményeik javulását. A tudomány fejlettségi fokától, a tudományos kutatások során elért eredmények hasznosításának, a termelésben való felhasználásának fokától óriási mértékben függ a két világrendszer gazdasági versenyének menete.

Ezzel kapcsolatban az ötéves tervben elő kell irányozni mind az alapvető elméleti, mind pedig az alkalmazott tudományos kutatások gyorsabb fejlesztését, az erők és eszközök összpontosítását a tudomány és a technika legfontosabb, legjobb távlatokkal kecsegtető területeire.

A tudományos és technikai kutatásoknak idejében világos távlatokat és haladó megoldásokat kell nyújtaniuk a termelés számára. Már a legközelebbi jövőben meg kell teremteni a tudományos kutatások során elért eredmények minél gyorsabb és gazdaságosabb alkalmazásának, a termelésben való felhasználásuk tervszerű szervezésének és ösztönzésének jól működő rendszerét. A tudományos intézetek és a vállalatok közötti közvetlen kapcsolatok fejlődése kétségtelenül elő fogja mozdítani a tudományos kutatások eredményeinek a termelésben való gyorsabb alkalmazását. A tudomány és a termelés szerves kapcsolatának biztosítása a tudományos intézmények és a minisztériumok kötelessége.

Igen fontos feladat az energetika további fejlesztéséhez, újabb konstrukciós, építőipari és más anyagok létrehozásához, nagy hatékonyságú, a termelés automatizálásának és vezérlésének kérdéseit is magában foglaló technológia bevezetéséhez szükséges tudományos alapok kidolgozása.

A műszaki fejlesztés megvalósításában, a tudomány és a technika vívmányainak termelési alkalmazásában nagy szerep hárul a feltalálókra, az ésszerűsítőkre és a tudományos-technikai társaságokra. Nagyban hozzájárulnak a termelési technika fejlesztéséhez és tökéletesítéséhez. A gazdasági és társadalmi szervezetek teremtsék meg a legkedvezőbb légkört feltalálóinknak, ésszerűsítőinknek és tudományos-technikai társaságaink tagjainak gyümölcsöző alkotómunkájához.

A terv a tudomány és a technika vívmányainak széles körű termelési alkalmazása, a termelés szakosítása és a tudományos munkatervezés fejlődése, a szakképzettség emelkedése és a gazdasági ösztönzők fokozódása alapján a munkatermelékenység növekedési ütemének gyorsítását irányozza elő. Egy dolgozóra számítva a munkatermelékenység átlagos évi növekedési üteme az iparban az 1961—1965. évi 4,6 százalékkal szemben 6 százalék, az építőiparban 5,3 százalékkal szemben 6,6 százalék, a mezőgazdaság társadalmi szektorában pedig 3,7 százalékkal szemben mintegy 7 százalék lesz.

Fontos intézkedéseket tervezünk a dolgozók munkájának további megkönnyítésével és egészségesebbé tételével, a nehéz fizikai munka gépesítésével kapcsolatban. A korszerű gép nemcsak a fizikai, hanem a szellemi munkát is lényegesen megkönnyíti, hatékonyabbá teszi.

A korszerű technikai eszközök egyre nagyobb szerepet fognak betölteni a népgazdaság irányításában. Az elektronikus számítógépek, az üzemek tájékoztató adatait továbbító távközlési eszközökkel párosulva, elősegítik az ipar, az építőipar és a közlekedés operatív irányításának nagymérvű javítását, a tervfeladatok optimális változatainak tudományos meghatározását. Ezek a gépek magukra vállalják a különböző mérnöki, gazdasági, pénzügyi számításokat, s jelentős mértékben automatizálják a könyvelést, a nyilvántartást, termelékenyebbé teszik az emberi munkát. Meghonosításuk az igazgatás rendszerében — fontos népgazdasági feladat.

A népgazdaság műszaki fejlesztésének és a tudománynak eredményei nagymértékben függenek a hazai és a külföldi tudományos kutatások eredményeiről, a termelés vívmányairól és új módszereiről, a találmányokról és az újításokról való tájékoztatás jól működő rendszerétől.

Nagy hatékonyságú országos állami tudományos tájékoztatási rendszert kell teremtenünk. Ez elő fogja segíteni, hogy a tervező és a gazdasági szervek, a tudományos kutató szervezetek gyorsabban honosítsák meg a népgazdaságban a tudományos és technikai vívmányo-

kat. Kutatóink és konstruktőreink így elkerülhetik az indokolatlan párhuzamosságot, a fölösleges idő- és pénzpazarlást. A tudományos és műszaki bizottságnak tudósok részvételével ki kell dolgoznia a jól szervezett és megbízható tudományos tájékoztatási rendszer megteremtésére hivatott intézkedéseket.

A tudományos-technikai haladás elválaszthatatlanul összefügg a termékek minőségének javításával. A minőség javítása azt jelenti, hogy az elavult termékek gyártását határozottan meg kell szüntetni, s új, a mai követelményeknek megfelelő termékek gyártásával kell felváltani. Ennek világosan kifejezésre kell jutnia az egyes iparágak és vállalatok ötéves terveiben. A következő öt esztendőben az iparnak mind több olyan új termékfajtát kell kialakítania, amelyek nemcsak megfelelnek a jelenlegi világszínvonalnak, hanem felül is múlják ezt a színvonalat.

A társadalmi termelés hatékonyságának fokozása szempontjából nagyon fontos az állóalapok, a nyersanyag, a fűtőanyag, a munka- és pénzügyi tartalékok ésszerű felhasználása, az egy termékegységre jutó költségek csökkentése. A terv kimondja, hogy a gépiparban és a fémfeldolgozó iparban 20—25 százalékkal kell csökkenteni a hengerelt áruk fajlagos felhasználását, s az egész iparban legalább 8—10 százalékkal az üzemanyag-felhasználási normákat. E feladat megoldása az ötéves terv teljesítésének fontos feltétele, hiszen az anyagi ráfordítások csökkentésének minden egyes százaléka az egész iparban több mint másfél milliárd rubellel növeli a nemzeti jövedelmet. Csupán 1970-ben meg kell takarítanunk több mint 8 millió tonna hengerelt árut, ami egyenértékű a magnyitogorszki óriás vasmű teljes évi hengereltáru-termelésével, 85 millió tonna egyezményes fűtőanyagot, 40—50 milliárd kilowattóra villamos energiát és sok más anyagi értéket, amit az ország érdekében, a nép javára fogunk felhasználni.

A vállalatok munkájának értékelésénél az egyik legfontosabb mutatónak a termelési alapok minél hatékonyabb hasznosításának, a gyártmányok mennyisége és minősége, valamint a nyereség tekintetében elért eredményeknek kell lennie. Elengedhetetlenül szükséges, hogy a vállalati ötéves tervek összeállítása során helyesen állapítsák meg a jövedelmezőség színvonalát (vagyis a nyereség viszonyát az állóalapok és a forgóeszközök összegéhez). A termelési alapok hatékony kihasználásáért folyó harc elsőrendű gazdaságpolitikai jelentőségű, s valóban az egész nép ügyévé kell válnia.

A terv egyéb fontos feladatai: a befejezetlen termelés és építés

részarányának csökkentése, a rendelés nélkül készült berendezések és az értékesíthetetlen áruk tömegének csökkentése, az építkezések idejének és az új termelési egységek üzembe helyezési idejének lerövidítése, a beruházások olcsóbbá tétele.

A népgazdaság nagy belső tartaléka a járulékos munkák gépesítése, a termelés ütemességének biztosítása, a munkafegyelem fokozása, a munkások állási idejének kiküszöbölése.

Az irányelvek tervezete előirányozza az egész termelés önköltségének csökkentését és rentabilitásának növelését. Így az iparban a nyereség összegének több mint 2-szeresére növelését, ami az anyagi életszínvonal emelésének legfőbb forrása lesz.

A termelésnek és hatékonyságának az irányelvek tervezetében előirányzott növekedése — a következő öt esztendőben megvalósításra váró kiterjedt gazdasági és szociális program alapja.

Az ötéves terv igen fontos szociális feladata a népjólét növekedési ütemének meggyorsítása. A nemzeti jövedelem növekedésével összhangban a lakosság reáljövedelme is növekedni fog. Az új ötéves tervben az előző öt esztendőhöz képest jelentősen, 36—39 százalékkal növelhetjük a fogyasztási alapot. Ez azt jelenti, hogy a fogyasztási alap évi növekedése a legutóbbi öt év 6,5 milliárd rubeljével szemben 11 milliárd rubel lesz.

1970-ig a népjólét fokozására felhasznált tartalékoknak körülbelül 59 milliárd rubellel kell növekedniük 1965-höz képest.

A közszükségleti cikkek gyártása, növekedésének ütemét tekintve, sok éven át érezhetően elmaradt a termelési eszközök termelésének üteme mögött. A népgazdaság fejlődésében elért színvonal lehetővé teszi, hogy az új ötéves tervben a mezőgazdaság fejlődési ütemének jelentős fokozását, az ipar fejlődési üteméhez való közelebb hozását, az iparon belül pedig a közszükségleti cikkek gyártásának növelése terén az ütem fokozását és a termelési eszközök termelésének növekedési üteméhez való közelebb hozását irányozzuk elő. Az egész ipari termelés 47—50 százalékos növekedése mellett az „A"-csoport termelésének 49—52 százalékkal, a „B"-csoport termelésének pedig 43—46 százalékkal kell növekednie. Az előző öt esztendőben az „A"-csoport termelése 58 százalékkal, a „B"-csoporté pedig csupán 36 százalékkal növekedett. Ily módon a következő öt év folyamán a népgazdaságban az arányok lényeges megváltozása, az eszközöknek a közszükségleti cikkek gyártásának javára történő újraelosztása következik be, s emellett továbbra is gyorsabban fejlődik a termelési eszközök termelése.

Magától értetődik, hogy a Központi Bizottság és a kormány, a jelenlegi nemzetközi helyzetet figyelembe véve, a következő öt esztendőben is tovább erősíti az ország védelmi potenciálját, olyan színvonalon tartja fegyveres erőinket, hogy megsemmisítő csapást mérhessenek az agresszorra, ha kezet merne emelni a szovjet nép békés életére, békés munkájára.

A közszükségleti cikkek terén a termelés növekedésének meggyorsítását úgy fogjuk biztosítani, hogy megkétszerezzük a termelési eszközök termelését az olyan ágazatok számára, amelyektől közvetlenül függ a közfogyasztás növekedése, vagyis a mezőgazdaság, a könnyű- és élelmiszeripar, a kereskedelem, a lakásépítkezés, a lakosság kulturális és szociális ellátását szolgáló ágazatok számára; szilárd mezőgazdasági nyersanyagbázist teremtünk a könnyű- és élelmiszeripar számára; emeljük a közszükségleti cikkek részarányát a nehézipar, elsősorban a gép- és vegyipar termékei között.

Ami az „A"- és a „B"-csoport termelésének növekedési ütemét illeti, egymáshoz való közelebb hozásuknak igen fontos feltétele a termelési eszközök kihasználásának jelentős megjavítása. Minél jobban kihasználjuk a termelési eszközöket, a termelés annál kisebb növekedésére van szükség az „A"-csoportban ahhoz, hogy biztosítsuk az egész társadalmi termelés növekedését, a közszükségleti cikkek gyártását is beleértve.

Ugyanakkor a közszükségleti cikkek gyártásának gyorsabb növelése a gazdaság további sikeres fejlesztésének elengedhetetlen feltétele. Csak ezzel a feltétellel hozhatjuk mozgásba a termelés növelésének valamennyi anyagi ösztönző eszközét.

Az ötéves terv egy másik fontos szociális feladata a további előrehaladás a város és a falu közötti lényeges különbségek leküzdésének útján, a falusi lakosság anyagi és kulturális életszínvonalának következetes emelése, közelebb hozása a városi lakosság életszínvonalához.

A mezőgazdaság termelési és műszaki színvonalát tekintve, még közelebb kerül az iparhoz. A mezőgazdaságban az ötéves terv folyamán csaknem megkétszerezzük és lényegesen felújítjuk a termelés állóalapjait, s az iparnál viszonylag gyorsabb ütemet irányozunk elő a munkatermelékenység emelkedése tekintetében.

Az ötéves terv végrehajtásának döntő feltétele lesz a gazdaság tervezésének és irányításának új, az SZKP Központi Bizottságának márciusi és szeptemberi plénumán kidolgozott módszereire való áttérés. A feladat az, hogy következetesen vezessük be ezeket a módszereket, erősítsük és tökéletesítsük a központosított tervszerű irányítást, s ezzel

egyidejűleg fejlesszük a gazdaság igazgatásának demokratikus alapjait, minden eszközzel segítsük elő a tömegek alkotó tevékenységének kibontakozását. A népgazdaság minden ágában és területén be kell vezetni a teljes önálló elszámolást.

A mai feltételek között újabb, fokozott követelményeket támasztunk közgazdászainkkal szemben. A tudósoknak ki kell dolgozniuk az új feltételek közötti tudományos tervezés és gazdaságirányítás egész sor időszerű problémáját. Ez megköveteli, hogy behatóan, sokoldalúan tanulmányozzák a gazdasági folyamatokat, dolgozzanak ki tudományosan megalapozott ajánlásokat a gazdasági építés megjavítására.

Az irányelvek tervezete valamennyi szövetségi köztársaság gazdaságának és kultúrájának nagyarányú fellendítését irányozza elő. A tervezet a párt lenini nemzetiségi politikájából indul ki, amelynek célja mindenképpen erősíteni a Szovjetunió népeinek barátságát és testvériségét. Öt év alatt az ipari termelés a következőképpen növekszik: az Oroszországi Föderációban, Ukrajnában, Lettországban, Észtországban körülbelül 1,5-szeresére, Grúziában, Azerbajdzsánban, Üzbegisztánban, Kirgíziában és Türkméniában 1,6-szeresére, Belorussziában, Kazahsztánban, Litvániában és Moldovában 1,7-szeresére, Tadzsikisztánban és Örményországban pedig 1,8-szeresére. Ily módon gondoskodunk arról, hogy az ipari termelés gyorsabb ütemben növekedjen azokban a köztársaságokban, amelyekben az ipar régebben kevésbé fejlett volt.

A szövetségi köztársaságok ötéves terveinek minden egyes köztársaság gazdasági lehetőségeiből és sajátosságaiból kell kiindulniuk, elő kell irányozniuk a szövetségi köztársaságok gazdasági kapcsolatainak erősítését és tökéletesítését, figyelembe kell venniük a Szovjetunió testvéri népeinek érdekeit. Gazdasága és kultúrája fejlesztésével valamennyi köztársaságnak maximális mértékben kell hozzájárulnia az országos feladatok teljesítéséhez. A kommunisták, a leninisták éppen ebben látják a szocialista internacionalizmus lényegét, az országunkban élő valamennyi nép közötti megbonthatatlan barátság további erősítésének alapját.

Elsőrendű fontosságú feladat a termelőerők ésszerű, lehető leghatékonyabb telepítése a szövetségi köztársaságokban, az ország gazdasági övezetei szerint. Öt év alatt növelnünk kell az ipari és a mezőgazdasági termelést az Uráltól keletre fekvő vidékeken, ahol óriási ipari nyersanyag-, fűtőanyag- és villamosenergia-készleteink vannak.

Az ország keleti részén hatalmas arányokban kell folytatni a gazdasági építést. Itt a kőolaj, a gáz, az olcsó szén, a vasérc, a színesfém-

ércek és más természeti kincsek feltárt és újonnan felfedezett lelőhelyei alapján egész sereg sokágazatú gazdasági objektum, kitermelő és feldolgozó vállalat létesül, új vasútvonalakat, közutakat, kőolaj- és gázvezetékeket helyezünk üzembe.

Az ötéves időszakban lényegesen növelni kell a Távol-Kelet gazdasági potenciálját, mert ez a vidék gazdag vas- és színesfémércben, fűtőanyag- és energetikai erőforrásokban, faanyagban, halban és más természeti kincsekben.

Más szocialista országokkal szoros együttműködésben fejlesztjük gazdasági életünket. Az ötéves terv alapvető célkitűzéseinek valóra váltása megköveteli, hogy tovább fejlesszük gazdasági kapcsolatainkat a szocialista világrendszer országaival.

Az új ötéves terv teljesítésével kapcsolatban nagy és felelősségteljes feladatok hárulnak a pártra és az egész szovjet népre, a párt-, szovjet-, gazdasági, szakszervezeti és más társadalmi szervezetekre.

Az ötéves terv feladatainak sikeres teljesítése szempontjából elsőrendű fontosságú feladat a szocialista verseny további fejlesztése, mert ez a tömegek forradalmi alkotó tevékenységének élő kifejezője, a kommunizmus építésében való részvétel egyik legfontosabb formája lett.

A versenyben részt vevő milliók erőfeszítéseit és energiáját az ötéves terv legfontosabb gazdasági feladatainak megoldására kell összpontosítani, a példa és az élenjáró tapasztalatok szervező erejének szabad teret kell engedni.

Ezzel kapcsolatban szólnuuk kell a népi ellenőrzési szervekről is, amelyek segítik a pártot abban, hogy a rá bízott feladat teljesítéséért érzett nagyfokú felelősség szellemében nevelje a kádereket, s az ország gazdájának érzését oltsa be a szovjet emberekbe. A népi ellenőrzésnek még aktívabb részt kell vállalnia abból az egész népet felölelő harcból, amely a termelés és a beruházások hatékonyságának emeléséért, az új technika alkalmazásáért, a termékek minőségének javításáért, az állami fegyelem erősítéséért folyik.

Úgy kell megszervezni a dolgot, hogy a szocialista verseny, a népi ellenőrzés, minden termelési tanácskozás, tehát a tömegek alkotó öntevékenységének valamennyi formája a lehető legnagyobb mértékben előmozdítsa a tömegek bevonását a termelés irányításába, elősegítse a népgazdaság belső tartalékainak feltárását és hasznosítását.

Elvtársak! Az új ötéves terv időszakában az ország ipari termelése körülbelül másfélszeresére növekszik. Ebben az időszakban az ipar fejlődését a következők fogják jellemezni: korszerűbb lesz az ipar ágazati szerkezete és javulnak az ágazatok közötti arányok; gyorsabb ütemben fejlődnek majd a haladóbb és gazdaságosabb iparágak és üzemek; növekszik azoknak az iparágaknak részaránya, amelyek biztosítják az egész népgazdaság műszaki rekonstrukcióját és az új, korszerűbb termékek előállítását; jelentősen bővülnek az új iparágak — az elektronika, a rádióelektronika, az atomenergetika, a tiszta és nagy tisztaságú anyagokat, az elektronikus számítógépeket és a szintetikus anyagokat előállító iparágak; fordulat következik be az iparban a mezőgazdaság szükségleteinek teljesebb kielégítése és a közszükségleti cikkek gyártásának általános bővítése irányában. Ezek az alapvető szerkezeti változások megfelelnek a népgazdaság halaszthatatlan szükségleteinek.

A termelés növekvő méretei megkövetelik az ipar valamennyi minőségi mutatójának javítását, a termelési eszközök kihasználásának jelentős fokozását, a fajlagos nyersanyag-, segédanyag- és fűtőanyagfelhasználás csökkentését. Ezt a feladatot mindenekelőtt a vállalatokon belül, a munkahelyeken kell megoldani. De a műszaki politika alapvető irányvonalainak meghatározásánál is ebből a feladatból kell kiindulnunk.

A technikai haladás üteme sok tekintetben a termelés szakosításának előrehaladásától függ. Országunkban sok szakosított iparág jött létre, különösen a gépgyártás és a fémfeldolgozás terén. Még mindig elmarad azonban az iparágközi szakosított üzemek fejlődése. Nem tekinthetjük normálisnak, hogy sok gépgyár teljes mértékben maga állítja elő a számára szükséges kisegítő gyártmányokat, öntvényeket, kovácsolt termékeket, szerszámokat és az egész technológiai felszerelést. Az országban több mint 3000 üzem gyárt öntvényt. Ezeknek az üzemeknek túlnyomó többsége műszakilag rosszul van felszerelve, s ennek következtében a termékek önköltsége igen magas.

Határozottan változtatnunk kell a kialakult gyakorlaton. Az Állami Tervbizottságnak az ötéves terv kidolgozása során elő kell irányoznia a meglevő üzemek szakosítását és új, iparágközi szakosított üzemek és műhelyek építését. Továbbá nagy figyelmet kell fordítani az olyan szakosított üzemek bővítésére, amelyek gépekhez és berendezésekhez szükséges pótalkatrészeket gyártanak. A pótalkatrészek, gépelemek

és szerelési részegységek gyártásának fejlesztése lehetővé teszi, hogy a legésszerűbben szervezzük meg a berendezések javítását, ami most rendkívül költséges, évente 10 milliárd rubelt is felemészt.

Az ötéves terv egyik fontos feladata az energetika és a fűtőanyagipar további fellendítése. *Az egész ország villamosításának* lenini eszméje az új ötéves terv jellegét is meghatározza. Öt év alatt körülbelül 70 százalékkal növekszik a villamosenergia-termelés. Az energetika fejlesztésében a nagy hőerőművek és a gazdaságos vízi erőművek építése a fő irány. Egész sor hatalmas hőerőművet helyezünk üzembe. Olyan erőműóriások épülnek, mint az Urálban a reftyinszki és Ukrajnában az uglegorszki erőmű, amelyeknek első gépegységeit ebben az ötéves tervidőszakban üzembe helyezzük. Befejezzük a volgai, a kámai és a dnyeperi vízierőmű-rendszerek építését. Szibériában elkészül a világ legnagyobb erőműve, a krasznojarszki vízi erőmű. Tovább fejlesztjük az atomerőművek építését is.

A szovjet energetikai iparban alapvető műszaki rekonstrukció megy végbe. A hőerőműveknél új termelési egységeket főként oly módon helyezünk üzembe, hogy nagy, 300 000 kilowatt kapacitású energetikai blokkokat kapcsolunk be az áramszolgáltatásba. De 500 000 és 800 000 kilowatt kapacitású energetikai blokkokat is üzembe helyezünk.

A terv előirányzata szerint a Szovjetunió európai részében befejezzük az egységes energiarendszer építését és megkezdjük olyan egyenáramú távvezetékek építését, amelyeknek feszültsége 1,5 millió volt. Ezek a vezetékek Szibériából és Kazahsztánból a Szovjetunió központi területeire és az Urál-vidékre juttatják majd el az áramot. Ezenkívül fejlesztjük az elosztóhálózatot, hogy a legtöbb falut, kolhozt és szovhozt bekapcsolhassuk az állami villamosenergia-szolgáltatásba. Az anyagi termelés valamennyi ágában lényegesen növekedni fog a villamosenergia-felhasználás. A városi lakosság mindennapi szükségleteire fordított villamos energia mennyisége 60 százalékkal, a falusi lakosság villamosenergia-felhasználása több mint 3-szorosára nő.

Az új ötéves terv folyamán lényegesen meggyorsul a *fűtőanyagipar* fejlődése, tovább tökéletesedik a fűtőanyagmérleg szerkezete; a gáz és a kőolaj hányada a fűtőanyag össztermelésében az 1965. évi 52 százalékkal szemben 60 százalékra emelkedik.

1970-ben a kőolajtermelést az előirányzat szerint 345—355 millió tonnára, a gáztermelést 225—240 milliárd köbméterre kell növelni. A kőolajtermelés évi növekedése több mint 20 millió tonna, a gáztermelésé körülbelül 20 milliárd köbméter lesz. Tovább növeljük a kő-

olaj- és gáztermelési eljárások intenzitását. Nagy arányokban kerülnek alkalmazásra az olajtartó rétegekre való mesterséges ráhatás módszerei, egyazon fúrólyuk több kőolajszintjének egyidejű kiaknázása és más, nagy hatékonyságú módszerek. Ugyanazon fúrólyuk több szintjének kiaknázása lehetővé teszi, hogy kevesebb olajkutat fúrjanak, s ennek révén öt év alatt körülbelül 400 millió rubel beruházási összeget takarítsanak meg.

A kőolajtermelést elsősorban az olajmezők fokozottabb kiaknázása révén növeljük. Ugyanakkor azonban, mint a felszólaló küldöttek már említették, megkezdődik új nagy olaj- és gázlelőhelyek — a tyumeni és a mangislaki — kiaknázása. Nyugat-Szibériában az újonnan felfedezett olaj- és gázlelőhelyek alapján nagy üzemek épülnek. Az ötéves tervidőszak végén itt annyi kőolajat fognak termelni, mint most Azerbajdzsánban. A gázfővezetékek hálózata 1,5-szeresére növekszik, nagy átmérőjű csövek alkalmazása folytán jóval nagyobb lesz a vezetékek átbocsátóképessége.

Az Üzbég SZSZK-ból (Buharából) az Urálig húzódó gázvezeték két vonalának, valamint az Igrim—Szerov gázvezetéknek lefektetése és üzembe helyezése nagy jelentőségű az Urál energetikai bázisának erősítése és a fontosabb uráli városok — Szverdlovszk, Cseljabinszk, Magnyitogorszk, Nyizsnyij Tagil, Orszk, Szerov stb. — olcsó fűtőanyaggal való ellátása szempontjából. A gáz bevezetésével sok város lakosságának életkörülményei megjavultak és sok üzemben megváltozott a technológiai folyamat.

A most következő ötéves időszakban gázfővezetéket létesítünk Üzbegisztán, Türkménia, Tyumen terület és az ország központi területei között, ahol ezáltal biztosítva lesz az ipar és a háztartások folyamatos gázellátása.

A kőolajfinomítók kapacitása körülbelül 1,5-szeresére növekszik. Tovább javul a kőolajtermékek minősége. Előirányoztuk összevont technológiai berendezések bevezetését. Ily módon az épülő kőolajfinomítók egyedi kapacitása 1,5—2-szeresére növekszik. Ez lehetővé teszi a fajlagos beruházások, a fémfelhasználás csökkentését, a munka termelékenységének emelését.

Az új ötéves terv időszakában a kőolaj- és gázipar intenzív fejlesztésével együtt a szénipar is fejlődni fog. A széntermelés csaknem 100 millió tonnával növekszik, s 1970-ben eléri a 665—675 millió tonnát. A leggyorsabb ütemben a kokszolható szenek termelése fog fejlődni. A széniparnak teljes mértékben ki kell elégítenie kiváló minőségű szénnel mind a népgazdaság termelési szükségleteit, mind pedig a

lakosság szükségleteit. Valamennyi fő szénmedence további fejlődésnek indul. Nagy munkát kell végezni a szénkitermelési eljárások további gépesítése terén. Alapjában befejezzük a frontfejtésekben a rakodás gépesítését, s nagy arányokban fogunk alkalmazni olyan gépesített komplexumokat, amelyek a termelékenység emelésén kívül lényegesen megjavítják a bányászok munkakörülményeit. Teljesebben kell hasznosítani a külszíni szénkitermelési módszer fejlesztésének lehetőségeit. Az irányelvekben tervbe vett intézkedések lehetővé teszik, hogy a széntermelés előirányzott növekedését a munkáslétszám növelése nélkül érjük el.

Jelentős eredményeket ért el a szovjet *kohászat*. A vaskohászatban sok műszaki-gazdasági mutató tekintetében túlszárnyaltuk a legfejlettebb tőkésországokat. A Szovjetunióban épültek a világ legnagyobb teljesítményű martinkemencéi és nagyolvasztói, a legnagyobb kapacitású folyamatos működésű acélolvasztó berendezések. Lényegesen megjavultak a fémolvasztás technológiai folyamatai.

A jövőben is állandóan emelnünk kell kohászatunk műszaki színvonalát. Az ötéves terv az eddiginél nagyobb teljesítményű kohászati aggregátok, 2700 köbméteres nagyolvasztók, hatalmas elektromos acélolvasztó kemencék és oxigénes konverterek, nagy, gépesített hengersorok építését irányozza elő. Széles körben fogjuk alkalmazni a termelékenyebb fémolvasztó módszereket és technológiai eljárásokat. Így például 1970-ben az egész acélmennyiségnek több mint egyötödét oxigénes-konverteres módszerrel fogjuk előállítani. Az ötéves terv végén oxigén felhasználásával 60 millió tonna nyersvasat és 90 millió tonna acélt fogunk olvasztani.

Nagy jelentőségű intézkedéseket irányzunk elő a fémek minőségének javításával kapcsolatban. Többszörösére növekszik a kiváló minőségű acélfajták gyártása. Bővülni fog a hengerelt áruk, a csövek és a fémtömegcikkek választéka. Növekszik az igen pontos méretű idomvasak, a hidegen hengerelt lemezek és huzalok, a vékony falú acélcsövek és az acélhuzalok gyártása. Megháromszorozódik a hidegen hengerelt finom transzformátor-acélt gyártó üzemek kapacitása. Jelentős mértékben fejlődik a hengerelt áruk szilárdságát növelő hőkezelés.

A Vaskohászati Minisztériumnak meg kell gyorsítania széles lemezek, rozsdamentes acél, transzformátor-acél és fehér bádoglemezek gyártását szolgáló hengerdék építését a Magnyitogorszki Kombinát, a Cseljabinszki Vasművek, a Zaporozssztal, a Verh-Iszetszki Kohászati Üzem és a zsdanovi Iljics-gyár keretében, továbbá széles vastraverzek

és 1420 milliméter átmérőig terjedő csövek gyártására alkalmas hengersorok felállítását és a hengerüzemeknek pontos idomáruk gyártására alkalmas berendezéssel való ellátását. Mindez nagy jelentőségű a népgazdaság szempontjából. Elég annyit mondani, hogy a fémek minőségének és választékának az irányelvek tervezetében előirányzott javítása 1970-ben ugyanazt jelenti majd, mintha több mint 5 millió tonna hengerelt árut gyártanánk pótlólag.

Az új ötéves terv időszakában gyors ütemben fejlődik majd a színesfémkohászat. Az alumínium gyártásának 1,9—2,1-szeresére, a réz és a cink gyártásának 1,6—1,7-szeresére növelését irányozzuk elő. Jelentősen nő majd az ólom, a magnézium, az ón, a nikkel, a titán, valamint a wolfram- és molibdénkoncentrátumok, továbbá a nemesfémek gyártása és a gyémánt termelése. Különösen fontos az ércek lehető legteljesebb, komplex hasznosítása.

Előirányoztuk a *vegyipar* gyors ütemű fejlesztését. Leggyorsabban a műtrágyák, a műszálak, a műanyagok, a műgyanták, a műgumi és más vegyipari termékek, a háztartási vegyi cikkek és más háztartási cikkek gyártása fejlődik. A műtrágyagyártás az ötéves terv végén eléri az évi 62—65 millió tonnát, a műanyagok és a műgyanták gyártása a 2,1—2,3 millió tonnát, a műszálak gyártása pedig a 780 000—830 000 tonnát. Jelentősen megnő a szövetek, kötszövöttáruk és műprémek gyártásához szükséges szintetikus anyagok előállítása. A gumiabroncs-köpenyeket szinte kizárólag műrostokból állítják majd elő, s többnyire ugyancsak műrostokból készülnek majd a halászhálók és más halászfelszerelések, a szűrő- és más műszaki szövetek.

A terv szerint Mogiljovban nagy, évi 50 000 tonna kapacitású műszálkombinát épül.

A polocki vegyipari kombinátban évi 48 000 tonna polietilén és 50 000 tonna nitronszál kapacitású termelési egységet helyeznek üzembe.

Üzembe lép a Nyizsne-Kamszki Vegyi Kombinát, a világ egyik legnagyobb olyan gyára, amelyben kiváló minőségű, a természetes gumit helyettesítő műgumit állítanak elő.

Befejezéshez közeledik a csebokszári vegyipari kombinát építése. Ott újfajta festékeket és rendkívül hatékony növényvédő vegyszereket fognak gyártani.

Az új ötéves terv időszakában jelentősen megnövekszik a vegyipari termelés, de egyes termékfajtákból még így is valamivel kevesebbet fog kibocsátani vegyiparunk, mint amennyit a korábban elfogadott határozatok irányoztak elő. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy

kevesebbet törődünk a vegyiparral. Csupán reálisan nézzük a dolgokat. A korábbi vegyipari előirányzatok teljesítését nem biztosították a szükséges tervekkel, a megfelelő technológiák kidolgozásával, berendezésekkel és építőipari kapacitásokkal. Például 1965-ben sok újonnan épült vegyipari üzemben a hibás tervek, a berendezések hibái, az építkezés hiányosságai és a szakemberhiány miatt igen alacsony volt a kapacitás kihasználásának foka.

Nagy figyelmet kell fordítani a vegyipari termékek minőségének javítására és választékuk bővítésére, továbbá új vegyipari termékek gyártásba vételére.

A népgazdaság műszaki rekonstrukciója és a munkatermelékenység emelése terén döntő szerepet játszik a *gépgyártás.*

A szovjet gépiparnak módjában áll kielégíteni a népgazdaság nagy teljesítményű gépek iránti szükségletét. Sok gépgyár nagy mennyiségben bocsát ki különböző olyan berendezéseket, amelyek műszaki jellemzőik tekintetében a legmagasabb világszínvonalon vagy a fölött állnak. Így például a Krivoj Rog-i és a cseljabinszki kohászati üzemekben 1964-ben beállított durvahengersorok teljesítménye jóval nagyobb a megfelelő legnagyobb külföldi berendezések teljesítményénél. Elkészítettük a világon a legnagyobb teljesítményű vízturbinákat és a hozzájuk való generátorokat a bratszki és a krasznojarszki vízi erőmű számára, bevezettük a nagyolvasztók és a cementgyárak, valamint a legnagyobb exkavátorok előállításához szükséges legmodernebb felszerelés gyártását. A legutóbbi években több mint 1300 korszerű automata és félautomata fémmegmunkáló gépsort hoztunk létre.

Sok gyár azonban még mindig a korszerű követelményektől elmaradó műszaki színvonalú gépeket és berendezéseket állít elő. Egy példa. 1958-ban elkészült az új, TE—10 mintájú Diesel-mozdonyok prototípusa. Röviddel ezután még korszerűbb Diesel-mozdonyokat konstruáltak, amelyeknek teljesítménye 1,5—2-szer akkora, mint a jelenleg sorozatban gyártott TE—3 mintájú mozdonyoké. Eltelt hét év, s a TE—10 mintájú Diesel-mozdonyokat kis sorozatban gyártják, a nagyobb teljesítményű Diesel-mozdonyok gyártását pedig mind a mai napig még egyáltalán nem szervezték meg. 1965-ben alig negyedannyi TE—10 mintájú Diesel-mozdonyt gyártottak, mint régi, TE—3 mintájú Diesel-mozdonyt. A luganszki, a harkovi és a kolomnai mozdonygyár vezetői megengedhetetlenül elodázták az új, nagyobb teljesítményű Diesel-mozdonyok gyártásának beindítását, a harkovi Elektrotyazsmas üzem vezetői pedig nem gondoskodtak a

szükséges villamossági berendezés szállításáról. Nagyjából ugyanez a helyzet a villanymozdonyok gyártása terén a novocserkasszki és a tbiliszi mozdonygyárban.

A mi üzemeinkben gyártott berendezéseknek a műszaki és gazdasági mutatók tekintetében a hazai és a nemzetközi tudomány és technika legújabb vívmányainak színvonalán kell lenniük. Így meg kell kezdeni például nagymértékben automatizált komplett berendezések sorozatgyártását. Széles körben kell alkalmazni a gyártott berendezések, elsősorban az energetikai blokkok, kohászati és acélgyártási gépcsoportok, vegyipari és olajfinomító berendezések egységenkénti kapacitásának optimális megnagyobbítását.

Határozottan fokozni kell a tervezőirodák szerepét, szorosabbra kell fűzni a vállalatokkal fenntartott kapcsolataikat, jobb feltételeket kell teremteni a konstruktőrök alkotómunkájához, egyéni tehetségük megnyilvánulásához, fokozni kell a konstruktőrök felelősségét a kidolgozott tervek konstrukciós megoldásainak magas műszaki színvonaláért. A tervezőmunkában kiemelkedő vívmányok elérésére kell ösztönözni. A konstruktőrmunkák tekintetében arra kell törekedni, hogy az új gépek, berendezések és műszerek sorozatgyártásának kellő idejű bevezetését állandóan előre megtervezett tartalékokkal tegyék lehetővé.

Az Állami Tervbizottságnak, valamint a Gép- és Szerszámipari Minisztériumnak gondoskodniuk kell a kovácsoló és sajtoló berendezések és a legkorszerűbb fémforgácsoló gépek, különösen a precíziós, különleges és célgépek, a csiszoló és kikészítő gépek, az automaták és félautomaták, valamint az automata gépsorok gyártásának gyorsabb fejlesztéséről. Megfelelő intézkedéseket kell tenni a programvezérlésű szerszámgépek gyártásának jelentős növelésére.

A szabványügyi bizottságnak a gépipari minisztériumokkal együtt meg kell szervezniük a szerelési részegységek, alkatrészek, gépek és műszerek egységesítésére és szabványosítására irányuló munkát.

Végre kell hajtani a műszergyártó üzemek műszaki rekonstrukcióját, növelni kell a korszerű műszerek, elsősorban az automatizálási eszközök, a technológiai folyamatokat ellenőrző és szabályozó, valamint a precíziós méréseket szolgáló műszerek gyártását. A népgazdaság műszaki színvonalának emelése végett bővíteni kell az elektronikus számítógépek gyártását, javítani kell minőségüket, biztosítani kell, hogy a kutató-, kalkulációs és tervezőmunkáknál, valamint a termelés irányításában széleskörűen alkalmazzák a számítógépeket.

Az irányelvek tervezete a népgazdaság szükségleteiből kiindulva

meghatározza a gépipar egyes ágainak legfontosabb feladatait. Előirányozza az energetikai, kohászati, vegyipari és olajipari gépgyártás, valamint az elektronika és a rádiótechnika nagymérvű fejlesztését. Nagy feladatokat tűz a traktorgyártás és a mezőgazdasági gépgyártás elé. Gyorsan kell fejlődnie az autóiparnak. A tehergépkocsik gyártását 1,6—1,7-szeresére, a személygépkocsik gyártását csaknem 4-szeresére szándékozunk növelni. Ehhez bővíteni kell a jelenlegi gyárakat és egy új autógyárat kell építeni. Gépiparunk — műszaki színvonalának és szakképzett kádereinek megfelelően — olyan termékeket köteles gyártani, amelyek sikerrel konkurrálhatnak a gépek és berendezések világpiacán.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani a gépgyártás azon ágainak fejlesztésére, amelyek a könnyűipar és az élelmiszeripar számára állítanak elő berendezéseket. Ezekben az ágazatokban jelentősen növelni kell a termelési kapacitásokat, meg kell kezdeni új, nagy teljesítményű fonó, szövő és kikészítő gépek, továbbá a kötszövő-, díszmű- és cipőgyárak, élelmiszer-, tej- és húsipari üzemek számára szükséges gépek, összesen mintegy 3000 új géptípus sorozatgyártását.

Az ötéves tervben elő kell irányozni a nehéz és munkaigényes műveletek gépesítésére szolgáló gépek gyártásának növelését.

A gépgyártásban tekintélyes tartalékok vannak, s ezek lehetővé teszik, hogy a már működő üzemekben a berendezések jobb kihasználásával, például a többműszakos munkával növeljük a termelést. Új munkások felvételét megkönnyíti az, hogy a vállalatoknak módjukban áll majd nyereségük egy részét szolgálati lakások építésére fordítani.

Lényeges változásokat hoz az új ötéves terv a *fa-, papír- és famegmunkáló iparban.* A fakitermelő és famegmunkáló ipar mindeddig viszonylag kevés terméket gyárt és igen magas hulladékszázalékkal dolgozik. Nálunk egy köbméter nyersfából legtöbbször mintegy harmad-ötödannyi terméket hoznak ki, mint a korszerű technológiájú üzemekben. A beruházási összegeket a nyersanyag komplex feldolgozását szolgáló termelési egységek létesítésére kell felhasználni. A nyersanyag jobb felhasználása révén nagyobb mértékben fog növekedni a papír, a cellulóz, a karton, a faforgács- és farostlemez, a műfatermékek, a faszesz, az élesztő és más termékek gyártása.

Az új ötéves terv időszakában nagy fafeldolgozó üzemek épülnek, különösen az ország keleti részén, köztük a bratszki erdőipari komplexum, a krasznojarszki cellulóz-papírkombinát, valamint az Amúrmenti Komszomolszkban a cellulóz-kartonkombinát első részlege.

A szibériai és a távol-keleti kerületekben csaknem 2,5 millió tonna cellulóz és körülbelül 1,3 millió tonna karton gyártására alkalmas új termelési egységek létesülnek.

A karton, farostlemez és furnér gyártásának növelése terén kitűzött feladatok teljesítése 1970-ben több mint 60 millió köbméter szerfa megtakarítását teszi majd lehetővé.

A szovjet nép életszínvonalának emelése nagy feladatokat tűz a közszükségleti cikkeket gyártó ipar elé.

A könnyűiparban körülbelül 300 új nagyüzem építését és több mint 100 működő üzem rekonstruálását irányozzuk elő. A termelés átlagos évi növekedése a könnyűiparban 2,1-szerese lesz az eddiginek. 1970-ben 9,5—9,8 milliárd négyzetméter textilanyagot, 1,65—1,75 milliárd kötszövött cikket, 610—630 millió pár bőrcipőt fogunk gyártani. Különös figyelmet fordítunk a kötszövőipar fejlesztésére. Öt év alatt az előirányzat szerint 75 kötszövőgyárat kell építeni. Üzembe kell helyezni több mint 100 ruházati gyárat, évi 120 millió pár cipő gyártásához szükséges új termelési egységet, rekonstruálni kell sok működő cipőgyárat.

A könnyűipar vezetőire az a feladat hárul, hogy újítsák fel a termékek választékának nagy részét. A könnyűipar gyártson rendszeresen újfajta, a fogyasztókat érdeklő árukat, mutassa be a lakosságnak, s ezzel teremtsen iránt uk keresletet.

A mezőgazdaság vezetői az ipar vezetőivel együtt dolgozzanak ki olyan intézkedéseket, amelyek biztosítják a gyapot, a gyapjú, a len, a bőr és más nyersanyagok minőségének javulását, s határozzák meg pontosan, kik felelősek e nyersanyagok minőségéért a mezőgazdasági termelésben, s kik a felvásárló helyekre, illetőleg az ipari üzemekbe szállításukért. Ezzel kapcsolatban a tervben elő kell irányozni szállítóeszközök, göngyöleg és minden más szükséges eszköz kiutalását a megfelelő szervezetek számára, hogy ilyenformán kizárjuk a szóban forgó nyersanyagok tönkremenésének, vagy minőségük romlásának lehetőségét.

A vegyipar vezetői gondoskodjanak a műszálak, a festékek, a műbőrhöz és műhártyához szükséges nyersanyag, valamint más vegyi anyagok minőségének jelentős javításáról, s vállaljanak szigorú felelősséget azért, hogy a vegyipar nem szállít silány minőségű nyersanyagot a könnyű- és az élelmiszeripari vállalatoknak. Mindez lehetővé teszi majd a közfogyasztási iparcikkek választékának bővítését, a munkatermelékenység emelését, a termékek önköltségének csökkentését és minőségük javítását.

Meg kell oldanunk azt a feladatot, hogy a lakosságot mindenütt zavartalanul ellássuk a legkülönfélébb kiváló minőségű élelmezési cikkekkel. Az *élelmiszeripar* termelésének ezekben az években 1,4-szeresére kell növekednie.

Az ötéves időszak végéig a hústermelést állami nyersanyagtartalékok felhasználásával az 1965. évi 4,8 millió tonnával szemben 5,9—6,2 millió tonnára növeljük, s jelentősen fokozzuk a sajt és más tejtermékek előállítását.

Úgy tervezzük, hogy a halászat hozama 1,5—1,6-szerese lesz a múlt évinek. Ebből a célból a halászflottát nagy, korszerű halászhajókkal szereljük fel, amelyek többsége kiváló minőségű termékeket előállító valóságos úszóüzem lesz. A halászat vezetői törekedjenek a halászhajók jobb kihasználására, s tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy szüntelenül csökkenjen a halászati termékek önköltsége.

Az ötéves tervben elő kell irányozni a halgazdaság széles körű fejlesztését. Jobban kell gondoskodni a folyók és más vizek halállományának védelméről. Szigorúan felelősségre kell vonni azokat, akiknek hibájából az ipari és kommunális üzemek szennyvize megfertőzi a folyókat, tavakat és víztárolókat.

Az élelmiszeripar most új körülmények között dolgozik. Egyre sokrétűbb az árucikkek iránti kereslet, s a velük szemben támasztott követelmények egyre nagyobbak. Jelentősen bővíteni kell a különböző félkész áruk, készételek, csomagolt élelmiszerek előállítását, lényegesen meg kell javítani a konzervipar munkáját.

A közszükségleti cikkek gyártása fontos és felelősségteljes feladat. Teljesítésének a párt-, állami, szakszervezeti és komszomolista szervezetek, az egész közvélemény állandó ellenőrzése alatt kell lennie.

Elvtársak! Az iparfejlesztési terv teljesítésének igen fontos feltétele, hogy az iparvállalatoknál véghezvigyük a szeptemberi plénumon jóváhagyott gazdasági reformot. Néhány nagy vállalat — több mint 300 000 munkással és alkalmazottal — már áttért az új rendszerre. A második negyedévben a vállalatok még nagyobb, mintegy 700 000 dolgozót foglalkoztató csoportja tér át. Ezután kezdődik az új irányítási rendszer bevezetése a gépgyártás, az élelmiszer- és a textilipar néhány ágazatában. 1967 elején az új rendszerre áttért vállalatok munkásainak és alkalmazottainak együttes létszáma az ipari dolgozók teljes létszámának körülbelül egyharmada lesz.

Az iparvállalatok első két csoportja az új rendszerre való áttérés során kötelezte magát, hogy 150 millió rubel értékű többletterméket állít elő, és terven felül 56 millió rubel nyereségre tesz szert. Az első

negyedévben az új rendszerre áttért vállalatok többsége túlteljesítette a realizált termék és a nyereség felemelt tervét. Az állami költségvetés bevétele növekedett. A vállalatoknál a termelés fejlesztésére, az anyagi ösztönzésre, szociális és kulturális beruházásokra és lakásépítésre megfelelő alapokat létesítettek. A munkások és az alkalmazottak munkabére emelkedett.

Az új módon végzett munka az anyagi-műszaki ellátás gondos megszervezését igényli. A Szovjetunió Minisztertanácsának az anyagi-műszaki ellátás kérdéseivel foglalkozó állami bizottsága és a minisztériumok kötelesek minden szinten megjavítani az ellátást végző szervek munkáját.

Az új rendszerre való áttérés a vállalatokon belül is lényegesen javítja a gazdasági helyzetet, érdekeltebbé teszi a dolgozókat a termelékenység emelésében, az anyagtakarékosságban, az önköltség csökkentésében és a termékek minőségének javításában.

Bízvást mondhatjuk, hogy óriási tartalékaink megfelelő kihasználása esetén az ipar nemcsak teljesíti, hanem túl is teljesíti az ötéves terv feladatait. Ez munkásosztályunknak, a mérnököknek, a technikusoknak, a tervezőknek, tehát az ipar valamennyi dolgozójának nagy győzelme lesz.

IV. MEZŐGAZDASÁG

Országunk gazdaságának fejlődésében nagy szerepet játszik a mezőgazdaság. Sok tekintetben meghatározza a népgazdaság többi ágának fejlődését és a dolgozók anyagi jólétének növekedését.

Az ötéves tervnek a mezőgazdaságra vonatkozó irányelvei az SZKP Központi Bizottságának márciusi plénumán hozott határozatokból indulnak ki. A fő feladat, amelyet a terv a mezőgazdaság területén a következő öt évre előirányoz: a szántóföldi és az állati termékek termelésének lényeges növelése, állandó gyors fejlődési ütem biztosítása. Az egész mezőgazdasági termelés átlagos évi mennyiségének ezekben az években a legutóbbi ötéves időszak átlagos évi termeléséhez képest 25 százalékkal kell növekednie.

Különösen gyors ütemben kell növekednie a szemes termények termelésének. A terv előirányzata szerint a szemes termények termelésének 30 százalékkal, vagyis 167 millió tonnára kell növekednie.

Más mezőgazdasági termékek évi átlagos termelése a következőképpen alakul:

cukorrépa: 80 millió tonna az 1961—1965. évi átlagos 59 millió tonnával szemben;

gyapot: 5,6—6 millió tonna az 1961—1965. évi átlagos 5 millió tonnával szemben;

burgonya: 100 millió tonna az 1961—1965. évi átlagos 81 millió tonnával szemben;

hús: 11 millió tonna az 1961—1965. évi átlagos 9,3 millió tonnával szemben;

tej: 78 millió tonna az 1961—1965. évi átlagos 65 millió tonnával szemben;

tojás: 34 milliárd darab az 1961—1965. évi átlagos 29 milliárd darabbal szemben.

A gabonagazdálkodás fellendítésének igen fontos eszköze a terméshozamok emelése. Ehhez mindenekelőtt emelni kell a földművelés színvonalát, tudományos alapokon kell gazdálkodni. Országunk a természeti viszonyok tekintetében változatos, s így magától értetődik, hogy hatalmas területén nem lehet egységes a földművelési rendszer. Itt a sablon teljesen megengedhetetlen, a döntő szót a mezőgazdasági tudománynak, a szovhozokban és kolhozokban tevékenykedő gyakorlati szakembereknek kell kimondaniuk.

Jelentősen tovább kell fejleszteni a gabonatermelést Ukrajnában, Észak-Kaukázusban, a központi feketeföldű területeken, a Volga-vidéken, Kazahsztánban és Szibériában. Ezeken a helyeken igen nagyok a tartalékaink a szemes termények terméshozamának emelését illetően.

A Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériumának, az Oroszországi Föderáció és a Kazah SZSZK minisztertanácsának különös gondot kell fordítaniuk a mezőgazdaság helyzetére a szűzföldi kerületekben, ahol a szántóföldek erősen elgazosodtak és jelentős területeken pusztít a talajerózió. Rövid idő alatt rendet kell ott teremteni a földművelés rendszere tekintetében, s állandóan magas terméshozamokat kell elérni.

Az ötéves terv új feladatként előirányozza a mezőgazdasági termelés fellendítését az Oroszországi Föderáció nem feketeföldű övezetében, Belorussziában, a balti köztársaságokban, a Poleszjén és Ukrajna nyugati területein. Itt mindenütt nagyarányú munkák végrehajtását tervezzük a talajszárítás, a savanyú talajok meszezése, a műtrágyák és szervestrágyák alkalmazása, a szálas takarmányok termelésének fejlesztése és más agrotechnikai intézkedések tekintetében. Az említett vidékek további nagy mennyiségű tejet, húst, szemes terményeket és

más terméket fognak szolgáltatni. Komoly figyelmet fogunk fordítani más, eléggé nedves talajú övezetekre is. Ezekben az övezetekben trágyázás esetén jelentős mennyiségű olcsó mezőgazdasági terméket, különösen árugabonát termelhetünk. Így az eléggé nedves talajú övezeteket az eddiginél hasonlíthatatlanul nagyobb mértékben fogjuk hasznosítani.

A termékeny talajú, de aszályos vidékeken — Közép-Ázsiában, részben Észak-Kaukázusban, a Volga mentén és Dél-Ukrajnában nagyarányú munkákat hajtunk végre az öntözés biztosításával kapcsolatban.

A túlságosan nedves talajú övezetekben a talajszárítás, az aszályos körzetekben pedig az öntözés lehetővé fogja tenni a mezőgazdaság belterjesítését, úgy, hogy ott a szemes termények termelése mellett ki lehet majd szélesíteni a gyapot, a cukorrépa, a len, a napraforgó, a zöldség- és gyümölcsfélék, a szőlő, valamint az évelő takarmánynövények termesztését.

Ugyancsak nagy feladat az állati termékek termelésének növelése és minőségük javítása. Megoldásának fő módja az, hogy szilárd takarmánybázist teremtünk, s erre támaszkodva növeljük a jószág hozamát, azaz biztosítjuk a haszonállatok nagyobb súlyát és jobb kondícióját, a magasabb tej- és gyapjúhozamokat, valamint a szarvasmarha- és a baromfiállomány növekedését.

Ebből a célból a szemes takarmányok s az évelő és egynyári szálastakarmány-növények termelésének növelése mellett komoly gondot kell fordítanunk a természetes takarmánytermő területek hasznosítására. A terv megfelelő eszközöket irányoz elő nagyszabású rét- és legelőjavítási munkákra. Ezeket az eszközöket a lehető leggazdaságosabban kell felhasználni, s jobban ki kell használni a takarmánynövények vetésterületét.

Nagy vonásokban ez a mezőgazdaság termelési programja. Teljesítése érdekében az irányelvek tervezete sok, különböző gép szállítását irányozza elő a mezőgazdaság számára.

Traktorokat és mezőgazdasági gépeket előállító gyáraink jelenleg a szemes termények, a cukorrépa, a burgonya, a gyapot és a kukorica termelésének komplex gépesítéséhez szükséges csaknem minden gépfajtát gyártanak. Folyamatban van a len, a zöldségfélék és más növények ápolásához és betakarításához, valamint az állattenyésztés gépesítéséhez szükséges géprendszerek kidolgozása.

A terv a meglevő mezőgazdasági gépgyárak rekonstruálását és új gyárak, többek közt motorokat, aggregátokat és pótalkatrészeket elő-

állító szakosított gyárak építését irányozza elő. A legközelebbi években új nagy traktorgyár épül a kazahsztáni Pavlodarban. A gépgyártóknak különösen nagy figyelmet kell fordítaniuk a traktorok és a kombájnok minőségére, a traktorok munkasebességének és teljesítményének növelésére, valamint üzemanyag-fogyasztásuk csökkentésére. Ugyanígy kell eljárni más mezőgazdasági gépek gyártása során is, figyelembe véve az üzemeltetés övezeti feltételeit.

A traktoripar és a mezőgazdasági gépgyártás vezetőire az a feladat hárul, hogy gondoskodjanak tökéletesebb földművelési és állattenyésztési gépkomplexumok gyártásának bevezetéséről, illetőleg gyártásuk növeléséről, továbbá arról, hogy a mezőgazdaság teljes mértékben megkapja a traktorokhoz és a mezőgazdasági gépekhez szükséges pótalkatrészeket.

A kolhozok és a szovhozok öt év alatt 1 790 000, az előző ötéves tervidőszakhoz viszonyítva 60 százalékkal több traktort, 1 100 000 tehergépkocsit, 550 000 gabonakombájnt, valamint sok más gépet és berendezést kapnak majd. A munka energiaellátottsága a kolhozokban és a szovhozokban öt év alatt megkétszereződik. Ezenkívül erősítjük a mezőgazdasági gépjavító bázist, s gondoskodunk az óriási mezőgazdasági gép- és berendezésállomány helyes kihasználásáról és karbantartásáról.

A vegyipar évről évre növelni fogja a műtrágyagyártást. A kolhozok és a szovhozok az eddigi műtrágyamennyiség kétszeresét fogják kapni. Ez lehetővé teszi, hogy teljes mértékben biztosítsuk műtrágyával az ipari növények vetéseit, s lényegesen növeljük a gabonafélék és a takarmánynövények vetésterületén felhasznált műtrágya mennyiségét. A műtrágyagyártás növelésén kívül halaszthatatlan feladat a műtrágyák minőségének javítása, valamint a szállítás, a tárolás és a felhasználás során a veszteség kiküszöbölése.

A kombinált takarmányt előállító ipar legalább 2-szeresére növeli a takarmánytermelést. Ugyanakkor széleskörűen kibontakozik a nagy fehérjetartalmú takarmányok, a vitaminok, az antibiotikumok és a takarmányok hatékonyságát fokozó takarmánypótlékok előállítása.

1970-ben a falvak villamosenergia-fogyasztása 60—65 milliárd kilowattórára, vagyis az 1965. évinek 3-szorosára nő, s 30 százalékkal nagyobb lesz az egész ország 1940. évi villamosenergia-fogyasztásánál. A falusi kerületekben az áramvezetékek hálózatát mintegy 2-szeresére kell növelni. A kolhozok és a szovhozok központi, az állami energiarendszerekből és erőművekből történő energiaellátásának

hányadát ugyancsak növelni kell. A villamos energiát a munkaigényes műveletek gépesítésének alapjává kell tenni, különösen az állattenyésztésben, s egyszersmind a falusi lakosság életkörülményeinek megjavítása terén. A falusi dolgozók kulturális színvonalát lényegesen emeli, életkörülményeit javítja, ha tömegesen használnak különféle villamos háztartási készülékeket, televíziót, rádiót, hűtőszekrényt, mosógépet.

A falvak viszonylatában a lakóház-építkezés és a gázellátás lényeges bővítését, továbbá új iskolák, kórházak, városi típusú filmszínházak építését irányozzuk elő.

Az irányelvek tervezete szerint a kolhozparasztoknak a közös gazdaságból származó jövedelme öt év alatt 35—40 százalékkal fog növekedni. Jövedelemkiegészítő forrás lesz számukra a háztáji gazdaság. A kolhozokban a munka normázása, szervezése és díjazása egyre jobban meg fogja közelíteni a szovhozokban elért szintet és kialakult formákat. Előirányoztuk, hogy fokozatosan mindenütt bevezetjük a kolhozparasztok havi garantált javadalmazását. A kolhozparasztok nyugdíjellátása közelebb kerül a munkások és az alkalmazottak nyugdíjellátásának feltételeihez.

A falusi munka- és életkörülmények javulása, a kolhozparasztok közös termelésből eredő jövedelmének jelentős növekedése egy történelmi jelentőségű feladat fokozatos megvalósítását, a falusi lakosság és a városi lakosság életszínvonalának egymáshoz közelebb hozását fogja jelenteni.

A mezőgazdaság fejlesztésére kidolgozott program a mezőgazdasági termelés állandó gyors növekedését irányozza elő. Ez a program teljesen reális. Végrehajtását biztosítja az, hogy a kolhozok és a szovhozok számára óriási mennyiségben juttatunk mezőgazdasági gépeket, műtrágyát és villamos energiát. Sikeres megvalósítását azok a nagyszabású intézkedések is előmozdítják, amelyeket a párt és a kormány a mezőgazdasági dolgozók életszínvonalának emelése, kulturális és életkörülményeik javítása, valamint a kolhozparasztok és a szovhozdolgozók anyagi érdekeltségének fokozása terén életbe léptet. Mindez igen kedvező feltételeket teremt az ötéves tervben kitűzött hatalmas feladat megoldásához, a szovhozokban és kolhozokban a termelékenység 40—45 százalékos emeléséhez.

A mezőgazdaságban előirányzott intézkedések megvalósítása nagy ráfordításokat igényel. Ezért a terv a megfelelő pénzügyi erőforrásokat is biztosítja. Csupán a termelési jellegű építkezésekre (a talajszárítás és az öntözés költségeit is beleértve), valamint a gépek ki-

fizetésére, az állam 41 milliárd rubelt folyósít a mezőgazdaságnak, körülbelül 2-szer annyit, mint az előző ötéves időszakban.

Figyelembe kell venni, hogy a mezőgazdaság fellendítésének programja nagy állami beruházásokat tesz szükségessé, például a traktor- és a mezőgazdasági gépgyártásban, a műtrágyagyártás fokozása végett a vegyiparban, valamint az energetikában és a mezőgazdaságot ellátó más ágazatokban. Az állami beruházásokon kívül maguk a kolhozok előzetes számítások szerint körülbelül 30 milliárd rubelt fordítanak gazdaságuk bővítésére.

A következő ötéves időszakban a kolhozok átlagos évi jövedelme az 1961—1965-ös időszak átlagos évi jövedelméhez képest több mint 40 százalékkal emelkedik. Ezt a kolhozokban az össztermelés és az árutermelés előirányzott növekedése, továbbá a kolhoztermékek felvásárlásának a márciusi plénumon megszabott új feltételei mellett a felvásárlási árak emelése, valamint a kolhozoknak szállítandó termelési eszközök árának leszállítása és a kolhozok jövedelmi adójának csaknem felére csökkentése biztosítja.

A kolhozok jövedelmének növekedése reális lehetőséget teremt arra, hogy a kolhoz közös gazdaságának eredményeitől függően minden egyes kolhozparaszt jövedelme emelkedjen. Ez a kolhozparasztok nagy tömegeit arra fogja ösztönözni, hogy növeljék a közös termelés valamennyi ágának jövedelmezőségét, s erősíteni fogja a szocialista mezőgazdaság kolhozformájának gazdasági alapját.

A mezőgazdasági termékek össztermelésének nagy hányadát a szovhozok szolgáltatják. Jelenleg fontos feladat a szovhozok hatékonyságának fokozása. E célból intézkedéseket dolgozunk ki, hogy a szovhozokban új tervezési rendszert vezessünk be, egész tevékenységük az önálló elszámolás jegyében menjen végbe. Ezek az intézkedések elősegítik majd a szovhozok gazdasági helyzetének megszilárdulását, a szakosodás elmélyülését, az önköltségcsökkentést, előmozdítják, hogy a szovhozok mezőgazdasági mintaüzemekké váljanak.

Az új ötéves tervben előirányozzuk a felvásárló és kereskedelmi szervezetek anyagi-technikai bázisának erősítését, több közlekedési eszközzel látjuk el a kolhozokat, a szovhozokat, a felvásárlókat, egyre gyakoribb lesz a kolhozok és szovhozok közvetlen kapcsolata az ipari vállalatokkal és a boltokkal. Ez lehetővé teszi, hogy a zöldséget, gyümölcsöt és a többi terméket veszteség nélkül egyenesen a fogyasztás helyére szállítsák, javuljon a lakosság ellátása finom és friss termékekkel, csökkenjenek a felvásárlási költségek, s egyszersmind a kolhozok és a szovhozok tekintélyes többletbevételhez jussanak.

A mezőgazdasági termelés idényjellege folytán a szovhozokban és a kolhozokban a munkaerőt nem lehet az egész éven át teljes mértékben hasznosítani. Ezért gazdaságilag célszerű, hogy a falvakban járulékos üzemeket létesítsünk a mezőgazdasági termékek elsődleges feldolgozására és átalakítására, más termékek előállítására, s ezenkívül a konkrét helyi feltételekből kiindulva más foglalkoztatási lehetőségeket is teremtsünk. Ez ugyancsak növeli majd a kolhozok és a szovhozok jövedelmét, egyszersmind pedig újabb kereseti lehetőséghez juttatja a falusi lakosságot. Az állam meg fogja adni a kolhozoknak és a szovhozoknak a kellő segítséget ilyen üzemek létesítéséhez.

Az élelmiszeripar sok ágában újabb üzemeket faluhelyen kell létesíteni, ahol helyben van a nyersanyag és a szabad munkaerő. Célszerű hogy a könnyűipari és az élelmiszeripari vállalatok a kolhozokban és szovhozokban idényjellegű fióküzemeket létesítsenek.

A mezőgazdaság számára a nagy termelési programot nemcsak előirányoztuk, hanem az eredményes teljesítéséhez szükséges feltételeket is megteremtettük. Most arról van szó, hogy okosan kell élni ezekkel a lehetőségekkel, s ilyenformán el kell érni, hogy a mezőgazdaságba beruházott minden egyes rubel jó gazdasági eredményeket adjon.

A párt felhívja a kolhozparasztokat, a szovhozmunkásokat, az agronómusokat, a mezőgazdasági gépészeket és a mezőgazdaság más munkaterületein dolgozó szakembereket, hogy már az ötéves terv első évét tegyék a gabonatermelés és a többi mezőgazdasági üzemág határozott fellendülésének esztendejévé. Ezzel szilárd alapot teremtenek a mezőgazdasági termelés ötéves tervének sikeres teljesítéséhez.

V. KÖZLEKEDÉS ÉS TÁVKÖZLÉS

Elvtársak! Az ipar és a mezőgazdaság munkájának sikere, az ország védelmi erejének növelése nagymértékben függ a közlekedéstől. A vonatok, a hajók, az autóbuszok, a repülőgépek jól szervezett forgalmában a dolgozók milliói érdekeltek.

A teljes teherforgalom több mint 70 százalékát a vasutak bonyolítják le. A vasutak eredményesen birkóznak meg az évről évre fokozódó tömegű szállítás feladataival, mégpedig anélkül, hogy dolgozóik száma növekedne. Ezt úgy érik el, hogy új technikát alkalmaznak, és ily módon emelik a munka termelékenységét. Ma a teherszállítás 85 százalékát villany- és Diesel-mozdonyok bonyolítják le. Az új

vontatási formák bevezetése gyökeresen megváltoztatta a vasutak munkáját és a vasutasok munkakörülményeit.

Az irányelvek tervezete jelentős vasúti beruházásokat irányoz elő. A vasutak teljes villamosítását, illetve dieselesítését 1970-ig lényegében be kell fejezni. A gördülőanyagot nagy teljesítményű korszerű mozdonyokkal és nagy raksúlyú kocsikkal bővítjük. Gondoskodunk több útszakasz átbocsátóképességének fokozásáról: új vágányokat fektetünk le, bővítjük az állomásokat, bevezetjük az automatikát.

Összesen 1600 kilométer hosszúságú új vasútvonalat építünk Kungrad—Makut és Gurjev—Asztrahany között. Így Közép-Ázsiából újabb kijárat létesül az ország európai részébe, s ezzel meggyorsul a mangislak-félszigeti rendkívül gazdag kőolajlelőhelyek hasznosítása.

Felépítjük a 650 kilométeres Tyumen—Tobolszk—Szurgut-körzet vasútvonalat. Ez nagy jelentőségű lesz Tyumen terület kőolajtermelésének, s egyszersmind az egész térségnek fejlesztése szempontjából.

Befejezzük a közép-szibériai fővonal Barnaul és Kusztanaj közötti szakaszának építését. Ez megjavítja a közlekedést a Kuznyeck-medence és az Urál között, tehermentesíti a zsúfolt szibériai fővonalat.

Lényeges figyelmet kell szentelni a vasúti közlekedés belső tartalékainak feltárására, ezekből pedig van éppen elég. Így például vegyük azt a nagy tartalékot, amely a gyárak területén, a tengeri és folyami kikötőkben a vasúti kocsik állási idejének csökkentésében rejlik. Ebben a tekintetben sokat nyújthat a rakodás gépesítése, az önkiürítő gördülőanyag bevezetése, a tartályok konstrukciójának tökéletesítése, az iparvasutak vágányainak javítása. Fontos gazdasági probléma ez, ha tekintetbe vesszük, hogy a be- és kirakodás költsége az összes közlekedési költségeknek körülbelül egyharmada.

Nagy tartalék az ésszerűtlen szállítások sokféle módon történő csökkentése is. A tervező és gazdasági szervek állapítsák meg a szállítók és a fogyasztók közötti optimális szállítási kapcsolatokat, egyenletesebben osszák el a szállításokat az év folyamán, helyesebben kombinálják a vasúti, a vízi, a gépkocsi és más közlekedési formák munkáját.

Felül kell vizsgálni a közlekedési díjakat, úgy, hogy ösztönözzék a szállítások gazdaságos megoszlását a különböző közlekedési ágak között, s előmozdítsák valamennyi közlekedési eszköz jobb kihasználását.

A szovjet tengeri flotta a legutóbbi években sok korszerű, nagy hajót kapott. Hajóinak együttes raksúlya hat év alatt 2,5-szeresére nőtt. Tengeri flottánk biztosítja külkereskedelmünk függetlenségét a kapitalista tengerifuvar-piactól.

Külkereskedelmünk fejlődése, valamint a partmenti hajózás növekedése tengeri flottánk további növelését igényli. Az irányelvek tervezete nagy raksúlyú, gépesített, gyors hajók építését, a kikötők nagyarányú fejlesztését és gépesítését, továbbá számos hajójavító üzem építését irányozza elő.

A terv a folyami hajóflotta bővítését, valamint a folyami kikötők fejlesztését is előirányozza. Ez nagyon fontos Szibéria és a Távol-Kelet új ipari körzeteinek gyorsabb kiépülése szempontjából. A volgai, kámai és dnyeperi vízi szállítás fejlesztése, valamint a közvetlen összeköttetés a Balti-, a Kaspi- és a Fekete-tenger között lehetővé teszi, hogy tehermentesítsük a vasútvonalakat az ország európai részében, és olcsóbbá tegyük sok tömegrakomány szállítását. Emellett nagyon fontos a vasúti és a folyami közlekedés pontos, összehangolt munkájának biztosítása, a vegyes szállítások mennyiségének növelése és a kikötői rakodások meggyorsítása.

A legutóbbi években erőteljesen fejlődött a csővezetékes szállítás, amelynek teljesítménye hét év alatt több mint 4-szeresre nőtt. A kőolaj szállítása csővezetéken csak fél-harmadannyiba kerül, mint vasúton. Országunkban nagy csővezetékek épültek. Ezek közé tartozik a 3600 kilométer hosszú Tujmazi—Omszk—Krasznojarszk—Irkutszk vezeték, a Tatár SZSZK-ból Lengyelországba, az NDK-ba, Csehszlovákiába és Magyarországra kőolajat szállító, 4500 kilométer hosszú Barátság-vezeték, valamint az 1150 kilométer hosszú Aljmetyevszk—Gorkij—Rjazany—Ljuberci vezeték.

Az új ötéves tervidőszakban az előirányzat szerint összesen körülbelül 37 000 kilométer hosszúságú kőolaj- és gázvezeték épül. Ez lehetővé fogja tenni, hogy 1970-ben a távoli telepekről a kőolajtermékek több mint felét már csővezetékeken szállítsuk el, továbbá jelentősen növeljük a gáz felhasználását szén és más fűtőanyagok helyett.

A Szovjetunióban szakosított nagy vasút-, híd- és csővezeték-építő szervezetek alakultak. Ezek a műszakilag jól felszerelt vállalatok magas képzettségű szakemberekkel rendelkeznek, s nehéz körülmények között, az ország még benépesítetlen körzeteiben bonyolult építkezési munkákat végeznek. Népünk nagyra becsüli az építők hősi munkáját. Biztosra vesszük, hogy a szóban forgó szervezetek az új ötéves tervidőszak újabb nagy feladatait is ugyanilyen eredményesen fogják megoldani.

Az irányelvek tervezete értelmében lényegesen növelni kell az ország gépkocsiállományát. Az univerzális kocsikon kívül tömegesen

kell majd gyártani speciális gépkocsikat. Növekszik a gépkocsik átlagos raksúlya. A lakosság növekvő szükségleteinek kielégítésére jelentősen növelni fogjuk a korszerű autóbuszok és személykocsik gyártását.

A legutóbbi hét év folyamán nagy munkát végeztünk a gépkocsiállomány összevonásával, a gépkocsiszállítás műszaki bázisának megteremtésével, a központosított teherszállítások fejlesztésével kapcsolatban. Folytatni kell ezt a munkát. Jelenleg a gépkocsi-teherfuvaroknak körülbelül a fele üresjárat. Nagyméretű a kocsiállás a rakodásoknál. A tervezés új rendjére áttért gépkocsi teherfuvarozó vállalatok tapasztalatai szemléltetően bizonyítják, hogy megvan a reális lehetőség a kocsiállás és az üresjáratok lényeges csökkentésére.

A gépkocsik jelentős részét hosszú ideig javítják. A javítási idő lehető legnagyobb mértékű megrövidítése végett tökéletesíteni kell a kocsijavítás szervezetét és technológiáját, jobban el kell látni a javítóüzemeket és a gépkocsi teherfuvarozó vállalatokat pótalkatrészekkel, javítani kell a pótalkatrészek minőségét. Erről a Szovjetunió Állami Tervbizottsága és Gépkocsiipari Minisztériuma, valamint a szövetségi köztársasági minisztertanácsok kötelesek gondoskodni.

Az ötéves tervidőszakban összesen körülbelül 63 000 kilométer szilárd burkolatú autóutat kell építeni. Ezen kívül sokat lehetne tenni helyi erőforrásokból, a vállalatok, a kolhozok és a szovhozok eszközeiből.

A hétéves terv időszakában teljes egészében felújítottuk légi közlekedésünket, s ma nagyszámú korszerű, gyors repülőgéppel rendelkezik. Polgári légi közlekedés bonyolítja le a nagy távolságú belföldi utasforgalom jelentős részét. Rendszeres légi járatai 38 országgal kötik össze a Szovjetuniót. Az új ötéves tervidőszakban mintegy 80 százalékkal növekszik a légi közlekedés forgalma. Ehhez újabb korszerű repülőgépeket kell a légi közlekedés rendelkezésére bocsátani, új repülőtereket kell építeni. A polgári légiflotta dolgozóinak még sokat kell tenniük, hogy kulturáltabban szolgálják ki az utasokat, s növeljék a légi teherszállítások mennyiségét.

Nagy feladatok állnak a közlekedés vezető beosztású dolgozói előtt. Az ötéves terv sikeres teljesítése jelentős mértékben attól is függ, mennyire pontos és szervezett munkát végeznek a közlekedés valamennyi területének vezető szervei. A szállítóeszközök jobb kihasználása, a szállítás költségének csökkentése elő fogja segíteni az egész társadalmi termelés hatékonyságának növelését. A közlekedési dol-

gozók kétségtelenül hozzájárulnak majd a gazdasági életünk további fejlesztését szolgáló program teljesítéséhez.

Az irányelvek tervezete több intézkedést tartalmaz a lakosság jobb postai és hírközlési ellátottságának biztosítására. Előirányozza nagy teljesítményű, többcsatornás kábel- és rádiórelé-vonalak építését, olyan egységes automatizált hálózat létrehozását, amely lehetővé teszi a megbízható és zavartalan telefonösszeköttetést, s a legkülönbözőbb fajtájú hírközlést. A telefonkészülékek száma a lakosság körében körülbelül 2-szeresére növekszik. Nagy teljesítményű rádióállomások épülnek Szibéria, a Távol-Kelet és Közép-Ázsia távoli vidékeinek kiszolgálására. Lényegesen bővül a televízióállomások hálózata, ami lehetővé teszi a televízió műsorának eljuttatását az ország csaknem minden vidékére. Mesterséges holdak segítségével a központi televízió műsorát Magadan területen, Kamcsatkán, Szahalin-szigeten, Jakutföldön és más távoli vidékeken is lehet majd venni.

A népgazdaság és a kultúra gyors fejlődése, a lakosság növekvő igényei megkövetelik a különböző hírközlési fajták munkájának lényeges javítását. A posta és a hírközlés dolgozóinak minden lehetőséget meg kell ragadniuk, amit a tudományos-technikai haladás biztosít számukra.

VI. BERUHÁZÁSOK

Elvtársak! Az új ötéves tervben előirányzott beruházásokat illetően a beruházási eszközök minél hatékonyabb felhasználásának kérdése elsőrendű jelentőségű.

A legutóbbi hét évben nem kis erőfeszítéseket tettünk a beruházási építkezések javítására. Az építők és a szerelők sikerei közismertek. Most a megoldatlan feladatokra, a tervezés és a munkaszervezés hiányosságaira, továbbá arra kell összpontosítanunk figyelmünket, hogyan szüntessük meg ezeket a hiányosságokat.

A leglényegesebb hiányosság változatlanul az, hogy a beruházásokat sok objektumra forgácsoljuk szét. Ez oda vezet, hogy sok átadás előtt álló építkezés nem kap elég pénzt és anyagot. Számos esetben az építkezést gátolta a műszaki dokumentáció hiánya vagy alacsony színvonala. Nem volt kielégítő az építkezések berendezésekkel való ellátása.

A tervező szervek hellyel-közzel rossz minőségű terveket dolgoztak ki, durva hibákat követtek el az építkezések költségének meghatározá-

sában. Sok objektumnál — különösen villamos erőműveknél — az eredeti építési költségeket komoly megalapozottság és számítások nélkül állapították meg. Ennek következtében a tényleges költség jóval magasabb lett, s az ilyen építkezések befejezéséhez nagy többletberuházásokra volt szükség. Több esetben az épülő üzemek — különösen vegyipari és cellulóz-papíripari üzemek terveiben nem eléggé kidolgozott technológiai folyamatokat és elavult berendezéseket irányoztak elő. Ez hátrányosan befolyásolta az építkezési határidő betartását, a termelőkapacitás üzembe helyezését és az új vállalatok állóalapjainak hasznosítását.

Szép számmal akadnak komoly hiányosságok az építkezés megszervezésében is: még alacsony a termelékenység, nem használják ki kellőképpen a gépeket és a berendezéseket, nagy a munkaidő-veszteség.

Meg kell mondanunk, hogy a beruházási építkezések tervezésére és szabályozására hivatott szervezetek nem tudtak megbirkózni a rájuk háruló feladatokkal.

Az új ötéves terv időszakában a beruházási építkezések terén jelentősen megnövekednek a feladatok. A Szovjetunió népgazdaságában az 1966—1970-es években 310 milliárd rubelt kell beruházni, 47 százalékkal többet, mint a legutóbbi öt évben. Ezen belül az előző öt évnél 1,5-szer nagyobb összeget kell állóalapok üzembe helyezésére fordítanunk.

Jelentősen növekednek a beruházások azokban az iparágakban, amelyektől döntő mértékben függ a népgazdaság műszaki fejlődése és a dolgozók anyagi jólétének növekedése. Az előző ötéves időszakhoz viszonyítva csaknem megkétszereződik a vegyipar fejlesztésére irányuló beruházások összege, körülbelül 70 százalékkal többet ruházunk be a vas- és acéliparba, 50 százalékkal többet az energetika, a gépgyártás és a fűtőanyagipar fejlesztésére, 84 százalékkal nagyobb összeget ruházunk be a könnyű-, az élelmiszer- és a halászati iparba.

Ezenkívül a már működő vállalatok műszaki rekonstrukciójára előirányzott beruházási összeg az újonnan létesülő beruházási alap és bankhitelek révén is növekedni fog.

A termelési tervek teljesítésének egyik fő feltétele a beruházási építkezések terveinek teljesítése, az új termelési egységek üzembe helyezésére megállapított határidő pontos és feltétlen betartása. Ez egyik fő feltétele annak is, hogy helyes, célszerű arányokat alakítsunk ki a népgazdaság valamennyi ágazata között.

A beruházási építkezések területén az egyik fő feladatnak azt kell

tartanunk, hogy megjavítsuk a tervezést és a beruházások műszaki-gazdasági megalapozottságát.

A tapasztalatok és a gazdasági elemzés tanúskodása szerint a beruházási összegeket elsősorban a már működő vállalatok műszaki rekonstrukciójára, a már megkezdett építkezések gyors befejezésére kell fordítanunk, hogy rövid idő alatt a lehető legkisebb ráfordítással új termelési egységeket helyezhessünk üzembe. Az egyik vagy másik objektum építését gondos gazdasági számításokkal kell megalapozni.

Mielőtt a beruházási terveket összeállítanánk, ki kell dolgoznunk a beruházási építkezésekhez szükséges főbb berendezések és anyagok mérlegét, s számba kell venni az építő és szerelő vállalatok kapacitását.

Most az ötéves tervet valamennyi épülő üzem számára éves lebontással fogjuk összeállítani. Ez az építőszerveknek minden egyes objektum egész építési idejére megadja a perspektívát; a vállalatok idejében felkészülhetnek a következő évek munkálataira, idejében megrendelhetik a berendezéseket. Azokat a vállalatokat, amelyek sikerrel teljesítik a tervet, beruházási előirányzatuk egész öt évre szóló összegének megfelelően fogják finanszírozni, s ily módon a vállalatok számára lehetővé válik, hogy határidő előtt adják át az új objektumot.

Nagy feladatok állnak a tervezést végző szervezetek dolgozói előtt. Iparunknak a legújabb gyártási eljárások, a legkorszerűbb anyagok, s a nagy teljesítményű gépek és automata berendezések széles körű alkalmazása alapján kell fejlődnie. A tervező szervek kötelesek számításba venni mindazt, amit az egész világ gyakorlatában újat, élenjárót alkalmaznak, fel kell használniuk a legkorszerűbb műszaki eszközöket, hogy a tudomány és a technika legújabb vívmányain alapuló vállalatokat létesíthessünk. A terveknek olyan gyártási eljárást kell előirányozniuk, hogy minden új vállalatnál egy kilogramm nyersanyagból és alapanyagból jóval több és kiválóbb minőségű termékeket gyártsanak, mint jelenleg a már működő vállalatok. Az új terveknek biztosítaniuk kell a beruházások nagy hatékonyságát.

A tervezési és költségvetési munka határozott megjavítása céljából növelni kell a tervező szervezetek felelősségét a tervek minőségéért és az építkezés költségvetési értékének helyes megállapításáért.

Az új ötéves tervben nagy összegeket irányzunk elő lakásépítésre. Lehető leghatékonyabb felhasználásuk érdekében ki kell küszöbölni a lakóházak tervezésében és építésében előforduló súlyos hibákat.

Az építészek szenteljenek nagyobb figyelmet a lakosság kényelmének, javítsák meg a lakások tervezését, a lakóházak és a középületek külső kivitelezését, de természetesen óvakodjanak a túlzásoktól.

Továbbra is fokozni kell az építőipar nagyipari jellegét és gépesítését, alkalmazni kell — rendszerint — az építő és szerelő munkák teljesítésének szerződéses módját. Következetesen és tervszerűen be kell vezetni a haladó módszereket és a hatékony technológiát, meg kell javítani az építkezések anyagi-műszaki ellátását.

Határozottan meg kell javítani az építkezés minőségét, növelni kell az építő, különösen pedig a befejező munkáknál foglalkoztatott munkások szakképzettségét.

Az építőanyag-iparnak több könnyű és gazdaságos falanyagot, szép és tartós kikészítő anyagokat, díszítő cementet, kirakatüveget, kerámiát és higiéniai berendezést kell előállítania. Az ötéves időszakban a cementgyártást 72 millió tonnáról 100—105 millió tonnára, az összeszerelhető vasbeton-szerkezetek gyártását 1,4-szeresére, a palagyártást 1,6-szeresére, az ablaküveg-gyártást 1,4-szeresére kell növelni.

A vegyiparnak el kell látnia az építkezéseket jó, tartós festékekkel és más anyagokkal. Minden lehető módon fejleszteni kell a helyi építőanyagok előállítását.

Elvtársak! Építőipari dolgozóink a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtéséért folyó harc élvonalában haladnak. Az új ötéves terv időszakában nagy és felelős feladatok hárulnak rájuk, s e feladatok megoldásától függ gazdasági fejlődésünk gyors ütemének és a szovjet emberek anyagi jólétének biztosítása. Meggyőződésünk, hogy az építőipari dolgozók sokmilliós kollektívája becsülettel fog megbirkózni e feladatokkal.

VII. A SZOVJET NÉP ANYAGI ÉS KULTURÁLIS SZÍNVONALÁNAK EMELKEDÉSE AZ ÚJ ÖTÉVES TERV IDŐSZAKÁBAN

Elvtársak! A kommunista építés és a népjólét növelése elválaszthatatlan egymástól. Az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa, amikor az új ötéves tervben a gazdaságfejlesztés fő irányvonalait megszabta, fokozott figyelmet szentelt a nép életszínvonalának emelését célzó intézkedéseknek. Az irányelvek tervezetének megvizsgálása során ez volt az egyik központi kérdés.

A szovjet nép jólétének egyre gyorsabb ütemű növelése az az irányvonal, amelyet a párt az új ötéves terv időszakában rendületlenül követni fog. Az SZKP Központi Bizottságának márciusi és szeptemberi plénumán hozott határozatok következetes végrehajtása és a leg-

fontosabb népgazdasági arányok lényeges megjavítása biztosítani fogja, hogy az anyagi termelés fejlesztésében elért eredményeket teljesebb mértékben használják fel a szovjet emberek egyre növekvő anyagi és szellemi szükségleteinek kielégítésére.

Az irányelvek tervezete szerint a fogyasztási alapnak, vagyis a fogyasztásra felhasználandó anyagi javak összességének abszolút növekedése az új ötéves terv időszakában 1,7-szeresen felül fogja múlni az előző öt esztendőben elért növekedést. A lakosság reáljövedelmének, a kiskereskedelmi áruforgalomnak, a közétkeztetési vállalatok forgalmának, a különböző szolgáltatásoknak előirányzott növekedési üteme gyorsabb lesz, mint 1961—1965-ben volt.

Felsorolom a megfelelő adatokat:

Mutatók	Az 1961—1965. évi növekedés (%)	Az 1966—1970. évi növekedés
Az egy főre számított reáljövedelem	20	Körülbelül 30 százalék
A kiskereskedelmi áruforgalom.....	34	43,5 százalék
A közétkeztetési vállalatok forgalma	35	Csaknem másfélszeres
A lakosságnak nyújtott szolgáltatások	90	Körülbelül két és félszeres

Mint látják, a népjólét növekedésének előirányzott üteme a legfontosabb mutatókban lényegesen túlszárnyalja az előző öt esztendőben elért eredményeket.

A jelenlegi ötéves időszakban a dolgozók munkabérének emelése, valamint munka- és életkörülményeik javítása két forrásból történik: az állam kezében központosított eszközökből és a jövedelemnek (a nyereségnek) abból a részéből, amely anyagi ösztönzési alap, valamint szociális, kulturális és lakásépítési alap formájában a vállalatoknál mind nagyobb mértékben megmarad. Most a munkások és az alkalmazottak munkabérének emelkedését jelentős mértékben a vállalat termelési eredményei fogják megszabni — a realizált termék mennyiségének növekedése, a termék minőségének javulása, a munkatermelékenység és a jövedelmezőség fokozódása, a nyereség növekedése. E tekintetben minden kollektíva előtt tág lehetőségek nyílnak.

Az életszínvonal emelésének előirányzott tervében döntő láncszem a munkadíjaknak — *a munkások és alkalmazottak bérének, valamint a kolhozparasztok közös gazdaságból származó jövedelmének* — emelkedése. Ez a termelés igen fontos ösztönzője és az egy főre számított jövedelem növekedésének fő forrása.

A munkások és az alkalmazottak átlagos havi bére öt év alatt legalább 20 százalékkal emelkedik, s az új ötéves tervidőszak végén körülbelül 115 rubel, sőt, a társadalmi fogyasztási alapokból származó juttatásokat és kedvezményeket is beleszámítva, körülbelül 155 rubel lesz. A kolhozparasztoknak a közös gazdaságból származó jövedelme átlag 35—40 százalékkal, a munkások, az alkalmazottak és a kolhozparasztok egész bér-, illetőleg javadalmazási alapja öt év alatt körülbelül 40 százalékkal növekszik.

Bérpolitikánk fő vonása az, hogy szakadatlanul nő majd a munkabér ösztönző szerepe az ötéves terv fontos termelési feladatainak megoldásában. A rendszeres béremelést megfelelő összhangba kell hozni azzal, hogy elsősorban azokat a dolgozókat jutalmazzuk, akik a legnagyobb mértékben járulnak hozzá az anyagi termelés fejlesztéséhez és tökéletesítéséhez. A bérrendszernek olyannak kell lennie, hogy mindegyik munkás, mérnök és technikus tudja, milyen mértékben emelkedik munkabére, ha megjavulnak a termelési mutatók, s mennyi lesz a részesedése a vállalat többletjövedelméből.

Az új ötéves tervidőszakban felemeljük a bérminimumot. Ezzel egyidejűleg emeljük az átlagos keresetű munkások és alkalmazottak keresetét és illetményeit. Így helyesebb bérarányokat tudunk majd kialakítani a dolgozók egyes kategóriái között. Eközben fokozott előnyöket kell nyújtani azoknak, akiknek a munkakörülményei nehezek és az egészségre ártalmasak, illetőleg, akik föld alatt dolgoznak vagy fokozott intenzitású munkát végeznek.

De még mindig maradnak nálunk kis keresetű munkáscsoportok. A szakképzetlen munkásokra és alkalmazottakra, az alacsony besorolású kiszolgáló személyzetre gondolok. Nagyobb mértékben kell gépesítenünk a segédmunkákat és a számfejtést, s automatizálnunk kell a termelést ahhoz, hogy csökkenthessük az e kategóriához tartozó dolgozók számát. Közülük sokan szakképzettségük emelése révén más munkát vállalhatnak. Ez törvényszerű folyamat mind a termelés hatékonyságának növekedése, mind pedig a pártunk által kitűzött fő feladat, az életszínvonal emelése szempontjából.

A béremeléssel párhuzamosan folytatjuk a munkások és az alkalmazottak bérét terhelő *kereseti adó megszüntetését, illetőleg csökkentését.* Tervbe vettük, hogy megszüntetjük a havi 70 rubelnél kisebb keresetű dolgozók adóját, s folytatjuk néhány más munkás- és alkalmazottcsoport kereseti adójának leszállítását.

A vállalati anyagi ösztönzési alap létrehozása lehetővé teszi, hogy az egyes vállalatok valamennyi dolgozójának egyre növekvő kollek-

tív érdeke fűződjön a jobb vállalati eredményekhez. Ezzel kapcsolatban az új ötéves terv előirányozza a prémiumok és az egyszeri jutalmak hányadának a munkások és az alkalmazottak béralapjához viszonyított növelését. Így jobban össze lehet majd egyeztetni minden egyes dolgozó érdekeit a kollektíva és az egész társadalom érdekeivel. Az ösztönzés új rendszerének bevezetésével párhuzamosan, fokozatosan a dolgozók valamennyi kategóriájára ki kell terjeszteni az olyan prémiumrendszereket, amelyek figyelembe veszik a munkatermelékenységet, a munka minőségét, s a termelés egyéni és kollektív eredményeit.

A bérpolitikának számolnia kell a különböző körzetek sajátosságaival, természeti és éghajlati feltételeivel, gazdasági hasznosítottsági fokával és kiskereskedelmi áraival. Jelenleg Szibériában, a Távol-Keleten és az észak-európai országrészben nem mindegyik munkás és alkalmazott kap bérpótlékot. Az új ötéves tervidőszakban ezt a hibát ki kell küszöbölni. További kedvezményekben fognak részesülni a Távol-Észak és az ugyanilyen elbírálás alá eső más körzetek dolgozói.

Mint tudjuk, az utóbbi évek folyamán a tőkésországok munkásosztálya kemény osztályharcban némi béremelést vívott ki. De ennek tényleges jelentőségéből sokat levont a közszükségleti cikkek árainak rendszeres emelkedése, a lakbérek emelése, a közszolgáltatások és más szolgáltatások drágulása, a gyógykezeltetés nagy költsége.

A legfejlettebb kapitalista országokban is jelentős dolgozó rétegek vannak szegénységre és nyomorra ítélve, mégpedig nem a termelőerők fejletlensége következtében, hanem a tőkés termelési mód belső szociális rákfenéi — a válságok, a munkanélküliség, a kistermelők tönkremenése, a faji és nemzeti egyenlőtlenség, a női munka alacsony díjazása és egyes gazdasági körzetek hanyatlása folytán.

A szocialista rend elhárította ezeket az akadályokat a népjólét növekedésének útjából. A történelemben első ízben közvetlen összefüggésbe hozta a nép életszínvonalát az anyagi termelés és a munkatermelékenység színvonalával, s ezáltal minden dolgozó előtt megnyitotta az anyagi és kulturális szükségletek mind teljesebb kielégítésének útját.

A növekvő népjólét biztosítása szempontjából a dolgozók bérből származó jövedelmének növelésén kívül fontos szerepük van a társadalmi fogyasztási alapoknak. Ezek a mi körülményeink között lehetővé teszik, hogy gyorsabban emeljük a sokgyermekes dolgozó családok életszínvonalát, s jobban elégítsük ki a lakosság szociális és kulturális szükségleteit.

Az irányelvek tervezete szerint legalább 40 százalékkal növeljük majd a lakosság számára a *társadalmi fogyasztási alapokból* biztosított juttatások és kedvezmények együttes összegét. Ezeket az alapokat elsősorban avégett növeljük majd, hogy javítsuk a nyugdíjellátást, a gyermekek társadalmi nevelését és gondozását a gyermekintézményekben, s ugyanígy javítsuk a lakosság egészségvédelmét, kulturális és szociális ellátását a városokban és a falvakban egyaránt. Ilyen természetű célokra 1970-ben körülbelül 60 milliárd rubelt fogunk fordítani.

A munkások és az alkalmazottak *nyugdíjellátása* terén előirányoztuk, hogy

több mint 30 százalékkal emeljük a munkások, az alkalmazottak és a kolhozparasztok minimális öregségi nyugdíját;

egyes ágazatokban a fokozott intenzitású munkát végző munkásnők nyugdíjkorhatárát leszállítjuk 50 évre;

a kolhoztagokat a nyugdíjkorhatár és a nyugdíjfeltételek tekintetében egy szintre hozzuk a munkásokkal és az alkalmazottakkal:

az első kategóriába sorolt rokkant kolhozparasztok minimális nyugdíját felemeljük, továbbá a harmadik kategóriába sorolt rokkant kolhozparasztokat nyugdíjellátásban részesítjük, ha munkában vagy szakmai betegség miatt vesztették el munkaképességüket.

A társadalmi fogyasztási alapok felhasználásának másik fontos területe a *gyermekek gondozása és társadalmi nevelése*. Az előirányzat szerint 1970-ig 12,2 millióra nő az állami bölcsődékben, óvodákban és napközi otthonokban gondozott gyermekek száma. Ez 1965-höz képest 60 százalékos növekedés. Ilyenformán e vonatkozásban nagyjából kielégítjük a városi lakosság szükségleteit, s lényegesen megjavítjuk a falvak ellátottságát az említett gyermekjóléti intézmények tekintetében. A tanulószobás iskolákban elhelyezett gyermekek száma több mint 2-szeresére nő.

Nagy fontosságú szociális és gazdasági intézkedés az *ötnapos munkahét* (öt munkanap és két szabadnap) bevezetése az új ötéves tervidőszakban, amit a jelenlegi heti munkaóraszám megváltoztatása nélkül valósítunk meg. Ez lehetővé teszi a dolgozóknak, hogy jobban szervezzék meg szabad idejüket, a tanulást, s növeljék szakképzettségüket. Emellett az ötnapos munkahétre való áttérés előmozdítja majd a termelékenység emelkedését, gazdasági tekintetben javítja a termelést. A két szabadnap lehetővé teszi a berendezések javításának jobb megszervezését, az állási idő csökkentését, az üzemanyag- és energiafelhasználás csökkentését stb. Ezt tanúsítja egyebek között

több olyan textilgyár, gépgyár, vegyipari és kohászati vállalat példája, ahol már hosszú idő óta ötnapos munkahéttel dolgoznak; a munka termelékenysége emelkedett, az önköltség csökkent.

A legutóbbi években sokat tettünk a *kereskedelem* javításáért is. Jóval többet adunk el a főbb élelmiszerekből és iparcikkekből. Az előző ötéves terv időszakában több mint 4 milliárd rubelt költöttünk üzletek, raktárak és zöldségtárolók építésére. Mintegy 65 000 új üzlet, 42 000 étkezde és egyéb közétkeztetési vállalat nyílt, lényegesen bővült a raktárak és hűtőházak hálózata.

Az állami és szövetkezeti kereskedelem fejlődése azonban még nem tart lépést az élet követelményeivel. Egyes cikkekből még nem elégítjük ki teljes mértékben a lakosság igényeit. Helyenként átmenetileg még olyan árucikkek is hiányoznak, amelyeknek bővében vagyunk. Egyáltalán nem kielégítő a házhoz szállítás — különösen falun —, nem terjesztik el kellőképpen a gépkocsiról történő vándorárusítást, bár egyáltalán nem költséges dolog, viszont lényegesen javítja a kolhozparasztok és a szovhozmunkások ellátását.

Az új ötéves terv egyik fontos feladata a szovjet kereskedelem javítása. Az állami és szövetkezeti kiskereskedelem áruforgalma a terv értelmében 45 milliárd rubellel, vagyis mintegy 43,5 százalékkal növekszik.

Lényegesen növekedni fog a lakosságnak eladott élelmiszerek és könnyűipari termékek mennyisége. A terv szerint 21 százalékkal több húst és húskészítményt, 37 százalékkal több tejet és tejterméket, 71 százalékkal több halat és halkészítményt, 22 százalékkal több cukrot, 65 százalékkal több növényolajat, 95 százalékkal több margarint, 44 százalékkal több zöldséget, 30 százalékkal több gyümölcsöt és szőlőt, 38 százalékkal több szövetet, ruházati cikket és kötöttárut, 26 százalékkal több lábbelit hozunk forgalomba.

Még gyorsabb ütemben növekszik majd a tartós használati cikkek és az elektromos háztartási készülékek eladása.

Ezt a következő adatok jellemzik:

	1961—1965-ben eladott mennyiség	1966—1970-ben eladásra kerülő mennyiség
Háztartási hűtőszekrény (millió db)	4,7	18,5
Mosógép (millió db)	10,9	19,0
Rádió (millió db)	21,5	30,0
Televízió (millió db)	12,0	27,0
Bútor (milliárd rubel)	8,0	11,6

Feladatunk az, hogy kifogástalan egyensúlyt tartsunk fenn az árukészlet és a lakosság vásárlóereje között. Meg kell mondanunk, hogy a kereskedelem dolgozói eddig nem tudták kellőképpen megszervezni a lakosság keresletének tanulmányozását. Ez oda vezet, hogy hibák lépnek fel a kereskedelmi szervezetek munkájában, egyes árucikkekkel nem látják el megfelelően a lakosságot, néhány esetben pedig fölös árukészletek halmozódnak fel és nagy anyagi károk keletkeznek. A legutóbbi időben gyakorlattá vált, hogy a kereskedelmi szervek megrendeléseket adhatnak az iparnak. Ezt a gyakorlatot, amely már eddig is kedvező eredményekkel járt, általánosan el kell terjeszteni, mert ily módon a kereskedelem fokozottan hatással lehet a közszükségleti cikkek gyártására, választékuk bővítésére és minőségük javítására.

A lakosság jobb ellátása érdekében, és azért, hogy növelni lehessen a kereskedelmi dolgozóknak az áruforgalom növeléséhez fűződő érdekeit, a kereskedelemben, az iparhoz hasonlóan, új tervezési és ösztönzési rendszert vezetünk be.

Sok komoly fogyatékosság tapasztalható a közétkeztetés terén. Az étkezdék és az éttermek dolgozói ma már nem hivatkozhatnak élelmiszerhiányra. Ennek ellenére gyakran nem ízletesek az ételek, a vendégeket nem elég kulturáltan szolgálják ki.

Az új ötéves terv időszakában nagy figyelmet kell szentelnünk a közétkeztetés javításának. A közétkeztetési vállalatok forgalmát mintegy másfélszeresére kell növelni. Sok új étkezdét, kávéházat és éttermet kell nyitni. Valamennyi üzemben és építkezésen, a szovhozokban és tanintézeteknél meg kell teremteni annak a lehetőségét, hogy a dolgozók meleg ételhez jussanak.

Tovább fejlődnek a fogyasztási szövetkezetek. Kötelességük, hogy megszervezzék a lakosság zavartalan ellátását ruházati cikkekkel, lábbelivel, tüzelővel, építőanyagokkal, kulturális és háztartási cikkekkel. Bővíteniük kell a sütödék munkáját, meg kell javítaniuk a közétkeztetést, valamint a falusi lakosságnak teljesített másfajta szolgáltatásokat.

Most, amikor a kereskedelmi árak a falvakban és a városokban azonosak, a falvakban olyan feltételeket kell teremteni, hogy a vásárló mindent megtaláljon a falusi üzletekben. Ez a feladat a fogyasztási szövetkezetekre hárul.

Az anyagi jólét növelésének egyik forrása egyes közszükségleti cikkek, mindenekelőtt a gyermekholmik állami kiskereskedelmi árának leszállítása lesz. Az árleszállításra olyan mértékben kerül sor,

ahogyan növekszik a közszükségleti cikkek gyártása, s ahogyan felhalmozódnak a szükséges áru- és pénzügyi tartalékok.

A kolhozpiacokon is meg kell javítani a kereskedelmet. Ez kihat a dolgozók életszínvonalának emelkedésére, növeli a kolhozok és a kolhozparasztok jövedelmét.

A szovjet emberek jólétének növekedése sok tekintetben a *lakosság kommunális ellátásának* javításától függ. A közszolgáltatásokat a népgazdaság egyik nagy és műszakilag jól felszerelt ágazatává kell változtatni. Ehhez megteremtjük a kedvező feltételeket: lényegesen növekszik az említett célokat szolgáló berendezések, gépek és mechanizmusok száma, így például többet gyártunk mosodai berendezésekből, vegytisztító gépekből, lábbelijavító és fodrászati berendezésekből. Lényegesen javul a szolgáltató vállalatok anyag- és vegyszerellátása. Szolgáltató üzemek építésére és műszaki berendezésére jelentős összegeket irányoztunk elő, s nagyobb mértékben kell igénybe venni bankhitelt.

A szolgáltatási ágazatok munkamennyisége öt év alatt körülbelül 2,5-szeresére, ezen belül faluhelyen több mint 3-szorosára nő. A falvakban a közeli városok és kerületi székhelyek szolgáltató vállalatai fiókokat és felvevőhelyeket létesítenek.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a szolgáltató vállalatok fejlesztésének költsége gyorsan megtérül. Célszerű bevezetni a szolgáltató vállalatoknál a tervezés újabb feltételeit, hogy a minőség javítása közvetlenül növelje a dolgozók keresetét.

A legfontosabb azonban az, hogy kezdeményező, hozzáértő embereket vonjanak be a szolgáltató ágazatok megszervezésébe. Olyanokat, akik például gyorsan és jól tudják kifesteni a lakást, költöztetni tudnak, segítenek a lakás berendezésében, házhoz szállítják azt, amit a vevő vásárolt, jól, gyorsan és olcsón tudnak cipőt, ruhát, háztartási gépeket javítani.

A legnagyobb szociális problémák egyike a *lakáskérdés*.

A lakáshelyzet egyike az életszínvonal ama mutatóinak, amelyek nemcsak a nemzeti jövedelem mai termelésétől, hanem a korábban felhalmozott gazdagságtól is függnek, hiszen a lakóterület állománya évtizedeken át épül.

1966—1970-ben összesen több mint 480 millió négyzetméter alapterületű lakást kell építeni a városokban, munkástelepeken és szovhozokban. Ezenkívül a falvakban a lakosság és a kolhozok erejéből körülbelül 2—2,5 millió lakóház felépítése várható.

Az állami központi beruházások mellett bővebben kell felhasználni

lakásépítkezésre a vállalatok szociális, kulturális és lakásépítési alapját. Minden eszközzel serkenteni kell a szövetkezeti lakásépítkezést, amit 3—4-szeresére kell növelni. Több segítséget kell nyújtani a munkásoknak, az alkalmazottaknak és a kolhozparasztoknak, hogy saját pénzükből és hitellel családi házakat építhessenek.

A lakásépítkezés 1966—1970-re felvázolt programja körülbelül 65 millió ember lakáshelyzetének megjavítását, új házba költöztetését segíti elő, míg az előző ötéves időszak folyamán számuk 54 millió volt. Nagy program. A lakáskérdést azonban ez sem oldja meg teljesen. Ezért lankadatlan energiával továbbra is kutatni kell az eszközöket újabb és újabb lakások építésére.

Az 1966—1970-es időszakban az eddiginél nagyobb összeget szándékozunk fordítani a város- és községgazdálkodás fejlesztésére. Sok városban és lakótelepen létesül központosított vízellátás, sok városban vezetik be a gázszolgáltatást. Faluhelyen is megkezdik a lakások gázellátását. A háztartásokban bővül a villamos energia felhasználásának területe.

Elvtársak! A kommunista párt és a szovjet kormány nagy figyelmet szentel az *egészségvédelemnek*. A Szovjetunió az utóbbi években elérte, hogy itt világviszonylatban legkisebb a halandóság. Orvosaink fontos eredményeket értek el több betegség, elsősorban a fertőzéses megbetegedések leküzdésében. Nagy érdem ez! A lakosság egészségvédelmén nálunk több mint 4 millió dolgozó, köztük 555 000 orvos fáradozik. Jelentősen megerősödött az egészségügy anyagi bázisa.

Az egészségvédelem rendszerében azonban még sok a fogyatékosság. Emelni kell az egészségügyi ellátás színvonalát, több gonddal és figyelemmel kell körülvenni a betegeket, bővíteni kell a rendelőintézetek és a poliklinikák hálózatát és javítani kell munkájukat, ugyanez vonatkozik az otthoni orvosi ellátásra és a mentőszolgálatra.

Az új ötéves terv időszakában bővíteni kell a szakorvosi ellátást, tovább kell erősíteni az egészségvédelem anyagi-technikai bázisát. Sok új városi és falusi kerületi kórház és rendelő épül, növekszik a gyógyszergyártás.

Az ötéves terv folyamán további intézkedések történnek a betegségek megelőzése, a gyermekek egészségének védelme, a testnevelés és a sport fejlesztése, a levegő és a vizek egészségesebbé tétele, a lakosság munka- és életkörülményeinek javítása érdekében. A közegészségügyi és járványügyi szolgálat szerveinek nagyobb egészségügyi követelményeket kell támasztaniuk elsősorban az iparvállalatok és gazdasági szervek vezetőivel szemben. Különösen nagy figyelmet

kell fordítani a vírusos megbetegedések — elsősorban az influenza — elleni harcra, valamint a szív- és véredénybetegségek és a rosszindulatú daganatok leküzdésére. Nagy munkát kell végezni újabb gyógyszerek, antibiotikumok, hatékony oltóanyagok felkutatásával, új orvosi segédeszközök, készülékek és berendezések konstruálásával kapcsolatban.

Nem kételkedünk abban, hogy orvostudósaink, orvosaink és egészségügyi dolgozóink, akiket a lakosság nagy tisztelete övez, becsülettel valóra váltják feladataikat, újabb sikereket érnek el az egészségvédelemben.

Az új ötéves tervnek a *kulturális építőmunka* új szakaszává kell válnia. Az anyagi termelés hatalmas fellendülése és a dolgozók életszínvonalának jelentős emelkedése megteremti a szovjet szocialista kultúra virágzásának minden szükséges feltételét. A szocialista építés azzal, hogy szüntelenül növeli az anyagi javak termelését és ellátja velük az egész lakosságot, megteremti a feltételeket mind a kultúra fejlesztéséhez, mind pedig ahhoz, hogy a dolgozók tömegei a kultúra részeseivé váljanak. Egyetlen tőkésországban sem tapasztalható, de nem is képzelhető el a tömegeknek olyan hatalmas kultúrszomja és olyan rohamos kulturális fejlődése, mint abban az országban, ahol az egész hatalom, az egész társadalmi termelés a dolgozó népé. Pontosan erre gondolt Lenin, amikor még a szovjet hatalom első éveiben kijelentette: „A néptömegeket sehol sem érdekli annyira az igazi kultúra, mint nálunk; az igazi kultúra kérdéseit sehol sem vetik fel oly mélyrehatóan és következetesen, mint nálunk." Manapság ez a lenini tétel még időszerűbbé válik. Legyen az új ötéves terv a szocialista kultúra rohamos fejlődésének ötéves terve!

Nyolc évvel ezelőtt a Szovjetunióban bevezették minden iskolás korú gyerek kötelező nyolcéves oktatását. Ez a szocializmus kimagasló vívmánya. Ma ez a vívmány már nem elégíti ki hazánk dolgozó tömegeit. Most a közoktatást újabb, még magasabb fokra kell emelni, lényegében be kell fejezni az áttérést az egyetemes, teljes középfokú oktatásra.

Nagy összegeket szánunk új iskolák építésére, hiszen a következő öt esztendőben négyszer annyi fiatal részesül teljes középfokú oktatásban, mint a legutóbbi öt évben. A párt-, állami és szakszervezeti szervezetek ellenőrizzék fáradhatatlanul az új iskolák építését és munkájuk megszervezését. Az új iskolák építéséhez és berendezéséhez kétségtelenül számottevő segítséget fognak nyújtani az ipari üzemek, a szovhozok és a kolhozok. De az általános középfokú okta-

tás igazi történelmi feladatának megoldásáért a legfőbb felelősség természetesen a szovjet iskolák dolgozóira hárul. Középfokú oktatásunkban nem kevés a vitathatatlan eredmény. De vannak e munkában súlyos fogyatékosságok is, amelyeket a következő években le kell és le is lehet küzdeni. A diákok oktatása még mindig gyengén függ össze a korszerű, messzemenően gépesített termelés sokrétű szükségleteivel. A tantervek évről évre változnak, a programokat túlzsúfolják olyan kérdésekkel, amelyek mellőzhetők lennének, vagy amelyeket a mai tudomány szempontjából fontosabb kérdésekkel lehetne felcserélni. Több tantárgyból nincsenek állandó tankönyvek. Még sok a tennivaló ahhoz, hogy minden tanulót fegyelemre, szervezettségre, a tanulásban való állhatatosságra neveljünk. Még mindig keveset törődnek a tanulók testnevelésével és esztétikai nevelésével.

Az új ötéves terv időszakában lényegesen meg kell javítani a középiskolák munkáját. Erre nem szabad sajnálni az erőfeszítéseket: az iskola az ember egyéniségét formálja. Arra kell törekednünk, hogy iskoláink tartós ismereteket adjanak, beoltsák a serdülő nemzedékbe a munka szeretetét, a fejlett társadalmi kötelességtudatot, az ifjúságban kifejlesszék a kommunizmus építője erkölcsi kódexének követelményeiben előírt tulajdonságokat.

Persze, az iskolai oktató-nevelő munka tökéletesítése nem valamiféle kampány vagy soron következő átszervezés, hanem állandó alkotómunka, amelyet kapkodás nélkül, valóban tudományos alapon kell végezni.

Néptanítóink roppant fontos, valóban nemes feladatot végeznek. Tovább kell növelnünk a néptanító szerepét és tekintélyét. A pártszervezetek, a szovjetek és a szakszervezetek, a vállalatok, az intézmények, a kolhozok és a szovhozok kollektívái teremtsék meg a tanítók eredményes tevékenységéhez szükséges feltételeket, segítsék a tanítókat a serdülő nemzedék nevelésének nehéz, egyszersmind nemes munkájában.

Az ötéves terv időszakában a középiskolákból és a technikumokból évente 4—5 millió ember kerül ki. Nyilvánvaló, hogy a főiskolákra csak egy részüket lehet felvenni. Többségük a népgazdaságban áll munkába, s az ötéves tervben elő kell irányozni olyan intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik, hogy mindenki megtalálja helyét az életben.

Megnövekszik a *szakmai-műszaki képzés* jelentősége. A szakmunkásképző tanintézetekben az ötéves terv végére évi 1,7—1,8 millió

fiatal felvételét irányoztuk elő; ez szükségessé teszi a tanintézetek hálózatának bővítését, anyagi bázisuk erősítését.

A szovjet népgazdaságban nagyon hiányoznak középfokú szakképzettségű dolgozók. Ezért előirányoztuk, hogy a technikumi tanulók számát körülbelül 1,5-szeresére, 1970-ig 1 600 000 főre növeljük. Jól át kell gondolni és végre kell hajtani a technikumokban az egész oktatómunkának a mai követelményekkel összhangban álló tökéletesítését.

Az 1965—1966-os tanévben a szovjet főiskolákon 3 830 000 diák tanul. Az új ötéves terv végére a főiskolák első évfolyamaira évente 941 000 diák felvételét irányoztuk elő. Az ország főiskoláin összesen körülbelül 5 millió diák fog tanulni.

Emelni kell a szakemberképzés színvonalát. Ezt parancsolóan követeli az élet, a termelés fejlődése, a tudományos-technikai haladás. A főiskolák és a technikumok vértezzék fel növendékeiket marxista—leninista világnézettel, alapos elméleti és gyakorlati ismeretekkel. Az ország jó szakembereket, a termelés hozzáértő szervezőket vár a főiskolától, olyan szakembereket, akik tüzetesen ismerik a gazdaságtant, az irányítás módszereit, a tudományos munkaszervezés elveit.

Végre kell hajtani a főiskolai tanterveknek, a diákok és a tanárok munkaidő-számvetésének elemzését, ésszerűen kell beosztani az időt az előadásokra, a szemináriumokra, a gyakorlati munkára, a diákoknak a könyvtárban, a laboratóriumban stb. végzett önálló munkájára, s meg kell teremteni mindazon feltételeket, amelyek biztosítják a tanárok és a diákok alkotómunkáját.

Nekünk nagyszerű felsőoktatási intézményeink és tudományos kutatóintézeteink vannak. Hazánk méltán büszke kiváló tudósaira, akiknek neve bekerült a világtudomány történetébe, méltán büszke tehetséges fiatal tudósaira. Mégis, meg kell állapítanunk, hogy a tudományos kutatóintézetek munkájának szervezete, a káderek kiválasztása, az erők elosztása, a gazdasági és az erkölcsi ösztönzés formái gyakran nem segítik elő kellőképpen a tudományos kutatómunka javítását, új kutatások indítását, a bátor tudományos keresést, a termeléssel való szoros kapcsolatot, a tudomány és a technika vívmányainak a termelésben való alkalmazását. Úgy kell megszervezni a dolgot, hogy a tudományos kutatómunka, elsősorban a természettudományok és a technika területén, a társadalmi munka legeredményesebb területévé váljék. Ez nem egyszerűen óhaj, ez teljes mértékben megvalósítható követelmény, amelynek eleget kell tennünk.

Burzsoá ellenségeink az utóbbi időben azt kezdték állítani, hogy

pártunkat és a szovjet államot csak a műszaki tudományok és az ezekkel összefüggő természettudományos ágazatok érdeklik. Ez az állítás teljesen alaptalan. Egész tevékenységünk szilárd tudományos alapra, a társadalmi fejlődés leghaladóbb elméletére épül. A marxizmus—leninizmus tudomány, s mi ennek alapján irányítjuk a társadalom fejlődését és formáljuk az egyéniséget. A marxista—leninista filozófia már rég a tudományos kutatómunka módszertana lett valamennyi ismeretágban. A materialista történelemfelfogásra alapozott és a szocialista társadalom életének konkrét tényeit általánosító szociológiai kutatások napról napra nagyobb szerepet játszanak a gyakorlati politikai, termelési és nevelési kérdések megoldásában.

Országunknak óriási lehetőségei vannak a szocialista kultúra további fejlesztésére. Több mint 25 milliós munkás-paraszt származású, népi értelmiségi seregünk van. Valamennyi szövetségi és autonóm köztársaságban kiépítettük a kulturális és művészeti intézmények szerteágazó hálózatát. Korunk egyik jellegzetessége, hogy a dolgozók nagy tömegei kapcsolódnak be a művészeti alkotómunkába. A népi egyetemek, a népi színházak, filharmonikus társaságok, együttesek és más művészeti kollektívák munkájában mintegy 10 millió városi és falusi dolgozó vesz részt. A könyvkiadásnak, a mozinak, a rádiónak és a televíziónak nagy tere van országunkban. Ezek mind a nép eszmei és kulturális nevelésének hathatós tényezői, amelyeket teljes mértékben ki kell használnunk.

Jelenlegi gazdasági és kulturális színvonalunk, valamint gazdaságunk és kultúránk továbbfejlődése kedvező feltételeket teremt a kommunista építés egyik fontos feladatának megoldásához, ahhoz, hogy megszüntessük a különbséget a fizikai és a szellemi munka, illetve a város és a falu között. Az új ötéves tervnek nagy lépéssel kell közelebb vinnie bennünket e nagy szociális feladatok megoldásához.

Az irányelvek tervezete megteremti a szovjet kultúra és művészet továbbfejlesztésével összefüggő feladatok sikeres megoldásának anyagi alapját. A színházak, a klubok, a művelődési otthonok és a kultúrpaloták, a könyvtárak, a múzeumok és más városi és falusi népművelési intézmények egész szerteágazó hálózatát hatékonyan a dolgozók kommunista nevelésének, az életszínvonal emelésének, a népünkben bőven fellelhető képességek és adottságok fejlesztésének szolgálatába kell állítani. Az alkotó értelmiség, a kultúra minden munkása arra hivatott, hogy a szocialista rend kedvező feltételeit és lehetőségeit még jobban felhasználja a szovjet nép növekvő szellemi szükségleteinek teljesebb kielégítésére.

Az irányelvek tervezetének az élet- és kulturális színvonal emelését célzó intézkedései, mint már mondottam, óriási anyagi kiadásokat igényelnek. A párt Központi Bizottsága és a kormány azonban ezeket az intézkedéseket minimálisaknak tekinti. Tőlünk, munkánk eredményeitől függ majd, hogy már ebben az ötéves tervidőszakban milyen haladást tudunk elérni, s mit tehetünk még a népjólét növelése érdekében. Ha sikerül túlteljesítenünk az új ötéves tervnek a munkatermelékenység emelésére, az önköltség csökkentésére és a jövedelmezőség növelésére vonatkozó előirányzatait, akkor az államnak meglesznek az anyagi lehetőségei ahhoz, hogy további intézkedéseket is tegyen a nép életszínvonalának emelésére.

VIII. A SZOVJETUNIÓ KÜLFÖLDI GAZDASÁGI KAPCSOLATAINAK FEJLESZTÉSE

Elvtársak! A Szovjetunió az előző hétéves időszakban erőteljesen fejlesztette gazdasági kapcsolatait más országokkal. Államunknak ezen a téren kifejtett tevékenysége nemcsak a szovjet gazdaság további fellendülését mozdította elő, hanem a szocialista világrendszerhez tartozó országok egységének szorosabbra fűzéséhez, a szocialista világrendszer hatalmának növeléséhez, továbbá a független fejlődés útjára lépett fiatal ázsiai és afrikai nemzeti államok erősítéséhez és helyzetük megszilárdításához is hozzájárult. A Szovjetunió külföldi gazdasági kapcsolatai ma már nagy nemzetközi jelentőségű tényezővé váltak, s ez megfelel a békéért és a társadalmi haladásért vívott harc érdekeinek.

Külföldi gazdasági kapcsolatainkban a szocialista országok foglalják el a fő helyet: mintegy 70 százalékkal részesednek a Szovjetunió külkereskedelmi forgalmában. A szocialista államok közötti munkamegosztás egyre nagyobb szerepet játszik a népgazdaságnak a szükséges berendezésekkel és nyersanyagokkal való ellátásában, a lakosság különböző fogyasztási cikkekkel való ellátásának javításában. Elősegíti a technikai haladás meggyorsítását és a társadalmi termelés hatékonyságának növelését. Az önkéntességen és a teljes egyenlőségen alapuló nemzetközi szocialista munkamegosztás megkönnyíti, hogy mi és barátaink, a testvéri szocialista országok, gyorsabban haladjunk a közös cél, a kommunizmus felé.

Az új ötéves tervidőszakban tovább erősödnek gazdasági kapcsolataink a szocialista országokkal. Kiszélesítjük a tudományos és műszaki

együttműködést, növeljük az áruforgalmat. Az államközi gazdasági kapcsolatok gyakorlatában az országok egész csoportja most első ízben egyeztette öt évre előre ily óriási méretű kölcsönös áruszállításait. Az irányelvek tervezete magában foglalja a testvérországokkal kötött hosszú lejáratú kereskedelmi egyezmények teljesítését a kölcsönösség alapján.

A szocialista rendszer államaival folytatott együttműködés elő fogja mozdítani az új ötéves terv feladatainak megoldását. A Szovjetunió több mint 1000 komplett berendezést vásárol vegyipari, könnyű- és élelmiszeripari stb. vállalatok és üzemrészlegek számára. A testvérországok szállításai fogják fedezni tengeri teherhajók tekintetében szükségletünk 48 százalékát, fővonali és ipari villanymozdonyok tekintetében szükségletünk 40 százalékát, vasúti személykocsik tekintetében szükségletünk mintegy 36 százalékát stb. Ezenkívül sok közszükségleti cikket is vásárolunk, többek közt készruhákat, kötszövött-árukat, lábbelit, szövetet, élelmiszereket és vegyipari cikkeket. Ez lehetővé teszi lakosságunk igényének jobb kielégítését. Viszonzásképpen a szovjet szállítások fogják fedezni a KGST-államok alapvető szükségleteit sokféle berendezés- és gépfajtából, szilárd és folyékony üzemanyagból, kohászati nyersanyagokból és fémekből, gyapotból, fa-, cellulóz- és papíripari cikkekből, s néhány más fontos áruból.

A gazdasági együttműködés fejlesztése magától értetődően új kérdéseket is felvet. A szocialista országok jelenleg saját termelésükből és kölcsönös áruforgalmuk útján elégítik ki egész berendezés- és gépszükségletük több mint 95 százalékát. Ilyen körülmények között nagy felelősség hárul az iparra és a külkereskedelmi szervezetekre: biztosítaniuk kell a lehető legjobb minőségű áruk kölcsönös szállítását, mégpedig a kikötött határidőre. Biztosra vesszük, hogy az ipar és a külkereskedelem dolgozói nálunk és a testvéri országokban egyaránt kellő erőfeszítéseket tesznek majd ennek érdekében.

Az irányelvek tervezete a szocialista országoknak az ipari szakosítás és kooperáció elmélyülésében való érdekeltségét is figyelembe veszi. Természetes, hogy a szocialista termelési kooperáció minden egyes részvevő érdekeinek legszigorúbb figyelembevételén alapul.

Az új ötéves terv éveiben sokat kell tennünk a tudományos-műszaki együttműködés további bővítéséért is. A szocialista országokban az elméleti és az alkalmazott kutatások, a szerkesztési és tervezési munkák terén kifejtett erőfeszítések egybehangolása a szocialista világrendszer tartalékainak ésszerű hasznosítása szempontjából az egyik legfontosabb munkaterületté válik.

A szocialista országok közötti gazdasági kapcsolatok sokoldalú fejlesztése számunkra elsőrendűen fontos feladat, mert megfelel minden egyes ország és az egész szocialista világrendszer létfontosságú érdekeinek. Pártunk Központi Bizottsága és a szovjet kormány a proletár nemzetköziség lenini elveinek megfelelően továbbra is mindent megtesz a testvéri országok együttműködésének kiszélesítéséért, a szocialista közösség gazdasági erejének fokozásáért, egységének megszilárdításáért.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk a Szovjetunió és a független ázsiai, afrikai és latin-amerikai államok közötti gazdasági kapcsolatok bővítésének. Most ezek az országok — amelyeknek lakossága körülbelül az emberiség fele — az imperializmus elleni elkeseredett harc küzdőterévé váltak. A Szovjetunió és a fiatal nemzeti államok gazdasági együttműködése egyrészt megszilárdítja ezeknek az országoknak gazdaságát, másrészt a béke és a szabad, független fejlődéshez való jog biztosítására tett erőfeszítések fontos része.

Gazdasági téren a Szovjetunió és a fejlődő országok együttműködése olyan alapvető problémák megoldására irányul, mint a nemzeti ipar fontos ágazatainak megteremtése, műszaki és tudományos szakemberek képzése, a fejlődő országok világpiaci pozícióinak megerősítése. A Szovjetunió számára ez az együttműködés egyszersmind további lehetőségeket tár fel a nemzetközi munkamegosztás előnyeinek szélesebb körű hasznosítása tekintetében. Ezektől az országoktól egyre növekvő mértékben vásárolhatunk hagyományos árucikkeket: gyapotot, gyapjút, bőripari nyersanyagot, színesfém-koncentrátumokat, növényi olajat, gyümölcsöt, kávét, kakaóbabot, teát s más nyersanyagokat és késztermékeket.

Az ötéves terv éveiben lényegesen megnövekszik az áruforgalom a fejlődő országokkal. Mégpedig nemcsak az áruforgalom növekedéséről van szó, hanem olyan szerkezeti változásokról is, amelyek megfelelnek a fejlődő országok gazdaságában bekövetkező eltolódásoknak. Az ötéves terv irányelveinek tervezete a független nemzetgazdaságukat építő országokba irányuló gép- és berendezésexport lényeges bővítését irányozza elő. Fontos, hogy ennek megfelelően növekedjen a pótalkatrészek, anyagok és egyes nyersanyagfajták kivitele is.

A fejlődő országok szempontjából nagy jelentőségű nemzeti káderek képzése. Nemzeti káderek kialakítása nem kevésbé fontos feladat, mint nemzeti iparvállalatok létesítése. Nemzeti szakkáderek képzése tekintetében együttműködésünk az irányelvek tervezetének megfelelően tovább fejlődik.

Mi hiszünk az imperializmus ellen harcoló népek alkotóképességeiben, hiszünk igaz ügyük diadalában, s erőfeszítéseket teszünk avégett, hogy gazdasági együttműködésünk állandóan bővüljön.

A legutóbbi öt év folyamán több mint másfélszeresére bővült a Szovjetunió kereskedelme a tőkésországokkal, elsősorban Finnországgal, Franciaországgal, Olaszországgal, Japánnal, Angliával és Svédországgal. A Nyugat és a Szovjetunió kereskedelmi kapcsolatai azonban nem mentesek a mesterséges korlátozásoktól. Számos országban még felemelt vámok vannak a szovjet árukra. A Szovjetunió külkereskedelmének fejlődését az Egyesült Államok igyekszik megakadályozni, de ez meddő igyekezet. Csak kompromittálja magát azzal, hogy a XX. században sorompókat próbál felállítani a nemzetközi kereskedelem széles útjain.

A nemzetközi munkamegosztás objektív szükségletei kétségtelenül oda vezetnek, hogy a szovjet kivitel összetétele mindjobban meg fog felelni gazdaságunk jelenlegi struktúrájának és lehetőségeinek. S ha kereskedelmi partnereink figyelembe veszik a Szovjetunió népgazdaságában végbement és végbemenő változásokat, akkor ez lehetővé teszi majd, hogy többet vásároljunk a kapitalista országokban. Az ötéves terv irányelveinek tervezete a kapitalista országokkal lebonyolított áruforgalom további növelését irányozza elő. Feltételezzük, hogy a növekedést az előző évekhez képest még fokozottabban előmozdítják majd hosszú lejáratú kereskedelmi és hitelegyezmények, amelyek a Szovjetunióval fenntartott szilárd, kölcsönösen előnyös kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésében való érdekeltségét fejezik ki.

Napjainkban egyre nyilvánvalóbb, hogy a világon végbemenő tudományos-technikai forradalom megköveteli a szabadabb nemzetközi gazdasági kapcsolatokat, megteremti a szocialista országok és a kapitalista rendszer országai közötti széles körű gazdasági csere feltételeit. Másfelől ez a folyamat kedvezően befolyásolhatja a nemzetközi helyzetet.

A legutóbbi ötéves időszakban a külkereskedelem segítségünkre volt több fontos népgazdasági feladat megoldásában. Mi azonban még nem használjuk ki kellőképpen a külkereskedelmi kapcsolatok fejlesztése folytán kínálkozó lehetőségeket.

Itt az ideje, hogy kissé másként értékeljük a külkereskedelem szerepét. A külkereskedelmi szervezetek vezetői gyakran saját munkakörük keretei közé zárkóznak, nem veszik eléggé figyelembe, hogy tevékenységüket alá kell rendelniük az egész népgazdaság hatékonyságának növelésével összefüggő feladatoknak. Magától értetődik,

hogy a külkereskedelem távlati terve nem számolhat mindazon lehetőségekkel és változásokkal, amelyek a nemzetközi piacokon jelentkeznek, de éppen ezért nagyon fontos, hogy a külkereskedelem vezetői jól ismerjék gazdaságunk szükségleteit, s kezdeményezést tanúsítsanak a legelőnyösebb vásárlások és eladások kérdéseinek felvetésében. Másfelől az ipar vezetői gyakran még amolyan másodrendű dolognak tekintik a külkereskedelmet. Meg kell változtatnunk ezt a gyökerében helytelen nézetet, szorosabbra kell fűznünk az ipar és a külkereskedelem kapcsolatait.

Az új ötéves tervben rendszabályokat kell előirányoznunk az export és az import áruösszetételének lényeges javítására, hatékonyságuk növelésére, az exporttermékek minőségének javítására, a kereskedelmi módszerek tökéletesítésére, az importált cikkek helyesebb felhasználására. Az irányelvek tervezete kivitelünk lényeges növelését és hatékonyabbá tételét irányozza elő. Evégett biztosítani kell a gépek, berendezések és más készáruk exportjának gyorsabb fejlesztését, valamint az olyan nyersanyag-, félkészáru- és anyagfajták exportjának bővítését, amelyek nagy valutabevételt garantálnak. E fontos népgazdasági feladat megoldását a tervezést végző, valamint az ipari, külkereskedelmi és szállító szervek együttes és céltudatos tevékenységével érhetjük el.

Iparunknak a következő ötéves terv időszakában bekövetkező fejlődése a külkereskedelem számára újabb lehetőségeket teremt. Sok gépgyárunk ma is műszakilag tökéletes, eredeti konstrukciójú gépeket állít elő. Ezért még kevésbé békélhetünk meg azzal, hogy ez az elsőrendű minőségű termék — kiváló mérnökeink és munkásaink alkotó gondolkodásának és szakmai hozzáértésének eredménye — gyakran csupán azért nem jut el a külföldi piacra, mert kikészítésére, a műszaki dokumentáció csatolására, a reklámozásra nem fordítunk kellő figyelmet.

A legutóbbi időkig nem tulajdonítottunk kellő jelentőséget szabadalmak vételének és eladásának. Pedig ez az egész világon egyre nagyobb jelentőségű, és gyorsabban fejlődik, mint az iparcikkek kereskedelmi forgalma. Tudományos és műszaki kádereink, mint a gyakorlatban már bebizonyították, tökéletes gépeket és berendezéseket tudnak alkotni. Ezért méltó helyet foglalhatunk el, és kell is elfoglalnunk, a szabadalmak világpiacán. Külföldi szabadalmi jogok megvásárlása lehetővé teszi, hogy az új ötéves terv időszakában több százmillió rubelt takarítsunk meg, amit máskülönben tudományos kutatómunkára kellene fordítanunk.

Az új ötéves terv egyik nagy feladata az export szempontjából leghatékonyabb cikkek gyártásának bővítése. A minisztériumok és a tervező szervek feladata, hogy gondosan foglalkozzanak e probléma megoldásával. Az ipar vezetői tanulmányozzák, hogy milyen feltételek mellett értékesíthetik termékeiket mind az országban, mind pedig külföldön, a Külkereskedelmi Minisztérium pedig köteles megadni nekik a szükséges tájékoztatást.

A külföldi gazdasági kapcsolatok munkánk fontos szakaszát jelentik. Az itt tevékenykedő dolgozók nagy állami feladatot teljesítenek. Segíteni kell őket. Fel kell karolni kezdeményezéseiket. A Szovjetunió külföldi gazdasági kapcsolatainak sikeres fejlesztése, hatékonyságuk növelése elő fogja mozdítani a szovjet népgazdaság további fellendülését, a szovjet külpolitika lenini irányvonalának következetes érvényesítését.

IX. AZ ÖTÉVES TERV NEMZETKÖZI JELENTŐSÉGE

Elvtársak! Pártunk kongresszusai mindenkor nagy figyelmet keltettek külföldön. A Szovjetunió nagy gazdasági és katonai potenciállal rendelkező, óriási nemzetközi jelentőségű szocialista nagyhatalom. Külföldi barátaink — márpedig a földkerekség minden részén vannak barátaink — az új szovjet ötéves tervben egy olyan nép további sikereinek zálogát látják, amely a történelemben elsőként építette fel a szocializmust és fogott hozzá a kommunista társadalom építéséhez. Osztályellenségeink egyre inkább kénytelenek számolni a szovjet állam sikereivel.

A szocializmus és a kommunizmus útját járó győztes munkásosztály példájának ereje az egyik legfontosabb olyan tényező, amely elősegíti a forradalmi világfolyamat fejlődését. Teljes joggal mondhatjuk, hogy népgazdasági terveink, elért sikereink a szocializmus és a kommunizmus legjobb agitátorai és propagandistái az egész világ sokmilliós dolgozó tömegei között. Minden eddiginél inkább érezzük, milyen mély értelme volt Lenin szavainak, amikor kijelentette, hogy szocialista államunk gazdaságpolitikájával gyakorolja a legfőbb hatást a nemzetközi forradalomra. Lenin rámutatott, hogy a szocializmus a munka magasabb fokú termelékenységét hozza létre, mint a kapitalizmus, és a két rendszer gazdasági versenyét történelmileg törvényszerű folyamatnak tekintette.

Országunk a kapitalizmussal már a belső ellenforradalom és a

külső intervenció szétzúzása után, már akkor versenyre kelt, amikor a szovjet nép pártja vezetésével hozzáfogott, hogy a gyakorlatban is megvalósítsa a szocializmus egy országban való felépítésének lenini eszméjét. Persze, eleinte nem tűzhettük ki konkrétan azt a feladatot, hogy túl kell szárnyalni a kapitalista világ leggazdagabb államait. De ahogy gazdasági pozícióink megszilárdultak, ez a feladat egyre reálisabbá vált.

A Szovjetunió ipari potenciáljának szüntelen növekedését tanúsítják például az acélgyártás adatai. 1928-ben a világ acéltermelésében való részesedésünk mindössze 3,9 százalék volt, most pedig csaknem 20 százalék. 1928-ban acélgyártásunk az amerikainak csak 8 százaléka volt, s az acélgyártásban lényegesen elmaradtunk, külön-külön is Anglia, Franciaország és Németország mögött, 1965-ben pedig elértük az Egyesült Államok acélgyártásának 75 százalékát, s jelentősen túlszárnyaltuk Anglia, Franciaország és a Német Szövetségi Köztársaság együttes acéltermelését.

A kapitalista rendszer gyógyíthatatlan szervi bajokban szenved. Sem a gazdaság állami szabályozásának kísérletei, sem más olyan tényezők, amelyekhez a polgári közgazdászok reményeket fűznek, nem biztosíthatják a gazdasági fejlődés spontán jellegének megszüntetését, nem teszik lehetővé az állandó gazdasági fejlődést, a gazdasági fejlődés egyenetlenségeinek leküzdését, a kapitalizmusra jellemző antagonisztikus osztályellentétek felszámolását. Az Egyesült Államokban az 1948-tól 1961-ig terjedő időszakban négy ízben került sor túltermeléssel összefüggő gazdasági visszaesésre. A tőkésországok ipari termelésének növekedése, amely a nyugat-európai országokban egyes években elérte a 8—10 százalékot, sőt, Japánban a 15 és még több százalékot, időnként erősen lelassult. Az utóbbi egy-két év folyamán Nyugat-Európában és Japánban a gazdasági fejlődés ütemének lényeges lassúbbodása tapasztalható.

Egészében véve azt mondhatjuk, hogy a háború utáni tapasztalatok a kapitalista világ gazdasági, s egyszersmind politikai helyzetének ingatagságáról tanúskodnak.

Ami a szovjet gazdaságot illeti, teljes joggal állapíthatjuk meg, hogy szakadatlanul fejlődött, mégpedig gyors ütemben. Ha megoldjuk az új ötéves terv feladatait, még jobban megnövekszik országunk gazdasági ereje, s a nemzetközi erőviszonyok még inkább a béke és a szocializmus javára tolódnak el.

Mindenki jól tudja, hogy a gazdasági helyzettől függ az állam védelmi ereje is. Különösen igaz ez a mi korunkban, amikor a fegy-

verek egyre bonyolultabbak és drágábbak, s gyártásuk a tudomány és a technika magas színvonalát igényli. Gazdaságunk fejlesztésével egyszersmind a Szovjetunió honvédelmét erősítjük, s az egész szocialista tábor hatalmát növeljük. Népünk és más népek forradalmi vívmányai veszélybe kerülnének, ha ezeket nem fedezné közvetlenül vagy közvetve a szocialista közösséghez tartozó országok, elsősorban a Szovjetunió óriási katonai ereje. Az imperialisták olykor csak azért nem merik megtenni azt, amit szeretnének, mert jól tudják, hogy nagy a kockázat.

A Központi Bizottság beszámolója, amelyet Brezsnyev elvtárs terjesztett a kongresszus elé, minden vonatkozásban elemezte a mai helyzetet. A világhelyzetet ma az jellemzi, hogy tovább növekednek ugyan a szocializmus és a haladás erői, viszont a világreakció kísérleteket tesz pozícióinak megszilárdítására, sőt, ahol lehet, ellentámadással próbálkozik, hogy visszaszerezze, amit elveszített. Az imperialisták, elsősorban az amerikai imperialisták és nyugatnémet szövetségeseik agresszív politikája akadályozza sok időszerű probléma megoldását.

Délkelet-Ázsiában az Egyesült Államok nyílt agresszióhoz folyamodott, amely baljós árnyékot vet az egész nemzetközi helyzetre. A Szovjetunió nagy támogatásban részesíti Vietnam szabadságszerető népét. Ezt a támogatást továbbra is megadjuk a szükséges mértékben, mindaddig, amíg a vietnami nép győzelmesen be nem fejezi a beavatkozókkal vívott hősies harcát.

A vietnami háború ürügyül szolgált az Egyesült Államoknak arra, hogy megkezdje a fegyverkezési hajsza újabb szakaszát. Washingtonban terveket dolgoznak ki a fegyveres erők további növelésére. A kongresszus a vietnami háború céljaira több mint 13 milliárd dollár pótelőirányzatot szavazott meg, s a közlemények szerint a következő költségvetési évben a közvetlen katonai kiadások összege meghaladja majd a 60 milliárd dollárt.

Ilyen körülmények között természetesen nem engedhetjük meg magunknak, hogy kevesebb gondot fordítsunk országunk honvédelmének erősítésére. Szem előtt tartjuk, amit Lenin mondott annak idején: „A békés építést megkezdve, mindent elkövetünk, hogy megszakítás nélkül folytassuk ezt a munkát. De azért legyenek résen, elvtársak, úgy óvják hazánk védelmi erejét, mint a szemük világát! Ne feledjék, hogy amikor munkásainkról és parasztjainkról és a vívmányaikról van szó, éberségünknek egy pillanatra sem szabad ellankadnia."

Pártunk Központi Bizottsága és a szovjet kormány változatlanul egyik legfontosabb feladatának tekinti a szocializmus védelmére, a szovjet nép békés munkájának oltalmazására hivatott fegyveres erőink fejlesztését.

Tény, hogy népgazdaságunk fejlődése egyre nagyobb befolyást gyakorol a Szovjetunió nemzetközi helyzetére és az egész világhelyzetre. De tény az is, hogy a világhelyzet ugyancsak befolyásolja a mi terveinket, gazdasági fejlődésünk menetét, ütemét és perspektíváit. Ha minden kizárólag tőlünk függne, mi feltétlenül lényegesen korlátoznánk katonai kiadásainkat, s ennek megfelelően növelnénk a beruházásokat a népgazdaság békés ágazataiban, s tovább növelnénk a fogyasztás hányadát a nemzeti jövedelemben. Nemegyszer megmondtuk, s most újra megismételjük, hogy károsnak és veszélyesnek tartjuk a fegyverkezési hajszát, amelybe az imperialista hatalmak, elsősorban az Egyesült Államok sodorták az emberiséget. A Szovjetunió mindent elkövetett és mindent elkövet annak érdekében, hogy véget vessen az emberi munka, energia és eszközök ilyen értelmetlen fecsérlésének.

Akárcsak a múltban, most is kijelentjük, hogy a Szovjetunió politikája a béke megvédésének politikája, mindama erők elleni harc politikája, amelyek az emberiséget a háború útjára szeretnék taszítani. Legfőbb gondunk, hogy elhárítsuk egy újabb világháború veszélyét. Minden olyan kezdeményezés, amelynek célja valóban a béke megőrzése és erősítése, nálunk kedvező visszhangra és támogatásra talál. A Szovjetunió kész együttműködni minden olyan kormánnyal, amely a nemzetközi feszültség enyhítésének és a biztonság megszilárdításának álláspontján van, vagy erre az álláspontra helyezkedik.

Változatlanul törekedni fogunk arra, hogy a különböző társadalmi rendszerű államok viszonyát a békés egymás mellett élés elvei határozzák meg. A nemzetközi helyzet megjavítására vonatkozóan az SZKP Központi Bizottságának beszámolójában kifejtett program megvalósítása a lehető legjobban szolgálná ezt a célt.

Mi, kommunisták, a nemzetközi helyzet minden bonyolultsága dacára megalapozott optimizmussal tekintünk a jövőbe. Ma, amikor hazánk erejének virágjában van, amikor a szocializmus a világ sok országában győzött, amikor ezen a kongresszuson küldöttségük által képviselt oly sok szövetségesünk és barátunk van, amikor a kommunista mozgalom a földkerekség valamennyi kontinensére kiterjedt, kijelentjük: az agresszorokat meg lehet és meg kell fékezni, egy újabb világháborút el lehet és el kell hárítani.

E lehetőség valóra váltása érdekében az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány szorgalmazza, hogy az újabb világháború ellenzői hozzanak létre szilárd és megbízható frontot. Abból indulunk ki, hogy minél szélesebb lesz ez a front, annál nehezebben valósíthatják meg a béke ellenségei terveiket. A béke őszinte barátai, akik minden országban óriási többségben vannak, számíthatnak arra, hogy a Szovjetunió végsőkig védelmezni fogja az egyetemes békét és a népek biztonságát.

Mi, szovjet kommunisták, mindig internacionalisták voltunk és leszünk. Ezért a belső kérdések megoldásában abból indulunk ki, hogy terveinknek és tetteinknek elő kell segíteniük a szocialista közösség, a nemzetközi munkásosztály, a nemzeti felszabadító mozgalom újabb sikereit. Nem kétséges, hogy a szovjet gazdaság további fellendítésére és hatékonyságának növelésére vonatkozóan a pártkongresszuson megvitatott nagy program végrehajtása komoly kihatással lesz a világhelyzetre.

Őszintén örülünk, hogy sok testvérpárt küldöttei felszólalásukban nagy figyelmet szentelnek a szovjet népgazdaság további fejlődésével kapcsolatos kérdéseknek. Teljes joggal mondhatjuk, hogy aktív részt vesznek az ötéves terv megvitatásában. Ez arról tanúskodik, hogy új népgazdasági tervünk nemcsak a Szovjetunió népeinek szívügye. Valamennyi testvérpárt tagjai, a Szovjetunió barátai, az egész világon minden haladó ember szívéhez közel állónak tekinti ezt a tervet. Pártunk Központi Bizottsága és a szovjet kormány nevében szeretnék forró köszönetet mondani vendégeinknek, a testvérpártok képviselőinek azért, hogy nagy érdeklődést tanúsítanak népgazdaságunk további fejlődésének programja iránt, hogy sikereket kívánnak a teljesítéséhez.

*

Elvtársak! Az új ötéves terv feladatai óriásiak és nagyszerűek. Sokkal többet kell majd tennünk, mint az előző ötéves időszakban. Az irányelvek tervezetében megjelölt feladatok valóra váltása újabb lendületet ad a kommunizmus építésének, ami a munkásosztály, az egész szovjet nép nagy célja. Ennek rendeljük alá a kommunizmus építésének élén haladó pártunk egész sokrétű tevékenységét.

A kommunizmus számunkra nem elvont eszmény, hanem objektív történelmi szükségszerűség, a dolgozók millióinak az emberi boldogság, az ember jóléte és sokoldalú, szabad fejlődése érdekében kifejtett mindennapi, élő tevékenysége.

Az ötéves terv feladatait nem önkényesen határoztuk meg. Ezek a feladatok egyenesen következnek az új társadalom építésében szerzett gyakorlati tapasztalatok általánosításából, a társadalmi és gazdasági fejlődés mostani szakaszában jelentkező objektív tendenciák és szükségletek tudományos elemzéséből.

A feladatok megvalósítási útjainak és méreteinek megválasztásánál nincs és nem is lehet helye szubjektivizmusnak. Óhajainkat nem tüntethetjük fel valóságnak. Persze szeretnénk, ha mielőbb megoldhatnánk minden olyan problémát, amely fejlődésünk közben felhalmozódott. De minden olyan lépést, amelyet megoldásuk érdekében teszünk, sokoldalúan meg kell indokolni, e lépéseknek a már elért eredményeken, a reális lehetőségeken kell alapulniuk, s ezeket a lehetőségeket közös munkánk teremti meg.

Az ötéves terv szilárd alapot teremt a mezőgazdasági termelés egyenletesen gyors ütemű fejlesztéséhez, a társadalmi termelés két létfontosságú területének, az iparnak és a mezőgazdaságnak egybehangolt fejlesztéséhez. Ez lehetővé teszi, hogy lényegesen közelebb kerüljenek egymáshoz a város és a falu élet- és munkakörülményei. Az új ötéves terv e tekintetben különös jelentőségre tesz szert.

A tudományos és technikai haladás következtében a társadalomnak fokozottabb szüksége van képzett, kiváló képesítésű és munkájukat alkotóan végző dolgozókra. Társadalmi rendszerünk a legkedvezőbb feltételeket teremti meg az ilyen típusú dolgozók kineveléséhez. A gazdaság szükségleteinek és a szociális lehetőségeknek harmonikus összhangja biztosítja a feltételeket ahhoz, hogy még inkább leküzdjük a szellemi és a fizikai munka közötti lényeges különbségeket. Az új ötéves terv nagy lépést jelent majd e történelmi feladat teljesítésének útján. Ez is nagy jelentőséget ad az ötéves tervnek.

E nagy feladatok megoldása során társadalmunk szociális tekintetben még egyöntetűbbé válik, ami elengedhetetlen feltétele a kommunizmus felé haladásunknak.

Bármilyen megalapozott valamely terv, nem lehet sikerrel teljesíteni, ha valóra váltása nem az egész nép szívügye. Elsőrendű gazdasági-politikai feladatunk, hogy mozgósítsuk és irányítsuk a nép alkotóerőit a népgazdaság minden egyes szakaszán, fokozzuk minden kommunista, minden egyes dolgozó aktivitását, kezdeményezőkészségét, újra törekvését és nagyfokú felelősségérzetét.

Elvtársak! Csaknem fél évszázad telt el azóta, hogy hazánk a szocialista fejlődés útjára lépett.

Nehéz és járatlan út volt ez. Ma már a Szovjetunió olyan hatalmas

szocialista állam, amely más szocialista országokkal együtt halad közös, nagy cél felé.

Országunk minden győzelmét a lenini párt bölcs vezetésének, a marxizmus—leninizmus iránti megingathatatlan hűségének és a párt azon képességének köszönheti, hogy mindenkor támaszkodni tudott — mint Vlagyimir Iljics Lenin mondotta — a legcsodálatosabb erőre, a munkások és a parasztok erejére.

Népünk a marxizmus—leninizmus örökké élő, mindenkor alkotó forradalmi tanítása alapján, a párt vezetésével újabb győzelmeket arat majd a kommunizmus építésében.

Éljen dicső lenini pártunk!

Éljen a kommunizmust építő nagy szovjet nép!

N. G. JEGORICSEV ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 30.)

Elvtársak!

A Központi Bizottság beszámolója, amelyet Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottságának első titkára terjesztett elő, összegezte a párt általános irányvonalának érvényesítéséért folytatott harc eredményeit, s marxista—leninista szemszögből mélyrehatóan elemezte a XXII. kongresszus óta eltelt négy és fél esztendő nagy és fontos eseményeit.

A beszámoló nagy megelégedéssel tölt el bennünket. Van mivel büszkélkednünk. Sokat tettünk ezekben az években, jóllehet utunkon nehézségekbe is ütköztünk, kudarcok is adódtak, s ez kétségtelenül megnehezítette munkánkat. Pártunk és egész országunk életében fontos esemény volt az SZKP Központi Bizottságának 1964 októberi plénuma, amely felszámolta a szubjektivizmus következményeit, s rendkívül kedvező helyzetet teremtett ahhoz, hogy valóban tudományos alapon lássunk hozzá a kommunista építés időszerű feladatainak megoldásához. A Központi Bizottság 1965 márciusi és szeptemberi plénumának határozatai széles távlatokat nyitottak a mezőgazdaság és az ipar kommunista átalakítása előtt.

A Szovjetunió bonyolult nemzetközi helyzetben építi a kommunizmust. Ez megköveteli, hogy a párt bölcs és rugalmas külpolitikát folytasson. S a Szovjetunió Kommunista Pártja tényleg kitartóan harcol a béke erősítéséért, állhatatosan arra törekszik, hogy kedvező külpolitikai feltételeket teremtsen hazánk és valamennyi szocialista ország sikeres fejlődéséhez.

Brezsnyev elvtárs meggyőzően mutatta ki a beszámolóban, hogy az SZKP fennen hordozza a marxizmus—leninizmus és a proletár internacionalizmus zászlaját, türelmesen és következetesen igyekszik erősíteni a kommunista világmozgalom sorainak egységét, egybefogja az antiimperialista erőket, s állandóan támogatja a társadalmi és nemzeti felszabadulásukért harcoló népeket.

A moszkvai pártszervezetben nemrég fejeződtek be a beszámolók és a választások. A fővárosi kommunisták 730 000 főnyi serege, akárcsak egész pártunk és népünk, teljesen egyöntetűen és egységesen, nagy lelkesedéssel hagyta jóvá az SZKP Központi Bizottságának lenini irányvonalát. Egyöntetűen támogatták a moszkvai kommunista és pártonkívüli dolgozók az új ötéves terv kongresszusi irányelveinek tervezetét.

Elvtársak! A moszkvai küldöttség javasolja, hogy a kongresszus teljes egészében hagyja jóvá az SZKP Központi Bizottságának a beszámolási időszakban folytatott politikáját, s ugyanígy a gyakorlati tevékenységét.

A főváros dolgozói méltóképpen hozzájárulnak az ország gazdaságának, tudományának és kultúrájának fejlesztéséhez. A moszkvaiak, akárcsak a leningrádiak, akikkel versenyben vagyunk, két évvel a határidő előtt teljesítették hétéves tervüket a termelékenység emelése tekintetében és öt hónappal előbb az ipari termelés növelése tekintetében. Moszkva ipara tegnap, a kongresszus megnyitásának napján, teljesítette idei első negyedévi tervét.

Hála a Központi Bizottság és a kormány állandó segítségének és gondoskodásának, példátlanul gyors ütemben halad előre a főváros rekonstrukciója, nagy arányokban folyik a lakóházak, kulturális és szociális intézmények építkezése, szakadatlanul fejlődik a városgazdaság és a szolgáltatás minden ága.

A városfejlesztési terv beruházási előirányzatát a hétéves terv időszakában 117 százalékra teljesítettük. Ebben az időszakban körülbelül 3 millió moszkvai, a főváros lakosságának több mint 45 százaléka költözött új lakásba. Mindamellett a lakáskérdés még mindig sok gondot okoz.

Elvtársak! A beszámolóban szó volt arról, hogy tovább kell fejleszteni a párt általános irányvonalát a bel- és külpolitikában s a pártéletben. A beszámoló felvetette az ezzel kapcsolatos alapvető, elvi kérdéseket. Engedjék meg, hogy kitérjek néhányra a beszámolóban felvetett sarkalatos, elvi kérdések közül.

Ez idő szerint a moszkvai pártszervezet gazdasági téren abban látja feladatát, hogy újabb tartalékokat és lehetőségeket kutasson fel és mozgósítson az új ötéves terv túlteljesítéséhez.

A moszkvaiak nagyarányú kongresszusi munkaversenyt folytatnak. Élenjáró leningrádi és moszkvai vállalatok kezdeményezésére takarékossági tömegmozgalom indult. Ebben az évben legalább 24 000 tonna vasat, acélt és színesfémet, negyedmilliárd kilowattóra villa-

mos energiát, több mint 80 000 tonna fűtőanyagot stb. fogunk megtakarítani.

Mennyire igaza volt Leninnek, amikor „nagy kezdeményezésnek" nevezte az első kommunista szombatokat, s azt tartotta, hogy a kommunizmus ott kezdődik, ahol az egyszerű munkások törődni kezdenek minden pud gabonával, szénnel és vassal! Iljics hangsúlyozta, hogy az igazi kommunista társadalomra ez mindig jellemző lesz. Országunkban ma millió és millió dolgozó törődik a nép vagyonával, s a megtakarítás már nem pudokkal, hanem ezer és millió tonnákkal mérhető.

Az első kommunista szombatokból azóta tömegmozgalom, kommunista munkamozgalom fejlődött ki. Ehhez a mozgalomhoz csupán Moszkvában több mint 2 millió dolgozó csatlakozott. S az élet egyre jobban sürgeti, hogy a kommunizmus építésének időszakában a szocialista munkaversenyről át kellene térni annak magasabb formájára, a kommunista munkaversenyre, annál inkább, mert szervezési szempontból is jobb lenne egy versenyforma kettő helyett.

Óriási gazdasági eredménnyel jár az a minőség javítására indított mozgalom, amely Moszkvában a XXII. kongresszus előestéjén bontakozott ki. Ennek eredményeként a népgazdaság évenként körülbelül 350 millió rubelt takarított meg, s még bőven vannak tartalékaink ezen a téren.

Már megszerzett tapasztalataink alapján új feladatul tűzhetjük ki, hogy az ötéves tervidőszakban az alapvető moszkvai gyártmányfajtákat a jelenleg elképzelhető legmagasabb minőségi színvonalra emeljük. Az igazgatás ágazati rendszere kedvező feltételeket teremt ehhez. Sajnos, ez idő szerint még nagy nehézségekbe ütközik a minőség javítása, mert korántsem mindig van meg a kellő kölcsönös megértés a kooperáló vállalatok között. Ezért nagyon időszerűnek tartjuk, hogy országosan kibontakozzon a harc a jó minőségért, s ne legyen kampány jellegű, hanem álljon állandóan előtérben és a pártszervezetek irányítása alatt.

Mint a beszámoló megállapítja, a bővített újratermelés ütemének meggyorsítására és a dolgozók szükségleteinek teljesebb kielégítésére szolgáló óriási tartalék — az optimális fejlesztési arányok szigorú betartása valamennyi népgazdasági ágban. Mint tudjuk, az ipar „A"- és „B"-csoportjának néhány évvel ezelőtti indokolatlanul éles szembeállítása egyik fő oka volt a népgazdaságban kialakult aránytalanságoknak, megnehezítette a hétéves terv néhány fontos feladatának teljesítését. Ezért népünk teljes mértékben támogatja a párt Köz-

ponti Bizottságának irányvonalát, amelynek megfelelően általánosan fel kell lendíteni a mezőgazdaságot, s növelni kell a közszükségleti cikkek termelését.

A Központi Bizottság és az Elnökség minden elhamarkodottság és indokolatlan előreszaladás nélkül, szívósan és következetesen harcol a nehézségek ellen, és sokat tesz a dolgozók életszínvonalának emelése érdekében. Az utóbbi évek folyamán országszerte észrevehetően javult a lakosság iparcikk- és élelmiszer-ellátása. De nyilván még jobban lehetne növelni a fogyasztási cikkek termelését, ha a gépgyártás, az elektrotechnikai és a gépkocsiipar, a műszeripar és más ágazatok vállalatainak többsége szintén ráállna erre. Ez semmiképpen sem akadályozná a szóban forgó vállalatokat abban, hogy sikeresen teljesítsék alapvető feladataikat. Már vannak is ilyen tapasztalataink. Például a Lihacsov Autógyár évente csaknem 140 000 korszerű hűtőgépet, a Vlagyimir Iljics Gyár pedig több mint 50 000 kitűnő mosógépet bocsát ki.

A moszkvai pártszervezet most, a minisztériumokkal karöltve, újabb intézkedéseket hajt végre abból a célból, hogy a termelés belső lehetőségeinek jobb kihasználása révén a szó szoros értelmében minden vállalat növelje a közszükségleti cikkek kibocsátását. Korai volna még összefoglalni az eredményeket. Azt azonban előrebocsáthatom, hogy számos ágazatban csupán az idei növekedés 20—30 százalék vagy még ennél is több.

Nem hangzatos frázisokkal, hanem — mint Lenin is mondta — ilyen egyszerű, hétköznapi tettekkel emelhetjük reálisan a dolgozók életszínvonalát, s növelhetjük egyúttal a felhalmozást is a népgazdaság fejlesztéséhez.

Véleményem szerint az ország régi nagy gazdasági körzetei, amilyen például Moszkva és Leningrád — tekintve, hogy itt megvannak a szükséges szakemberek és a megfelelő termelési tapasztalatok, sok a tudományos intézmény, s a dolgozók megfelelő szociális körülmények között élnek —, sokkal nagyobb mértékben járulhatnak hozzá a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtéséhez, ha kidolgozzák számukra iparuk fejlesztésének és rekonstrukciójának pontos irányelveit, és a lehető legésszerűbben használják fel munkaerő-tartalékaikat. Helytelen volt a korábbi irányvonal. Mesterségesen akadályozták a moszkvai ipar rekonstrukcióját, s ez objektíve a fővárosi vállalatok műszaki elmaradására vezetett.

Elvtársak! Mindamellett a mezőgazdaság és az ipar fejlesztése szempontjából az 1965 márciusi és szeptemberi plénum határozatainak

végrehajtása a legfontosabb. Ez kétségtelenül nagy gazdasági eredményeket hoz majd a legközelebbi években. Ezek a határozatok világszerte élénk érdeklődést keltettek. Értékelésük azonban természetszerűleg eltérő. Barátaink üdvözlik, ellenségeink szapulják. Egyesek még olyasmivel is próbálják vádolni pártunkat, hogy eltávolodik a leninizmustól. S még más bűnöket is olvasnak a fejére. De népünk és pártunk szemében ezek a határozatok a népgazdaság fellendítésének és a népjólét növelésének hathatós eszközei. Népünk és pártunk a népgazdaság pártirányításának további tökéletesítését látja bennük. Végrehajtásuk megteremti a munka erkölcsi és anyagi ösztönzőinek egyedül helyes és ésszerű összeegyeztetését. Így valósul meg legteljesebben a szocializmus elve, a „mindenki képességei szerint, mindenkinek munkája szerint" elv, amelyet a nagy Marx alapozott meg.

S ez már nemcsak elmélet. Az iparban, a közlekedésben, az építőiparban, a kereskedelemben és a városgazdaságban megkezdett széles körű kísérletek eredményei meggyőznek bennünket moszkvaiakat az új módon végzett munka előnyeiről. Csak az a fontos, hogy idejében és szigorúan tudományos alapon szabják meg a nagykereskedelmi árakat, s dolgozzák ki a fő normatívákat. Ez elsősorban tudósainktól, különösen közgazdászainktól és az államapparátus dolgozóitól függ.

A Központi Bizottság szeptemberi plénuma megállapította, hogy az utóbbi években új jelenséggel találtuk szembe magunkat. Az ipari beruházások nem hozták meg a várt eredményt, s a termelés növekedése némileg lassult. A beszámoló részletesen elemezte e jelenség okait. Én csak egy ilyen okra szeretnék kitérni.

Nálunk történelmileg rövid idő alatt élenjáró technika jött létre és kialakultak a hozzáértő káderek. Ezt pártunk és népünk óriási alkotó munkája tette lehetővé. De azt hiszem, hogy egy időben némileg lebecsültek egy igen fontos marxista—leninista tételt, azt, hogy a szocializmusban a termelőerők rendkívül gyors fejlődésének teljesen összhangban kell lennie a termelési viszonyok tökéletesítésével, s hogy ehhez — először a történelemben — a szocialista termelési mód teremt meg minden feltételt, persze nem automatikusan. A tudomány szerepének marxista—leninista felfogása mindenekelőtt azt igényli, hogy elméletileg, mélyrehatóan tanulmányozzuk és általánosítsuk az ország gazdasági életében végbemenő igen bonyolult folyamatokat. De az utóbbi időben sok szó esik a közgazdasági elmélet elmaradásáról. Gyengén fejlődik a termelés szervezésének és főleg a korszerű szocialista vállalat igazgatásának tudománya. Hosszú ideig

nem fordítottunk kellő gondot a tudományos munkaszervezés problémáinak kidolgozására. Nincs kidolgozva a vállalatvezetők képzésének rendszere sem.

A szocialista termelési móddal foglalkozó marxista—leninista tudomány továbbfejlesztése rendkívül fontos abból a szempontból, hogy egyre sikeresebben oldjuk meg a kommunista társadalom általánosan kibontakozó építésének feladatait.

A Központi Bizottság 1965 márciusi és szeptemberi plénuma meggyőzően mutatta ki, milyen óriási lehetőségeket teremtünk népgazdaságunk fejlődésének meggyorsításához, ha átgondoltan, marxista—leninista módon nyúlunk a szocialista gazdaság időszerű feladatainak megoldásához.

Elvtársak! A Központi Bizottság márciusi és szeptemberi plénumának határozatai és a végrehajtásukra irányuló munka jelentik ma tulajdonképpen pártunk gazdaságpolitikájának lényegét. Ezek a határozatok a Központi Bizottság 1964 októberi plénuma nélkül elképzelhetetlenek.

Az októberi plénum a XX. kongresszus szellemében meggyőzően tanúsította, hogy a Központi Bizottság valóban szigorúan a pártdemokrácia lenini elveihez tartja magát. Ez a plénum gyakorlatias, nyugodt, alkotó légkört teremtett a pártban és az országban. A Központi Bizottság, az Elnökség és a Titkárság vezetési stílusát ma az jellemzi legjobban, hogy átgondoltan, realisztikusan fognak hozzá a fontos és bonyolult gazdasági és politikai problémák megoldásához, kollektív munkát végeznek, minden vonatkozásban és mélyrehatóan tanulmányozzák a közvéleményt, a tudomány és a gyakorlat eredményeit, s kitartóan javítják a vezetés formáit és módszereit.

Az októberi plénum hangsúlyozta, hogy a pártban a kollektív vezetés a mai idők elengedhetetlen követelménye, de egyben rámutatott, mennyire fontos az a lenini tétel, hogy a kollektív vezetést helyesen össze kell egyeztetni a káderek egyszemélyi felelősségével. Ebből kiindulva a moszkvai küldöttség támogatja azt a javaslatot, hogy vissza kell állítani a pártban az SZKP Központi Bizottságának Politikai Bizottságát, úgy, ahogy Lenin idejében volt. Ez vitathatatlanul növelni fogja a kollektív vezetés legfontosabb pártszervének jelentőségét, s jobban tükrözi majd tevékenységének jellegét. De nyilván helyes visszaállítani a Központi Bizottság főtitkári tisztségét is, amelyet a XI. kongresszus után Vlagyimir Iljics kezdeményezésére létesítettek.

Elvtársak! A szervezeti szabályzat javasolt módosításai hozzájárulnak majd a párton belüli demokrácia további kiszélesedéséhez, az

alapszervezetek és minden egyes párttag kezdeményezésének és aktivitásának fejlődéséhez, s lehetővé teszik, hogy jobban neveljük a káderekét és gondosabban foglalkozzunk velük. Mindez előmozdítja majd a pártmunka stílusának és módszereinek javulását, s a kommunista építés pártirányításának magasabb színvonalra emelkedését. Ezért a moszkvai küldöttség támogatja és elfogadásra ajánlja ezeket a módosításokat.

Egész pártunk és egész népünk őszinte helyesléssel és nagy bizalommal fogadta a Központi Bizottság októberi plénumát és ezt követő plénumait, valamint a Központi Bizottság gyakorlati tevékenységét. Külföldön azonban egyeseknek nem nyerte el a tetszését a Központi Bizottság irányvonala. Ez érthető is, mert hiszen mennél erősebb az SZKP, annál nagyobb a tekintélye, s ellenségeink annál ádázabb támadásokat indítanak ellene.

Az utóbbi időben divat lett az úgynevezett sztálinizmus elemeit keresni országunk politikai életében, s velük mint valami madárijesztővel riogatni közvéleményünket, különösen értelmiségünket. Hiába minden, urak! — mondjuk mi. Senkinek sem sikerül befeketíteni a nemzetközi kommunista mozgalom élenjáró osztagát, a Szovjetunió Kommunista Pártját, amelyet a nagy Lenin alapított.

Pártunk határozottan elvetette a személyi kultuszt, a pártélet és a szocialista törvényesség lenini normáinak és elveinek megsértését, s mindazt, ami akadályozta előrehaladásunkat. Ehhez a múlthoz nincs többé visszatérés! Biztos garancia erre az SZKP XX. kongresszusának és a Központi Bizottság októberi plénumának irányvonala.

Pártunk ugyanakkor erélyesen visszautasít minden olyan kísérletet, hogy kitépjék népünk hősi történetének lapjait. Népünk az SZKP vezetésével csaknem fél százada halad a harc és a győzelmek nehéz, de dicsőséges útján. Ma már látjuk, hogy egyet-mást jobban is csinálhattunk volna, hiszen 50 év sok mindenre megtanított bennünket. De az, amit tettünk, büszkeséggel tölti el a szovjet embereket, és bámulatra készteti barátainkat mindenütt a világon. A Szovjetunió igazi barátai nem kapaszkodnak bele ideiglenes nehézségeinkbe és egyes kudarcainkba. Tisztában vannak megtett utunk jelentőségével és bonyolultságával. Mi, szovjet kommunisták mindig hálával emlékezünk majd Maurice Thoreznek, a Szovjetunió őszinte barátjának, a nemzetközi kommunista mozgalom kimagasló vezetőjének szavaira: „Történelmi tanulság az is — mondotta Maurice Thorez az SZKP XX. kongresszusán —, hogyha könnyebb lesz utunk a szocializmushoz, azt a Nagy Októberi Szocialista Forradalomnak, a szovjet

dolgozók hősiességének és önfeláldozásának köszönhetjük majd...'' Engedjék meg, hogy Brezsnyev elvtárshoz csatlakozva, a moszkvai küldöttség, a főváros összes kommunistái és dolgozói nevében szívből üdvözöljem a külföldi pártok jelenlevő küldöttségeit, s újabb győzelmeket kívánjak a népeik boldogságáért önfeláldozóan harcoló testvérpártoknak.

Elvtársak! Jó a helyzet ma az ideológiai munka további javításához is. Véget vetettünk az ideológiai munka bizonyos fokú lebecsülésének. Nagy megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy a moszkvaiak, mint általában a szovjet emberek, határtalanul hűségesek a kommunista eszményekhez, pártunk nagy ügyéhez, s nem kímélik erejüket, ha arról van szó, hogy valóra váltsák a párt politikáját. Ez a mi ideológiai munkánk fő eredménye.

Ugyanakkor azonban figyelembe kell vennünk, hogy a mai élet folyamatai és jelenségei bonyolultak. Ez pedig, mint a Központi Bizottság beszámolója hangsúlyozza, megköveteli, hogy az egész párt, minden kommunista, fokozott figyelmet fordítson a szovjet emberek eszmei megedzésére.

A pártoktatási rendszer milliók igazi marxista—leninista egyeteme lett. Csupán Moszkvában több mint másfél millióan vesznek részt pártoktatásban. A Központi Bizottság és ideológiai osztályai nagy munkát végeznek annak érdekében, hogy tökéletesítsék a pártoktatás és a politikai tömegpropaganda tartalmát és módszereit. De a hallgatók felkészültsége és igényessége egyre nő, s így a pártoktatási foglalkozások elméleti tartalmát is egyre jobban el kell mélyíteni. Ezért — úgy látjuk — eljött az ideje, hogy szilárd tudományos alapra helyezzük ezt a munkát, s a Központi Bizottságnak közvetlenül alárendelt erős tudományos-módszertani központot létesítsünk.

A kommunista pártra gazdag elméleti hagyaték maradt. De az élet nem áll egy helyben. Egyre újabb és újabb problémákat vet fel. A Központi Bizottságnak igaza van, amikor felhívja az elméleti front dolgozóinak figyelmét arra, hogy gyakran késve fognak hozzá a politikai gazdaságtan, a filozófia és a tudományos kommunizmus fontos mai problémáinak tanulmányozásához, hogy olykor nem eléggé pártosan munkálják ki az elmélet és a párttörténet kérdéseit, nem eléggé pártosan értékelik egyes személyiségek tevékenységét. Mindez bizonyos fokig megnehezíti a dolgozók, főleg a fiatalok ideológiai nevelését, s egyes politikailag még meg nem acélozódott embereknél a nihilizmus és a szkepticizmus elemeit váltja ki. Tudósaink remélhetőleg levonják majd a kellő következtetést ebből a kritikából, annál is in-

kább, mert jelenleg megvan minden feltétel a gyümölcsöző, alkotó munkához.

A sajtóhoz, a rádióhoz és a televízióhoz hasonlóan az irodalom és a művészet is az emberek ideológiai befolyásolásának hathatós eszköze. Helyénvaló idézni itt Lev Tolsztoj szavait: „A művészet a befolyásolás egyik leghatásosabb eszköze. De mivel a befolyás lehet rossz is és jó is, egyik módjával szemben sem kell olyan óvatosnak lennünk, mint a művészettel szemben." Az alkotó értelmiség rendkívül nagy felelősséggel tartozik munkájáért. S teljes joggal állíthatjuk, hogy Moszkva irodalmi és művészeti dolgozói jól megértik ezt. Szilárdan a pártosság, a népiség, a szocialista realizmus álláspontján vannak.

De nem hagyhatom szó nélkül, hogy egyes folyóiratokban s a mozikban és a színházakban találkozhatunk olyan művekkel is, amelyekben ideológiai hibák vannak, amelyek egyoldalúan, sőt olykor helytelenül ábrázolják múltunkat és jelenünket, nyárspolgári módon zsémbelődnek átmeneti nehézségeink miatt, s megbékélnek idegen nézetekkel és beállítottsággal. Sajnos, akadnak olyanok is, akik jobban törődnek azzal, mit mondanak majd róluk külföldön, mint azzal, hogy mivel tartoznak népüknek.

Csak politikai nemtörődömséggel magyarázhatók azok a jóllehet elszigetelt, de annál rendhagyóbb esetek, amikor a művészeti dolgozók közé egyenesen a nép ellen, államunk ellen forduló ideológiai kártevők furakodnak be.

Mindez arra kötelezi a kommunista művészeket, hogy még harcosabban és következetesebben érvényesítsék a párt irányvonalát az alkotói közösségekben. Ez kötelez bennünket, pártaktivistákat is arra, hogy kerüljünk közelebb az alkotó értelmiséghez, ismerjük meg jobban, mi élteti, mi foglalkoztatja. Hiszen a pártnak a művészeti alkotó munkára gyakorolt befolyása elsősorban attól függ, mennyire átgondoltan és hozzáértően neveljük az irodalom és a művészet művelőit arra, hogy műveikben teljesebben tárják fel a szovjet emberek gazdag szellemi életét és lelkes munkáját, de egyúttal bátran vegyék fel a harcot minden negatív jelenséggel, ahogy a lenini párt is — a kommunista eszményeket védelmezve és erősítve — kérlelhetetlenül harcol ellenük.

A Központi Bizottság azért hangsúlyozza annyira az ideológiai munka jelentőségét, mert szerepének lebecsülése a jelenlegi helyzetben azt jelentené, hogy letesszük a fegyvert az osztályellenség előtt, amely erősödő rohamokat intéz a szocializmus ellen.

Az osztályharc legerőteljesebb megnyilvánulása ma a két társa-

dalmi rendszer harca. Ideológiai ellenfeleink jól megértik ezt, s nem riadnak vissza semmitől, hogy aláássák a dolgozó tömegeknek a kommunizmus eszményeibe vetett hitét, s megrágalmazzák a szocialista országokat, elsősorban a Szovjetuniót, a Nagy Októberi Forradalom hazáját.

Az imperializmus az antikommunizmus véres és baljós zászlaja alatt sorakoztatja fel erőit. Napjainkban az antikommunizmus már nem pusztán ideológia. Hozzá tartoznak a bombák, a napalm és a mérges gázok, amelyeket az amerikai agresszorok vetnek be a hős vietnami nép ellen. Hozzá tartozik az Egyesült Államok imperialistáinak Kuba-ellenes gazdasági blokádja és diverziója. Hozzá tartozik az, hogy a nemzetközi szervezetekben lábbal tiporják a nagy kínai nép és a szuverén Német Demokratikus Köztársaság törvényes jogait. Hozzá tartozik a militarizmus és a revansizmus feléledése Nyugat-Németországban. Az antikommunizmus áldozata az indonéz népnek az a sok ezer legjobb lánya és fia, akit bírósági ítélet és vizsgálat nélkül bestiálisan halálra kínoztak.

Hogy mi az antikommunizmus? Kérdezzék meg a jelen levő Cunhala elvtárstól, a portugál kommunisták vezetőjétől, akinek csodával határos módon sikerült kitörnie Salazar fasiszta börtöneiből. Kérdezzék meg Jesús Faria elvtárstól, a bátor forradalmártól, a venezuelai nép vitéz fiától. Kérdezzék meg attól a sok ezer szabadságharcostól, aki a kapitalista világ börtöneiben sínylődik. Kérdezzék meg tőlük! Ők majd megmondják, mi az antikommunizmus! S nekünk nincs jogunk elfeledni ezt, soha, egy percre sem. Pártunk internacionalista kötelességének tartja, hogy magas fokú forradalmi éberséget tanúsítson, egybefogja a kommunisták sorait, és erősítse az antiimperialista frontot.

Elvtársak! A szovjet nép fenntartás nélkül bízik kommunista pártjában. A párt vezető tevékenysége, a párt és a nép megbonthatatlan egysége sikereink záloga. Moszkva dolgozói, a többi szovjet emberhez hasonlóan, óriási lelkesedéssel fogadták a mostani pártkongresszust. A moszkvai városi pártszervezet az eddiginél is egységesebben és összeforrottabban, a Központi Bizottság mögé szorosan felsorakozva készült az SZKP XXIII. kongresszusára.

Engedjék meg e magas fórum szószékéről biztosítanom a kongresszust, hogy a főváros kommunistái mindenkor nagy lenini pártunk hű harci osztaga lesznek, s erőt és fáradságot nem kímélve fognak küzdeni a kongresszus határozatainak sikeres végrehajtásáért, a kommunista társadalom felépítéséért.

P. J. SELESZT ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 30.)

Elvtársak!

Pártunk minden kongresszusa kimagasló esemény a kommunista párt és a szovjet nép életében, nagy figyelmet kelt a nemzetközi kommunista és munkásmozgalomban. Az SZKP XXIII. kongresszusának munkája is a hazai kommunisták, a hazai dolgozók, az egész haladó emberiség figyelmének középpontjában van.

A Központi Bizottság beszámolóját, amelyet Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottságának első titkára terjesztett a kongresszus elé, a kommunisták, a szovjet nép s a világ minden jóakaratú embere kétségkívül nagy lelkesedéssel és megelégedettséggel fogadja.

A beszámoló részletes marxista—leninista elemzést adott arról a harcról, amelyet pártunk, a munkásosztály, a kolhozparasztság, az értelmiség vív a XX., a XXI. és a XXII. kongresszusok határozatainak, az SZKP programjának valóra váltásáért, rendkívül fontos következtetéseket és tanulságokat vont le, megjelölte azokat az utakat, amelyeken tovább haladhatunk a kommunizmus felé.

Az SZKP XXII. kongresszusa óta eltelt időszakban a kommunista párt és Központi Bizottsága vezetésével a szovjet nép nagy sikereket ért el országunk erejének fokozásában. Még egységesebb lett erkölcsi-politikai szempontból, s még jobban tömörült a kommunista párt körül. Ez újra és újra igazolja a marxizmus—leninizmus eszméinek nagy életigenlő erejét, a párt bel- és külpolitikájának, fő irányvonalának helyességét.

Ukrajna kommunistái a vezetőségválasztó taggyűléseken, a kerületi, városi és területi pártkonferenciákon, a maguk XXIII. kongresszusán egységesen és teljes egészében helyeselték az SZKP Központi Bizottságának 1964 októberi és az azt követő plénumain hozott határozatokat, s elemi erővel tettek hitet amellett, hogy szilárd egységben összeforrva állnak a Szovjetunió nagy Kommunista Pártjának lenini Központi Bizottsága mögött.

Az SZKP Központi Bizottságának plénumain hozott határozatok megerősítették a pártban a párt- és az államépítésre, a vezetés kollektivitására, a politikai és népgazdasági feladatok valóban tudományos, realista szemléletére vonatkozó lenini elveket. Pártunk és államunk káderei mindezt jól felismerték és magukévá tették.

Ukrajna pártszervezetei magasabb fokra emelték a szervezési és ideológiai munka színvonalát, megszilárdították kapcsolataikat a dolgozó tömegekkel. Megnövekedett a pártbizottságok, a pártalapszervezetek, s minden egyes kommunista aktivitása és a reá bízott ügyért érzett felelőssége. Ez kedvező kihatással volt az ipar, az építőipar, a mezőgazdaság munkájára, a tudomány és a kultúra további fejlődésére.

Nagy munkát fejtettünk ki annak érdekében, hogy a köztársaság valamennyi népgazdasági ágának még gyorsabb fejlesztésére mozgósítsuk az erőket és az anyagi eszközöket. Az ipar már tavaly októberre teljesítette a hétéves tervben előírt feladatokat. A termelés volumene az ellenőrző számokban előírt 77 százalék helyett 84 százalékkal növekedett. A munka termelékenysége 42 százalékkal nőtt, ebből származik az ipari termelés egész növekedésének csaknem kétharmad része. Terven felül 7 milliárd rubel értékű terméket állítottunk elő. Az ipar termelési alapjai több mint 2-szeresükre növekedtek. Az egy rubel értékű áru előállításának költségei 11,9 százalékkal csökkentek. Az önköltségcsökkentési feladatokat túlteljesítettük.

A hétéves terv ellenőrző számain felül termeltünk: 18,6 millió tonna acélt, 19,3 millió tonna hengerelt árut, 30,6 millió tonna vasércet, 25 milliárd kilowattóra villamos energiát. A földgázkitermelés 4-szeresére, a kőolajkitermelés pedig 6-szorosára emelkedett. A vegyipari termékek előállítása 3-szorosára nőtt.

Ukrajna az ország egyik legnagyobb gépgyártási központja lesz. Az elmúlt hét év alatt a gépek, műszerek, berendezések gyártása 2,5-szeresére emelkedett. Ez az iparág több mint 4,6 milliárd rubel nyereséget adott. Gyors ütemben fejlődik a repülőgépgyártás, a hajógyártás, a rádiótechnikai ipar, az elektronika.

A könnyűipari termékek gyártása 1,5-szeresére, az élelmiszereké 1,7-szeresére, a kultúrcikkeké 2-szeresére.

Nagy fontosságú intézkedések vannak folyamatban a műszaki haladás tekintetében. Egyre szélesebb körben alkalmazzák a tudomány, a technika és az élenjáró tapasztalatok eredményeit, a gépesítést és automatizálást, a haladó technológiát és a tudományos munkaszervezést. Ukrajnában új, nagyméretű, fokozott szilárdságú mesterséges

gyémántot készítettek, amely alkalmas a kemény talajrétegekben történő geológiai kutatófúráshoz, s ez népgazdasági szempontból igen nagy jelentőségű.

A hétéves terv folyamán 1,5-szeresére növekedett az építő és szerelő munkálatok volumene a köztársaságban. Széles körben bevezettük az építőiparba az élenjáró, nagyipari módszereket. Átadtunk rendeltetésének 900 nagy iparvállalatot, 96 millió négyzetméter lakóterületet a városokban és a munkástelepüléseken, 911 000 egyéni tulajdonban levő házat a falusi vidékeken, sok iskolát, kórházat, bölcsődét, óvodát, más kulturális és szolgáltató intézményt.

A pártkonferenciákon, az Ukrán Kommunista Párt XXIII. kongresszusán kritikusan elemezték az ipar, az építőipar, a mezőgazdaság munkáját, feltárták a hibákat, és az újabb termelési tartalékokat, intézkedéseket dolgoztak ki a vállalatok és az építkezések, a kolhozok és szovhozok, a tervezőszervezetek és irodák, a tudományos kutatóintézmények munkájának megjavítására.

Különösen nagy figyelmet szenteltek a szénbányászat, az olajfeldolgozó, a könnyű- és élelmiszeripar munkájának, amelyeknek fejlődési üteme némileg elmaradt a hétéves terv ellenőrző számaiban előírt feladatoktól.

A pártszervezetek, a szakszervezetek, a komszomolszervezetek, a szovjet és a gazdasági szervek s az összes dolgozók az SZKP Központi Bizottságának 1965 szeptemberi plénumán elfogadott határozatok mielőbbi megvalósítására, az ipari termelés ütemének emelésére, a termékek minőségének megjavítására, az építkezés határidőinek és az új termelési kapacitások átadási időpontjainak közelebb hozására összpontosítják erőfeszítéseiket. A köztársaság dolgozói elmélyülten, hozzáértéssel váltják valóra azokat az intézkedéseket, amelyeket a termelés növelésére s az összes népgazdasági ágak jövedelmező munkájának biztosítására dolgoztunk ki.

Nagy jelentőségű az a kongresszus elé terjesztett javaslat, hogy a vállalatok fokozatosan térjenek át az ötnapos, kétszabadnapos munkahétre. Nem lehet kétséges, hogy országunk dolgozói helyesléssel fogadják ezt a javaslatot.

Ukrajnában 1963-tól kísérletképpen 141 különféle iparágakhoz tartozó vállalatot kétszabadnapos munkahétre állítottak át. Ezek a vállalatok sikeresen teljesítik a termelési feladatokat, javították a műszaki és a gazdasági mutatókat, csökkentették a gépállást, az egy termékegységre jutó valamennyifajta energiaráfordítást s a munkaidőkiesést. Az új munkarendre történő átállás azonban nemcsak a

vállalatok részéről kíván gondos felkészülést, hanem mindazon intézmények és szervezetek részéről is, amelyek az ipar munkájával és a dolgozók ellátásával kapcsolatban vannak.

Elvtársak! Az SZKP Központi Bizottságának 1965 márciusi plénumán elfogadott határozatok teljesítéséért egy éve folytatott harc meggyőzően bizonyítja, milyen nagy jelentőségű volt ez az év a mezőgazdaság fellendülése szempontjából. A párt által kialakított irányvonal helyesnek bizonyult, s szilárdan ragaszkodni kell hozzá, szüntelenül növelni kell a mezőgazdaságnak nyújtott szervezési és anyagi-technikai segítséget.

Az SZKP Központi Bizottságának plénuma által kidolgozott intézkedések valóra váltása már meghozza első eredményeit. Ukrajnában tavaly a délkeleti területeken pusztító aszály ellenére túlteljesítették a szemes termények termelésének tervét. 31,5 millió tonna szemes terményt termeltünk, ami lehetővé tette, hogy csupán terven felül 892 000 tonna gabonát adjunk el az államnak. A búza és a rozs részaránya a begyűjtött szemes terményekben 70 százalékra emelkedett.

Növeltük az állati termékek termelését, és túlteljesítettük a felvásárlási terveket. Tavaly 20 százalékkal több húst, 32 százalékkal több tejet adtunk el az államnak, mint 1964-ben. Túlteljesítettük a zöldség, a gyümölcs és a szőlő eladására vonatkozó feladatokat is.

Megjavultak a gazdaságok munkájának gazdasági eredményei, fokozódott rentabilitásuk. A kolhozok pénzbevétele tavaly az 1961. évinek másfélszerese, több mint 6,1 milliárd rubel volt. Jobban fizették a kolhozparasztok munkáját.

A köztársaság kolhozai és szovhozai túlteljesítették a hétéves tervnek a cukorrépa és a napraforgó termelésére és begyűjtésére vonatkozó feladatait. Egészében véve azonban nem sikerült teljesíteni a hétéves tervnek a mezőgazdaságra vonatkozó előirányzatait. Sok gazdaságban még mindig alacsony színvonalú a földművelés, nem használják ki megfelelően a technikát, elmaradott a munkaigényes termelési folyamatok gépesítése, gyengén fejlett a takarmánybázis, aminek következtében a termés számottevő része kinnmarad betakarítatlanul a földeken, és az állati termékeket sem gyűjtik be maradéktalanul.

A mezőgazdaságban elért eredményeket csak kezdetnek tekintjük az SZKP Központi Bizottságának márciusi plénumán hozott határozatok valóra váltásáért folytatott munkánkban. Itt nem lehet helye túlzott optimizmusnak, hiszen még igen nagy munkát kell végeznünk ahhoz, hogy jobban kihasználhassuk azokat az új, nagy lehető-

ségeket, amelyeket a párt és a kormány teremtett a mezőgazdasági termelés valamennyi ágának gyors fellendítéséhez.

A beszámoló elismeréssel szólt a szovjet tudomány és kultúra eredményeiről. Hazai tudományunk egymás után hódítja meg világszerte a vezető pozíciókat.

Eredményesen munkálkodnak az Ukrán Tudományos Akadémia, a tudományos kutatóintézetek és tanintézetek tudósai is. Az elektromos hegesztési, a kibernetikai, fizikai intézetek, a különleges szilárdságú anyagokat vizsgáló és a műszerkutató intézetek kollektívái méltóan hozzájárulnak a hazai és a nemzetközi tudomány gazdagításához. Széles körben ismertek azok az eredmények, amelyeket a köztársaság számos kutatóintézetének kollektívái értek el az ipar, a mezőgazdaság, az orvostudomány területén.

Soknemzetiségű szovjet hazánk népeinek nagy tapasztalataival gazdagodva, szüntelenül erősödik és fejlődik az ukrán nép szocialista kultúrája. Teljes joggal állíthatjuk, hogy köztársaságunk értelmisége alkotó és társadalmi tevékenységében szilárdan a pártosság álláspontján áll és hűségesen szolgálja népét, aktívan terjeszti és védelmezi a kommunizmus eszméit.

Az írók, a képzőművészek, a zeneszerzők, a színház- és filmművészeti dolgozók alkotásai, a műkedvelő művészegyüttesek fellépései igen népszerűek a testvéri köztársaságok népei előtt és külföldön is. Örömmel tölt el bennünket, hogy az irodalom és a művészet ismert mesterei mellett sok tehetséges fiatal is kifejlődött.

Az Ukrán Kommunista Párt nagy figyelmet szentel az értelmiség, különösen az alkotó értelmiség ideológiai és politikai nevelésének, magas művészi és eszmei színvonalú művek alkotására irányítja erőfeszítéseiket.

Emelkedett a köztársaság dolgozóinak anyagi jóléte és kulturális színvonala. Az elmúlt hét év folyamán 20 százalékkal növekedett a munkások és alkalmazottak átlagbére. Megnőttek a társadalmi fogyasztási alapok. Egyre nagyobb anyagi eszközöket fordítunk a közoktatásra, az egészségügyi ellátásra, társadalombiztosításra, nyugdíjakra, bölcsődék, óvodák, szociális és kulturális intézmények fenntartására. Javult a lakosság élelmiszer- és iparcikkellátása.

Elvtársak! Az új ötéves tervben nagy és felelősségteljes feladatok várnak a kommunistákra és az egész ukrán népre. Másfélszeresére kell növelni a köztársaságban az ipari termelés volumenét, úgy, hogy a növekedés kétharmada a munka termelékenységének emelkedéséből adódjon. Az állami beruházások az előző ötéves időszakkal szem-

ben 52 százalékkal növekednek. A lakásépítés 1,3-szeresére növekszik.

Ukrajna az ország egyik legfontosabb fűtőanyag- és kohászati bázisa, s ez különleges felelősséget ró ránk: biztosítanunk kell e népgazdasági ágak megfelelő fejlődési ütemét.

Az előirányzatok szerint az ötéves terv végéig a szénkitermelést 209—211 millió tonnára, a nyersvastermelést 42—43 millió tonnára, az acéltermelést 48—49 millió tonnára emeljük, ami az új kapacitások szaporítását és a meglevők hatékony kihasználását követeli meg.

E feladatok megoldásához nélkülözhetetlen a köztársaság párt- és gazdasági szervezeteinek nagyarányú erőfeszítése, valamint az illetékes országos minisztériumok és az Állami Tervbizottság segítsége.

Az irányelv-tervezet szerint köztársaságunkban 37—38 millió tonnára kell növelni a bruttó szemestermény-termelést, ami 8—9 millió tonnával több az előző ötéves időszakban elért átlagos évi termelésnél. Ez nem könnyű feladat, s azt jelenti, hogy az elkövetkező években hektáronként 4—5 mázsával kell emelni a gabonafélék terméshozamát. Ezt elsősorban a földművelés színvonalának emelésével, a mezőgazdasági technika jobb kihasználásával, a műtrágyagyártás jelentős növelésével kell elérni.

Jelentősen növelnünk kell az állati termékek termelését. A köztársaság kolhozai és szovhozai ezért egyik elsőrendű feladatuknak tekintik, hogy növeljék a takarmánytermelést, az állattenyésztés produktivitását, az állattenyésztő telepek gépesítését, s tökéletesítsék a gazdaságok szakosítását.

Az új ötéves terv a köztársaság gazdaságának állandó és gyors ütemű fejlődését irányozza elő. Ez a terv a tudomány és a gyakorlati tapasztalat adatainak számításba vételén nyugszik és teljesen reális. Ukrajna kommunistáit, az ukrán népet az az elhatározás tölti el, hogy mindent megtesznek a nagy és felelősségteljes feladatok teljesítése érdekében.

Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója nagyon fontos kérdéseket vetett fel a kolhoz-szövetkezeti szervek létrehozásával és a kolhozparasztok garantált díjazására való áttéréssel kapcsolatban. Mi teljes mértékben helyeseljük és támogatjuk ezeket a javaslatokat.

Ukrajnában már szereztünk bizonyos tapasztalatokat a kolhozok közötti termelési kapcsolatok fejlesztése terén. A területeken és a kerületekben kolhozközi építőszervezetek, helyi építőanyagokat előállító, mezőgazdasági nyersanyagokat feldolgozó és más kolhozközi szervezetek működnek. Munkájukat a köztársasági kolhozközi tanács

hangolja össze. Tavaly már ezek a szervezetek teljesítették a kolhozokban folyó építkezések felét, s helyi nyersanyagokból jelentős mennyiségű téglát, cserepet és más építőanyagot gyártottak üzemeikben. Ez ismét csak a kolhoz-szövetkezeti szervek létrehozásának szükségességét igazolja.

Elvtársak! Az Ukrán Kommunista Párt a beszámolási időszakban szervezetileg megszilárdult, eszmeileg megedződött, és sikeresen meg tudja oldani a kommunista építés új feladatait. Sorai több mint kétmillió kommunistát egyesítenek, akiknek 56,7 százaléka munkás és kolhozparaszt; párttagságunk több mint 67 százaléka az anyagi termelés szférájában dolgozik. A köztársaság pártszervezetei az elmúlt négy év alatt 513 580 fővel gyarapodtak.

Az SZKP Központi Bizottsága szüntelenül gondoskodik a párt sorainak tisztaságáról. A Központi Bizottságnak a harkovi pártszervezet munkájáról hozott határozata nagy segítséget adott az Ukrán Kommunista Pártnak a párt soraiba kerülő emberek kiválasztásával kapcsolatos munka megjavításához, a kommunisták ideológiai, elméleti színvonalának emeléséhez és a termelésben betöltött élcsapatszerepük növeléséhez.

Az Ukrán Kommunista Párt kongresszusi küldöttei teljes mértékben helyeslik a párt szervezeti szabályzatának bizonyos módosítására irányuló javaslatot. Ezek a módosítások összhangban vannak a pártszervezetekben folyó munka megjavításának érdekeivel, a fegyelem megszilárdításával, a párton belüli demokrácia további fejlesztésével, és elő fogják segíteni a kommunisták aktivitásának és öntevékenységének fokozódását.

Helyeseljük azt a javaslatot is, amely szerint be kell vezetni a gyakorlatba, hogy a Központi Bizottság Elnökségének tagjai és póttagjai, az SZKP Központi Bizottságának titkárai, a kormány tagjai és más vezető munkatársak beszéljenek a pártaktíva, a kommunisták és a dolgozók előtt a gazdasági és a kulturális építés, a belső és a nemzetközi élet időszerű problémáiról.

Fontos, hogy a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottsági tagjai, a minisztériumok és igazgatóságok, a területi, városi és kerületi pártbizottságok vezető munkatársai is felszóljanak a pártalapszervezetek taggyűlésein a dolgozók előtt.

Köztársaságunkban a lezajlott kerületi, városi és területi pártkonferenciákon felszólaltak az Ukrán Kommunista Párt központi bizottságának tagjai, és tájékoztatást adtak a központi bizottság tevékenységéről. A kommunisták nagy elismeréssel fogadták ezt a kezdemé-

nyezést, amely szorosabbra fűzte a központi bizottság és a pártszervezetek kapcsolatait. Ezért támogatjuk azt a Brezsnyev elvtárstól hallott javaslatot, hogy tegyük rendszeressé a vezető pártmunkások, szovjet és gazdasági funkcionáriusok beszámolóit.

Pártunk a marxista—leninista tanítás alapján dolgozza ki a belés külpolitikát, irányítja azt a harcot, amelyet a dolgozók vívnak végső célunknak, a kommunizmus diadalának eléréséért. A Központi Bizottság vezető szerve, amely Lenin életében s egészen a XIX. pártkongresszusig, a Központi Bizottság plénumai között eltelt időszakokban ezt a politikát kidolgozta és végrehajtotta, a Központi Bizottság Politikai Bizottsága volt. Ez teljesen megfelelt a Központi Bizottság vezető szerve által végzett munka értelmének és tartalmának. Ezért teljesen helyesnek tartjuk, hogy a Központi Bizottságban Elnökség helyett Politikai Bizottság legyen.

Figyelembe véve az SZKP, valamint a testvéri marxista—leninista pártok tapasztalatait, nagy és erős pártunknak a kommunizmus építésében betöltött hatalmas szerepét, úgy véljük, célszerű volna, ha az SZKP Központi Bizottságának főtitkára lenne, mint Lenin életében is volt. Támogatjuk tehát a javaslatot, amelyet Jegoricsev elvtárs terjesztett elő a moszkvai küldöttség nevében.

Elvtársak! Országunk népei összeforrott, testvéri családot alkotnak. A marxizmus—leninizmus eszméi iránt odaadással viseltető ukrán nép jól tudja, hogy a többi néphez hasonlóan csak az októberi forradalom eredményeként, az egyenjogú szocialista köztársaságok testvéri családjában való önkéntes egyesülés eredményeként tudta megszerezni, fejleszteni és megszilárdítani államiságát.

A népek barátságának ideológiája, a proletár internacionalizmus ideológiája osztatlanul uralkodik Ukrajnában, és kimeríthetetlen forrásul szolgál gazdaságának, tudományának és kultúrájának sikeres fejlődéséhez.

Ukrajna kommunistái, összes dolgozói szent kötelességüknek tartják, hogy a párttal és a szovjet néppel együtt, mint szemük világát őrizzék és erősítsék a megbonthatatlan Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségét, a Nagy Október vívmányait. Nincs a világon olyan erő, amely megingathatná népeink örök barátságát!

A kommunizmus szovjetunióbeli építése elválaszthatatlanul összefügg a nemzetközi forradalmi mozgalom fejlődésével. A kommunizmushoz, a proletár internacionalizmushoz és a népek barátságának ügyéhez való hűség mindig pártunk életének és harcának törvénye volt és mindig az is lesz.

A szocialista országok, az egész kommunista és munkásmozgalom egységének megszilárdulása csak a marxizmus—leninizmus legyőzhetetlen zászlajához s ama fő irányvonalhoz való hűség alapján lehetséges, amelyet a testvérpártok együttesen dolgoztak ki 1957. és 1960. évi moszkvai értekezleteiken. Erről az útról soha senki nem térít le minket!

Pártunk ragaszkodott és továbbra is rendíthetetlenül ragaszkodni fog ehhez a fő irányvonalhoz. Az, aki eltávolodik ettől az irányvonaltól, gyengíti a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységét, s közös osztályellenségünknek, az imperializmusnak nyújt segédkezet.

Ukrajna kommunistái, az egész ukrán nép egységesen és teljes mértékben helyeslik az SZKP Központi Bizottságának, a Központi Bizottság Elnökségének politikáját és gyakorlati tevékenységét, amelynek célja: tömöríteni a szocialista országokat, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalmat a béke, a demokrácia és a szocializmus ügyének diadala érdekében.

A Központi Bizottság beszámolója sokoldalúan elemezte a nemzetközi helyzetet. A béke és a haladás erői világszerte szüntelenül gyarapodnak. Pártunk és a szovjet kormány mindent elkövet, hogy fennmaradjon a népek békéje és biztonsága, határozottan fellép az imperializmus ellen, elsősorban az amerikai imperialisták ellen, akik fegyveres erővel próbálják feltartóztatni annak a harcnak meggátolhatatlan folyamatát, amelyet a népek nemzeti és társadalmi felszabadulásukért vívnak.

Szégyenletes háború Vietnamban, Nyugat-Németország felfegyverzése, reakciós rendszerek rákényszerítése a Dominikai Köztársaságra, Laoszra és más országokra, szüntelen provokációk a szocialista Kuba és más szuverén ázsiai, afrikai és latin-amerikai államok ellen, új katonai támaszpontok létesítése — ez az imperializmusnak és ütőerejének, az Amerikai Egyesült Államoknak a politikája.

Az ukrán népet, a Szovjetunió valamennyi népéhez hasonlóan, lelkes csodálattal tölti el az amerikai agresszorok ellen hősiesen harcoló vietnami nép állhatatossága és bátorsága. Sziklaszilárd meggyőződésünk, hogy nincs messze az az idő, amikor a vietnami nép elűzi földjéről az agresszorokat, és demokratikus alapon végrehajtja országa egyesítését.

Feszült helyzet jött létre Európában, amelyet az amerikai imperialisták stratégiája fontos felvonulási területnek tekint a Szovjetunió és a szocialista közösségbe tartozó országok elleni agresszió kirobbantásá-

hoz. Különösen nagy veszélyt jelent a béke ügyére nézve a militarizmus erőinek újjászületése Nyugat-Németországban, ahol a revansizmus kormánypolitika lett. A bonni vezetők kijelentik, hogy fel akarják számolni a Német Demokratikus Köztársaságot, az európai határok revízióját követelik, nyíltan igényt tartanak Lengyelország, Csehszlovákia s a Szovjetunió területének egy részére. A nyugatnémet katonai vezető körök, az Amerikai Egyesült Államok támogatásával, nukleáris fegyverek birtoklására törnek. Ezek a szándékok leleplezik a nemzetközi imperializmus legagresszívabb köreinek bűnös terveit, egy új világháború kirobbantásának terveit.

Az ukrán nép — az egész Szovjetunió népeihez hasonlóan — sohasem felejti el a német fasiszta megszállók gaztetteit. Azok a felmérhetetlen áldozatok, amelyeket a szovjet nép és más népek hoztak a hitlerista hódítók elleni háborúban, megkövetelik, hogy még jobban fokozzuk az éberséget és mindent elkövessünk a német revansisták új, az egész emberiséget veszélyeztető háborús kalandjainak megakadályozására.

Elvtársak! Országunknak a kommunizmus építésében elért hatalmas sikerei az egész emberiség előtt demonstrálják a párt és a nép sziklaszilárd egységét. Valamennyi szovjet ember határtalanul bízik szeretett kommunista pártjában és annak Központi Bizottságában, a szovjet kormányban.

A szovjet emberek nagy ügyük diadala érdekében a hősi munka valóságos csodáit hajtják végre. Ukrajnában az új kiváló szakemberek és termelési újítók ezrei és ezrei fejlődtek ki az ipar, az építőipar és a mezőgazdaság területén. Ők — pártunk és a nép büszkeségei.

A vállalatok, a kolhozok és a szovhozok sikeresen teljesítették az SZKP XXIII. kongresszusának tiszteletére tett nagyszerű szocialista vállalásaikat. A kohászok, a bányászok, a gépgyártók s a köztársaság más iparágainak dolgozói határidő előtt teljesítették az idei év első negyedének feladatait, és több száz millió rubel értékű terméket állítottak elő terven felül: 2,3 millió tonna szenet, 640 000 tonna vasércet és mangánércet, 170 000 tonna acélt, 125 000 tonna nyersvasat, 85 000 tonna ásványi műtrágyát.

A mezőgazdaság dolgozói is megtartották szavukat, és a negyedéves tervfeladatokon felül máris jelentős mennyiségű állati terméket adtak el az államnak. A tavalyinál szervezettebben folynak a tavaszi mezei munkák.

Mindezek alapján joggal ígérhetjük a kongresszusnak, hogy az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság munkásosztálya, kolhozparaszt-

sága, értelmisége a kommunista párt vezetésével sikeresen meg fog birkózni az idei feladatok teljesítésével, és megteremti a szilárd alapot az új ötéves időszak terveinek határidő előtti teljesítéséhez.

Elvtársak! Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója új, nagyszerű perspektívákat tárt fel szocialista hazánk gazdasági erejének fokozásához, a nép jólétének növeléséhez. Ez arra ihleti pártunkat, az összes kommunistákat és dolgozókat, hogy új tetteket vigyenek végbez a kommunizmus diadala érdekében.

Ukrajna kommunistái és dolgozói az SZKP XXIII. kongresszusának határozataival felvértezve még szorosabban tömörülnek a Szovjetunió Kommunista Pártjának lenini Központi Bizottsága körül, s minden erejüket és energiájukat annak a nagy ügynek szentelik, hogy felépüljön országunkban a kommunizmus!

D. A. KUNAJEV ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 30.)

Elvtársak!

Brezsnyev elvtárs rendkívül tartalmas beszámolójában világosan és meggyőzően vázolta, hogyan ért el a szovjet nép, pártunknak és lenini Központi Bizottságának óriási politikai és szervező munkája révén, kimagasló sikereket a beszámolási időszakban a gazdasági és kulturális építés minden területén.

A Központi Bizottság beszámolója szemléltetően bizonyítja, hogy pártunk irányvonala helyes, hogy pártunk hű a marxizmus—leninizmus mindig győzedelmes, nagy eszméihez.

A kommunista párt és Központi Bizottsága még magasabbra emelve Lenin zászlaját óriási munkát fejtett ki a szovjet állam erősítése érdekében, és határtalan távlatokat nyitott a nép kezdeményezései előtt. Mozgósította és egyetlen központi célra, a kommunizmus építésére sorakoztatta fel népünket.

A jelenlegi időszakot az jellemzi, hogy a pártban és az országban elvileg új helyzet alakult ki, amely elősegíti a kommunista építés sürgető problémáinak alkotó szellemű megoldását.

A Központi Bizottság és az Elnökség tevékenységét nem értékelhetjük helyesen, ha nem vesszük figyelembe az SZKP Központi Bizottságának októberi plénumát, amely határozottan elítélte a szubjektivizmust, megerősítette, hogy a párt- és az állami vezetés lenini normái és elvei rendíthetetlenek, s a reális lehetőségekkel számolva szilárdan eltökélte, hogy a tudomány adatai és a gyakorlati tapasztalatok alapján lát hozzá a gazdasági problémák megoldásához. Ennek az irányvonalnak az érvényesítése jutott kifejezésre a novemberi plénum határozataiban. A Központi Bizottság novemberi plénuma helyreállította a párt- és szovjetépítés lenini elveit, véget vetett a vég nélküli átszervezéseknek, amelyek bizonytalanságot és idegességet keltettek, s fékezték gazdaságunk fejlődését.

A Központi Bizottság az 1964 októberi és novemberi plénum után

az alapvető gazdaságfejlesztési kérdések megoldására összpontosította erőfeszítéseit. Óriási, felbecsülhetetlen jelentősége van pártunk és az egész szovjet nép szempontjából az 1965 márciusi és szeptemberi plénumnak. A párt és Központi Bizottsága ezeken a plénumokon a legerőteljesebben kinyilvánította, hogy szigorúan tudományos alapon, a társadalmunkban végbemenő objektív fejlődési folyamatok lényegének megértése alapján akarja irányítani a kommunizmus építését. A márciusi és a szeptemberi plénum legnagyobb jelentősége az, hogy ott a népgazdaság irányításának egészen új módját dolgozták ki, s új módon határozták meg pártunknak az ipar és a mezőgazdaság tekintetében követendő gazdaságpolitikáját.

Ugyanakkor az utóbbi időben, különösen az októberi plénum után, nagy fontosságú intézkedések történtek a nép életszínvonalának emelésére.

Az SZKP helyes külpolitikája folytán tovább növekedett a szovjet állam nemzetközi tekintélye. Sokat tett pártunk annak érdekében is, hogy a marxizmus—leninizmus és a proletár internacionalizmus elvei alapján egybeforrassza a kommunista és munkásmozgalom szocialista közösségét.

A pártvezetés jelenlegi stílusa biztonságérzetet kelt bennünk és megsokszorozza erőnket. Megszűnt a sietség és a kapkodás. A Központi Bizottság Elnöksége igényes a káderekkel szemben, de egyúttal bízik bennük és megbecsüli őket. A Központi Bizottság plénumai gyakorlatiasan, külsőségek, nagy hűhó és szócséplés nélkül zajlanak le. A gyakorlatiasságra konkrét példa a Központi Bizottság mostani kongresszusi beszámolója, amely mély életismerettel, közérthetően és meggyőzően minden oldalról elemzi országunk bel- és külpolitikai helyzetét, pontosan és világosan meghatározza pártunk és az egész szovjet nép feladatait a kommunizmus építésének jelenlegi szakaszában.

Mindez meggyőzően tanúsítja, hogy a Központi Bizottság és az Elnökség óriási munkát végez a gazdasági, a társadalmi és a politikai élet minden területén, pontosan követi a lenini általános irányvonalat, s becsülettel igazolja pártunk és az egész szovjet nép bizalmát és hozzá fűzött reményeit.

A Kazah Kommunista Párt és köztársaságunk minden dolgozója egyöntetűen teljes egészében jóváhagyja az SZKP Központi Bizottságának politikáját és gyakorlati tevékenységét.

Elvtársak! A Kazah Kommunista Párt, az SZKP egyik harci osztaga, a beszámolási időszakban fejlődött, megedződött, s gazdag tapasztalatokat szerzett a politikai és a szervező munkában. Féltve őrzi

ideológiai és szervezeti egységét, mindenkor lépést tartott a Szovjetunió Kommunista Pártjával és annak lenini Központi Bizottságával, egybeforrasztotta, s a párt ügyéhez való határtalan hűségre nevelte a köztársaság dolgozóit.

A kazahsztáni párttagok és a köztársaság összes dolgozói megfeszített munkában töltötték az elmúlt éveket. Hála a párt helyes politikájának, amely előírta a keleti körzetek fejlődésének meggyorsítását, Kazahsztánban gyökeres átalakulások mentek végbe, új nagy gazdasági körzetek alakultak ki, s tucatszámra épültek új városok és munkástelepülések.

Munkásosztályunk és minden dolgozónk hősi erőfeszítései révén a köztársaság gazdasági potenciálja hét év alatt megkétszereződött, az ipari termelés 2,1-szeresére, sőt egyes ágazatokban 4—5-szörösére nőtt. A termelési alapok megháromszorozódtak. Együttvéve 16,6 milliárd rubel értékű állóalapot helyeztünk üzembe.

A Turgaj-sztyeppen, a párját ritkító vasérclelőhely bázisán felépült az évi 26,5 millió tonna kapacitású szokolovszkaja-szarbaji dúsítómű, amely a dél-uráli és a kazahsztáni vaskohászat fő nyersanyagbázisa lett.

Az uszty-kamenogorszki titán- és magnéziumkombinát, a turgaji bauxitbányák, a pavlodari alumínium- és timföldgyár üzembe helyezése, valamint számos működő vállalat rekonstrukciója és bővítése révén tovább nőtt Kazahsztán szerepe az ország színesfémkohászatában.

Új nagy bányák épültek a karagandai és az ekibasztuzi szénmedencékben, melyeknek bányászai sikeresen teljesítik az állami terveket s évente majdnem 50 millió tonna szenet adnak az országnak.

Az iparban az új technika és az élenjáró technológia bevezetése alapján 40 százalékkal emelkedett a munka termelékenysége. A vállalatok egyre több gondot fordítanak a gyártmányok minőségére. Például az uszty-kamenogorszki ólom- és cinkkombinát, az almaatai nehézgépgyár és számos más nagy vállalat gyártmányai világszínvonalon vannak.

A nagy létesítmények közül üzembe lép a csimkenti foszforsavgyár, a gurjevi szintetikusszesz-gyár, továbbá a karagandai vasműben egy nagy lemezhengersor. Kelet-Kazahsztánban már működik az új cinkgyár. Sok más ipari létesítményt is üzembe helyeztünk.

Nagy változások mentek végbe a mezőgazdaságban is. Erősödött a szovhozok és a kolhozok termelési bázisa. Nőtt a szarvasmarha- és a baromfiállomány. Kazahsztán tavaly 2,5-szer annyi húst adott el az

államnak, mint 1958-ban. Lényegesen nőtt a tej-, gyapjú-, zöldség- és burgonyatermelés, valamint az ipari növények termelése.

A gazdaság növekedésével párhuzamosan tovább javultak a dolgozók kulturális és szociális körülményei. Jelentősen bővült az iskolák, kórházak és művelődési intézmények, kereskedelmi és szolgáltató vállalatok hálózata. Több mint 42 millió négyzetméter területű lakás épült a köztársaságban. Tovább fejlődött a tudomány és a kultúra.

A köztársaság dolgozói jól tudják, hogy ezek a sikerek, a kazah népgazdaság és kultúra szakadatlan fejlődése elképzelhetetlenek azon óriási, sokoldalú segítség nélkül, amelyet az SZKP Központi Bizottsága, a szovjet kormány és valamennyi testvéri köztársaság, elsősorban pedig a nagy orosz nép nyújt Kazahsztán dolgozóinak.

Kazahsztánban jelenleg 101 nemzetiség képviselői élnek és dolgoznak együtt. Egységes, összeforrott családként aknázzák ki a köztársaság kimeríthetetlen természeti kincseit, s állítják őket az egész szovjet nép szolgálatába. Köztársaságunk szemléltető példa arra, hogyan erősödik a közös munkában és életben népeink összeforrottsága, hogyan virágzik a Szovjetunió népeinek barátsága és testvérisége. Ez fényesen bizonyítja pártunk zseniális lenini nemzetiségi politikájának győzelmét.

Elvtársak! A Kazah Kommunista Párt tisztában van azzal, hogy a köztársaság gazdasági és kulturális eredményei jóval nagyobbak is lehettek volna, ha teljes egészében kihasználjuk a szocialista rend természetében rejlő óriási lehetőségeket és tartalékokat.

Eredményeinket kritikusan értékelve, be kell ismernünk, hogy gyakorlati munkánkban nagy mulasztások fordultak elő. Jóllehet Kazahsztán termelési potenciálja megkétszereződött, s a köztársaság ipara egészében véve teljesíti terveit, még mindig vannak nálunk olyan vállalatok, amelyek nem tudnak megbirkózni feladataikkal. Számos ágazatban csökkent a termelési állóalapok hatékonysága. Egyes vállalatok műszaki-gazdasági mutatói még mindig alacsonyak. Komoly fogyatékosságok vannak a beruházások terén. Nem használják fel teljesen az állami előirányzatokat, egyes ágazatokban pedig az új termelőegységeket elkésve helyezik üzembe és lassan vonják be a rendszeres termelésbe.

A Kazah Kommunista Párt minden dolgozó erőfeszítéseit e fogyatékosságok kiküszöbölésére összpontosítja, s a Központi Bizottság szeptemberi plénumának határozataival összhangban intézkedéseket tesz a termelési tartalékok teljesebb kihasználására és a népgazdasági tervek feltétlen teljesítésére.

A szűzföldek hasznosítása révén jelentősen nőtt Kazahsztán részaránya az ország mezőgazdaságában, amit az SZKP Központi Bizottságának márciusi plénuma erőteljesen hangsúlyozott. A köztársaság vetésterülete jelenleg eléri a 31 millió hektárt. Ebből a fő élelmiszernövény, a búza, 18 millió hektárt foglal el. De köztársaságunkban a gabonatermelés nem érte el az előirányzott színvonalat, és a hétéves terv időszakában évi átlagban csupán 8,6 millió tonna gabonát volt képes eladni az államnak.

A szemes termények termelésének színvonalát kedvezőtlenül befolyásolta a rossz időjárás. De helytelen lenne figyelmen kívül hagyni a mezőgazdaság vezetésében elkövetett hibákat. A fekete ugarok területének önkényes csökkentése következtében a földek elgazosodtak, s a füves-herés rendszer ellen folytatott harc jelszavával megbontották az egész földművelési rendszert, megbontották a vetésterületek kialakult struktúráját. Minden alap nélkül azt javasolták nekünk, hogy sok millió hektáron vessünk borsót és pillangósokat. Emiatt kisebb lett a legfontosabb kenyérgabona, a búza vetésterülete és csökkent a szemes termények termelése.

Teljesen megalapozatlan, szubjektív követelés volt, hogy 100 hektár szántóterületre számítva 75 mázsa, s 100 hektár más mezőgazdasági területre számítva további 16 mázsa húst termeljünk. Ez zűrzavart idézett elő, és bomlasztotta az egész mezőgazdasági termelést.

A Központi Bizottság márciusi plénuma minden oldalról, mélyrehatóan megvizsgálta a mezőgazdaság helyzetét, véget vetett ezeknek a felületeskedéseknek, és valóban teret engedett a szovhozok és a kolhozok kezdeményezéseinek. Felbecsülhetetlenül nagy jelentősége volt a novemberi plénum határozatának, amely visszaállította a vidéki kerületi pártbizottságokat. Ezek, mint a Központi Bizottság beszámolója is megállapította, újra pártunk valóban harcos, tekintélyes falusi szervei lettek. A falusi kommunisták ezért nagy elismeréssel és hálával adóznak az SZKP Központi Bizottságának.

Köztársaságunk pártszervezete jól tudja, milyen nagy felelősséget hárít rá a szemes termények és az állati termékek termelésének további növelése. Mindent megtesz, hogy kiküszöbölje a mezőgazdaság irányításában elkövetett hibákat. Intézkedéseket teszünk a földművelés kultúrájának emelésére, s a szélerózió elhárítására. Csupán az elmúlt év nyarán és őszén több mint 8 millió hektárt szántottak fel kormánylemez nélküli ekékkel az idei tavaszi és őszi vetés alá. Növekszik a fekete ugarok területe, s más fontos agrotechnikai intézkedések végrehajtása is folyamatban van.

Gyökeresen megjavul a vetőmagtermelés. A tavalyi nagy aszály ellenére ebben az évben a köztársaság legjobb gabonatermő vidékeinek szinte az egész vetésterületén kizárólag rajonizált, nemesített vetőmagot fognak vetni. A búza vetésterületének több mint 55 százalékát az acélos és kemény búzafajták foglalják majd el. Jelentősen megnövekszik a szemes termények vetésterülete az öntözött földeken, különösen a rizs és az ipari növények vetésterülete.

A szemes termények termelésének lényeges növelése mellett nagy gondot fordítunk az állattenyésztés további fejlesztésére. A kazahsztáni gazdaságok jelenleg 30 millió juhot és körülbelül 7 millió szarvasmarhát tartanak. A szovhozmunkások, a kolhozparasztok és a mezőgazdasági szakemberek kitartóan dolgoznak azon, hogy megteremtsék a szilárd takarmánybázist, fajtajavítást végezzenek és emeljék az állatállomány hozamát.

A nemrég megtartott kerületi és területi pártkonferenciákon, valamint a Kazah Kommunista Párt kongresszusán a mezőgazdaság további fejlesztése volt a központi napirendi kérdés. A falusi dolgozók a márciusi plénum határozatainak megfelelően arra törekednek, hogy emeljék az egy hektárra jutó hozamokat, s már ebben az évben minél több gabonát, állati terméket és ipari növényt adjanak az országnak.

Elvtársak! Amikor pártunk hozzálát a gazdaság további nagyarányú fellendítéséhez, a népgazdasági célszerűség elvéből indul ki. Szem előtt tartja, hogy a legésszerűbben kell elhelyezni a termelőerőket. Minden tekintetben figyelembe veszi a testvéri köztársaságok valamennyi népének érdekeit, az egyes köztársaságok gazdasági és kulturális fejlődésének érdekeit.

Az új ötéves terv a termelőerők fejlődésének gyors ütemét irányozza elő köztársaságunkban. Ennélfogva tovább növekszik majd Kazahsztán részaránya a legfontosabb ipari termékek termelésében. Előtérbe kerül a színesfém- és vaskohászat, a szénbányászat, a vegyipar és az olajipar, továbbá a könnyű- és élelmiszeripar további fejlesztése és a mezőgazdaság általános fellendítése.

Ez a köztársaság új, terjedelmes, még benépesítetlen körzeteibe visz majd életet, új városok és ipari központok létesülnek. Ezért a köztársaság dolgozói, a Kazah Kommunista Párt XII. kongresszusán elfogadott irányelvek megvizsgálása után, egyöntetűen jóváhagyták az ország ötéves népgazdaságfejlesztési tervét, és annak a meggyőződésüknek adtak kifejezést, hogy a tervet sikeresen teljesíteni fogják.

De szeretném megjegyezni, hogy egyes ágazatokban az ötéves

terv előirányzatánál többet is tehetünk, sőt ez életbevágóan szükséges is.

Ezzel kapcsolatban külön ki kell térnem a mangislak-félszigeti kőolaj- és gáztermelés fejlesztésére. Az előirányzat szerint a félsziget területén nagy olajtermelő körzetet kell létesíteni, s a termelést öt év múlva 15 millió tonnára kell felfuttatni. Ez teljesen helyes. De figyelembe kell venni, hogy a Mangislak-félsziget kőolajkészleteit sok százmillió tonnára becsülik, sőt, geológusaink nemrég megállapították, hogy a kőolaj mellett sok százmilliárd köbméterre becsülhető óriási földgázkészletek is vannak.

A Mangislak-félszigeten már megkezdődött a gazdag kőolaj- és gázlelőhely kiaknázása. Ezen a nemrég még puszta és víztelen tájon már épül Sevcsenko város és számos munkástelepülés. Kiépítettek oda egy 900 kilométer hosszú vasútvonalat. De ez csupán a kezdete a ránk váró óriási munkának. A mangislaki probléma sokrétű és bonyolult. A félsziget földrajzi helyzete jó. Közel van az ország ipari központjaihoz. Ezért véleményünk szerint a Szovjetunió egyik legnagyobb kőolajtermelő körzetét kellene ott kialakítani. A Mangislak-félszigeten évente több tízmillió tonna kőolajat lehetne termelni. A roppant nagy gázkészletek pedig feljogosítanak arra, hogy ezt a körzetet a gáztermelés új, nagy nyersanyagbázisának tekintsük, amely egyúttal megbízhatóan táplálhatná a Közép-Ázsia—Központ gázvezetéket. Esetleg önálló gázvezetéket lehetne építeni Mangislakból.

Nézetünk szerint fel lehetne emelni a mangislaki olajtermelés előirányzatát, s egyúttal meg kellene határozni, mennyi gázt termeljenek ebben a körzetben. Ez a kérdés megérdemli, hogy külön foglalkozzon vele a Központi Bizottság és a kormány.

A jelenlegi ötéves terv időszakában nagy öntöttvasat, acélt, hengerelt idomvasat gyártó kapacitásokat és számos más fontos létesítményt kell üzembe helyezni a karagandai vasműben, amely arra hivatott, hogy a keleti kohászati bázis fontos láncszeme legyen. Pavlodar területen jelentősen növelni akarják az ekibasztuzi lelőhely széntermelését. Ugyanitt új színesfémérc- és szénlelőhelyek kiaknázását is meg kell kezdeni. De a karagandai vasmű továbbfejlesztése szorosan összefügg az 500 kilométer hosszú Irtis—Karaganda-csatorna építésével. Figyelembe kell venni, hogy ha az Irtis vize a legközelebbi években nem jut el Temir-Tauba, akkor az ottani gyárban egyetlen új objektumot sem lehet üzembe helyezni. A csatornával függ össze Közép-Kazahsztán más természeti kincseinek kiaknázása, az öntözéses földművelés fejlesztése, a lakosság szociális körülményeinek javítása is.

A csatornaépítés munkálatai azonban csak viszonylag kis szakaszon folynak, s négy év alatt a költségvetési előirányzatnak nem egészen 15 százalékát használták fel. A csatornaépítés elhúzódása azzal a következménnyel járhat, hogy rendkívül kedvezőtlen körülmények között megy végbe a Karaganda—Temir-Tau és a Pavlodar—Ekibasztuz gazdasági körzet fejlesztése.

Érthetetlennek tartjuk a Szovjetunió energiaipari és villamosítási miniszterének, Nyeporozsnij elvtársnak az álláspontját. Véleményünk szerint Nyeporozsnij elvtárs lebecsüli ezt a fontos építkezést, és nem tesz semmit a munkálatok meggyorsítására.

A kazahsztáni mezőgazdaság és ipar további fejlesztéséről szólva, szem előtt kell tartani, hogy itt a víz az egyik döntő, meghatározó tényező. Az ügy érdekében haladéktalanul intézkedéseket kell tenni nemcsak az Irtis—Karaganda-csatorna építkezésének meggyorsítására, hanem olyan fontos vízgazdálkodási problémák megoldására is, mint az Irtis folyón a sulbini vízierőmű-centrálé felépítése, a Volga—Urál-csatorna megépítése, továbbá a Tobol, az Isim, az Ili és más kazahsztáni folyók vizének hasznosítása is. Nagymértékben ettől függ majd öntözéses földművelésünk eredményessége, s az állattenyésztés szilárd takarmánybázisának megteremtése.

Elvtársak! A Központi Bizottság beszámolója helyesen hangsúlyozza, hogy az országunkra háruló óriási feladatok megoldása érdekében tovább kell növelnünk a pártnak a kommunizmus építésében betöltött vezető szerepét. Ezért egyöntetűen helyeseljük a szervezeti szabályzat módosítására előterjesztett javaslatokat, amelyeknek célja: növelni a kommunisták felelősségét és még jobban kiszélesíteni a párton belüli demokráciát. Hangsúlyoznom kell, hogy a kommunisták nagyon sokat beszéltek ezekről az élet diktálta kérdésekről a taggyűléseken és a pártkonferenciákon.

Tökéletesen egyetértünk azzal a javaslattal, hogy az Elnökséget nevezzék Politikai Bizottságnak. A kazahsztáni küldöttség helyesli és egyöntetűen támogatja azt a javaslatot is, hogy állítsák vissza a Központi Bizottság főtitkári tisztségét, amelyet még Vlagyimir Iljics Lenin javaslatára létesítettek. Ez azt fogja jelenteni, hogy a lenini tételek rendíthetetlenül érvényesülnek a pártélet megszervezésében, s hozzájárul ahhoz is, hogy a nép még jobban becsülje a kommunista pártot és politikáját.

Elvtársak! Felmérhetetlen az SZKP XXIII. kongresszusának jelentősége. Ez a kongresszus, amelynek munkáját nemcsak pártunk és a szovjet nép, hanem az egész világ is figyelemmel kíséri, kimagasló

helyet foglal el hazánk történetében, s újabb tanúbizonysága dicsőséges kommunista pártunk nagyszerű egységének és szilárd összeforrottságának.

Kongresszusunk olyan távlatot nyit pártunk, országunk és egész népünk előtt, amelyek láttán a szovjet emberek joggal büszkék a népet újabb győzelmek felé magabiztosan vezető pártjukra.

A kazahsztáni kommunisták félmilliós serege nevében biztosítom a kongresszust, hogy köztársaságunk kommunistái és összes dolgozói, szorosan felzárkózva az SZKP Központi Bizottsága mögé, országunk többi népével együtt tovább haladnak majd a lenini úton, s kitartóan harcolnak pártunk általános irányvonalának sikeres érvényesítéséért.

S. R. RASIDOV ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 30.)

Elvtársak!

Igen nagy figyelemmel hallgattuk Brezsnyev elvtárs beszámolóját az SZKP Központi Bizottságának a beszámolási időszakban végzett munkájáról. E világos és tartalmas, meggyőző érvekben, mély gondolatokban és elméleti indokolásokban gazdag beszámoló, méltán kerül az alkotó marxizmus—leninizmus kiemelkedő dokumentumai közé. A beszámoló összegezte a XXII. pártkongresszus óta megtett út eredményeit, forradalmi bátorsággal dolgozta fel a kommunista építés alapvető problémáit.

A beszámolót hallgatva mélységes öröm és büszkeség töltötte el szívünket. Büszkék vagyunk hatalmas hazánkra és örülünk sikereinek. Büszkék vagyunk szeretett pártunkra és örülünk annak, hogy a lehető legegységesebben, legösszeforrottabban, ideológiailag és szervezetileg még jobban megerősödve, történelmi tapasztalatokban gazdagodva, a néppel szorosan összefonódva érkezett el XXIII. kongresszusához.

Győzelmeinket nem egykönnyen értük el. A hozzájuk vezető úton sok nehézséggel kellett megküzdenünk. S a szovjet emberek mélységesen hálásak a párt Központi Bizottságának azért, hogy határozottan eltávolította ebből az útból a szubjektivizmus akadályait, hogy tág teret nyitott a szocialista gazdaság még gyorsabb fejlesztéséhez.

Pártunk és Központi Bizottsága gyakorlatiasan, lenini bölcsességgel, szigorúan tudományos alapon oldja meg a gazdasági és a kulturális építésnek, a honvédelmi erő fokozásának, a népjólét növelésének, a társadalmi viszonyok tökéletesítésének és a nevelés javításának problémáit, a külpolitikának és a nemzetközi kommunista mozgalom tömörítésének kérdéseit.

Magukkal ragadnak és lelkesítenek bennünket az új ötéves tervben megnyílt nagy távlatok. Az ötéves terv irányelveinek tervezetét, amelynek minden sorából árad a pártnak a szovjet ember javáról, a

haza további virágzásáról való féltő gondoskodása, a nép legsajátabb ügyének tekinti. Az irányelvek tervezetét a szovjet emberek egyöntetű helyesléssel fogadták. E történelmi jelentőségű dokumentumban kitűzött magasztos célok lángra lobbantják a szíveket, megmozgatják az elmét, óriási energiát és alkotó kezdeményezéseket váltanak ki a tömegekből.

Az új ötéves tervnek már az első hónapjait a termelési tervek határidő előtti teljesítéséért indult országos mozgalom hatalmas áradata tette emlékezetessé. A szovjet emberek lelkesen ostromolják a kommunizmus felé vivő verőfényes utunk magaslatait. S mi meggyőződéssel jelenthetjük ki: el fogjuk érni a párt által előirányzott szinteket!

Üzbegisztán kommunistái lelkesen helyeslik az SZKP Központi Bizottságának politikai irányvonalát és gyakorlati tevékenységét. Teljes mértékben támogatják a Központi Bizottság beszámolójában levont elméleti és politikai következtetéseket, amelyek megfelelnek az idő szellemének, s kitűnő például szolgálnak arra, hogyan kell alkotóan fejleszteni a forradalmi elméletet és gyakorlatot.

Az élet megállás nélkül folyik, s üteme napról napra szédületesebbé válik. Ez a mi korunk jellemzője. Az emberi tevékenység minden területén a fejlődés, a megújulás és a tökéletesedés fergeteges folyamatai mennek végbe. A pártnak egyre újabb és újabb bonyolult feladatokkal kell megbirkóznia. Pártunk mindig figyelembe veszi az élet jelenségeit, a társadalmi fejlődés objektív folyamatait, s szervezeti formáit, munkájának stílusát és módszereit összhangba hozza a megváltozott körülményekkel és az új feladatokkal. Ezt bizonyítja az SZKP Központi Bizottságának beszámolója.

A beszámoló a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtésével kapcsolatos legfontosabb problémák mélyreható feldolgozásán kívül alkotó módon tovább fejlesztette a pártépítés kérdéseit is. Teljes mértékben egyetértünk az SZKP Központi Bizottságának mindazon javaslataival, amelyek a párt szervezeti szabályzatának részleges módosításával kapcsolatosak. Ezek a javaslatok figyelembe vették a párttagok óhajait és a pártmunkával szemben ez idő szerint támasztott követelményeket.

Különösen szeretném kiemelni a központi vezetőség nevének megváltoztatását. Brezsnyev elvtárs beszámolójában helyesen beszélt erről. Ismeretes, hogy Lenin életében a Központi Bizottság élén a Politikai Bizottság állt. Ez az elnevezés a legpontosabban kifejezte a párt vezető szervére háruló feladatok lényegét és tevékenységének jellegét. Éppen

ezért most is Politikai Bizottsága, s ne Elnöksége legyen a Központi Bizottságnak.

Az Üzbég Kommunista Párt küldöttsége lelkesen támogatja azt a javaslatot, hogy fel kell éleszteni a másik lenini hagyományt is, és vissza kell állítani a Központi Bizottság főtitkárának tisztségét.

A lenini normák és hagyományok helyreállítása, a szervezeti szabályzatnak a pártmunka jelenlegi körülményeivel való összhangba hozása hozzá fog járulni a párt vezető és szervező szerepének erősítéséhez, tekintélyének további növeléséhez.

Elvtársak! A beszámolási időszakban Üzbegisztán pártszervezete ugyanúgy, mint az egész párt, megfeszített és eredményes munkát végzett, tovább tökéletesítette vezetési stílusát és módszereit, önfeláldozó harcot vívott a XXII. kongresszus határozatainak és az SZKP programjának valóra váltásáért. Ezekben az években a köztársaság kommunistái, összes dolgozói egy gondolatnak, egy törekvésnek éltek, mégpedig annak, hogy minél jobban hozzájáruljanak a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtéséhez. Örömmel jelentjük a kongresszusnak, hogy az Üzbég SZSZK becsülettel teljesítette az ipari és a mezőgazdasági termelés alapvető ágazataiban a hétéves terv előirányzatait. Ezekben az években tovább virágzott a tudomány és a kultúra, észrevehetően emelkedett a nép életszínvonala.

Biztos léptekkel halad előre Üzbegisztán ipara. Az elmúlt hétéves időszakban minden hatodik napon felépült egy-egy új iparvállalat, vagy nagy műhely. Az ipari termelés ebben az időszakban 80 százalékkal növekedett. Különösen gyors ütemben fejlődtek a nehézipari ágazatok. Üzbegisztán ipara olyan műszaki színvonalra emelkedett, amely lehetővé tette elektrovákuumos, félvezetős, elektronikus és rádiótechnikai műszerek, különféle bonyolult gépek, szerszámgépek és mechanizmusok gyártását.

A köztársaság legnagyobb földgázlelőhelyeinek bázisán megjelent és rohamos fejlődésnek indult az ipar egyik új, nagy jövőjű ágazata: a gázipar. A földgáz kitermelése már az idén eléri a 24 milliárd köbmétert. A gáz szilárdan elfoglalta helyét az ipari termelésben és a nép mindennapi életében.

Örvendetes, hogy Üzbegisztán „kék fütőanyagából" kapnak a testvéri köztársaságok: az Oroszországi Föderáció, Tadzsikisztán és Kazahsztán; buharai földgáz ég az Urál nagyolvasztóiban és Martinkemencéiben, s hajtja a szerszámgépeket és a turbinákat. Sikeresen befejeződött Buhara és az Urál között a világ legnagyobb gázvezeté-

kének építése. Az új ötéves terv időszakában megépül a Mubarek—Taskent—Frunze—Alma-Ata gázvezeték és a Közép-Ázsiát Moszkvával összekötő fővezeték, amelyen a „kék fűtőanyag" hazánk fővárosába is eljut.

Korlátlan lehetőségeink vannak arra, hogy hazánkat ellássuk gázzal, ezzel a roppant értékes fűtőanyaggal és vegyi nyersanyaggal. Üzbegisztán gázkészletei valóban kolosszálisak. A köztársaság földjének mélyén egész gázóceán háborog.

E lehetőségek valóra váltása végett a Szovjetunió Állami Tervbizottságának és Gázipari Minisztériumának a köztársasági szervekkel együtt gyorsabban ki kell dolgozniuk bizonyos gyakorlati intézkedéseket, melyek azt célozzák, hogy nagyobb arányokban végezzék a próbafúrást, indítsák meg a komplex építkezést a perspektivikus lelőhelyeken és terjesszék ki a népgazdaság e fontos ága számára szükséges műszaki dolgozók képzését. Halaszthatatlan megoldást követel továbbá a nagyvárosok gázellátásához szükséges föld alatti gáztárolók építésének kérdése.

Üzbegisztán az aranykészletek terén is a vezető helyek egyikére nyomul fel. A múlt évben Buhara területen feltárták a nagy muruntaui aranyérclelőhelyet, és megkezdték kiaknázását. Taskent, Szamarkand és Fergana területen is találtak nagy aranylelőhelyeket. A geológusok becslése alapot ad arra a feltételezésre, hogy Üzbegisztán mélyében óriási aranykészletek rejlenek. Az sem közömbös, hogy nálunk az arany feltárása csak harmadannyiba kerül, mint általában az országban.

Nagy érdeklődésre tartanak számot az angren—almaliki ipari körzetben levő gazdag lelőhelyek, amelyek érctermelő vállalatok, vasútvonalak és műutak közelében vannak, s ezért igen alkalmasak a kiaknázásra. Az arany önköltsége itt csak fele-harmada lesz az országos átlagnak.

Az új ötéves tervben növelnünk kellene az üzbegisztáni arany feltárására és kitermelésére előirányzott összeget, hogy a legközelebbi 2—3 évben befejezzük a felfedezett lelőhelyek többségének felmérését és hozzálássunk ipari kiaknázásukhoz. Különösen fontos, hogy meggyorsítsuk a muruntaui ércdúsító kombinát első egységének építését, s hogy már most hozzákezdjünk a második egység tervezéséhez. Gyorsabban meg kell kezdeni továbbá a taskenti körzet aranylelőhelyeinek kiaknázását.

Az ország fő gyapotbázisa mindig Üzbegisztán volt és lesz is. A köztársaság pártszervezete régóta elsőrendű feladatának tekinti a gyapot-

termelés szüntelen növelését, s az SZKP Központi Bizottságának és a Szovjetunió kormányának állandó segítségével sikeresen teljesíti ezt a feladatot.

A hétéves terv éveiben az üzbegisztáni kolhozok és szovhozok — a szeszélyes természet okozta óriási nehézségeket legyűrve — 23 673 000 tonna „fehér aranyat" adtak az országnak, 4 458 000 tonnával többet, mint a megelőző hét esztendőben. Az átlagos évi gyapottermés 630 000 tonnával emelkedett.

Különösen nagy sikereket értek el a köztársaság gyapottermesztői a legutóbbi 3 évben. A nyersgyapot termelésében Üzbegisztán elérte a hétéves terv végére előirányzott szintet és világviszonylatban a második helyre került. Tavaly az ország 3 903 000 tonna üzbegisztáni gyapotot kapott, többet, mint amennyit három nagy gyapottermelő állam, az EAK, Pakisztán és Törökország együttvéve termel.

Messze megelőztük a külföldi országokat a gyapotcserje terméshozamában is. Üzbegisztán tavaly hektáronként átlag 24,2 mázsa gyapotot termelt, míg Mexikóban az átlagos terméshozam hektáronként 20, az Egyesült Államokban 18, Törökországban 13,5, Brazíliában 5,6, Indiában pedig 4,2 mázsa volt.

Az új ötéves terv előirányzata szerint köztársaságunkban 4 180 000 tonnára kell növelnünk a nyersgyapot-termelést. Ez magas szint. Elérése végett a gyapottermelést még intenzívebben kell fejleszteni a komplex gépesítés, a széles körű kemizálás, öntözés és talajjavítás alapján, a vetésforgók és a legjobb agrotechnikai eljárások bevezetésével.

Köztársaságunkban sok minden történik ebben az irányban. Évről évre emelkedik a mezőgazdasági munkák gépesítésének színvonala, széles út nyílt meg a gyapotbetakarító gépek előtt, mind nagyobb mennyiségben és egyre hatékonyabban alkalmazzuk a műtrágyákat, növeljük a víztárolók befogadóképességét, tökéletesítjük az öntöző és a talajjavító hálózatot. Továbbra is égető probléma marad azonban az öntözött földek vízellátásának növelése. Az óriási területű gyapotültetvények nagy vízhiánnyal küzdenek.

Az ötéves terv előirányzata szerint 700 000 hektáron kell növelnünk a vízellátást, 500 000 hektárnyi területen pedig be kell vezetnünk az öntözést. E feladatok megoldása megköveteli, hogy meggyorsítsuk az andizsani és tyujamujuni víztárolók, a tahia-tasi vízhasználati létesítmény és a Központi Fergana-csatorna építését. Nyomatékosan kérjük a Szovjetunió Állami Tervbizottságát, a Szovjetunió Talajjavítási és Vízgazdálkodási Minisztériumát, a Szovjetunió

Mezőgazdasági Minisztériumát, legyenek segítségünkre, hogy minél jobban kiszélesíthessük a munka frontját a gyapottermelés szempontjából létfontosságú objektumok építkezésein.

Az új ötéves terv éveiben Üzbegisztán csakúgy, mint valamennyi testvéri köztársaság, fokozott mértékben fog hozzájárulni a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtéséhez. Nálunk lényegében még egy ipari köztársaság jön létre, amely az ipari termelés alapvető ágazatait tekintve csaknem fel fog érni a jelenlegi Üzbegisztánnal. Soha nem látott fellendülésnek indulnak a földművelés és az állattenyésztés összes ágazatai.

Ezek a nagy feladatok erőnkhöz mértek. A köztársaság dolgozói eltökélték, hogy becsülettel teljesíteni fogják az ötéves terv előirányzatait.

Elvtársak! Nemsokára az egész haladó emberiség megünnepli a szovjet hatalom fennállásának 50. évfordulóját. A szovjet hatalom éveiben megtett dicsőséges utat megérdemelt jutalomként tetőzik be hazánk nagyszerű győzelmei, amelyekben saját szemünkkel látjuk megtestesülni a szovjet nép hősi munkájának, a kommunista párt bölcs vezetésének eredményeit.

Ezek az eredmények ott gyökereznek a marxizmus—leninizmus mindent legyőző eszméinek diadalában és a szocialista rend alkotó erőinek hallatlan megnövekedésében.

Ott gyökereznek a lenini nemzetiségi politika győzelmeiben és a proletár internacionalizmus elveinek érvényesülésében, a szovjet népek testvériségében, megbonthatatlan barátságában.

Ott gyökereznek a párt és a nép sziklaszilárd egységében, a szovjet embereknek pártjuk iránt érzett mérhetetlen szeretetében, határtalan bizalmában és osztatlan hűségében.

A párt — a nép lelke, leghőbb reményeinek és vágyainak megtestesítője. A párt gondolatai — a nép gondolatai. A párt hangja — a nép hangja. A párt mondta, tehát így kell lennie! — válaszolják a szovjet emberek, s szilárdan hiszik: így lesz! A párt szavát a nép a bölcsesség, a legértékesebb tapasztalatok és a bátor célkitűzések ötvözetének tekinti.

A mi legyőzhetetlen erőnk a párt és a nép egységében, lelki közelségében rejlik, s ez az erő csodákra képes.

A szovjet hatalom éveiben minden köztársaságban méreteit és jelentőségét tekintve soha nem látott társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális átalakulások mentek végbe. S ezt mindenki elismeri, aki józanul gondolkodik, aki tárgyilagosan értékeli életünket. Az Üzbég

SZSZK-ba látogató Szet Tandon indiai közéleti személyiség így fejezte ki benyomásait: „Aligha lehet bármit is ahhoz a titáni munkához hasonlítani, amelyet a szovjet hatalom éveiben üzbég földön végeztek. Ilyen haladást még Aladdin »csodalámpájával« is nehéz elérni. Erre csak olyan társadalmi rendszer képes, amely a szocializmus csodálatos nevet viseli."

Valóban így van. Hát nem nagyszerű, hogy Üzbegisztán, amely nem is olyan rég emelkedett ki a feudális-patriarchális életformából, jelenleg a világ 71 országába szállítja ipari és mezőgazdasági termékeit!

Hát elképzelhető, hogy ne keltsen jogos büszkeséget hazánk iránt az a tény, hogy Üzbegisztán, amelynek lakossága a nem is oly távoli múltban csaknem teljesen írástudatlan volt, ma tudományos-műszaki segítséget nyújt a fiatal fejlődő ázsiai, afrikai és latin-amerikai államoknak, főiskoláin oktatja ezeknek az országoknak a fiataljait és a világ 91 országával tart fenn kulturális kapcsolatokat!

Méltán büszkélkedünk azzal, hogy Üzbegisztán fővárosa, Taskent, világviszonylatban a népek békéjének és barátságának jelképe lett. A „taskenti szellem", amely 1958-ban az ázsiai és afrikai országok íróinak szolidaritási konferenciáján született meg, új vonzóerőt kapott a nemrég lezajlott indiai—pakisztáni béketárgyalások idején, amelyek a történelmi jelentőségű taskenti nyilatkozat aláírásával fejeződtek be. Manapság valamennyi kontinensen az emberek milliói mintegy a megbecsülés és a hála obulusát róják le a szovjet kormánynak, amikor a „taskenti szellem" szavakat kiejtik.

Az országunk életében végbement örvendetes változásokat Lenin pártjának, a nagy orosz népnek és a többi testvéri népnek köszönhetjük. A lenini párt volt az, amely az oroszországi proletariátus segítségével felszabadította népünket az évszázados elnyomás alól és a szabad történelmi alkotás széles útjára vezette. A párt segített az üzbég népnek, akárcsak hazánk más népeinek abban, hogy egységes soknemzetiségű szocialista államban olvadjon össze és e meghitt testvéri családban lépjen a gyors virágzás útjára, s felemelkedjék az emberi haladás csúcsaira.

Az üzbég dolgozók szívében örökké kiolthatatlanul lobogni fog a mélységes hála lángja a szeretett lenini párt, minden testvérnép iránt, az üzbég nép sorsának kialakításában való baráti közreműködésért, a bőkezű segítségért és támogatásért.

Hazánkban a nemzetiségi kérdés helyes megoldása és ezen az alapon valamennyi nép egyetértő testvéri családba tömörítése a párt

legnagyobb vívmánya. A népek barátságában rejlik erőnk legbőségesebb forrása, sikereink alapja, jövendő győzelmeink záloga.

E barátság nagy átalakító és teremtő erejét, a testvéri családban végzett munka örömét minden szovjet ember megismerte. Napjainkban a szovjet népeket a gazdasági kapcsolatok ezer meg ezer szála fűzi össze. S ezek a kötelékek ipari és mezőgazdasági termékek kölcsönös szállításának, nagy vízgazdálkodási objektumok, vízi erőművek, gázfővezetékek, olajvezetékek közös építésének, új földek termővé tételének alapján erősödnek. A Szovjetuniónak nincs olyan köztársasága, amelynek dolgozói ne ajándékozták volna meg Üzbegisztánt munkájuk gyümölcseivel. S nincs olyan kerülete az országnak, ahol a lakosság ne használna üzbegisztáni termékeket.

Egyre intenzívebbé válik a szellemi kincsek cseréje a szovjet köztársaságok között, gyors folyamatként megy végbe a nemzeti kultúrák kölcsönös gazdagodása és internacionalista alapjuk erősödése. Ezt igen nagy mértékben elősegítik a köztársaságokban a testvéri irodalmakkal és művészetekkel foglalkozó dekádok és hetek, filmfesztiválok, festőművészeti cserekiállítások, a színházak és zeneegyüttesek kölcsönös vendégszereplései, a szépirodalmi művek fordításai.

A népek állandóan erősödő gazdasági és kulturális kapcsolatai törvényszerű jelenségnek számítanak a szocialista társadalomban. Ez a törvényszerűség magában rendszerünk természetében rejlik. A szovjet embereknek, bármilyen nemzetiségűek, egy a hazájuk — a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége, egy a sorsuk, közösek az érdekeik, közös az ügyük és egy a céljuk — a kommunizmus építése, egy az ideológiájuk — a marxizmus—leninizmus, egy kormányosuk, közös vezérük van — a nagy Lenin pártja. A szovjet emberek egy úton haladnak a nagy cél felé és büszkék rá, hogy munkájuk a kommunista bőség megteremtéséért vívott harc közös medrébe torkollik.

Napjainkban az internacionalizmus áthatja a szovjet társadalom életének minden területét, a szocialista nemzetek egyre közelebb kerülnek egymáshoz. Valóra válik Lenin zseniális jövendölése, amely szerint a szocializmus azzal, hogy megszervezi az osztályelnyomás nélküli termelést, biztosítja a társadalom minden tagjának jólétét, hihetetlenül meggyorsítja a nemzetek közeledését.

A szocialista nemzetek közeledése mindegyikük sokoldalú felvirágzása útján megy végbe. A szocializmusban a nemzetek az egymáshoz való közeledés folytán virágoznak, közeledésük pedig virágzásuk eredményeként megy végbe. Ez egyazon dialektikusan össze-

függő folyamat két oldala. S nagyon fontos, hogy figyelembe vegyük ezt az objektív folyamatot, hogy teljes teret adjunk neki, s idejében kiküszöböljük mindazt, ami fékezi.

Mi gazdag tapasztalatokat szereztünk a nemzeti-állami építés területén, az emberek internacionalista nevelésének munkájában. A történelem eddig még nem ismerte a népek olyan baráti közösségét, amilyen a Szovjetunióban kialakult. A lakosság nemzetiségi összetételének tarkasága tekintetében a Szovjetunióval a világ egyetlen állama sem hasonlítható össze. Több mint 130 nemzet és népcsoport él hazánkban megbonthatatlan baráti kötelékekkel összefűzött egyetlen családban. Testvérileg segítik egymást, s közösen oldják meg a kommunizmus építésének feladatait. A szovjet népek barátsága becsülettel kiállta a kemény megpróbáltatásokat, megedződött a haza szabadságáért és függetlenségéért, általános virágzásáért vívott közös harcban.

Véleményünk szerint itt az ideje, hogy tüzetesen tanulmányozzuk és összefoglaljuk azokat a világtörténelmi jelentőségű tapasztalatokat, amelyeket a Szovjetunió a nemzeti kérdés megoldásában szerzett, hogy minden oldalról megvizsgáljuk, hogyan megy végbe a szocializmus és a kommunizmus építésének körülményei között a nemzetek virágzása és egymáshoz való közeledése, a testvérnépek kultúrájának és nemzeti nyelvének fejlődése és kölcsönös gazdagodása. Tudósainknak — történészeinknek, filozófusainknak, közgazdászainknak, jogászainknak, etnográfusainknak, nyelvészeinknek — közös erőfeszítéssel meg kell teremteniük az e problémákkal foglalkozó fundamentális műveket, hogy ezzel előbbre vigyék a nemzeti kérdés marxista—leninista elméletének további feldolgozását.

Az ilyen művek segítenének párt- és állami kádereinknek abban, hogy helyesebben oldják meg a szocialista nemzetek további közeledéséhez vezető haladó tendenciák fejlesztésével összefüggő kérdéseket, hogy fokozzák a dolgozók internacionalista nevelését. Ezek a művek igen hasznosak lesznek a marxista—leninista testvérpártok, az egész nemzetközi kommunista, munkás- és nemzeti felszabadító mozgalom szempontjából is.

Elvtársak! Kongresszusunk munkájában részt vesznek a külföldi marxista—leninista pártok küldöttségei. Közülük számos testvérpárt képviselői jártak már Üzbegisztánban. Jövetelük mindig örömteli esemény volt számunkra. A találkozók közelebb hoztak bennünket egymáshoz. A köztársaság kommunistái, dolgozói szeretettel emlékeznek vissza e találkozókra. Őszinte tiszteletet éreznek a testvérpártok iránt.

Az Üzbég Kommunista Párt küldöttsége most is forrón üdvözli önöket, kedves külföldi testvérek, jó egészséget, boldogságot, munkájukhoz, nemes feladatukhoz sok sikert kíván! Meghívjuk önöket, hogy a kongresszus befejeztével látogassák meg a mi napsütötte hazánkat. Üzbég földön mindenütt szívesen látott és kedves vendégként fogják fogadni önöket. Az üzbégek megnyitják önök előtt otthonukat és szívüket. Szívből fogják önöket üdvözölni:

— Hus Kelibsziz!

Üzbegisztán kommunistái, összes dolgozói megbíztak engem, tolmácsoljam az SZKP XXIII. kongresszusának, hogy mindig és mindenben hűségesek lesznek a nagy lenini zászlóhoz, a proletár internacionalizmus elveihez, még szorosabbra zárják soraikat szeretett pártunk és Központi Bizottsága körül, minden erejüket, minden alkotó energiájukat a kommunizmusért vívott harc szolgálatába állítják.

P. M. MASEROV ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 30.)

Elvtársak!

Pártunk, a kommunisták nagy lenini pártja XXIII. kongresszusán meggyőző bizonyítékát adja megnövekedett erejének és összeforrottságának, a néphez fűződő megbonthatatlan, szilárd kapcsolatainak.

A történelem nem ismer még egy politikai szervezetet, amely olyan nagy és mély befolyást gyakorolt volna a társadalmi fejlődés menetére, mint kommunista pártunk, amelyet a nagy Lenin alapított és edzett meg.

Nagy figyelemmel hallgattuk a Központi Bizottság beszámolóját, amelyet Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottságának első titkára terjesztett elő. A beszámolóra az jellemző, hogy gyakorlatiasan és mélyen elemzi az életbevágóan fontos kérdéseket, tudományosan és reálisan közelíti meg a párt és az ország előtt álló feladatok megoldását.

Örömmel és lelkesedéssel töltenek el bennünket pártunk és a szovjet nép nagy sikerei s a Központi Bizottság beszámolójában megjelölt valóban grandiózus távlatok. Nagyon fontos körülmény, hogy ezek a távlatok népgazdaságunk fejlesztésének reális, tudományosan megalapozott terveiben fejeződnek ki. E tervek teljesítésével a Szovjetunió kétségtelenül újabb nagy lépést tesz majd a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtéséhez vezető úton.

A belorusz kommunisták, a köztársaság dolgozói, mint az egész szovjet nép, szívből helyeslik és egyöntetűen támogatják a párt bel- és külpolitikáját, a Központi Bizottság politikai irányvonalát és gyakorlati tevékenységét, melyek tökéletes összhangban állnak a szovjet nép alapvető érdekeivel.

Teljes mértékben helyeseljük a Központi Bizottság arra irányuló tevékenységét, hogy fejlessze a szocialista táborhoz tartozó országok közösségét és egybeforrassza a nemzetközi kommunista mozgalmat. Az SZKP Központi Bizottsága tökéletesen helyes, lenini módon elv-

szerű álláspontot foglal el a Kínai Kommunista Párt vezetőségével való kapcsolat kérdésében.

A Központi Bizottság beszámolója tükrözi és tovább fejleszti az 1964 októberi plénum és az ezt követő plénumok alapvető megállapításait. E plénumok határozatainak nagy elméleti és óriási gyakorlati jelentőségük van. Céljuk a politikai, a gazdasági és a kulturális élet pártirányításának tökéletesítése, a pártélet lenini normáinak fejlesztése és szigorú betartása, s a párt egész szervezeti és politikai munkájának élénkebbé tétele.

Belorusszia Kommunista Pártja, amely az SZKP egyik harci osztaga, a XXIII. kongresszusra készülve teljesítette ezeket a határozatokat, megnövekedett, megedződött, gyarapította a politikai és szervezeti vezetésben szerzett tapasztalatait, és szorosan felzárkózott pártunk lenini Központi Bizottsága mögé.

A köztársaság vezető szervei és pártszervezetei lankadatlan figyelmet fordítanak a szervezeti és politikai munka stílusának és módszereinek tökéletesítésére. Különleges jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy emeljük az ideológiai munka színvonalát, többet tegyünk a párttagok és a dolgozó tömegek neveléséért, és javítsuk az alapszervezetek munkáját.

Az SZKP szervezeti szabályzatának javasolt kiegészítése, illetve módosítása kétségtelenül tovább fogja erősíteni a pártfegyelmet. Ezután minden kommunista nagyobb felelősséget fog érezni mind a párttagság tisztaságáért és azért, hogy a kommunisták méltóképpen viseljék a párt tagjának megtisztelő címét, mind pedig a pártszervezetek harcképességének növeléséért.

A pártszervezetek gazdasági téren betöltött szerepének növelése mellett szükségesnek tartjuk, hogy pártszervezeteink többet foglalkozzanak az ideológiai és politikai munkával, mélyítsék el és tökéletesítsék azt.

Nem mondhatjuk, hogy sikerült teljesen megszüntetnünk azokat a fogyatékosságokat, amelyeket annak idején az ideológiai munkának, a marxista—leninista elmélet propagandájának lebecsülése hozott magával.

A pártban és az országban jelenleg nagyon jók a feltételek a sokoldalú és hatékony ideológiai munkához. Ez lehetővé teszi, hogy eredményesebben neveljünk minden dolgozót mély kommunista meggyőződésre, olyan szellemben neveljük az embereket, hogy készen álljanak újabb munkahőstettekre, s ha kell, harci hőstettekre is.

Köztársaságunk pártszervezetei erősítették a burzsoá ideológia

elleni harcot. Az embereket fokozottan nevelik magas fokú osztálytudatra és lángoló szovjet hazafiságra. Külön gondot fordítunk arra, hogy a kommunista párt és a szovjet nép forradalmi, harci és munkahagyományainak szellemében neveljük a dolgozókat. Amikor köztársaságunk felszabadulásának és a Nagy Honvédő Háború győzelmes befejezésének 20. évfordulóját ünnepeltük, ez a nevelőmunka új tapasztalatokkal gazdagodott, tartalmasabb és formailag változatosabb lett.

A győzelem évfordulójának megünneplése és az elesett hősökre való emlékezés napjaiban újra teljes nagyságában mutatkozott meg a szovjet ember lelki szépsége, soknemzetiségű hazánk népeinek megbonthatatlan barátsága és összeforrottsága, s mindez igen mély hatást gyakorolt az ifjúságra. Fiataljaink jobban megértették, milyen nagy hőstettet vittek véghez szüleik népünk dicsőségére. Azóta még inkább tisztelik szüleiket, és jobban megbecsülik önmagukat.

Belorussziában széles körben elterjedtek egyes rendezvények, például a munka ünnepei, melyeket az emberek örömmel fogadtak. Ezek a rendezvények a dolgozók politikai nevelésének nagyon megfelelő formái.

A nevelőmunkában óriási jelentősége van az irodalomnak és a művészetnek. Mi pártmunkások elismerjük alkotó értelmiségünk kétségbevonhatatlan sikereit, de nem hallgathatunk arról, hogy — mint a Központi Bizottság beszámolója már jogosan felhívta rá a figyelmet — egyes irodalmárok ócsárolják a szovjet nép hősies múltját, befeketítik a szovjet valóságot. Meglepő, hogy egyes ideológiai és művészi szempontból gyenge, sőt olykor egyenesen káros műveket milyen sietséggel és mennyire könnyelműen közöl némelyik népszerű folyóirat, illetőleg jelentet meg egyik-másik kiadóvállalat. Pedig ezeknek a folyóiratoknak és kiadóvállalatoknak vezetői kommunisták. Hová lett pártos elvszerűségük? Nem érzik felelősségüket, amellyel a pártnak és a népnek tartoznak?

A belorusz nép nagyra becsüli és szentül óvja a kommunista párt és a szovjet állam nagy vívmányát, soknemzetiségű hazánk népeinek szilárd, megbonthatatlan barátságát. Köztársaságunk dolgozói ebben látják sikereik zálogát, szocialista hazájuk, a Szovjetunió erejének és hatalmának forrását.

A belorusz népet a súlyos megpróbáltatások éveiben és az örömteli alkotó munka időszakában egyaránt állandóan bőkezűen segítette és segíti az orosz nép és a Szovjetunió többi népe. A Nagy Honvédő Háborúban a szovjet hadsereg, amelynek soraiban testvéri népeink

legderekabb fiai harcoltak, felszabadította köztársaságunkat a fasiszta megszállás alól. Földünkön a partizánalakulatokban oroszok, ukránok, grúzok, kazahok és országunk más népeinek fiai három éven át önfeláldozóan együtt harcoltak a beloruszokkal. Ma pedig, a békés élet viszonyai között, minden gyárunkban, minden belorusz gyártmányban, minden méter belorussziai szövetben erősen összefonódnak a nagy barátság szálai, hazánk népeinek mindannyiunkat kölcsönösen gazdagító szoros kapcsolatai.

Az OSZFSZK-ban éppen most tartanak belorusz művészeti hetet. A legjobb belorusz művészegyüttesek utaztak az Urálba és Szibériába, ezekre a szép orosz tájakra, hogy bemutassák az uráliaknak és a szibériaiaknak népük művészetét, s emellett tolmácsolják Belorusszia népének köszönetét, kifejezésre juttassák az orosz anyaföld népeinek a belorusz nép testvéri, baráti érzelmeit, mély tiszteletét és elismerését.

Az egész ország gazdaságának fejlődése, az országos feladatok sikeres megoldása a legteljesebben megegyezik a szövetségi köztársaságok harmonikus gazdasági fejlődésének érdekeivel. Ebben konkrétan megnyilvánul pártunk és a Központi Bizottság lenini nemzetiségi politikájának nagy életereje.

A Szovjetunió egész népgazdaságán belül eredményesen fejlődik Belorusszia gazdasága is, amely példátlanul rövid idő alatt igen gyors fejlődést ért el. Köztársaságunk állami népgazdasági beruházásainak összege hét év alatt 5,7 milliárd rubelre rúgott, s 60 százalékkal meghaladta az előző tizenöt év beruházásainak összegét. Az új ötéves terv beruházási előirányzata 5,5 milliárd rubel, 84 százalékkal több, mint a legutóbbi öt év alatt volt.

Köztársaságunk ipara határidő előtt, 1965 májusában teljesítette hétéves tervét, megkétszerezte termelését. A vegyipar, a fémfeldolgozó ipar és a gépgyártás termelése 3,4-szeresére nőtt. Több mint 3-szorosára nőtt a villamosenergia-termelés. Az ipari munka termelékenysége köztársaságunkban 50 százalékkal emelkedett. A terven felül gyártott termékek értéke több milliárd rubel.

A kolhozok és a szovhozok hét év alatt 70 százalékkal növelték a mezőgazdasági termelést. Ezen belül az állati termékek termelése 2,1-szeresére nőtt. Fokozódott a kolhozok és a szovhozok árutermelése. Köztársaságunk több mint 2-szer annyi szemes terményt, tejet, tojást, majdnem 2-szer annyi burgonyát és több mint 1,5-szer annyi húst és zöldséget adott el az államnak. A kolhozok pénzjövedelme majdnem megkétszereződött. A kolhoztagok munkájának díjazása több mint 100 százalékkal emelkedett.

Köztársaságunk ipari termelésében az utóbbi években nagy minőségi és strukturális változások mentek végbe. Erőteljesen fejlődtek olyan fontos ágazatok, mint a vegyipar, az olajfinomítás és az elektrotechnikai ipar, az elektronika és a műszergyártás. Új ipari központok, munkáslakótelepek és városok épültek.

A kőolajlelőhelyek feltárása nyomán megszületett a belorusz olajipar. Reális kilátás van kiaknázható szén-, égőpala-, vasérc- és színesfémlelőhelyek feltárására.

A belorusz ipari munkások száma 64 százalékkal, a műszakiak száma pedig 94 százalékkal lett nagyobb a hétéves terv időszakában. S ami kiváltképpen fontos, jelentősen megnőtt a dolgozók szakmai és általános műveltsége. A köztársaság felsőoktatási intézményei és technikumai hét év alatt 187 000 szakembert képeztek a népgazdaság és a művelődésügy számára.

Elismeréssel adózunk az OSZFSZK, Ukrajna, Azerbajdzsán és más köztársaságok pártszervezeteinek, amelyek megértéssel voltak szükségleteink iránt, s az új termelési ágak beindításához megfelelő vegyipari, bányaipari és kőolajipari káderekkel segítettek, továbbá szakemberek helybeli képzésében is támogattak minket.

A belorusz pártszervezet tökéletesen egyetért az SZKP Központi Bizottságának a társadalmi termelés fejlesztési ütemének meggyorsítására és hatékonyságának növelésére irányuló intézkedéseivel.

Az SZKP Központi Bizottságának az 1965 szeptemberi plénumán hozott határozatokkal összhangban a pártszervezetek jelenleg arra összpontosítják erőfeszítéseiket, hogy kidolgozzák és végrehajtsák az új gazdálkodási módszerekre való tervszerű áttéréshez szükséges intézkedéseket. Minden egyes vállalatnál számos fontos és bonyolult kérdés merül fel, amelyet haladéktalanul meg kell oldani, függetlenül attól, hogy mikor térnek át a gazdálkodás új rendszerére.

Nem állíthatjuk, hogy ebben a tekintetben minden rendjén van nálunk. Előfordulnak problémák, amelyek megoldásához a minisztériumok és a főigazgatóságok gyakorlati segítsége szükséges. Ilyen például az ésszerű gazdasági kapcsolatok megszervezése, a tervezés és a vállalaton belüli önálló elszámolás tökéletesítése, a tudományos munkaszervezés és termelésirányítás meghonosítása.

Sajnos, sok esetben nemhogy tökéletesítenék, hanem még indokolatlanul meg is bontják az egységes gazdasági kapcsolatokat. Igen meggondolatlan, sőt veszélyes tendencia, amikor helyenként szűk tárcaérdekekből indulnak ki, s azt akarják, hogy egy-egy ágazatban mindent vagy majdnem mindent gyártsanak.

Erősítenünk kell az állami fegyelmet, és szigorúan rendet kell teremtenünk a kooperációs szállításokban. A vállalatok kapcsolatait pontosabb és szigorúbb követelmények és elvek szerint kell szabályozni. A kooperáció jelenlegi, széles körű rendszerében gyakran megszegik a szállítási határidőt, sok esetben gyenge a munkadarabok, az alkatrészek és a géprészek minősége. Ez nehezíti a felhasználó vállalatok szervezett munkáját, hátrányosan befolyásolja gazdasági mutatóikat és gyártmányaik minőségét. A jövőben általában jobban kell megoldani a tervszerű és zökkenőmentes anyagi-műszaki ellátás kérdéseit.

Külön figyelmet kell fordítanunk az építőipari bázis további általános erősítésére, az építőanyag-termelés ütemének meggyorsítására. Belorussziában nagy építőipari vállalatok alakultak. A legnagyobb ipari és egyéb létesítményeket rendszerint idejében vagy határidő előtt adják át. De reális lehetőségeink vannak arra, hogy jelentősen megrövidítsük az építkezések időtartamát. Ehhez erősítenünk kell az építkezések ipari bázisát, s meg kell javítanunk építőanyagokkal és tervdokumentációval való ellátásukat.

Köztársaságunk építőanyag-ipari termelése hét év alatt megháromszorozódott. Ennek ellenére építőanyag-hiány mutatkozik. S ez a jövőben még fokozódhat, különösen a megnövekedett falusi lakásépítés miatt. Mint ismeretes, a falusi lakásépítést és egyéb — főleg a kulturális és szociális célú — építkezéseket különösen az akadályozza, hogy nincs elég falazó és tetőfedő anyag. Köztársaságunkban igyekszünk növelni a tégla, a blokkok és más falazó anyagok termelését. Ez azonban még nem elegendő ahhoz, hogy a falu újjáépítése a kellő színvonalon és méretekben mehessen végbe. Itt az ideje, hogy a falusi építkezést korszerűbb és szélesebb alapokra helyezzük. A Központi Bizottság beszámolója helyesen utalt erre.

A falusi pártszervezetek és dolgozók munkájuk harci programjaként fogadták az SZKP Központi Bizottságának 1965 márciusi plénumán hozott határozatokat. Ezek igen nagy befolyást gyakoroltak a kolhozokban és a szovhozokban folyó termelés gazdaságosságának fokozódására, növelték a kolhozparasztoknak és a szovhozok dolgozóinak munkaaktivitását.

Köztársaságunk mezőgazdasága tavaly az utóbbi évek legjobb terméseredményeit érte el. A kolhozok és a szovhozok szemes terményekből 52 százalékkal, tejből 29 százalékkal, húsból 17 százalékkal termeltek többet, mint 1964-ben.

Kialakult a kolhozok és a szovhozok egy új csoportja, amely tejből

legalább 800—1000 mázsára, húsból (vágósúlyban) legalább 100 mázsára emelte a 100 hektárra jutó termelést.

Kádereink teljesen tisztában vannak azzal, hogy köztársaságunk mezőgazdaságának jelenlegi fellendülése a nagy feladat megvalósításának még csak kezdete. Az SZKP Központi Bizottságának márciusi plénumán hozott határozatok további valóra váltása érdekében erőteljes alkotó munkára van szükség. Mielőbb meg kell szüntetnünk a mezőgazdaság irányítása és a termelés szervezése terén még mindig meglevő jelentős fogyatékosságokat. Helyesek azok a gazdasági és politikai intézkedések, amelyeket az SZKP Központi Bizottsága megjelölt, helyes a mezőgazdasági beruházások növelésének irányvonala. Mindezt maradéktalanul és egyöntetűen támogatja az egész nép.

Rendkívül fontos feladat a talajjavítás. A nagyszabású talajjavítási program végrehajtása újabb nagy távlatokat nyit meg köztársaságunk előtt. A lecsapolt tőzegmocsarak talaját nem ok nélkül nevezi a nép aranybányának.

Nem fogok hivatkozni a kísérleti gazdaságok adataira, sem az egyes gazdaságokban a legkedvezőbb években elért legjobb eredményekre. Inkább a „BSZSZK tízéves évfordulója" nevű poleszjei szovhoz lecsapolt földjein az utóbbi tíz évben elért átlagos szemestermény- és burgonyahozamokat ismertetem. A szemes terményeknek és a pillangósok hektáronkénti átlagos hozama 20 mázsa, a burgonyáé pedig 204 mázsa volt. A káli- és foszforműtrágyával javított, lecsapolt tőzegmocsarak talajának termőereje kitűnő. A talajjavításra fordított állami beruházások így magától értetődően gyorsan megtérülnek. Az ötéves terv előirányzata szerint köztársaságunkban több mint 1,5 millió hektár földön végeznek lecsapolási munkálatokat. Reméljük, hogy a jövőben e munka méretei még tovább fognak nőni.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy minél nagyobb erőt és anyagi eszközöket fordítsunk a mezőgazdaságnak gépekkel és műtrágyával való mielőbbi megfelelő ellátására. Enélkül az összes többi intézkedés hatástalan maradna.

Belorussziában ugyanúgy, mint az egész országban, a kongresszus előtt igen lendületesen folyt le az ötéves terv kongresszusi irányelvtervezetének nyilvános megvitatása. A kommunisták, a köztársaság dolgozói kifejezésre juttatták, hogy teljes mértékben, szívből helyeslik a nagyszabású munkának a párt által megjelölt programját.

Amikor még egyszer visszagondolunk a Központi Bizottság beszámolójára, s elképzeljük népünk és államunk jövőjét, úgy érezzük, hogy az SZKP XXIII. kongresszusa olyan legfelső pártfórumként

kerül be a történelembe, amelynek munkáját valóban lenini gyakorlatiasság, elvszerűség és politikai bölcsesség jellemezte, s amely ebben a szellemben közelítette meg a pártunk és országunk előtt álló nagy feladatok megoldását.

A belorusz kommunisták, a belorusz dolgozók minden erejüket, tudásukat és energiájukat az SZKP XXIII. kongresszusán elfogadásra kerülő határozatok megvalósításának szolgálatába állítják, és méltóképpen veszik ki részüket a kommunizmus építésének nagy munkájából.

V. P. MZSAVANADZE ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 30.)

Elvtársak!

Minden kommunista, minden szovjet ember tevékenyen készült az SZKP XXIII. kongresszusára, s nagy reményeket fűzött hozzá. S most erről az emelvényről bátran mondhatom, hogy kongresszusunk beváltja ezeket a reményeket. Ezt tanúsítja a Központi Bizottság beszámolója, amelyet Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottságának első titkára terjesztett elő.

A beszámoló nagyon világosan és meggyőzően tanúsította, hogy pártunk szilárdan és következetesen halad a lenini úton, és méltán nevezik a szovjet nép harci élcsapatának.

A Központi Bizottság kongresszusi beszámolója az utóbbi időben végbement bel- és külföldi politikai és gazdasági változások mélyreható marxista—leninista elemzésére épül. Brezsnyev elvtárs világos képet adott pártunknak a kommunista világmozgalom tömörítéséért vívott harcáról, s ismertette a párt és a kormány békés külpolitikáját.

Nyugodtan állíthatjuk, hogy az SZKP külpolitikáját nemcsak kongresszusunk küldöttei, nemcsak a szovjet kommunisták támogatják, hanem szívből és egyöntetűen támogatni fogja valamennyi kommunista párt és szerte a világon minden dolgozó, mindenki, aki szívén viseli a béke ügyét és az emberiség jövőjét.

A Központi Bizottság beszámolója elméletileg megalapozottan, pontosan meghatározta a pártegység további erősítésének, a szovjet nép ideológiai nevelésének, a népgazdaság és a kultúra újabb erőteljes fellendítésének s a kommunizmus anyagi-technikai bázisa megteremtésének fő irányait és legfontosabb feladatait.

Ezért szeretném a kongresszuson külön hangsúlyozni: abban, hogy pártunk és egész népünk szoros egységben s eszmeileg felvértezve érkezett el a XXIII. kongresszushoz, óriási, mondhatnám döntő szerepe volt a Központi Bizottság 1964 októberi plénumának.

Az októberi plénum egész pártunk és egész népünk akaratát fejezte ki, amikor kinyilatkoztatta, hogy a párt a marxizmus—leninizmus elveitől való legkisebb eltávolodást sem tűri, hogy a kommunista építés gyakorlati feladatait csak a marxista—leninista tanítás, társadalmi fejlődésünk gazdasági törvényeinek teljes megértése alapján lehet helyesen megoldani.

Ezért ma minden kommunista egyöntetűen vallja, hogy a politikai, gazdasági és kulturális élet irányításának tökéletesítésére tett intézkedések új szakaszt nyitnak szocialista társadalmunk fejlődésében, s hogy az októberi plénum és az ezt követő plénumok határozatainak elsőrendű jelentőségük van a kommunizmus felé haladó társadalmunk további fejlődése szempontjából.

Köztársaságunk dolgozói egyöntetűen szívből helyeselték az ötéves terv irányelveinek tervezetét, akárcsak az egész szovjet nép, amely ebben újabb fényes tanúbizonyságát látja annak, hogy a kommunista párt és a szovjet kormány szüntelenül gondoskodik egész országunk és minden egyes köztársaság népgazdaságának és kultúrájának felvirágoztatásáról, a dolgozók anyagi és kulturális szükségleteinek maximális kielégítéséről.

Az irányelvek tervezetének fő előirányzatai valóban impozánsak, ugyanakkor azonban teljesen reálisak is, mert népgazdaságunk erőforrásainak és tartalékainak objektív értékelése alapján dolgozták ki őket.

Ha meg akarjuk érteni, mekkora utat tett meg országunk gazdasági fejlődésében, mekkorát nőttünk az utóbbi négy évtizedben, csak össze kell hasonlítanunk legújabb ötéves tervünk és az első ötéves terv előirányzatát.

Csak egy példát mondok. Az első ötéves terv előírta, hogy a villamos energia termelését évi 22 milliárd kilowattórára kell növelni. Mi az új ötéves terv végén már 850 milliárd kilowattóra áramot fogunk termelni.

Az első ötéves terv időszakában a Szovjetunió öt legnagyobb vízi erőművének egyike volt a zemo-avcsali Lenin vízi erőmű, a ZAGESZ, Grúzia szocialista iparosításának elsőszülötte, amely a lenini villamosítási terv keretében épült.

De, ha a ZAGESZ-t, amely annak idején évi 200 millió kilowattóra áramot termelt, nagy erőműnek tartották a maga idejében, akkor milyen felsőfokú jelzőkkel illessük az Inguri-folyón épülő vízi erőművet, amely építésének befejezése után évente több mint 5 milliárd kilowattóra áramot fog termelni?

Grúzia összes erőműveinek évi termelése jelenleg körülbelül 7

milliárd kilowattóra. Az ötéves terv végéig köztársaságunk villamosenergiatermelése 11 milliárd 500 millió kilowattórára fog növekedni. Ezzel szilárd energiabázis jön létre az egész grúz népgazdaság további fejlődéséhez.

S hogy lássuk, milyen nagy a háztartási energiafogyasztás Grúziában, közlöm, hogy 1970-ben csupán a tv-készülékek táplálásához két akkora erőmű kapacitására lesz szükség, mint a ZAGESZ, amelynek az első ötéves terv időszakában döntő jelentősége volt köztársaságunk egész népgazdaságának fellendítése szempontjából.

A Központi Bizottság márciusi plénumának határozataival és az ötéves terv irányelveinek tervezetével összhangban Grúzia nagyszabású vízgazdálkodási programot hajt végre. Öt év múlva, az alsószamgori öntözőrendszer építésének befejezése és a felső-alazani öntözőrendszer, s néhány más létesítmény részleges átadása után köztársaságunkban több tízezer hektárral nagyobb lesz az öntözött földterület.

A kolhidi síkságon (ez szubtrópusi körzet) a talajjavítás révén 90 000 hektárnyi igen jó földet lehet majd hasznosítani, vagyis csaknem akkora területet, amekkorán ez idő szerint egész Grúziában szubtrópusi növények termesztése folyik.

Az ötéves terv irányelveinek tervezete abból indul ki, hogy helyesen kell összeegyeztetni az egész ország népgazdaságának érdekeit minden egyes köztársaság érdekeivel. Ezt a tervezetet olvasva örömmel és büszkeséggel tölti el szívünket soknemzetiségű, óriási hazánk, hiszen mindegyik szövetségi köztársaság sikereinek a szovjet népek egész testvéri nagy családja is örül. Ez ad legyőzhetetlen erőt hazánknak. Ez a mi hatalmunk alapja.

Elvtársak! Grúzia dolgozói nagy gazdasági és kulturális sikerekkel fogadták az SZKP XXIII. kongresszusát. A köztársaság ipari összteremelése hét év alatt 60 százalékkal nőtt. A leghaladóbb iparágak a többinél gyorsabban fejlődtek. A villamosenergia-termelés több mint 2-szeresére, a gépgyártás 4-szeresére, ezen belül a villamosgépipar termelése 11-szeresére nőtt. A vegyipar 3,3-szeresére növelte termelését.

A hétéves terv előirányzatánál 131 300 tonnával több kitűnő minőségű tealevelet adtunk el az államnak. Az összehasonlítás kedvéért közlöm, hogy a szovjet hatalom első évében Grúzia mindössze 550 tonna teát termelt, az elmúlt évben viszont köztársaságunk már 185 000 tonna kitűnő minőségű tealevelet adott az országnak.

Szőlőből Grúzia 1965-ben az előirányzott 230 000 tonna helyett 245 000 tonnát adott el az államnak.

Töretlenül emelkedik népünk élet- és kulturális színvonala. A hét-éves terv időszakában együttvéve 7 300 000 négyzetméter területű lakást adtunk át, majdnem annyit, amennyi jelenleg Tbiliszi egész lakásállománya.

Iparunk és mezőgazdaságunk túlteljesítette 1965. évi tervét. Az új ötéves terv első negyedévi előirányzatát éppen a kongresszus megnyitásának napján teljesítette iparunk is és mezőgazdaságunk is.

Az utóbbi években jelentős sikereket értek el a grúz tudósok, irodalmárok és művészek. Köztársaságunk kulturális életének nevezetes eseménye volt a grúz értelmező szótár kiadásának befejezése. Elhatároztuk továbbá, hogy többkötetes szovjet—grúz enciklopédiát adunk ki, s megkezdjük az előkészületeket Rusztaveli, a nagy grúz költő és gondolkodó születésének 800. évfordulójára, amely ez év szeptemberében lesz.

De köztársaságunk gazdasági és kulturális építésének sikerei jóval nagyobbak is lehettek volna, ha nincsenek munkánkban bizonyos hibák és mulasztások.

A grúz párt- és szovjetszervek most abban látják fő feladatukat, hogy a legrövidebb idő alatt kiküszöböljék ezeket a hibákat, s az ipar, a mezőgazdaság, a tudomány és a kultúra fejlesztésével összefüggő gazdasági problémák tudományos megközelítése alapján biztosítsák a tervfeladatok feltétlen teljesítését és a népgazdaság valamennyi láncszemének összehangolt munkáját.

Elvtársak! A beszámolóban vázolt nagyszabású politikai és gazdasági feladatok megoldásához még magasabb színvonalra kell emelnünk a pártszervezetek egész szervező és ideológiai munkáját.

Ezzel kapcsolatban érinteni szeretném a kommunisták pártosságának és ideológiai meggyőződésének kérdését. Bárhol dolgozik a párttag, akár párt-, akár szovjetmunkát végez, soha, semmiféle körülmények között sem szabad megfeledkeznie a pártosságról.

A párt belső gazdasági kérdéseinek megoldása során szem előtt kell tartani azt a lenini tételt, hogy minden kérdés válhat politikai jelentőségűvé, s helyes megoldásától függ egész munkánk sikere.

A kommunista nem zárkózhat a szűk hivatali gondok és érdekek csigaházába. Erélyesen vissza kell utasítania a sógorság-komaságot és a nemzeti elkülönülést. Tevékenységében mindenkor az egész párt, az egész állam érdekeiből kell kiindulnia.

A párttagnak tevékenyen részt kell vennie kollektívája és pártszer-

vezete életében, s a maga és minden dolgozó erőfeszítéseit az állami tervek teljesítésére kell összpontosítania. De nem szabad átvenni a gazdasági szervek munkáját, nem szabad kicsinyesen gyámkodni felettük, és nem szabad leegyszerűsítve felfogni a pártirányítást, hiszen a közelmúltban, akarva vagy akaratlanul, ez vezetett arra, hogy összekeveredtek a gazdasági szervek és a pártszervek funkciói.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy a pártszervezeteknek más módszerekkel kell megoldaniuk a gazdasági problémákat, mint a szovjet- és a gazdasági szerveknek, hogy a pártirányítás a gazdaságban elsősorban a tömegek között végzett politikai és szervezési munka erősítését jelenti.

Azért tartjuk szükségesnek elmondani ezt a kongresszuson, mert egyes párttagjainkban, sőt egyes pártfunkcionáriusainkban is kezd halványulni a pártosság érzése. Az ilyen pártfunkcionáriusokat figyelmeztettük, azokat pedig, akik megsértették a pártélet lenini normáit, elszakadtak a tömegektől, s nem boldogultak pártmunkájukkal, eltávolítottuk vezető beosztásukból. Így például a Grúz Kommunista Párt központi bizottsága leváltotta a zugdidi kerületi és a gori városi pártbizottság első titkárát.

A pártmunkások kiválasztásáról és elhelyezéséről szólva, természetesen kívánatos, hogy a vezető pártmunkás szakember legyen, aki jól kiismeri magát az illető pártszervezet területére leginkább jellemző gazdasági ágban. De ugyanakkor ne feledjük, hogy a vezetőnek ugyanilyen, sőt még nagyobb mértékben rendelkeznie kell a jó pártmunkás képességeivel is; a tömegek harcos szervezőjének, a dolgozók gondos nevelőjének kell lennie.

Mindig gondolni kell arra, hogy a pártmunka nem mellékfoglalkozás, hanem hivatás, mi több, művészet. Sajnos, az utóbbi időben egyesek kezdtek megfeledkezni erről.

Táplálni a kommunistákban a pártosság érzését, azt jelenti, hogy állandóan, türelmesen, kitartóan erősítjük bennük az ideológiai meggyőződést. Az ideológiai meggyőződés a szovjet ember, a kommunista legértékesebb tulajdonsága.

A párt ügyébe, a nép ügyébe vetett feltétlen hit lelkesítette az imperialisták ellen harcoló fiatal szovjet köztársaságot. Ez segített nekünk kiűzni az intervenciósokat a szent szovjet földről, győzelmesen kikerülni a polgárháborúból és sikeresen úrrá lenni a gazdasági összeomlás felett.

A pártba, a nagy lenini eszmékbe vetett feltétlen hit segített a szovjet népnek abban, hogy teljesítse az első ötéves terveket, végrehajtsa

az ország szocialista iparosítását, a mezőgazdaság kollektivizálását, és történelmileg igen rövid idő alatt megvalósítsa a kulturális forradalmat.

A Nagy Honvédő Háborúban azért győztünk, mert az ellenség nem tudta megtörni a szovjet embereknek pártunk eszméibe vetett hitét és ideológiai meggyőződését.

A kommunizmus eszméibe vetett szilárd hit s a lángoló szovjet hazafiság az az erő, amely hőstettekre sarkallta Alekszandr Matroszovot és Sot Gamcemlidzét, Zoja Koszmogyemjanszkaját és Zoja Ruhadzét, s örök dicsőséggel övezett sok-sok többi hőst.

Nehéz, bonyolult feladat az új, a kommunista társadalom építése. Csak annak való, aki szilárdan hisz a marxi—lenini eszmék győzelmében, a kommunizmus győzelmében, szívügyének tekinti a kommunizmus építését, és kész minden erejét beleadni, sőt, ha kell, életét is feláldozni érte.

Ezért egész ideológiai munkánkban az legyen az első, hogy a szovjet embereket magas fokú eszmeiségre, a kommunizmushoz való hűségre neveljük. Ez legyen ideológiai munkánk lényege, magva.

Mellesleg, szeretnék itt még valamit megemlíteni. Ismeretes, hogy a történelmet nem szabad sem jobbnak, sem rosszabbnak ábrázolni, mint amilyen s még kevésbé szabad meghamisítani. Ennek ellenére még mindig jelennek meg nálunk olyan könyvek, amelyek szerzői túl önkényesen, mondhatnám gátlástalanul bánnak a történelemmel. Ez főleg a memoárírókra vonatkozik. Egyesek közülük visszaemlékezéseikben nem annyira a történelmet akarják megírni, mint inkább saját nevüket akarják beírni a történelembe, önmagukat akarják megörökíteni. Példaként felhozhatom I. M. Majszkij „Egy szovjet nagykövet visszaemlékezései" című, nemrég megjelent könyvét.

Tekintettel az SZKP XXIII. kongresszusára, most erősen fel kell lendülnie pártszervezeteink egész ideológiai és szervező munkájának. Pártszervezeteinknek most az a feladatuk, hogy alaposan megmagyarázzák a kongresszus határozatait, s neveljék a kommunizmus aktív, öntudatos, elvhű építőit. El kell érniük, hogy mindenki megértse a maga szerepét, és mindenki megtalálja a helyét a népgazdaság új, nagyarányú fellendítéséért indított közös harcban.

A grúz kommunisták a XXIII. kongresszusra készülve még szorosabban zárkóztak fel a Szovjetunió Kommunista Pártja és annak lenini Központi Bizottsága mögé.

Kongresszusi küldötteink a köztársaság összes kommunistái nevében egyöntetűen támogatták és jóváhagyták az SZKP Központi Bi-

zottságának politikáját és gyakorlati tevékenységét, s biztosították a Központi Bizottságot, hogy a Grúz Kommunista Párt, forradalmi hagyományaihoz híven, mindig a Szovjetunió Kommunista Pártjának egyik harci osztaga lesz.

Erősödjön nagy hazánk, a Szovjetunió dolgozóinak sziklaszilárd egysége, megbonthatatlan barátsága és összeforrottsága!

Lobogjon a nagy Lenin legyőzhetetlen zászlaja a kommunizmus útján menetelő szovjet nép fölött!

A. J. PELSE ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 30.)

Elvtársak! Pártunk a XXIII. kongresszusig újabb fontos szakaszt hagyott maga mögött a kommunizmus építésének útján. Leonyid Iljics Brezsnyev a Központi Bizottság beszámolójában mindenre kiterjedően jellemezte ezt a szakaszt, ismertette, hogyan és milyen célok érdekében tevékenykedett a Központi Bizottság, s milyen eredményeket ért el a párt vezetésével a szovjet nép.

Nekem, a párt régi harcosának, aki immár ötven éve dolgozom a párt soraiban, a párttagok idősebb nemzedékét képviselő és itt jelenlevő sok más elvtárshoz hasonlóan az a szerencse jutott osztályrészül, hogy részt vehettem a kommunista pártnak a szovjet hatalom kivívásáért folytatott 1917. évi harcában, a szovjet rendszer alapjainak megvédelmezésében és megszilárdításában, a párt ellenségeinek — a trockistáknak és különféle más „baloldali" és jobboldali opportunistáknak és frakciósoknak — szétzúzásában, a párt sorainak egységéért és a szocialista haza felvirágoztatásáért vívott küzdelemben. Tanúi voltunk annak, hogyan fejlődött évről évre a párt, hogyan gyarapította erőit, küzdötte le sikeresen az előrehaladást akadályozó belső és külső nehézségeket. Ezt azért tehette meg, mert tevékenységében mindig a nagy lenini eszmék, a lenini szervezeti elvek, az élet által felvetett problémák lenini, tudományos, alkotó megközelítése vezérelték. Pártunk lenini alapjai kiálltak minden próbatételt, és megingathatatlanoknak bizonyultak.

Ha elgondolkodunk afelett, amit Brezsnyev elvtárs a Központi Bizottság beszámolójában elmondott, s ha figyelemmel kísérjük a helyi pártszervezetek életében az utóbbi időben végbement változásokat, különösen hangsúlyoznunk kell, hogy a XXIII. kongresszus előtt beszámoló Központi Bizottság nagyarányú, gyümölcsöző, mondhatnám történelmi jelentőségű munkát végzett annak érdekében, hogy a pártban újjászülessék a lenini szellem, újra érvényesüljenek a pártélet lenini normái és a vezetés lenini elvei.

A Központi Bizottság 1964 októberi plénuma határozottan és bátran feltárta a vezetési stílus hibáit, megszüntette a szubjektivizmust, s eltávolította mindazokat a lenini szellemtől idegen lerakódásokat, amelyek bénították a pártszervezetek és a kommunisták kezdeményező készségét és öntevékenységét, akadályozták sikeres előrehaladásunkat.

A lettországi pártszervezet nagy megelégedéssel fogadta és egyhangúlag helyeselte az SZKP Központi Bizottságának októberi plénumán elfogadott határozatokat. A kommunisták a Központi Bizottság nagy érdemének tartják, hogy a lenini elveket követve bátran feltárja a hibákat és személyekre, betöltött tisztségekre való tekintet nélkül igazságosan jár el mindazokkal, akik a hibákat elkövetik. A plénum új, eleven áramlatot vitt a párt életébe, a lett pártszervezet életébe is.

A munkában jelentkező deklarációszerűség és formalizmus hovatovább a múlté lesz. Csökkent az ülések, a tanácskozások, a határozatok száma. A pártmunkások kezdik gyakrabban felkeresni az üzemeket, a kolhozokat, a szovhozokat, behatóbban foglalkoznak az alapszervezetek tevékenységével, nagyobb segítséget nyújtanak nekik a gyakorlati kérdések megoldásában.

Az SZKP Központi Bizottsága az októberi plénum óta jelentős munkát végzett a politikai, társadalmi és gazdasági élet pártirányítási és állami vezetési módszereinek és stílusának tökéletesítése terén. A Központi Bizottság munkájának igen pozitív vonása, hogy tagjai és Elnökségének tagjai gyakrabban látogatnak különféle területekre, sűrűbben érintkeznek a helyi pártszervezetekkel, a néppel.

Az élet bizonyítja, hogy csak a marxista—leninista elmélet tudományos alapjaira támaszkodó Központi Bizottságunk kollektív politikai tapasztalata, kollektív bölcsessége biztosíthatja az országunkban folyó kommunista építés helyes irányítását. Bizonyosak vagyunk abban, hogy lenini Központi Bizottságunk a párt és az ország irányításában a jövőben is ugyanilyen elvszerűen és kollegiálisan fog működni.

Teljes mértékben támogatjuk a Központi Bizottság külpolitikai tevékenységét is. A Központi Bizottság aktív és elvhű, higgadt külpolitikát folytat, következetesen érvényesíti a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének lenini politikáját, szigorúan ragaszkodik a proletár internacionalizmus lenini elveihez, fáradhatatlanul küzd a szocialista tábor pozícióinak megszilárdításáért. Helyeseljük a párt és a kormány vezetőinek a szocialista országok és a testvérpártok vezető személyiségeivel folytatott tanácskozásait, a velük fennálló személyes kapcsolatok megerősítését is.

Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója kidomborította, hogy a világforradalmi folyamat fejlődésének jelenlegi feltételei között rendkívül nagy jelentőségű a nemzetközi kommunista mozgalom összeforrottsága és egysége. Az az irányvonal, amellyel a Központi Bizottság a kommunisták nemzetközi egységének megszilárdítására törekszik és az ezzel összefüggő nagyarányú gyakorlati munka képviseli az egyetlen helyes, a lenini hagyományokat folytató utat. Vlagyimir Iljics Lenin mindig — de különösen, amikor a helyzet bonyolultabbá vált, amikor a kommunizmus ellenségei aktivizálódtak — maximális erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy mind pártunkban, mind a nemzetközi kommunista mozgalomban elvi alapon egységes, harcos családban egyesítse a kommunistákat, hogy növekedjen erőnk a közös ellenség, a világimperializmus elleni harcban. Ugyanígy cselekszik most lenini Központi Bizottságunk is.

A pártnak, Központi Bizottságának és a Központi Bizottság Elnökségének külpolitikája a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységének és összeforrottságának minden lehetséges módon való megszilárdítására, a világ békéjének megvédésére irányul, és teljes mértékben megfelel a szovjet nép, az egész haladó emberiség érdekeinek. Ezért valamennyi helyi pártszervezet helyesli és támogatja a Központi Bizottság külpolitikai irányvonalát és gyakorlati munkáját, s meggyőződésem, hogy pártunk XXIII. kongresszusa is egyhangúlag helyeselni fogja.

Országunkban nagy fellendülés tapasztalható. A hétéves tervet befejeztük. A szovjet emberek joggal büszkék eredményeikre, mert ezek saját tevékenységük eredményei, kezük és agyuk munkájának gyümölcsei, s minden ember, az egész nép javát szolgálják.

Az SZKP Központi Bizottságának 1965 márciusi és szeptemberi plénumai felbecsülhetetlen jelentőségűek. E plénumok határozataiban kirajzolódott az ipar és a mezőgazdaság nagyarányú fejlesztésének konkrét programja. Ezek a határozatok megnyitották a szocializmus gazdasági törvényeinek és előnyeinek teljesebb felhasználásához vezető utat.

Mi, a lett pártszervezet kongresszusi küldöttei — az egész lett néphez hasonlóan — nagy elégedettséggel fogadtuk e plénumok határozatait.

A következetesen megvalósított lenini nemzetiségi politika, az SZKP Központi Bizottságának állandó gondoskodása és gyakorlati segítsége eredményeként köztársaságunk sikeresen megoldotta és megoldja az előtte álló gazdasági és politikai feladatokat. Szovjet-

Lettország az egész Szovjetunióval együtt évről évre fejlődött és erősödött. A nyugati imperialista hatalmak elmaradott, agrár jellegű nyersanyagszállítójából fejlett iparral rendelkező, virágzó, politikailag egyenjogú szövetségi köztársasággá vált. A szovjet hatalom évei alatt az ipari termelés több mint 17-szeresére nőtt. Lettország iparában mélyreható minőségi változások mentek végbe, új iparágak keletkeztek. Az utóbbi hét év alatt mintegy 600 új termék gyártását vezettük be.

Köztársaságunk nagyszabású építkezési programot valósít meg. Csupán a hétéves terv idején 60 nagy iparvállalatot építettünk fel és adtunk át rendeltetésének, üzembe helyeztük a plavini vízi erőmű első öt gépegységét. A köztársaság ipara sikerrel kezdte meg az új ötéves terv első esztendejét. Március 28-ára teljesítette első negyedévi tervét, és a hónap végéig több tízmillió rubel értékű terméket állít elő terven felül.

Örvendetesek a falusi dolgozók munkájának eredményei is, amelyekben megmutatkozik az SZKP Központi Bizottságának 1965 márciusi plénumán hozott határozatok kedvező hatása. Tavaly a tervben előírt 950 000 tonna tej helyett 1 200 000 tonnát adtunk el az államnak, továbbá 142 000 tonna húst, vagyis a tervben előírt mennyiség 114 százalékát, 143 millió darab tojást, a tervezett darabszám 119 százalékát. A köztársaság még sohasem adott el az államnak ilyen nagy mennyiségű tejet, húst és tojást. A múlt évben csaknem kétszer annyi gabonát adtunk el az államnak, mint amennyit a terv előírt.

A párt és a kormány nagy elismeréssel nyugtázta a lett népnek a szocialista építésben elért sikereit. Lettország dolgozóit mélységes hála tölti el a Központi Bizottság és a szovjet kormány iránt, amiért köztársaságunk a szovjet hatalom visszaállításának 25. évfordulóján megkapta a magas kitüntetést: a Lenin-rendet.

Ez a nagy kitüntetés fellelkesítette és arra késztette a lett népet, hogy még jobban dolgozzon, még nagyobb méretekben hasznosítsa a tartalékokat és a lehetőségeket, s még erélyesebben munkálkodjon a meglevő fogyatékosságok felszámolásán.

Az új ötéves terv irányelveinek tervezete új feladatokat állít elénk. Célul tűzi ki a köztársaság népgazdaságának még nagyobb arányú fejlesztését. Öt év alatt körülbelül másfélszeresére kell növelnünk az ipari termelést, azaz 26-szorosan túlszárnyaljuk majd a burzsoá Lettország termelési színvonalát.

Mivel a köztársaság munkaerőmérlege rendkívül feszített, különö-

sen sokat kell tennünk a műszaki fejlesztés érdekében azért, hogy a tudomány és a technika legújabb vívmányait hasznosítsuk mind az ipari, mind pedig a mezőgazdasági termelésben.

Elvtársak! A lett nép világosan látja, hogy csak a Szovjetunió népeinek egyetértő családjában nyílt meg előtte a lehetőség a gazdaság, a kultúra, a tudomány páratlan ütemű fejlesztésére, csak itt találta meg a boldogságot, csak itt talált hűséges, önzetlen barátokra.

Szovjet Lettország kommunistái szilárdan a proletár nemzetköziség és a testvéri népek közötti barátság mellett foglalnak állást. Mélyen áthatja őket az a tudat, hogy ebben rejlik a soknemzetiségű állam ereje és hatalma, ez a kommunizmus sikeres építésének záloga.

A Központi Bizottság beszámolója nagy figyelmet fordított az ideológiai munkára, amely elválaszthatatlan a pártnak a kommunizmus építésében kifejtett tevékenységétől. Mint Brezsnyev elvtárs hangsúlyozta, ebben igen fontos helyet tölt be népünk ideológiai és politikai nevelése, valamennyi szovjet ember felfegyverzése a marxista—leninista elmélet ismeretével, a szovjet emberek kommunista világnézetének kialakítása. Sajnos, az utóbbi években nálunk nem tulajdonítottak kellő jelentőséget a marxizmus—leninizmus tanulmányozásának és a társadalomtudományok fejlesztésének. Olykor még a pártoktatás rendszerében is előfordult, hogy a termelési, illetőleg műszaki oktatás kezdte kiszorítani és felváltani a világnézeti tárgyakat. Ez kétségtelenül hiba volt.

Mint ismeretes, a marxista—leninista elmélet egész politikánk, egész tevékenységünk tudományos alapja, nélkülözhetetlen vezérfonal a kommunizmus eredményes építéséhez. A kommunisták nagy örömmel és helyesléssel fogadták a Központi Bizottság legutóbbi intézkedéseit, amelyek arra irányulnak, hogy ideológiai munkánknak visszaadják lenini mélységét, harcosságát, céltudatosságát. Már az idei oktatási évben gyökeresen átszerveztük a pártoktatást. A köztársaság kommunistái lelkesen támogatják ezt az intézkedést. Példának okáért nálunk az idén megháromszorozódott azoknak a kommunistáknak a száma, akik hozzákezdtek a marxista—leninista elmélet elmélyült tanulmányozásához. De mindenki tisztában van azzal, hogy nem elég csupán az oktatási rendszer átalakítása. Az igazi marxista—leninista képzés egyik legfontosabb feltétele a társadalomtudományok továbbfejlesztése a párt történelmi tapasztalatainak, a kommunista építés tapasztalatainak alapján, elvetve mindazokat a lerakódott és szubjektív megítéléseket, amelyek a tudományos munkákban és a tankönyvekben találhatók.

Jelentős eredményeket kell hoznia annak a vitának, amely az összes szövetségi köztársaságból érkezett tudósok részvételével a társadalomtudományok fejlődésének időszerű kérdéseiről az SZKP Központi Bizottságában zajlott le. Az idő azonban sürget. A marxista—leninista elméletet a pártoktatás rendszerében tanulmányozó kommunistáknak, a felsőoktatási intézmények hallgatóinak és értelmiségünk széles köreinek a marxizmus—leninizmus korszerű, stabil tankönyveire van szükségük. Mindmáig hiányzik a szocializmus politikai gazdaságtanának jól kidolgozott tananyaga. A pártoktatási rendszerben tanulók számára közérthetően megírt párttörténeti, politikai gazdaságtani és filozófiai tankönyvek szükségesek. A Szovjetunió történelmét tárgyaló népszerű tankönyvek is hiányoznak. Úgy véljük, hogy ebben a tekintetben a társadalomtudományok vezető tudósai eggyelmással adósak maradtak.

Elvtársak! Az iskolának óriási szerepe van abban, hogy a dolgozók a magas fokú eszmeiség, a nagy ügyünk iránti mélységes odaadás szellemében, különösen pedig az internacionalizmus szellemében nevelődjenek. Akik ma az iskolákban tanulnak, holnap a kommunista társadalom aktív építői lesznek. Lettországban meglehetősen elterjedtek az egyesített iskolák, lett és orosz nyelvű párhuzamos osztályokkal. Elég talán, ha elmondom, hogy a köztársaság tanulóinak csaknem egyharmada ilyen iskolába jár. A gyakorlat azt mutatja, hogy az egyesített iskolák rendkívül nagy szerepet töltenek be a tanulóknak az internacionalizmus és a népek közötti lenini barátság szellemében nevelése terén, elősegítik az orosz és a lett nyelv sikeres megtanulását.

Úgy véljük, hogy az egyesített iskolák munkájának tapasztalatai a neveléstudomány és a pedagógiai gyakorlat számára egyaránt igen érdekesek. Hasznos lenne, ha a szövetségi köztársaságok közoktatási dolgozói a meglevő tapasztalatokat közösen tanulmányoznák, és együttes erőfeszítéseket tennének az említett kezdeményezés továbbfejlesztésére. Egyébként meg kell mondanunk, hogy az utóbbi évek során a gyakori, sokszor indokolatlan átszervezések következtében sok nehézség támadt az iskolák munkájában. A középiskolákban annak idején tizenegy évre emelték fel a tanulmányi időt, de később visszatértek a tízosztályos iskolához. Az idei tanév kezdetén a három balti köztársaság iskolái, amelyekben a legutóbbi átszervezés óta még egy évfolyam sem végezte el a középiskolát, ismét áttértek a tizenegy osztályos rendszerre. Ugyanakkor a középiskolai oktatás tartalmának számos kérdése még mindig megoldatlan. Véleményem szerint mind-

ennek egyik oka az, hogy a közoktatásnak nincs egységes országos irányító szerve. Sok pedagógus véleménye szerint itt az ideje ilyen szerv létrehozásának.

Elvtársak! A falusi társadalmi viszonyok tökéletesítéséről szólva Leonyid Iljics Brezsnyev felvetette azt a kérdést, vajon nem volna-e érdemes kerületi, területi, tartományi, köztársasági és országos szinten választott kolhoz-szövetkezeti vezető szerveket létesíteni. A helyzet valóban megérett e kérdés felvetésére. Sok kolhoz és mezőgazdasági kerület vezetői nálunk is tettek ilyen javaslatokat. Köztársaságunkban például a halászati kolhozoknak megvan a maguk irányító szerve — a Halászati Kolhozok Szövetségének vezetősége —, a fogyasztási szövetkezeteknek, mint köztudomású, szintén választott irányító szerveik vannak, mind központi, mind helyi szinteken.

Támogatjuk az SZKP Központi Bizottságának beszámolójában tett javaslatot, amely szerint létesítsünk országos és különböző helyi szinteken választott kolhoz-szövetkezeti szerveket. A kolhozparasztság ezt kétségkívül általános helyesléssel fogadja majd.

Helyeseljük és elfogadjuk azokat a javaslatokat is, amelyek szerint célszerű bizonyos módosításokat végrehajtanunk a párt szervezeti szabályzatában. Brezsnyev elvtárs e javaslatokat teljesen elfogadható érvekkel támasztotta alá. E módosítások a párt szervezeti munkájára vonatkozó lenini normák helyreállításáról tanúskodnak, növelik pártunk szilárdságát és cselekvőképességét.

Küldött elvtársak! A Szovjetunió Kommunista Pártja XXIII. kongresszusának e nevezetes napjaiban minden kommunista, minden szovjet ember büszkén gondol szocialista hazánk hatalmára és nagyságára, Lenin nagy pártjára, amely a marxizmus—lenimizmus zászlaja alatt újabb eredmények, újabb győzelmek felé vezeti a dolgozókat.

Lettország Kommunista Pártja, az SZKP egyik harci osztaga, egységesen és összeforrottan, az SZKP lenini Központi Bizottsága mögé szorosan felzárkózva, telve erővel és energiával s azzal a rendíthetetlen akarattal érkezett el a párt XXIII. kongresszusához, hogy a gazdaság és a kultúra további fellendítését szolgáló nagy feladatok megoldására mozgósítja a köztársaság dolgozóit.

A lett pártszervezet, Szovjet Lettország dolgozói az SZKP programjának, a XXIII. pártkongresszus határozatainak valóra váltására fogják irányítani erőfeszítéseiket, méltó módon járulnak hozzá a kommunizmus országunkban folyó építésének nagy ügyéhez.

N. V. PODGORNIJ ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 31.)

Küldött elvtársak!

A pártkongresszusok napjaiban különösen érezhető és teljes nagyságában elénk tárul pártunk hatalmas arányú munkája. E munkát értékelve teljes joggal és büszkeséggel kijelenthetjük, hogy az SZKP tántoríthatatlanul követi a kommunista társadalom felépítésének lenini irányvonalát.

Ezt az irányvonalat a szovjet nép létérdekei s a testvéri szocialista országokkal és az egész világ dolgozóival szemben reá háruló forradalmi internacionalista kötelezettség diktálták. Az új társadalom felé haladó fejlődés végső célját és általános törvényszerűségeit a marxizmus—leninizmus körvonalazta, a párt programdokumentumai fogalmazták meg. A kommunizmus építésének gyakorlata ugyanakkor megköveteli, hogy minden új történelmi szakaszban kidolgozzuk a konkrét feladatokat.

S a párt legfőbb fóruma — a kongresszus — a megtett út eredményeit összegezve és a fő irányvonaltól vezérelve, minden alkalommal a társadalom fejlődésének elért színvonalához mérten határozza meg az új perspektívát. A kongresszus összegezi a kommunisták millióinak gondolatait, s ilyen módon a párt kollektív bölcsességét képviseli.

A párt kongresszusról kongresszusra összegyűjti a kommunista építés súlyponti kérdéseinek megoldásában szerzett tapasztalatokat. Ezért válnak a párt kongresszusai fontos határkövekké népünk történelmi útján.

Brezsnyev elvtársnak, az SZKP Központi Bizottsága első titkárának beszámolója meggyőzően mutatja, hogy a Központi Bizottság egész munkáját a XX., XXI. és XXII. pártkongresszusokon elfogadott határozatok következetes végrehajtására, az SZKP programjában kitűzött alapvető feladatok megvalósítására összpontosította.

A kommunisták, a szovjet emberek, külföldi barátaink kétségtelenül nagy megelégedéssel fogadják azokat az adatokat és tényeket,

amelyeket a beszámoló a gazdasági és a kulturális építésben elért nagy sikereinkről, a szovjet nép életszínvonalának állandó emelkedéséről idézett.

Az ország ipari fejlődése gyors ütemben haladt. A nemzeti vagyonunk legnagyobb részét képező termelési állóalapok a hét év alatt majdnem megkétszereződtek. És ami igen fontos, ezt a folyamatot mélyreható minőségi változások kísérték. Fokozott ütemben fejlődtek azok a kulcsfontosságú iparágak, amelyektől a technikai haladás függ.

Lényeges előrehaladás észlelhető a fogyasztás területén is. Így például a lakosság jóval több tartós fogyasztási cikket vásárolt, mint azelőtt. Meggyőzően bizonyítja az életszínvonal emelkedését a munkabéreknek az utóbbi években történt növekedése, a kedvezmények és a társadalmi alapokból eszközölt kifizetések fokozódása, sok millió dolgozó lakásviszonyainak megjavulása.

Gazdaságunk szüntelen fejlődése nemcsak országos méretekben mutatkozik meg, hanem minden városban és faluban, minden szovjet ember életében is tapasztalható. Az elmúlt hét év alatt újabb 185 város és több mint 800 városi jellegű település jelent meg hazánk térképén. Ez tükrözi a termelőerők rohamos fejlődését mind általában, mind pedig szövetségi köztársaságonként. A soknemzetiségű szovjet államban a gazdaság az egész társadalom érdekeinek és valamennyi testvéri nép érdekeinek megfelelően fejlődik.

A szovjet köztársaságok gyors ütemű, minden irányú fejlődésében a Szovjetunióban egyesült népek egyenlőségének és barátságának lenini elvei testesülnek meg. Megbonthatatlan egységük szocialista államunk erejének egyik forrása, és ihlető példa a világ népei számára. A párt továbbra is arra fogja összpontosítani erőfeszítéseit, hogy még szorosabb legyen valamennyi szovjet nemzet és nemzetiség együttműködése az állami, a gazdasági és a kulturális építésben, a kommunizmusért vívott közös harcban.

Elvtársak! Ma teljes joggal kijelenthetjük, hogy a Szovjetunió az elmúlt négy év alatt még gazdagabb, még hatalmasabb lett, társadalmi és állami rendünk még szilárdabbá vált. Ezek a sikerek, melyeket a kommunista párt zászlaja alatt egységbe tömörült városi és falusi dolgozók millióinak erőfeszítéseivel értünk el, a párt-, az állami és társadalmi szervezetek nagyarányú szervező munkájának gyümölcsei.

Reánk, kommunistákra azonban az jellemző, hogy az eredményekről csupán olyan mértékben beszélünk, amilyenben ez a fejlődés pers-

pektíváinak helyes meghatározásához szükséges. A Központi Bizottság beszámolója ezt a szempontot követve, átfogóan és tárgyilagosan értékelte az országban kialakult helyzetet. Nyíltan beszélt a nehézségekről és fogyatékosságokról, amelyek nem tették lehetővé számunkra, hogy teljes mértékben megvalósítsuk a kitűzött terveket. Ebben, mint ismeretes, az objektív okok mellett éreztette negatív hatását életünk számos komoly kérdésének szubjektív megítélése is.

1964 októberi plénumán a Központi Bizottság feltárta és elítélte ezeket a hibákat. A párt egyhangúlag támogatta az SZKP Központi Bizottságának októberi és ezt követő plénumain hozott határozatokat, s már jelentős munkát végzett valóra váltásuk érdekében. Helyreálltak a párt- és szovjetszervek felépítésének lenini elvei. A párt tudományos alapon, a társadalmi fejlődés objektív törvényeinek figyelembevételével oldja meg a kommunista építés problémáit. Előtérbe kerülnek a társadalmi termelés irányításának gazdasági módszerei.

A párt Központi Bizottsága által a kongresszus elé terjesztett nagyszabású gazdasági, társadalmi és politikai feladatok arról tanúskodnak, hogy az SZKP XXIII. kongresszusa fontos szakasz kezdetét jelenti a kommunizmus felé haladásunk útján.

Ebben az ötéves időszakban is megmarad a gazdaság fejlődésének gyors üteme. Ennek az ütemnek a megtartását a legújabb tudományos és technikai eredmények bevezetésével, az egész társadalmi termelés nagyipari fejlesztésével, szerkezeti felépítésének tökéletesítésével biztosítjuk.

A nemzeti jövedelem gyorsabban fog növekedni, mint az előző ötéves időszakban. Ez különösen a fogyasztásra szánt részére vonatkozik. Ennek eredményeként emelkedik majd a munkások és az alkalmazottak bérszintje, a kolhozparasztok jövedelme, növekednek a társadalmi fogyasztási alapok. Fokozódik a lakásépítkezés, a fogyasztási cikkek gyártása is.

Az életszínvonal további emelését szolgáló széles körű program sikeres valóra váltása érdekében szüntelenül növelni kell az egész társadalmi termelés hatékonyságát, jobban fel kell használni a termelési alapokat és a beruházásokat, még magasabb munkatermelékenységre kell törekedni, szigorúan takarékoskodni kell. Ezek azok az alapvető feltételek, amelyeknek segítségével a termelés gyors fejlődése a legkisebb ráfordításokkal fog megvalósulni, ami azután lehetővé teszi, hogy mind jelentősebb eszközöket fordítsunk a dolgozók életszínvonalának emelésére.

A gazdaságirányítás gazdasági módszereinek bevezetésével reális

előfeltételeket teremtünk ahhoz, hogy egyre jobban kihasználhassuk a szocialista rendszerben rejlő lehetőségeket, még jobban megszilárdítsuk gazdaságunkat, lépésről lépésre megteremtsük a kommunizmus anyagi-technikai bázisát.

Ebben az értelemben ostobaságnak tűnnek azok a külföldön hangoztatott állítások, amelyek szerint a szovjet gazdasági életben „kapitalista átalakulások" mennek végbe, a szovjet társadalom „liberalizálódik", s az úgynevezett szabad világ „demokráciájához" való közeledés irányában fejlődik.

Számunkra nem jelentenek újdonságot az efféle rágalmazó kitalálások. Amikor még csak elkezdtük a szocialista gazdaság építését, már akkor is mind jobbról, mind balról hallatszottak olyan hangok, hogy a szovjet hatalom az ipari trösztök megalakításával, a teljesítménybér bevezetésével, a munkafegyelem megszilárdításával „a burzsoáziával való kiegyezés" útjára lép.

Lenin azt mondotta, hogy a burzsoázia lakájainak a szovjet hatalom megszilárdítását célzó gazdaságpolitikánk ellen intézett kirohanásai még jobban meggyőzik a munkásokat e politika helyességéről. Amikor Vlagyimir Iljics 1918-ban leleplezte az egyik ilyen bírálót, a mensevik Iszuvot, metsző gúnnyal jegyezte meg: „Bizony, Iszuvot ki kell tüntetni a bolsevikok érmével, tézisét pedig ki kell függeszteni minden munkásklubban és szakszervezetben, mint *a burzsoázia provokációs beszédeinek* iskolapéldáját."

Ugyanilyen megvetéssel válaszolhatunk azoknak, akik ma gazdaságunk kapitalista elfajulásának illúzióival áltatják magukat: mi a továbbiakban is tökéletesíteni fogjuk gazdálkodásunk módszereit és formáit. Emellett megingathatatlan marad a szocialista társadalmi tulajdonra alapozott gazdaság lényege. Az országunkban végbemenő nagy társadalmi és gazdasági átalakulások megváltoztathatatlan folyamatot alkotnak!

A szovjet népnek az új társadalom építéséért kifejtett gigászi munkája az egész világ szeme láttára történik. Bárhogyan erőlködnek is minden rendű és rangú bírálóink, politikai és gazdasági sikereink a lehető legnagyobb forradalmasító hatást gyakorolják ma is és a jövőben is az egész emberiségre, a munkásmozgalomra és a nemzeti felszabadító mozgalomra. Ezek az eredmények kiterjesztik és megszilárdítják annak a harcnak frontját, amelyet a népek az imperializmus és a háború ellen vívnak.

A szovjet nép már csaknem ötven esztendeje építi új életét. Ez alatt az ötven év alatt a régi és az új keletű próféták hol azt jósolták,

hogy erőfeszítései kudarcba fulladnak, hol pedig igyekeztek bemocskolni eredményeit. S ezek a próféták mindannyiszor a történelem szemétdombjára kerültek, a szovjet nép pedig, pártja irányításával, feltartóztathatatlanul halad előre.

Népünk valóban nagy eredményekkel készül Október dicső 50 éves jubileumára, olyan eredményekkel, amelyek méltók hősi történelméhez, és szilárd alapul szolgálnak ahhoz, hogy tovább haladjon előre, a kommunizmus felé.

Elvtársak! A kommunista építés sokrétű folyamat, amely átfogja a társadalom életének minden területét — a gazdaságot, a társadalmi viszonyokat, a kultúrát és az emberek mindennapi életét. Ennek a folyamatnak a fejlődése, helyes irányítása csak a milliók cselekvő részvételével, kollektív tapasztalataik alapján lehetséges.

Ezért elválaszthatatlan a kommunizmus építése a demokrácia fejlődésétől. A párt a tömegszervezetek — a szovjetek, a szakszervezetek, a Komszomol, a szövetkezetek stb. — révén vonja be a dolgozókat ebbe a gigászi alkotó folyamatba.

Az ország gazdaságának fellendülésével, a nép jólétének és kultúrájának növekedésével egyre nagyobb lehetőségek nyílnak arra, hogy a dolgozók részt vegyenek a népgazdaság irányításában, a tömegek részvétele viszont a gazdaság fejlődésének hathatós tényezőjévé válik. Lenin zseniálisan előre látta ezt a kettős folyamatot, amikor azt mondotta, hogy a szocialista demokratizmus „befolyást fog gyakorolni a gazdaságra is, lökést fog adni átalakulásának, s a gazdasági fejlődés befolyása alá kerül..."

A párt éppen ezért igen fontos feladatának tekinti, hogy a társadalom életének minden területén állandóan fejlessze a dolgozók aktivitását, tökéletesítse mindazokat a formákat, amelyek arra szolgálnak, hogy a tömegeket bevonják az igazgatásba.

Különösen nagy szerep hárul ebben a tekintetben a dolgozók küldötteinek szovjetjeire, a nép átfogó és egységét megtestesítő szervezetére. Népünk a szovjetek révén egyesül szocialista államában, amely a kommunista építés legfőbb eszköze.

Pártunk az állam, mindenekelőtt a szovjetek révén szervezi és tömöríti a néptömegeket a kommunizmusért vívott harcra, biztosítja a gazdasági és a kulturális építés tervszerű irányítását, a szocialista vívmányok megvédését.

A szovjetekben a nép több mint 2 millió választott képviselője tevékenykedik. Munkájuk során a több mint 23 millió aktivistát egyesítő társadalmi szervekre, a lakosság legszélesebb rétegeire támaszkodnak.

Az utóbbi években, különösen a Központi Bizottság 1964 októberi és novemberi plénumai óta, a pártszervezetek nagyobb figyelmet fordítanak a szovjetekre. Az SZKP Központi Bizottsága és a szövetségi köztársaságok kommunista pártjainak központi bizottságai a szovjetek munkájának számos súlyponti kérdését megvizsgálták. A pártszervezeteknek a szovjet szervek iránt tanúsított fokozott figyelméről tanúskodik a munkájuk megjavítására vonatkozó számos javaslat is, amelyeket a nemrégen lezajlott pártkonferenciák és kongresszusok küldöttei terjesztettek elő.

A szovjetek jelentős mértékben hozzájárultak azokhoz a sikerekhez, amelyeket népünk a párt irányításával elért. A kommunista építés jelenlegi szakaszának bonyolult feladatai azonban azt kívánják tőlünk, hogy bíráló szemmel mérlegeljük a szovjetek tevékenységét. Be kell ismernünk, hogy még korántsem teljes mértékben használják fel azokat a lehetőségeket és jogokat, amelyeket az alkotmány biztosított számukra. Sok szovjet szervező munkájának színvonala még mindig alacsony, sok szovjetben nincs megfelelő kezdeményező készség.

A Központi Bizottság beszámolója hangsúlyozza, hogy meg kell javítani a szovjetek mint államhatalmi szervek és legnépesebb társadalmi tömegszervezetek tevékenységét. A szovjeteknek fokozniuk kell a gazdaság és a kultúra fejlődésére, a társadalom életének valamennyi területére gyakorolt befolyásukat.

A Központi Bizottság által kitűzött fontos feladatok az SZKP programjának követelményeiből fakadnak, és egyenlő mértékben vonatkoznak a helyi szovjeteknek, a szövetségi és autonóm köztársaságok legfelsőbb szovjetjeinek, s a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének munkájára. A kitűzött feladatok sikeres teljesítése érdekében — az eddig szerzett tapasztalatok figyelembevételével — tökéletesíteni kell a szovjetek tevékenységének formáit és módszereit, növelni az ülésszakok jelentőségét, aktivizálni az állandó bizottságok és a képviselők munkáját, szigorítani a végrehajtó szerveknek a szovjetekkel szemben fennálló beszámolási kötelezettségét.

Az új ötéves terv irányelveinek tervezetében körvonalazott program valóra váltása megkívánja, hogy a helyi hatalmi szervek a legtevékenyebben részt vegyenek a gazdasági életben. Ezek a szervek nagy lehetőségekkel rendelkeznek ahhoz, hogy felhatalmazásukkal élve állandó befolyást gyakoroljanak a gazdaság és a kultúra fejlődésére, figyelemmel kísérjék a munkaerő-tartalékok és a természeti kincsek megfelelő felhasználását.

A szovjeteknek mint az egész nép érdekeit képviselő szerveknek közvetlen kötelességük, hogy megkívánják a területükön működő gazdasági szervezetektől az állami szemléletet, tekintet nélkül arra, hogy azok kinek vannak alárendelve, s hogy megszüntessék a tárcasovinizmust.

Sajnos, még szép számban előfordulnak olyan esetek, amikor hivatali szűklátókörűség akadályozza, hogy egyes gazdasági vezetők jobban kihasználják a rendelkezésükre álló lehetőségeket a lakosság életkörülményeinek javítására, lakások, óvodák, bölcsődék, szolgáltató vállalatok építésére. Itt kell kezdeményező készséget, elvhűséget és állhatatosságot tanúsítania a szovjetnek és végrehajtó bizottságának.

Közvetlenül a helyi szovjetek munkájától, irányító tevékenységük színvonalától függ a helyiipar, a kisipar, a kereskedelem, a kommunális ellátás fejlődése.

Az utóbbi években a Központi Bizottság kezdeményezésére kiterjesztették a helyi szovjetszervek jogait. De a helyi szovjetek szerepének további növekedése — mint a beszámoló is megállapította — megkívánja, hogy nagyobb önállóságot kapjanak gazdasági, pénzügyi, mezőgazdasági és egyéb kérdések megoldásában.

Ezt a követelményt a pártnak az az útmutatása határozza meg, hogy a helyi jelentőségű kérdéseket végleges eldöntés végett következetesen át kell adni a helyi hatalmi szerveknek. A szovjeteknek ugyanakkor teljes mértékben élniük kell azokkal a jogokkal, amelyekkel az alkotmány már felruházta őket.

S itt nyíltan megmondhatjuk, hogy a szovjetekre háruló kötelezettségek teljesítése főként attól függ, mennyire támogatják őket a pártszervek. A párt szerint a pártszervek feladata: meghatározni a szovjetek munkájának fő irányvonalát, ösztönözni a hasznos kezdeményezéseket, segíteni a káderek képzését és fejlődését.

A Központi Bizottság beszámolójában újból felhívja a pártszervek figyelmét arra, hogy meg kell szüntetni a szovjetszervek feletti aprólékos gyámkodást és a helyettük való cselekvést. Ez a követelmény a párt szervezeti szabályzatából fakad. Mint ismeretes, a szovjetek pártirányításának alapelveit még Lenin életében, a párt VIII. kongresszusán határozták meg.

Természetesen mindezt tudjuk. A gyakorlati munkában azonban, sajnos, sokszor megsértjük ezeket az alapelveket. Előfordul, hogy egyes pártbizottságok — ahelyett, hogy a szovjetek határozatainak tiszteletben tartására nevelnék a gazdasági vezetőket — tulajdonképpen sok kérdésben maguk teljesítik a szovjetek közvetlen kötelezett-

ségeit. A köztársasági kongresszusokon és a pártkonferenciákon sok olyan esetet idéztek, hogy a városi és a kerületi pártbizottságok még olyasmivel is foglalkoznak, mint például az autóközlekedés műszaki felügyelete, a legelők elosztása, az útjavítás, sőt ennél aprólékosabb ügyekkel is.

Lehetséges, hogy ez tetszik a szovjetek egyes dolgozóinak, mert leveszi róluk a felelősséget hivatali kötelezettségeik teljesítéséért. Elősegíti ezt az a meglehetősen elterjedt s nem mindig igazolt gyakorlat, hogy a pártszervek és a szovjetszervek közös határozatokat hoznak gazdasági, kommunális és más hasonló kérdésekben. Nem szükséges bizonygatni, hogy ez nem segíti elő a szovjetek felelősségének növekedését.

Elvtársak! Azok között az alapvető feladatok között, amelyeket a párt a legközelebbi időszakra kitűzött, különösen nagy figyelmet kell szentelnünk a mezőgazdasági termelés fellendítésére. A Központi Bizottság által kidolgozott nagy jelentőségű gazdasági és szociális intézkedések végrehajtása megteremti a reális lehetőségeket a népgazdaság ezen ágának gyors fejlődéséhez, a városi és a falusi lakosság életszínvonalának fokozatos kiegyenlítődéséhez.

Ezzel kapcsolatban nagy jelentőségűvé válik a kolhozigazgatás demokratikus elveinek tökéletesítése. Ebben a vonatkozásban nagy jelentőségű lesz a mezőgazdasági szövetkezetek új alapszabályzata, amelyet a kolhozparasztok közelgő III. kongresszusa hagy majd jóvá. A Központi Bizottság megvitatás végett még egy javaslatot terjesztett kongresszusunk elé, mégpedig a kolhoztermelés irányításában követendő demokratikus alapelvek továbbfejlesztésére vonatkozólag. A kolhoz-szövetkezeti szervek megalakítására gondolok.

Ezt a javaslatot kongresszusunk küldöttei helyesléssel fogadták, de megvalósítása kétségtelenül sok új gyakorlati probléma elé állítja majd a szovjeteket. Idetartoznak elsősorban a kolhozokkal való viszonynak és a kolhozdemokrácia továbbfejlesztésének problémái. A szovjetek feltétlen kötelessége, hogy gondoskodjanak a mezőgazdasági szövetkezetek alapszabályzatának szigorú betartásáról, a mezőgazdasági termelés növeléséről, a tervek és az állammal szemben fennálló kötelezettségek idejében történő teljesítéséről.

A kerületi szovjetek mellett a falusi szovjeteknek is be kell tölteniük helyüket a mezőgazdaság halaszthatatlan feladatainak megoldásában. Sok falusi szovjet kezdeményező készséget tanúsít, igyekszik aktívan befolyásolni a falu, a kolhoz, a szovhoz ügyeinek állását. De nem szabad elhallgatni, hogy munkájukat számos körülmény

nehezíti. Gyakran nincs lehetőségük arra, hogy teljes mértékben érvényesítsék hatáskörüket, így például a földhasználat, az építkezés és a falurendezés területén, a lakosság kulturális és kommunális ellátásában.

A falusi szovjetek a szovjet hatalom első fokú láncszemei. Közvetlen kapcsolatban vannak a dolgozók millióival. Az a kötelességük, hogy gondoskodjanak a lakosság minden irányú ellátásáról. A helyi párt- és szovjetszerveknek sokkal nagyobb figyelmet kell fordítaniuk a falusi szovjetek tevékenységére. Nyilvánvaló, hogy mindenre kiterjedően elemezniük kell munkájuk gyakorlatát, konkrétan meg kell állapítaniuk hatáskörüket, meg kell találniuk számos időszerű kérdés megoldását.

A helyi szovjetek feladata összehangolni és ellenőrizni valamennyi szolgáltató intézmény és szervezet tevékenységét. Ki ismerje a dolgozók kulturális és mindennapi igényeit, ki tudja, hogyan kell a legésszerűbben elhelyezni és kihasználni a mozi- és klubhelyiségeket, az üzleteket és az étkezdéket, az egészségügyi intézményeket, s ki tudja, hogyan kell a legjobban megszervezni munkájukat, ha nem a szovjetek? Mégis szép számmal találunk olyan szovjeteket, amelyek keveset foglalkoznak ezekkel az ügyekkel.

Sok köztársaságban korántsem használják fel teljesen a szolgáltató, szociális és kulturális intézmények építésére szánt összegeket. Az elmúlt ötéves időszakban az Azerbajdzsáni SZSZK-ban a kórházak és rendelőintézetek átadásának tervét mindössze 46 százalékra, a Kazah SZSZK-ban a bölcsődék és óvodák átadásának tervét 67 százalékra, a Türkmén SZSZK-ban az általános iskolák átadási tervét 68 százalékra teljesítették.

Az efféle tények ismét csak azt bizonyítják, hogy a szovjeteknek és állandó bizottságaiknak fokozottabban kell ellenőrizniük a végrehajtó szervek gazdasági és kulturális tevékenységét. Ez az egyik legfőbb irány, amelyben az egész államapparátus alapját képező szovjetek szerepét növelni kívánjuk. Arra kell törekedni, hogy a végrehajtó bizottságok, osztályaik és hivatalaik rendszeresen számoljanak be a szovjeteknek, a népnek, s ami a legfőbb, hogy ezek a beszámolók ne formális, hanem gyakorlati jellegűek legyenek.

Az utóbbi időben kezd kialakulni az a — nézetünk szerint — helyes gyakorlat, hogy sok szövetségi köztársaságban a minisztertanács nemcsak az eredményekről tesz jelentést a legfelsőbb szovjetnek, hanem a népgazdasági tervek teljesítésének és a költségvetés végrehajtásának menetéről is. A legfelsőbb szovjet elnöksége és állandó bizottságai

megvitatják a minisztériumok, a főigazgatóságok és más irányító szervek jelentéseit. Véleményünk szerint ezt a gyakorlatot rendszerré kell tenni.

Elvtársak! A pártnak az a politikája, amely a szovjet demokrácia következetes fejlesztésére és a szovjetek szerepének növelésére irányul, vissza kell hogy tükröződjék az ország legfelsőbb államhatalmi szervének, a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének tevékenységében is. A Legfelsőbb Szovjetnek sok fontos intézkedést kell majd tennie kongresszusunk határozatai értelmében, meg kell vitatnia és jóvá kell hagynia a népgazdaság fejlesztésének új ötéves tervét. Kibővül azoknak a gazdasági, társadalmi, kulturális és állampítési kérdéseknek a köre is, amelyeket megvitatás céljából az ülésszakok elé kell majd terjeszteni.

Tovább kell erősíteni a Legfelsőbb Szovjetnek a neki beszámolni köteles szervek felett gyakorolt ellenőrzését is. Ezzel kapcsolatban teljesen indokolt a Központi Bizottságnak az a véleménye, hogy ki kell terjeszteni a kormánybeszámolók meghallgatásának gyakorlatát az ülésszakokon, s a Legfelsőbb Szovjet kamaráiban új állandó bizottságokat kell szervezni. Ez azután újabb lehetőségeket nyújt ahhoz, hogy fokozódjék a Legfelsőbb Szovjet képviselőinek aktivitása, lehetővé teszi, hogy még nagyobb mértékben hasznosítsák tapasztalataikat és vegyék figyelembe az általuk képviselt választók véleményét.

Júniusban tartjuk a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének választásait. A választások a XXIII. pártkongresszus határozatai nyomán kibontakozó magas fokú politikai és munkaaktivitás légkörében fognak lezajlani. Tulajdonképpen ezek a határozatok képezik majd pártunk választási programját.

A választási előkészületek során lényegében összes szovjetjeink beszámolnak tevékenységükről a népnek. Magától értetődik, hogy a választók nemcsak az eredményekről fognak szólni, hanem a hibákról is. A Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének és a helyi szovjeteknek ebből a bírálatból gyakorlati következtetéseket kell levonniuk munkájukra.

A dolgozók egyre nagyobb követelményeket támasztanak választott képviselőikkel szemben. A szovjet emberek elsősorban annak alapján alkotnak véleményt képviselőjükről, hogy a gyakorlatban miként segíti elő a kommunista párt terveinek megvalósulását. A nép nagyfokú igényességét bizonyítják azok a tények, hogy esetenként nem fogadják el a képviselőjelölteket, vagy hogy a választók visszahívják a bizalomra méltatlanná vált képviselőket. Így például tavaly több

mint 350 képviselőt hívtak vissza választóik a különböző fokozatú szovjetekből.

A szovjetek, a végrehajtó bizottságok, a pártszervezetek kötelesek gondoskodni a képviselő tekintélyének növeléséről, hiszen sok tekintetben a lakosság között élő képviselő határozott, aktív tevékenységétől, elvhűségétől és állhatatosságától függ annak a munkának a sikere, amelyet a szovjet a tömegek körében folytat. Lenin tanítása szerint a szervezés a szovjetek leglényegesebb, legalapvetőbb és legfontosabb feladata.

Számos javaslat merül fel azzal kapcsolatban, hogy a párt tervbe vette a szovjetek szerepének további növelését. Nyilvánvaló, hogy ezeket a javaslatokat körültekintően meg kell vizsgálni, és a tapasztalatok figyelembevételével rendezni kell a helyi szovjetekkel, az állandó bizottságokkal, a legfelső államhatalmi szervek munkájának rendjével kapcsolatosan érvényben levő törvényhozást.

Elvtársak! A párt nagy munkát végzett, hogy megszilárdítsa a szocialista jogrendet, eltávolítsa a személyi kultusszal kapcsolatos káros lerakódásokat, tökéletesítse a szovjet törvényhozást. A gazdaság és a kultúra fejlődése új kérdéseket vet fel, amelyeket törvényhozásilag szabályozni kell. A törvényesség ugyanis a gazdaság irányításának, az önálló elszámolás meghonosításának, az állami fegyelem megszilárdításának, a jogsértések elleni harcnak egyik hatékony eszköze. Itt az ideje, hogy a földek, a bányák, az erdők, a vízkészletek használatának rendjére és néhány más kérdésre vonatkozó törvényhozásunkat összhangba hozzuk napjaink követelményeivel.

A minisztériumokat és a főigazgatóságokat fokozottan felelőssé kell tenni azért, hogy a hatáskörükbe tartozó vállalatok és szervezetek megtartsák a törvényességet, erősíteni kell a törvények pontos betartása felett gyakorolt ügyészi felügyeletet, nem szabad megtűrni az állampolgárok jogainak és érdekeinek megsértését. Elszánt harcot kell vívni a bürokratizmus megnyilvánulásai ellen, a dolgozók javaslatai és panaszai iránt tanúsított nemtörődöm, közönyös magatartás ellen. Minden szovjetnek e kérdések megoldására kell összpontosítania figyelmét.

A szovjetek pártirányításának további erősítése alapot teremt ahhoz, hogy népünk képviseleti szerveinek tevékenysége új lendületet kapjon. A XXIII. pártkongresszuson kidolgozott politikai irányvonal a párt és az állam munkájának fő tengelyévé, az összes szovjetek tevékenységének alapjává lesz.

Elvtársak! A Központi Bizottság feszült figyelemmel kíséri a kül-

politika kérdéseit. Feladatát abban látja, hogy a párt sokrétű tevékenységének ezen a területén is tántoríthatatlanul kövesse a lenini fő irányvonalat.

A párt és a szovjet állam aktívan küzd azért, hogy a nemzetközi színtéren létrejöjjenek azok a feltételek, amelyek a legkedvezőbbek országunk és az egész szocialista rendszer fejlődése szempontjából, az imperialistaellenes harc további sikerei szempontjából.

A Központi Bizottság a nemzetközi élet bonyolult folyamatainak tanulmányozása során gondosan figyelembe vette a történelmi fejlődés objektív tendenciáit, alaposan elemezte az osztályerők csoportosulását, s ez lehetővé tette számára, hogy külpolitikai tevékenységében megtalálja azokat a leghelyesebb megoldásokat, amelyek a feladatok kitűzésében tanúsított céltudatosságot és elvhűséget egybekapcsolják a teljesítésük során megnyilvánuló manőverezési készséggel és rugalmassággal.

A szovjet külpolitika egyik fő iránya a testvéri együttműködés következetes fejlesztése a szocialista országokkal minden vonalon, a szocialista világrendszer további politikai és gazdasági erősítése. Ebben a vonatkozásban — amint azt a beszámoló megállapította — lényeges eredményeket értünk el.

A nemzetközi szolidaritás alapján határozottan és sokoldalúan támogatjuk a Vietnami Demokratikus Köztársaságot, amely hősiesen védelmezi szabadságát és függetlenségét. A Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének az Egyesült Államok vietnami agresszióját elítélő nyilatkozata pártunk és államunk álláspontját, minden szovjet ember érzéseit fejezi ki. A nyilatkozatba foglalt s a világ parlamentjeihez és kormányaihoz intézett az a felhívás, hogy el kell érni az amerikai agresszió haladéktalan beszüntetését, elősegítette a világközvélemény aktivizálódását és az agresszorokkal való szembefordulását.

Gazdasági segítséget nyújtunk vietnami testvéreinknek, fegyvert szállítunk nekik. Segítünk politikai síkon is, támogatjuk azt az álláspontot, amelyet a Vietnami Demokratikus Köztársaság kormánya és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front javasol a vietnami probléma rendezésének alapjául.

A Központi Bizottság beszámolója határozottan leszögezte, hogy a Szovjetunió továbbra is egyre növekvő segítséget kíván nyújtani a vietnami népnek igazságos, hősi harcához, s ez az elhatározás kétségtelenül a párt, az egész szovjet nép teljes támogatására talál.

Le Duan elvtársnak kongresszusunkon elhangzott nagy hatású felszólalása s az a lelkesedés, amellyel a küldöttek szavait fogadták,

szemléltetően példázta azt az igazi testvéri barátságot, amely erős szálakkal fűzi össze a szovjet és a vietnami népet az imperializmus ellen, a szocializmusért és a kommunizmusért vívott közös harcukban.

Elvtársak! Az utóbbi években tovább gyarapodtak a szocializmus, a nemzeti felszabadító mozgalom és a nemzetközi munkásmozgalom erői, az imperializmus állásai pedig gyengültek. Ez állandó történelmi folyamat, amelyet nem lehet visszafordítani.

Túlzott leegyszerűsítés lenne azonban úgy feltüntetni a dolgot, mintha a történelem teljesen egyenes vonalban haladna előre, mintha az imperialista reakció erői ellen vívott harc nem járna nehéz megpróbáltatásokkal. Az imperializmus nem adja fel önként állásait, elkeseredetten ragaszkodik hozzájuk, minden eszközzel igyekszik fékezni a jelenlegi világ megújulásának folyamatát.

Erről tanúskodik a Vietnami Demokratikus Köztársaság elleni amerikai agresszió, erről tanúskodnak a Kuba ellen elkövetett ellenséges cselekmények, a Dominikai Köztársaság belügyeibe való fegyveres beavatkozás. Az Afrika és Ázsia egyes helyein bekövetkezett legutóbbi események azt mutatják, hogy a gyarmatosítók megpróbálják visszaszerezni elvesztett pozícióikat.

Mindezek az események egyetlen láncnak a szemei. Nem szabad lebecsülni azt a veszélyt, amellyel a még jelentős erőforrásokkal rendelkező imperializmus ilyenfajta akciói fenyegetik a népek békéjét és szabadságát. Ezért olyan fontos az összes imperialistaellenes erők akcióinak egyesítésére törekednünk. Az antiimperialista erők egységét kikezdő cselekedetek csak a reakció malmára hajtják a vizet.

A nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységének és összeforrottságának kérdései állandóan a Központi Bizottság figyelmének homlokterében álltak. A beszámolóban szó volt azokról az erőfeszítésekről, amelyeket pártunk Központi Bizottsága tett nagy állhatatossággal, tapintattal és szívóssággal ebben az irányban. E feladat sikeres megoldásának fontossága megköveteli a Központi Bizottságtól ezeknek az erőfeszítéseknek folytatását.

Elvtársak! A nemzetközi küzdőtéren az osztály-erőviszonyok tekintetében végbement változások elemzése azt bizonyítja, hogy helyes pártunk és a szovjet állam külpolitikai irányvonala, amelynek elválaszthatatlan szerves része a harc a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésére vonatkozó elv érvényesítéséért.

Annak idején, olyan körülmények között, amikor a Szovjetunió kapitalista környezetben élt, és a gyarmatosítók nagy területek felett

uralkodtak, ennek a Lenin által elméletileg megalapozott és a gyakorlatban sikeresen alkalmazott elvnek az érvényesítése meghiúsította az imperialistáknak azokat a terveit, amelyek a világ első munkáshatalmának államának elszigetelésére és megsemmisítésére irányultak.

A mai viszonyok között, amikor államunk ereje mérhetetlenül megnövekedett, a nemzetközi erőviszonyok pedig gyökeresen megváltoztak a szocializmus javára, a kommunista párt, miközben továbbra is leleplezi az imperializmus agresszív politikáját, következetesen és állhatatosan folytatja a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésére irányuló politikát. Ez világosan megmutatkozott az SZKP Központi Bizottságának tevékenységében, s lehetővé tette a Szovjetunió számára, hogy normális kapcsolatokat létesítsen a világ államainak többségével, és szétoszlassa a Szovjetunió agresszivitásáról terjesztett legendát.

Mi abból indulunk ki, hogy a hamis értelmezésekkel ellentétben a különböző társadalmi rendszerű államok közötti kapcsolatok alapelve a békés egymás mellett élés. De ez az elv egyáltalán nem alkalmazható a kizsákmányolók és a kizsákmányoltak közötti osztályharcban, a gyarmatosítók és a leigázott népek között, a szocialista és a polgári ideológia között folyó harcban.

Korunk viszonyai között ennek az elvnek valóra váltása elősegíti a szocializmus győzelmeit a kapitalizmussal folyó gazdasági verseny küzdőterén, kedvezően befolyásolja a nemzetközi munkásmozgalom és a nemzeti felszabadító mozgalom valamennyi osztagának harcát.

Miután a gyarmati országok népei kivívják a politikai függetlenséget, a kapitalizmus ellen vívott harcuk mindinkább gazdasági síkra terelődik. Az a segítség, amelyet a Szovjetunió és a többi szocialista ország nyújt e fiatal államoknak, mindenekelőtt arra hivatott, hogy előmozdítsa nemzetgazdaságuknak — az igazi függetlenség alapjának — fejlődését. Politikai szemszögből a fejlődő országokkal való gazdasági együttműködésünk kibővülése az imperializmus pozícióinak gyengítését — a népek közös érdekét — szolgálja.

A Szovjetunió a többi szocialista országgal, minden néppel együtt, következetesen és állhatatosan harcol a békéért, egy újabb világháború veszélye ellen. Ebben fontos szerep jut békepolitikánk aktív megvilágításának. Ezt a célt szolgálja az is, hogy a szakszervezetek, az ifjúsági és nőszervezetek, szövetkezeti és más szervezetek vonalán következetesen fejlődnek a szovjet emberek kapcsolatai a külfölddel.

Jelentős szerepet töltenek be a parlamenti kapcsolatok. Nagymértékben hozzájárult számos országgal való kapcsolataink megjavulásá-

hoz a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje és az illető országok legfelsőbb törvényhozó szervei küldöttségeinek kölcsönös látogatása. Az elmúlt négy év alatt 35 parlamenti küldöttség járt a Szovjetunióban, s ennek csaknem a fele a fiatal, független államokból érkezett. Az utóbbi évek során jártak először országunkban Kanada, Chile, Libanon parlamenti küldöttségei.

A Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének képviselői 21 országba látogattak el. Találkoztak a lakosság különféle rétegeinek képviselőivel, államférfiakkal, felszólaltak az Egyesült Arab Köztársaság, Mali, Törökország, Mexikó, Bolívia, Szomália stb. parlamentjében. Sok esetben a Legfelsőbb Szovjet képviselői voltak az államközi kapcsolatok kialakításának úttörői.

A béke fenntartásáért és megszilárdításáért vívott harc érdekében tovább kell vinni azt a vonalat, amely arra irányul, hogy bővüljenek a kapcsolatok a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje és más államok parlamentje, a szovjet és a külföldi közvélemény között.

Minden politika hatékonyságát eredményeiről ítélik meg. A Szovjetunió és a többi szocialista ország konstruktív belpolitikájának és aktív külpolitikájának eredményeként a szocializmus egyre több hívet szerez minden világrészben.

Az agresszív imperialista körök erkölcsi-politikai elszigetelődése ugyanakkor világszerte fokozódik. A népek még emlékeznek a második világháború szomorú tapasztalataira. Saját szemükkel győződnek meg arról, hogy ki folytat ma veszedelmes játékot a tűzzel, s ebből levonják a megfelelő következtetéseket. A közvélemény egyre szélesebb rétegei kapcsolódnak be a békeharcba. A katonai tömbökhöz tartozó országokban is elkezdődik a kialakult külpolitikai koncepciók átértékelése. Az imperialista államok között fokozódnak az ellentétek. Mindez alapjaiban ingatja meg az agresszív szövetségeket.

A Központi Bizottság ismertette a kongresszus előtt azokat az intézkedéseket, amelyeknek megvalósítása fontos lenne a nemzetközi légkör egészségesebbé tételéért, a népek közötti békés együttműködés fejlesztéséért folyó további harcban. Nem kétséges, hogy ezeket az intézkedéseket támogatja a párt, az egész szovjet nép.

A kommunista párt és a szovjet állam a XXIII. kongresszus határozatai alapján továbbra is kitartóan folytatja majd azt a békeszerető külpolitikát, amely a szocialista rendszer természetéből ered, vissza fogja verni az agresszorok mesterkedéseit, ki fog használni a nemzetközi küzdőtéren minden lehetőséget a szocializmus, a haladás és a béke ügyének érdekében.

Elvtársak! A párt minden erejét annak érdekében veti latba, minden tapasztalatát arra használja fel, minden hajtóerőt azért hoz működésbe, hogy a kongresszus határozatai megvalósuljanak. Ezek a határozatok az egész párt, az egész nép ügyévé válnak.

A siker végső soron a szovjet emberek millióinak alkotó munkájától függ. Ez a döntő feltétele annak, hogy kongresszusunk határozatai, a kongresszus által kitűzött tervek teljesüljenek.

Pártunk tántoríthatatlanul követve lenini irányvonalát, újabb győzelmeket fog aratni az egész emberiség ragyogó jövőjéért, a kommunizmusért vívott harcban!

V. V. GRISIN ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. ÁPRILIS 1.)

Elvtársak!

Az SZKP XXIII. kongresszusa pártunk megingathatatlan egységének és összeforrottságának fényes megnyilvánulásaként megy végbe. Összegezi a párt és a szovjet nép életében egy felelősségteljes időszak eredményeit, és új történelmi szakaszt jelez a pártnak és a szovjet népnek a kommunista eszmék diadaláért vívott harcában.

Az SZKP Központi Bizottságának Brezsnyev elvtárs által előterjesztett beszámolója marxista—leninista szemszögből mélyrehatóan elemezte az ország belső helyzetét és a nemzetközi helyzetet, összegezte a párt politikai és szervező tevékenységének, a szovjet nép hősi munkájának eredményeit, megjelölte további előrehaladásunk feladatait.

Hazánk dolgozói méltán büszkék a megtett út eredményeire. Sikeresen végrehajtották a hétéves tervet, újabb sikereket értek el a népgazdaság, a tudomány, a technika és a kultúra fejlesztésében. Megnövekedett a Szovjetunió gazdasági és védelmi ereje. Emelkedett a nép anyagi és kulturális életszínvonala. Még jobban megszilárdult a munkásosztály és a parasztság szövetsége, hazánk népeinek barátsága.

A beszámolási időszakban fokozódott a szovjet társadalomban a párt vezető és irányító szerepe, bővültek kapcsolatai a tömegekkel. A párt eszmei-politikai és szervezeti téren még erősebbé vált. Az 1964 októberi és az ezt követő központi bizottsági plénumok után a párt határozottan kijavította a pártépítésben és a gazdasági építésben észlelt hibákat és fogyatékosságokat, erőfeszítéseit a politikai, a gazdasági és a kulturális élet irányításának javítására, a kommunista építés leglényegesebb feladatainak megoldására összpontosította.

Az SZKP Központi Bizottsága a XXIII. pártkongresszusra kidolgozta az 1966—1970. évi ötéves népgazdaságfejlesztési terv irányelveinek tervezetét, hazánk gazdasági fejlődésének és a népjólét növelésének tudományosan megalapozott programját.

Az irányelvek tervezetének országos megvitatása, a pártkongresszusra való felkészülés a tömegek alkotó aktivitásának nagyarányú fellendülését, a munkaverseny széles körű kibontakozását hozta magával. Ez meggyőzően bizonyítja, hogy népünk lelkesen támogatja a párt általános irányvonalát, s szívügyének tekinti a párt gazdasági és politikai terveit.

A beszámolási időszakban a Központi Bizottság és a szovjet kormány külpolitikai tevékenységének középpontjában a Szovjetunió és az egész szocialista közösség nemzetközi pozícióinak erősítéséről, az imperializmus, a reakció és a háború elleni harc fokozásáról, a szocializmus és a kommunizmus építéséhez szükséges békés feltételek biztosításáról való gondoskodás állt. A világesemények alakulása teljes mértékben igazolta pártunk külpolitikai irányvonalának helyességét.

Az SZKP Központi Bizottsága minden lehetőt megtesz a kommunista és munkáspártokkal való testvéri kapcsolatok erősítésére, a nemzetközi kommunista mozgalomnak a marxizmus—leninizmus elvei alapján való internacionalista tömörítésére.

A XXIII. pártkongresszusnak minden alapja megvan arra, hogy egységesen jóváhagyja a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának politikai irányvonalát és gyakorlati munkáját.

Elvtársak! Pártunk igen fontos feladatként állítja elénk, hogy a technikai haladás révén, az egész társadalmi termelés műszaki fejlesztése és hatékonyságának növelése révén biztosítsuk az ipar és a mezőgazdaság további lényeges növekedését és ennek alapján a nép életszínvonalának emelkedését. E feladat sikeres teljesítése szempontjából döntő jelentőségű a társadalmi munka termelékenységének szüntelen növelése.

Mint Lenin „A nagy kezdeményezés" című művében megírta: „A kapitalizmust azzal lehet véglegesen legyőzni és azzal fogjuk véglegesen legyőzni, hogy a szocializmus a munkának új, sokkal magasabb fokú termelékenységét hozza létre. Ez igen nehéz és igen hosszadalmas dolog, de *megkezdtük* és ez a legfontosabb."

A munka termelékenységének színvonalát tekintve mi egyelőre még elmaradunk a legfejlettebb kapitalista országok mögött, de a meglevő különbség évről évre csökken. A Szovjetunió iparában a munka termelékenysége a hétéves terv folyamán 42 százalékkal, az építőiparban 53 százalékkal, a vasúti szállításban 49 százalékkal emelkedett. Az ipari termelés növekedésének kétharmad része a termelékenység növekedéséből származik. Mindazonáltal ebből a fontos szempontból, nem teljesítettük a hétéves terv előirányzatait.

A jelenlegi ötéves tervben a munka termelékenységét a népgazdaság különféle ágazataiban 33—45 százalékkal kell növelni. Ez az ötéves terv egyik legfontosabb feladata. Jelentőségének felméréséhez elég megemlítenünk, hogy például az iparban a termelékenység 1 százalékos növelése csaknem 2 milliárd rubel értékű terméket jelent.

Az a feladatunk, hogy a termelékenység növekedési ütemének meggyorsítása végett jobban kihasználjuk az anyagi, a technikai lehetőségeket és a munkaerőforrásokat. Amint ezt a beszámoló kimondja, az új technika, a haladó technológia, a komplex gépesítés és az automatizálás bevezetése alapján emelni kell a termelés műszaki színvonalát, s ezt kell a termelékenység növekedésének fő forrásává tenni. Sokat kell dolgoznunk azért, hogy a legközelebbi években gépesíteni tudjuk a szakképzettséget nem kívánó, a nehéz és a munkaigényes műveleteket, hogy lényegesen csökkenteni tudjuk a kézi erővel végzett munka hányadát.

A munka termelékenységének gyors növelésével kapcsolatos feladatok teljesítését elő fogja segíteni a termelés gazdasági ösztönzésének a Központi Bizottság szeptemberi plénumán hozott határozatok alapján való fokozása. Szükséges továbbá, hogy megjavítsuk a szakképzést, hogy tökéletesítsük a műszaki normák megállapítását, hogy a dolgozókat anyagilag jobban érdekeltté tegyük a munka eredményeiben, hogy jobban kifejlesszük a tömegek alkotó aktivitását, hogy az emberekben kialakítsuk a munkához való tudatos viszonyt.

A gazdaság további fejlesztése, a munka termelékenységének növelése a dolgozók millióinak ügye.

Az emberek millióinak a munkához való öntudatos viszonya világosan megnyilvánul a termelés fellendítéséért és tökéletesítéséért folyó harc fontos tényezőjének, a szocialista versenynek az egész népet magával ragadó kibontakozásában. A párt-, szakszervezeti és gazdasági szervezetek nagy munkát végeznek a verseny fejlesztése érdekében. Most a verseny termelési ágazatonként folyik, s a munkások és alkalmazottak több mint 90 százaléka vesz részt benne. Tömegméretűvé vált a kommunista munkamozgalom, a szocialista verseny közvetlen folytatása és továbbfejlesztése.

A munka termelékenységének növeléséért, a technikai haladás meggyorsításáért folyó harcból alaposan kiveszik részüket a feltalálók és az ésszerűsítők. Az elmúlt hétéves időszakban javaslataik megvalósítása több mint 11 milliárd rubel megtakarítást eredményezett. A tudományos-műszaki társaságok tagjai ezrével dolgoztak ki nagy népgazdasági jelentőségű tudományos és műszaki problémákat.

A verseny sikere sokban függ az emberek munkájának megszervezésétől. A tervezés és az anyagi-technikai ellátás megjavítása mellett szélesebb körben kell alkalmazni a munka és a termelés ésszerű, tudományos megszervezését, fokozni kell a harcot a gépállások, a munkaidő-kiesések ellen, meg kell szilárdítani a fegyelmet. Itt sok minden függ a vállalatok vezetőitől és kollektíváitól, a szakszervezetektől, attól, hogy mennyire kezdeményezők a munkaidő, a technika, a termelési tartalékok és a belső vállalati lehetőségek legteljesebb és legtermelékenyebb kihasználásában.

A munka termelékenységének messzemenő emelése a szocialista gazdaság fejlesztésével kapcsolatos alapvető feladatok egyike, legfontosabb feltétele a kommunizmus anyagi-technikai bázisa megteremtésének. Minden lehetőségünk megvan ahhoz, hogy sikeresen teljesítsük ezt a feladatot, s hogy még hatalmasabbá tegyük a szovjet hazát.

Elvtársak! Pártunk egész tevékenysége meggyőzően bizonyítja, hogy a párt legfőbb célja a nép jóléte, a dolgozók egyre növekvő anyagi és kulturális szükségleteinek legteljesebb kielégítése.

A jelenlegi ötéves terv újabb nagyszabású intézkedéseket irányoz elő a nép életszínvonalának emelésére. A dolgozók anyagi szükségletei kielégítésének fő forrása, ugyanúgy, mint eddig, a munkadíj lesz. Nagy jelentőségű lépés a munkások és az alkalmazottak bérminimumának és átlagbérének, a kolhozparasztok pénzbeni és természetbeni jövedelmének tervezett emelése, a dolgozók nyugdíjellátottságának további javítása, a falusi és a városi lakosság életszínvonala közötti különbség csökkentése. Annak révén, hogy a vállalatok áttérnek a tervezés és a gazdasági ösztönzés új feltételeire, további lehetőségek nyílnak a felhalmozásoknak, valamint a munkások és alkalmazottak munkabérének növelésére.

A párt és a kormány állandóan gondoskodik a munkakörülmények egészségesebbé tételéről és könnyítéséről. Évről évre nagyobb összegeket fordít az állam erre a célra. Ám ezeket az összegeket nem mindig használják fel teljesen. Sok vállalatnál megsértik a balesetelhárítás szabályait és a munkatörvényeket. A munkavédelem és a munkahelyi szolgáltatások területén még a legutóbbi években épített olyan nagy vállalatoknál is komoly fogyatékosságok észlelhetők, mint a novolipecki kohászati, a volgográdi alumínium-, a zavolzsszki motor-, és a brjanszki autógyár, a barnauli pamutszövetkombinát.

Fokozni kell a gazdasági vezetők és a szakszervezetek felelősségét a munka védelmének és feltételeinek állapotáért, szigorúan meg kell

büntetni a hivatalos személyeket, ha megsértik a balesetvédelem szabályait és a munkatörvényeket.

A szakszervezetek támogatják azt a Központi Bizottság beszámolójában elhangzott javaslatot, hogy ahol a termelés feltételei megengedik, állítsák át a munkásokat és az alkalmazottakat a kétszabadnapos, ötmunkanapos munkahétre. Az utóbbi időben tapasztalatszerzés céljából a népgazdaság különféle ágazataihoz tartozó több mint 500 vállalat munkásai és alkalmazottai tértek át erre a rendszerre. E vállalatok, mint munkájuk eredményei mutatják, sikeresen megbirkóznak a tervteljesítéssel. Emelkedett a munka termelékenysége. Csökkent a munkaidő-kiesés. Javultak a munkások és az alkalmazottak lehetőségei a pihenésre, a tanulásra, a gyermekek nevelésére.

Lankadatlan figyelmet kell fordítanunk a szovjet emberek mindennapi életének megjavításával összefüggő kérdésekre. Hazánkban nagy összegeket fordítanak lakásépítkezésre. Az új ötéves tervben a lakásépítkezések mérete legalább 30 százalékkal megnövekszik. A lakásprobléma azonban még mindig égető kérdés marad. Nincs elég gyermekintézmény sem. E kérdések iránt fokozott figyelmet kell tanúsítani, meg kell javítani a lakóházak építésének terveit és minőségét. Állhatatosan növelnünk kell a kereskedelmi és közétkeztetési vállalatok, a javító- és szolgáltató műhelyek, a városi közlekedés munkájának kultúráját, teljes mértékben ki kell használnunk a meglevő lehetőségeket a dolgozók mindennapi életének minden vonatkozásban való megjavítására.

Ebben az ötéves tervben a társadalmi fogyasztási alapok, amelyeknek egyharmadát az állami társadalombiztosítás eszközei képezik, 40 százalékkal növekednek. A szakszervezetek ezeket az összegeket a segélyek és nyugdíjak folyósítására, a dolgozók egészségének erősítésére és pihenésük megszervezésére fordítják. A folyó ötéves tervben épülő szanatóriumokban 45 000, az üdülőkben és turistaházakban 358 000 új férőhely lesz, a vállalatoknál és az úttörőtáborokban emelkedik a profilaktóriumok száma. Ez lehetővé teszi, hogy 1970-ben 23 millió dolgozónak és gyermekeiknek biztosítsunk ellátást a szakszervezeti szanatóriumokban és üdülőkben.

A szakszervezeteknek ugyanakkor sokat kell tenniük a dolgozók szabad idejének jobb megszervezése, a népművelési intézmények hálózatának bővítése, munkájuk eszmei-politikai színvonalának emelése, a műkedvelő tevékenység fejlesztése érdekében, meg kell honosítaniuk az emberek mindennapi életében a testnevelést, a sportot.

Minden szovjet ember egyöntetűen jóváhagyta a nép életszínvo-

nalának és kulturális színvonalának emelésére szolgáló intézkedéseket, melyeket a párt dolgozott ki. Hazánkban az emberről, az emberek egyre növekvő szükségleteinek kielégítéséről való gondoskodás a társadalom fő feladata. A szakszervezetek tevékenyen harcolni fognak mindazon intézkedések megvalósításáért, amelyeket a párt kezdeményez a kommunizmust építő szovjet nép jólétének növelése érdekében.

Elvtársak! Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója megfogalmazza a szakszervezetek feladatait, kiemeli a szakszervezeteknek mint a kommunizmus iskoláinak nagy szerepét.

Az elmúlt időszakban a szovjet szakszervezetek létszámban megnőttek, szervezetileg megerősödtek és szorosan tömörültek a kommunista párt körül. A legutóbbi négy esztendőben a szakszervezeti tagok száma 16 millióval emelkedett. Jelenleg a szakszervezetek körülbelül 80 millió dolgozót egyesítenek.

Államunkban a szakszervezetek nagy erőt képviselnek. A párt vezetésével harcra szervezik a dolgozókat a gazdasági és a kulturális építés terveinek megvalósításáért. A szakszervezeten keresztül a munkások és az alkalmazottak milliói járják ki a termelés igazgatásának iskoláját, s szerzik meg az állami és a társadalmi munkában való jártasságot. A szakszervezetek szüntelenül gondoskodnak a munkások és az alkalmazottak munka- és életkörülményeinek javításáról, a tömegek neveléséről.

Munkájukban természetesen jócskán akad fogyatékosság. Pártunk megállapítása szerint a szakszervezetek szerepe a mai körülmények között tovább fokozódik. Ezt a gazdasági és a kulturális építés feladatain kívül az a helyzet határozza meg, amelyet a szakszervezetek a kommunista párt támaszaiként, a párt politikáját a tömegekhez eljuttató közvetítőkként betöltenek, meghatározza továbbá a munkásosztálynak a szovjet társadalom fejlődésében vitt vezető szerepe.

A szakszervezetek egyik legfontosabb feladatukat abban látják, hogy a munkások és az összes dolgozók számára a jövőben is a nevelés, az irányítás, a gazdálkodás lenini iskolái, a kommunizmus iskolái legyenek. A vállalatok jogainak és gazdasági önállóságának bővítése és a termelés gazdasági ösztönzésére hivatott intézkedések végrehajtása kapcsán a szakszervezetek munkája új tartalommal gazdagodik. A legfőbb, amire figyelmüket összpontosítani fogják: a kollektívák mozgósítása a tervteljesítésért, a termelés magas fokú gazdasági hatékonyságáért és a munkatermelékenység emeléséért vívott harcra.

A párt útmutatásait követve a szakszervezeteknek jobban be kell

vonniuk a munkásokat és az alkalmazottakat az ország életével összefüggő legfontosabb problémák megoldásába, a termelés, az állami és a társadalmi ügyek igazgatásába, segíteniük kell a dolgozókat abban, hogy jobban felismerjék azt a helyzetet, amelyet mint az országnak, a haza kincseinek és erőforrásainak gazdái betöltenek. A szakszervezetek egyik legfontosabb kötelessége segíteni a pártnak a népgazdasági káderek kialakításában, előmozdítani, hogy a jól felkészült munkások a vállalatok, a gazdasági, szovjet és szakszervezeti szervek vezető tisztségeibe kerüljenek.

Lenin azt mondta, hogy a szakszervezetek az államhatalom munkatársai. A szakszervezeteknek ezt a szerepét ezután is fejleszteni, mélyíteni kell, hogy még tevékenyebb részt vegyenek az állami és gazdasági szervek munkájában, a termelési tervek kidolgozásában és teljesítésében, a munka és a termelés szervezésével, a lakosság szociális és kulturális ellátásának javításával kapcsolatos kérdések megoldásában.

A szakszervezetek fontos feladata megvédeni a dolgozók törvényes jogait és érdekeit, aktívan harcolni a népjólét növelését szolgáló párt- és kormányintézkedések végrehajtásáért. Ebben az értelemben Lenin azt mondta a szakszervezetekről, hogy a munkásérdekek védelmének iskolái, amelyek arra hivatottak, hogy ügyesen kihasználják a szocialista állam intézkedéseit a dolgozók szükségleteinek legteljesebb kielégítésére. A szakszervezetek a jövőben is egyre fokozottabb mértékben fognak gondoskodni az emberekről, harcolni fognak a munkatörvényeknek egyes gazdasági vezetők részéről történő megsértése ellen.

A szakszervezetek feladata, hogy a fennkölt kommunista eszmények, a munkához való öntudatos viszony szellemében megjavítsák a munkások és az alkalmazottak, különösen az ifjúság nevelését, hogy harcoljanak a maradi nézetek és hangulatok ellen.

A szakszervezetek munkájának létalapja, erejük forrása mindig a kommunista párt vezetése volt, ma is az és a jövőben is az lesz. Pártunk igen megnövelte a szakszervezetek szerepét a szovjet társadalom életében, a kommunista építésben. Az SZKP Központi Bizottsága, a helyi pártszervezetek nagy figyelmet szentelnek a szakszervezetek munkájának, káderekkel való megerősítésüknek. Hazánk szakszervezetei a párt vezetésével mindent megtesznek azért, hogy még aktívabbá, még ütőképesebbé váljanak a kommunizmus építéséért folyó harcban.

Elvtársak! A szovjet szakszervezetek nagy munkát végeznek a külföldi országok szakszervezeteivel és dolgozóival való internacionalista

kapcsolatok fejlesztése terén. Szakszervezeteink jelenleg a világ több mint száz országának szakszervezeteivel tartanak kapcsolatot.

A nemzetközi munkásosztály és legnagyobb vívmánya, a szocialista világrendszer a jelenkor középpontjában áll. A szocialista közösség léte megszilárdítja a munkásosztály sorainak egységét, óriási forradalmasító hatást gyakorol a világ fejlődésére. Mennél hatalmasabb a Szovjetunió, a szocialista országok közössége, annál szilárdabbak a világ dolgozóinak pozíciói.

Abban a harcban, amelyet a nemzetközi munkásosztály a társadalmi haladásért és a békéért, az imperializmus ellen, a kizsákmányolás és az elnyomás valamennyi formája ellen vív, nagy szerepet játszik a szakszervezeti világmozgalom, amely az utóbbi években lényegesen megnőtt és megerősödött. A nemzetközi munkásosztály legnagyobb szervezete a Szakszervezeti Világszövetség, amely a szocialista, a kapitalista és a nemrég felszabadult országok mintegy 140 millió szakszervezeti tagját egyesíti soraiban. A szovjet szakszervezetek tevékenyen részt vesznek az SZVSZ munkájában.

A legutóbbi éveket a kapitalizmus általános válságának további elmélyülése, a munka és a tőke közti ellentmondások kiéleződése, valamint annak a harcnak a fokozódása jellemzi, amelyet a népek a társadalom szociális átalakításáért, az imperializmus, a reakció és a háború ellen vívnak. Az imperialisták, különösen az amerikaiak, hogy a történelem kerekét visszafordítsák, fokozzák a nemzetközi feszültséget, provokációkba és háborús kalandokba bocsátkoznak. Az amerikai imperialisták Vietnamban bűnös háborút robbantottak ki. Egyre arcátlanabbá válnak a nukleáris fegyverre áhítozó nyugatnémet revansisták. Fokozódnak az imperializmus mesterkedései Afrikában és Ázsiában.

A nemzetközi munkásosztály és haladó szakszervezetei határozottan fellépnek az imperializmus haramia-politikája ellen. Felemelték nyomós szavukat a hős vietnami nép védelmében. Engedjék meg, hogy ismételten kijelentsem a kongresszusunkon jelenlevő vietnami elvtársaknak: a szovjet dolgozók a hős vietnami néppel vannak, s a jövőben is minden segítséget megadnak neki az amerikai imperializmus agressziójával szemben.

Elvtársak! A tőkésországokban élesedik az osztályharc.

A tőkésországok munkásosztálya egyre aktívabban harcol létérdekeiért, a demokratikus szabadságjogokért, a békéért. Ebben a harcban a gazdasági és a politikai követelések szorosan összefonódnak. Franciaországban, Olaszországban, Japánban, Belgiumban, Uruguay-

ban, Argentínában és más országokban hatalmas sztrájkok zajlottak le a dolgozók millióinak részvételével. Ezekben a sztrájkokban a dolgozók fejlett osztályöntudatról, összeforrottságról és állhatatosságról tesznek bizonyságot. A munkásosztály harcos megmozdulásai megingatják a monopóliumok uralmát, csapásokat mérnek a kapitalizmus egész rendszerére.

A tőkésországok dolgozói a politikai reakció, a terror és a megtorlások súlyos körülményei között harcolnak érdekeikért. A monopóliumoknak alázatosan engedelmeskedő burzsoá kormányok kegyetlenül leszámolnak a sztrájkok és tüntetések részvevőivel. Sok munkásvezetőt, szakszervezeti vezetőt száműznek, börtönbe és koncentrációs táborba vetnek, kemény büntetésekkel sújtanak. A haladó szakszervezeteket több országban törvényen kívül helyezték. A reakció tobzódása folytán betiltották az Indonéz Szakszervezeti Központ — a SOBSI — tevékenységét; aktivistái közül sokat meggyilkoltak.

A szovjet dolgozók, szakszervezeteink testvéri szolidaritást vállalnak a tőkésországok munkásosztályának hősi harcával. Határozottan tiltakoznak a reakció tombolása ellen, a terror ellen, támogatják osztálytestvéreiket, azokat, akik a dolgozók szabadságáért és jogaiért küzdenek.

A mai helyzetben egyre sürgetőbb feladattá válik a szakszervezeti világmozgalom akcióegységének erősítése. A mozgalomban beállt szakadás sokat árt a munkásosztály érdekeinek. Nem véletlen, hogy a monopóliumok és ügynökeik minden lehető módon igyekszenek fenntartani és elmélyíteni ezt a szakadást.

A szovjet szakszervezetek a jövőben is következetesen síkraszállnak a szakszervezeti világmozgalom egységének antiimperialista osztályalapon való erősítéséért. Továbbra is minden eszközzel bővíteni fogják együttműködésüket a szocialista országok szakszervezeteivel, fejlesztik proletár szolidaritásukat a tőkésországok munkásosztályával, testvéri segítséget nyújtanak az ázsiai, afrikai és latin-amerikai dolgozóknak, erősítik a szakszervezeti világmozgalom összes haladó erőinek összefogását a népek közös ellensége, az imperializmus ellen, a békéért és a szocializmusért folyó harcban.

A világ dolgozói, a szabadságért küzdő népek mindig hűséges és megbízható barátokra leltek és lelnek a szovjet dolgozókban, hazánk szakszervezeteiben, amelyek magasra emelik a proletár internacionalizmus zászlaját.

Elvtársak! Pártunk a lenini általános irányvonalat követve megtesz mindent, ami a kommunista építés feladatainak sikeres megol-

dásához, az ország gazdaságának további fejlesztéséhez, a népjólét növeléséhez szükséges. A szovjet nép határtalan bizalommal és szeretettel övezi, mindenben támogatja a pártot. Hazánk dolgozói szorosan tömörülnek pártjuk köré, és tevékenyen végrehajtják a párt politikáját. Újabb sikereink záloga a párt és a nép egységében rejlik.

A XXIII. kongresszus pártunk óriási alkotó erejéről, a marxizmus—leninizmushoz való hűségéről, rendíthetetlen forradalmi akaratáról tesz tanúbizonyságot. Azok a nagyszerű feladatok, amelyeket ez a kongresszus kitűz, új alkotó energiát gerjesztenek a népben, a dolgozó tömegekben. A szovjet nép kipróbált élcsapata, a kommunista párt vezetésével meg fogja sokszorozni erőfeszítéseit a kommunizmus fennkölt eszméinek diadaláért vívott harcban.

R. J. MALINOVSZKIJ ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. ÁPRILIS 1.)

Elvtársak!

A szovjet fegyveres erők harcosai, a hadsereg és a hajóhad kommunistái az SZKP XXIII. kongresszusára készülve az egész néppel együtt szorosan felzárkóztak a párt, a lenini Központi Bizottság és a szovjet kormány mögé, készen arra, hogy teljesítsék a haza minden parancsát.

A hadsereg és a hajóhad csapatai óriási lelkesedéssel és helyesléssel fogadták az új ötéves terv irányelveinek tervezetét.

Harcosaink figyelme ezekben a napokban a XXIII. kongresszusra, erre a valóban történelmi jelentőségű eseményre összpontosul. A kongresszus nagy szerepet játszik a szovjet állam gazdasági és védelmi erejének további növelésében.

Engedjék meg, hogy átadjam önöknek, kongresszusunk küldötteinek, dicső fegyveres erőink forró, harcos üdvözletét.

Elvtársak! Valamennyien nagy figyelemmel hallgattuk Leonyid Iljics Brezsnyev elvtársnak, az SZKP Központi Bizottsága első titkárának beszámolóját. A Központi Bizottság tevékenysége rendkívül világosan mutatja, hogy pártunk vezérkara magasra emeli a marxizmus—leninizmus forradalmi eszméinek zászlaját, és szilárdan a lenini úton vezeti az országot.

Újra és újra megbizonyosodunk arról, mennyire időszerűek és létfontosságúak a Központi Bizottság 1964 októberi és ezt követő plénumainak határozatai, amelyek roppant kedvezően befolyásolták pártunk és népünk munkáját. Még jobban növelték pártunk tekintélyét, és megsokszorozták a szovjet embereknek — munkásosztályunknak, kolhozparasztságunknak, értelmiségünknek, a szovjet hadsereg és hajóhad harcosainak — energiáját.

A Szovjetunióban folyó kommunista építés eredményei és távlatai örömmel töltenek el bennünket, és örvendetesek minden külföldi barátunk számára.

A kapitalista államok vezető körei viszont magától értetődően nem örülnek sikereinknek. Az imperialisták sehogy sem tudnak belenyugodni abba, hogy a Szovjetunió győzelmesen halad a kommunizmus felé, a népi demokratikus országokban épül a szocializmus, s egyre nagyobb lendületet vesz a népek felszabadító mozgalma. Nem mondtak le az imperialisták arról a téveszméjükről sem, hogy erőhöz folyamodva megsemmisíthetik a szocialista országokat.

Leghevesebben a kapitalista rendszer „megmentőinek" szerepét vállaló amerikai imperialisták tombolnak. Az Egyesült Államok vezető körei makacsul fokozzák a fegyverkezési versenyt, kitartóan fejlesztik hadigépezetüket, amelyet elsősorban támadó harci eszközökkel — interkontinentális ballisztikus rakétákkal, Polaris-rakétákat hordozó atom-tengeralattjárókkal — látnak el. A fegyverkezési versenyben tevékenyen részt vesznek más nyugati hatalmak is.

A washingtoni vezetők tőlük telhetően erősíteni próbálják az agresszív katonai és politikai tömböket, elsősorban a NATO-t. De a tények azt mutatják, hogy az agresszív észak-atlanti tömbön belüli súlyos ellentétek mindinkább kiéleződnek. A tömb számos tagállama nem akar beletörődni az amerikai militarizmus diktátumába, nem kíván nukleáris világháborúba sodródni. A gátlástalan amerikai diktátum nyilvánvalóvá válik abból, hogy az Egyesült Államok a spanyolországi katasztrófa ellenére makacsul ragaszkodik ahhoz, hogy folytassa nukleáris bombákkal felszerelt stratégiai bombázógépek mindennapi őrjáratait a nyugati országok légiterében. Ez korántsem az amerikai imperialisták erejét, hanem sokkal inkább gyengeségüket bizonyítja.

Az Egyesült Államok gyarmatosító politikát folytat, és arcátlanul beavatkozik más országok népeinek belügyeibe. Reakciós államcsínyeket szervez, főleg a fiatal nemzeti államokban, hogy neki tetsző rendszert kényszerítsen rájuk. Kénye-kedve szerint megtámad független államokat, s ott példátlan barbarizmussal jár el, gyűlöletet és elítélést váltva ki az egész világon.

Súlyosan fenyegeti a békét az amerikai imperialisták Vietnamban folytatott háborúja. Ezt az országot az óceánon túli banditák valamiféle kísérleti tereppé változtatták, ahol a különféle mérges gázokat, a korszerű fegyvereket és haditechnikát próbálják ki. A Pentagon vezetői a fasizmus sötét időszakát elevenítik fel a népek emlékezetében, amikor utasítást adnak a Vietnami Demokratikus Köztársaság városainak és falvainak barbár bombázására, s a „felperzselt föld" taktikáját alkalmazzák Dél-Vietnamban.

Mély meggyőződésünk, hogy az újonnan feltűnt „hódítók" nem tudják megtörni és térdre kényszeríteni a vietnami hazafiakat. A vietnami nép nincs egyedül. Mellette állnak a szocialista országok népei és az emberek milliói az egész világon. A Szovjetunió önzetlenül és határozottan támogatta és támogatja a szabadságáért és függetlenségéért küzdő hős vietnami nép igazságos és bátor harcát.

A délkelet-ázsiai események mellett nem szabad megfeledkeznünk Európáról sem. Itt még mindig izzik a múlt háború parazsa, amely következményeiben még pusztítóbb és katasztrofálisabb, nukleáris háború tűzvészét lobbanthatja lángra.

Az Egyesült Államok arra törekszik, hogy törvényesítse az NSZK nukleáris fegyverekhez jutását, Nyugat-Németország pedig mindent elkövet, hogy a NATO „nukleáris klubjának" egyik irányító tagjává legyen, sőt a „nukleáris klub" vezetését igényli. Bonn katonai kiadásai az elmúlt évtizedben 200 milliárd márkára rúgtak, ami kétszerese annak, amennyit a hitleristák költöttek a második világháború előkészítésére.

Az NSZK vezető körei nyíltan követelik, hogy a nyugati szövetségesek hagyják jóvá revánspolitikájukat, ismerjék el az Egyesült Államokkal közös hegemóniájukat a NATO-ban, beleértve a „teljes egyenjogúságot" a nukleáris fegyverzet tervezésében és alkalmazásában. Ezeket az igényeket a bonni állami politika rangjára emelték, ami különösen nyilvánvalóvá lett Erhardnak 1965. november 10-én a bundestag elé terjesztett programnyilatkozatából. A kancellár ebben követelte, hogy vizsgálják felül a második világháború következményeit, mentesítsék a háborús felelősség alól a német imperializmust és annak nyugatnémet örököseit. Követelte Európa háború utáni határainak felülvizsgálását és azt, hogy az NSZK-t ezentúl semmiféle korlátozások ne kössék a nukleáris fegyverkezésben.

Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány szilárdan és következetesen folytatja lenini békepolitikáját. Kitartóan harcol azért, hogy kedvező feltételeket teremtsen a Szovjetunió kommunista társadalmának építéséhez és a szocialista világrendszer fejlődéséhez. Egy újabb világháború elhárítására törekszik. De a pártnak számolnia kell azzal, hogy az imperialista hatalmak, élükön az Egyesült Államokkal, egyre agresszívabbak. Ezért az SZKP nagy gondot fordít saját népünk és más szocialista országok népeinek biztonságára, s minden intézkedést megtesz a Szovjetunió védelmi erejének növelésére.

A Szovjetunió nem nézheti közömbösen az imperialisták háborús előkészületeit. A jelenlegi körülmények között fő feladatunknak tart-

juk, hogy lankadatlanul növeljük a hadsereg és a hajóhad harci erejét s felkészültségét arra, hogy ha háborút kényszerítenek ránk, szétzúzzon bármely ellenséget.

A szovjet fegyveres erők a XXII. pártkongresszus óta a katonai építés számos nagyon bonyolult és rendkívül fontos feladatát oldották meg. Az ezzel összefüggésben megtett intézkedésekkel növeltük a különböző rendeltetésű nukleáris töltetek készleteit, s lényegesen jobban láttuk el a fegyveres erők minden fegyvernemét a nukleáris töltetek felhasználásához szükséges eszközökkel.

A párt Központi Bizottsága és a szovjet kormány ezekben az években nagy figyelmet szentelt stratégiai rendeltetésű rakétaalakulataink és rakétahordozó atom-tengeralattjáróink fejlesztésének. Védelmi iparunk vezető ágainak erőfeszítései főleg ezeknek az erőknek és eszközöknek gyors növelésére irányultak, mert elsősorban ezekkel lehet az agresszort féken tartani vagy háború esetén szétzúzni. Fejlesztésükre a szovjet tudomány és technika legújabb vívmányait használtuk fel.

Munkásaink, mérnökeink, tervezőink és tudósaink hősies munkával számos elvileg új rakétafegyvert hoztak létre. Rövid idő alatt a különféle stratégiai harci eszközök egész komplexumát vezettük be. A stratégiai rendeltetésű rakétaalakulatokat sok új és — ami különösen fontos — mozgó kilövőberendezéssel láttuk el. Ezért nagy hálával tartozunk védelmi iparunk tervezőinek, mérnökeinek és munkásainak.

A stratégiai rendeltetésű rakétaalakulatok mellett az elmúlt években létrehoztuk a stratégiai feladatok ellátására alkalmas rakétahordozó tengeralattjáró-flottát, amely tengeren és szárazföldön egyaránt meg tudja semmisíteni az ellenséges célpontokat. Ennek kötelékébe kerültek a víz alól kilőhető, nagy hatósugarú ballisztikus rakétákkal ellátott új rakétahordozó atomtengeralattjárók. Megnövekedett a távolsági rakétahordozó légierők nukleáris ereje is.

A stratégiai nukleáris fegyver mellett főleg a szárazföldi csapatok és a hajóhad operatív-taktikai nukleáris eszközeit is fejlesztettük. Megfelelő arányban növeltük a fegyveres erők hagyományos harci eszközeit. A páncélos és a gépesített lövészhadosztályokat tökéletesített páncélos, tüzérségi és különleges technikával fegyvereztük fel. A szovjet harckocsik számos fontos vonatkozásban felülmúlják az Egyesült Államok és más NATO-tagállamok legújabb típusú harckocsijait. Lényegesen megnöveltük a csapatok személyi állományának páncélos védelmét a nukleáris fegyverek pusztító hatásával szem-

ben. Megnövekedett a szárazföldi csapatok mozgékonysága és manőverező képessége. Tovább erősítettük híradó, műszaki és egyéb alakulatainkat is.

Kidolgoztuk és bevezettük az új, nagy hatékonyságú légvédelmi rakétarendszereket és a légelhárító vadászgépek komplexumait. Légelhárítási eszközeink megbízhatóan garantálják az ellenség bármely repülőgépének és sok rakétájának megsemmisítését. Minőségileg megváltoztak a távolsági légierők. A légierők harctéri, haditengerészeti, rakétahordozó és — főleg — katonai szállító repülőgépei állományának jelentős részét felújítottuk.

Jelentősen erősödtek ejtőernyős alakulataink, melyek az utóbbi években kitűnő eredményeket értek el a személyi állomány harci kiképzésében. 1965-ben és 1966 első hónapjaiban az ejtőernyős alakulatokban félmillió ejtőernyős ugrást hajtottak végre, és sok nehéz műszaki és egyéb berendezést dobtak le ejtőernyőn. A szovjet ejtőernyősök úgy tudnak leereszkedni az ellenséges hátországban, hogy minden szükségessel, még közepes harckocsikkal is felszerelve sikeres harci cselekményeket hajthatnak végre, sőt a modern háború nagyobb stratégiai feladatait is meg tudják oldani.

A hajóhad új rakétahordozó hajókat, tengeralattjáró-elhárító erőket és eszközöket kapott, különös tekintettel az agresszor rakétahordozó tengeralattjárói elleni harcra.

Valamennyi fegyvernem technikai felszerelésén kívül szakadatlanul emeltük a fegyveres erők harci készenlétének, harci kiképzésének és politikai oktatásának színvonalát. A hadsereg és a hajóhad személyi állománya eredményesen sajátítja el az új harci technika kezelését, harci és hadműveleti felhasználásának módszereit.

Az utóbbi években sok rakétakilövést, lőgyakorlatot, számos nagy operatív és csapattest-hadgyakorlatot hajtottunk végre, méghozzá a harci feladatok erősen megnehezített feltételei ellenére túlnyomórészt sikerrel. Elég talán annyit megjegyeznem, hogy például alakulataink a múlt évben csaknem minden rakétakilövést „kitűnő" és „jó" eredménnyel hajtottak végre.

Atomtengeralattjáróink az utóbbi években megötszörözték távoli útjaik számát. Ezek a gyakorlatok szemléltetően mutatták, hogy dicső haditengerészeink az óceánokon az Északi-sarktól a Déli-sarkig bármilyen harci feladatot eredményesen végre tudnak hajtani. Néhány nappal ezelőtt sikeresen fejezte be világ körüli útját egy atomtengeralattjáró-kötelékünk, amely az egész utat víz alatt tette meg.

Mindennek alapján meggyőződéssel állíthatjuk, hogy a szovjet

fegyveres erők végre tudnak hajtani minden harci feladatot, amelylyel a kommunista párt és a szovjet kormány hazánk védelme érdekében megbízza őket.

Külön hangsúlyozni kívánom, hogy az utóbbi években szélesedett és erősödött harcos együttműködésünk a Varsói Szerződés tagállamainak testvéri hadseregeivel. A Varsói Szerződést, amelyet népeink békés munkájának és fejlődésének védelmére hoztunk létre, a szocialista országok érdekközössége hatja át. Együttműködésünk kifejezésre jut abban, hogy közös hadgyakorlatokat tartunk, rendszeresen kicseréljük a csapatok hadműveleti és harci kiképzésének tapasztalatait, a haditechnikai és elméleti kutatások eredményeit. Mindez előmozdítja egymás jobb kölcsönös megértését, a kiképzés és a korszerű hadműveletek kérdéseire vonatkozó egységes nézetek kialakulását.

A szovjet fegyveres erők gyökeres minőségi változásai arra kényszerítik a Pentagon vezetőit, hogy józanabbul ítéljék meg katonai erőnket, s az eddigiektől eltérően értékeljék a világon kialakult katonai erőviszonyokat.

Robert McNamara, az Egyesült Államok hadügyminisztere tavaly a képviselőház hadügyi bizottságának tett jelentésében kénytelen volt hivatalosan elismerni, hogy ha csupán 200 amerikai várost érne a szovjet stratégiai rakéták csapása, órák alatt 149 millió ember és az ország ipari potenciáljának kétharmada semmisülhetne meg.

Igaz, McNamara továbbra is az amerikai imperializmus állítólag korlátlan katonai erejét próbálja bizonyítani. Változatlanul harcias és hencegő nyilatkozatokat tesz. Szenzációs formában reklámozza embermilliók megsemmisítésének az amerikaiak által létrehozott eszközeit, s kannibáli számításokat végez az áldozatok számáról és a pusztítás méreteiről.

Nekünk nincs miért reklámoznunk fegyveres erőinket. Ezeket nem támadásra, hanem határaink védelmére, azzal a feladattal hoztuk létre, hogy megóvják országunk és a baráti országok népeinek biztonságát.

Nyugodtan és magabiztosan őrködünk népünk békés munkája felett, annál is inkább, mert befejeztük államunk védelme kék övezetének létrehozását. Mindenesetre, ha az imperialisták háborút kísérelnének meg kirobbantani a Szovjetunió és más szocialista államok ellen, csapásunk minden kétséget kizáróan megsemmisítené a háború szervezőit.

Mivel a jelenlegi nemzetközi helyzet bonyolult, s az imperialista hatalmak nem hagynak fel katonai provokációikkal, a béke és a népek

biztonsága érdekében tovább fogjuk fejleszteni fegyveres erőinket, növeljük hatékonyságukat, és fokozzuk harci készenlétüket.

Elvtársak! Fegyveres erőinket nemcsak a kezükbe adott elsőrendű fegyverek teszik hatékonnyá. Hozzájárul ehhez a csapatok személyi állományának gondolkodásmódja és az, hogy a fegyveres erők tagjai önfeláldozóan, odaadóan szolgálják népüket és hűek a kommunista párt eszméihez.

A szovjet fegyveres erők jól képzett, művelt, a párthoz és a kormányhoz maradéktalanul hű tiszti káderekkel rendelkeznek, akik békében és háborúban egyaránt hozzáértéssel tudják irányítani a csapatokat.

A hadsereg és a hajóhad gerincét, fegyveres erőink igazi aranyalapját tisztjeink, tábornokaink és tengernagyaink alkotják. Sokat tettünk és teszünk annak érdekében, hogy a haza iránt odaadó, elméletileg és politikailag érett, kiválóan képzett katonai kádereket neveljünk. A hadseregben és a hajóhadban jelenleg minden negyedik tisztnek főiskolai — katonai vagy szakmai— képzettsége van. A csapatoknál állandóan növekszik a műszaki káderek száma.

A kádermunkához az SZKP Központi Bizottságának Elnökségétől állandó segítséget kapunk. Útmutatása alapján az utóbbi időben sok politikailag, katonailag és műszakilag jól képzett, fiatal, nagy jövőjű tisztet, tábornokot és tengernagyot helyeztünk vezető parancsnoki beosztásba a csapatoknál, a központi apparátusban és a katonaiskolákban. Ennek következtében jelentősen megerősödtek a vezetés alapvető láncszemei mind a hadseregben, mind a hajóhadban. Fegyveres erőinkben, főleg a stratégiai rendeltetésű rakétaalakulatokban, a hajóhadban és a légierőknél ma a mérnökparancsnok válik központi alakká. Emelkedett a káderek ideológiai és politikai képzettségének színvonala. Fegyveres erőink tisztjeinek, tábornokainak és tengernagyainak mintegy 93 százaléka kommunista, illetőleg komszomolista.

A parancsnoki kar, a politikai szervek és a pártszervezetek a párt eszméit közvetítik, hozzáértéssel és céltudatosan nevelik a személyi állományt a szocialista hazafiság és a proletár internacionalizmus szellemében arra, hogy határtalan odaadással szolgálja népét és gyűlölje az imperialista agresszorokat.

Különösen jó érzéssel számolok be önöknek katonáink, tengerészeink, tiszteseink és tiszthelyetteseink nagyszerű tulajdonságairól. Valamennyiükre jellemző a fejlett politikai öntudat, a határtalan hűség szeretett lenini pártunk és népünk iránt, a hősiesség, a haza védelmé-

ben való önfeláldozás készsége. Szolgálatuk napjait kitartó tanulással töltik, igyekeznek kiváló eredményeket elérni a harci kiképzésben és a politikai ismeretek elsajátításában. S ebben, mint mindig, a kommunisták mutatnak példát. Jelenleg az egységeknél szolgálatukat töltő párttagok és tagjelöltek 60 százaléka kiváló katona és elsőrendű szakember. A kommunisták és a komszomolisták óriási erőt jelentenek hadseregünkben és hajóhadunkban, a fegyveres erők személyi állományának több mint 80 százalékát képviselik. Ez az alapja a csapatok magas politikai és erkölcsi színvonalának.

Örömmel kell megállapítanom azt is, hogy a behívások alkalmával művelt, műszaki alapismeretekkel rendelkező és fizikailag edzett fiatalok kerülnek a fegyveres erőkhöz. A hadseregben és a hajóhadban 1965-ben a behívottak több mint 80 százaléka komszomolista, 65 százalékuk minősített sportoló és 98 százalékuk MHK-jelvényes volt. Jelenleg a szovjet hadseregben a katonák és tisztesek több mint 90 százaléka főiskolai, középiskolai vagy nem teljes középiskolai végzettségű. A hadseregben és a hajóhadban ezek az újoncok rövid idő alatt elsajátítják a korszerű, bonyolult harci technikát, ami nagymértékben előmozdítja a fegyveres erők harci készenlétének fokozását.

Emellett meg kell jegyeznem, hogy a behívott újoncok között akadnak a katonai szolgálatra gyengén felkészült fiatalok is. Feltétlenül szükséges, hogy ifjúságunkat pártunk és népünk forradalmi harcos és munkahagyományainak szellemében neveljük. Üdvözöljük a Komszomol központi bizottságának VIII. plénumán az ifjúság ilyen szellemű nevelésének szélesebb körű megvalósításáról hozott határozatot. Fegyveres erőink hatékonyságának alapja a hadsereg és a nép megbonthatatlan egysége. Ezért minden lehető módon szélesíteni és erősíteni kell a hadsereg és a hajóhad pártszervezeteinek, politikai szerveinek és katonai szovjetjeinek a helyi pártszervezetekkel, szovjetekkel és szakszervezetekkel fennálló kapcsolatait. Ez az egyik fő feltétele annak, hogy növekedjék fegyveres erőink harcképessége.

A szovjet nép nagy megbecsüléssel és gondoskodással veszi körül fegyveres erőit, joggal látja bennük a haza megbízható védőpajzsát. Az ország dolgozóival való azonosulás hadseregünk erejének kiapadhatatlan forrása. Fegyveres erőink ezért vannak fölényben az imperialista államok hadseregeivel szemben.

Az ország védelmi erejének fokozása érdekében állandóan gondot kell fordítanunk a szovjet emberek, főleg a fiatalok katonai-hazafias nevelésére. Széleskörűen terjesztenünk kell a katonai ismereteket a lakosság körében. El kell érnünk, hogy a lakosság aktívan bekapcso-

lódjék az egész polgári védelmi rendszer tökéletesítésébe. Itt tág tevékenységi tere nyílik a hadseregben és a hajóhadban működő, valamint a helyi párt- és komszomolista szervezeteknek, a szovjeteknek és a szakszervezeteknek egyaránt.

Lankadatlanul tovább kell erősítenünk a szovjet fegyveres erők testvéri kapcsolatait és összeforrottságát a Varsói Szerződés és az egész szocialista közösség országainak hadseregeivel.

Elvtársak! A hadsereg és a hajóhad harcosai, mint a szovjet emberek általában, a kommunista párt, a lenini Központi Bizottság tevékenységével kapcsolják össze sikereiket és a jövőre vonatkozó terveiket. A pártirányítás a mi fegyveres erőink hatékonyságának döntő forrása.

A Központi Bizottság kongresszusi beszámolójából világossá válik, hogy lenini kommunista pártunk állandóan gondot fordít az ország védelmi erejére és dicső fegyveres erőinkre.

„A kommunista párt, a szovjet kormány és egész népünk — mondta beszámolójában Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs — nagyra értékeli a katonák, tengerészek, tisztesek és tiszthelyettesek, tisztek, tábornokok és tengernagyok megtisztelő és korántsem könnyű munkáját, szenvedélyesen szereti fegyveres erőit, büszke harci dicsőségükre. A jövőben is mindenképpen növelni fogja a Szovjetunió védelmi erejét, megsokszorozza a szovjet fegyveres erők hatékonyságát, olyan színvonalon tartja a csapatok harci készenlétét, hogy biztos őrei legyenek a szovjet nép békés munkájának."

A párt szava lelkesíti és büszkeséggel tölti el a szovjet harcosokat, akik hálásak azért, hogy a Központi Bizottság nagy gondot fordít a haza védelmezőire. A párt szava ugyanakkor harci parancsként hangzik. Arra kötelezi a szovjet hadsereg egész személyi állományát, hogy minden erejével növelje harci képzettségét s őrizze meg lankadatlan éberségét, hogy — mint a Központi Bizottság beszámolója leszögezte — az agresszorok, ha megpróbálkoznának a békebontással, soha se találjanak minket felkészületlenül, s hogy a megtorlás késedelem nélkül és kivédhetetlenül lesújtson rájuk.

Küldött elvtársak! A hadsereg és a hajóhad egész személyi állományának nevében biztosítani kívánom szeretett pártunk XXIII. kongresszusát és minden barátunkat arról, hogy a Szovjetunió fegyveres erői, amelyek tántoríthatatlanul hűek a párt ügyéhez, az egész szovjet nép támogatásával a jövőben is becsülettel és méltóan teljesíteni fogják szent katonai kötelességüket, meg fogják védelmezni forrón szeretett szovjet hazánkat.

A. A. GROMIKO ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. ÁPRILIS 2.)

Elvtársak!

Országunk életében nincs nagyobb politikai esemény, mint a kommunista párt kongresszusa. A párt éppen itt, legfelsőbb szervének ülésén vázolja fel a kommunista építés következő terveit, élesíti eszmei fegyverét. Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs, a Központi Bizottság első titkára beszámolójának tartalma és a Szovjetunió ötéves népgazdaságfejlesztési tervének irányelvtervezetében körvonalazott feladatok nem hagynak kétséget afelől, hogy a XXIII. kongresszus munkájának eredményei megsokszorozzák a Szovjetunió dicsőségét és hatalmát, igen széles körű nemzetközi visszhangot keltenek.

Barátainkat és ellenségeinket egyaránt foglalkoztatja, milyen következő feladatokat tűz maga elé a párt és hogyan szándékozik megoldani őket, milyen hatást gyakorol majd az új ötéves terv a nemzetközi erőviszonyokra.

A szovjetország barátai számára és minden becsületes ember számára nyitott könyv mindaz, amit tervezünk. Tudják, hogy az ipari és a mezőgazdasági termelés növekedésének minden százaléka, a szovjet emberek jólétének növekedése, a kultúra minden vívmánya és minden új tudományos felfedezés latba esik majd a békéért és a népek szabadságáért vívott harc mérlegén.

A Központi Bizottság beszámolója hangsúlyozta, milyen hatalmas szerepet tölt be a világ ügyeiben a szocialista államok közössége. Ma a tényleges helyzetet nyitott szemmel vizsgáló egyetlen politikus sem tagadhatja, hogy egyre jelentősebbé válik a szocialista államok külpolitikája, amelynek célja egy új háború kirobbantásának megakadályozása és az agresszorok mesterkedéseinek leszerelése.

Pártunk és a szovjet kormány mindent megtett és ezután is mindent meg fog tenni, hogy tovább fejlődjön a szocialista államok testvéri együttműködése, külpolitikai akcióik összehangoltsága és eredményessége. Gyakorlatilag a Varsói Szerződés tagállamainak

minden fontos külpolitikai lépését valamennyi szinten, így külügyminiszteri szinten is megvitatják és megtárgyalják. A Szovjetunió és a szocialista országok között létrejött barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződések a szocialista közösség összeforrottságának szilárd alapjául szolgálnak, és országaink népeinek azt az eltökélt szándékát fejezik ki, hogy egyesítik erőfeszítéseiket a nemzetközi biztonságért folytatott harcban. A szocialista államok — amelyek vállvetve haladnak külpolitikájuk végrehajtásában és a béke ügyét szolgáló konkrét akcióik megvalósításában — tovább fogják növelni a nemzetközi események menetére gyakorolt befolyásukat.

A szovjet állam külpolitikája megfelel minden nép érdekeinek, s ez napról napra szélesebb körű elismerésre talál.

Ma már a Föld népeinek többsége szétzúzta a gyarmati rabság béklyóit és fennen lobogtatja nemzeti zászlaját. Hatalmas segítséget kaptak ehhez államunktól, amely magasztos internacionalista kötelességének tekinti a népek szuverén jogainak védelmezését, igazságos harcuk támogatását.

Nem utolsósorban a Szovjetunió érdeme az is, hogy a tőkésországok dolgozóinak sikerül elragadniuk a monopóliumoktól saját munkájuk gyümölcseinek egy részét, mert a Szovjetunió láthatatlanul jelen van a tőkésországok osztályharcaiban, jelen van példájával.

A Szovjetunió nemzetközi tekintélyének elismerése, a Szovjetunió politikája iránt tanúsított tisztelet eredményezte nemrégen a taskenti találkozót, ahol két nagy ázsiai állam — India és Pakisztán — demonstrálta, hogy bízik országunk pártatlanságában. India és Pakisztán vezetőinek a szovjet kormányfő részvételével lezajlott találkozása a legutóbbi időszak egyik legnagyobb horderejű s a béke céljait szolgáló nemzetközi eseménye volt. Természetesen büszkék vagyunk arra, hogy a taskenti találkozó eredményei világszerte széles körű elismerésre és helyeslésre találtak. Népünk is nagy örömmel fogadta őket.

A két külpolitikai irányzat — a békeszerető és az agresszív irányzat — ellentétessége különösen szembetűnően mutatkozott meg a vietnami eseményekkel kapcsolatban. Az Egyesült Államok vietnami eljárása agresszió, a legnagyobb imperialista hatalom által kirobbantott agresszió.

Az SZKP Központi Bizottsága beszámolójában tüzetesen és pontosan jellemezte az Amerikai Egyesült Államok cselekedeteit és politikáját. Pártunk s az egész szovjet nép felháborodva elítéli azokat az amerikai köröket, amelyek háborúba sodorták országukat a vietnami nép ellen, elítéli az agresszorokat.

A Vietnam elleni agresszió kirobbantói vegyék komolyan azt a kijelentést, amelyet Brezsnyev elvtárs kongresszusunk lelkes helyeslése mellett tett a párt és az egész szovjet nép nevében erről a szónoki emelvényről, azt a kijelentést, hogy a Szovjetunió, más szocialista országokkal együtt, egyre növekvő támogatást fog nyújtani Vietnamnak.

Le Duan elvtársnak, a Vietnami Dolgozók Pártja Központi Bizottsága első titkárának és Nguyen Thi Binh asszonynak, a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front küldöttsége vezetőjének a kongresszuson elhangzott felszólalása s az a lelkes fogadtatás, amelyben a kongresszus delegátusai a vietnami nép küldötteit részesítették, világosan demonstrálja, hogy a testvéri barátság milyen szoros kötelekei fűzik össze országunk és a harcoló Vietnam népeit. Népeink képviselőinek érzései itt valósággal eggyé olvadtak, az igazi forradalmi szolidaritás megható kifejezése volt ez.

Külföldön, különösen az Amerikai Egyesült Államokban, gyakran felteszik a kérdést: hogyan lehetne megoldást találni a kialakult helyzetben, hogyan lehetne véget vetni a vietnami háborúnak? Nem nehéz válaszolni erre a kérdésre: az Amerikai Egyesült Államok vonja ki csapatait Vietnamból, azonnal szüntesse meg a Vietnami Demokratikus Köztársaság elleni haramiaakcióit, hagyja abba az Indokínára vonatkozó genfi egyezményeknek, a nemzetközi jog elemi normáinak lábbal tiprását.

A vietnami helyzet rendezésének igazságos alapjául a Vietnami Demokratikus Köztársaság kormánya által javasolt program, valamint a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front platformja szolgál, s a Szovjetunió teljes mértékben támogatja a rendezésnek ezt az alapját.

Minél világosabban látják a népek, milyen választ ad a háború és béke kérdésére valamely kormány politikája, annál gyorsabban kimondják ítéletüket arról a társadalmi rendszerről, amelynek jellegét a fegyverkezési hajsza, a militarizmus hirdetése, a nemzetközi ügyekben való önkényeskedés tükrözi.

Napjainkban mindenki jogosan teszi fel a kérdést: miért kell a világon már felhalmozódott gigászi fegyverkészleteket a hadviselés egyre újabb és egyre pusztítóbb eszközeivel kiegészíteni. Miért dobnak ki milliárdokat katonai kutatásokra és fegyvergyártásra, hatalmas hadsereg fenntartására, amikor még a leggazdagabb tőkésországokban is ott áll a maga teljes nagyságában az éhség elleni, a munkanélküliség, a tudatlanság és a betegségek elleni küzdelem feladata?

Miért vetik el évről évre azokat a javaslatokat, amelyek alapján meg lehetne kötni a fegyverkezési bacchanáliának véget vető egyezményeket?

A propagandisták légiói sem tusolhatják el azt, hogy a sohasem látott fegyverkezési hajszát az imperialista tábor kényszerítette a világra.

Még amikor az Amerikai Egyesült Államoknak és egyes NATO-szövetségeseinek képviselői látszólag elismerik a megegyezés szükségességét, ez akkor sem jelenti azt, hogy elérkezett az idő az egyezményt szentesítő pecsét előkészítésére. Lehet, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezetében megszavazzák azt a határozatot, amely kimondja, hogy el kell zárni mindenféle kibúvót a nukleáris fegyverek bármilyen formában való elterjesztéséhez, ám, ha átkelnek az óceánon, Genfben újra megpróbálják keresztülvinni azokat a terveket, melyek értelmében a nyugatnémet Bundeswehr hozzájuthatna ezekhez a fegyverekhez.

A burzsoá külpolitika és diplomácia kidolgozott bizonyos normákat, amelyek segítségével a legkomolyabb kérdések tárgyalásakor, mondjuk nemzetközi konferenciákon, a gyakorlati tevékenységet üres fecsegés váltja fel. Ennek a külpolitikának és diplomáciának a képviselői képesek órákon át fejtegetni a háború és a béke kérdéseire, ezen belül a leszerelés kérdéseire vonatkozó nézeteiket, csak azért, hogy végül levonják a következtetést: a szóban forgó kérdéseket szakértőknek, albizottságnak kell átadni, mindegy, hogy milyen albizottságnak, mindegy, hogy milyen szakértőknek.

A béke és az agresszió erői között a határvonal egy másik színtéren is kirajzolódik — a népek nemzeti függetlenségének kivívásáért vagy a már kivívott függetlenség megvédelmezéséért folyó harc színterén.

A Szovjetunió mindig elítélte azokat, akik önkényeskednek, akik összeesküvéseket szőnek az ázsiai, afrikai és latin-amerikai országokban ezen országok népei ellen. A testvéri szocialista országokkal együtt határozottan fellép az olyan próbálkozások ellen, hogy megfosszák a népeket a társadalmi rendszer megválasztásának jogától, attól a joguktól, hogy ha kell, fegyverrel is megvédelmezhessék a választott rendszert.

A Szovjetunió külpolitikája, amely rendíthetetlenül védelmezi a békét, a nemzetek szabadságát és egyenlőségét, elutasítja az államközi kapcsolatoknak a kizsákmányoló osztályok által kidolgozott mércéjét, amely szerint a gyengének már csak azért sincs igaza, mert gyenge, az erősnek pedig mindent szabad, mert erős.

Szinte naponta hallani a parancsuralom és az önkény dicsőítését egyes hatalmak kormányhivatalából, parlamentjük szónoki emelvényéről, sajtókonferenciákról. Egyes burzsoá személyiségek, akik közvetlenül kapcsolatban vannak a külpolitikával, szünet nélkül járatják szerteágazó propagandagépezetüket, hogy a nemzetközi kapcsolatokban alkalmazott erőpolitikát dicsőítve mérgezzék az emberek tudatát, gyengíteni próbálják a népeknek a békeharcban tanúsított elszántságát.

És mennyi koholmányt terjesztenek a szovjet nép életéről, külpolitikánkról nap mint nap a televíziók és a többmilliós példányszámú lapok, különösen az amerikaiak!

A gazdasági életben szokásos mércéket használva határozottan kijelenthetjük, hogy az Amerikai Egyesült Államok sajátos rekordot tart: egyetlen más tőkésországban sem terem négyzetméterenként annyi rágalom a Szovjetunió és külpolitikája ellen, a kommunizmus ellen, mint az Amerikai Egyesült Államokban.

Hogyan kell hát vinni a külpolitikát ilyenkor, amikor ennyire nyilvánvalóan különbözőek és ellentétesek a nemzetközi politika fő irányvonalai?

Talán egyszerűen meg kell haragudni, be kell csapni az ajtót, s nem kell időt és erőt fecsérelni arra, hogy tárgyalásokat folytassunk a világszerte tapasztalható feszültségért felelős nyugati hatalmakkal? Vagy talán mégis fel kell vetni a megérlelődött problémákat és sürgetni megoldásukat a népek támogatására, az összes békeszerető erők segítségére támaszkodva, együttműködve a polgári tábor azon erőivel, amelyek megértik a nemzetközi kapcsolatok egészségessé tételének szükségességét?

Csakis a második szemlélet a helyes, s éppen ezért pártunk Központi Bizottsága és a szovjet kormány következetesen ehhez tartja magát.

Vlagyimir Iljics Lenin feszült figyelemmel kísérte az egyes tőkésországok és az ezen országokon belüli különféle burzsoá csoportok érdekellentéteinek megnyilvánulásait. A pártkongresszusokon tartott beszámolóiban, legutolsó munkáiban, a népes hallgatóközönség előtt elhangzott felszólalásaiban, a Külügyi Népbiztossághoz intézett napi utasításaiban Lenin nagy nyomatékkal fejtette ki a mély gondolatot: nem közömbös számunkra, hogy a polgári tábor ama képviselőivel van-e dolgunk, akik a kérdés katonai megoldása felé vonzódnak, vagy pedig a körültekintőbb politika híveivel.

Amikor a mai nemzetközi élet eseményeit mérlegeljük, a polgári

pártok, áramlatok és csoportosulások külpolitikai platformjainak különbségeit és árnyalatait elemezzük, meg kell mondanunk, hogy a szovjet állam megalapítójának a szovjethatalom első éveiben levont következtetései ma sem kevésbé időszerűek, mint akkor voltak.

A Központi Bizottság kongresszusi beszámolóját is Vlagyimir Iljics Lenin azon útmutatásai hatják át, hogy a nemzetközi fejlődést teljes bonyolultságában kell vizsgálni.

Pártunk Központi Bizottsága és Elnöksége állandóan és konkrétan irányítja a szovjet állam sokrétű külpolitikai tevékenységét. Éppen ezért a szovjet külpolitika — e lenini külpolitika — erejét nemcsak mi ismerjük és barátaink, akikkel karöltve dolgozunk, hanem azok is ismerik, akikkel a sors akaratából szembe kell kerülnünk a nemzetközi küzdőtéren.

A Szovjetunió nem lehet közömbös a Föld bármelyik vidékén kialakult helyzettel szemben sem. Mindenütt, ahol megsértik a világbéke érdekeit, a népek szabadságának és függetlenségének érdekeit, egyúttal megsértik a Szovjetunió érdekeit is. Az, hogy a mi álláspontunk szerint egyetlen állam vagy nép ügyeibe sem szabad beavatkozni, s hogy mi szigorúan ragaszkodunk ehhez az elvhez, nem jelenti azt, hogy türelmesek vagy közömbösek lehetünk mások beavatkozásával szemben.

Az Amerikai Egyesült Államok vezető körei jogot formálnak arra, hogy beavatkozzanak más államok belügyeibe. A Szovjetunió kormánya több ízben kijelentette az Egyesült Államok politikusai előtt, hogy indokolatlannak tartja és határozottan visszautasítja az effajta igényeket. Az Amerikai Egyesült Államoknak nincs és soha nem is volt joga beavatkozni más államok belügyeibe.

Mint ismeretes, egyes washingtoni politikusok nagyon szeretnek külpolitikai doktrínákat gyártani, egyszerűen kisütik őket, mint a péksüteményt a kemencében. Ez természetesen az ő dolguk, de sokkal jobb lenne — egyebek között a szovjet—amerikai kapcsolatok szempontjából is —, ha a doktrínák tömkelege helyett csak egy doktrína lenne, méghozzá a megfelelő doktrína, a béke doktrínája, a népeket megillető jogok tiszteletben tartásának, a más államok belügyeibe való be nem avatkozásnak a doktrínája.

Azzal a politikai irányvonallal, amelyet az Amerikai Egyesült Államok követ, nem kerül nagy fáradságba nemzetközi válságokat előidézni. De a nemzetközi kapcsolatokban van egy határvonal, amelyet egyetlen kormánynak sem szabad átlépnie, ha a felelősségteljes politikát nem akarja veszélyes hazárdjátékkal felcserélni.

Elvtársak! A Szovjetunió külpolitikai tevékenységében különleges helyet foglal el Európa.

Itt, a Szovjetunió határaitól, barátaink és szövetségeseink határaitól nyugatra csupán keskeny földsáv választja el a NATO-nak és a Varsói Szerződés Szervezetének fegyveres erőit. Itt, Európában van az az állam, amely a háborús vereségért való revánsot tette külpolitikájának jelszavává.

Az európai biztonságnak sok összetevője van, s köztük az egyik legfontosabb a német kérdés, pontosabban szólva, olyan feltételek kialakítása, amelyek egyszer s mindenkorra kizárnák a német agressziós megismétlődését. Hazánk számára ez nem új probléma.

A pártnak e kongresszuson részt vevő veteránjai a nehéz breszti időkben Leninnel együtt oldották meg a német problémát, amikor azt a német intervenciósok szuronya napirendre tűzte.

A harmincas években a német probléma a német konszernek és a nemzetközi monopóliumok által táplált fasiszta hordák képében került elénk, amikor azok az európai államokat sorra leigázva arra készülődtek, hogy betörnek a mi országunkba is.

A hitleri Németországnak a Szovjetunió ellen indított rablótámadása a Nagy Honvédő Háború csatatereire helyezte át a német probléma megoldását. Bizony, a szovjet nép nem hallomásból ismeri a német militaristák szokásait. Ezért a legsajátabb ügyének tekinti az európai biztonságért való harcot.

Ma már axiómává lett, hogy a második világháború előestéjén az volt Európa szerencsétlensége, hogy a Szovjetunió erőfeszítései ellenére nem sikerült létrehozni az európai biztonság hatékony rendszerét, és Hitler ezt kihasználta.

A második világháború után létrejött az európai tartós béke megfelelő alapja: a potsdami egyezmény. Ez az egyezmény sűrítve tartalmazza a népeknek a német fasizmus elleni harcban szerzett tapasztalatait, azt a reményét, hogy Németország a béke felé fordul, s egyszer s mindenkorra szakít a háborús kalandok politikájával.

Németországnak és akkori vezetőinek felelniük kellett a népek előtt az agresszióért, a háborúban elkövetett barbár cselekedetekért, milliók rabságba döntéséért. A fasiszta Németország feltétel nélküli térdre kényszerítése igazságos fizetség volt.

Fizetség volt a hitleri klikk hódító ambícióiért, s a német szoldateszka gőgjéért és mohóságáért.

Fizetség volt a Hitler számára háborús gépezetet kovácsoló konszernek bűntetteiért.

Fizetség volt a hitszegésért, a hitszegő náci diplomáciáért, amely — lévén a német imperializmus kiszolgálója — minden aljasságra kész volt azért, hogy egész országok ellenállási törekvését megbénítsa.

A népek ítélete volt ez az agresszió erői felett, példátlan ítélet ama felelősség nagysága szempontjából, amelyet a Hitler-ellenes koalíció tagállamai a világ sorsáért magukra vállaltak. Az elfogadott határozatok nem annyira a múlt, mint inkább a jövő felé fordultak, hogy biztosítsák a tartós békét Európában, ami nem lehet közömbös a német nép számára sem.

Azokban a napokban, amikor még füstölögtek a háborús romok, fel sem vetődött a kérdés, hogy tetszik-e a potsdami egyezmény a háborút kirobbantó német militaristáknak vagy sem. Nem is lehetett volna másképpen. Ha az agresszoroktól kérdezték volna meg, milyen legyen a béke, nem kétséges, hogy egy újabb háború forgatókönyvét diktálták volna le.

A Potsdamtól való eltávolodás — még ha egyes volt szövetségeseink erénynek próbálják is feltüntetni — megbosszulja magát. A politikában ez olyan követelésekhez vezet, hogy újra kell rajzolni Európa térképét, olyan követelésekhez, amelyek az NSZK egyik kormányprogramjából a másikba, nyilatkozatból nyilatkozatba, jegyzékből jegyzékbe vándorolnak.

Katonai téren oda vezet, hogy fokozódik a nyugatnémet fegyverkezés, ezzel együtt pedig erősödnek a Bundeswehr olyan kísérletei, hogy elfoglalja a NATO parancsnoki tisztségeit.

El lehet-e képzelni nagyobb árnlást Potsdammal szemben, mint azt, hogy egyes nyugati hatalmak készek elérhetővé tenni az NSZK számára a nukleáris fegyvereket?

Bonnban mániákusan hajtogatják, hogy a Bundeswehrnek valamiféle joga van nukleáris fegyverek birtoklására. De miféle jogról beszélhetnek azok, akik egyre jobban elárulják magukról, hogy ugyanannak a politikának a hívei, amely negyed századdal ezelőtt háborúba sodorta Európát és a világot? A Szovjetunió és barátai sohasem fognak megbékülni azokkal a tervekkel, amelyek nukleáris fegyverhez akarják juttatni az NSZK-t.

A Szovjetunió számtalanszor megmondta a nyugati országok kormányainak, amelyek most a revansisták vállát veregetik: vizsgálják meg figyelmesebben, mi megy végbe Nyugat-Németországban, ne essenek a nyugatnémet katonák egyenruhájára varrt NATO-rangjelzések bűvkörébe.

Sajnos, Washington és néhány más nyugati főváros államférfiai ma

még elengedik a fülük mellett ezeket a figyelmeztetéseket. Minden jel arra vall, hogy a szocializmus és a kommunizmus világával szemben táplált osztályellenszenv egyes politikusokban még az önfenntartás ösztönét is elfojtja.

Távol, nagyon távol állnak ezek a nyugati államférfiak a háborús idők ama vezetőitől, akik országunkkal vállvetve megszervezték a hitleri agresszió visszaverését, és velünk együtt megvetették a háború utáni világ alapjait. A valóságérzék — amelyről az ember azt hinné, hogy minden felelősségteljes politika elengedhetetlen tulajdonsága — szemmel láthatóan cserben hagyja azokat, akik a revansistákkal igyekeznek tömböt alkotni.

Egyesek még ijesztgetni is próbálnak bennünket, mondván, hogy ha mereven elutasítják a revansisták igényeit, akkor új Hitler jelenhet meg Nyugat-Németországban. Azt hisszük, ideje lenne megérteni, hogy a szovjet nép nem ijedős természetű. Bizonyságot tett erről, amikor térdre kényszerítette a hitleri Németországot, és felmorzsolta hadosztályait.

Ma pedig a Szovjetuniónak az 1945. évinél sokkal félelmetesebb fegyvertár van birtokában ahhoz, hogy szétzúzzon bármilyen agresszort.

Ami azokat a tanácsokat illeti, hogy kicsiny dolgokban engedni kell a revansistáknak, nehogy többet követeljenek — nos, számunkra nem megfelelőek az ilyen tanácsok. Az államhatárok átalakítását tervező erők „megbékéltetése" több, mint síkos út. Ez az út, amelyet Chamberlain és Laval taposott ki, Münchenhez, azon keresztül pedig a háborúhoz vezetett.

Van egy megbízható eszköz arra, hogy a revansisták ne essenek kísértésbe és ne akarjanak újra háborús kalandokban szerencsét próbálni. Ez az eszköz: minden irányban — kelet és nyugat felé, észak és dél felé — eltorlaszolni az agresszió útját.

Az európai béke nem azoknak a kegyéből áll fenn, akik ma átkozzák a háború kimenetelét. A Szovjetunió sem, egyetlen barátja és szövetségese sem, s meggyőződésünk szerint a hitleri agresszió áldozatául esett egyetlen más állam sem fogja attól függővé tenni biztonságát, hogy kielégíti-e vagy nem elégíti ki a jelenlegi helyzet a második világháború eredményeinek felülvizsgálását követelő nyugatnémet erőket.

Az NSZK kormánya a napokban jegyzéket intézett a Szovjetunióhoz és több más államhoz. Ebben az okmányban, amelyet majdhogynem a jóakarat gesztusának tüntet fel, a lényeg újra csak a jelen-

legi európai határok felülvizsgálatának igénye. A jegyzék sem többet, sem kevesebbet nem mond, mint azt, hogy továbbra is Németország 1937. december 31-i határai érvényesek. A fogalmazás nyilvánvalóan annak a Németországnak a diplomáciai szótárából származik, amely 1937-ben fennállt, de amely már régen nem létezik és nem is fog feltámadni.

Válaszul meg kell mondani: Európa földjén egyetlen határjelző oszlop sem szorul azoknak az áldására, akiknek nem tetszenek a háború eredményei. Az európai határok kérdése végleg és megmásíthatatlanul el van döntve. Barátaink és szövetségeseink államhatárai éppoly szilárdak és sérthetetlenek, mint saját határaink.

Bonnban valamilyen oknál fogva azt hiszik, hogy minél sűrűbben tűzdelik tele Nyugat-Németország területét fegyverraktárakkal, rakétákkal, nukleáris aknákkal, annál nagyobb súlyt kapnak a revansista igények. A történelem ismer őrültségeket, amikor egyes kormányok a kalandorkodás útjára léptek, s a reális lehetőségek helyett csodákban bíztak. Ha a politikai és a háborús gondolat az NSZK-ban ilyen elképzelések körében forog, akkor csak sajnálkozásunkat fejezhetjük ki.

Nézzük például Erhard kancellár felszólalását, amely néhány nappal ezelőtt az NSZK vezető pártja — a Kereszténydemokrata Unió — kongresszusán hangzott el. Nehezen találhatunk ennél nagyobb fogalomzavart: kiderül, hogy nem Nyugat-Németország, hanem a Szovjetunió köteles — mégpedig elsőnek — bizonyítani békés szándékait. Bonnban a mi magatartásunkat szeretnék osztályozni.

És erre az az állam tart igényt, amelynek még hosszú utat kell megtennie ahhoz, hogy valamirevaló hírnevet szerezzen a népek előtt, az az állam, amely dacolni akar a háború utáni Európa újjárendezését rögzítő szövetséges szerződésekkel, s amely még csak felelősségre sem vonta a területén bujkáló sokezernyi hitlerista háborús bűnöst.

Az igazság kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy a CDU fentebb említett kongresszusán másféle kijelentések is elhangzottak. Adenauer, az NSZK volt kancellárja, aki e pártnak hosszú éveken keresztül elnöke volt, elmondotta, hogy revideálta a Szovjetunióról alkotott véleményét, s a taskenti találkozóval és annak eredményeivel kapcsolatban úgy véli, hogy a Szovjetunió azok közé a népek közé tartozik, amelyek békét kívánnak. Ez józan beismerés.

A szovjet kormánynak egyáltalán nem az a véleménye, hogy az NSZK — létrejöttének körülményeinél fogva — magán viseli az el-

különültség bélyegét, s hogy a hűvös viszonynak, sőt a rosszakaratnak a szovjet—nyugatnémet viszony örökös útitársául kell szegődnie. A Szovjetuniónak az NSZK-val kapcsolatban követett irányvonala teljesen világos.

Mi amellett vagyunk, hogy normalizáljuk és megjavítsuk viszonyunkat az NSZK-val, azon az alapon, hogy az NSZK politikája a békés együttműködés és a realizmus felé fordul. Tudjuk, hogy Nyugat-Németországban korántsem minden németet fertőztek meg a revánseszmék. Nyugat-Németországban vannak olyan erők, amelyek a militarista múlttal való határozott szakítás mellett szállnak síkra, és az NSZK jövőjét nem a kaszárnyákban, hanem az építés területén, nem a militarista úton, hanem a békés fejlődés útján látják.

Ám ahogyan a bonni hivatalos körök az SZKP Központi Bizottsága által kongresszusunkon ismertetett európai politikánkra reagálna k, megmutatja, milyen erős a revánsvágy Nyugat-Németországban.

A Központi Bizottság beszámolójában, a kongresszusi küldöttek, a testvérpártok küldöttségeinek vezetői felszólalásaikban nyomatékosan figyelmeztették az NSZK kormányát és azokat, akik egy követ fújnak velük. Ez a figyelmeztetés óvatosságra kell hogy intsen mindenkit, aki szívén viseli a béke ügyét — bárhogyan vélekedik is a szocialista országokról, bárhogyan értelmezi is azokat a változásokat, amelyek a második világháború eredményeként Németországban és Európában végbementek.

E történelmi változások közül az egyik legfontosabb az, hogy a német dolgozók akaratából Európa szívében létrejött a béke erős bástyája, a velünk szövetséges, baráti Német Demokratikus Köztársaság. Ez valamennyi nép hatalmas vívmánya.

Az európai béke nemcsak a Szovjetunió és a többi szocialista ország szívügye. Minden európai népnek szüksége van rá.

A Szovjetunió többféle elgondolást fejtett ki arra vonatkozólag, hogyan lehetne megszilárdítani az európai biztonságot és fejleszteni az együttműködést mind kétoldalú szerződések alapján, mind pedig egyetemes európai alapon, úgy, hogy minden állam megőrizze nemzeti arculatát és szuverenitását. Jól ismertek azok a javaslatok is, amelyeket a Lengyel Népköztársaság, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság, a Német Demokratikus Köztársaság és más szocialista országok terjesztettek elő ezzel kapcsolatban.

Sajnos, egyes nyugati államok kormányai a legutóbbi időkig nem tettek lényeges erőfeszítéseket azért, hogy érintkezési pontokat talál-

janak a felek állásfoglalásában, kiemeljék azt, ami valamennyi európai állam közös érdeke. Ennek különféle okai vannak. Az egyik nyilvánvaló ok — egy nem európai nagyhatalom befolyása. Az Amerikai Egyesült Államokban valamilyen oknál fogva úgy vélekednek, hogy Európa nem lehet meg az Egyesült Államok jelenléte és gyámkodása nélkül, az európai földön létesített amerikai támaszpontok, az európai városok utcáin menetelő amerikai katonák nélkül, az európai égboltot szántó amerikai repülőgépek nélkül, amelyeknek személyzete a mesterségbeli tudás olyan színvonalára emelkedett, hogy egyszerűen kezd hidrogénbombákat elveszíteni.

Nem kisebb személyiség, mint maga Roosevelt elnök jelentette ki a krími konferencián, hogy az amerikai csapatok a háború befejezését követő két évnél tovább nem maradnak Európában. Ez a nyilatkozat 1945. február 5-én hangzott el, a konferencia második ülésén, a Livádia-palotában. Azóta tízszer két esztendő telt el, s az amerikai hadsereg még mindig Európában tartózkodik, és a jelek szerint állandó státusra tart itt igényt. Európa népei azonban még ki fogják mondani erről a véleményüket.

Brezsnyev elvtárs beszámolója megfogalmazta azoknak a külpolitikai intézkedéseknek a programját, amelyek a párt nézete szerint az adott időszakban a legfontosabbak. Idetartozik a nukleáris fegyverekre vonatkozó számos intézkedés, amelyeknek az a céljuk, hogy megakadályozzák e fegyverek további elterjedését, s közelebb hozzák azt a napot, amikor a nukleáris fegyvereket teljesen betiltják és megsemmisítik.

Az európai biztonság megszilárdítására javasolt intézkedések világos megnyilvánulásai annak, hogy pártunk szüntelenül gondoskodik az európai kontinens békéjének megőrzéséről. A megegyezéshez szolgáló alap megtalálása céljából javasoljuk tárgyalások kezdését és megfelelő nemzetközi tanácskozás összehívását.

Ezek az egész nemzetközi helyzetre és az európai helyzetre vonatkozó intézkedések konkrét programot adnak ahhoz a harchoz, amelyet a feszültség csökkentéséért, a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésére vonatkozó elvek érvényesítéséért, a népek szabadságáért, a békéért, az agresszió ellen kell vívnunk.

Elvtársak! Pártunk következetesen folytatja eddigi külpolitikáját, amelynek célja a világháború elhárítása, a békés feltételek biztosítása ahhoz, hogy a szovjet nép és a szocialista világrendszer más népei sikeresen építhessék a szocializmust és a kommunizmust. Lenini irányvonal ez, s a szovjet emberek teljes támogatását élvezi.

A kommunizmust és a szocializmust építő népek telve vannak optimizmussal, és magabiztosan néznek a jövőbe. Nagyszerűen szemlélteti ezt kongresszusunk, és szemléltetik építőmunkánk tervei. Rajzoljanak maguk elé komor képeket azok, akik elvesztették az önmagukba, a társadalmi rendszerükbe vetett hitet, s akik a nyerészkedés és az elnyomás leszűkített kis világának palánkja mögül nem látják meg azokat a történelmi perspektívákat, amelyek felé az emberiség halad.

A kommunizmus a legbékeszeretőbb és a legteremtőbb világnézet. A kommunizmus az emberiség hatalmas többségének létérdekeit fejezi ki. Ezt a megingathatatlan hitünket fejezik ki a tudományos kommunizmus alapítójának tiszteletére Moszkva szívében emelt emlékművön a bevésett lenini szavak: „Marx tanítása mindenható, mert igaz."

SZ. P. PAVLOV ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. ÁPRILIS 2.)

Elvtársak!

Az ifjúság nagy érdeklődéssel figyeli a XXIII. kongresszus munkáját. A Központi Bizottság beszámolója kifejtette a lenini Komszomol harci programját, munkájának alapelveit és fő irányait. Lelkünk mélyéből örülünk, hogy Brezsnyev elvtárs olyan melegen szólt beszámolójában a Komszomolról, a szovjet ifjúságról.

Másfél hónap múlva összeül a Komszomol XV. kongresszusa, amely legfőként azt fogja átfogóan vitatni, hogyan vehet részt a komszomolisták, az egész ifjúság sokmilliós serege a pártkongresszus határozatainak végrehajtásában.

A szocialista társadalom előrehaladása a régi és az új, a halódó és a születő harcában megy végbe. A beszámolási időszakot is az jellemzi, hogy a párt elvi harcot folytatott az új és a haladó megszilárdításáért. Az SZKP Központi Bizottságának 1964 októberi plénuma újra szemléltetően és meggyőzően bizonyította, hogy a párt sohasem tér el fő irányvonalától, mindig a lenini irányvonalat követte és fogja követni.

A komszomolisták az összes fiatalokkal együtt megelégedéssel és egyöntetű helyesléssel fogadták a Központi Bizottság októberi plénumát. A lenini Komszomol tevékenységének célja az, hogy az októberi plénum és az utána következő plénumok határozataira támaszkodva, eltakarítson mindent, ami másodlagos és idegen, határozottan megszabaduljon a formalizmustól és a látszattevékenységtől, s sajátos ifjúsági szervezeti formákat és módszereket alkalmazva, konkrét és hasznos tettekre összpontosítsa a fiatalok kezdeményezéseit és energiáját.

Mindezt annak tudatában kell megtennünk, hogy a fiatalok munkájának és életének sokrétű problémáit nem lehet a társadalomban végbemenő folyamatoktól elszakítva megoldani, ugyanakkor pedig számos társadalmi problémát nem lehet megoldani az ifjúság részvétele nélkül.

Véleményünk szerint a Komszomolnak jobban és konkrétabban kell foglalkoznia a fiatalok szakmai és műveltségi színvonalának emelésével, meg kell szervezni a fiatalok ésszerű pihenését, javítania kell körülményeiket, hogy megteremtse az ifjúságban a jó hangulatot és a készséget a még jobb munkára. Fiataljainknak világosan látniuk kell az egyéni és a társadalmi érdekek szoros összefüggését. Ne legyenek köztük fiatal eltartottak, akik többet akarnak kapni a társadalomtól, mint amennyit adnak neki. Ez megköveteli, hogy alaposabban foglalkozzunk minden fiatallal, erősítsük kommunista öntudatukat, mert ha ezt nem tesszük, felütheti fejét a fiatalok körében a munka helytelen értelmezése, az önzés, a nyárspolgári és a harácsoló szellem.

A Komszomolnak ugyanakkor rendkívül szilárdnak kell lennie és támadó szellemben kell fellépnie, amikor az ifjúságnak a szovjet törvényekben biztosított jogairól és érdekeiről van szó.

A Komszomol az utóbbi időben egyre nagyobb gondot fordít az ifjúság kommunista nevelésére, mind tevékenyebben alkalmazza a tudományosan megalapozott propaganda elveit. Központi Bizottsága, 35 területi és tartományi bizottsága, a szövetségi köztársaságok központi komszomolista bizottságai — a Szovjet Tudományos Akadémia elnökségének közreműködésével — csoportokat, úgynevezett laboratóriumokat alakítottak konkrét szociológiai kutatások lebonyolítására. Ezekben, társadalmi munka keretében, sok száz tudós — pedagógus, szociológus, pszichológus, jogász — dolgozik. A Komszomol Központi Bizottsága, a „Komszomolszkaja Pravda" és a helyi bizottságok széles körű körkérdései és szociológiai vizsgálatai teljesebb képet adnak az ifjúság szellemi életéről, s lehetővé teszik, hogy megtaláljuk az ideológiai befolyásolás legelevenebb, leghatásosabb eszközeit.

A Komszomol VIII. központi bizottsági plénumának részvevői, akik közt a komszomolista funkcionáriusokon kívül a forradalom veteránjai, a munka hősei, s a szovjet hadsereg és a szovjet értelmiség képviselői is ott voltak, egyöntetűen arra az álláspontra helyezkedtek, hogy nem elég általánosságban fokozni a nevelőmunkát, hanem osztálynevelést kell adni az ifjúságnak, rá kell nevelni a fiatalokat, hogy engesztelhetetlenül lépjenek fel a két ideológia harcának a legcsekélyebb tompításával szemben is. A plénum a leghatározottabban amellett foglalt állást, hogy a Komszomol nevelőmunkájának lényege, magva a marxizmus—leninizmus elméletének, pártunk hősi történetének mélyreható és alkotó szellemű tanulmányozása legyen.

A kommunista világnézet szilárd, átgondolt meggyőződést, nem pedig vakhitet követel. Önállóságot és kezdeményező szellemet igényel, nem pedig gondolkodás nélküli szolgálatkészséget. Éppen ezért legjobban az aktív formákat — az elméleti konferenciákat, a vitákat, a fiatal marxisták egyetemeit, a lenini órákat, a politikai köröket és klubokat — kedveljük. Ennek ellenére még mindig nem tanultunk meg minden lehetőséget felhasználni a fiatalok között végzett politikai munkában. Tovább kell tökéletesítenünk e munka eszközeit és módszereit.

A Komszomol néhány éve a közoktatásügyi szervekkel, továbbá más hatóságokkal karöltve konkrétabban és komolyabban foglalkozik a serdülőkkel, az iskolai komszomolista és úttörő szervezetek munkájával. Egyre nagyobb jelentőséget tulajdonít a serdülők hazafias katonai nevelésének.

A fasiszta Németország legyőzésének 20. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségek idején a fiatalok milliói járták be a szovjet hadsereg harci dicsőségének útvonalait. A Komszomol most, a fasiszta hódítók Moszkva környéki szétzúzásának 25. évfordulója alkalmából országos ifjúsági találkozó rendezésére készül.

Azok között, akik a serdülők neveléséhez segítséget nyújtanak, ott vannak a forradalom, a háború és a munka veteránjai is, és erejüket nem kímélve, nap mint nap foglalkoznak a serdülő nemzedék nevelésével. S mi innen, a kongresszus emelvényéről szívből megköszönjük nekik ezt a nehéz, de nemes munkát. Nagy segítségünkre van továbbá a Honvédelmi Minisztérium, a Polgári Légiközlekedési Minisztérium és a Közlekedésügyi Minisztérium, valamint a Minisztertanács mellett működő Állambiztonsági Bizottság határőrszolgálati főigazgatósága.

S bármilyen különös, egyelőre nem látunk ugyanilyen megértést és konkrét érdeklődést egyes művészeti szövetségektől. Így például a Minisztertanács mellett működő filmügyi bizottság nem növeli, hanem inkább csökkenti a gyermekeknek és serdülőknek szóló filmek gyártását.

Elvtársak! Nehéz megrajzolni a fiatalok erkölcsi és állampolgári formálódásával összefüggő problémák körét. Az imperializmus védőügyvédei az utóbbi időben egyre szélesebb körű ideológiai diverziót folytatnak a szocialista országok ellen. Célpontjuk mindenekelőtt az ifjúság. Nyugat-Németországban, az Egyesült Államokban, Svédországban, Ausztriában és más országokban a sokféle úgynevezett szovjetológiai intézet speciálisan a Szovjetunió és más szocialista

országok ifjúságának problémáival foglalkozik. A közzétett adatokból kitűnik, hogy az Egyesült Államok évente legalább 500 millió dollárt költ az ideológiai háborúra, százszor annyit, mint amennyit Hitler költött ugyanerre a második világháború előtt. Jellemző Eisenhowernek, az Egyesült Államok volt elnökének kijelentése: „Ha meg akarjuk nyerni a hidegháborút, akkor meg kell adnunk mindent, amit ez a munka igényel, évi félmilliárdot, vagy akár egymilliárdot is, ha szükséges."

Mit bizonyít ez? Elsősorban azt, hogy az ellenség fél tőlünk, fél a kommunista eszmék erejétől.

Az imperializmus a maga ideológiájával mindenáron meg akarja fertőzni a szocialista társadalom szervezetét. A hazugság, a rágalom és a félrevezetés baktériumaival bombázza a szovjet emberek lelkét. A mi ifjúságunknak egészséges, erős a szervezete, jó a védettsége. S ez vitathatatlanul pártunk és a szovjet nép erőfeszítéseinek eredménye. Mindamellett hiba volna, ha kedélyes nyugalommal bíznánk abban, hogy az imperializmus óriási propagandagépezete mindenkor üresjáratban dolgozik. Előfordul, hogy fiataljaink nem tudnak eligazodni az elméletben, nem ismerik elég jól a társadalmi fejlődés törvényeit. De vajon ez csak az ő hibájuk? Egyáltalán nem. Hisz nem mindig kapnak idejében alapos filozófiai magyarázatot a mai világban végbemenő bonyolult folyamatokra.

A kongresszuson joggal állapították meg, hogy a főiskolákon még következetlenül és betűrágó szellemben oktatják a társadalmi tudományokat, nem veszik figyelembe kellően az országunkban és külföldön végbemenő változásokat.

Az ideológiai összecsapások hevessége, az idejétmúlt dogmák megdőlése, s az országunk életében végbemenő változások nagysága különleges felelősséget hárít az irodalomra és a művészetre. Mondanom sem kell, hogy ifjúságunk hálás azoknak az íróknak és művészeknek, akik alkotó munkájukkal hozzásegítik, hogy erősebb, céltudatosabb és eszmeileg tisztább legyen.

Megértjük, hogy a sikerek mellett előfordulhatnak kudarcok is. Mihail Alekszandrovics Solohov találóan jegyezte meg tegnap, hogy az irodalomban is adódnak szűk esztendők. De azt már nem lehet igazolni, ha a művész nem tud vagy nem akar eligazodni az élet dialektikájában, s behúzódik az önvájkálás, a befeketítés, a modernista nyárspolgáriság szűk és dohos világába. És bármilyen „szépen" és „érdekfeszítően" van a dolog tálalva, magát az álláspontot nem lehet tiszteletre méltónak és hasznosnak tekinteni, mert semmi köze min-

den tisztességes értelmiséginek ahhoz a szent kötelességéhez, hogy népét, hazáját szolgálja!

Hogyan tisztelhetnénk azokat, akik az állásfoglalást pózzal, a szenvedélyt fortyogással, az aktivitást szemlélődéssel cserélik fel, nem tanúsítanak semmiféle szerénységet, s elfogadják a Nyugat dicséretét azért, hogy műveikben „még célzást sem tesznek a politikára, hanem az általános emberit ragadják meg"! Hogyan ülhetnek fel ezek az emberek ilyen kétes bókoknak, s hogyan dicsekedhetnek mondvacsinált „bátorságukkal", sőt, úgynevezett elvszerű politikamentességükkel! Hiszen a politikamentesség is politika! Mi nemcsak jogunknak, hanem kötelességünknek is tartjuk, hogy bíráljuk az effajta tendenciákat és az ilyen embereket. Amikor újra és újra kijelentjük ezt, visszautasítunk mindenféle fecsegést holmi „furkósbotról" és az alkotás szabadsága elleni támadásról. „Hadd vonítsanak és ugassanak a burzsoá társadalom mopszlikutyái, minden felesleges forgács miatt, ami a nagy, régi erdő kivágásánál elhull. Hiszen azért mopszlikutyák, hogy megugassák a proletár elefántot. Csak ugassanak. Mi megyünk a magunk útján" — mondotta Lenin.

Beszélnünk kell ma arról is, hogy a lenini Komszomol és az alkotó értelmiség szorosan együttműködik. Az utóbbi két évben vagy kétezer író, zeneszerző, képzőművész, film- és zeneművész utazott a Komszomol Központi Bizottságának megbízásából az ország legkülönbözőbb vidékeire.

Az a számos szeminárium és találkozó, amelyet a Komszomol Központi Bizottsága a művészeti szövetségekkel karöltve a fiatal alkotók számára rendezett, nem csupán a nézetek teljes egységét és a kölcsönös érdeklődést tanúsította, hanem azt is, hogy irodalmunkban, a művészet minden ágában szilárd meggyőződésű és tehetséges, népes új nemzedék fejlődik.

Elvtársak! A Komszomol taglétszáma a beszámolási időszakban több mint 4 millióval nőtt és jelenleg 23 millió körül mozog.

Az SZKP Központi Bizottsága maximális figyelemben és bizalomban részesíti a Komszomolt, s bevonja az ifjúság oktatásával és nevelésével, munkájának és pihenésének szervezésével összefüggő minden lényeges probléma megoldásába.

Mindenkor tapasztaltuk, hogy a Központi Bizottság operatívan, sokoldalúan és nagy figyelemmel vizsgálja meg kérelmeinket. Csak néhány legutóbb hozott határozatot sorolok fel. A párt és a kormány határozatban kimondta, hogy meg kell javítani az iskolából kikerülő fiatalok elhelyezését; az országos komszomolista rohamépítkezéseken

klubokat és művelődési otthonokat kell létesíteni; különféle kedvezményeket kell nyújtani az esti és a levelező oktatásban részt vevő fiataloknak; meg kell javítani az ifjúmunkás-szállók építését, tervezését és működését.

Nemcsak minket, a XXIII. pártkongresszus fiatal küldötteit, hanem az egész szovjet ifjúságot is mélyen meghatotta, hogy a Központi Bizottság beszámolója és a felszólalók sokat foglalkoztak a serdülő nemzedékkel, a Komszomol pártirányításának és kommunista magvának erősítésével. Lelkesen támogatjuk Brezsnyev elvtárs beszámolójának minden megállapítását. A Komszomol iránt megnyilvánuló nagy bizalom jelének fogjuk fel a Központi Bizottságnak azt a javaslatát, hogy 23 éven aluli fiatalokat kizárólag a Komszomolon keresztül lehessen felvenni a pártba. Ez a javaslat büszkeséggel tölt el bennünket.

A történelemben még nem volt rá példa, hogy az ifjú nemzedék eszményei és törekvései ilyen tökéletesen és szervesen egybeolvadjanak az államot vezető párt eszményeivel és törekvéseivel, s hogy az ifjúság ilyen jól megértse ezt a pártot és ilyen biztos támasza legyen. De ez teljesen törvényszerű. A fiatalokra az jellemző, hogy a legigazságosabbat, a legelvszerűbbet, a legforradalmibbat követik. S a szovjet fiatalok szemében ezt az igazságot, elvszerűséget és forradalmiságot az SZKP, Lenin nagy pártja testesíti meg.

Valamely nemzedék arculatát tettei tárják fel. A szovjet ifjúság becsületesen, nyíltan nézhet atyái szemébe. Fiataljaink tökéletesen megértik, hol a helyük és mi a szerepük a társadalom életében. Ezt mutatja, hogy a hétéves terv időszakában több mint egymillió fiatal utazott el lakatlan területekre, és segített felépíteni a ma már világszerte ismert Bratszkot és Rudnijt, Amurszkot és Gajt, Selehovot és Gyivnogorszkot. Ezt mutatja, hogy a nyári szünidőben évről évre a diákok tízezrei vesznek részt önként a szűzföldeken iskolák, klubok és kórházak építésében, dolgoznak Nyugat-Szibéria olajkincseinek feltárásán, segítenek a mezőgazdasági termelés villamosításában. Ezt mutatja, hogy katonaruhás társaink éjjel-nappal éberen óvják a szocializmus vívmányait. S végül ezt mutatja, hogy a gyárakban és az építkezéseken, a kolhozokban és a tudományos laboratóriumokban a fiatalok milliói becsületes munkával, nap mint nap gyarapítják államunkat!

A párt szilárdan bízik a lenini Komszomol, az ifjú nemzedék erejében és lehetőségeiben, s ez büszkeséggel tölti el és új hőstettekre sarkallja fiataljainkat.

Biztosítjuk a kongresszust arról, hogy a szovjet ifjúság a legtevékenyebben kiveszi majd részét az új ötéves terv végrehajtásából, s teljesíteni fog minden feladatot és megbízást, amelyet a párt ruház rá.

Lenin pártjának vezetésével dolgozunk, s erre vagyunk a legbüszkébbek. Nemzedékünk mindazt, ami benne a legjobb, kommunista pártjának köszönheti. A szovjet fiatalok készek minden erejüket, s ha kell, életüket is a párt ügyének áldozni. Efelől ne legyenek senkinek semmiféle kételyei!

V. V. SCSERBICKIJ ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. ÁPRILIS 5.)

Elvtársak!

Roppant örömmel és közös nagy ügyünkre való büszkeséggel tölt el bennünket az a körülmény, hogy kongresszusunk egyöntetűen, teljes egészében helyesli a Központi Bizottság politikai irányvonalát és gyakorlati tevékenységét, a Központi Bizottság beszámolójában elhangzott javaslatokat és következtetéseket.

Kongresszusunk munkája napról napra szélesebben tárja fel pártunk és a kormány méreteiben óriási, sokrétű és gyümölcsöző tevékenységét, egyre világosabban és meggyőzőbben mutatja meg a hős szovjet nép nagyszerű munkájának eredményeit.

Az SZKP XXII. kongresszusa óta tovább erősödött országunk gazdasága, fokozódott védelmi ereje, nőtt nemzetközi tekintélye. Társadalmunk erkölcsi és politikai egysége, nagy hazánk testvéri népeinek megbonthatatlan barátsága legyőzhetetlen erővé vált. Ennek alapján szilárdan meg lehetünk győződve arról, hogy pártunk lenini fő irányvonala a jövőben is következetesen érvényesülni fog, s ugyanilyen következetesen meg fogjuk oldani a kommunizmus építésének az SZKP programjában meghatározott feladatait is.

Elvtársak! Koszigin elvtárs, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke az új ötéves népgazdaságfejlesztési terv irányelveiről tartott beszámolójában részletesen ismertette gazdaságunk és kultúránk további fejlesztésének és a népjólét növelésének nagyszabású programját.

Köztársaságunkban valamennyi népgazdasági ág dolgozóinak, a tudományok és a kultúra művelőinek gyűlésein, pártaktíva-üléseken és az Ukrán Kommunista Párt XXIII. kongresszusán széles körben megvitattuk az irányelvek tervezetét.

Örömmel jelentjük a kongresszusnak, hogy Ukrajnában a párttagság, a dolgozók teljes mértékben helyeselték a Központi Bizottság minden elgondolását.

A termelőerők már elért fejlettségi foka, a sokoldalúan fejlett technikai bázis, a szinte korlátlan természeti erőforrások, a magas szakképzettséggel rendelkező káderek és a gazdasági építésben szerzett tapasztalataink feljogosítanak minket arra, hogy biztosítsuk a párt XXIII. kongresszusát: sikeresen teljesíteni fogjuk az új ötéves tervnek köztársaságunkra vonatkozó előirányzatait.

Ukrajna a testvéri népek családjában, az SZKP Központi Bizottságának és a Szovjetunió kormányának vezetésével a hétéves terv időszakában gyors ütemben fejlődött, és jó eredményeket ért el. Népgazdasági beruházásaink összege a hét év alatt meghaladta a 49 milliárd rubelt. Így sikerült több mint kétszeresre növelnünk a termelési állóalapokat és minőségileg megjavítanunk a termelés szerkezetét, emelnünk műszaki színvonalát. A hétéves terv feladatait az ipari termelés és a legtöbb fontos gyártmány előállítása tekintetében határidő előtt teljesítettük.

Az SZKP Központi Bizottságának márciusi plénumán hozott határozatok gyökeresen megváltoztatták a helyzetet a kolhozokban és a szovhozokban. A múlt évben nőtt a szemes termények termelése és az állatállomány hozama, sikeresen teljesítettük az állami felvásárlási terveket. A kolhozok jövedelme lényegesen nagyobb lett, s így növekedett a gazdaságok rentabilitása és a kolhozparasztok munkájának díjazása.

Fontos intézkedéseket valósítottunk meg az életszínvonal emelése, a tudományok és a kultúra további fejlesztése terén. A társadalmi fogyasztási alapok 70 százalékkal nőttek. Az áruforgalom növekedése 67 százalékos. Több mint 3 millió család kapott új lakást.

Az új ötéves terv is széles távlatokat nyit mind köztársaságunk, mind az egész ország előtt. Szovjet Ukrajna a jövőben is a Szovjetunió egyik legfontosabb fűtőanyagipari és energetikai, kohászati és gépgyártási, jelentős vegyipari, élelmiszeripari és mezőgazdasági bázisa marad. Az ipari termelés öt év alatt 50 százalékkal nő majd. Ez azt jelenti, hogy Ukrajna öt év múlva jóval több ipari terméket fog előállítani, mint amennyit a Szovjetunió egész ipara 1940-ben gyártott.

Elvtársak! Gazdaságunk, ezen belül az energiaigényes ágazatok fejlődésének az ötéves tervben előirányzott gyors üteme megköveteli a fűtőanyag- és az energetikai bázis további arányos fejlesztését. Az ötéves terv a köztársaságunkban folyó villamosenergia- és gáztermelés, kőszén- és kőolajtermelés jelentős növelését irányozza elő. Ennek ellenére népgazdaságunk fűtőanyag-ellátásában némi feszültség fog

előadódni. Ez azzal magyarázható, hogy a donyec-medencei bányaépítés méreteinek a hétéves terv időszakában történt indokolatlan csökkentése következtében a szénipar jelentős mértékben elmaradt a kapacitásnövelés előirányzataitól, s jelenleg nem rendelkezik elegendő tartalék kapacitással. A népgazdaság fűtőanyag-ellátásának biztosítása és annak érdekében, hogy a széntermelést 1970 után a szükséges színvonalra emelhessük, amihez mellesleg a bányaépítés megfelelő bővítésére van szükség, az ötéves terv időszakában 43 millió tonnányi új kapacitásról kell gondoskodnunk, s összesen évi 49 millió tonna kapacitású bányát kell megnyitnunk, illetőleg rekonstruálnunk. Jelentősen csökkentenünk kell a bányák építésének és rekonstrukciójának időtartamát, s minden lehetőséget ki kell használnunk a fűtőanyag termelésével és takarékos felhasználásával kapcsolatos tervek túlteljesítésére.

A köztársaság villamosenergia-termelését 163 milliárd kWó-ra, vagyis 72 százalékkal kell növelnünk. Ez nagyjából biztosítani fogja népgazdaságunk tervezett villamosenergia-szükségleteit. De figyelembe kell vennünk, hogy a vállalatok túlnyomó többsége kutatni fogja és ki fogja használni a rejtett tartalékokat. Ennek megfelelően túl fogják teljesíteni a termelési terveket, és így az előirányzottnál több villamos energiára lesz szükségük. A Szovjetunió Állami Tervbizottságának az ötéves terv összeállítása során ezt a körülményt figyelembe kell vennie, s ennek megfelelően kell módosítania köztársaságunk energiamérlegét, továbbá össze kell egyeztetnie az áramvezeték-hálózat fejlesztési terveit a villamosenergia-termelés növekedésével.

Ukrajna kohászata tudvalevőleg már ma is első helyen áll Európában. Az új ötéves terv időszakában kohászatunk jelentősen tovább fogja növelni termelését és megjavítja a fémek minőségét. Nyersvasból 43 millió tonnát, acélból 49 millió tonnát, hengerelt árukból 39 millió tonnát, acélcsövekből 5 millió tonnát fog termelni. Fontos intézkedéseket teszünk az új technika bevezetésére, a technológia fejlesztésére, a munkaszervezés megjavítására és a kapacitások jobb kihasználására. Így a már működő termelőegységekkel öt év alatt pótlólag 5 millió tonna nyersvasat és 7 millió tonna acélt termelhetünk. Jelentősen növelhetjük az elektromos acélolvasztó kemencékben gyártott acél, a hidegen hengerelt kiváló minőségű acél, a lemezek, a különféle borítású csövek és más korszerű gyártmányfajták termelését.

Az oxigénes-konverteres módszerrel előállított acél mennyiségét

öt év alatt 2,5-szeresére fogjuk növelni. Ezzel lényegesen csökkenteni fogjuk a feldolgozás költségeit, és több mint 20 millió rubel összegű beruházást takarítunk meg. De még 1970-ben is martinkemencékkel dolgozó üzemek fogják olvasztani az acél több mint kétharmadát, s ezért a legközelebbi jövőben hathatós intézkedéseket kell tennünk, hogy a munka termelékenysége és a gazdaságosság az ilyen üzemekben növekedjék.

Nagy népgazdasági jelentősége van a hengerelt áruk szilárdságát növelő hőkezelés elterjesztésének. A gyakorlat bebizonyította, hogy a hengerelt áruk hőkezelése esetén szilárdságuk fokozódása 15—40 százalékos fémmegtakarítást tesz lehetővé. Ezért a hétéves terv a hengerelt áruk hőkezelésének széles körű alkalmazását irányozta elő. De ezt a fontos feladatot eddig még nem oldottuk meg kielégítően. Sajnos, a Szovjetunió Állami Tervbizottsága az új ötéves tervben is csak nyilvánvalóan elégtelen — köztársaságunk viszonylatában mindössze 3 millió tonna — hengerelt áru szilárdságnövelő hőkezelését írja elő. Ez a mennyiség a hengerelt áruk ukrajnai termelésének nem egészen 8 százaléka. Véleményünk szerint ezt az előirányzatot jelentősen emelni kell, s a közeljövőben meg kell oldani a hengerelt áruk szilárdságnövelő hőkezelésének széles körű alkalmazásához szükséges berendezések tervezését és gyártását, gyártásuk anyagi ösztönzését stb.

Az irányelvek tervezete szerint köztársaságunknak 37—38 millió tonnára, vagyis az előző ötéves időszak átlagos évi termeléséhez viszonyítva közel 30 százalékkal kell növelnie a szemes termények termelését. E feladat megoldásához 4,5—5 mázsával kell emelnünk a szemes termények hektáronkénti hozamát.

Az Ukrán Kommunista Párt központi bizottsága, az Ukrán SZSZK minisztertanácsa, a köztársaság szovjetjei és mezőgazdasági szervei intézkedéseket tesznek a mezőgazdasági termelés növelésére. Az állami felvásárlási tervek, mindenekelőtt a 10,1 millió tonnás szemestermény-felvásárlási előirányzat teljesítésén kívül biztosítani kívánjuk, hogy minden kolhoz és szovhoz évről évre terven felül adjon el az államnak egyre növekvő mennyiségű szemes terményt és más termékeket. Az előirányzat szerint 1970-ben cukorrépából 41,6 millió tonnát, napraforgóból több mint 2 millió tonnát kell felvásárolni. Az állati termékek felvásárlásának előirányzata 30—50 százalékkal nagyobb a tavalyinál. A húsfelvásárlás el fogja érni a 2 300 000 tonnát, a tejfelvásárlás pedig a 10 millió tonnát.

Tekintettel a felvásárlás jelentős növekedésére, a tervező és gaz-

dasági szerveknek már most gondolniuk kell az anyagi-technikai bázis megfelelő fejlesztésére, hogy a mezőgazdasági termékek idejében feldolgozhatók és megfelelően tárolhatók legyenek.

Koszigin elvtárs beszámolójában a beruházási helyzet alapos elemzése során szükségesnek nyilvánította a beruházások hatékonyságának jelentős növelését. Köztársaságunk építőipari vállalatai évente nagy munkát végeznek, az új termelőegységek üzembe helyezése gyakran mégis késik. Ily módon sok a befejezetlen építkezés, s a beruházások hatékonysága sem kielégítő. E fogyatékosságok megszüntetése végett tervbe vettük, hogy a beruházási eszközök nagyobbik részét a már működő üzemek rekonstrukciójára használjuk fel, s az egy építkezésre átlagosan jutó beruházási összeget 25—30 százalékkal növeljük. Így több mint 15 százalékkal csökkenthetjük a befejezetlen építkezések arányát, és meggyorsíthatjuk az állóalapok üzembe helyezését.

Az irányelvek tervezete intézkedéseket ír elő a tervezés és az anyagi-műszaki ellátás megjavítására, az építőipari vállalatok gazdasági önállóságának fokozására, a nyereséghez és az építkezések időtartamának megrövidítéséhez fűződő anyagi érdekeltség szerepének növelésére, a minőség megjavítására és az építési költségek csökkentésére. Ezeket az igen helyes intézkedéseket, amelyek feltétlenül hozzá fognak járulni a beruházási tervek sikeres teljesítéséhez, mielőbb végre kell hajtani.

Elvtársak! Kongresszusunk nagy figyelmet fordított a dolgozók munka- és életkörülményeinek további javítására. Minden szovjet ember szívből helyesli azokat a széles körű és sokoldalú intézkedéseket, amelyeket a párt és a kormány abból a célból tervez, hogy növelje a nép jólétét, közelebb hozza egymáshoz a városi és a falusi dolgozók életszínvonalát, és megszüntesse a lényeges különbségeket a falu és a város, a szellemi és a fizikai munka között. E problémák megoldása pártunk és a szovjet társadalmi rend nagyszerű vívmánya lesz, amivel nagy lépést teszünk előre a kommunizmushoz vezető úton.

Valamennyi párt- és gazdasági szerv, valamennyi szovjet máris az új ötéves terv főbb gazdasági, szociálpolitikai feladatainak megoldásán munkálkodik. Áldozatos munkájával egész népünk ezen fáradozik. Köztársaságunk dolgozóinak kollektívái az SZKP Központi Bizottságának márciusi és szeptemberi plénumán hozott határozatok alapján, a pártszervezetek irányításával, alkotó szellemben konkrét szervezeti és műszaki intézkedéseket dolgoznak ki, új tartalékokat tárnak fel, amelyek kihasználása meggyorsíthatja a műszaki fejlesztés

ütemét, növelheti a termelés és a beruházások gazdasági hatékonyságát.

Köztársaságunk dolgozói sikeresen teljesítették a hétéves tervet, az idei első negyedévi tervet és a kongresszusi versenyben tett vállalásaikat. Ez is bizonyítja, hogy terveink reálisak, hogy ezeket minden dolgozó magáénak érzi, s hogy a munkásosztály, a parasztság és az értelmiség mindent megtesz pártunk történelmi jelentőségű elgondolásainak sikeres megvalósításáért.

Az Ukrán Kommunista Párt, köztársaságunk dolgozói az egész szovjet néppel együtt teljes egészében helyeslik és támogatják államunk külpolitikáját, mely megfelel az egész nép érdekeinek, s biztosítja a kommunizmus építéséhez szükséges békés körülményeket. Ez az egyetlen helyes irányvonal.

A Szovjetunió nemzetközi helyzetét az ötéves terv teljesítése még jobban megerősíti majd, s külpolitikánk még nagyobb befolyást fog gyakorolni a fontos nemzetközi problémák megoldására; előmozdítja a békéért, a demokráciáért, a szocializmusért, valamennyi jelenkori forradalmi erő megszilárdításáért vívott sikeres harcot.

Az Ukrán Kommunista Párt küldöttségének szilárd meggyőződése, hogy a kongresszus egyöntetűen jóváhagyja az új ötéves terv irányelveinek az SZKP Központi Bizottsága által kidolgozott tervezetét. A kongresszus ezzel egész pártunk és egész népünk akaratát juttatja kifejezésre.

Ukrajna kommunistái, az ukrán dolgozók, az SZKP XXIII. kongresszusának határozatai alapján nagy hazánk többi testvéri népével együtt, alkotó munkájukkal biztosítani fogják az új ötéves terv sikeres teljesítését, s a kommunizmus aktív építőinek első soraiban fognak menetelni.

L. I. BREZSNYEV ELVTÁRS ZÁRÓBESZÉDE

(1966. ÁPRILIS 8.)

Elvtársak!

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIII. kongresszusa befejezi munkáját. Ez a kongresszus kétségtelenül méltó helyet foglal majd el pártunk és hazánk történetében. Úgy gondolom, a kongresszus küldötteinek és részvevőinek közös véleményét fejezem ki, ha azt mondom, hogy mindnyájan elégedettek vagyunk a kongresszus lefolyásával és eredményeivel. A kongresszus érdemileg sokoldalúan megvitatta az SZKP Központi Bizottságának beszámolóját és az új ötéves terv irányelveit. Kollektívan kidolgoztuk a párt politikai irányvonalát a legközelebbi évekre.

Figyelmünk középpontjában a politika, a gazdaság, az ideológia és a párt szervező munkája terén az élet, a kommunista építés gyakorlata által felvetett döntő fontosságú kérdések álltak.

A kongresszus meghatározta belpolitikánk és gazdasági tevékenységünk fő irányait a következő öt esztendőre. Politikánk lényege az, hogy újabb magaslatokat kell meghódítanunk a kommunizmus országunkban folyó építése során, erősen növelnünk kell az egész társadalmi termelés hatékonyságát, szüntelenül fokoznunk kell a dolgozók anyagi jólétét, s tovább kell erősítenünk hazánk védelmi képességét. A következő ötéves időszakban el kell érnünk a mezőgazdasági termelés ingadozás nélküli növekedését és az ipar fejlődésének gyors ütemét. Mindez magasabb fokra emeli majd tervgazdaságunkat.

A kongresszus munkájának másik fontos eredménye, hogy meghatározta pártunk és államunk külpolitikai irányvonalát. A kongresszus megbízta a Központi Bizottságot, a szovjet kormányt, hogy a jövőben is folytasson a kommunizmus építéséhez a legkedvezőbb feltételek megteremtésére, a szocialista rendszer hatalmának erősítésére, a népek nemzeti és társadalmi felszabadító harcának minden eszközzel való támogatására, a béke megszilárdítására, egy újabb világháború elhárítására, a különböző társadalmi rendszerű államok

békés egymás mellett élésével kapcsolatos lenini elvek érvényesítésére irányuló külpolitikát.

Végül a kongresszus munkájának harmadik fontos eredménye abban rejlik, hogy olyan határozatokat hozott, amelyek szervezeti és eszmei-politikai tekintetben pártunk további erősítésére hivatottak. Ezek a határozatok hozzá fognak járulni a kommunisták élenjáró szerepének és felelősségének növeléséhez, a párton belüli demokrácia további fejlesztéséhez, a pártszervezetek és a legszélesebb néptömegek kapcsolatainak bővítéséhez és még szorosabbra fűzéséhez. Elő fogják segíteni, hogy a párt jobban nevelje a kádereket, sikeresebben oldja meg az egész kommunista építés irányításának bonyolult feladatait.

A kongresszus határozataiban testet öltöttek és tovább fejlődtek az SZKP Központi Bizottságának 1964 októberi, valamint 1965 márciusi és szeptemberi plénumán kidolgozott nagy fontosságú tételek. A kongresszusi küldöttek egyöntetűen jóváhagyták e plénumok határozatait, s rámutattak, hogy a határozatok fontos szerepet játszottak a helyes, valóban realista és gyakorlatias munkastílus érvényesítésében a pártélet minden területén.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy kongresszusunkon is ez a munkastílus volt az uralkodó. Kongresszusunk a gyakorlatiasságnak, az elvszerűségnek, mind a sikerek, mind a fogyatékosságok józan értékelésére való törekvésnek, a párt és az ország életével összefüggő bonyolult kérdések és megoldásuk elmélyült, alkotó mérlegelésének légkörében végezte munkáját.

A XXIII. kongresszus újra megmutatta a párt töretlen egységét a bel- és külpolitika valamennyi kérdésében. Ez nemcsak a majdnem ötezer küldött egyöntetű állásfoglalásában fejeződött ki, hanem abban is, hogy a kongresszus egész munkája folyamán állandóan éreztük, hogy az egész párt, az egész szovjet nép rendkívüli érdeklődéssel kíséri és teljes mértékben támogatja munkánkat, s aktívan részt vesz benne.

Erről tanúskodik a kongresszus címére érkezett számtalan levél és távirat, az üdvözletek és jókívánságok valóságos áradata, továbbá a kongresszusi anyag élénk megvitatása a gyárakban, az építkezéseken, a kolhozokban, a szovhozokban, a tanintézetekben és az intézményeknél. Erről tanúskodik az országszerte tapasztalható általános munkalendület is. A kongresszus sok ezer jelentést kapott a munkásoktól, kolhozparasztoktól és értelmiségi dolgozóktól az elért munkasikerekről. A kongresszus napjaiban újabb győzelmeink előhírnökeként hangzott fel egy nem mindennapi jelentés, amely a világűrből

érkezett. A Hold első mesterséges holdja a kommunisták forradalmi párthimnuszának, az Internacionálénak dallamát sugározta a Földre.

Küldött elvtársak! Engedjék meg, hogy az önök nevében forró köszönetet mondjak minden kollektívának, amely üdvözölte a kongresszust, s az új ötéves terv méltó kezdetét jelentő munkagyőzelmeivel örömet szerzett a pártnak. Engedjék meg, hogy újabb nagy sikereket kívánjak nekik.

Elvtársak! A Szovjetunió Kommunista Pártja mindenkor a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom szerves részének, egyik csapatának tekintette és tekinti magát. Ezért mindenkor kötelességünknek tartottuk, hogy munkánkról ne csak országunk kommunistáinak és népének számoljunk be, hanem a testvérpártok, a világ munkásosztálya előtt is. Az SZKP a XXIII. kongresszuson is hű maradt ehhez a hagyományhoz.

A kongresszus munkájában 86 kommunista és munkáspárt, forradalmi demokrata párt és szocialista párt vett részt. Reméljük, hogy e pártok képviselői teljes képet alkottak a Szovjetunió Kommunista Pártjának tevékenységéről, terveiről és problémáiról.

Egyúttal nekünk magunknak is lehetőségünk nyílt arra, hogy meghallgassuk harcostársaink, külföldi barátaink felszólalásait. Szavaikat hallgatva, különösen világosan éreztük, hogyan növekednek és sokasodnak a világszocializmus, a forradalmi felszabadító mozgalom sikerei. Felszólalásaikat hallgatva, újra meggyőződtünk arról, hogy a világ minden részén osztálytestvéreink a Szovjetunióban folyó sikeres kommunista építésben a forradalmi harcukhoz nyújtott legfőbb támogatást, legfontosabb hozzájárulást látják. Egész pártunk nagy hálával tartozik önöknek, kedves elvtársak, ezért az értékelésért, amely minden szovjet kommunistát, minden szovjet embert újabb sikerekre lelkesít.

Nagyra értékeljük azt is, hogy a testvérpártok, amelyeknek küldöttsége részt vett a kongresszus munkájában, egyöntetűen helyeslik az SZKP-nak a kommunista világmozgalomban követett elvhű marxista—leninista irányvonalát. A testvérpártok kongresszusainkon felszólalt képviselői teljes megértéssel fogadták és támogatták pártunknak a kommunisták sorait összeforrasztó egység megszilárdításával kapcsolatos erőfeszítéseit. Beszédeikből meggyőző erővel csendült ki a világ kommunistáinak az az egységes akarata, hogy el kell érni a nemzetközi kommunista mozgalom egységes fellépését, a világ összes forradalmi erőinek összefogását az osztályellenséggel szemben.

Ez fokozza annak bizonyosságát, hogy az egység diadalmaskodni

fog. Pártunk a maga részéről ismét megerősíti azt a hajthatatlan eltökéltségét, hogy továbbra is küzdeni fog a kommunisták sorainak a marxizmus—leninizmus elvi alapján való egységéért.

Valamennyiünkben kitörölhetetlen érzést hagyott az a harcos forradalmi szolidaritás, amely kongresszusunkon az amerikai imperializmus ellen harcoló hős vietnami nép iránt oly nagy erővel jutott kifejezésre.

Engedjék meg, küldött elvtársak, hogy mindannyiunk nevében szívből jövő köszönetet mondjak a külföldi delegációknak a kongresszus munkájához való nagy hozzájárulásukért. Drága barátaink jelenléte ismét lehetővé tette számunkra, hogy érezzük a forradalmi proletár szolidaritás erejét, újból megmutatta, hogy a világ kommunistáit és forradalmárait összefűző testvériség, bizalom és barátság kötelékei széttéphetetlenek és megbonthatatlanok.

Engedjék meg továbbá, hogy őszinte köszönetet mondjak a világ legkülönbözőbb országaiból pártunk XXIII. kongresszusa részére üdvözletüket és jókívánságaikat küldő nagyszámú szervezetnek, vállalati kollektívának, intézménynek és egyénnek. Harcos elvtársi üdvözletünket küldjük és sikereket kívánunk valamennyi kommunistának, mindazoknak, akik a szocializmus és a kommunizmus nagy ügyének győzelméért harcolnak.

Küldött elvtársak! Az önök által választott Központi Bizottság megbízott engem, hogy köszönjem meg önöknek a nagy bizalmat. Jól tudjuk, hogy ez a bizalom óriási felelősséget ró ránk. Arra kötelez bennünket, hogy teljes erőnket és minden képességünket a kongresszusi határozatok és a pártprogram valóra váltásának szolgálatába állítsuk.

Nagy és nehéz munka vár ránk. A kongresszuson kitűzött feladatok sikeres megoldása óriási erőfeszítéseket, bolsevik állhatatosságot és merészséget igényel, megköveteli az egész párt, az egész nép alkotómunkáját.

Magabiztosan és derűlátóan nézünk a jövő elé. Ez a derűlátás megalapozott. Óriási lehetőségeinknek, a párt és az egész nép kimeríthetetlen erejének reális számbavételén alapul.

Rendkívül fejlett termelőerőink vannak, s ezek helyes kihasználása már a legközelebbi években biztosítani fogja a gyorsabb haladást a kommunizmus felé.

Hatalmas pártunk van, amely a szovjet hatalom fennállásának csaknem fél évszázada alatt, a szocialista és a kommunista építés éveiben a társadalom irányításának óriási tapasztalatait halmozta fel.

Kitűnő kádereink vannak a termelés, a tudomány és a kultúra

minden területén. A szovjet munkásosztály, kolhozparasztság és népi értelmiség szívvel-lélekkel támogatja pártunk politikáját, saját szívügyének tekinti a párt terveit.

Sok megbízható és hű barátunk van külföldön. Felhasználhatjuk és fel is kell használnunk a testvéri szocialista országokban az új társadalom építése során szerzett értékes tapasztalatokat. Munkánkat és harcunkat mindenütt a világon támogatják a kommunisták, a forradalmi, haladó erők.

Pártunk, amelyet Vlagyimir Iljics Lenin, a nagy forradalmár alapított és nevelt, dicsőséges harci utat tett meg. Lenin arra tanított bennünket, hogy a párt erejének fő forrása, győzelmeinek záloga a néphez fűződő elszakíthatatlan kapcsolat, a kommunizmusért vívott harcban a dolgozó tömegek lelkesítésének és szervezésének képessége. A párt akkor győzhet, ha tökéletesen elsajátítja a társadalmi fejlődés törvényeit, az osztályharc törvényeit, az új társadalom építésének törvényeit, s ha a tudományos kommunizmus elméletét követve, tántoríthatatlanul halad célja felé.

Mi, kommunisták, Lenin ügyének hű örökösei és folytatói, mindenkor óvni fogjuk Lenin hagyatékát, pártunk, a munkásosztály, az egész nemzetközi kommunista mozgalom harcos hagyományait.

Minden erőnk teljes latba vetésével, magabiztosan haladunk előre, nagy kommunista ügyünk újabb győzelmei felé.

A kongresszus munkáját befejezve, bízvást mondhatjuk, hogy pártunk az egész szovjet nép erőfeszítéseinek egyesítésével sikeresen váltja valóra a XXIII. kongresszuson kitűzött nagyszabású feladatokat,

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja, Lenin pártja!

Éljen a kommunizmust építő, hős szovjet nép!

Éljen a szocialista világrendszer, a nemzetközi kommunista mozgalom, valamennyi forradalmi erő egysége és összefogása!

Éljen és győzzön a béke, a demokrácia, a nemzeti függetlenség és a szocializmus nagy ügye!

A marxizmus—leninizmus zászlaja alatt előre, a kommunizmus újabb győzelmei felé!

WLADYSLAW GOMULKA ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 30.)

Kedves elvtársak!

A Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottsága nevében szívből üdvözlöm az SZKP XXIII. kongresszusát, s pártunk, a lengyel munkásosztály és a lengyel nép szívélyes testvéri üdvözletét tolmácsolom a küldött elvtársaknak, az SZKP-nak és az egész szovjet népnek.

A szovjet népeket a kommunizmus történelmi útján vezető SZKP XXIII. kongresszusa nemcsak az önök nagy országának politikai életében kimagasló esemény. Világtörténelmi jelentőségű esemény ez, amely magára vonja az egész nemzetközi munkásmozgalom, a nemzeti felszabadító erők és a világközvélemény figyelmét.

Történelmi viharokkal és forradalmi átalakulásokkal teli korunkban, amikor sok ország dolgozói már az új, szocialista rendszert építik, amikor összeomlott a régi gyarmati rendszer, Ázsia, Latin-Amerika és Afrika népei pedig a független élet útjára léptek, amikor a béke és a háború ügye egész népek számára élet vagy halál kérdése lett, a Szovjetunió az egész emberiség szabadságvágyának, szocialista és béketörekvéseinek védőbástyája és élharcosa.

Az SZKP XXIII. kongresszusa olyan időszakban ült össze, amikor erősen fokozódott a nemzetközi feszültség. Önökkel és a béke minden hívével együtt valamennyiünket nyugtalanít az Egyesült Államok agresszív politikája. Aggasztó, hogy az Egyesült Államok magára vállalta a kapitalizmus világzsandárának szerepét, fokozza a vietnami nép elleni szennyes háborút, bombázza a Vietnami Demokratikus Köztársaságot, s a világ más részeiben is fegyveres intervencióhoz folyamodik a függetlenségért és a haladásért küzdő mozgalom ellen.

Az erőpolitikát, a más államok belügyeibe való fegyveres beavatkozás politikáját ki kell rekeszteni a nemzetközi kapcsolatokban használatos módszerek közül. Ma már az egész világ közvéleménye világosan látja, hogy a vietnami kérdést nem lehet bombákkal, napalmmal és terrorral megoldani.

Pártunk és a lengyel nép szolidáris a testvéri vietnami néppel. Lengyelország a többi szocialista országgal együtt erkölcsi és anyagi támogatást nyújtott és nyújt továbbra is a harcoló Vietnamnak.

A nemzetközi helyzet még sohasem követelte meg ennyire valamennyi szocialista erő, az egész szocialista tábor, minden kommunista és munkáspárt egységét és összefogását az imperializmus ellen a nemzetközi porondon folyó harcban, mint éppen ma.

Ez az egység volt és marad akcióink, béketörekvéseink sikerének fő feltétele, a szocialista rendszer országai által a nemzetközi események alakulására gyakorolt befolyás fő rugója.

Ma mindenekelőtt arra kell alapoznunk ezt az egységet, hogy közösen, egymással együttműködve nyújtsunk segítséget és védelmet a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak, hogy valamennyi szocialista erő, kommunista és munkáspárt egymással együttműködve támogassa a vietnami népet az amerikai agresszió visszaverésében.

Pártunk üdvözli és helyesli azt a Brezsnyev elvtárs beszámolójában kifejtett szilárd elhatározást, hogy az SZKP minden erejéből előmozdítja az összes imperialistaellenes erők egységét, az újabb háború elhárításáért, a békéért és a népek szuverenitásának tiszteletben tartásáért folyó harc nagy nemzetközi frontjának kialakulását.

A békeharc európai frontján a legnagyobb akadály a Német Szövetségi Köztársaság agresszív, hidegháborús politikája, amelyet a bonni kormány nemrégiben újfent megerősített több állam kormányához, köztük a szocialista országok kormányaihoz intézett jegyzékében. A bonni kormány azzal, hogy ragaszkodik Lengyelország mai nyugati határának revíziójához, továbbá azzal, hogy Németország egyesítésének képmutató jelszavával takarózva a békeszerető állam, a Német Demokratikus Köztársaság likvidálására törekszik, a béke ügye szempontjából igen veszélyes politikát folytat, amelyet nem leplezhet el semmiféle békeszólamokkal.

Pártunk tökéletesen egyetért a német kérdésre és az európai békés kapcsolatok erősítésére vonatkozólag Brezsnyev elvtárs beszámolójában kifejtett álláspontjával.

Az európai béke védelme érdekében szembe kell szállnunk minden olyan kísérlettel, hogy akár közvetlenül, akár közvetve, nukleáris fegyvert bocsássanak a nyugatnémet militaristák rendelkezésére, és határozottan védelmeznünk kell a Német Demokratikus Köztársaság szuverén jogait.

A szocializmus, a nemzeti felszabadító mozgalom és a nemzetközi békemozgalom erői útját állhatják az imperializmus agresszív mes-

terkedéseinek, bárhol jelentkeznek is. Ehhez azonban biztosítanunk kell az akcióegységet, félre kell tennünk mindazt, ami megoszt bennünket, s azt kell előtérbe helyeznünk, ami egyesíti korunk nagy imperialistaellenes frontját.

A szocialista országoknak és az egész nemzetközi kommunista mozgalomnak megvan az ideológiai platformja az ilyen együttműködéshez: az 1957. évi nyilatkozat és a 81 párt 1960. évi nyilatkozata. Pártunk, az SZKP-hoz és más testvérpártokhoz hasonlóan, rendíthetetlenül követi mozgalmunk e történelmi dokumentumainak elveit.

A világ dolgozói nagy érdeklődéssel figyelik a Szovjetuniónak a kommunista építésben elért óriási eredményeit. A kommunizmus építéséhez új fejezetet nyitnak a mostani ötéves tervnek a XXIII. kongresszus napirendjén szereplő irányelvei, amelyek szerint gyors ütemben tovább nő a szovjet nép jóléte és fokozódik a Szovjetunió gazdasági ereje, az egész szocialista közösség hatalmának alapja.

A legnagyobb elismeréssel üdvözöljük a Szovjetuniónak a világűrkutatásban elért nagyszerű sikereit. Jelképesnek tekinthető az a tény, hogy éppen az első győztes szocialista forradalom államának fiai repültek elsőkként a világűrbe. Elsőkként juttatták el a Holdra a szovjet zászlót és rakétáikkal elsőkként értek el egy másik bolygót.

Népeink, a dolgozó tömegek és a haladó emberek szerte a világon büszkék a szovjet ország sokoldalú sikereire.

A Szovjetunió ötéves népgazdaságfejlesztési tervének a kongresszuson megvitatásra kerülő irányelvei közvetlenül is rendkívül nagy jelentőségűek országunk szempontjából. Minthogy Lengyelország igen sokrétű gazdasági kapcsolatokat tart fenn a Szovjetunióval, a Szovjetunió sikeres gazdasági fejlődése országunk gazdasági haladásának egyik fontos tényezője. Pártunk nagy jelentőséget tulajdonít a lengyel—szovjet gazdasági együttműködésnek, amely része a szocialista országok közötti, a KGST keretében folyó általános gazdasági együttműködésnek.

A szocialista világrendszer országainak élénk kereskedelmi forgalma, a termelési kooperáció és az ipar szakosítása, a közös erővel megvalósított beruházások és a közös műszaki és tudományos intézkedések az egyes szocialista országok fejlődésének fontos tényezői. Nem kétséges, hogy a szocialista országok további dinamikus fejlődése érdekében el kell mélyítenünk az együttműködést, meg kell oldanunk az ésszerű munkamegosztást, ki kell szélesítenünk országaink gazdasági kapcsolatait, biztosítanunk kell a szoros együttműkö-

dést és a kölcsönös segítségnyújtást a tudományos és technikai haladás területén.

Pártunkat és az SZKP-t a testvéri összefogás és együttműködés szoros kötelékei fűzik össze az élet minden területén. Népeink mély barátsága és szövetsége a két ország munkásosztályának forradalmi harci hagyományaiból sarjadt, majd tovább erősödött a fasiszta hódítók ellen vívott győztes csatákban és még jobban megszilárdult a háború utáni több mint két évtizedes testvéri együttműködés és kölcsönös segítségnyújtás során. Újból megerősítettük ezt azzal is, hogy a múlt esztendőben meghosszabbítottuk a barátsági, kölcsönös segélynyújtási és együttműködési szerződést, amely garantálja a lengyel Odera—Neisse-határ sérthetetlenségét, rögzíti országaink és népeink megbonthatatlan testvéri barátságát és szövetségét, s egyúttal az európai békének és biztonságnak is döntő tényezője.

Ma egyesít bennünket, hogy azonos álláspontot foglalunk el a nemzetközi politika valamennyi sarkalatos kérdésében, hogy a legmeszszebbmenően és rendíthetetlenül egységesek céljaink és törekvéseink, amelyek alapja közös ideológiánk, az egész tevékenységünk vezérfonalául szolgáló marxista—leninista tanítás.

A Lengyel Népköztársaság ebben az évben ünnepli a lengyel állam millenniumát. Ezt a nagy évfordulót olyan szocialista ország ünnepli meg, amelynek a világban elfoglalt helye és jövője a Szovjetunióval való barátságon és szövetségen, a szocialista országok közösségéhez való tartozáson alapul. Senki és semmi nem gyengítheti meg a pártjainkat és népeinket összefűző kötelékeket.

A lengyel nép önökkel van, kedves elvtársak! Önökkel együtt harcol a nemzetközi feszültség enyhítéséért, az általános leszerelésért, a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett éléséért, a háborús veszély elhárításáért, a tartós és egyetemes békéért.

Pártunk és a népi Lengyelország eltökélten meg akar tenni mindent, hogy tovább erősítse a barátságot és a testvériséget államaink és népeink között, növelje a szocialista országok táborának, a mi biztonságunk, valamint az európai és a világbéke támaszának erejét.

Tiszta szívből kívánunk az SZKP XXIII. kongresszusának, az önök nagy pártjának és a Szovjetunió népeinek gyümölcsöző munkát és sok sikert feladataik megoldásához.

Éljen Lenin nagy pártja, a Szovjetunió Kommunista Pártja!

Éljen a lengyel és a szovjet nép testvéri barátsága!

Győzedelmeskedjék a szocializmus, a szabadság és a béke halhatatlan ügye!

WALTER ULBRICHT ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 30.)

Küldött elvtársak! Tisztelt Brezsnyev elvtárs! Kedves elvtársaink és barátaink!

A Német Szocialista Egységpárt és Központi Bizottsága, valamint népünk és kormányunk testvéri, harcos üdvözletét tolmácsolom a Szovjetunió dicső Kommunista Pártja XXIII. kongresszusának, küldötteinek és vendégeinek.

Nagy érdeklődéssel hallgattuk a Központi Bizottság beszámolóját, amelyet Brezsnyev elvtárs terjesztett elő. Figyelemmel kísértük a beszámoló feletti vitát. Meggyőződésünk, hogy a kongresszusnak és határozatainak nemcsak a Szovjetunió további fejlődése szempontjából lesz óriási jelentősége, hanem jelentősen előmozdítják majd a világ erőviszonyainak a szocializmus javára való további eltolódását is. Teljesen egyetértünk a Központi Bizottság beszámolójában kifejtett elvi tételekkel.

Az amerikai imperialisták barbár agressziója, amelyet a szabadságért hősiesen harcoló vietnami nép ellen folytatnak, feltétlenül befolyásolja ennek a kongresszusnak a munkáját is, amely a béke ügyét és az emberi kultúra fejlődését szolgáló nagyszabású tettekkel és a népek békés együttműködésének kérdéseivel foglalkozik. Ragyogóan kifejezésre jut itt a Szovjetunió Kommunista Pártjának és az egész szovjet népnek, a baráti kommunista és munkáspártoknak és szocialista államoknak a vietnami néppel és annak hősies harcával való testvéri szolidaritása.

Tudjuk, hogy ez a szolidaritás nem szorítkozik csupán szavakra. S hálásak vagyunk a Szovjetuniónak azért, hogy a proletár internacionalizmus szellemében oly jelentős segítséget nyújt a testvéri vietnami népnek. Elismeréssel adózunk az SZKP Központi Bizottságának is azokért a türelmes erőfeszítéseiért, amelyeket valamennyi szocialista ország és az összes kommunista és munkáspártok együttműködésének erősítése érdekében tesz, s amelyek oly elengedhetetlenek az

agresszió visszaverése és közös nagy ügyünk győzelme szempontjából. A legmesszebbmenően támogatjuk ezeket az erőfeszítéseket.

A nemzetközi feszültség enyhítése mindenekelőtt megköveteli hogy valamennyi állam megegyezzék: semmiféle formában nem terjesztik tovább az atomfegyvert. Ugyanígy a föld alatti nukleáris kísérletek megtiltásában is meg kell állapodni.

Mivel az európai békét súlyosan fenyegeti a nyugatnémet szövetségi köztársaság kormányának fegyverkezése és revansista politikája, üdvözöljük az európai biztonsági egyezmény létrehozása érdekében tett erőfeszítéseket. Igen veszélyesnek tartjuk az amerikai és a nyugatnémet imperializmusnak a NATO keretében létrejött katonai szövetségét is. A Washington—Bonn tengely a nyugat-európai tőkésállamokat is fenyegeti, s ezek közül néhány előnyben részesíti a realista politikát és szabadulni igyekszik az amerikai imperialisták és a vezetésük alatt álló NATO által erőnek erejével rákényszerített végzetes függésből.

Pártunk, Nemzeti Frontunk és népünk megérti, hogy a szovjet népet aggasztják a nyugatnémet militaristák revansista mesterkedései. A szovjet nép és az európai országok antifasisztái, akik mérhetetlen áldozatokat hoztak a német fasiszta hódítók ellen vívott harcban, azt akarják, hogy Németország végre soha többé ne lehessen háborús tűzvész góca. Ezért olyan békemegoldásra van szükség, amely a két német állam létezésének történelmi tényéből kiindulva biztosítja Németország leszerelését, semlegesítését és garantálja az európai biztonságot. Az NDK mindent megtesz, ami erejéből telik, hogy Nyugat-Németország munkásosztályával, haladó értelmiségével és többi békeszerető erőivel együtt elérje a békés fejlődést.

Kedves elvtársak! Különleges érdeklődéssel ismerkedtünk meg az SZKP Központi Bizottságának plénumain a mezőgazdaság fejlesztéséről, az iparban végrehajtandó gazdasági reformokról, az irányítás és a tervezés tökéletesítéséről és a termelés gazdasági ösztönzésének fokozásáról hozott határozatokkal. A XXIII. kongresszus példamutató munkájával alkotó szellemben tovább fejleszti a marxizmus—leninizmust, hogy megoldja a gazdasági életnek, a szocialista demokráciának és a kultúrának azokat az objektíve megérett új problémáit, amelyek élénken foglalkoztatják a szocialista országok pártjait. Különösen nagy jelentőséget tulajdonítunk annak a ténynek, hogy itt, a XXIII. kongresszuson alaposan foglalkoznak az egység kialakításával egyfelől a tudományosan megalapozott központi irányítás és tervezés, másfelől a tömegek legszélesebb körű alkotó kezdeményezésének fej-

lesztése között, továbbá a politika, a gazdaság és a kultúra szilárd egységének és szoros összefüggésének biztosításával.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának e nagyarányú munkája óriási jelentőségű valamennyi szocialista ország szempontjából. A szocialista népgazdaság új tervezési és irányítási rendszerének kialakítása és bevezetése arányában tovább fejlődik majd az országaink közötti együttműködés és munkamegosztás is.

A Német Szocialista Egységpárt tökéletesen egyetért azzal a megállapítással, hogy céltudatosan és dinamikusan fejlesztenünk kell a szocialista államok kooperációját gazdasági, tudományos és technikai téren.

A Német Demokratikus Köztársaságban áttértünk a tudománynak mint termelőerőnek egységes irányítására. A gazdasági tervezés és irányítás új rendszerének bevezetése szilárdabb alapokra helyezte tervszerű gazdasági fejlődésünket. Emellett erőfeszítéseink hatékonyságát jelentősen fokozza a Szovjetunióval az egész ötéves tervidőszakra kötött kereskedelmi egyezmény, amely minden eddigi kétoldalú államközi kereskedelmi egyezménynél nagyobb áruforgalmat irányoz elő.

Országaink barátsági, kölcsönös segélynyújtási és együttműködési szerződése alapján nemcsak gazdasági kapcsolatainkat, hanem politikai és ideológiai együttműködésünket is magasabb fokra emeltük. Ily módon létrejöttek a feltételek ahhoz, hogy tovább fejlesszük pártjaink, államaink és népeink testvéri kapcsolatait, tovább erősítsük harci együttműködésünket.

Kívánjuk a Szovjetunió Kommunista Pártjának és az egész szovjet népnek az ötéves terv sikeres teljesítését. Kívánjuk, hogy vívjanak ki újabb nagy győzelmeket a kommunizmus építésében, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységéért és a béke biztosításáért vívott közös harcunkban.

Eredményes munkát kívánunk a pártkongresszusnak. Szívből sok sikert kívánunk a szovjet népnek azoknak a nagyszabású feladatoknak teljesítéséhez, amelyeket a pártkongresszus meg fog határozni.

Éljen Lenin dicsőséges pártja, a Szovjetunió Kommunista Pártja és annak Központi Bizottsága!

Éljen a győzelmes marxista—leninista tanítás!

Barátság!

LE DUAN ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 30.)

Kedves elvtársak!

Végtelenül boldogok vagyunk, hogy a Vietnami Dolgozók Pártjának képviselőiként jelen lehetünk a Szovjetunió dicső Kommunista Pártjának XXIII. kongresszusán. Engedjék meg, hogy legmelegebb jókívánságainkat fejezzük ki a kongresszusnak, s a kongresszusi küldötteken keresztül Vietnam kommunistái, munkásosztálya és népe legbarátibb, testvéri üdvözletét küldjük a szovjet kommunisták 12 milliós seregének, munkásainak, kolhozparasztjainak, értelmiségének.

Köszönetet mondunk a szívből jövő szavakért, amelyeket Brezsnyev elvtárs a vietnami népnek az amerikai imperialisták ellen, hazája megmentéséért vívott harcáról mondott. Az SZKP XXIII. kongresszusán kifejezésre jutó hathatós támogatás nagy lelkesedést kelt országunk egész népében, fegyveres erőink harcosaiban.

Érdeklődéssel hallgattuk Brezsnyev elvtárs beszámolóját. Hisszük, hogy a XXIII. kongresszus újabb lépés a kommunizmus anyagi-technikai bázisának létrehozásában, a szovjet nép anyagi és kulturális életszínvonalának emelésében, a Szovjetunió gazdasági és védelmi ereje szüntelen növelésében. Kongresszusuk a szocialista tábor és az egész emberiség érdekében hozzájárul a béke megvédéséhez, világszerte segíteni fogja a nemzeti felszabadító forradalmakat, a dolgozókat és az elnyomott népeket.

Elvtársak! A Szovjetunió Kommunista Pártja, amelyet 63 évvel ezelőtt a nagy Lenin alapított, az első párt volt, amely győzelmesen végrehajtotta a proletárforradalmat, az első párt, amely a szocializmus és a kommunizmus építését vezette.

A Szovjetunió Kommunista Pártja megjárta a harc roppant nagy történelmi útját és óriási nemzetközi jelentőségű győzelmeket aratott.

A Nagy Októberi Forradalom új korszakot nyitott az emberiség történetében. Az októberi forradalom mintaképül szolgál a világforrada-

lom számára. A világ első proletárállamának létezése, szüntelen erősödése és fejlődése a nemzetközi munkásosztály és az elnyomott népek számára a kiapadhatatlan lelkesedés forrása volt, nagy és állandó támogatást nyújtott a forradalmi harcban. A szovjet államnak a polgárháborúban és a 14 imperialista állam intervenciója ellen vívott harcban aratott történelmi jelentőségű győzelmei azt bizonyították, hogy a lenini párt vezette munkások és parasztok legyőzhetetlenek.

A Szovjetunió munkásosztálya, mely a parasztsággal való szövetségre támaszkodott és élvezte a nemzetközi proletariátus támogatását, magasra emelte a nemzeti felszabadulás és a szocializmus zászlaját. S a fiatal, éppen csak megszületett szovjet állam ezért tudott vereséget mérni a rothadó imperializmus erőire.

A második világháború éveiben a hős szovjet nép és hadserege szétzúzta a nemzetközi fasizmust, megmentette az emberiséget a fasiszta veszélytől, lényegesen gyengítette más imperialista országok erőit, s ezáltal kedvező objektív feltételeket teremtett a nemzeti felszabadító mozgalmak fejlődéséhez és a szocialista világrendszer kialakulásához.

Történelmi tények bizonyítják, hogy a Szovjetunió és a többi testvéri szocialista ország hatalmának növekedése olyan tényezővé változtatta szocialista táborunkat, amely korunkban meghatározza az emberi társadalom történelmi fejlődésének alapvető tartalmát, fő irányát és lényeges sajátosságait.

Az utóbbi időben annak eredményeként, hogy a szovjet nép a hétéves tervet sikeresen befejezte, megnövekedett a Szovjetunió gazdasági és védelmi ereje, emelkedett a lakosság anyagi és kulturális életszínvonala. A szovjet tudomány kiemelkedő győzelmeket aratott a világűr tanulmányozásában és meghódításában. Vietnami népünk határtalan örömmel fogadta a hírt, hogy a Szovjetunió által felbocsátott önműködő állomás simán leszállt a Holdra, s hogy sikerült eljuttatni a Venusra a Szovjetunió felségjeleit.

Ezek a kiemelkedő eredmények még jobban megerősítik népünknek az élenjáró szovjet tudományba, a szocialista rendszer fölényébe, szocialista táborunk erejébe vetett hitét.

A szovjet nép most óriási lelkesedéssel lát hozzá az ötéves terv végrehajtásához, amely a XXIII. kongresszussal veszi kezdetét és a Szovjetunió s az egész világ népei nagy tanítója és vezére, Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójára ér véget. 1967-ben ünnepeljük a Nagy Októberi Forradalom 50. évfordulóját. Ezek a nevezetes események kétségtelenül nagy erővel fogják mozgósítani és lelkesíteni a szovjet népet az ötéves terv teljesítésére és túlteljesítésére,

világszerte erőteljesen ösztönözni fogják az élen haladó népeket forradalmi feladataik végrehajtására. Nagy győzelmeket kívánunk a hős szovjet népnek a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtésében.

A szovjet nép Lenin dicső pártjának vezetésével mind nagyobb forradalmi hősiességgel és a proletár internacionalizmustól áthatva építi az új társadalmat, s nagymértékben hozzájárul a munkásosztály, valamennyi dolgozó és elnyomott nép felszabadításához. A világ elnyomott és kizsákmányolt népei a szovjet népben őszinte barátjukat és hűséges harcostársukat, megbízható támaszukat látják a nemzetközi reakció erői ellen, az emberiségnek az elnyomás és kizsákmányolás valamennyi formájától való felszabadításáért vívott harcban.

Történelmi feladatainak teljesítése érdekében Vietnam munkásosztálya és népe igyekszik szorosan összefogni a Szovjetunió népeivel, az egész világ munkásosztályával, dolgozóival és elnyomott népeivel, s mindeme erők megingathatatlan egységét kívánja előmozdítani.

Elvtársak! A Vietnami Dolgozók Pártja és vietnami népünk az októberi forradalom lelkesítő hatására a marxizmus—leninizmus zászlaja alatt forradalmat hajtott végre. Miután a Szovjetunió szétzúzta a nemzetközi fasiszta koalíciót, kedvező objektív feltételek alakultak ki ahhoz, hogy 1945-ben győzelmet arasson augusztusi forradalmunk. A kínai forradalom győzelme kedvező feltételeket teremtett ahhoz, hogy kivívjuk a győzelmet a francia gyarmatosítókkal szembeni ellenállási háborúban. A mi vietnami népünk azóta mind a mai napig folytatja szívós harcát, s egy tapodtat sem vonul vissza semmilyen ellenség elől. Észak-Vietnamban a szocializmus felépítéséért, az egész országban a népi, nemzeti-demokratikus forradalom feladatainak végrehajtásáért harcol.

Vereséget mértünk a francia gyarmatosítókra, s 1954-ben az Indokínára vonatkozó genfi egyezmények aláírásra kerültek. Az országon belül és a nemzetközi küzdőtéren kialakult akkori erőviszonyok közepette a genfi egyezmények aláírása helyes volt. Ám az amerikai imperialisták reakciós politikájukhoz híven megszegték kötelezettségeiket, arcátlanul meghiúsították a genfi egyezmények végrehajtását, intervenciót indítottak hazánk déli részén, majd nyílt agresszív háborúra tértek át, arra törekedve, hogy hazánk déli részét az Egyesült Államok új típusú gyarmatává és katonai támaszpontjává tegyék, s így felvonulási területként felhasználják a szocialista tábor megtámadására. Neokolonialista politikát folytatnak, veszélyeztetve Délkelet-Ázsia független nemzeti államait. Az amerikai imperialisták és csat-

lósaik katonai és közigazgatási intézkedések útján a legkegyetlenebb terrorhoz és megtorlásokhoz folyamodtak, hogy megsemmisítsék a forradalmi erőket. A béke helyreállítása után, az 1954 és 1959 közötti időszakban Dél-Vietnamban 170 000 embert megöltek, 400 000 embert kínvallatással nyomorékká tettek, 800 000 embert pedig „stratégiai falvaknak" nevezett 8000 óriási koncentrációs táborba zártak. Ám Dél-Vietnam népe, amely ebbe a helyzetbe semmi szín alatt sem volt hajlandó belenyugodni, harcba szállt az amerikai imperialistákkal és csatlósaikkal, s politikailag súlyos csapást mért rájuk.

Az amerikai imperialisták dél-vietnami csatlósai országszerte nyaktilókat állítottak fel, kegyetlen terrorhoz és az emberek fizikai megsemmisítéséhez folyamodtak, hogy országunk déli részén megfélemlítsék és meghunyászkodásra kényszerítsék a népet. Ebben a helyzetben országunk déli részén a nép a haza, a családi tűzhely megmentése érdekében kénytelen volt harcba indulni a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front zászlaja alatt. Dél-vietnami honfitársaink, szinte fegyvertelenül és csak a mélységes gyűlölettől hajtva kezdetben a harc politikai formáihoz és a primitív fegyvereiknek megfelelő katonai harci formákhoz folyamodtak.

Az amerikai imperialisták különféle korszerű fegyverfajtákat szállítottak Dél-Vietnamba, megalakították dél-vietnami parancsnokságukat és nyíltan megindították a „különleges háborút". Azóta azonban az ellenállási mozgalom országunk déli részében hatalmas erővé nőtt. Öt év alatt, 1960-tól 1965-ig a nép és a felszabadító hadsereg harcképtelenné tett a bábkormány hadseregéhez tartozó 630 000 katonát és tisztet és 20 000 amerikait, zsákmányolt 70 000 különféle lőfegyvert, lelőtt vagy más módon megsemmisített 2500 repülőgépet, felszámolt 6000 „stratégiai falut". Dél-Vietnam területének négyötöd része felszabadult, 14 millióból mintegy 10 millió honfitársunk szabad életet él és több mint 2 millió hektár földet kapott.

Az amerikai imperialisták dél-vietnami honfitársaink harcának elfojtására törekedve a dél-vietnami agresszív háborúban nagy légierőket, korszerű hadviselési eszközöket vetettek be. De az amerikai agresszorok zsákutcába jutottak. „Különleges háborújuk" stratégiai szempontból kudarcba fulladt. Kénytelenek voltak áttérni egy olyan helyi háborúra, amely a 250 000 főnyi amerikai haderő közvetlen bevetésén alapszik. Az amerikai imperialisták azonban olyan időpontban hajtották végre csapataik tömeges bevetését Dél-Vietnamban, amikor a dél-vietnami nép már kivívta az abszolút politikai fölényt és vereséget mért a „különleges háborúra". Azóta az ameri-

kai csapatoknak, a bábkormány hadseregének és az amerikai csatlósok csapatainak több mint 700 000 katonája nyakig belesüppedt a háború ingoványába és saját bőrén érzi Dél-Vietnam hadseregének és népének pusztító csapásait. S dél-vietnami honfitársaink, Észak-Vietnam és a szocialista tábor támogatásával folytatják és feltétlenül győzelemre viszik harcukat, akkor is, ha az amerikaiak katonák újabb tízezreit szállítják Dél-Vietnamba. Csupán 1965 novemberétől 1966 februárjáig Dél-Vietnam hadserege és népe harcképtelenné tett 35 000 ellenséges katonát, közülük 16 000 amerikait és 3500 Pak Csong Hi-féle zsoldost, lelőtt és megsemmisített több mint 500 amerikai repülőgépet.

Az amerikaiak súlyos vereségeket szenvednek az Észak-Vietnam elleni pusztító légi háborúban is. Észak-Vietnam hadserege és népe több mint 900 korszerű amerikai repülőgépet lőtt le, meghiúsítva az amerikaiaknak azt a tervét, hogy kihasználják „légi fölényüket", leigázzák Észak-Vietnamot és kievickéljenek abból az ingoványból, amelybe Dél-Vietnamban belesüppedtek.

Az amerikai imperialisták azonban súlyos vereségeik ellenére makacsul kitartanak politikájuk mellett. Lázasan fokozzák és szélesítik hadműveleteiket, újabb amerikai és csatlós csapatokat szállítanak Dél-Vietnamba, ugyanakkor képmutatóan folytatják diplomáciai mesterkedéseiket — „béketárgyalásokra", „előzetes feltételek nélküli tárgyalásokra" való készségük és hasonlók hangoztatásával. S miközben békéről szavalnak, egyre fokozzák harci tevékenységüket, s a legkegyetlenebb, legembertelenebb módszerekhez folyamodnak: mérgező vegyi anyagokat szórnak le, mérges gázokat használnak, a stratégiai légierő bevetésével százezrével szórnak bombákat dél-vietnami falvakra, a „felperzselt föld" taktikájának alkalmazásával népirtóháborút folytatnak Dél-Vietnamban, kegyetlenül bombázzák Észak-Vietnam iskoláit, kórházait, pagodáit, templomait és sűrűn lakott területeit.

Erről az emelvényről azzal a nyomatékos felhívással fordulunk a szocialista országokhoz, a testvérpártokhoz, valamennyi ország munkásosztályához, a függetlenségükért küzdő népekhez, a béke és a haladás összes erőihez, hogy minden lehető módon támogassanak bennünket, fogják le az amerikai imperialisták véres kezét, mérjenek vereséget az amerikai imperialistákra agresszív háborújukban. Szilárd meggyőződésünk, hogy dél-vietnami honfitársaink a végső győzelemig harcolnak az ellenség, az amerikai imperialisták ellen, bármennyi áldozatba kerüljön is, és nem lesznek hajlandók újból nyakukba venni

a régi, szégyenletes rabigát. Vietnami népünk nem retten vissza semmiféle áldozattól, amikor arról van szó, hogy megvédje hazája függetlenségét, szuverenitását, egységét és területi integritását, hogy a szocialista tábor délkelet-ázsiai előőrsének védelmében teljesítse kötelességét. Szilárd meggyőződésünk, hogy harci elszántságunkkal és győzniakarásunkkal, a szocialista tábor, a nemzetközi proletariátus, a nemzeti felszabadító mozgalmak és a haladó emberiség óriási segítségére támaszkodva mindenképpen győzelmet aratunk az imperialista agresszorok fölött.

Vietnami népünk a harc hosszú és nehéz útját járta meg és ezért szenvedélyesen vágyik a békére. Ám a béke elválaszthatatlan a függetlenségtől és a szabadságtól. A béke tüstént helyreáll, ha az amerikai imperialisták beszüntetik a hazánk ellen folytatott agresszív háborút, kivonják csapataikat, elismerik hazánk függetlenségét, szuverenitását, egységét és területi integritását, vagyis elfogadják a Vietnami Demokratikus Köztársaság kormányának négy pontba foglalt álláspontját és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front ötpontos nyilatkozatát, s lemondanak a hazánk elleni agresszív politikáról.

Ha az amerikai imperialisták folytatják az agresszív háborút, népünk a végső győzelemig harcolni fog ellenük. A vietnami nép nemzeti függetlenségéért és az egész világ békéjéért küzd. Ha Vietnamban nem mérünk vereséget az amerikai imperialistákra, nem lehet megőrizni Délkelet-Ázsia és a világ békéjét. Az amerikai imperialisták ellen, hazánk megmentéséért vívott harcunkat ezért támogatják forró együttérzéssel a testvéri szocialista országok, a nemzetközi proletariátus és a nemzetközi kommunista mozgalom, a nemzeti felszabadító mozgalmak, azért támogatja a világ minden népe, amelynek drága a béke, a szabadság és az igazságosság — az amerikai nép is. Hosszan tartó, nehéz és elkeseredett harcot kell folytatnunk, de bizonyosak vagyunk abban, hogy a Szovjetuniónak, Kínának és a szocialista táborhoz tartozó valamennyi testvéri országnak, az egész világ népeinek nagyarányú támogatásával mindenképpen kivívjuk a végső győzelmet. Engedjék meg, hogy élve az alkalommal szívből jövő köszönetünket fejezzem ki a Szovjetunió Kommunista Pártjának, kormányának és az egész szovjet népnek azért az óriási és sokoldalú segítségért, amelyet vietnami népünknek harcában nyújt. Engedjék meg továbbá, hogy hálás köszönetünket fejezzem ki a testvéri szocialista országoknak, a testvérpártoknak, valamennyi ország munkásosztályának és népeinek azért a rokonszenvért és támogatásért, amelyben népünk igazságos harcát részesítik.

Elvtársak! Az utóbbi években a nemzetközi helyzetben számottevő változások mentek végbe a szocializmus, a nemzeti függetlenség, a demokrácia és a béke erői javára. Az imperializmus erői vereséget szenvedtek a forradalmi világmozgalom megállítására tett kísérleteikben. A szocialista világrendszer az emberi társadalom fejlődésének egyre döntőbb tényezőjévé válik. Egyre szélesedik a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom, s változatlanul fontos szerepet tölt be a munkásosztálynak és a földkerekség népeinek a békéért, a nemzeti függetlenségért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harcában. Ázsiában, Afrikában és Latin-Amerikában óriási lendületet vett a népeknek a régi és az új kolonializmus, valamint szekértolóik ellen vívott harca, s e harc során súlyos csapás érte a kolonializmust és védelmezőit.

A nemzeti függetlenségi mozgalmak viharos fejlődése a jelenlegi helyzet alapvető sajátossága. Ám a nemzeti függetlenség csakis akkor szilárdulhat meg és juthat előre, ha a politikai hatalom valóban a nép kezében van, ha semmilyen formában sincs meg az imperialistáktól való függés, s ha a fejlődés nem kapitalista úton halad.

A forradalmi világmozgalom ma támadásban van, védekezésre kényszeríti az imperialistákat és a nemzetközi reakció erőit. Ezenkívül a kapitalista világot újabb gazdasági válság fenyegeti, éleződnek mind a gazdasági, mind a politikai jellegű belső ellentmondások, mégpedig nemcsak az egyes imperialista országokban, hanem az egész imperialista táborban is.

E fokozódó nehézségek ellenére az Egyesült Államok vezette imperialista erők korántsem hajlandók visszavonulni, hanem a világ egyik részében háborúkat robbantanak ki, másutt államcsínyeket hajtatnak végre és minden lehető módon igyekeznek ártani a szocialista országoknak, akadályokat gördíteni a nemzeti felszabadító mozgalmak útjába, elnyomni a nemzetközi munkásmozgalmat, fenntartani a kapitalizmus uralmát. Neokolonialista politikát folytatnak, hogy visszaszerezzék elvesztett pozícióikat és megszerezzék a világuralmat. Ennek ellenére teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy világviszonylatban ma a béke és a forradalom erői felülmúlják az imperializmus és a háború erőit, s ezért meg tudják hiúsítani az imperialisták sötét összeesküvéseit, vereséget tudnak mérni az imperialistákra, ha azok a józan megfontolást félretéve újabb világháborút robbantanának ki.

Éppen ezért a mai viszonyok között a kommunista és munkáspártoknak az a legfőbb feladatuk, hogy harcoljanak a világ békéjének fenntartásáért. Ugyanakkor ki kell bontakoztatni a munkásosztály,

a dolgozók és az elnyomott népek felszabadítására irányuló forradalmat. Ez a két feladat a legszorosabban összefügg egymással, e feladatokat párhuzamosan kell megoldani, mert csakis így foghatjuk le az imperialisták bűnös kezét egyik vagy másik térségben, csakis így akadályozhatjuk meg, hogy világháborút robbantsanak ki. Ezért ma az egyetlen helyes irányvonal az összes forradalmi erők összefogása, hogy meghiúsítsuk az Egyesült Államok vezette imperialisták agresszív politikáját, hogy rákényszerítsük őket a lépésről lépésre való visszavonulásra, pozícióik egymás utáni feladására. Csakis ezen az úton hiúsíthatók meg az imperialistáknak háború kirobbantására irányuló tervei és akciói, csakis így tartható fenn a világ békéje.

Vietnami népünk elszánt harcot folytat az amerikai imperialisták agressziója ellen, hazája függetlenségéért és egyúttal hozzájárul a szocialista tábor biztonságának, a népek függetlenségének és a világbéke megvédésének ügyéhez.

Reméljük, hogy a szocialista országok, a kommunista és munkáspártok egységesen mellettünk állnak, minden erővel támogatnak bennünket, segítenek abban, hogy csapásokat mérjünk a megszállókra, az amerikai imperialistákra.

Ami bennünket, vietnami kommunistákat illet, kijelentjük, hogy mindig hívek maradunk a marxizmus—leninizmushoz és a proletár internacionalizmushoz, hogy kitartunk az 1957-es és az 1960-as moszkvai nyilatkozat forradalmi elvei mellett, hogy minden erőnkkel harcolunk a szocialista tábornak és a nemzetközi kommunista mozgalomnak a marxizmus—leninizmus és a proletár internacionalizmus alapján való tömörítéséért, a békéért, a nemzeti függetlenségért, a demokráciáért és a szocializmusért küzdő összes erők egyesítéséért.

Kedves elvtársak! A Szovjetunió Kommunista Pártja, amelyet a nagy Lenin alapított, vezetett és nevelt, nagy győzelmeket aratott a szocialista forradalomban és jelentősen hozzájárult világszerte a munkásosztály, a dolgozók és az elnyomott népek felszabadító forradalmainak fejlődéséhez és győzelméhez.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának és a szovjet népnek dicső forradalmi hagyományai vannak, magas fokú proletár internacionalizmus jellemző rájuk. Meggyőződésünk, hogy ezektől a hagyományoktól és a proletár internacionalizmus érzésétől vezérelve a kommunista párt és a szovjet nép sikeresen befejezi a kommunizmus anyagi-technikai bázisának felépítését és minden tőle telhetőt megtesz a béke védelme és a világforradalom fejlődése érdekében.

Engedjék meg, hogy kiemelkedő győzelmeket kívánjak a kongresszusnak és felolvassam a Vietnami Dolgozók Pártja Központi Bizottságának a kongresszushoz intézett üdvözlő levelét, amelyet Ho Si Minh elvtárs írt alá:

„A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA XXIII. KONGRESSZUSÁNAK

Kedves elvtársak! A Vietnami Dolgozók Pártja, Vietnam munkásosztálya és népe nevében forró üdvözletünket küldjük a Szovjetunió dicső Kommunista Pártjának, a nagy szovjet népnek, és sikereket kívánunk a kongresszusnak munkájában.

A szovjet nép a Szovjetunió Kommunista Pártjának vezetésével, a dicső forradalmi hagyományokat követve önfeláldozó munkájával az utóbbi években ragyogó győzelmeket ért el a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtésében, teljesítette a hétéves tervet. Ennek alapján a szovjet nép anyagi jólétének és kultúrájának színvonala szüntelenül emelkedik, a Szovjetunió fegyveres erőinek hatékonysága napról napra nő. Ez fontos hozzájárulás a szocialista tábor védelméhez és az egyetemes béke megőrzéséhez. A Szovjetuniónak a világűr meghódításában elért nagyszerű sikerei, a szovjet önműködő űrállomás sikeres leszállása a Holdra, a Szovjetunió felségjeleinek eljuttatása a Vénuszra — mindez a szovjet tudomány és technika példátlan fejlődését bizonyítja. A vietnami nép határtalanul örül a testvéri szovjet nép e kiemelkedő győzelmeinek.

Az önök jelenlegi kongresszusa megvitatja és elfogadja az 1966—1970. évi ötéves terv irányelveit, amelynek célja újabb győzelmek kivívása a szovjet gazdaság fejlesztésében, a nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának további emelésében, a Szovjetunió hatalmas fegyveres erői hatékonyságának szakadatlan fokozásában, ami aktív hozzájárulás lesz a béke erőinek gyarapodásához szerte az egész világon.

A Szovjetunió ötéves népgazdaságfejlesztési terve a lelkesedés újabb forrása a testvéri szocialista országok népei, az egész világ munkásosztálya, dolgozói és elnyomott népei számára, az Egyesült Államok vezette agresszív imperialisták ellen, a békéért, a nemzeti függetlenségért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harcukban.

Szilárd meggyőződésünk, hogy a Szovjetunió kommunistái és népei tehetségükkel, energiájukkal és alkotó kezdeményezéseikkel feltétlenül győzelemre viszik az új ötéves tervet.

Kedves elvtársak! Az amerikai imperialisták ma egyrészt makacsul fokozzák és szélesítik agresszív háborújukat hazánk déli részén, másrészt légierőiket arra használják fel, hogy barbár módon bombázzák és tűz alá vegyék a Vietnami Demokratikus Köztársaság területét. Ugyanakkor „béketárgyalásokra" vonatkozó képmutató nyilatkozatokat terjesztenek, hogy félrevezessék a világ közvéleményét és kijussanak abból a szánalmas helyzetből, amelybe Dél-Vietnamban kerültek. Az amerikai imperialisták fékevesztett katonai akciói nemcsak hogy súlyosan veszélyeztetik Délkelet-Ázsia népeinek biztonságát, hanem egyszersmind az egész szocialista tábornak szóló arcátlan kihívást is jelentenek. Ez a súlyos helyzet megköveteli a testvéri szocialista országoktól, a kommunista és munkáspártoktól, a béke, a demokrácia és a haladás nemzetközi erőitől, hogy szorosan összefogjanak, mert csakis így vághatnak vissza az amerikai imperialistáknak, mérhetnek rájuk vereséget a vietnami agresszív háborúban, hiúsíthatják meg kalandor katonai terveiket más térségekben és őrizhetik meg az egyetemes békét.

Pártunk és népünk a maguk részéről kijelentik: minden erkölcsi erejükkel és elszántságukkal harcolni fognak az amerikai imperialisták és csatlósaik ellen, hogy megőrizzék hazánk nemzeti függetlenségét, megvédjék a szocialista tábor délkelet-ázsiai előőrsét, hozzájáruljanak Ázsia és az egész világ békéjének fenntartásához.

A vietnami nép az amerikai imperialisták ellen, a haza megmentéséért, Észak-Vietnam megvédéséért, Dél-Vietnam felszabadításáért és a haza egyesítéséért vívott harcában állandóan tudatában van a szovjet nép rokonszenvének, támogatásának és minden térre kiterjedő segítségének. A Szovjetunió, Kína és a többi testvéri szocialista ország szívből jövő támogatása és értékes segítsége, a világ munkásosztályának és békeszerető népeinek rokonszenve és támogatása fontos tényezők, a vietnami forradalom győzelmének biztosítékai.

Felhasználjuk az alkalmat, hogy kifejezzük őszinte hálánkat a Szovjetunió pártjának, kormányának és testvéri népének azért az aktív támogatásért és segítségért, amelyben a vietnami népet részesítették és részesítik.

Tiszta szívből kívánjuk a nagy szovjet népnek, hogy érjen el újabb, még nagyobb győzelmeket a kommunizmus anyagi-technikai bázisának létrehozásában és a világ békéjének megőrzésében.

Erősödjék és fejlődjék napról napra országaink pártjainak és népeinek harcos barátsága!

Éljen a nagy szovjet nép!

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja, amelyet Lenin alapított, nevelt és kovácsolt ki!

Éljen a mindent legyőző marxizmus—leninizmus!

A Vietnami Dolgozók Pártja Központi Bizottságának nevében:
Ho Si Minh elnök."

Le Duan elvtárs átadja az üdvözlő levelet Brezsnyev elvtársnak.

Az emelvényhez lép a leningrádi küldöttek egy csoportja: N. M. Szavinov elvtárs, az SZKP XXII. kongresszusáról elnevezett fémfeldolgozó gyár villanyhegesztője, A. V. Csujev, a Szocialista Munka Hőse, a Szergo Ordzsonikidze Gyár esztergályosa és L. G. Torlina, az Északi Kábelgyár tekercselőnője.

N. M. Szavinov: Kedves Le Duan elvtárs! Mi, leningrádi munkások, Leningrád minden dolgozójával együtt lelkesedéssel kísérjük figyelemmel a hazája szabadságáért és függetlenségéért, az amerikai agresszorok ellen küzdő vietnami nép bátor, hősies harcát. Kérjük önt, tolmácsolja a vietnami népnek, hogy a leningrádiak szívük parancsára teljesítik a proletár szolidaritásból fakadó kötelességüket, erejüket nem kímélve a jövőben is segíteni fogják a vietnami népet az amerikai agresszorok ellen vívott bátor harcában. A vietnami nép ne feledje soha, hogy testvérei — a Szovjetunió munkásosztálya, nagy szovjet hazánk dolgozói — mellette állnak. Mi, leningrádiak, forrón helyeseljük azokat a kijelentéseket, amelyeket Leonyid Iljics Brezsnyev beszámolójában Vietnammal kapcsolatban tett. Az egész szovjet néppel együtt követeljük: amerikai agresszorok, ki Vietnamból!

Dicsőség a hős vietnami népnek, a dolgozó és harcoló népnek!

Kedves Le Duan elvtárs! Engedje meg, hogy Leningrád munkásainak, a Néva partján fekvő dicső város minden dolgozójának nevében átadjam önnek ezt a zászlót, a szovjet és a vietnami nép örök, megbonthatatlan barátságának szimbólumát.

Le Duan elvtárs átveszi a zászlót és megöleli a küldöttség tagjait.

Le Duan: Nekünk, vietnami kommunistáknak két hazánk van. Az egyik Vietnam, a másik a Szovjetunió, ahol a világon először győzött a szocializmus.

Amikor átveszem ezt a zászlót, meg szeretném mondani, hogy a vietnami nép erősen hisz abban, hogy a szovjet nép nem hagyja cserben, hiszen mi valamennyien Marx követői, Lenin követői vagyunk.

A szovjet nép pártunk megalakításának napjától mind a mai napig,

az ellenállási háború éveiben és napjainkban egyaránt segített és segít bennünket.

Elmondhatjuk, hogy minden győzelmünkért a Vörös Hadsereg harcosai ontották egykor vérüket.

Ígérjük, örökké megőrizzük ezt a zászlót és sértetlenül adjuk át az utánunk következő nemzedékeknek.

WALDECK ROCHET ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 31.)

Kedves elvtársak!

A Francia Kommunista Párt, a francia dolgozók forró testvéri üdvözletüket küldik az SZKP XXIII. kongresszusának.

Országunkban, akárcsak az egész világon, nemzetközi jelentőségű, nagy eseményként tartják számon Lenin pártjának kongresszusait. Az önök XXIII. kongresszusának külön hangsúlyt ad, hogy nem sokkal a világ első szocialista forradalmának 50. évfordulója előtt zajlik le. E fél évszázad alatt pártjaink barátsága és együttműködése mindenkor erős és megingathatatlan volt.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom, majd a szovjet szocialista építés tapasztalatai fényesen bizonyították, hogy a munkásosztály képes felépíteni a szocializmust, azt a társadalmat, amely végez a kizsákmányolással, s mindent az emberek javára tesz.

Mint Brezsnyev elvtárs beszámolójában megállapította, éppen ebben rejlik a Szovjetunió Kommunista Pártjának soha el nem halványuló történelmi érdeme.

A XX., XXI. és XXII. kongresszus irányvonalát követve önök előrehaladtak a kommunizmus építésének útján.

Az önök új, ötéves tervének jelentőségét a termelés mennyiségi növekedésén kívül mindenekelőtt az adja meg, hogy ez a terv teljes egészében az életszínvonal emelését, a dolgozók alkotó tevékenységének és a szocialista demokráciának fejlesztését szolgálja.

A szocializmus szociálpolitikai vívmányai máris a haladás élvonalába helyezték a Szovjetuniót. Ennek újabb bizonyítéka az a körülmény, hogy bevezetik a munkások és az alkalmazottak ötnapos munkahetét heti két szabadnappal, továbbá leszállítják a kolhozparasztok nyugdíjkorhatárát, a nőknél 55, a férfiaknál 60 évre.

Ami a tudományt és a technikát illeti, általános csodálatot váltanak ki az önök óriási vízduzzasztó gátjai és új városai, a világűrkutatásban elért bámulatos sikereik, tudományos kutatóintézeteik, laboratóriu-

maik és felsőoktatási intézményeik. A Szovjetunió sikereinek nagy jelentőségük van a nemzetközi munkás- és demokratikus mozgalom szempontjából.

Szerte a világon minden dolgozó és minden tisztességes ember különösképpen örül annak, hogy a Szovjetunió a béke ügyének és a népek függetlenségének szolgálatába állította hatalmas erejét. A francia nép elismeréssel adózik a szovjet népnek és kormányának, amiért lankadatlanul harcol a termonukleáris világháború veszélyének elhárításáért, a nemzetközi feszültség enyhítéséért, a fegyverkezési hajsza beszüntetéséért, az összes államok függetlenségének és szuverenitásának tiszteletben tartásán alapuló igazi békés egymás mellett élésért.

A francia nép elismeréssel adózik a Szovjetuniónak azért is, hogy olyan hathatós támogatást nyújt az ázsiai, afrikai és latin-amerikai népek nemzeti felszabadító mozgalmának, különösen pedig a hős vietnami népnek, támogatja az agresszió és a belügyekbe való beavatkozás imperialista politikája elleni harcukat.

Az utóbbi idők eseményei és különösen az a visszhang, melyet a Szovjetuniónak a taskenti találkozóval kapcsolatos tevékenysége váltott ki, megmutatták, mennyire megnövekedett az egész világon a Szovjetunió presztízse, mekkora tekintélyt vívott ki a békéért és a nemzeti függetlenségért folyó harc kérdéseiben megvalósított politikájával.

Az önök példáját követve a francia kommunisták is harcolnak népük boldogulásáért. Országunk heves gazdasági és politikai konfliktusok időszakát éli át. Növekszik a sztrájkok és a tüntetések száma.

Egyre több dolgozó, egyre több demokrata követeli a politikai irányzat megváltoztatását, vagyis a személyi hatalom rendszerének megszüntetését és olyan igazi demokrácia bevezetését, amely lehetővé tenné a társadalmi haladás politikájának érvényesülését. Ilyen körülmények között kommunista pártunk mindenekelőtt arra törekszik, hogy létrehozza a munkásosztály egységét és valamennyi demokratikus és haladó erő szövetségét, majd erre támaszkodva örökre véget vessen a tőkés monopóliumok uralmának.

A Francia Kommunista Párt tisztában van a béke és a francia érdekek védelmében reá háruló felelősséggel. Harcol az igazi függetlenség és a békés egymás mellett élés politikájáért, amely arra hivatott, hogy biztosítsa a tartós békét és megszabadítsa a népeket a mértéktelen katonai kiadások súlyos terhétől.

Kezdettől fogva felléptünk az országunkra kényszerített amerikai diktátum ellen és az ebből adódó kalandok óriási veszélyének elhárí-

tásáért. Egyetértünk azzal az elgondolással, amely szerint a katonai tömbök egyidejű feloszlatása a lehető legkedvezőbb feltételeket teremtené a nemzetközi feszültség enyhítéséhez, valamennyi európai állam biztonságához és a béke megőrzéséhez.

Véleményünk szerint Franciaországnak érdeke, hogy együttműködjön mind a szocialista államokkal, mind pedig minden más országgal.

A nemzetközi erőviszonyoknak a szocializmus javára bekövetkezett megváltozása és az imperialista ellentétek kiéleződése olyan intézkedésekre késztette a francia kormányt, amelyek célja az amerikai gyámság lerázása és a nemzetközi együttműködés reálisabb politikájára való áttérés.

De Gaulle tábornok ennek megfelelően, bár hangoztatja az atlanti szövetséghez való hűségét, úgy döntött, hogy Franciaország kilép az észak-atlanti szerződés katonai szervezetéből.

Bár a leghatározottabban fellépünk a személyi hatalom rendszere ellen, mégis támogatunk minden olyan intézkedést — bármi is az indítéka —, amely a béke és a nemzeti függetlenség biztosítását szolgálja, hiszen mindig éppen ilyen intézkedéseket követeltünk.

Az egész francia néppel együtt nagy megelégedéssel fogadtuk azt a hírt, hogy a Francia Köztársaság elnöke júniusban a Szovjetunióba látogat. A szorosabb francia—szovjet gazdasági, kulturális és politikai kapcsolatok kiépítése megfelel népeink érdekeinek, az európai biztonság és a világbéke érdekeinek.

Ugyanakkor harcolunk a de Gaulle-ista külpolitika néhány fontos aspektusa ellen, többek közt az önálló atomütőerő megteremtése ellen, amely a legcsekélyebb mértékben sem szolgálja Franciaország biztonságát, hanem csak a nukleáris fegyver további terjedéséhez vezet. Éppen ezért országunk többi demokratikus pártjával együtt azért küzdünk, hogy a francia atomipart állítsák át békés termelésre, hogy Franciaország vegyen részt a leszerelési értekezleteken, foglaljon állást a nukleáris fegyver további elterjesztése ellen, és írja alá a moszkvai atomcsendegyezményt; harcolunk a kellően ellenőrzött általános leszerelésért.

Egyúttal harcolunk a nyugatnémet militarizmus erősödése, Nyugat-Németországnak az atomfegyver birtoklására irányuló igényei kielégítése ellen, Németország jelenlegi határainak változatlan fenntartásáért, egy európai biztonsági szervezetért, a Német Demokratikus Köztársaság elismeréséért.

A Francia Kommunista Párt azért tulajdonít különösen nagy jelen-

tőséget a békeharcnak, mert a nemzetközi helyzet szemmel láthatóan kiéleződik. Az imperialisták, elsősorban az amerikai imperialisták, növekvő nehézségekbe ütközve lépten-nyomon erőszakhoz folyamodnak, hogy feltartóztassák a népek előrehaladását a függetlenség és a fejlődés útján.

Az amerikai imperialisták Ázsiában, Afrikában és Latin-Amerikában durván beavatkoznak a népek belügyeibe.

Az Egyesült Államok barbár vietnami agressziója ellen minden nép tiltakozik. Franciaországban mindenütt nagy tüntetések zajlanak le a dolgozók, a demokraták, a békeharcosok százezreinek részvételével. Hadd jelentsem ki újra erről a fórumról, hogy a francia kommunisták teljes szolidaritást vállalnak a dicső Vietnami Dolgozók Pártjával és a hős Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Fronttal.

Ismeretes, hogy az amerikai imperialisták agresszív politikájukban a kommunista világmozgalomban felmerült nézeteltérésekre építenek.

Fontos, hogy a békéért és a nemzeti függetlenségért küzdő erők mind tevékenyen támogassák a vietnami nép bátor harcát és közösen cselekedjenek. Éppen ezért a vietnami nép megsegítéséhez valamennyi szocialista ország, valamennyi kommunista és munkáspárt akcióegységére van szükség.

A kommunista és munkáspártok önállóságának hívei vagyunk abban az értelemben, hogy mindegyik pártnak országa konkrét körülményeinek megfelelően és saját helyzetéből kiindulva kell meghatároznia politikáját. Emellett azonban nézetünk szerint az imperializmus ellen, a békéért, a nemzeti függetlenségért, a demokráciáért, a szocializmusért és a kommunizmusért vívott harc győzelméhez szükséges, hogy az egész kommunista világmozgalomnak legyen közös fő irányvonala, amely a marxizmus—leninizmus elvein alapszik.

Ez pártunk félreérthetetlen álláspontja, amelyet a feledhetetlen emlékű Maurice Thorez több ízben kifejtett.

Ezért értékeljük különösen nagyra a Szovjetunió Kommunista Pártjának bölcs és szilárd álláspontját, az 1957-es és az 1960-as nyilatkozat alapelveinek védelmében tett erőfeszítéseit.

Mi is nagyon fontosnak tartjuk, hogy a kommunista és a munkáspártok között kialakuljon a kapcsolatok minden olyan formája, amely lehetővé tenné, hogy a pártok tanulmányozzák a felmerülő új problémákat és közös akciókat hajtsanak végre.

Véleményünk szerint az ilyen találkozók és eszmecserék egyúttal elősegíthetik — s éppen ezt szeretnénk — a kommunista pártok egy

újabb nemzetközi értekezletének megrendezéséhez szükséges kedvező feltételek megérlelődését.

Kedves elvtársak! Mély meggyőződésünk, hogy az SZKP XXIII. kongresszusa nagymértékben hozzájárul majd a Szovjetunió kommunista társadalmának építéséhez, a népek közötti béke fenntartásához és elő fogja mozdítani a nemzeti felszabadító mozgalmak új sikereit.

A kongresszus erősíteni fogja a szocializmus minden hívének hitét ügyünk legyőzhetetlenségében.

Éljen a Szovjetunió dicsőséges Kommunista Pártja és annak lenini Központi Bizottsága!

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja és a Francia Kommunista Párt megingathatatlan szolidaritása!

Éljen a Szovjetunió népeinek és Franciaország népének barátsága!

Éljen az imperializmus ellen, a békéért harcoló dolgozók és népek internacionalista szolidaritása!

Éljen a kommunizmus!

ANTONÍN NOVOTNY ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 31.)

Kedves elvtársak!

A Csehszlovák Kommunista Párt, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság népének nevében szívből jövő elvtársi üdvözletünket adjuk át a Szovjetunió Kommunista Pártjának, a XXIII. pártkongresszusnak, az egész szovjet népnek.

A csehszlovák kommunisták, hazánk dolgozói nagy figyelemmel kísérik a XXIII. kongresszus munkáját. A XXIII. kongresszus rendületlenül folytatja a XX., a XXI. és a XXII. kongresszus fontos határozataiban kijelölt irányvonalat, és kétségtelenül hozzájárul a Szovjetunióban a kommunizmus anyagi-technikai bázisának építésével kapcsolatos feladatok teljesítéséhez, a marxizmus—leninizmus elméletének és gyakorlatának továbbfejlesztéséhez.

A Szovjetunió Kommunista Pártja és a szovjet nép a kommunista társadalom építésének útján a szovjetek országa termelőerőinek fejlesztésében elért eredményekre támaszkodhat. A hétéves terv teljesítésének eredményei azt mutatják, hogy a nemzeti jövedelem több mint 50 százalékkal, az ipari termelés 84 százalékkal növekedett, most pedig megoldódnak a mezőgazdaság fellendítésének kérdései. A Szovjetunióban rohamosan fejlődött a tudomány és a technika, a Szovjetunió ma vezető helyet foglal el az atomfizikában, az elektronikában, a rádiótechnikában, a legkorszerűbb kohászattal és sok más korszerű ágazattal rendelkezik. A Szovjetunió mindenekelőtt élen jár a világűr kutatásában. Ez kétségtelenül mind a Szovjetunió, mind pedig a szocializmus ügye szempontjából óriási, általános elismerésre méltó eredmény, hiszen köztudomású, milyen bonyolult tudományos, technikai, termelési és egyéb problémákat kellett megoldani e kimagasló sikerek eléréséhez.

A népgazdaság fejlesztésének a következő öt esztendőben megvalósuló tervei, amelyeket a Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága Brezsnyev elvtárs beszámolójában terjesztett megvitatás

végett a XXIII. kongresszus elé, a Szovjetunió hatalmas fellendülésének távlatait nyitják meg. Alapul szolgál ehhez az az irányvonal, amely az ipar és a mezőgazdaság gyors fejlesztését, a tudományos vívmányok határozottabb felhasználását, műszakilag tökéletesebb, kiváló minőségű termékek gyártásának rendszeres bevezetését, a munka társadalmi termelékenységének emelését írja elő, s biztosítja a szovjet nép életszínvonalának emelkedését. Meggyőződésünk, hogy a szovjet nép sikeresen megoldja az ötéves terv feladatait.

A Szovjetunió Kommunista Pártja politikájában híven követi a szocialista internacionalizmus, a nemzetközi szolidaritás elveit, segítséget nyújt a szocialista országoknak. Támogatja azokat a népeket, amelyek a gyarmati rendszer romjain hozzáfogtak független államuk építéséhez, valamint azokat, amelyek még ma is vívják szabadságharcukat. A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége az egész világ szocialista, forradalmi és haladó erőinek, a széles békefrontnak legfőbb politikai támasza. A lenini külpolitikát folytató Szovjetunió a népek biztonságának és szabadságának legfőbb bástyája.

A Csehszlovák Szocialista Köztársaság külpolitikájában támogatja az SZKP, a szovjet állam erőfeszítéseit, amelyek a béke biztosítására, a demokrácia fejlődéséhez, a szabadsághoz és a haladáshoz szükséges feltételeknek világviszonylatban való megteremtésére irányulnak.

Úgy véljük, ezek a feladatok ma előtérbe kerülnek, mivel az imperializmus agresszív erői a nemzetközi kommunista mozgalomban támadt nézeteltéréseket és a szocialista országok egységének hiányát saját ellenforradalmi és agresszív terveik megvalósítására használják ki. Napjainkban elsősorban éppen ezek a tervek jellemzik az imperializmus, különösen az amerikai imperializmus külpolitikáját.

A Vietnami Demokratikus Köztársaság és a vietnami nép ellen folytatott katonai agresszió, a neokolonialista uralomnak egyes országokban való helyreállítása reakciós klikkek hatalomra juttatása útján, a kommunisták és a haladó elemek tömeges irtása — megannyi láncszeme ez ma az imperialisták veszélyes politikájának. Kifejezésre jut ez a politika Európában is, ahol az Egyesült Államok legfőbb szövetségese, a Német Szövetségi Köztársaság revansista politikájával egyre súlyosabban fenyegeti az egyetemes békét.

Ebben a helyzetben még jobban össze kell forrasztani a nemzetközi kommunista mozgalmat, a béke és a haladás összes erőinek gerincét. Azt a politikai és erkölcsi támogatást, amelyet a Szovjetunió, a mi köztársaságunk és a többi szocialista ország a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak védelméhez nyújt, meg kell sokszorozni valamennyi

szocialista ország, az egész nemzetközi kommunista mozgalom közös, egységes fellépése útján.

Úgy véljük, hogy a szocialista államok egysége, a Varsói Szerződés szervezetének további erősítése, az összes forradalmi erők összefogása és közös akcióik megállíthatnák a világreakció támadását Ázsiában, Afrikában, Latin-Amerikában és Európában. Ez a támadás igazán tarthatatlanná tesz minden olyan kísérletet, hogy a nemzetközi kommunista mozgalommal való kapcsolatok megszüntetését, sőt a többi párttal és országgal való közös imperialistaellenes fellépés visszautasítását is egyik-másik politikai vagy elméleti kérdésben támadt nézeteltérésekkel indokolják, bármilyen komolyak legyenek is azok.

Az említett feladatok alapján kellene kísérletet tenni a kommunista és munkáspártok közös álláspontjának kialakítására.

A Csehszlovák Kommunista Párt továbbra is azon munkálkodik, hogy a marxizmus—leninizmus, a proletár internacionalizmus elvei alapján helyreálljon és megszilárduljon a forradalmi munkáspártok egysége.

A Csehszlovák Kommunista Párt olyan időszakba lépett, amelyben a szocialista köztársaság fejlesztése, a köztársaság összes erőinek növelése, lehetőségeinek szélesítése céljából fontos döntések születnek. Pártunk XII. kongresszusának határozatai szellemében fokozatosan megtesszük azokat az intézkedéseket, amelyek módot nyújtanak arra, hogy egyre inkább hazánk javára fordítsuk a szocialista termelési viszonyok győzelmét. A Csehszlovák Kommunista Párt május végén összeülő XIII. kongresszusának előkészítése során azt tekintjük legfőbb célunknak, hogy biztosítsuk a szocialista társadalom további sokoldalú fejlődését. A kongresszus határozatai sok olyan fontos intézkedést jelölnek majd meg, amelyek a népgazdaság további fejlesztését, életünk demokratikus formáinak elmélyítését, társadalmunk marxista—leninista elveken alapuló eszmei egységének további erősítését célozzák.

Abból indulunk ki, hogy hazánkban az utóbbi években hatalmas ipari bázis jött létre. E bázis széles körű rekonstrukciójával és korszerűsítésével, a tudomány és a technika legújabb vívmányainak a társadalmi termelés egész folyamatában való alkalmazásával igyekszünk biztosítani a munka termelékenységének gyorsabb emelkedését és a nemzeti vagyon gyarapodását. Minden részletükben kidolgozzuk továbbá a mezőgazdasági termelés gyorsabb fejlesztésére irányuló intézkedéseket, azzal a céllal, hogy a mezőgazdasági termelés, általános színvonala és intenzitása alapján, jóval nagyobb mértékben járul-

jon hozzá a nemzeti jövedelemhez, hogy a csehszlovák gazdaság fejlődésének fontos tényezőjévé váljon.

A szocialista társadalom további fejlesztésében nagy szerepet játszik a szocialista gazdaság tervszerű irányítását, e gazdaság anyagi és termelési bázisának megszervezését szolgáló rendszer tökéletesítése, valamint az, hogy számos új demokratikus elem bevezetése következtében fokozódott a nemzeti bizottságok és az összes társadalmi szervek és intézmények szerepe.

Ezek az intézkedések és elképzelések tükröződnek az 1966-tól 1970-ig terjedő évekre szóló negyedik ötéves népgazdaságfejlesztési tervben, a párt következő időszakra vonatkozó gazdaságpolitikájának fő irányzataiban, azokban a határozati javaslatokban, amelyeket a párt Központi Bizottsága megvitatás végett a CSKP XIII. kongresszusa elé terjeszt.

Terveinkben nem feledkezünk meg hazánk védelmi erejének fokozásáról és a Varsói Szerződés keretei között vállalt kötelezettségeinkről sem.

A folyamatban levő és a tervbe vett intézkedések mind szervesen kapcsolódnak a szocialista társadalom fejlődésének hosszan tartó folyamatához. Tudjuk, hogy nem könnyű mindezt megvalósítanunk, hogy egyebek közt igen nagy figyelmet kell szentelnünk a párt ideológiai munkájának megjavítására, a dolgozók szocialista és internacionalista tudatának elmélyítésére abból a célból, hogy ez a tudat a társadalom fejlődésének hatékony hajtóerejévé váljon.

Irányvonalunk kidolgozása során figyelembe vesszük Csehszlovákia viszonyait, de egyúttal számolunk a szocialista országok kölcsönösen előnyös és hasznos együttműködésének lehetőségeivel és szükségleteivel, a nemzetközi szocialista munkamegosztás és a tudományos-műszaki együttműködés további fejlesztésének objektív szükségszerűségével is. Ez a folyamat kétségtelenül az egész szocialista közösségnek hasznára válik.

Szeretném itt újból hangsúlyozni azt a számunkra oly jelentős tényt, hogy valamennyi elgondolásunkat és tervünket a Szovjetunió Kommunista Pártja és a szovjet nép teljes megértéssel fogadja és támogatja. A Szovjetunióval való politikai, gazdasági és szövetségesi együttműködés fejlesztésében szocialista társadalmunk további fejlődésének legfontosabb tényezőjét látjuk.

Kedves elvtársak! A Csehszlovák Kommunista Párt nevében teljes szívből kívánunk sok sikert XXIII. kongresszusuk munkájához.

Kívánunk a Szovjetunió Kommunista Pártjának, amelyhez az inter-

nacionalista testvériség erős kötelékei fűznek bennünket, és az egész szovjet népnek nagy sikereket a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtése, a Szovjetunió további fejlődése, a szocializmus, a haladás és az egyetemes béke érdekében végzett munkájukhoz.

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja és Központi Bizottsága!

Erősödjék a jövőben is a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége népeit és kommunista pártjait összefűző barátság és együttműködés!

Éljen a marxizmus—leninizmus!

Éljen a nemzetközi kommunista mozgalom egysége!

NICOLAE CEAUSESCU ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 31.)

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy a Román Kommunista Párt küldöttsége nevében mindenekelőtt köszönetet mondjak az SZKP XXIII. kongresszusára szóló meghívásért. Nekem jutott osztályrészül az a kellemes feladat, hogy önöknek — a kongresszus küldötteinek — és minden kommunistának, egész népüknek átadjam pártunk Központi Bizottságának, a Román Szocialista Köztársaság kommunistáinak, dolgozóinak forró üdvözletét, tolmácsoljam baráti érzelmeiket és internacionalista szolidaritásukat.

A román küldöttség különleges érdeklődéssel kíséri figyelemmel az önök kongresszusának munkáját. A megvitatásra kerülő okmányok, a Brezsnyev elvtárs által előterjesztett részletes beszámoló, a küldöttek felszólalásai világosan tükrözik azt a nagy felelősségérzetet, amelyet a kommunisták az ország gazdasági és kulturális fejlődésével, a kommunista pártnak a Szovjetunió erősítése és további felvirágoztatása érdekében kifejtett munkájával összefüggő kérdések iránt tanúsítanak.

A román nép szívből örül azoknak a nagyszerű eredményeknek, amelyeket a Szovjetunió népei az iparnak, a mezőgazdaság anyagi-technikai bázisának fejlesztésében, a dolgozók életszínvonalának és kultúrájának emelésében, a társadalmi tevékenység valamennyi területén elértek. A szovjet gazdaságban végbement mélyreható változások, a termelőerők rohamos növekedése a Szovjetuniót óriási gazdasági erejű szocialista állammá, a mai világ ipari nagyhatalmává tették.

Az űrkutatásban, az atomenergia felhasználásában, a rakétatechnikában és a civilizáció fejlődése szempontjából döntő jelentőségű más területeken kivívott ragyogó győzelmek a szovjetek országának vezető helyet biztosítanak a világ tudományában és technikájában.

A Szovjetunió eredményei, amelyek népe hősies, alkotó és önfel-

áldozó munkájának, tapasztalt kommunista pártja nagy szervező és politikai tevékenységének köszönhetők, jelentősen fokozzák a szocialista világrendszer gazdasági, politikai és katonai erejét, növelik a szocializmus, a haladó erők befolyását az egész világon.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának kongresszusa az új ötéves terv irányelveinek meghatározásával, az ország további fejlesztését célzó feladatok kitűzésével lelkesítő távlatokat nyit a népgazdaság, a tudomány és a kultúra, az egész társadalmi élet további fellendítése előtt a kommunizmushoz vezető úton, a Szovjetunió népeinek, a szocializmus és a béke ügyének javára.

Elvtársak! A román nép, miután a szocialista társadalom építésében egyik fontos szakasz végéhez ért, nemrég összegezte a hazája iparosításában, a falu szocialista átalakításában, a dolgozók életszínvonalának emelésében elért jelentős eredményeket. Erőfeszítései most arra irányulnak, hogy végrehajtsa az ország sokoldalú fejlesztésének a Román Kommunista Párt IX. kongresszusán felvázolt programját. Pártunk a marxista—leninista tanításnak a konkrét romániai viszonyokra való alkotó alkalmazásával, a felhalmozott tapasztalatok hasznosításával szüntelenül tökéletesíti a gazdaságnak, a tudományos kutatómunkának, a közoktatásnak és más munkaterületeknek irányítását.

Pártunk változatlanul nagy erőfeszítéseket tesz az ország iparosítása terén, mivel ez az egész népgazdaság fejlesztésének, az életszínvonal emelésének alapja, de egyúttal különös figyelmet fordít a mezőgazdaságra is, a mezőgazdaság anyagi-technikai ellátására, valamint arra, hogy a szocialista építés befejező szakaszának megnövekedett követelményeihez alkalmazkodva megjavítsa a mezőgazdaság irányítását. Abból a célból, hogy biztosítsuk a parasztság nagyobb mérvű részvételét a mezőgazdaság irányításában, hogy kiszélesítsük a szövetkezeti demokráciát és általában a szocialista demokráciát, pártunk Központi Bizottságának határozata alapján megalakították a mezőgazdasági termelőszövetkezetek kerületi és tartományi szövetségeit, nemrég pedig összehívták a szövetkezeti parasztok kongresszusát, s ezen létrehozták a Mezőgazdasági Termelőszövetkezetek Országos Szövetségét.

Bár pártkongresszusunk óta nem sok idő telt el, ennek az időszaknak számos eredménye, a népnek a kongresszusi határozatok végrehajtása során végzett lelkes munkája arról tanúskodik, hogy a kitűzött feladatok reálisak, megfelelnek az ország létfontosságú szükségleteinek, és biztosítják az új ötéves tervben kitűzött feladatok sikeres teljesítését, a szocialista Románia további előrehaladását.

Elvtársak! A román és a szovjet nép között, országaink között a barátságnak és a szövetségnek, a gazdaság, a technika, a tudomány és a kultúra területén megvalósuló testvéri együttműködésnek szilárd kapcsolatai épülnek ki. Fejlődnek a Román Kommunista Pártnak és a Szovjetunió Kommunista Pártjának testvéri kapcsolatai, bővül az új társadalmi rendszer építésében szerzett tapasztalatok cseréje, a kölcsönös konzultáció, gyakoribbá válnak a kölcsönös látogatások. A román párt- és kormányküldöttségnek a Szovjetunióban tett legutóbbi látogatása, a párt és a szovjet állam vezetőivel folytatott megbeszélései, a lakossággal való találkozásai hozzájárultak ahhoz, hogy pártjaink, országaink és népeink barátsága a szocializmus és a béke érdekében tovább erősödjön.

A Román Szocialista Köztársaság az összes szocialista országokkal való barátságot és testvéri szövetséget állítja külpolitikájának középpontjába, de egyúttal fejleszti kapcsolatait valamennyi államal társadalmi rendszerükre való tekintet nélkül.

A nemzetközi együttműködés és a béke fenntartása megköveteli a nemzeti szuverenitás és a függetlenség, az egyenjogúság, a belügyekbe való be nem avatkozás, a kölcsönös előnyök elveinek betartását, minden nép ama szent jogának tiszteletben tartását, hogy maga döntsön sorsa felől, hogy saját akaratának és érdekeinek megfelelően válassza meg a politikai, a gazdasági és a társadalmi fejlődés útját. Ezen elvekhez híven hazánk elítéli azoknak az agresszív imperialista köröknek akcióit, amelyek a más országok belügyeibe való beavatkozáshoz, nyomás gyakorlásához és összeesküvések szervezéséhez folyamodnak, a népek függetlensége és vívmányai ellen törnek, s veszélyeztetik a békét. Pártunk és kormányunk nyomatékosan követeli az Egyesült Államok vietnami imperialista agressziójának beszüntetését, az összes külföldi csapatok kivonását és a genfi egyezmények megtartását, támogatja a vietnami népnek a szabadságért és hazája függetlenségéért vívott igazságos harcát.

Brezsnyev elvtárs az előterjesztett beszámolóban rámutatott arra, hogy az imperializmus és élén az amerikai imperializmus mennyire fokozza agresszivitását, mennyire veszélyezteti a békét, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy az SZKP továbbra is mindent elkövet a szocialista országok és a nemzetközi kommunista mozgalom egységének erősítése érdekében, valamennyi párt egyenjogúsága, függetlensége, a belügyekbe való be nem avatkozás, a marxizmus—leninizmus és a szocialista internacionalizmus alapján.

Ma minden kontinensen roppant erők szállnak síkra a demokráciá-

ért és a társadalmi haladásért, a világbéke védelmében, az imperialista körök agresszív tervei ellen. Ebben a nemes harcban a győzelem fontos feltétele a szocialista országok, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom, valamennyi antiimperialista erő összeforrottsága.

Az élet azt bizonyítja, hogy ennek az egységnek megvalósítása és erősítése szempontjából döntő jelentőségű a testvérpártok közti viszony alapvető normáinak következetes betartása, a közérdekű kérdések őszinte, elvtársias megvitatása a pártok és vezetőségeik kölcsönös megbecsülése alapján.

Pártunk úgy véli, hogy a kommunista mozgalom nehézségei nem leküzdhetetlenek, s hogy valamennyi párt állhatatos, felelősségérzettől áthatott és türelmes erőfeszítései révén megakadályozhatjuk a nézeteltérések és a szakadás elmélyülését, megőrizhetjük a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységét és összefogását. Abban a meggyőződésben, hogy túlsúlyban vannak és a nézeteltéréseknél erősebbek a kommunista pártokat a marxizmus—leninizmus, a proletár internacionalizmus zászlaja alatt egyesítő közös érdekek és célok, a Román Kommunista Párt a jövőben is mindent megtesz, hogy elősegítse a szocialista országok, a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megszilárdulását.

Kedves elvtársak! Befejezésül tiszta szívből sok sikert kívánok önöknek a kongresszus munkájához és azon határozatok végrehajtásához, amelyeket a Szovjetunió népeinek boldogsága és jóléte, a kommunizmus és a béke érdekében hoznak.

Éljen a román—szovjet testvéri barátság!

Éljen a szocialista országok, a nemzetközi kommunista mozgalom egysége!

KÁDÁR JÁNOS ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 31.)

Tisztelt kongresszus! Kedves elvtársak!

Küldöttségünk a Magyar Szocialista Munkáspárt nevében szívből köszönti a Szovjetunió Kommunista Pártja XXIII. kongresszusát. Átadjuk a kongresszusnak és a kommunizmust építő nagy szovjet népnek a szocializmust építő magyar nép forró, testvéri üdvözletét és őszinte jókívánságait.

Elvtársak! Még nincs ötven éve annak, hogy az orosz proletárok, a cári birodalom elnyomott népeinek fiai és leányai, 1917-ben, Lenin, a bolsevikok szavát követve felkeltek és kivívták a hatalmat. Romokban heverő országban, meggyötört és véráztatta földön fogtak hozzá egy új világ, a szocialista társadalom felépítéséhez. Azóta a párt vezette szovjet nép a régi világ romjait eltakarítva, szinte a semmiből hatalmas gazdaságot, virágzó kultúrát teremtett. A Szovjetunió ma a fejlett tőkésországokat megelőzve, élen jár a rakétatechnika, az űrkutatás, az elektronika, valamint a tudomány és az alkotómunka számos más területén.

A szovjet nép az emberiség úttörőjeként, példátlan nehézségeket leküzdve tör előre céljai felé, s ma már a kommunista társadalom megteremtésén dolgozik. A Szovjetunió hatalmas eredményei méltán vívták ki a haladó emberiség legnagyobb elismerését. Ezen a történelmi úton mérföldkő volt a Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. és XXII. kongresszusa, és nyilvánvaló új fejlődés kezdete és lendítőereje lesz a mostani, XXIII. kongresszus is, amelynek munkájához sok sikert kívánok.

Elvtársak! A kongresszus bonyolult nemzetközi helyzetben végzi munkáját. Történelmileg az imperializmus hanyatlik, a szocialista világrendszer ereje, a népek szabadságharca, a világ kommunista pártjainak és haladó mozgalmainak befolyása növekszik. Ugyanakkor a nemzetközi helyzet éleződik, mert a vesztüket érző imperialisták fokozzák agresszióikat, különösképpen az amerikai imperializmus,

amely durva támadások sorozatát követte és követi el a dél-vietnami nép és a Vietnami Demokratikus Köztársaság ellen.

Ebben a helyzetben éberségre, az imperialistaellenes erők összefogására, Vietnam és más megtámadott népek hatékony megsegítésére van szükség.

Mindezt figyelembe véve, a Magyar Népköztársaság két- és többoldalú megállapodások alapján állandóan szilárdítja egységét és együttműködését mindenekelőtt a Szovjetunióval, a szocialista országokkal. Támogatjuk a szocializmus és a béke szempontjából oly nagy fontosságú nemzetközi szervezetek, a Varsói Szerződés Szervezete és a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa hatékonyságának növelését.

Elítéljük a Vietnam népe elleni amerikai agressziót, követeljük annak beszüntetését, segítjük az agresszió ellen harcoló vietnami testvéreinket, s az imperialisták ellen harcoló más népeket. Azt tartjuk, hogy az imperialistákra kudarc vár, a világháború megakadályozható, mert a hatalmas Szovjetunió, a szocialista országok, a szabadságukért harcoló népek, a világ haladó mozgalmainak együttes ereje legyőzhetetlen.

Az imperializmus ellen harcoló forradalmi erőket támogatva, a szocialista és kapitalista országok állami kapcsolatai vonatkozásában fontosnak tartjuk és változatlanul követjük a békés egymás mellett élés politikáját a szuverenitás tiszteletben tartása, a belügyekbe való be nem avatkozás, a kölcsönös előny elveinek érvényesítése alapján.

A nemzetközi helyzetet bonyolítja, a szocializmus előrehaladását fékezi, az imperializmusnak kezére játszik az, hogy jelenleg a szocialista országok, a nemzetközi kommunista mozgalom egységtörekvéseit szakadárok akadályozzák. A Magyar Szocialista Munkáspárt a marxizmus—leninizmus elvei alapján küzd az álbaloldali kalandorság, a nacionalizmus, a szovjetellenesség, a revizionizmus és minden más káros irányzat ellen, és bizton hiszi, hogy az egység gondolata győzedelmeskedni fog.

A Magyar Szocialista Munkáspárt és a Szovjetunió Kommunista Pártja között teljes az elvi és politikai egység, örülünk annak, hogy ezt itt, az SZKP XXIII. kongresszusán alkalmunk van ismét kijelenteni. Megragadva az alkalmat, hogy a teremben minden kontinensről jelen vannak a kommunista világmozgalom képviselői, a magyar kommunisták nevében elvtársi tisztelettel köszöntjük őket. Mi abban a meggyőződésben vívtuk harcunkat eddig és folytatjuk a jövőben is, hogy nemzetközi mozgalmunk fő stratégiai irányvonala, amelyet a testvérpártok 1957-es és 1960-as moszkvai értekezlete dolgozott ki,

helyesnek bizonyult az eddigiekben is, és a világ forradalmi erőinek hatékony fegyvere marad ezután is. Kifejezzük azt a meggyőződésünket, hogy ha állhatatosan harcolunk internacionalista egységünkért, az eredményes lesz, és ezzel szolgáljuk legjobban a szocializmus, a nemzeti függetlenség és béke erőinek ügyét.

Kedves elvtársak! A Szovjetunió internacionalista segítséget nyújtott a magyar népnek, amikor megszabadította a hitleri fasisztáktól és háborújuktól, amikor segített az ellenforradalmi felkelés leverésében, amikor segít a békés építőmunkában. A szovjet nép által nyújtott segítség nem volt hiábavaló. Mert igaz, megoldandó feladat van nálunk is — és nem kevés —, a legfontosabb azonban az, hogy a magyar népi hatalom szilárd, a gazdasági és kulturális munkában előrehaladunk, a szocialista társadalom teljes felépítésén dolgozunk sikerrel.

A Magyar Népköztársaság belpolitikája a népi hatalom védelmét és erősítését, a szocialista demokrácia fejlesztését szolgálja. Változatlanul törekszünk a szocializmust a nemzet céljaként elfogadni kész, minden haladó erő tömörítésére.

A Szovjetuniót és a Magyar Népköztársaságot ma az eszmék és a célok közösségén alapuló mély barátság, együttműködés, jó szövetségi viszony fűzi össze. Ezek a kapcsolatok nem függnek az időjárástól, nem szezonjellegűek, hanem szilárdak, maradandóak, történelmiek. Pártjaink, országaink, a szovjet és a magyar nép együtt halad a jövőben is Marx—Engels—Lenin útján, a szocializmus, a kommunizmus útján a végső győzelem felé.

Kedves elvtársak! Ezekben a napokban a világ közvéleménye, barát és ellenség egyaránt, Moszkva, a Kreml felé tekint, a Szovjetunió Kommunista Pártja kongresszusára figyel. Az igaz ügyért harcolók, az elnyomottak és megtámadottak, a békéért aggódók reménnyel és támaszt várva tekintenek a kongresszusra, s ez természetes. Érthető az is, hogy a kommunizmus ellenségei gyűlölködve néznek a Szovjetunióra. Viszont különös, hogy manapság olyanok is akadnak, akik „igazi marxista—lenimistának" nevezik magukat, ugyanakkor szovjetellenes hangulatkeltéssel próbálkoznak. A magyar kommunisták azt vallják, hogy az internacionalizmus próbaköve volt mindig és ma is a Szovjetunióhoz való elvi, elvtársi viszony. Szovjetellenes kommunizmus nem volt, nincs és nem is lesz sohasem.

Ezekre gondol küldöttségünk, amikor kijelenti, hogy a magyar kommunisták teljes mértékben és fenntartás nélkül szolidárisak szovjet elvtársaikkal. Meghallgattuk a Központi Bizottság beszámolóját, amelyet Brezsnyev elvtárs adott elő. Küldöttségünk egyetért az ab-

ban kifejtett fő politikai irányvonallal és törekvésekkel. Sikert kívánunk testvérpártunknak, a Szovjetunió Kommunista Pártjának, a szovjet népnek a kongresszus határozatainak végrehajtásához, az ötéves terv megvalósításához.

Éljen a Szovjetunió, a szovjet nép és lenini kommunista pártja!

Éljen és legyen mindig erősebb a magyar—szovjet barátság!

Éljen a proletár internacionalizmus, a kommunista és munkáspártok egysége!

Éljen a kommunizmus és a béke!

LUIGI LONGO ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 31.)

Kedves küldött elvtársak!

Az olasz kommunisták, a pártunkra szavazó nyolcmillió munkás, paraszt, demokrata, forró testvéri üdvözletét tolmácsolom a kongresszusnak és minden szovjet elvtársnak.

A dolgozók nagy érdeklődéssel figyelik az SZKP XXIII. kongresszusának munkáját. Tudják, hogy határozatai jelentősen hozzájárulnak majd a békemozgalom fejlődéséhez és a szocializmusnak a Szovjetunióban és az egész világon való előrehaladásához.

Tudják, hogy az Egyesült Államok barbár vietnami agressziója mérhetetlen szenvedéseket okoz Vietnam népének, s hogy a háború kiterjedésének, világkonfliktus kirobbanásának veszélyével fenyegeti az emberiséget. De ugyanakkor azt is tudják, hogy az Egyesült Államoknak nem fog sikerülni megtörni a Vietnami Demokratikus Köztársaság hős népének ellenállását, hogy a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front harcosai nincsenek egyedül. A vietnami nép értékes politikai, gazdasági és katonai segítséget kapott és kap továbbra is a Szovjetuniótól és más szocialista országoktól. Valamennyi nép a legodaadóbb testvéri szolidaritást vállalja a vietnami néppel.

Olaszország dolgozói és összes demokratái szintén azért harcolnak, hogy a középbal kormány semmiképpen ne osztozzék a felelősségben az amerikai kormánnyal az utóbbi tetteiért, hogy az amerikai Külügyminisztérium követeléseit elutasítva ne segítse az Egyesült Államokat sem emberekkel, sem anyagi eszközökkel, hanem tevékenyen, akciókkal hasson oda, hogy az Egyesült Államok elszigetelődjön, beszüntesse az agressziót és elismerje a vietnami népnek a szabadsághoz és függetlenséghez való jogát.

Az utóbbi hetekben, például március 27-én is, az olasz dolgozók és demokraták tíz- és százezrével vonultak fel az utcákon és a tereken s szenvedélyesen hangoztatták ezeket a követeléseket. A tüntetésekben a kommunisták mellett részt vettek a Szocialista Pártnak és a Proletár-

egység Szocialista Pártjának tagjai, különféle politikai irányzatokhoz tartozó demokraták, valamennyi társadalmi réteg képviselői, a baloldali ifjúsági szervezetek tagjai. A nők, a kultúra művelői, a katolikusok is velünk tüntettek. A katolikusokkal fenntartott kapcsolataink szélesednek, s egyre több kérdésben jön létre köztünk megállapodás.

Olaszországban igyekszünk egyesíteni mindazokat, akik a vietnami háború beszüntetését és a béke fenntartását követelik, akik a békés egymás mellett élésen alapuló új nemzetközi kapcsolatok kiépítéséért, a népeknek a háborútól, az éhségtől és az imperializmustól való megszabadításáért szállnak síkra.

A kereszténydemokraták és a szocialisták kormánykoalíciója eddig nem volt képes másra, mint hogy „megértéssel" fogadja az amerikai agressziót és kinyilvánítsa az atlanti szövetséghez való vak hűségét.

Mi viszont azért harcolunk, hogy Olaszország vessen véget az Egyesült Államoktól való mindennemű függésének, szálljon szembe Nyugat-Németország bármilyen formában való atomfelfegyverzésével, követelje Európában a fegyverzet csökkentését, a jelenleg fennálló katonai szövetségek feloszlatását és kollektív biztonsági szerződés megkötését.

Jól tudjuk, hogy ennek a harcnak egész Európára ki kell terjednie. Az európai munkásmozgalomnak, az európai demokratikus erőknek akcióik és harcuk összehangolására kell törekedniük, egymás önállóságának kölcsönös tiszteletben tartásával.

Emellett véleményünk szerint a Közös Piac szerveiben arra kell törekedni, hogy kivívjuk az Európa összes országaival — kapitalista és szocialista országokkal — való kereskedelmi forgalmat akadályozó határozatok felülvizsgálását és a monopóliumokétól eltérő fejlődési irányt kényszerítsünk ki.

Azt akarjuk, hogy Európa gazdasági, politikai életének és jövőjének minden kérdésében fejlődjön ki az együttműködés és a kölcsönös megértés a demokratikus és haladó erők között.

Figyelemre méltó, hogy az utóbbi időben a nyugat-európai kommunista pártok és munkásszervezetek ezekben a kérdésekben érintkezésbe léptek egymással, találkozókat és értekezleteket tartottak.

Mi tevékenyen részt vettünk ezeken a találkozókon, szándékunkban áll a jövőben is előmozdítani a konkrét harci kezdeményezéseket, a demokratikus és békeszerető erők szorosabb együttműködését.

Mélységesen átérezzük annak szükségességét, hogy szoros harci szolidaritás és egység alakuljon ki mindeme erők között európai méretekben és világméretekben egyaránt, mégpedig úgy, hogy mindegyi-

kük megőrizze teljes önállóságát és függetlenségét, figyelembe vehesse saját körülményeit.

Ezzel kapcsolatban nagy jelentősége van annak, hogy az utóbbi időben szorosabb együttműködés alakult ki pártunk és a Francia Kommunista Párt között.

A hatékony európai együttműködés politikája természetesen nem valósítható meg a szocialista országok nélkül. S ezek az országok most fejlődésük új, magasabb fokára léptek.

Éppen ezért óriási érdeklődéssel hallgattuk Brezsnyev elvtárs beszámolóját, amelyben a következő ötéves időszakra vonatkozólag vázolta a Szovjetunió útját és céljait. A beszámolóból kiderült, hogy a szovjet gazdaság a nehézségek és a fogyatékosságok ellenére, amelyeket önök maguk tártak fel, az elmúlt években gyors ütemben fejlődött és növelte lehetőségeit a vezető tőkésországokkal folytatott versenyben. Az is kiderül a beszámolóból, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja, mint azt a tapasztalatok is bizonyítják, mindig meg tudta oldani — bátran és alkotó szellemben — a gazdasági vezetés legnehezebb problémáit, elvetve mindazt, ami nem állta ki az idők próbáját és akadályozta az előrehaladást.

Az új ötéves terv éppen a szovjet gazdaság már elért színvonalának köszönhetően új, még merészebb feladatokat tűz ki, a vállalati önállóság, az egyéni kezdeményezés kiterjesztésén alapuló új, tökéletesebb gazdaságirányítási módszereket jelöl meg. Nézetünk szerint mindez növeli a szocializmus eszméinek vonzerejét, még nagyobb vonzerőt gyakorolhat a mi dolgozóinkra is.

Olaszországban is objektíven és egyre sürgetőbben jelentkezik a szocialista átalakulások szükségessége. A középbal tapasztalatai és kudarca azt bizonyítják, hogy nem lehet szó az olasz társadalom tényleges megújhodásáról és a néptömegek legégetőbb szükségleteinek kielégítéséről, ha nem vetnek véget a monopoltőke terjeszkedésének, ha nem hajtják végre a jelenlegi gazdasági és társadalmi struktúra mélyreható átalakítását. A középbal koalíció nem akart erre az útra lépni, s így az országot súlyos gazdasági válságba döntötte, amelynek következményei a tömeges elbocsátások, sok üzem átmeneti leállása, a munkások nem teljes foglalkoztatottsága. A dolgozók válaszul jogaik védelmében széles körű mozgalmat indítottak.

Több mint 3 millió dolgozó hetek és hónapok óta harcol a kollektív szerződések megújításáért, nagyobb jogokat követel ezek megkötésénél, védelmezi szabadságjogait. Ezekben a csatákban csaknem mindig egységesen lépett fel valamennyi szakszervezet, politikai irányzatára

való tekintet nélkül. S a harcban fennmarad a munkásosztály egysége, bár a középbal koalíció vezetői a megosztás politikáját folytatják.

A szociáldemokrata párt és a Nenni-féle szocialista párt úgy döntött, hogy a középbal megmentése érdekében, szociáldemokrata alapon egyesül. Ám ez a terv még a szocialista pártban és a pártot követő tömegek körében is komoly ellenállásba ütközik.

Véleményünk szerint megvannak a feltételek ahhoz, hogy sikeresen harcoljunk e két párt egyesülésének céljai és veszélyei ellen. Éppen a dolgozók égető szükségleteiért, a nép szabadságjogaiért és a békéért vívott mindennapi harc tüzében bontakozik ki az egész munkásmozgalom és a legprogresszívebb katolikus erők közeledésének nehéz folyamata.

Mi azért harcolunk, hogy megteremtsük mindezen erők együttműködésének új formáit. Célunk egyrészt az, hogy megteremtsük a demokratikus, népi erők új egységét és egy új parlamenti többséget hozzunk létre, másrészt pedig az, hogy az összes valóban szocialista erőket a munkásosztály egységes pártjába tömörítsük.

Azt javasoljuk a katolikusoknak, hogy ne csak a dolgozók létszükségleteiért, a tőkés társadalomra jellemző kizsákmányolás megszüntetéséért és a szabadság, az emberi méltóság csorbítása ellen harcoljunk együtt, hanem együtt keressük a kizsákmányolástól és háborúktól mentes új társadalom építésében való együttműködés útjait is.

Mindegyik pártnak az a feladata, hogy az SZKP XX. kongresszusa szellemében kidolgozza a szocializmushoz vezető saját útját. Mi Togliatti elvtárs vezetésével olyan politikát dolgoztunk ki, amely országunk sajátos viszonyai között lehetővé teszi, hogy megteremtsük a munkásosztály, a parasztság és a középrétegek szövetségét, s így a nép nagy többségét a szocializmus mellé állítsuk, ama harc alapján, amelyet a demokráciának minden területen való állandó kiszélesítéséért és elmélyítéséért folytatunk.

Nagyon fontosnak tartjuk az értelmiséggel való kapcsolatainkat, amelyek kedvezően fejlődnek, mert szilárdan védelmezzük a kultúra szabadságát és következetesen harcolunk a közoktatás és a tudományok fejlesztéséért és megújhodásáért.

Pártunk ereje és tömegbefolyása azt bizonyítja, hogy helyes utat követünk. Tudjuk, hogy kemény és nehéz harc vár még ránk. De az önök egész története, az önök harca, az önök nagy sikerei, az a magabiztosság, amellyel kongresszusuk az ország új feladatait vizsgálja, erőt adnak tevékenységünkhöz.

Jó munkát és új sikereket kívánunk önöknek, elvtársak, a békéért, a haladásért és a szocializmusért folytatott közös harcunkban!

Éljen az SZKP XXIII. kongresszusa!

Éljen az egész világ kommunista és munkásmozgalmának egysége!

Éljen a Szovjetunió nagy kommunista pártja!

Éljen a szovjet és az olasz nép barátsága!

TODOR ZSIVKOV ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 31.)

Kedves elvtársaink és barátaink! Kedves szovjet testvéreink!

Örömteli, kellemes kötelességet teljesítek, amikor átadom önöknek, a XXIII. kongresszus küldötteinek és a hős szovjet népnek a bolgár kommunisták, egész népünk forró kommunista üdvözletét és legjobb kívánságait munkájukhoz.

Az SZKP XXIII. kongresszusa óriási jelentőségű esemény az egész nemzetközi kommunista mozgalom, a világ népeinek a békéért és a társadalmi haladásért vívott egyetemes harca szempontjából. Történelmi tapasztalat, hogy az SZKP kongresszusai nagymértékben hozzájárultak a marxista—leninista pártok forradalmi elméletének és gyakorlatának fejlesztéséhez, s a kommunizmus győzelméért vívott harc egy-egy új szakaszát jelezték. Mély meggyőződésünk, hogy az SZKP XXIII. kongresszusa is kimagasló esemény lesz a szovjet nép, sőt az egész haladó emberiség életében.

A bolgár kommunisták őszintén örülnek azoknak a nagy sikereknek, amelyeket a szovjet nép a gazdaság és kultúra fejlesztésében, a világűr meghódításában és az atomerő hasznosításában elért. A szovjet emberek ezekkel a sikerekkel mindenki másnál többet tettek a szocialista világközösség gazdasági és katonai erősítéséért, a forradalmi világfolyamat fejlesztéséért.

Mély meggyőződésünk szerint az önök kongresszusának határozatai hathatósan ösztönzik majd az SZKP lenini irányvonalának jövőbeni megvalósítását, a Szovjetunió új ötéves népgazdaságfejlesztési tervének sikeres teljesítését, s tovább növelik a Szovjetunió és az SZKP nemzetközi tekintélyét és szerepét.

Kedves elvtársak! A Bolgár Népköztársaság immár 22 esztendeje következetesen és lendületesen halad előre azon a dicsőséges úton, amelyet félszázaddal ezelőtt, az októberi forradalom történelmi jelentőségű győzelmével az orosz bolsevikok raktak le. Büszkék vagyunk arra, hogy a mi hazánk tapasztalatai is szemléltetően mutatják a szo-

cialista társadalmi rendszernek a kapitalizmussal szembeni mérhetetlen fölényét, növelik a szocializmus vonzóerejét.

Georgi Dimitrov nem sokkal halála előtt kijelentette, hogy meggyőződése szerint a Bolgár Népköztársaság az iparosítás, a villamosítás és a mezőgazdaság gépesítése révén 15—20 év alatt elérheti azt, amihez más országoknak más körülmények között évszázadokra volt szükségük. Az élet igazolta, hogy ez az előrelátás reális volt. A szocialista Bulgária gazdasági és kulturális tekintetben már számos kapitalista országot megelőzött. Szocialista iparunk jelenleg Bulgária háború előtti ipari termelésének 21-szeresét állítja elő. Immár teljes egészében szocialista alapon nyugvó mezőgazdaságunk megkétszerezte termelését. A népi hatalom éveiben hazánk gazdasága a négyszeresére nőtt. Szakadatlanul emelkedik a nép életszínvonala. Eredményesen fejlődik tudományunk, közoktatásunk, művészetünk. A bolgár nép összeforrott szocialista nemzetté vált. Pártunk a jelenlegi ötéves terv időszakában nagy gondot fordít arra, hogy biztosítsa az ipar és a mezőgazdaság gyors továbbfejlődését, a népgazdaság hatékonyságának növekedését, a bolgár nép életszínvonalának még jelentősebb emelkedését, kultúrájának további felvirágzását.

Szocialista építésünk sikereiben nagy szerepe van a Szovjetunióval való testvéri együttműködésünknek. Országunk már több mint két évtizede folyamatosan kap a Szovjetuniótól értékes gazdasági, tudományos és műszaki segítséget. Különösen gyömölcsözővé és sokoldalúvá vált együttműködésünk az utóbbi években, amióta a Bolgár Népköztársaság és a Szovjetunió még szorosabb gazdasági együttműködésének útjára léptünk.

Szélesednek az egyes termelési ágak és vállalatok közötti műszaki és termelési kapcsolatok, tovább fejlődik a két ország termelésének szakosítása és kooperációja. A közös erőfeszítések eredményeképpen a bolgár—szovjet gazdasági, politikai és ideológiai együttműködés még magasabb színvonalra emelkedett.

Engedjék meg, kedves elvtársaink és barátaink, hogy a Bolgár Kommunista Párt és egész népünk nevében még egyszer szívből megköszönjem a szovjet népnek, az SZKP Központi Bizottságának és a Szovjetunió Minisztertanácsának a hazánk iránt tanúsított testvéri megértést és a szocialista építőmunkánkhoz nyújtott nagy segítséget.

A Bolgár Népköztársaság és a Szovjetunió kapcsolatai a marxizmus—leninizmus és a proletár internacionalizmus, az egyenjogúság, az őszinte barátság és a kölcsönös segítségnyújtás elveire épülnek. Például szolgálhatnak két szocialista állam közötti mindenkor fenntar-

tandó viszonyra. Az országaink és népeink között örök időkre kiépített szívélyes kapcsolatok sziklaszilárddá teszik megbonthatatlan, éltető barátságunkat.

Elvtársak! A Bolgár Kommunista Párt teljes mértékben egyetért az SZKP XXIII. kongresszusának a nemzetközi helyzet alakulására vonatkozó értékelésével. A világon a legutóbbi években végbemenő változások igazolják az 1957-es és 1960-as moszkvai értekezleten közösen levont ama következtetésünket, hogy a világ békeszerető, haladó, antiimperialista erői, ha egységesek, elég erősek ahhoz, hogy fenntartsák a békét és sikerre vigyék a népeknek a nemzeti felszabadulásért, a demokratikus és szocialista megújhodásért vívott harcát. A nemzeti és társadalmi forradalmak tovább érlelődnek mindenütt, ahol az imperializmus uralkodik. Sem az ádáz kommunistaellenes propaganda, sem a demagógia és a zsarolás, de még a barbár bombázás és a tömegmészárlás sem olthatja ki a szabadságért és az igazságos társadalmi rendért vívott harc tüzét. A társadalmi-történelmi törvényszerűségek mindaddig érlelik és elkerülhetetlenné teszik a nemzeti és társadalmi forradalmakat, amíg nemzeti és társadalmi tekintetben elnyomott népek lesznek.

A legutóbbi két évtized tapasztalatai bebizonyították, hogy ebben a harcban a szocialista világrendszer döntő tényező. Valóban nagy szerencséje az emberiségnek, hogy létezik a hatalmas Szovjetunió, amely nagy politikai tekintélyével, kimeríthetetlen gazdasági erejével és a legkorszerűbben felszerelt, legyőzhetetlen hadseregével félelmet kelt az imperialistákban. Önök, szovjet emberek vállalják a legnagyobb terhet az emberiség nemzeti és társadalmi felszabadulásáért, a nukleáris katasztrófa elhárításáért vívott harcban. Jól tudjuk, milyen nagy áldozatokba kerül ez önöknek. Vállalt kötelezettségük méltó teljesítése újabb fényes bizonyítéka annak a lángoló proletár internacionalizmusnak, amely a Szovjetunió egész politikáját áthatja. Ezért, kedves szovjet testvéreink, mély hálával és elismeréssel adózik önöknek az egész haladó emberiség.

A bolgár népet a szovjet emberekkel és az egész haladó emberiséggel együtt nyugtalanítja az amerikai imperializmus bűnös délkelet-ázsiai agressziója. Országunk erejéhez mérten a lehető legnagyobb segítséget nyújtotta és nyújtja majd ezután is az agresszorok ellen harcoló vietnami testvérnépnek. Egy pillanatig sem kételkedünk abban, hogy az intervenciósok elkerülhetetlenül kudarcot vallanak majd, hogy a vietnami nép egész felszabadított hazájának teljhatalmú urává válik.

Mi, bolgár kommunisták, egész népünkkel együtt, pártunk forradalmi hagyományaihoz híven a legtevékenyebben részt veszünk a világbéke fenntartásáért és a társadalmi haladásért vívott harcban, a szocialista országok együttműködésének és kölcsönös segítségnyújtásának továbbfejlesztésében, továbbra is támogatni fogjuk a nemzeti függetlenségükért harcoló népeket, és arra törekszünk, hogy a békés egymás mellett élés lenini elve alapján normális kapcsolatok épüljenek ki a különböző társadalmi rendszerű államok között.

Ebben a harcban, jóban-rosszban, mindig ott leszünk a szovjet kommunisták, a szovjet nép oldalán.

Korunk legfőbb követelménye az, hogy minél szorosabbra tömörítsük a kommunistáknak és a világ összes haladó elemeinek sorait, hogy antiimperialista egységfrontot hozzunk létre, és ezt egyre aktívabbá tegyük, hogy mindenkor szigorúan kövessük a marxizmus—leninizmus és a proletár internacionalizmus elveit. Üdvözöljük az SZKP-nak és a többi testvérpártnak azokat a fáradhatatlan és őszinte erőfeszítéseit, amelyeket a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom marxista—leninista egységének megszilárdítása érdekében tesznek, és magunk is minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy a kommunisták nemzetközi serege minél egységesebb és harcképesebb legyen, s készen álljon történelmi felszabadító és építő küldetésének teljesítésére.

Elvtársak! Félmillió bolgár kommunista nevében kívánok az SZKP XXIII. kongresszusának gyümölcsöző munkát és sok sikert a határozatok végrehajtásához.

Éljen Lenin nagy pártja, a Szovjetunió Kommunista Pártja!

Éljen a kommunizmus!

ARMANDO HART ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. MÁRCIUS 31.)

Leonyid Iljics Brezsnyev elvtárs, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára!

Kongresszusi küldött elvtársak!

A Kubai Kommunista Párt Központi Bizottsága testvéri, forradalmi üdvözletét küldi a Szovjetunió Kommunista Pártja XXIII. kongresszusának és sok sikert kíván nagy feladatai teljesítéséhez.

A kongresszuson való jelenlétünk kedvező lehetőséget ad küldöttségünknek arra, hogy közvetlenül megismerkedjék a szovjet nép eredményeivel, kifejezze a kubai munkások és parasztok őszinte háláját a szovjet nép képviselőinek mindazért, amit a Szovjetunió forradalmunkért tett.

Amikor az orosz bolsevikok Lenin zseniális elgondolását és merész cselekvését követve a munkások és parasztok nevében kezükbe vették a hatalmat, a reakciós osztályok és az imperialisták minden erejükből e nagy tett ellen fordultak. De az októberi forradalom és a leninizmus a reakciósok tervei ellenére is győzött Oroszországban. S ennek a ténynek világtörténelmi jelentősége van.

A szovjet nép felszámolta a kapitalista, félfeudális és gyarmati cári rendszert, visszaverte Európa reakciós osztályainak és az imperialistáknak támadását. A szocializmus útján haladva új korszakot nyitott az emberiség történelmében, kimagasló sikereivel előre vitte a világ dolgozóinak ügyét. Világtörténelmi jelentőségű tény, hogy a Szovjetunió felépítette a szocializmust és fényes győzelmet aratott a fasizmus felett. Az egész emberiség örökké hálás lesz a szovjet munkásoknak és parasztoknak, akik a kommunista párt vezetésével példátlan hőstetteket vittek végbe.

Küldött elvtársak! Az önök győzelmei óriási új lehetőségeket nyitottak meg s erősítették a gyarmati rendszer, a neokolonializmus és az imperializmus ellen vívott harcot.

Ma viharos gyorsasággal fejlődik a gyarmati, neokolonialista és

imperialista kizsákmányolás igájában sínylődő három földrész forradalmi áramlata.

Ázsia, Afrika és Latin-Amerika forradalmi pártjai és szervezetei a Havannában nemrég megtartott trikontinentális értekezleten meghirdetett forradalmi harci irányvonalukkal és stratégiájukkal tanújelét adták a jelenlegi helyzet világos megértésének.

Az értekezlet tükrözte a forradalmi mozgalomban kialakult új helyzetet, amely minőségileg különbözik a háború utáni első évek helyzetétől. A két évtizeddel ezelőtt, az akkori feltételek között kialakult eszmék, taktikai elvek és módszerek ma már elavultak. A kommunista és munkáspártoknak elemezniük kell az értekezlet tapasztalatait, mivel ezek világosan jelzik, mi megy végbe ma a világban.

Az értekezlet az antiimperialista erők legnagyobb arányú nemzetközi találkozója volt, amelyet valaha is ismert a forradalmi mozgalom története, s a népek minden eddiginél szélesebb körű harci egységét teremtette meg. Ezt a nagyszerű tényt feltétlenül tanulmányozni kell. Az értekezlet határozatai hallatlanul fontosak a forradalmi mozgalom szempontjából. Az értekezlet valamennyi küldöttség támogatásával leszögezte, hogy „a népeknek joguk van forradalom végrehajtására" és arra, hogy „az imperialista erőszakkal a forradalmi erőszakot szegezzék szembe"; joguk van „támogatni a fegyveres felkelést mint harci módszert". Az értekezlet egyúttal leszögezte, hogy „a haladó kormányok joga és kötelessége támogatni a felszabadulásukért harcoló népeket". A szavakról áttértünk a tettekre. Megalakítottuk az ázsiai, afrikai és latin-amerikai országok szolidaritási szervezetét, a nemzeti felszabadító mozgalmakat segítő bizottságot és a vietnami népet segítő bizottságot. A latin-amerikai küldöttek az értekezlet eredményeként elhatározták, hogy megalakítják a latin-amerikai szolidaritási szervezetet.

A trikontinentális értekezlet értékelte a nemzeti felszabadító mozgalmak, a tőkésországok munkásosztálya és haladó néprétegei által vívott harc, a szocialista tábor szerepét. Az értekezleten a forradalomnak az egész világra egyformán érvényes kritériumát fogadták el.

A felszabadító mozgalom meggyorsítja a tőkésországok munkásosztályának és haladó rétegeinek forradalmi akcióit. Ugyanakkor a tőkésországok proletariátusának osztályharca segíti a nemzeti felszabadulásért vívott harcot. A közelmúlt egyik eseménye is mutatja, milyen fontos a forradalmi erőfeszítéseknek a világ különböző térségeiben való egyesítése. A vietnami nép hazafias akcióinak és felszabadító harcának fokozódása nyomán az amerikai nép is tiltakozó moz-

galmat indított e háború ellen. Ez a legvilágosabban tanúsítja, hogy összefüggés van egyfelől az ázsiai, afrikai és latin-amerikai forradalom, másfelől az amerikai nép igazságos harca között.

Küldött elvtársak! Az adott történelmi pillanatban parancsoló szükségszerűség, hogy kidolgozzuk az összes antiimperialista erők harcának közös stratégiáját, a legégetőbb kérdésekben kialakítandó akcióegységre támaszkodva.

Senki előtt sem lehet kétséges, hogy az imperializmus elleni közös akciók koordinálása szempontjából ma Délkelet-Ázsiában mind a szocialista táborra, mind az egész antiimperialista harc ügyére nézve döntő jelentőségű csata bontakozik ki. Hamarosan, küldött elvtársak, hasonló helyzettel kerülünk majd szembe a világ más részeiben is. Éppen ezért a mai délkelet-ázsiai események nemcsak az adott térség problémáját jelentik, hanem problémája ez a latin-amerikai forradalmi mozgalomnak, s általában a forradalomnak az egész világon. A Délkelet-Ázsiában kialakult helyzetben kétségtelenül az a legsürgősebb feladat, hogy erőteljesen támogassuk a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front hazafias harcát és a Vietnami Demokratikus Köztársaság hősies ellenállását.

A Szovjetunió kormánya nagy anyagi és politikai segítséget nyújt a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak, mint erre a vietnami nép vezetői is rámutattak. Ez értékes hozzájárulás a vietnami nép harcához és példája a proletár internacionalizmusnak. Ezt senkinek sincs joga kétségbe vonni. Most azt kell vizsgálnunk, milyen módon zúzhatjuk szét az imperializmust Vietnamban. A konkrét helyzet elemzése és a probléma megoldásához szükséges minden intézkedés megtétele nagymértékben — az adott pillanatban talán mindennél jobban — előmozdíthatná a marxizmus—leninizmus ügyét.

Tekintettel a vietnami háborúval kapcsolatban kialakult helyzetre, taktikai szempontból meg kell teremteni egy olyan katonai erőt, amely véget vethet a Vietnami Demokratikus Köztársaság bombázásának, vagyis harcképtelenné teheti a vietnami területet bombázó amerikai repülőgépeket. Hogy Vietnamban legyőzhessük az imperializmust, mindenekelőtt — minden rendelkezésünkre álló eszközzel, a szükséges kockázatot is vállalva — véget kell vetnünk a Vietnami Demokratikus Köztársaság bombázásában megnyilvánuló bűnös agressziónak. Végső erőfeszítéseket kell tenni és meg kell adni a döntő segítséget ahhoz, hogy a Vietnami Demokratikus Köztársaság „az amerikai repülőgépek temetőjévé" váljon. „Kezére kell ütni" az imperializmusnak Vietnamban. Készen kell állnunk, ha a helyzet

úgy követeli, a Vietnamban folytatandó harcra, e testvérország területi integritásának és puszta létének védelmében. A Vietnamban folyó harc lényeges elvi kérdést vet fel az egész kommunista mozgalom és különösen a szocialista országok szempontjából.

Ebből a célból javasolhatnánk a gyakorlati erőfeszítések helyszínen való összehangolását. Célszerű volna, ha a szocialista országok és a nemzetközi kommunista mozgalom nyíltan, szilárdan és egyöntetűen támogatnák az effajta intézkedéseket.

Éppen ezen az alapon lehet megteremteni a nemzetközi kommunista mozgalom egységét. Akik nem értik meg az ilyen irányú erőfeszítések összehangolásának szükségességét, teljesen el fognak szigetelődni.

Ilyen lépésekkel nemcsak a vietnami népet segítenénk, hanem lökést adnánk a közvélemény széles körű mozgalmának is, amely így világszerte támogatásra találna. Az ilyen lépésekkel, ha nyíltan meg is magyaráznánk ezek okát és támogatásukra tömegakciókat szerveznénk, jelentősen erősítenénk a világ forradalmi mozgalmát, egyúttal pedig erkölcsileg és politikailag gyengítenénk az imperializmust.

A világ népei nem engedhetik meg a Vietnami Demokratikus Köztársaság büntetlen bombázását, e tűrhetetlen tényt, mely az egész emberiség visszatetszését váltja ki. Ezért Vietnam bombázásának és az imperialisták más bűncselekményeinek minden rendelkezésre álló eszközzel való megakadályozása a haladó és a szocialista kormányok joga és kötelessége. Ezt a jogot az egész emberiség az igazságnak megfelelően úgy fogja majd fel, mint törvényes védekezést az agresszorokkal szemben. Alighanem még egyes kapitalista kormányok sem tagadhatnák, hogy olyan nép megvédéséről volna szó, amely agressziónak esett áldozatul. Semmilyen szempontból sem ismerhető el valamely ország megtámadásának joga. Az említett intézkedések növelnék a szocialista tábor tekintélyét az ázsiai, afrikai és latin-amerikai népek szemében, ösztönöznék az európai munkásosztálynak és haladó rétegeknek a monopóliumok és az imperializmus agresszív és háborús politikája elleni harcát, sőt még az amerikai népre is befolyást gyakorolnának. Ezt az is mutatja, hogy az Egyesült Államokban egyre nagyobb arányú mozgalom bontakozik ki a vietnami háború ellen. Mindez pedig arra kényszerítené a háborús gyújtogatókat, hogy nyíltan szembehelyezkedjenek saját népük érdekeivel. Olyan lépésekről van tehát szó, amelyek célja nem csupán egy ország jogainak védelme, hanem az egész nemzetközi kommunista mozgalom tekintélyének és az antiimperialista, ezen belül a háborúellenes erők világméretű egy-

ségének fokozása is lenne. Félreérthetetlenül igazolja ezt az is, hogy az Egyesült Államokban a vietnami nép hősies akcióinak és felszabadító háborújának eredményeként fellendül a háborúellenes mozgalom.

Ezért sürgette Fidel Castro 1965. március 13-i beszédében az imperializmus ellen Vietnamban megindítandó közös akciókat, s ezért hívta fel az egész szocialista tábor összes erőit arra, hogy elméleti viták helyett nyújtson hatékony segítséget az imperialista agresszió ellen szabadsága védelmében hősiesen harcoló népnek.

Fidel Castro ebben a beszédében kijelentette:

„Álláspontunk csakis ez: amellett vagyunk, hogy Vietnamnak megadjunk minden szükséges segítséget! Amellett vagyunk, hogy fegyverrel és emberekkel oldjuk meg ezt a segítséget. Amellett vagyunk, hogy Vietnamért vállaljuk az elengedhetetlen kockázatot."

Természetesen ezenkívül egyebet is tehetünk és kell is tennünk. Itt csak arról van szó, hogy ma melyek a legsürgősebb és leghalaszthatatlanabb teendők a nemzetközi erőfeszítések összehangolása szempontjából. A legidőszerűbb kérdésekben megvalósuló akcióegység mellett a forradalom kibontakozását is elő kell mozdítanunk a világ minden térségében és a legkülönfélébb körülmények között.

A szocialista országok viszonyai között a forradalom fejlődésének meggyorsítása annyit jelent, mint minden erőből dolgozni az új társadalom anyagi-technikai bázisának építésén, az osztálytársadalom ideológiai csökevényeitől mentes új embertípus kialakításán.

A tőkésországok viszonyai között a forradalom fejlődésének meggyorsítása annyit jelent, mint harcolni a háborús gyújtogatók és kizsákmányoló rendszerük ellen, leleplezni a népek ellenségeit és a kizsákmányolók elleni harcra mozgósítani a nagy tömegeket.

Ázsia, Afrika és Latin-Amerika még fel nem szabadult országainak viszonyai között a forradalom fejlődésének meggyorsítása annyit jelent, mint a legerőteljesebben harcolni az amerikai imperializmussal szövetséges hazai reakciós osztályok ellen, a hazai imperializmus ellen. A legerőteljesebb harc kibontakoztatása az ázsiai, afrikai és latin-amerikai országok nagyobbik részének viszonyai között annyit jelent, mint a forradalmi élcsapat és a néptömegek bátor, határozott, erőszakos harci akcióval ellenállást tanúsítani a kizsákmányolók és az imperialisták agressziója és az általuk alkalmazott erőszakkal szemben. Sohasem nevezhető forradalmi politikának a megalkuvás és a passzivitás az elnyomók által alkalmazott erőszakkal szemben, akik — mivel örökre fenn szeretnék tartani véres kizsákmányoló rendsze-

rüket — mind gyakrabban folyamodnak erőszakhoz, az erővel való visszaéléshez.

Az imperialisták és a kizsákmányoló osztályok sok latin-amerikai országban az erő legvisszatetszőbb bűnös alkalmazásával próbálják fenntartani uralmukat.

A Dominikai Köztársaságban végrehajtott katonai intervenció megmutatja, mennyire kegyetlenül és agresszívan helyezkednek szembe az imperialisták a latin-amerikai népek akaratával, szembetűnően tanúsítja, hogy a néptömegeknek az imperializmussal forradalmi erőszakot kell szembeszegezniük. A Dominikai Köztársaságban lezajlott események szemléltetően mutatták meg Latin-Amerika népeinek, hogy a felszabadító harc drámai összecsapás. Hasonló helyzet alakul ki más gazdaságilag elmaradott országokban is. Gondoljunk például a kongói amerikai—belga intervencióra, vagy arra, hogy Dél-Rhodesiában véres megtorlásokat alkalmaztak a lakosság afrikai többségével szemben. Gondoljunk az imperializmus reakciós afrikai támadására, amely a haladó és független kormányok megdöntését tűzi ki céljául.

A közelmúltban tanúi voltunk annak, hogy Indonéziában sor került a kommunisták egyik legvéresebb jelenkori lemészárlására.

Ezek a tények rendkívül sokatmondóan mutatják Ázsia, Afrika és Latin-Amerika forradalmi élcsapatának a forradalmi út szükségességét.

Küldött elvtársak! Az imperializmus bejelentette, hogy nem tűr több forradalmat Latin-Amerikában. A kontinens népei elfogadták a kihívást és készülnek a harcra. Döntő esztendők állnak előttünk. Az egész latin-amerikai kontinensen a forradalmi mozgalom fellendülésének jelei mutatkoznak. Országunk példaképp lett Latin-Amerika számára, és népünk mindig is kész lesz példaképül szolgálni.

A kubai forradalom hét évvel ezelőtt végzett a kizsákmányolók és a külföldi finánccoligarchia szolgálatába szegődött véres katonai diktatúrával. A forradalom végrehajtotta a földreformot és közelről érintette e finánccoligarchia és az imperializmus érdekeit. Földjeink jelentős hányada, csaknem egész iparunk, az ország kincseinek java része az imperializmus kezében volt. Az Egyesült Államok kormánya drákói gazdasági intézkedéseket tett a forradalom ellen. Katonai erővel fenyegetett, sőt meg is támadott bennünket. A kubai nép elhatározta, hogy győzni fog vagy meghal. És szétzúzta a belső ellenforradalmat, szétzúzta az amerikai imperializmus erőit Playa Girónnál. Az Egyesült Államok akkor szenvedte el első katonai vereségét Amerikában.

A forradalom lendületesen haladt előre. Fontos győzelmeket arat-

tunk a gazdasági életben, a közoktatásban, az egészségvédelemben és a társadalmi életben. Ezeket a győzelmeket az imperializmus bűnös gazdasági blokádjának körülményei között vívtuk ki. Jelentősen fokoztuk fegyveres erőink harci készenlétét.

Az amerikai imperializmus, amely fegyveres támadásokat hajt végre a népek ellen, beavatkozik más államok belügyeibe, nem tudta megakadályozni Kuba győzelmes előrehaladását a szocializmus és a kommunizmus útján, nem tudta megakadályozni, hogy Kuba forradalmi példaképpé váljék Latin-Amerika számára, nem tudta megakadályozni, hogy birodalmának partjaitól csaknem látótávolságban kibontsák a szocializmus zászlaját.

Küldött elvtársak! Mit bizonyít mindez? Azt, hogy nincs erő, amely megállíthatná a népeknek a szocializmusért és a kommunizmusért vívott harcát. Mi tette ezt lehetővé? Ezt a nép egysége és erőteljes harca, élcsapatának bátorsága, hősiessége és szilárd eltökéltsége, a Szovjetunió és az egész szocialista tábor testvéri segítsége tette lehetővé. Hadd fejezzük ki külön is hálánkat a Szovjetuniónak az országunk védelméhez nyújtott segítségért. A kubai forradalom tapasztalatai mindennél világosabban mutatják, milyenek az erőviszonyok a mai világban, és mennyire fontos bármely nép felszabadító harca szempontjából, hogy támogatást és segítséget kapjon osztálytestvéreitől a világ minden részéből.

Kuba példája világosan mutatja, hogy Latin-Amerika mai viszonyai között az igazi forradalom hamarosan elvezet a szocializmushoz. Kuba példája szemléltetően tanúsítja, hogy földrészünkön a nemzeti felszabadulásért vívott harc a szocializmusért vívott harc szerves része. Kuba példája alapján nyilvánvaló, hogy a latin-amerikai kontinensen a munkásosztály hatalomra jutása és a szocialista forradalom győzelme jelentős mértékben függ szubjektív tényezőktől, az élcsapat elszántságától, attól, hogy mennyire kész győzni vagy meghalni.

Küldött elvtársak! Népünk az októberi forradalom által nyitott úton, a szocializmus útján haladt, s ezen is halad mindaddig, amíg a forradalmi proletariátus ki nem bontja győzelmes zászlaját valamennyi országban.

A kubai nép, kommunista pártja vezetésével, semmilyen erőfeszítéstől, áldozattól és kockázattól sem riad vissza, s teljes erejéből harcolni fog a forradalom, a szocializmus és a kommunizmus ügyéért.

Harcunk nemcsak Kuba érdekeit, hanem az egész világ minden kizsákmányolt dolgozójának érdekeit is szolgálja. A mi határaink erkölcsi fogalmat, osztályfogalmat jelentenek.

Barátaink azok, akik a népek védelmére kelnek. Ellenségeink azok, akik a munkásokra, a parasztokra és a kizsákmányolt tömegekre támadnak. Ez a mi politikánk! Ezek a mi elveink! Ez a proletár internacionalizmus politikája, ezek a proletár internacionalizmus elvei!

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIII. kongresszusa!

Éljen az ázsiai, afrikai és latin-amerikai forradalom!

Éljen a Szovjetunió!

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja!

Éljen a marxizmus—leninizmus!

Éljen a kommunizmus!

COJ JEN GEN ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. ÁPRILIS 1.)

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy a Koreai Munkapárt Központi Bizottsága nevében forró jókívánságainkat tolmácsoljam a Szovjetunió Kommunista Pártja XXIII. kongresszusának, az SZKP minden tagjának és a testvéri szovjet népnek.

Oroszország hős munkásosztálya a nagy Lenin vezetésével megdöntötte a tőkések és a földesurak hatalmát s létrehozta a világ első munkás-paraszt államát. Az októberi forradalom győzelme megnyitotta az emberiség előtt a proletárforradalom új korszakát és megvilágította az elnyomott népek számára a harc és a felszabadulás útját.

A szovjet nép a kapitalista államok gyűrűjében megszámlálhatatlan nehézséget küzdött le, kemény megpróbáltatásokat állt ki, s megindult az új társadalom építésének mindaddig járatlan útján.

A nemzetközi imperializmus erői a fiatal szovjet államra támadtak, bölcsőjében akarták megfojtani. A szovjet nép azonban egységesen felzárkózott a kommunista párt mögé, meghiúsította a belső és külső ellenség aljas támadásait és becsülettel megvédelmezte a forradalom vívmányait.

A szovjet nép a kommunista párt vezetésével sikeresen valóra váltotta az iparosítással és a mezőgazdaság kollektivizálásával járó nehéz feladatokat és nagy győzelmeket aratott a szocializmus építésében.

A második világháború nehéz éveiben a szovjet nép megbirkózott a fasizmus elleni háború súlyos terhével, példátlan hősiességet és önfeláldozást tanúsított és ezzel sok ország népeit megmentette a fasizmus igájától.

A forradalom viharos éveiben a szovjet nép semmilyen nehézség elől meg nem hátrálva bizonyságát adta állhatatos forradalmi szellemének, a tömegek hősiességének, és példájával megmutatta, hogyan kell harcolni az osztályellenség ellen.

A szovjet nép ma a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtéséért küzd. A szocialista hatalommá lett Szovjetunió világviszonylatban is a legfejlettebb tudománnyal és technikával rendelkezik. A szovjet tudománynak és technikának a világűr meghódításában elért eredményei nagymértékben hozzájárulnak a tudomány és technika nemzetközi fejlődéséhez és a szocialista rendszer életerejét tanúsítják.

A koreai népet örömmel tölti el a testvéri szovjet nép minden sikere, s ezekhez szívből gratulál.

A mostani kongresszuson megvitatásra kerülő új ötéves terv, az ipari termelés 47—50 százalékos emelését irányozza elő. A mezőgazdasági termelés évi átlagban 25 százalékkal haladja meg az előző ötéves időszak átlagos termelési eredményeit.

Az új ötéves terv teljesítése újabb lépés lesz a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtésében és a nép jólétének emelésében, előmozdítja a Szovjetunió erejének további fokozódását. Bizonyosak vagyunk abban, hogy a szovjet nép alkotó munkájával becsülettel teljesíti a kongresszus által kitűzött nagyszabású feladatokat.

Korea az amerikai imperialisták bűnéből immár több mint húsz éve kettéosztott ország. Az amerikai imperialisták Dél-Koreát gyarmatukká és katonai támaszpontukká változtatták, hogy felvonulási területül használhassák fel egy újabb, agresszív háborúban. A délkoreai népet sújtó minden nyomorúság és szenvedés az amerikai imperialisták gyarmati rabságba döntő politikájának és a Pak Csung Hi-klikk nemzetellenes, áruló politikájának következménye.

Az amerikai imperialisták utasítására a japán Szato-kormány és a dél-koreai bábkormány nemrégen megkötötte a törvényellenes „dél-koreai—japán szerződést". Ez a „szerződés" nemcsak politikai és gazdasági egyezmény, hanem katonai szövetség is. Az amerikai imperialisták e „szerződés" talaján próbálnak összetákolni egy agresszív „északkelet-ázsiai katonai szövetséget" és ezzel akarják betetőzni az ázsiai egységes kommunistaellenes tömb létrehozását.

Az Egyesült Államok imperialistái most kiterjesztik az agresszív vietnami háborút és fokozzák kalóz bombatámadásaikat a Vietnami Demokratikus Köztársaság ellen. Az amerikai imperialisták vietnami agressziója súlyos provokáció, amely a szocialista tábor ellen, a nemzeti felszabadító mozgalom elfojtására és a világ békéjének aláaknázására irányul. Az amerikai imperialisták vietnami agressziója és a vietnami népnek az agresszió ellen folytatott hősies harca ma az imperialista-

ellenes erők és az imperializmus erői között folyó harc csomópontja. Tények bizonyítják, mennyire helyes volt a kommunista és munkáspártok képviselőinek tanácskozásán elfogadott nyilatkozat ama meghatározása, amely szerint az amerikai imperializmus a nemzetközi reakció legfőbb bástyája, nemzetközi csendőr és az egész világ népeinek ellensége.

A kialakult helyzet az összes imperialistaellenes erőktől megköveteli, hogy szilárdan tömörüljenek és fokozzák a harcot az amerikai imperializmus ellen.

Ha majd az imperialistaellenes erők, élükön a szocialista táborral, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalommal és a nemzeti felszabadító mozgalommal egyesülni fognak, teljesen lehetségessé válik, hogy meghiúsítsák az amerikai imperialisták agressziós és háborús politikáját.

Pártunk továbbra is, mint mindig, hűen teljesíti a békéért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért folytatott harcban reá háruló internacionalista kötelességét. Minden erejéből arra törekszik, hogy óvja a szocialista tábor egységét és a nemzetközi kommunista mozgalom összeforrottságát, amely a marxizmus—leninizmuson és a proletár internacionalizmuson alapszik.

A koreai és a szovjet népet a japán imperializmus ellen vívott harcuk óta a fegyverbarátság kötelékei fűzik össze. Bizonyosak vagyunk abban, hogy a két ország — Korea és a Szovjetunió — barátsága és együttműködése népeink érdekeinek megfelelően, a szocialista tábor és a nemzetközi kommunista mozgalom érdekeinek megfelelően fejlődik majd tovább.

Befejezésül engedjék meg, hogy tiszta szívemből új sikereket kívánjak a szovjet népnek a kommunizmus anyagi-technikai bázisának létrehozásában.

Éljen a koreai és a szovjet nép barátsága és összeforrottsága!

Éljen a szocialista tábor egysége és a nemzetközi kommunista mozgalom összeforrottsága!

Éljen a mindent legyőző marxizmus—leninizmus zászlaja!

JUMZSAGIJN CEDENBAL ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. ÁPRILIS 1.)

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy tolmácsoljam önöknek, a Szovjetunió Kommunista Pártja XXIII. kongresszusa küldötteinek s önökön keresztül a Szovjetunió kommunistáinak, minden dolgozójának a Mongol Népi Forradalmi Párt és az egész mongol nép forró, testvéri üdvözletét. Szívből köszönetet mondunk az SZKP Központi Bizottságának, amiért pártunk küldöttségét meghívta a szovjet kommunisták e legmagasabb fórumára.

A mongol kommunisták, a mongol dolgozók — a szovjet nép külföldi barátainak és testvéreinek millióihoz hasonlóan — forrón üdvözlik a Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIII. kongresszusát, a nagy szovjetország, a szocialista közösséghez tartozó országok és a nemzetközi kommunista mozgalom életének kimagasló, történelmi jelentőségű eseményét.

Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója, amelyet Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottságának első titkára terjesztett a kongresszus elé, a marxizmus—leninizmus alapján mélyrehatóan és részletesen elemezte a jelenlegi nemzetközi helyzetet, az SZKP és a szovjet kormány sokrétű tevékenységét, amelyet a Szovjetunióban folyó kommunista építés irányításával, a testvéri szocialista országokkal fenntartott barátság és együttműködés tántoríthatatlan fejlesztésével, a kommunista világmozgalom egységének és összeforrottságának megszilárdításával, a békének és a népek biztonságának védelmezésével kapcsolatban fejt ki. Véleményünk szerint az SZKP Központi Bizottságának tevékenységét az jellemzi, hogy mélységesen realista szemlélettel közelíti meg a világ fejlődésének és a Szovjetunió belső életének jelenségeit és problémáit. Szemléltetően mutatja ezt a mostani kongresszus elé terjesztett beszámoló is, amely pontosan meghatározza a szovjet társadalom fejlődésének a legközelebbi jövőben megvalósítandó feladatait, felveti a szocialista közösség és a

nemzetközi kommunista mozgalom megszilárdításának, valamint a béke és a népek közötti barátság megerősítésének legfontosabb kérdéseit.

A nagy szovjet nép, amely állhatatosan és lelkesen valóra váltja az SZKP programjában kitűzött hatalmas feladatokat, kipróbált élcsapatának, a Szovjetunió Kommunista Pártjának irányításával a legutóbbi időszakban kimagasló sikereket ért el a kommunizmus anyagi-technikai bázisának létrehozásában, a tudomány és a technika fejlesztésében, az ország védelmi erejének fokozásában, a néptömegek anyagi jólétének szüntelen emelésében.

A Mongol Népi Forradalmi Pártot és a mongol népet őszinte büszkeséggel töltik el hűséges barátjának, a hős szovjet népnek sikerei, s ezeket úgy tekinti, mint saját sikereit, mint a világ összes haladó erőinek sikereit, mivel a Szovjetunió történelmi eredményei döntő módon megsokszorozzák a világszocializmus erejét és gyengítik a nemzetközi imperializmus hadállásait.

A Szovjetunió — a világforradalmi mozgalom zászlóvivője, korunk összes élenjáró, haladó erőinek megbízható támasza — magára vállalta a szocialista világközösség védelmezésével és megszilárdításával, a népek nemzeti felszabadító harcának támogatásával, az általános béke fenntartásával és megszilárdításával kapcsolatos terhek legnagyobb részét. Nagy örömmel és őszinte elismeréssel állapíthatjuk meg, hogy a Szovjetunió, dicső kommunista pártja és minden szovjet ember — magasra emelve a proletár internacionalizmus zászlaját, a történelmi feladatok magaslatán állva — mindig a munkásosztály ügyéért, Marx—Engels—Lenin eszméinek diadaláért vívott harc élén haladt és halad ma is, becsülettel és méltón teljesítette és teljesíti ma is internacionalista kötelességét a nemzetközi proletariátussal, a szocialista országok testvérnépeivel és mindazokkal az erőkkel szemben, amelyek síkraszállnak a béke, a nemzeti függetlenség, a demokrácia és a társadalmi fejlődés mellett.

Ez ismét megmutatja, milyen nagy történelmi küldetést tölt be a szovjet nép, a társadalom forradalmi átalakításának úttörője, amikor tovább növeli a nagy Szovjetunió tekintélyét és presztízsét, megmutatja, hogy a történelem az élcsapat szerepét juttatta a Szovjetuniónak, a leninizmus hazájának, az első szocialista államnak, amely az egész emberiség számára egyengeti a ragyogó jövőhöz, a kommunizmushoz vezető, eddig még járatlan utat. Éppen ezért a Szovjetunió Kommunista Pártjának — a kommunista világmozgalom legedzettebb osztagának és harci élcsapatának — igen gazdag tapasztalatai a

legjobb példát szolgáltatják a marxista—leninista pártok, a testvéri szocialista országok számára.

Új, nagyszerű távlatokat tár fel a Szovjetunió előtt, a béke, a demokrácia és a szocializmus erői előtt a Szovjetunió 1966—1970. évi ötéves népgazdaságfejlesztési tervének irányelvtervezete, amelyet az SZKP Központi Bizottsága terjesztett megvizsgálás végett a XXIII. kongresszus elé. Az irányelvek összegezik a hétéves terv teljesítésének eredményeit és meghatározzák az elkövetkező ötéves időszak feladatait. A Szovjetunió ötéves népgazdaságfejlesztési terve az SZKP és a szovjet állam tevékenységének a kommunizmus építésének soron következő, fontos szakaszában megvalósítandó tudományosan megalapozott programja. Az új ötéves tervben kitűzött nagyszabású feladatok teljesítésével a szovjet társadalom állhatatosan halad majd előre a kommunizmushoz vezető úton. Ezek a feladatok teljes mértékben megfelelnek mind a Szovjetunió, mind pedig a szocialista világrendszer és a nemzetközi forradalmi erők, a békéért és a népek közötti barátságért, a nemzetközi imperialista reakció ellen vívott harc érdekeinek.

Kedves elvtársak! A mongol nép a Mongol Népi Forradalmi Párt vezetésével nagyszerű eredményeket ért el hazája progresszív fejlesztésében, valóra váltotta a fejlődés nem kapitalista útjáról szóló lenini tanítást, végrehajtotta a feudalizmusból közvetlenül a szocializmusba való történelmi átmenetet és most eredményesen megoldja a szocialista építés befejezésének feladatait. Ezen az úton újabb fontos lépés volt a népgazdaság és a kultúra fejlesztésének harmadik ötéves tervében kitűzött feladatok sikeres teljesítése, amit népünk önfeláldozó munkája, a testvéri szocialista országok, elsősorban a Szovjetunió sokoldalú közreműködése, segítsége és támogatása tett lehetővé.

A mongol nép 1966-ban hatalmas lelkesedéssel fogott hozzá a népgazdaság és a kultúra fejlesztése 1966—1970. évi negyedik ötéves tervének teljesítéséhez, amelynek irányelveit pártunk ez év júniusában összeülő XV. kongresszusa vitatja majd meg. Ez a pártkongresszus foglalkozik majd a Mongol Népi Forradalmi Párt új, negyedik programjával is, amely a hazánkban folyó szocialista építés befejezésének programja lesz.

Az új ötéves terv feladatainak megvalósításában, a szocialista építés befejezésével összefüggő igen fontos problémák megoldásában, mint eddig is, a Szovjetunió sokoldalú segítségére támaszkodunk.

Engedjék meg, hogy küldöttségünk erről a magas fórumról kifejezze pártunk és az egész mongol nép szívből jövő háláját a Szovjet-

unió Kommunista Pártjának, a szovjet kormánynak és az egész szovjet népnek állandó, szíves, testvéri segítségéért, barátságáért és testvériségéért, őszinteségéért és önzetlenségéért, jóságáért és nemeslelkűségéért.

Elvtársak! A Mongol Népköztársaság, a szocialista világközösség egy része, a béke és a népek közötti barátság politikáját folytatta és folytatja, következetesen harcol az új világháború veszélye ellen, a különböző társadalmi és politikai rendszerű államok békés egymás mellett élése lenini elvének megvalósulásáért, a népek felszabadító mozgalmának messzemenő támogatásáért, a világbéke megvédéséért és megszilárdításáért. A Mongol Népi Forradalmi Párt, a mongol nép és kormánya határozottan támogatja a testvéri vietnami népet az amerikai imperializmus és cinkosai agressziója ellen folytatott hősi harcában. Pártunk és a Mongol Népköztársaság dolgozói, akik megingathatatlanul a hős vietnami nép támogatása mellett szállnak síkra, forrón üdvözlik azt az egyre növekvő, hatékony segítséget, amelyet a Szovjetunió a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak nyújt védelmi ereje megszilárdításában, az imperialista agresszió visszaverésében.

A Mongol Népköztársaság továbbra is mindig összehangolja majd politikáját és akcióit a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal, szorosan együtt fog működni minden békeszerető erővel mindazokban a kérdésekben, amelyek a megérlelődött nemzetközi problémáknak békés eszközökkel való megoldását, az általános és teljes leszerelést, a gyarmati rendszer végleges felszámolását, a béke megvédését és megszilárdítását érintik.

A Mongol Népi Forradalmi Párt, a mongol nép őszintén üdvözli az SZKP Központi Bizottságának és a Szovjetunió kormányának azokat a fáradhatatlan erőfeszítéseit és gyakorlati lépéseit, amelyek a nemzetközi feszültség enyhítését, az általános béke megőrzését és a népek biztonságának védelmét, a pusztító termonukleáris világháború elhárítását célozzák.

A Mongol Népi Forradalmi Párt, a többi marxista—leninista párthoz hasonlóan, fenntartás nélkül támogatja az SZKP-nak azokat a szüntelen erőfeszítéseit és konkrét akcióit, amelyek célja a kommunista világmozgalomban meglevő ellentétek leküzdése, a szocialista országok és a kommunista testvérpártok egységének és összeforrottságának megszilárdítása a marxizmus—leninizmus és a proletár internacionalizmus elvei alapján, az 1957-es és az 1960-as nyilatkozatban vázolt általános irányvonal alapján.

A szocialista országokban megvan minden objektív feltétel ahhoz, hogy szüntelenül erősödjön a népek barátsága, együttműködése és egysége a közös célokért vívott küzdelemben. Ilyen objektív tényezők a szocialista országokban végbement alapvető társadalmi és gazdasági átalakulások, a társadalmi és politikai rendszer, az uralkodó ideológia azonossága, a közös cél: a szocializmus és a kommunizmus felépítése. Feladatunk az, hogy a szocializmus teremtette nagy lehetőségeknek és a szocializmus óriási előnyeinek ésszerű kihasználásával biztosítsuk a nagy szocialista közösségünkhöz tartozó országok népeinek barátságát és egységét a kommunizmus győzelméért, az imperialista reakció erői ellen vívott küzdelemben.

A szocialista országokban élő népek és az egész nemzetközi kommunista mozgalom barátságának és egységének alattomos ellensége a nemzetközi imperializmus által szított burzsoá nacionalizmus és sovinizmus. A kommunista mozgalom tapasztalataiból kiindulva megállapíthatjuk, hogy a reakciós nacionalista ideológia nem emelheti fel a nemzeteket, hanem inkább az egyes nemzetek elszigetelődéséhez, becsületük és méltóságuk sárba tiprásához vezet.

Önök, kedves barátaink, bizonyosak lehetnek abban, hogy a Mongol Népi Forradalmi Párt és a mongol nép mindig hű marad a kommunizmusért küzdő harcosoknak ahhoz a szent jelszavához, hogy szüntelenül, gyakorlati tettekkel kell erősíteni a dolgozók barátságát és összeforrottságát, a marxista jelmondathoz: „Világ proletárjai, egyesüljetek!"

Kedves elvtársak! Őszinte örömmel és büszkeséggel tölt el bennünket, hogy a Mongol Népi Forradalmi Párt és a Szovjetunió Kommunista Pártja közötti valóban testvéri kapcsolatok, amelyek mindent legyőző tanításunk, a marxizmus—leninizmus elveire, a szocialista internacionalizmus elveire épülnek, napról napra szélesednek és erősödnek, s pártjaink és népeink mindennapos, gyakorlati tevékenységében testesülnek meg.

A Mongol Népi Forradalmi Párt és a Szovjetunió Kommunista Pártja az egységes nézetekre és gyakorlati tevékenységre alapozzák az országaink közötti őszinte barátságot és sokoldalú együttműködést, amelyet a mongol népi forradalom hajnalán az egész világ dolgozóinak nagy barátja és tanítója, Vlagyimir Iljics Lenin, és pártunk s a mongol népi demokratikus állam megalapítója, D. Szuhe Bator fektetett le. Mongólia és a Szovjetunió népeinek testvéri barátsága kemény próbatételeket állt ki, s évről évre fejlődik és erősödik az országainkban folyó szocialista, illetőleg kommunista építés, a béke és a

népek közötti barátság javára. Világosan tanúsítják ezt a szovjet párt- és kormányküldöttség Brezsnyev elvtárs, az SZKP Központi Bizottsága első titkára vezetésével nemrég országunkban tett látogatásának gyümölcsöző eredményei. Kimagasló esemény volt a Mongol Népköztársaság és a Szovjetunió közötti barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási egyezmény megkötése, amely új szakaszt nyit az országainkat összefűző őszinte, testvéri kapcsolatok fejlődésében és megszilárdulásában.

Mély meggyőződésünk, hogy a Mongol Népi Forradalmi Párt és a Szovjetunió Kommunista Pártja között, az országaink és népeink között kialakult barátság, testvériség és együttműködés a jövőben is tovább bővül és mélyül, közös nagy ügyünk — a béke, a szocializmus és a kommunizmus ügye — érdekeinek megfelelően. Ezt a meggyőződésünket arra alapozzuk, hogy pártjaink, népeink önzetlen odaadással követik a marxizmus—leninizmust, a népek közötti barátság és testvériség eszméjét, a proletár internacionalizmus elveit.

A Mongol Népi Forradalmi Párt mindig különleges gondot fordított és fordít a jövőben is arra, hogy minden lehetséges eszközzel erősítse a szovjet néppel való barátság és együttműködés tartós szálait, mivel pártunk e barátság állandó erősítésében látja a népi Mongólia további felvirágzásának biztos zálogát, a mongol nép boldogulásának és jólétének forrását, a világ összes haladó erői közötti szolidaritás megszilárdításának egyik legfontosabb tényezőjét.

A Mongol Népköztársaság kommunistái és dolgozói gondolataikban és szándékaikban, céljaikban és tetteikben mindig egyek voltak Lenin dicső pártjával, a szovjet kommunistákkal, a szovjet emberekkel, akiket népünk leghűségesebb és legmegbízhatóbb barátainak, testvéreinek tekint.

A mongol nép a jövőben is egy sorban, vállvetve halad majd a hős szovjet néppel a szocializmus és a kommunizmus építésében, a szilárd és tartós világbékéért folyó harcban kivívandó újabb győzelmek felé.

Engedjék meg, kedves elvtársak, hogy szívemből kívánjam önöknek, s önökön keresztül a Szovjetunió kommunistáinak és minden dolgozójának, hogy sikeresen megvalósuljanak az SZKP XXIII. kongresszusán elfogadásra kerülő határozatok, hogy új, nagyszerű győzelmeket vívjanak ki a kommunizmus építésében, a világbéke fenntartásáért és megszilárdításáért vívott harcban.

Éljen a nemzetközi kommunista mozgalom legtapasztaltabb, legedzettebb osztaga és harcos élcsapata, a Szovjetunió dicső kommunista pártja és annak marxista—leninista Központi Bizottsága!

Éljen a nagy szovjet nép, a kommunizmus építője!

Éljen a hatalmas Szovjetunió, a béke és a társadalmi haladás legyőzhetetlen bástyája!

Éljen a megbonthatatlan, testvéri mongol—szovjet barátság!

Erősödjék a szocialista országoknak és a nemzetközi kommunista mozgalom sorainak egysége és összeforrottsága!

Éljen a mi nagyszerű, mindent legyőző zászlónk, a marxizmus—leninizmus!

NGUYEN THI BINH ASSZONY BESZÉDE

(1966. ÁPRILIS 1.)

Tisztelt elnökség! Kedves barátaink!

A Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front Központi Bizottságának elnöksége őszintén hálás az SZKP Központi Bizottságának azért, hogy küldöttségét meghívta az SZKP XXIII. kongresszusára. A Szovjetunió Kommunista Pártja és a szovjet nép meghívása nagy megtiszteltetés népünk számára, amely bátran harcol az amerikai agresszorok ellen.

Engedjék meg, hogy a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front Központi Bizottsága és Dél-Vietnam népe nevében átadjam szívből jövő, legforróbb üdvözletünket a kongresszusnak és a hős szovjet népnek, a dél-vietnami nép hű harcostársának.

Szeretném kifejezni harcos szolidaritásunkat a kommunista és munkáspártok jelenlevő küldöttségeivel, a forradalmi mozgalom képviselőivel, barátainkkal, akik együtt éreznek népünknek az agresszió ellen folytatott hazafias harcával és támogatják azt.

A dél-vietnami nép szívből kíván sok nagyszerű sikert az SZKP XXIII. kongresszusának a hatalmas, virágzó és boldog Szovjetunió további építéséhez. Kívánjuk, hogy a kongresszus járuljon hozzá a békéért, a nemzeti függetlenségért és a népek társadalmi haladásáért vívott antiimperialista harc fokozásához.

Kedves barátaim! Az SZKP és a testvéri szovjet nép tudatában van nagy felelősségének, amellyel saját országa forradalmi ügyének és a nemzetközi forradalmi mozgalomnak tartozik, s rendkívül nagy figyelmet szentel a vietnami, különösen a dél-vietnami helyzetnek.

Nagy örömmel fejezzük ki hálánkat Leonyid Iljics Brezsnyevnek, az SZKP Központi Bizottsága első titkárának, aki a kongresszus elé terjesztett beszámolóban kijelentette, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja és a szovjet nép mély rokonszenvvel kíséri figyelemmel és határozottan támogatja népünk igazságos harcát, amely feltétlenül győzelemmel fog végződni.

Most az amerikai imperialisták és lakájaik agressziójával szembehelyezkedő dél-vietnami nép hazafias harcának csupán néhány mozzanatára szeretnék kitérni.

Barátaim! A vietnami nép a kilenc évig tartó nehéz és nagy áldozatokat követelő ellenállási háborúban szétzúzta az amerikai imperialisták által tevékenyen támogatott francia gyarmatosítókat, és kényszerítette őket az 1954. évi genfi egyezmények aláírására. Ezek az egyezmények Vietnam szuverenitásának, függetlenségének, egységének és területi integritásának biztosítását írták elő.

De az amerikai imperialisták a genfi egyezményeket nyomban aláírásuk után durván megsértve lábbal tiporták a nemzetközi jog normáit és a népek önrendelkezési jogát, s agresszív akciókba kezdtek Dél-Vietnamban. Az imperialisták napról napra aljasabbak és embertelenebbek. Dél-Vietnamot új típusú gyarmattá és amerikai haditámaszponttá akarják változtatni, ahonnan az Egyesült Államok támadást intézhet a szocialista országok és más független népek ellen.

Az amerikai imperialisták, hogy elnyomják és megsemmisítsék a dél-vietnami nép hazafias mozgalmát, „különleges háborúnak" nevezett agresszív háborút indítottak. Csapataik és az amerikaiak által kiképzett, amerikai parancsnokság alatt álló félmilliós bábhadsereg alakulatai szakadatlanul megtorló hadműveleteket folytatnak. Békés falvakat semmisítenek meg, ártatlan embereket gyilkolnak le. Felhasítják hasukat, kitépik májukat, elevenen temetik el őket. Nem kímélik a nőket, az öregeket és a gyermekeket sem. Az emberek millióit hurcolják erőszakkal az úgynevezett „stratégiai falvakba".

A dél-vietnami nép az idegen hódítás veszélye és az amerikai imperialisták hallatlanul embertelen gaztettei láttán világosan felismerte, hogy az egyetlen helyes út: összefogni és keményen harcolni a ország megmentéséért.

S a dél-vietnami nép a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front vezetésével egy emberként fogott össze. Tovább fejleszti régi hazafias hagyományait, s a harc minden lehetőségét és formáját alkalmazva küzd az amerikai agresszió ellen. Az országban mindenütt, a falvakban és a városokban egyaránt, politikai harc bontakozik ki, melyben milliók vesznek részt. A politikai harccal szorosan összefonódva gyors ütemben és általánosan szélesedik a fegyveres harc. Ez kudarcra ítéli az amerikai stratégiát, amely villámgyors csapásokkal remélt elérni gyors győzelmeket. A fellendülő fegyveres harc szüntelenül csapásokat mér az amerikaiak taktikai terveire, egyre nagyobb zavarba ejti őket, és megbénítja akcióikat.

Dél-Vietnamban a nép hazafias és igazságos harca népi háborúvá szélesedett, melyben részt vesz a lakosság minden rétege. A parasztok, a munkások, a diákok, az értelmiségiek, a nemzeti burzsoázia, a buddhisták, gyermekek és ősz öregek egyaránt csatasorba állnak. Ez ad legyőzhetetlen erőt a dél-vietnami népnek. Ez az összefogás a fegyver, amellyel egyre nagyobb és győzelmesebb csapásokat mérhet az agresszorokra. Az utóbbi években kivívott győzelmek eredményeként a felszabadított körzetek már Dél-Vietnam területének négyötödét foglalják magukban, ahol tízmillió ember él. A felszabadított területen szabad és boldog élet épül. A Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front a hatalom szerve, irányítja mind a nép harcát, mind az új élet építését. Mindez világosan bizonyítja, hogy a DNFF valóban a dél-vietnami nép egyetlen igazi képviselője.

Az amerikai imperialisták 1965 elején, amikor már három éve folyt a „különleges háború", látták, hogy a bábkormány közigazgatása és hadserege bomlik, s ugyanerre a sorsra jutnak a „stratégiai falvak" is, tehát az agresszorok elvesztik azokat a támaszaikat, amelyekre elsősorban számítottak. A városok többé nem szolgálnak biztos hátországul. Ez is tanúsítja, hogy az Egyesült Államok „különleges háborúja" kudarcot vallott. Az amerikai imperialisták, hogy elkerüljék a vereséget és kijussanak a zsákutcából, újabb, rendkívül veszélyes lépésre szánták el magukat. Megkezdték dél-vietnami csapataik létszámának erőteljes növelését. Az amerikai csapatok létszáma egyetlen év alatt 30 000-ről 250 000-re, vagyis nyolcszorosára nőtt, nem számítva a 20 000 dél-koreai, ausztráliai és új-zélandi zsoldost. Az Egyesült Államok válogatott hadosztályokat küldött Dél-Vietnamba, köztük az 1. légi úton szállított hadosztályt, az 1. gyalogos hadosztályt stb. Szünet nélkül szállítanak Dél-Vietnamba korszerű fegyvereket és más harci eszközöket, többek közt az emberek tömeges kiirtására szolgáló mérgező vegyi anyagokat és mérges gázokat. Az amerikai imperialisták remélik, hogy nagy létszámú csapataik és hatékony haditechnikájuk segítségével megváltoztathatják a kialakult helyzetet, és megsemmisíthetik a dél-vietnami nép hazafias erőit.

De a valóságban a dolgok nem úgy alakulnak, ahogy az amerikai kormány szeretné. Az Egyesült Államok és csatlósaik csapatai olyan időpontban léptek földünkre, amikor a kezdeményezést a dél-vietnami nép tartotta kezében. Erőink készen álltak, hogy mindenütt visszaverjék az ellenséget. Az amerikai és csatlós alakulatok a népi ellenállás gyűrűjébe kerültek. Kénytelenek voltak áttérni a védekezésre. Mind stratégiailag, mind taktikailag dezorganizálódtak, s nem

tudták kihasználni a korszerű fegyverzet tekintetében fennálló fölényüket. Ellenkezőleg, az eltökélt harcra kész dél-vietnami néphadsereg, amely saját kezében tudta tartani a kezdeményezést, súlyos csapásokat mért a válogatott amerikai hadosztályokra. A Van Tung-i, Plei Me-i, Bau Bang-i stb. ütközetekben a felszabadító erők egész amerikai századokat, zászlóaljakat és dandárokat zúztak szét, annak ellenére, hogy az amerikai csapatokat repülőgépek, harckocsik és páncélosok százai támogatták. A dél-vietnami felszabadító erők nemcsak akkor támadják meg az ellenséget, amikor az megtorló hadműveleteket hajt végre, hanem csapásokat mérnek repülőtereire és megerősített katonai táboraira is. Ez történt például Bien Hoában, Plei Kuban és Da Nangban is.

Az elmúlt évben összesen 227 500 ellenséges katonát, köztük 19 200 amerikai agresszort semmisítettünk meg. Ez év első két hónapjában 36 000 ellenséges katonát tettünk harcképtelenné, köztük 16 300 amerikait. Néphadseregünk most is hasonló katonai győzelmeket arat. Ugyanakkor a városokban gyors ütemben bontakozik ki a demokráciáért, a nép életkörülményeinek megjavításáért, az amerikai csapatok kivonásáért és az amerikai lakájok uralma ellen indított népi mozgalom. Ez újabb nehézségeket okoz az amerikaiaknak mind katonai, mind politikai tekintetben.

Az amerikai imperialista agresszió ellen 12 év alatt, de különösen a múlt évben kivívott győzelmek azt bizonyítják, hogy az igazságos harcban rejlő erőt, a népi háború formáját és a felhalmozott harci tapasztalatokat felhasználva a dél-vietnami nép nemcsak a bábhadsereget győzi le, hanem reális lehetősége van az amerikai csapatok szétzúzására is.

Barátaim! Az agresszív és kardcsörtető amerikai imperializmus figyelmen kívül hagyja a dél-vietnami nép és a haladó világközvélemény jogos követeléseit, s tovább fokozza és szélesíti agresszív háborúját Dél-Vietnamban. Az amerikai agresszorok ádáz dühükben olyan barbár hadviselési eszközöket is használnak, amelyekhez még a hitleri fasiszták sem mertek nyíltan folyamodni. Az amerikai csapatok mérgező vegyszereket szórnak szét nagy területeken, még sűrűn lakott körzetekben is, aminek következtében emberek tízezrei pusztulnak el vagy szenvednek mérgezést, s hatalmas kiterjedésű földeken megsemmisül a vetés és a növényzet. A megtorló hadműveletekben mérges gázokat is használnak, melyek sok embert ölnek vagy mérgeznek meg. Az Egyesült Államok csapatai B—52-es stratégiai repülőgépekről tíz- és tízezer tonna bombát szórnak le kis körzetekre, nagy-

szabású megtorló hadműveleteket hajtanak végre, amelyek során a „felperzselt föld" taktikáját alkalmazzák, irtóháborút viselnek Dél-Vietnam ellen. Az amerikai imperialisták földünkön óránként és percenként a legvéresebb és legbarbárabb bűncselekményeket követik el, amit az emberiség sohasem bocsát meg nekik.

Az Egyesült Államok kardcsörtető imperialista körei a dél-vietnami amerikai katonai támaszpontokat felhasználva kiterjesztették a pusztító légi háborút Észak-Vietnamra. Támadásokat hajtanak végre e szuverén, független állam ellen, és gyilkolják testvéreinket. Fokozzák az agresszív háborút Laoszban, és szakadatlanul provokációkat követnek el a semleges Kambodzsa ellen. Ez azt a veszélyt rejti magában, hogy a háborút kiterjesztik egész Délkelet-Ázsiára, sőt az egész világra.

A háború fokozása és kiterjesztése érdekében végrehajtott amerikai akciók elárulják, hogy Johnson csak a látszat kedvéért beszélt a „békére" és a „béketárgyalásokra" irányuló amerikai szándékokról. Tökéletesen világos, hogy az Egyesült Államok ezzel az alattomos elgondolással csupán álcázni próbálja Dél-Vietnam meghódításának kísérletét, kapitulációra akarja bírni a dél-vietnami népet. Egészen világos, hogy Dél-Vietnamban csakis akkor lehet béke, ha az Egyesült Államok kivonja onnan csapatait, elismeri a dél-vietnami népnek a genfi egyezményekben meghatározott alapvető jogait, s elismeri a Nemzeti Felszabadítási Frontot, a dél-vietnami nép egyetlen igazi képviselőjét.

Népünk már húsz éve szüntelenül háborút visel, s aligha van még egy nép, amely nála jobban vágyik békére. De megérti, hogy az igazi béke szorosan összefügg a függetlenséggel. Az Egyesült Államok agresszív háborújának fokozódása és az amerikai csapatok véres gaztettei láttán eltökélte, hogy a végsőkig fog harcolni, s nem riad vissza semmilyen áldozattól, semmilyen nehézségtől. Bármeddig tart ez a háború, népünk kétségtelenül szét fogja zúzni az amerikai agresszorokat, ki fogja vívni szent nemzeti jogait — a függetlenséghez, a demokráciához, a békéhez és a semlegességhez való jogot —, s megindul szeretett hazája egyesítésének útján.

Eltökélt szándékunk, hogy legyőzzük az amerikai imperialistákat, teljesítjük szent nemzeti feladatunkat és azt az internacionalista kötelességünket, hogy támogassuk más országok nemzeti felszabadító harcát, s tevékenyen hozzájáruljunk a világ békéjének és minden nép szabadságának védelméhez.

Barátaim! A haladó emberek világszerte változatlanul úgy tekin-

tik a dél-vietnami nép igazságos harcát, mint az amerikai imperializmus, a békének és a népek szabadságának ellensége ellen az első vonalakban vívott harcot, s ezért minden erejükkel támogatnak bennünket. Népünk szívből hálás ezért a támogatásért a Szovjetuniónak, Kínának és a többi szocialista országnak, a kommunista pártoknak, a független nemzeti államoknak, a nemzeti felszabadító mozgalmaknak és a világ békére vágyó, szabadságszerető népeinek. Hálásak vagyunk a haladó amerikaiaknak is, azért, hogy nemes harcot folytatnak a Johnson-kormány agresszív dél-vietnami háborúja ellen.

Ma erről az emelvényről szeretném külön tolmácsolni a Dél-vietnami Felszabadítási Front mély háláját a Szovjetunió Kommunista Pártjának, a szovjet népnek szívből jövő politikai, erkölcsi és anyagi támogatásáért. A dél-vietnami nép nap mint nap figyelemmel kíséri a szovjet nép támogatásáról szóló híreket, és nagy örömmel látja, hogy a testvéri szovjet nép állandóan mellette áll nehéz és dicsőséges harcában. A dél-vietnami nép nagy lelkesedéssel fogadta az SZKP, a szovjet kormány és szovjet közvélemény nyilatkozatait, köztük a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének 1965. december 9-i nyilatkozatát. A szovjet nyilatkozatok erélyesen elítélték az amerikai imperialisták agresszióját, támogatták a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front 1965. március 22-i öt pontját, s hangsúlyozták, hogy a DNFF a dél-vietnami nép egyetlen igazi képviselője. Nagy és lelkesítő hatása volt annak is, hogy a Szovjetunióban mindenfelé emberek milliói vettek részt tömeggyűléseken, és kifejezésre juttatták, hogy határozottan támogatják a dél-vietnami népnek az amerikai imperialisták ellen vívott harcát. Lelkesíti népünket a szovjet emberek nyújtotta rendkívül értékes anyagi segítség ténye is.

Barátaim! Erről az emelvényről, az önök XXIII. kongresszusának ünnepélyes légkörében szeretném tolmácsolni Dél-Vietnam népének a Szovjetunió Kommunista Pártja és a nagy szovjet nép iránt érzett nagyrabecsülését és háláját. Élve az alkalommal, az itt képviselt kommunista és munkáspártoknak, a forradalmi mozgalom képviselőinek is szívből köszönjük népünk harcához nyújtott lelkes támogatásukat.

Dél-Vietnam népe szilárdan hisz abban, hogy a szovjet nép és világszerte tíz- meg tízmillió ember egyre erőteljesebb és határozottabb harca, összefogásuk ereje segíteni fogja abban, hogy szétzúzza az amerikai agresszorokat, legyenek azok mégoly kegyetlenek is. A dél-vietnami nép teljesíteni fogja szent nemzeti kötelességét, világszerte előmozdítva a nemzeti felszabadulás és a béke ügyét.

Engedjék meg, hogy a kongresszusnak, valamennyi kommunista és munkáspártnak, a forradalmi mozgalomnak átadjam a 14 milliós dél-vietnami nép harcos és a győzelemben bízó üdvözletét.

Még egyszer nagyszerű sikereket kívánok a kongresszusnak.

Engedjék meg, hogy felolvassam dr. Nguyen Huu Thónak, a DNFF Központi Bizottsága elnöksége elnökének táviratát.

„AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSÁNAK

A DNFF Központi Bizottsága a 14 milliós dél-vietnami nép és a Nemzeti Felszabadítási Fronthoz tartozó valamennyi szervezet nevében forró üdvözletét küldi a Szovjetunió dicső kommunista pártja XXIII. kongresszusának, s az azon jelen levő delegációja útján kifejezi a szolidaritás és az őszinte barátság érzéseit a Szovjetunió Kommunista Pártja, a szovjet kormány és a szovjet nép iránt.

A hős szovjet nép a nagy Lenin pártjának vezetése alatt nemes forradalmi ügyében óriási, kimagasló sikereket ért el. A kivívott sikerek nemcsak azt tették lehetővé, hogy a szovjet emberek megteremtsék a szabad és boldog életet, a legszebbet, amelyet az emberiség történelme valaha is ismert, hanem egyszersmind a szabadságukért harcoló, elnyomott népek előtt is megnyitották a győzelem útját. Elősegítették, hogy a Szovjetunió hatalmas országgá váljék, amely rendkívül fontos szerepet tölt be a világ népeinek az Egyesült Államok imperialistáinak vezetése alatt álló imperializmus és kolonializmus ellen, a függetlenségért, a demokráciáért, a békéért és a társadalmi haladásért vívott közös harcában.

Dél-Vietnam népe nagyra értékeli a testvéri szovjet nép óriási sikereit, amelyeket a haladó emberiség közös győzelmeinek tekint. Népünk mély hálával adózik a Szovjetunió Kommunista Pártjának, a nagy Szovjetunió kormányának és népének. Sohasem fogjuk elfelejteni, hogy egyre növekvő óriási támogatásban és segítségben részesítik az amerikai imperialisták agressziója ellen vívott nemzeti harcunkat.

A dél-vietnami nép tovább fejlesztette a határozott és rendületlen harc hagyományait, a Szovjetunió, Kína, a többi szocialista ország, a világ különböző országaiban élő barátai felbecsülhetetlen értékű segítségére támaszkodva kiállta a roppant megpróbáltatásokat, s egyik győzelmét a másik után aratja szent harcában az amerikai imperialisták és lakájaik ellen, akiknek immár szembe kell nézniük

az elkerülhetetlen vereséggel. Ebben a helyzetben az amerikai imperialisták egyrészt szünet nélkül állítják, hogy Vietnamban »őszintén békére törekszenek«, másrészt egyre fokozódó mértékben újabb és újabb saját és csatlós alakulatokat szállítanak Dél-Vietnamba, nagy mennyiségű fegyverrel, katonai felszereléssel és a haditechnika különféle fajtáival együtt, s Dél-Vietnamban példátlan hevességgel folytatják a háborút. Az Egyesült Államok imperialistái egyúttal fokozzák a pusztító légi támadásokat Észak-Vietnam ellen, s rendkívül súlyos helyzetet alakítanak ki Indokínában és egész Ázsiában. A tények azt mutatják, hogy az amerikai imperialisták változatlanul kitartanak bűnös terveik mellett: el akarják foglalni Dél-Vietnamot, és megadásra akarják kényszeríteni Dél-Vietnam népét.

Népünk világosan felismerte, hogy szent kötelessége harcolni hazája függetlenségéért, a békéért és az ország egyesítéséért, az indokínai béke és a világbéke fenntartásáért. Ezért eltökélten hajlandó vállalni bármilyen áldozatot, és a végső győzelemig folytatni szent harcát. Szilárdan hisszük, hogy 14 milliós népünk egyesült erővel továbbra is vereségeket mér az amerikai agresszorokra és lakájaikra, akik szeretett hazánk földjén bűnös háborút robbantottak ki.

Szilárdan hiszünk abban is, hogy az SZKP, a szovjet kormány és a testvéri szovjet nép a jövőben még erőteljesebben fogja támogatni és segíteni Dél-Vietnam népét és felszabadítási frontját.

Szívből kívánunk fényes sikereket a Szovjetunió Kommunista Pártjának. Kívánjuk, hogy a hős szovjet nép érjen el még nagyobb győzelmeket virágzó és hatalmas országának építésében, s még nagyobb mértékben járuljon hozzá a világ népeinek közös forradalmi harcához.

Örökké éljen és erősödjék Dél-Vietnam és a Szovjetunió népeinek harci barátsága!

Dr. Nguyen Huu Tho,
a DNFF Központi Bizottsága
elnökségének elnöke"

A Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front nevében átadom az SZKP XXIII. kongresszusának ezt a hímzett zászlót, amelyen a következő felirat áll: „Örökké éljen és erősödjék Dél-Vietnam és a Szovjetunió népeinek megbonthatatlan barátsága és harci szolidaritása!"

Az emelvényhez lép Moszkva város küldötteinek csoportja: I. D. Gresnyev, a Szocialista Munka Hőse, alumíniumgyári olvasztár, V. M. Petriscseva, szövőnő, a Frunze Gyár iparitanuló iskolájának oktatója

és Sz. A. Kotova, a Szocialista Munka Hőse, a Kalinin Fésűsfonógyár üzemvezetője.

I. D. Gresnyev: Kedves Nguyen Thi Binh! Kedves dél-vietnami testvéreink! Moszkva hős város kommunistái és valamennyi dolgozója nevében, a kongresszus küldöttei és minden szovjet dolgozó nevében üdvözlöm önöket, a harcoló dél-vietnami nép képviselőit lenini pártunk kongresszusán.

Kedves dél-vietnami testvéreink! Népünk büszke a vietnami nép fiainak és lányainak hősiességére és bátorságára, büszke a vietnami népre, amely általános harcot indított hazája szabadságáért és függetlenségéért.

Kedves vietnami testvéreink! Mi szívvel-lélekkel önökkel vagyunk. Meggyőződésünk, hogy az igaz ügy győzni fog. Megbélyegezzük a gyalázatos amerikai agressziót. Követeljük: amerikaiak, el a kezekkel Vietnamtól!

Kedves Nguyen Thi Binh! Engedje meg, hogy a proletár szolidaritás, népünk Dél-Vietnam iránt táplált testvéri érzése jeléül átadjam önnek ajándékunkat, ezt a zászlót, amelyet a nagy Leninnek, a dolgozó nép vezérének és tanítójának arcképe díszít!

Gresnyev elvtárs átadja Nguyen Thi Binh asszonynak a hímzett Lenin-portrét. Megöleli Nguyen Thi Binh-t.

Nguyen Thi Binh: Kedves barátaim! Moszkva hős városának tisztelt képviselői! A vietnami nép nevében átveszem a dicső Moszkva dolgozóinak ajándékát.

Dél-Vietnamban, Saigonban is, a nép mindent megtesz, hogy méltó legyen arra a megbecsülésre, bizalomra és szeretetre, amelyben a szovjet nép és a dicső Moszkva város lakossága részesít bennünket. A moszkvaiaknak az ötéves terv teljesítéséhez az eddigieknél is nagyobb sikereket és boldog életet kívánunk.

Hadd fejezzem ki azt a meggyőződésemet, hogy moszkvai testvéreink mindenkor mellettünk lesznek!

ALEKSANDAR RANKOVIC ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. ÁPRILIS 1.)

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy kifejezzem afölötti örömömet, hogy átadhatom a Jugoszláv Kommunisták Szövetségének Központi Bizottsága, Jugoszlávia kommunistái és népei nevében legszívélyesebb baráti üdvözletünket a XXIII. kongresszusnak, valamennyi szovjet kommunistának és a Szovjetunió népeinek. A kongresszus munkájához sok sikert, a Szovjetuniónak és népeinek új és mind nagyobb eredményeket kívánunk a szocializmus és a kommunizmus forradalmi eszményeinek megvalósításában, az egyetemes béke védelmében és megszilárdításában.

A népeink, pártjaink, társadalmi és politikai szervezeteink, kormányaink közti sokoldalú együttműködés hozzájárult ahhoz, hogy egymást jól megismerjük, ez pedig még jobban megszilárdította barátságunk és kölcsönös együttműködésünk alapjait. A szovjet nép ismeri a szocializmus erősítéséért és a dolgozók jobb életéért vívott harc során elért sikereinket és a felmerült nehézségeket. Az önök által a tudomány és a technika fejlesztésében és a világűr meghódításában kivívott eredmények az egész emberiséget lelkesítik. Népeink ismerik azokat a hatalmas sikereket, amelyeket a Szovjetunió népei lenini kommunista pártjuk vezetésével elértek, ismerik azokat a nagy erőfeszítéseket, amelyeket önök a szocializmus újabb győzelmeinek kivívása, a világ békéjének megőrzése, a dolgozók élet- és munkakörülményeinek további javítása és a baráti nagy szovjet nép életszínvonalának még gyorsabb emelése érdekében tesznek.

Jugoszlávia és a Szovjetunió népeinek baráti viszonya és együttműködése, amely a szovjet hadseregnek és a jugoszláv néphadseregnek a fasizmus ellen vívott közös harcában alakult ki, most az egyenjogú együttműködés, a kölcsönös megértés és bizalom szellemében tovább mélyül és erősödik. Közös erőfeszítéseket teszünk a béke megőrzése, a marxizmus alkotó alkalmazása, a szocializmus győzelme,

valamint a belgrádi nyilatkozatban és más közösen elfogadott okmányokban lefektetett elvek érvényesítése érdekében. Jugoszlávia kommunistáit és dolgozóit örömmel tölti el az országaink közti kapcsolatok fejlődése.

A különböző országok népeinek a szocializmusért folytatott küzdelmében kivívott győzelmek, a nemzeti felszabadító mozgalmak győzelmei, amelyek különösen a legutóbbi évtizedben hozzájárultak a gyarmati rendszer összeomlásához, újabb lehetőségeket teremtettek ahhoz, hogy a szocializmus, amely immár öt évtizede mind szélesebb fronton és mind sikeresebben visszaszorítja a kapitalista társadalmi viszonyokat, tovább erősödjön. A népek egyre erőteljesebben törekszenek a szocializmusra, amely minden nép belső szükségleteiből fakad.

A roppant nagy áldozatok árán, az ideiglenes vereségek és pangás ellenére kivívott győzelmek olyan erőt hoztak létre, amely megköveteli a szocializmus további térhódítását, a harc új formáinak felkutatását, azokban az országokban pedig, ahol győzött a szocializmus, szükségessé teszi az ember társadalmi, gazdasági, politikai szerepének további növelését, a szocialista demokrácia további erősítését az egyes népek sajátos körülményeinek megfelelően.

Közös feladatunk, hogy megkeressük a szocializmus további fejlesztésének új módszereit, majd azok tökéletesítésével és tapasztalatcserével még jobban kiépítsük és fejlesszük a már meglevő együttműködést, és elősegítsük a szocializmus, a leghaladóbb társadalmi rendszer megszilárdulását. Ez a mi közös, internacionalista kötelességünk.

Engedjék meg, elvtársak, hogy ezzel kapcsolatban elmondjam: hazánkban a társadalmi és a gazdasági élet minden területét érintő gazdasági reform a kommunisták szövetsége VIII. kongresszusának határozatain alapul, s az az értelme, hogy biztosítsa a forradalmi átalakulások folyamatosságát, a munkás- és társadalmi önigazgatás tökéletesítését és a sokoldalú anyagi fejlődést. Ezáltal új távlatok nyílnak meg a dolgozók alkotó képességeinek kibontakozása, az emberi munka minden béklyótól való teljes felszabadítása, a dolgozók személyiségének igazi szabadsága és sokoldalú fejlődése előtt. A szocialista demokráciának ezeken az alapokon való fejlődését a Jugoszláv Kommunisták Szövetségének vezető szerepe biztosítja.

Elvtársak! Együttműködésünk, közös érdekeink és céljaink alapján azonos vagy egymáshoz igen közel álló nézeteket vallunk az alapvető nemzetközi kérdésekben, mindenekelőtt a háború és béke létfontos-

ságú kérdéseiben, a kolonializmus felszámolásával, az imperializmus és a neokolonializmus elleni harccal, a békés egymás mellett élés politikájával összefüggő kérdésekben és a mai világ más alapvető problémái tekintetében.

Mélységesen aggaszt bennünket az általános nemzetközi helyzet romlása és az a tény, hogy a világ különböző részein fennmaradtak a régi tűzfészkek és újak keletkeznek, súlyosan veszélyeztetve a békét. A nemzetközi helyzet romlásának legfőbb oka az, hogy a neokolonialista erők és a reakciós körök a más országok belügyeibe való durva, kíméletlen beavatkozással próbálják megállítani vagy késleltetni a népek további politikai és gazdasági felszabadulását és az államok egyenjogú együttműködését. Az Egyesült Államok vietnami agressziója, az intervenciók, az államcsínyek sorozata és az ázsiai, afrikai és latin-amerikai országok belügyeibe való beavatkozás csupán egy része terveiknek.

A Jugoszláv Kommunisták Szövetségét mélységesen aggasztja a nemzetközi munkásmozgalomban kialakult helyzet. Véleményünk szerint az összeütközések lényegét képező problémák egyre nyilvánvalóbbá teszik, hogy a kommunista és munkáspártok, valamint a szocialista országok viszonyában kialakult mai helyzet alapvető okát nem ideológiai indítékokban kell keresnünk. Az eddig felszínre került ellentétek jellegéből és méreteiből ítélve nyilvánvaló, hogy időre és erőfeszítésekre lesz szükség ahhoz, hogy a szocializmusnak a mai viszonyok közötti továbbfejlesztése lényeges kérdéseit tanulmányozva és megoldva kijussunk a nemzetközi munkásmozgalomban kialakult jelenlegi helyzetből.

A Jugoszláv Kommunisták Szövetsége síkraszáll a szocialista Jugoszlávia elvi külpolitikájának következetes folytatása mellett, a leghatározottabban szembeszállt és szembeszáll az imperialista agresszió politikájával és teljes mértékben támogatja a vietnami és minden más népnek a hazája teljes függetlenségéért vívott harcát. Meggyőződésünk szerint semmiféle erő, zsarolás és fenyegetés nem akadályozhatja meg a vietnami népet abban, hogy győzelemre vigye igazságos harcát és kivívja felszabadulását és függetlenségét. Kétségtelenül rendkívül nagy jelentőségű az a tény, hogy a külföldi erők bármiféle jelenléte és minden külső beavatkozás megnehezíti a vietnami nép érdekeinek megfelelő megoldások megtalálását. Fontos, hogy a vietnami nép maga határozza meg a követeléseinek és törekvéseinek megvalósításáért vívott küzdelem útjait és formáit. Vitathatatlan, hogy Dél-Vietnamban a harcoló nép egyetlen igazi kép-

viselője a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítást Front, s ezért a DNFF-et illeti meg a szó, amikor hazája jövőjéről döntenek. A DNFF ezt a jogot azzal a harccal vívta ki, amelyben nap mint nap roppant emberi és anyagi áldozatokat hoz.

A Jugoszláv Kommunisták Szövetsége napjainkban a nemzetközi viszonyok legfőbb kérdésének a békéért, az alárendeltség és a jogfosztottság minden formája ellen vívott harcot tekinti. Ez a lényege a békés egymás mellett élésnek is, amelynek jelentőségét és értelmét nemcsak azok az erőfeszítések adják meg, amelyek a világháborús veszély elhárítására és a vitás problémáknak megegyezések és tárgyalások útján való rendezésére irányulnak, hanem az is, hogy a nemzetközi viszonyokban megvalósított eme gyakorlat az általános társadalmi haladásnak, a forradalmi és a felszabadító mozgalmak sikerének lényeges, elengedhetetlen feltétele. A békés egymás mellett élés természetesen nem az elnyomottak és az elnyomók, hanem a független és egyenjogú népek közötti békét jelenti. Éppen ezért a békés egymás mellett élés politikája egyszersmind azt is jelenti, hogy aktívan kell törekednünk a nemzetközi viszonyokban jelentkező súlyos problémák és konfliktusok rendezésére, és mindenekelőtt támogatnunk kell a népek felszabadító harcát, hogy a gyorsabb haladás érdekében hosszú lejáratú gazdasági és egyéb segítséget és támogatást kell nyújtanunk a fejlődő ázsiai, afrikai, és latin-amerikai országoknak, amelyeknek létérdekük ez a segítség. Az el nem kötelezett országokkal megvalósítandó sokoldalú együttműködés elősegíti függetlenségi harcukat és gyorsabb előrehaladásra ösztönzi őket, ez pedig megszilárdítja politikai és gazdasági helyzetüket.

Aki a nemzetközi ellentéteknek világháború útján való megoldására törekszik, lebecsüli a forradalmi, haladó és demokratikus erők tényleges hatalmát, azt a képességüket, hogy megtalálják és ki is kényszerítsék a békés megoldásokat. A Szovjetunió, a szocialista országok, az el nem kötelezett és más békeszerető országok és erők a termonukleáris háború elleni határozott fellépésükkel, az agresszív imperialista körök elszigetelésére tett erőfeszítéseikkel kifejezésre juttatják a szabadságszerető emberiség érdekeit és követeléseit, jelentősen előmozdítják a béke és a haladás ügyét.

Tapasztalataink szerint a munkásmozgalom minden osztagának az igazi szolidaritásra való törekvésben elsősorban azt kell elérnie, hogy a lényeges kérdésekben tényleges egyetértés alakuljon ki azon az alapon, hogy minden párt és minden mozgalom önállóan határozza meg álláspontját. A gyakorlat meggyőzően bizonyítja, hogy a

mai helyzetben a kétoldalú egyenjogú együttműködés különféle formái a leghatékonyabban elősegítik a kommunista és munkáspártok, a haladó és demokratikus mozgalmak álláspontjának, véleményének, akcióinak megértését és összehangolását, valamint sokoldalú együttműködésüket a békéért és a szocializmusért vívott harcban. Ez az együttműködés és tevékenység segít megteremteni a szükséges feltételeket ahhoz, hogy az összes haladó, demokratikus és békeszerető erők sokrétűbb és céltudatosabb támogatást nyújtsanak a népeknek a nemzeti és gazdasági felszabadulásért vívott harcban, az imperializmus és a kolonializmus agresszív erőivel szembeni ellenállásban.

Engedjék meg, hogy kifejezzem meggyőződésemet, amely szerint Brezsnyev elvtárs beszámolója s a kongresszuson eddig elhangzott felszólalások megerősítik a XXIII. kongresszus nagy jelentőségét, éspedig nemcsak a Szovjetunió további fejlődése szempontjából, hanem az egész haladó emberiségnek a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért folytatott harca szempontjából is.

Befejezésül szeretném még egyszer hangsúlyozni, kedves elvtársak, hogy a vélemény- és tapasztalatcsere további bővítése, a pozitív eredmények, valamint ama nehézségek kölcsönös megismerése, amelyeket dolgozóinknak a szocializmus továbbfejlesztésére irányuló erőfeszítéseik során le kell küzdeniük, pártjainknak állandó szükségletévé és új ösztönző erővé vált a szocialista Jugoszlávia és a Szovjetunió baráti, egyenjogú együttműködésének fejlesztésében.

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja!

Éljen Jugoszlávia és a Szovjetunió népeinek barátsága és együttműködése!

Éljen a béke és a szocializmus!

MAX REIMANN ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. ÁPRILIS 2.)

Kedves elvtársak!

Engedjék meg, hogy átadjam önöknek a Német Kommunista Párt Központi Bizottságának és az NSZK kommunistáinak testvéri, harcos üdvözletét, és hogy szívből kívánjak eredményes munkát a XXIII. kongresszusnak.

Szeretettel küldjük üdvözletünket a nagy szovjet népnek, amely Lenin pártjának vezetésével minden irányban kibontakoztatja alkotó képességeit, s a kommunizmus útján haladva egyre újabb és újabb nagyszerű sikereket ér el.

E dicsőséges út fontos szakaszát nyitja meg a Szovjetunió 1966—70. évi ötéves népgazdaságfejlesztési terve, melynek előirányzatai szemléltetően mutatják a szocialista rendszer fölényét a kapitalizmussal szemben. Egyben újabb bizonyságát adják annak, hogy a Szovjetunió népének, pártjának és kormányának fontos érdeke a béke fenntartása és megszilárdítása.

Ez a terv érzékeny csapást mér az antikommunizmusra, és egyúttal felbecsülhetetlen segítséget nyújt a nemzeti békepolitikáért harcoló nyugatnémet haladó erőknek is, előmozdítja a kölcsönös megértés és a baráti kapcsolatok megteremtését a Szovjetunióval. Népünk számára mindez életbevágóan fontos.

A német imperializmus és militarizmus az NSZK fennállása óta még sohasem fenyegette olyan nyilvánvalóan Európa békéjét és biztonságát, mint jelenleg. A nyugatnémet hadiipari monopóliumok és kormányuk növekvő mértékben támogatják az amerikai imperializmusnak a vietnami nép ellen viselt szennyes háborúját. Arra számítanak, hogy az Egyesült Államok viszonzásképpen hozzásegíti őket az atomfegyverhez, amelynek birtokában azután revízió alá akarják venni a második világháború következményeit és uralmuk alá akarják hajtani Nyugat-Európát.

Erhard úgynevezett békejegyzéke is ezt a politikát fejezi ki. E jegy-

zék segítségével, ugyanolyan módszert alkalmazva, akárcsak Hitler idejében, be akarják csapni a népeket, hiszen változatlanul követelik az atomfegyvert, a határok revízióját és az NDK felszámolását.

Az NSZK belépése a NATO-ba nem biztonságot, hanem nagy bizonytalanságot hozott a lakosságnak, s elmélyítette Németország kettéosztottságát. A nyugatnémet lakosság biztonságát az szolgálná, ha az NSZK lemondana az atomfegyverről és a NATO-szerződés meghosszabbításáról is. Ezzel hozzájárulna az európai biztonság garantálásához is.

Az európai biztonsági rendszer megteremtése, amit Brezsnyev elvtárs a kongresszusi beszámolóban javasolt, lehetővé tenné az európai feszültség enyhülését, a bizalmatlanság megszűnését, jószomszédi kapcsolatok kialakulását és az államok együttműködését. A feszültség enyhülése egyúttal megkönnyítené a két német állam közeledését, és lehetővé tenné, hogy lépéseket tegyenek az újraegyesítés útján. Az NSZK békeszerető erői számára éppen ezért nagy segítséget nyújtott Walter Ulbricht elvtársnak, az NDK államtanácsa elnökének az év elején tett javaslata, hogy tudniillik a két német állam korlátozza fegyverzeteit, mondjon le az atomfegyverről, és teremtsen kölcsönös megértést.

A nyugatnémet monopóliumok és kormányuk agresszív politikája kiélezi az ellentmondásokat az NSZK-ban, s a munkásosztály és más rétegek növekvő ellenállásába ütközik.

A szakszervezetek, a diákok, az értelmiségiek és az ifjúsági szövetségek tüntetésekkel és más akciókkal fejezik ki szolidaritásukat Vietnammal, s tiltakoznak azellen, hogy az NSZK részt vegyen az Egyesült Államok agressziójában. Követelik, hogy az Egyesült Államok szüntesse be a szennyes háborút, és ismerje el a vietnami nép önrendelkezési jogát.

Jelenleg a szakszervezetek a haladó értelmiséggel, a demokratikus erőkkel együttműködve az alkotmány megvédéséért harcolnak, mivel az Erhard-kormány követeli, hogy rendkívüli alkotmány formájában diktatórikus hatalommal ruházzák fel. Az uralkodó körök a rendkívüli hatalom birtokában felszámolnák a még megmaradt demokratikus szabadságjogokat, hogy akadálytalanul folytathassák reakciós szociálpolitikájukat és a reváns politikáját.

Ez év elején 250 000 vasmunkás béremelési követelésének alátámasztására ideiglenesen beszüntette a munkát. Nemrég 340 000 bányász tiltakozó tüntetést és figyelmeztető sztrájkot rendezett a bányák bezárása és az elbocsátások ellen.

Mi, kommunisták, elsősorban azt akarjuk megakadályozni, hogy az NSZK területéről újabb háborút indítsanak. Ez nagy felelősséget hárít munkásosztályunkra, a demokratikus erőkre. Ezért minden politikai akciónkkal a német imperializmus veszélyességére hívjuk fel a munkásosztály és az egész lakosság figyelmét, s egyúttal megmutatjuk, milyen úton lehet megvalósítani a béke, a kölcsönös megértés, a demokrácia és a szociális biztonság politikáját. Elsősorban a kommunisták és a szociáldemokraták kölcsönös megértésének létrejöttétől függ, hogy sikerül-e népünk nemzeti érdekeinek megfelelő új politikát kivívni az NSZK-ban. Mi egész munkánkban ebből indulunk ki.

A kommunista párt üldözése és betiltása ellenére egyre több kommunista fejti ki nyíltan a lakosságnak ezt az alternatívát. Így a lakosság mind nagyobb része győződik meg arról, hogy pártunk politikája megfelel létérdekeinek, s arról, hogy szükség van a Német Kommunista Párt betiltásának haladéktalan hatálytalanítására.

Kedves elvtársak! A kommunista és munkáspártokra nagy felelősség hárul a nukleáris világháború elhárításáért folytatott küzdelemben. Jelenleg halaszthatatlan feladat, hogy az amerikai imperialisták ellen, a nemzeti függetlenségért és az önrendelkezési jogért igazságos harcot folytató vietnami nép megsegítésére közös akciókban egyezzünk meg. Ma ez a legszentebb és legfőbb kötelességük mindazoknak, akik a proletár internacionalizmus álláspontjára helyezkednek.

Pártunk támogatja a Szovjetunió Kommunista Pártjának álláspontját. Valóban, a fennálló nézeteltérések ellenére megvalósítható valamennyi kommunista és munkáspárt antiimperialista akcióegysége a békéért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és a szocializmusért vívott harcban. A kommunista világmozgalom egységének megszilárdításához jó alapot teremtenek a közösen elfogadott 1957. és 1960. évi nyilatkozatok.

Éljen a Szovjetunió dicső Kommunista Pártja és a párt Központi Bizottsága!

Éljen a kommunista és munkáspártok marxista—leninista egysége és összeforrottsága!

Éljen a világbéke!

HENRY WINSTON ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. ÁPRILIS 2.)

Brezsnyev elvtárs! Elnökségi tagok, kongresszusi küldöttek, dél- és észak-vietnami testvéreink küldöttei, minden testvérpárt küldöttei!

Küldöttségünk megtiszteltetésnek tartja és büszke rá, hogy az Egyesült Államok Kommunista Pártja nevében üdvözölheti az SZKP XXIII. kongresszusát. Olyan országból érkeztünk, amely a nemzetközi imperializmus fellegvára, s amelynek politikája merőben ellentétes a történelem menetével. S olyan országba érkeztünk, amelynek politikája a történelem menetével tökéletesen megegyezik. De nekünk is van okunk a büszkeségre, azokhoz a milliókhoz tartozunk, akik az Egyesült Államokban az imperializmus politikája ellen harcolnak.

Örülünk, hogy itt, a szabadság földjén annyi testvérpárt képviselőivel találkozhatunk. Előre örülünk annak a napnak, amikor valamennyi párt képviselői a mi országunkban találkozhatnak majd, hogy megvitassák a béke kérdéseit. Reméljük, hogy ez a közeljövőben megtörténhet. Ez évben, június 22-e és 26-a között pártunk országos kongresszust tart, s felhasználom az alkalmat, hogy szívélyesen meghívjam valamennyi itt képviselt párt küldötteit.

Az országunkat kormányzó imperialisták a vietnami nép ellen végrehajtott barbár, szennyes agresszióval foltot ejtettek az amerikai nép büszke hagyományain. Miközben mi itt, ebben a teremben ülünk, mérgező anyagokkal pusztasággá változtatnak zöldellő rizsföldeket, napalmmal hamuvá égetnek házakat, gyilkolják a barátságos, csodálatos, nagyszerű vietnami embereket, akik szeretik az életet és tisztelik más népek jogait. Az amerikai imperialisták, akik ma Vietnamban hajtanak végre aljas agresszív bűncselekményeket, tegnap a Dominikai Köztársaságban, tegnapelőtt pedig Kubában tették ugyanezt. Benne volt a kezük a kongói nép szabadságtörekvéseinek elfojtásában. Annak a tőrnek a nyelén, amelyet Ghana szívébe döftek, Washington kezének ujjlenyomata látható.

Kijelentjük kedves észak- és dél-vietnami testvéreinknek, hogy harcukat és harcunkat a közös ellenséggel szemben álló harci egységfront részének tekintjük.

A népek nemzeti integritása és emberi jogai ellen a világ különböző részein végrehajtott agresszív cselekmények lépcsőzetes kiterjesztése fokozta a korlátlan háború veszélyét, s ez a veszély, az ettől való félelem beárnyékolja a világ népeinek életét. „Akit az istenek el akarnak veszejteni, előbb elveszik az eszét." Az amerikai imperializmus esztelensége abban rejlik, hogy olyasmit akar megvalósítani, ami megvalósíthatatlan. A békére vágyó és szabadságszerető népek egyre világosabban felismerik, hogy — mint Brezsnyev elvtárs is mondotta — a kolonializmus, a neokolonializmus és az inváziós hadseregek jelenléte más országok területén ellenkezik a történelem akaratával. Az ilyen politika kudarcra van ítélve, s vele az emberiség még a mi időnkben végezni fog. Az imperializmus nem kerülheti el a történelem ítéletét.

Helyes-e ez a következtetés? Tökéletesen. Ezt igazolja az a halhatatlan és felülmúlhatatlan hazafiasság és hősiesség, amellyel a vérét hullató dicső vietnami nép védelmezi országát a „zöldsapkások" pestises áradata ellen. De ezt igazolja az is, hogy az amerikai imperializmus háborús kalandjaiban magára maradt. Még megvásárolható és megvesztegetett szövetségesei is cserbenhagyták. Egyetlen nagy ország sem mutatott hajlandóságot arra, hogy részt vegyen a vietnami nép ellen viselt amerikai imperialista irtóháborúban. Ugyanakkor a világ minden országában férfiak, nők és fiatalok rokonszenveznek a vietnami néppel és támogatják igazságos ügyét. Ahhoz, hogy távozásra kényszeríthessük az amerikai imperialistákat abból az országból, ahol oly súlyos pusztításokat visznek véghez, erőteljesebb egységes akciókra van szükség — világméretekben és minden egyes országban — az amerikai imperializmus agresszív kalandjai ellen.

Amilyen mértékben a vietnami agresszió fokozódik, s egyre feszültebbé teszi az Egyesült Államok kapcsolatait valamennyi békeszerető állammal, országunkban is egyre erőteljesebbé válik a legszélesebb néptömegek fellépése a szégyenletes pusztító háborúért felelős kormány politikája ellen. A múlt hét végén New York utcáin 50 000 ember vett részt a vietnami háború elleni harcos tüntetésben, s követelte az agresszió megszüntetését. Országosan több mint 100 000 ember vett részt tiltakozó tüntetésekben.

A televízió nemrég közvetítette a szenátus Fulbright vezette

külügyi bizottságának ülését. A népi békemozgalom nyomása alatt a bizottság ülésein heves vita indult meg, amely emberek millióit késztette arra, hogy gondolkodjanak, miként lehetne megszüntetni a vietnami háborút és hazahozni az amerikai katonákat.

Először az amerikai nők emelték magasra a kormány militarista politikája elleni harc zászlaját. Újabban a szakszervezeti tagok ezrei is kezdenek aktívan fellépni a vietnami háború megszüntetése érdekében. A nagy néger felszabadító mozgalom élén álló legkiválóbb vezetők többsége, köztük a Nobel-békedíjjal kitüntetett Martin Luther King, Conyers képviselő és Julian Bond, az egyik állam képviselője, összefogott a széles körű és harcos diákmozgalommal a faji elnyomás ellen és a vietnami békéért vívott harcban.

Az Egyesült Államok Kommunista Pártja benn van e mozgalmak sodrában, kezdeményezi és aktívan formálja valamennyi néprétegnek a vietnami háború megszüntetéséért vívott harcban kialakuló széles körű egységét. A kommunisták, akik részt vesznek a háborúellenes, továbbá a háborúval járó gazdasági áldozatok és politikai reakció elleni népi megmozdulásokban, a békéért, a szabadságért, a demokratikus jogokért és a gazdasági biztonságért vívott harcból kinövő és egyre szélesedő szocialista áramlat élén haladnak.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának politikája összhangban áll a történelmi szükségletekkel. Ezt a politikát élénken helyesli mindenki, aki szívén viseli a világ békéjének és a népek haladásának ügyét.

Amit az SZKP Központi Bizottságának Brezsnyev elvtárs által előadott kitűnő beszámolója oly mélyen elemzett, azt Gus Hall elvtárs a következő jelszóval fejezte ki: „Csakis az egységért vívott harc vezethet el a harci egységhez." Véleményünk szerint az egységért folytatott kitartó harc, amelynek szükségességét mind Gus Hall elvtárs, mind pedig az önök kongresszusa hangsúlyozta, adja kezünkbe a kulcsot a béke, a haladás és a szocializmus ügyének győzelméhez.

A népek egysége győzelemre viheti a béke és a nemzeti felszabadulás ügyét. De a népek egysége csak a munkásosztály, s elsősorban a kommunista mozgalom egységére épülhet, ahogy ezt az 1957. és 1960. évi nyilatkozatok leszögezték. Az igazi proletár internacionalizmus, a hatékony egység előfeltétele a nagy szovjet néppel és Lenin pártjával való szolidaritás és barátság. Ebből kiindulva figyelmükbe ajánlom Gus Hall elvtársnak, pártunk vezetőjének az SZKP XXIII. kongresszusához intézett következő üzenetét:

Forró üdvözletem küldöm az SZKP XXIII. kongresszusának és a szovjet népnek.

Az SZKP XXIII. kongresszusa visszatükrözi a szovjet kommunista társadalom építésének útján elért nagy győzelmeket és újabb eredményeket. Folytatja a XX. és XXII. pártkongresszus határozataiban megjelölt történelmi jelentőségű, győzelmes politikát, és biztosítja annak továbbfejlesztését.

Egészen természetes, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártjának kongresszusai mindig magukra vonják az egész világ feszült figyelmét. Az önök eredményei az emberi történelem legalapvetőbb, legforradalmibb fordulatának lényegét testesítik meg. Ez nem egyszerűen átmenet egyik gazdasági és politikai rendszerből egy másikba. Ezt az átmenetet az jellemzi, hogy a történelem színpadáról letűnik az utolsó kizsákmányoló rendszer. Az emberiség immár szilárdan rálépett a szebb jövő felé vezető útra, amelyben nem lesz rabság, elnyomás, kizsákmányolás. Ez egyben áttérés az emberek közti viszonyok új felfogására, áttérés egy új életformára. Ahhoz, hogy egészen világosan lássuk a társadalomra vonatkozó új nézetek kialakulásához elvezető minőségi ugrás jelentőségét, meg kell értenünk ennek jellegét. Az egész világ feszült figyelemmel kíséri az SZKP XXIII. kongresszusát, az önök sikereit és problémáit, és ez elárulja, hogy az új életformára való áttérés az emberiség mély és növekvő érdeklődését váltja ki. A Szovjetunió népe jutott legtovább ezen az úton. Önök a kizsákmányolástól mentes élet építésének úttörői. Az önök kongresszusa az új életre való korszakalkotó áttérés úttörőinek kongresszusa. Szívből gratulálunk önöknek sikereikhez!

A nemzetközi események fejlődésének jelenlegi szakaszában, az adott történelmi szakaszban kétségtelenül az egység az a kulcsfontosságú fogalom, központi eszme, leglényegesebb tényező, amelynek minden másnál nagyobb, döntő jelentősége van a társadalmi haladás szempontjából. Egységünk a harcban, valamennyi antiimperialista erő egysége, a békéért harcoló erők egysége, a szocialista országok egysége, a világ marxista pártjainak egysége, a munkásosztály egysége — ez a jelenlegi szakasz legfőbb követelménye. Harci tapasztalataink, sikereink és kudarcaink mind az egység szükségességét bizonyítják. Az egység kikovácsolása a legforradalmibb feladat ebben a döntő órában. A haladó erők egysége mindenkor nagy jelentőségű volt, a jelen időszakban pedig döntő fontosságú. Az egység

mindenkor új erőt ad a harcban. A jelenlegi nemzetközi erőviszonyok között az egység a forradalmi erők növekedésének újabb minőségi ugrását fogja biztosítani.

Az alapvető és a maradandó az, ami egyesíti a munkásosztályt, az antiimperialista erőket, a világ marxistáit, a világszocializmust. Ami pedig bomlasztja sorainkat, az csak ideiglenes jelenség lehet.

Az országoknak, a népeknek, a dolgozó osztályoknak nincsenek olyan külön érdekeik, amelyek ellentétesek lennének a jelen időszak égető szükségletével: az egységgel. Minden nép érdekei és előrehaladása megkívánják az egységet. A harcban megvalósuló egység felel meg legjobban a haladó erők érdekeinek.

Az egység garantálja az amerikai imperializmus legyőzését Vietnamban. Az egység a biztosítéka valamennyi nép függetlenségének és záloga a szocializmus minden győzelmének. Az egység biztosítja a szocialista országok gyorsabb fejlődését és iparosodását. Az egység a munkásosztály győzelmeinek biztosítéka.

A haladásért harcoló erők egységének hiánya még sohasem játszott annyira az ellenség kezére, mint ma, amikor az erőviszonyok a reakció rovására változtak meg. Az antiimperialista erők egységének hiánya az imperializmus rendkívül veszélyes fegyvere lett. A szocialista világrendszer egységének hiánya igen veszélyes fegyverré vált a kapitalisták kezében. A békéért harcolók egységének hiánya a háborút és az agressziót ösztönzi. Ezért nagy gonddal kell támogatni és fejleszteni mindent, ami az egységet erősíti.

A harc tanulságai, az élet tapasztalatai egyre erősebben ösztönöznek bennünket az egységre. A sikerek és a kudarcok egyaránt előkészítették a talajt ahhoz, hogy újabb lépéseket tegyünk az egységhez vezető úton. A harc tapasztalatai ma olyan politikai helyzetet teremtenek, amely kudarcra ítél minden szakadár lépést és akciót. A haladó erők egységéért vívott harc egyúttal harc a marxizmus—leninizmusért. Akadályozni az imperializmus ellen, a szocializmusért és a haladásért harcoló erők egységét annyi, mint elutasítani a marxizmus—leninizmust. Az egységért vívott harc egyúttal harc a proletár internacionalizmusért. Elutasítani a harci egységet annyi, mint elutasítani a proletár internacionalizmust.

Az imperializmus ellen és a szocializmusért küzdő harcosok minden pártot aszerint ítélnek meg, hogy milyen álláspontot foglal el az egységért vívott harc kulcsfontosságú kérdésében. Egyre újabb kezdeményezéseket, egyre újabb erőfeszítéseket kell tennünk az egység érdekében. Csakis az egységes harc vezethet el a harci egységhez.

Tudjuk, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja erre az álláspontra helyezkedik. Csupán felhasználjuk az alkalmat, hogy kijelentsük: támogatjuk az egységért vívott harcot, és tudatában vagyunk e harc halaszthatatlanságának.

Szívből sajnálom, hogy nem lehetek az önök vendége történelmi jelentőségű kongresszusukon. Ez év júniusában, 1959 óta első ízben, pártunk nyilvánosan rendezi meg országos kongresszusát. Csak most tettük közzé pártunk új programjának tervezetét. Ezért nem állt módomban most külföldre utazni. Országos kongresszusunk után azonban ellátogatok a Szovjetunióba, aminek előre örülök.

Fogadják őszinte jókívánságainkat! Mély meggyőződésünk, hogy az SZKP tovább vezeti a szovjet népet az új, kommunista társadalom építésének útján, s változatlanul az élen fog haladni az új életformára való áttérésben.

Elvtársi üdvözlettel:

Gus Hall
Egyesült Államok Kommunista Pártja."

Mi, amerikai kommunisták követeljük:

— Ki Vietnamból!

— Ki Dominikából!

— Az Egyesült Államok kormánya ne avatkozzék Kuba és a latin-amerikai országok, Afrika és Ázsia ügyeibe!

Éljen a Szovjetunió Kommunista Pártja!

Éljen a nemzetközi marxista mozgalom egysége, a világ békéjének és az imperializmus legyőzésének legfőbb biztosítéka!

Éljen az amerikai és a szovjet nép barátsága!

Éljen a kommunizmus!

Éljen a béke!

HUSSZEIN ZULFIKAR SZABRI ELVTÁRS BESZÉDE

(1966. ÁPRILIS 5.)

Barátaim!

E történelmi jelentőségű napokban a Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIII. kongresszusa folytatja a párt hosszan tartó és állhatatos munkáját, amelynek célja egy gigászi építő folyamat problémáinak helyes megoldása. Az Egyesült Arab Köztársaság Arab Szocialista Uniójának küldöttsége megtiszteltetésnek tekinti, hogy szíves meghívásuk alapján jelen lehet ezen a kongresszuson, és osztozhat a baráti szovjet nép örömében, amelyet a haladás útjának ez az újabb állomása váltott ki. Kongresszusuk azoknak a nagyszerű tetteknek egyik láncszeme, amelyek abban az időben kezdődtek el, amikor Lenin, az önök nagy vezére, már a legújabb korban lefektette az első szocialista állam alapjait. Ez az állam legyőzte az évszázados elmaradottságból eredő óriási nehézségeket, később pedig, a világűr meghódításának korszakában előretört.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának tapasztalatai, a halhatatlan októberi forradalom óta a párt vezetésével évről évre elért hatalmas sikerek nem csupán a szovjet nép vívmányai többé. Ezek a tapasztalatok és sikerek az egész világ népei számára hasznosaknak bizonyultak. Ez elsősorban azokra a népekre vonatkozik, amelyek szabadságra, haladásra és a rabság ama bilincseinek széttörésére törekszenek, amelyeket a legkülönfélébb — régi és új — formákban fellépő kapitalizmus és kolonializmus rakott reájuk. Ezek a népek céljaik eléréséhez szívből jövő segítséget kaptak a nagy szovjet néptől és pártjának vezetőségétől, amely mélyen és őszintén, az őt jellemző bölcsességgel és előrelátással bízik abban, hogy az emberiség jövője meghozza a békeszerető országok együttműködését.

Amikor erről beszélek, nem árulok el titkot. A békeszerető népek együttműködése nem titok, amelyet rejtegetni kell; a sötétség leple alatt csak imperialista összeesküvések, a népet megillető kincsek megkaparintásának tervei szövődnek. Így tehát nem árulok el titkot,

amikor kijelentem, hogy a szovjet népnek és az Egyesült Arab Köztársaság népének fényes nappal fejlődő együttműködése kölcsönös bizalomból táplálkozik, és példaképe lett annak, hogy milyennek kell lennie a népek közötti együttműködésnek. Példának, bár távolról sem egyetlen példának tekintendő az a gát, amely Asszuánban grandiózus és örök emlékműként emelkedik a magasba, s elevenen jelképezi az országaink közötti jó és alkotó célokat szolgáló együttműködést. Országaink társadalmi rendszere elveti a kizsákmányolásnak és azon osztály gazdagodásának kapitalista elvét, amely a nép rovására teremti meg jólétét.

Ugyanakkor látjuk, hogy a világ más térségeiben miként válnak óriási összegek népirtó és a földet síroknak felszántó pusztító fegyverekké. Ez történik például Vietnamban, melynek hős népe előtt a „kapituláció" szó ismeretlen. Vietnam népe bátran harcol a régi, nyílt kolonializmus módszereinek alkalmazásától sem visszariadó neokolonializmus óriási erőivel szemben. Mi egységesen támogatjuk Vietnam népét hősi harcában, és minden rendelkezésünkre álló eszközzel segíteni fogjuk mindaddig, amíg győzelmet nem arat a gonoszság és agresszió erői fölött.

Látjuk, hogy Ázsia más térségeiben is, továbbá Latin-Amerikában, de különösen Afrikában az imperialisták gonosz szándékokat táplálnak a szabadság fellegvárai iránt, összeesküvéseket szőnek ellenük, felhasználva erre a helyi reakciósok bandáit.

Barátaim! A zsarnokság hulláma elnyeléssel fenyegeti a kis népeket és azokat az államokat, amelyek hosszú harc árán nemrég vívták ki függetlenségüket. Ezek a népek és államok haladásra és felvirágzásra törekszenek, ám minduntalan megpróbálják visszafordítani őket a régi élethez. Közös kötelességünk, valamennyi békeszerető nép kötelessége, hogy összeforrva megtörjük és visszavessük ezt a hullámot.

A népek, amelyeknek mi képviselői vagyunk, minden békeszeretetük ellenére sem lesznek soha hajlandók kapitulálni, nem fognak hallgatni, amikor látják, hogyan fűz rabláncra a kolonializmus valamely népet, nem lehetnek nyugodtak mindaddig, amíg valamennyi nép ki nem vívja szabadságát.

Barátaim! Kongresszusuk alkalmából szeretném tolmácsolni az Egyesült Arab Köztársaság népének, az Arab Szocialista Uniónak és Gamal Abdel Nasszer vezette legfelső végrehajtó biztottságának mély háláját és szívből jövő jókívánságait. A nagy szovjet népnek küldjük jókívánságainkat a kommunista párton, a párt bölcs és

tiszteletreméltó kollektív vezetőségén keresztül, az országaink politikai szervezetei közti növekvő együttműködés folytatásának jegyében, annak a tartós barátságnak a jegyében, amely összefűzi a soknemzetiségű Szovjetunió népeit és az Egyesült Arab Köztársaságnak a forradalmi megnyilvánulásában szabadságra és szocializmusra hívó arab nacionalizmus zászlaját magasra emelő népét.

Éljen az arab—szovjet barátság!

AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJÁVAL KAPCSOLATBAN

(A KONGRESSZUS EGYHANGÚLAG ELFOGADTA 1966. ÁPRILIS 8-ÁN)

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIII. kongresszusa meghallgatta és megvitatta L. I. Brezsnyev elvtársnak, a Központi Bizottság első titkárának a Központi Bizottság munkájáról előterjesztett beszámolóját, s határozatilag kimondja:

teljes egészében, maradéktalanul jóváhagyja az SZKP Központi Bizottságának politikai irányvonalát és gyakorlati tevékenységét;

jóváhagyja az SZKP Központi Bizottságának beszámolójában foglalt javaslatokat és következtetéseket.

A párt a beszámolási időszakban a XX., XXI. és XXII. kongresszuson kijelölt irányvonal alapján végezte tevékenységét, amely arra irányult, hogy valóra váltsuk az SZKP programját, megteremtsük a kommunizmus anyagi-technikai bázisát, tovább tökéletesítsük a szocialista termelési viszonyokat, kommunista szellemben neveljük a dolgozókat.

Ebben az időszakban nagy sikereket értünk el a gazdaság, a kultúra fejlesztése és a nép anyagi jólétének növelése terén. Erősödtek a szovjet társadalom politikai alapjai: a munkásosztály és a kolhozparasztság szövetsége, a soknemzetiségű Szovjetunió népeinek barátsága, valamennyi dolgozó szoros tömörülése az SZKP körül. Megnövekedett a párt taglétszáma, nőtt az SZKP politikai és szervező szerepe a szovjet társadalomban. Megszilárdultak a pártélet lenini elvei.

A párt Lenin tanításához híven tökéletesítette a népgazdaság irányításának formáit és módszereit, elvetette mindazt, ami nem állta ki a gyakorlat próbáját és akadályozni kezdte előrehaladásunkat. Pártunk tevékenysége, társadalmunknak a kommunizmus útján való további előrehaladása szempontjából elsőrendű jelentőségű az SZKP Központi Bizottságának 1964 októberi plénuma.

A Szovjetunió gazdaságilag, katonailag és politikailag tovább erősödött, s ennek nyomán külpolitikai pozíciói még jobban megszilár-

dultak. Az SZKP mindent megtett és továbbra is mindent megtesz, hogy biztosítsa a szovjet nép békés munkáját, aktívan harcol a világbéke fenntartásáért, erélyesen küzd az imperialista agresszió ellen. A Szovjetunió változatlanul támogatja az imperializmus, a kolonializmus és a neokolonializmus ellen küzdő népek felszabadító harcát, s növekvő mértékben veszi ki a részét a világ dolgozóinak a békéért, a nemzeti függetlenségért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harcából.

I

1. A világ fejlődése igazolta pártunknak, az egész kommunista mozgalomnak azt a következtetését, hogy korunkban a történelmi fejlődés fő irányát a szocialista világrendszer, a társadalom szocialista átalakításáért az imperializmus ellen harcoló erők határozzák meg.

A szocialista világrendszer az elmúlt időszakban jelentősen megerősödött, nemzetközi tekintélye és az emberiség sorsára gyakorolt hatása megnövekedett. A beszámolási időszakot az jellemzi, hogy a szocialista országok és testvéri pártjaik kapcsolatai a marxizmus—leninizmus, a szocialista internacionalizmus, az egyenjogúság, a belügyekbe való be nem avatkozás, egymás tiszteletben tartása, a pártok és államok önállósága alapján megerősödtek. A Szovjetunió kapcsolatai a szocialista országokkal az utóbbi években gazdagodtak, szorosabbá és szívélyesebbé váltak. A testvéri szocialista országok vezetői között rendszeressé vált a politikai konzultáció és a vélemények kicserélése.

A szocialista országok gazdasági együttműködése magasabb színvonalra emelkedett. Ebben egyre nagyobb a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának szerepe.

Erősödött a Szovjetunió és más szocialista országok közötti szerződéses kapcsolatok rendszere. Ezekben a szerződésekben népeink testvéri barátsága ölt testet. Bővült a szocialista országok katonai együttműködése. Erősödik és tökéletesedik a Varsói Szerződés mechanizmusa.

A kongresszus megbízza az SZKP Központi Bizottságát, hogy a marxizmus—leninizmus elvei alapján továbbra is fejlessze és erősítse az eszmei-politikai kapcsolatokat valamennyi szocialista ország kommunista és munkáspártjaival, minden eszközzel mozdítsa elő a szocialista közösség összeforrottságát, erejének és befolyásának növekedését, bővítse a gazdasági, a tudományos-műszaki együttműködést

és a kulturális kapcsolatokat, nevelje a szovjet embereket a testvéri országok népeivel való barátság és internacionalista szolidaritás szellemében.

A kapitalista országokban a munkásmozgalom nagy osztálycsatákat vív a monopóliumok ellen. Számos ország proletariátusa újabb pozíciókat szerzett a kizsákmányoló rend elleni további támadáshoz. Az utóbbi évek folyamán egyes országokban kirajzolódott az a perspektíva, hogy megvalósul a munkásmozgalom különböző osztagainak akcióegysége. A munkásosztály körül mindinkább tömörülnek a monopóliumok igája ellen küzdő más társadalmi rétegek.

A kongresszus szükségesnek tartja, hogy továbbra is bővüljön és erősödjön a szovjet nép, a szovjet kommunisták baráti és testvéri kapcsolata, forradalmi szolidaritása a tőkésországok munkásosztályával, egész dolgozó népével és demokratikus szervezeteivel.

Az elmúlt években tovább fejlődött a nemzeti felszabadító mozgalom. Az imperializmus elleni harcban újabb 17 állam vívta ki függetlenségét. Sok függetlenné vált ország új szakaszba, a gazdasági önállóságért, az imperializmus arra irányuló neokolonialista kísérletei ellen vívott harc szakaszába lépett, hogy visszaszerezze elvesztett pozícióit, s megakadályozza a szóban forgó országok társadalmi haladását.

Az imperializmus gátlástalanul, gyakran fegyveres erővel igyekszik beavatkozni a felszabadult országok belügyeibe. Az utóbbi időben az imperialisták fokozták az aknamunkát, különösen azoknak az államoknak kormányai ellen, amelyekben mélyreható társadalmi átalakulásokat hajtanak végre.

A gyarmati elnyomás alól felszabadult országokban az új élet az alattomos imperialista ellenséggel s egyszersmind azokkal a belföldi reakciós erőkkel vívott elkeseredett csaták közepette születik, amelyek az imperializmus segítségére támaszkodva a kapitalista útra igyekeznek terelni a fiatal államokat. A népek azonban egyre határozottabban a fejlődés nem kapitalista útjával kötik össze a nemzeti felszabadító forradalom teljes győzelmének, az évszázados elmaradottság felszámolásának és életkörülményeik megjavításának távlatát. Egyes fiatal államok már erre az útra léptek, s a Szovjetunió a teljes egyenjogúság, a barátság és a kölcsönös támogatás alapján építi ki velük kapcsolatait.

A kongresszus megbízza az SZKP Központi Bizottságát, hogy továbbra is támogassa a gyarmati elnyomás és a neokolonializmus ellen harcoló népeket; fejlessze a sokoldalú együttműködést a függetlenné vált országokkal; minden módon segítse elő, hogy erősödjön

valamennyi földrész népeinek antiimperialista frontja; bővítse a kapcsolatokat a fiatal nemzeti államok kommunista és forradalmi-demokratikus pártjaival.

2. A kommunista világmozgalom mint korunk legbefolyásosabb politikai ereje az 1957. és az 1960. évi értekezleten közösen kidolgozott marxista—leninista fő irányvonalat követve, az utóbbi években megszilárdította és kiszélesítette pozícióit.

Az SZKP Központi Bizottságának a beszámolási időszakban kifejtett nemzetközi tevékenységét változatlanul az a törekvés hatotta át, hogy erősítse testvéri szolidaritását a kommunista és munkáspártokkal, velük együtt harcoljon a nemzetközi kommunista mozgalom fő irányvonalának érvényesítéséért, erősítse a világ különböző részein élő kommunisták nagy seregének egységét.

A kongresszus szerint továbbra is követni kell a nemzetközi kommunista mozgalom tömörítésének, valamennyi testvérpárt akcióegységének irányvonalát a közös ellenség, az imperializmus ellen, a béke, a demokrácia, a nemzeti felszabadulás és a szocializmus ügyének győzelméért vívott harcban.

A kongresszus véleménye szerint a testvérpártok között sokoldalú és kétoldalú találkozók tartása, az állandó eszmecsere és az időszerű feladatok elvtársias megvitatása helyes és hasznos gyakorlat, s egyben a kommunista mozgalom tömörítésének jó útja. Az SZKP a testvérpártok többségéhez hasonlóan célszerűnek tartja a kommunista és munkáspártok újabb nemzetközi értekezletének összehívását, amikor megérlelődnek a feltételei.

A kongresszus jóváhagyja az SZKP Központi Bizottságának azzal kapcsolatos irányvonalát és gyakorlati intézkedéseit, hogy a marxizmus—leninizmus elvi alapján, az 1957. és 1960. évi nyilatkozatok alapján rendezze a nemzetközi kommunista mozgalomban támadt nézeteltéréseket.

A kongresszus jóváhagyja az SZKP Központi Bizottságának azzal kapcsolatos tevékenységét és konkrét intézkedéseit, hogy a marxizmus—leninizmus elvi alapján rendezze a Kínai Kommunista Párttal fennálló nézeteltéréseket. A kongresszus kifejezi azt a meggyőződését, hogy a két párt és a két nép végül is leküzdi a nehézségeket, s egy sorban menetel majd a közös nagy forradalmi ügyért vívott harcban.

A kommunisták tömörítésének elengedhetetlen feltétele, hogy a pártok szigorúan tiszteletben tartsák a pártközi kapcsolatoknak az 1960. évi nyilatkozatban megfogalmazott normáit, az egyenjogúság,

az önállóság és az egymás belügyeibe való be nem avatkozás elveit. Az SZKP ellenzi a hegemóniára törekvést a kommunista mozgalomban, síkraszáll valamennyi kommunista pártnak a proletár internacionalizmus elvein alapuló, igazi egyenjogúságáért és testvéri kapcsolataiért.

A kommunisták eszmei-politikai egysége, amelyre az SZKP továbbra is következetesen törekedni fog, megköveteli, hogy a marxista—leninisták engesztelhetetlen harcot folytassanak a jobboldali és a „baloldali" revizionizmus ellen. A marxista—leninista irányvonaltól való akár „baloldali", akár jobboldali elhajlás különösen veszélyes akkor, ha nacionalizmussal és hegemón törekvéssel párosul.

A világkommunizmus további előrehaladásának fontos feltétele, hogy a marxista—leninista elmélet alapján alkotó módon kidolgozzák azokat az új problémákat, amelyeket a világesemények menete és a forradalmi mozgalom gyakorlata vet fel.

3. A nemzetközi erőviszonyok továbbra is a szocializmus, valamint a munkás- és nemzeti felszabadító mozgalom javára változnak. Mindamellett a beszámolási időszakot az imperialista agresszió erősödése és a reakció aktivizálódása jellemezte. A kapitalizmus általános válságának mélyülése, ellentmondásainak éleződése folytán az imperializmus fokozottan hajlik kalandokra, még jobban veszélyezteti a népeket, a béke és a társadalmi haladás ügyét. Az imperializmus mind gyakrabban próbál kivezető utat keresni háborús provokációkban, különféle összeesküvésekben és nyílt katonai intervenciókban.

A beszámolási időszak igazolta az 1957. és 1960. évi moszkvai értekezletnek azt a következtetését, hogy az imperializmus agresszív természete nem változott. Az utóbbi idők eseményei azt tanúsítják, hogy az imperialisták fokozzák aknamunkájukat azok ellen az országok ellen, amelyek a társadalmi haladás útjára léptek. Korunk fő reakciós ereje a világcsendőr szerepében fellépő amerikai imperializmus, amely durván beavatkozik számos afrikai, ázsiai, latin-amerikai ország és nép belügyeibe, megsérti szuverenitásukat, fegyveres erővel próbálja elnyomni a nemzeti felszabadító mozgalmat és visszaállítani a gyarmati rendszert, s állandóan provokációkat követ el a forradalmi Kuba ellen. Az amerikai imperializmus agresszív természete különösen szembetűnően nyilvánul meg a vietnami nép elleni bűnös háborúban. Az amerikai agresszorok barbárul bombázzák a Vietnami Demokratikus Köztársaság békés városait és falvait, napalmmal, mérgező gázokkal és más embertelen eszközökkel irtják Dél-Vietnam lakosságát.

A nemzetközi feszültség veszélyes góca lett Nyugat-Németország, ahol növekednek az amerikai imperialisták által támogatott revansista és militarista erők. Ezek az erők kitartóan igyekeznek nukleáris rakétafegyverhez jutni, hogy felhasználják agresszív céljaikra.

A nemzetközi helyzet parancsolóan megköveteli, hogy összefogjon minden háborúellenes, antiimperialista erő, elsősorban a szocialista világrendszer valamennyi országa, a nemzetközi kommunista, munkás- és nemzeti felszabadító mozgalom valamennyi osztaga, minden békeszerető nép és állam, a béke minden híve, tekintet nélkül politikai felfogására és világnézetére. Annak érdekében, hogy elejét vegyük a nemzetközi feszültség növekedésének, hogy biztosítsuk a tartós békét és a népek szabad fejlődését, a békeszerető államok nagy néptömegeinek, a politikai pártoknak és a társadalmi mozgalmaknak határozottan vissza kell verniük az agresszorokat.

4. A Szovjetunió Kommunista Pártja külpolitikájában a szovjet nép létérdekeit, a testvéri szocialista országok és az egész világ dolgozói iránti internacionalista forradalmi kötelességét tartja szem előtt. A szovjet állam külpolitikájának az a célja, hogy a többi szocialista országgal együtt biztosítsa a szocializmus és a kommunizmus felépítéséhez a kedvező nemzetközi feltételeket, erősítse a szocialista országok egységét, összefogását, barátságát és testvériségét, támogassa a nemzeti felszabadító mozgalmakat, sokoldalú együttműködést teremtsen a fiatal, fejlődő államokkal, következetesen védelmezze a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének elvét, erélyesen visszaverje az agresszív imperialista erőket, s megmentse az emberiséget egy újabb világháborútól.

A béke megszilárdítása és védelme szükségessé teszi, hogy a békeszerető erők állandóan növeljék ütőképességüket, fokozzák tevékenységüket, s nagy néptömegek vegyenek részt a békeharcban. A béke védelmében különleges szerep jut a szocialista országoknak. Pártunk meggyőződése szerint helyes a nemzetközi kommunista mozgalomnak az a következtetése, hogy az agresszort meg lehet fékezni, egy újabb világháborút el lehet hárítani.

A Szovjetunió mindenkor azon volt, és a jövőben is azon lesz, hogy normális kapcsolatokat tartson fenn minden országgal, s hogy a vitás nemzetközi kérdéseket ne háború, hanem tárgyalások útján oldják meg. Egyszersmind azonban erőteljesen hangsúlyozni kell, hogy a békés egymás mellett élés elve nem alkalmazható az elnyomók és elnyomottak, a gyarmatosítók és a gyarmati rendszer áldozatai közötti kapcsolatokra.

Az SZKP fenntartás nélkül támogatja és a jövőben is támogatni fogja a hős vietnami nép igazságos felszabadító harcát. Politikai, anyagi és erkölcsi támogatást nyújt a vietnami népnek. Az SZKP és az egész szovjet nép szilárdan és következetesen arra az álláspontra helyezkedik, hogy véget kell vetni az Egyesült Államok vietnami agressziójának, ki kell vonni Dél-Vietnamból az amerikai csapatokat, lehetővé kell tenni, hogy a vietnami nép maga oldja meg belügyeit.

Most, amikor az agresszív imperialista erők élezik a nemzetközi feszültséget és háborús tűzfészkeket teremtenek, az SZKP továbbra is fokozni fogja a szovjet nép éberségét, növelni fogja a Szovjetunió védelmi erejét, hogy a szovjet fegyveres erők mindenkor készek legyenek biztosan megvédelmezni a szocializmus vívmányait és megsemmisítő csapást mérni bármely imperialista agresszorra.

A kongresszus teljes egészében jóváhagyja az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány külpolitikai tevékenységét, támogatja a Központi Bizottság beszámolójában vázolt intézkedéseket, amelyeknek az a céljuk, hogy a népek érdekeinek megfelelően oldják meg a világpolitika fontos kérdéseit, hogy megszilárdítsák az egyetemes békét és a nemzetközi biztonságot.

II

1. A kongresszus örömmel állapítja meg, hogy az SZKP programjában foglalt történelmi jelentőségű feladatok megoldásán fáradozó munkásosztály, kolhozparasztság és értelmiség a beszámolási időszak folyamán nagy sikereket ért el a gazdaság és a kultúra fejlesztésében és a nép életszínvonalának emelésében. A hétéves terv teljesítése révén fontos lépéssel jutottunk közelebb a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtéséhez.

Jelentősen megnövekedett az ipari termelés. Végrehajtottuk a legfontosabb népgazdasági ágak műszaki rekonstrukcióját. Biztosítottuk az energetikai ipar, a vegyipar, a kőolaj- és gázipar, a gépgyártás és a műszeripar gyorsított fejlődését. Számottevően nőtt az élelmiszeripari cikkek, közszükségleti iparcikkek, kulturális és más használati cikkek termelése. A dolgozók termelési aktivitásának nagyarányú kibontakozása, valamennyi iparágban új gépek és műszerek bevezetése, a gépesítés és az automatizálás lehetővé tette a munkatermelékenység jelentős emelkedését. A tudomány és az ipar eredményei lehetővé tették, hogy a szovjet fegyveres erőket a legkorszerűbb

hadieszközökkel lássuk el. Továbbra is korszerűsíteni kell a honvédelmi ipart, hogy a szovjet hadsereg a leghatásosabb és legmodernebb fegyverzettel rendelkezzen.

Nőtt a Szovjetunió részesedése a világ ipari termelésében. A Szovjetunió a vezető tőkésországokkal folytatott gazdasági versenyben megerősítette pozícióit és újabb győzelmeket aratott. Az elmúlt években bebizonyosodott, hogy az országunkban folyó állandóan gyors ütemű bővített újratermelés a szocializmus gazdasági törvényszerűsége.

Emelkedett a dolgozók életszínvonala. Nagyszabású bérrendezést és béremelést hajtottunk végre a népgazdaság valamennyi ágában. A dolgozók jelentős részének kereseti adóját megszüntettük vagy csökkentettük, a lakosság számos csoportja nagyobb kedvezményekben és magasabb nyugdíjban részesül, megvalósítottuk a kolhozparasztok nyugdíjellátását. Bevezettük a hétórás, a dolgozók egyes kategóriái számára pedig a hatórás munkaidőt. Hét év alatt majdnem annyi lakás épült, mint a szovjet hatalom keletkezésétől 1958-ig terjedő egész időszak folyamán.

Nagy sikereket értünk el a kultúra, a közoktatás és az egészségügy területén. A hétéves terv időszakában a felső- és középfokú képzettséggel rendelkezők száma majdnem másfélszeresére, a tudományos munkatársak száma pedig több mint kétszeresére nőtt.

A párt intézkedései, különösen az SZKP Központi Bizottságának 1964 októberi plénuma és ezt követő plénumai óta tett intézkedései előmozdítják valamennyi szövetségi köztársaság gyors gazdasági és kulturális fejlődését, a szövetségi köztársaságok gazdasági kapcsolatainak és kölcsönös segítségének kiszélesedését, a Szovjetunióban élő népek barátságának további erősödését. Mindez ékesen bizonyítja az egész világnak, hogy csak a szocializmus nyitja meg a népek előtt a sokoldalú fejlődés biztos útját.

A kongresszus megállapítja, hogy a szocialista gazdaság fejlesztésének nagy sikerei ellenére a hétéves terv egyes mutatóit nem teljesítették. Nem teljesítették például egyes vegyipari termékek, valamint egyes gép- és fűtőanyagfajták termelésére előírt feladatokat. Elmaradás tapasztalható a mezőgazdasági termelésben, s ez hátrányos hatással volt a könnyűipar és az élelmiszeripar fejlődésének ütemére, lehetetlenné tette, hogy maradéktalanul végrehajtsuk a nép életszínvonalának emelésére előirányzott intézkedéseket.

Az utóbbi években valamelyest lassult a termelés növekedésének és a munkatermelékenység emelkedésének üteme. Csökkent a ter-

melési alapok és a beruházások hatékonysága. Számos ágazatban nem helyezték üzembe időben az új vállalatokat, és sok új vállalat nem érte el tervezett kapacitását. Ennek következtében a nemzeti jövedelem a hétéves terv előirányzatánál lassabban növekedett.

E kedvezőtlen tények okai között találjuk a népgazdaság irányításában tapasztalt fogyatékosságokat, a vezetés gazdasági módszereinek, az önálló elszámolásnak a lebecsülését, az anyagi és erkölcsi ösztönzők elégtelen felhasználását, a tervezésben elkövetett hibákat, számos gazdasági probléma megoldásának szubjektivista felfogását. Hátrányosan befolyásolta a népgazdaság fejlődését az 1963. és 1965. évi rossz termés. Azt is meg kell állapítani, hogy a nemzetközi helyzet éleződése folytán a tervezettnél nagyobb eszközöket kellett elvonni az ország védelmének erősítésére.

2. A kongresszus teljes egészében jóváhagyja az SZKP Központi Bizottságának 1965 márciusi és szeptemberi plénumán hozott határozatokat. Ezek a plénumok felfedték a gazdasági fejlődés hiányosságainak okait, s kidolgozták a népgazdaság irányításának új koncepcióját. A gazdálkodás új rendszere kedvezőbb feltételeket teremt az ország gigászi termelőerőinek ésszerű hasznosításához, a népjólét gyors növekedéséhez s a szocialista rendszer előnyeinek teljes feltárásához.

A kongresszus kötelezi a párt-, állami és gazdasági szerveket, hogy következetesen érvényesítsék a párt által kidolgozott gazdaságpolitikai elveket, amelyeknek értelmében a központosított ágazati igazgatást össze kell kapcsolni a szövetségi köztársaságok jogkörének kiszélesítésével, növelni kell a vezetés gazdasági módszereinek szerepét, gyökeresen meg kell javítani a tervezést, ki kell terjeszteni a vállalati kollektívák gazdasági önállóságát és kezdeményezését, fokozottan érdekeltté kell tenni őket munkájuk eredményeiben. A tervezés és a gazdasági ösztönzés új rendszerének bevezetése a legközelebbi évek egyik legfontosabb feladata.

Az új körülmények között nagyobb gondot kell fordítani a termelés erkölcsi ösztönzőire, a munkafegyelem erősítésére, a dolgozók olyan szellemben való nevelésére, hogy a munkát hazafias kötelességüknek tekintsék, egyéni felelősséget érezzenek a vállalat, az építkezés, az intézmény helyzetéért, a lehető legmesszebbmenően kell élni azokkal a nagy lehetőségekkel, amelyeket ehhez a termelés gazdasági ösztönzésének új rendszere nyújt.

A kongresszus kötelezi az ipari minisztériumokat, hogy biztosítsák a tudományos és technikai vívmányok gyorsabb felhasználását a

termelésben, erősítsék a termelővállalatok kapcsolatait a tudományos kutató- és tervezőintézetekkel, minden módon fejlesszék a termelés szakosítását és kooperációját. A párt-, állami és gazdasági szervek küzdjenek erőteljesen az állami fegyelem megszilárdításáért, a bürokratikus vezetési módszerek, a tárcasovinizmus és a lokálpatriotizmus kiküszöböléséért.

3. A Szovjetunió 1966—1970. évi ötéves népgazdaságfejlesztési terve fontos szakasz lesz abban a harcban, amelyet a párt és a szovjet nép a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtéséért, az ország gazdasági és védelmi erejének további növeléséért folytat. A kongresszus az ötéves terv fő gazdasági feladatát abban látja, hogy a tudomány és a technika vívmányainak általános hasznosítása, az egész társadalmi termelés nagyipari jellegű fejlesztése, hatékonyságának és a munkatermelékenységnek növelése alapján biztosítani kell az ipar további jelentős növekedését, a mezőgazdaság állandóan gyors ütemű fejlődését, s ezen az alapon el kell érni a nép anyagi és kulturális életszínvonalának további lényeges emelkedését.

Az új ötéves tervidőszakban jobban ki kell használni a gazdaság gyorsabb ütemű fejlesztésének minden lehetőségét. A szovjet nép hősies munkájával létrehozott termelőerők lehetővé teszik, hogy a nehézipar további fejlesztése mellett gyorsabban fejlesszük a társadalmi termelés azon ágazatait, amelyek közvetlenül a dolgozók anyagi és kulturális szükségleteit elégítik ki.

A kongresszus az új ötéves terv időszakában szükségesnek tartja:

— a társadalmi termelésnek, a nemzeti jövedelemnek és a városi és falusi lakosság reáljövedelmének az előző ötéves időszakhoz képest gyorsabb növekedését;

— a termelési eszközök termelése és a fogyasztási cikkek gyártása terén a növekedés ütemének egymáshoz közelebb hozását;

— az ipar további gyors fejlesztését s egyszersmind a villamosenergia-iparnak, a kohászatnak, a gépgyártásnak, a vegyiparnak és az elektronikának a többi iparágat megelőző fejlesztését;

— a mezőgazdasági termékek termelésének jelentős növekedését;

— a tudományos-technikai haladás meggyorsítását és a társadalmi termelés hatékonyságának növekedését;

— a közlekedés és a távközlés további műszaki rekonstrukcióját;

— a népgazdasági beruházások összegének az előző ötéves időszakhoz képest mintegy másfélszeresére, ezen belül az állami mezőgazdasági beruházások összegének kétszeresére növelését; a beruházások hatékonyságának növekedését és a fő népgazdasági arányok lé-

nyeges javítását — a gazdaság fejlesztésére előirányzott anyagok és pénzeszközök helyesebb felhasználása révén;

— az építőipar jelentős fejlesztését, kapacitásának növelését, a létesítmények átadási határidejének csökkentését, az építő- és szerelőmunkák minőségének javítását, az építkezési költségek csökkentését;

— a termelőerők területi elhelyezésének javítását, a szövetségi köztársaságok és a gazdasági körzetek gazdaságának komplex fejlesztését és szakosítását; a keleti országrészek gazdaságának gyorsított fejlesztését;

— a testvéri szocialista országokkal és a fejlődő államokkal fenntartott gazdasági kapcsolatok további erősítését; a kapitalista országokkal lebonyolított kölcsönösen előnyös kereskedelem fejlesztését.

4. A kongresszus elsőrendű fontosságúnak tartja a mezőgazdaság fejlesztését a Központi Bizottság 1965 márciusi plénumán kidolgozott gazdasági intézkedések rendszere alapján. A mezőgazdasági termelés növelésének fő útja — a mezőgazdaságnak a termelés gépesítésén, villamosításán és kemizálásán mint szilárd bázison, továbbá a kedvezőtlen természeti adottságokkal rendelkező övezetekben a talajjavítás széles körű kiterjesztésén alapuló következetes belterjesítése.

A mezőgazdaságban továbbra is igen fontos feladat a szemes termények termelésének növelése. Általában a mezőgazdaság, s különösen a szemes terményekt termelése tekintetében a fejlesztési ütem meggyorsításának döntő feltétele a hektáronkénti hozam minél nagyobb arányú emelése. Evégett országos méretekben s minden egyes kolhozban és szovhozban egyaránt nagyszabású intézkedéseket kell tenni a talaj termőerejének növelése és a földművelés színvonalának emelése érdekében.

A növénytermesztés növelése, a természetes rétek és legelők hozamának emelése alapján biztosítani kell a közös állattenyésztés jelentős fellendülését.

A kongresszus véleménye szerint a mezőgazdasági termelés növelésére vonatkozó tervek teljesítése érdekében tovább kell erősíteni és fejleszteni a társadalmi gazdaság mindkét szervezeti formáját, a kolhoz- és a szovhozformát egyaránt. Növelni kell a szovhozok mint falusi szocialista mintagazdaságok jelentőségét. A kongresszus megbízza az SZKP Központi Bizottságát, hogy vizsgálja meg kerületi, területi, tartományi, köztársasági és központi kolhoz-szövetkezeti szervek létesítésének kérdését.

5. A kongresszus szükségesnek tartja, hogy az új ötéves tervidőszakban tovább növekedjen a nép anyagi jóléte, mégpedig a munkások és alkalmazottak bérének, a kolhozparasztok közös gazdaságból származó jövedelmének emelkedése, valamennyi kolhozban a garantált munkadíjazás bevezetése, a társadalmi alapokból származó juttatások és kedvezmények növelése, a munkások, az alkalmazottak és a kolhozparasztok nyugdíjellátásának további javítása, a városi és falusi lakosság kommunális, szociális és kulturális ellátásának jelentős javítása révén.

A közszükségleti cikkek termelésének növekedése, megfelelő árukészletek és pénzügyi tartalékok felhalmozódása arányában csökkenteni kell egyes élelmiszerek és közszükségleti iparcikkek, mindenekelőtt a gyermekruházati cikkek állami kiskereskedelmi árát.

A kongresszus az egyik legfontosabb feladatnak tekinti a városi és falusi lakás-, kulturális és szociális építkezés további kiszélesítését.

A dolgozók jobb munkakörülményeinek és pihenésének biztosítása érdekében fokozatosan, ahogy a vállalatok felkészülnek az új munkarendre, be kell vezetni a munkások és alkalmazottak számára az ötnapos munkahetet heti két szabadnappal, úgy, hogy a heti munkaórák száma változatlan marad.

6. A párt- és gazdasági szervezeteknek, az ipar, a közlekedés, a mezőgazdaság és az építőipar minden vezetőjének igen fontos feladata, hogy valamennyi népgazdasági ág műszaki rekonstrukciója, az élenjáró dolgozók és az újítók tapasztalatainak széles körű alkalmazása, a tartalékok jobb kihasználása alapján biztosítsák a munkatermelékenység emelkedésének gyors ütemét. A termelés tudományos megszervezésének, a legújabb tudományos és technikai vívmányok népgazdasági hasznosításának egyre kedvezőbb feltételeket kell teremtenie minden dolgozó magas termelékenységű munkájához. A gazdasági szerveknek és a vállalati pártszervezeteknek kitartóan törekedniük kell a termelési folyamatok komplex gépesítésére, a kézi munka részarányának következetes csökkentésére, a munkaerő ésszerű hasznosítására, a tudományos munkaszervezés széles körű elterjesztésére.

A kongresszus véleménye szerint a párt-, állami, gazdasági, szakszervezeti és komszomolista szerveknek figyelmüket a termelés hatékonyságának növelésére, különösen a termelési alapok jobb kihasználására, az újonnan üzembe helyezett vállalatok és műhelyek teljes kapacitásának gyorsabb elérésére kell összpontosítaniuk.

A kongresszus az egyik legidőszerűbb feladatnak tekinti a termé-

kek minőségének alapos megjavítását, a gépek élettartamának meghosszabbítását, üzembiztonságuk fokozását, mert iparunk ma már a műszaki fejlettség olyan fokán áll, hogy biztosítani tudja a népgazdaság és a világpiac megnövekedett műszaki-gazdasági követelményeit tökéletesen kielégítő gépek, műszerek, készülékek és más termékek gyártását.

7. A kongresszus hangsúlyozza, hogy ma, amikor az ország széles fronton folytatja a kommunizmus építését, egyre nagyobb jelentőségre tesz szert az új ember sokoldalú nevelése, a közoktatás és a kultúra további fejlesztése.

Lényegesen ki kell szélesíteni a kultúra anyagi bázisát, biztosítani kell a kulturális tevékenység valamennyi formájának tökéletesítését, tartalmilag javítani kell a klubok, a művelődési otthonok, a könyvtárak munkáját. Gondoskodni kell a stadionok, sporttelepek és más létesítmények hálózatának bővítéséről, különösen a kolhozokban és szovhozokban. Ezt tekintse saját ügyének az egész párt, minden pártszervezet, minden szovjet, minden szakszervezet, a Komszomol, minden városi és falusi dolgozó kollektíva.

Ebben az ötéves tervidőszakban lényegében be kell fejezni az áttérést az ifjúság általános középfokú oktatására. Az általános képzettséget nyújtó politechnikai munkaoktatás színvonalának és tartalmának összhangban kell lennie a mai követelményekkel. Az iskolákra az a feladat hárul, hogy oltsák be a gyermekekbe a kommunista erkölcs elveit, javítsák a felnövekvő nemzedék esztétikai nevelését és testnevelését. Emelni kell a pedagógiai tudomány színvonalát. Erősíteni kell az iskolák anyagi bázisát, az iskolákat korszerű felszereléssel kell ellátni, biztosítani kell, hogy ésszerűen és teljes egészében használják fel a közoktatásra előirányzott összegeket.

A dolgozók általános kulturális színvonala és műszaki képzettsége szervesen összefügg a felsőfokú és középfokú szakiskola továbbfejlesztésével. A jelenlegi szakaszban a szakiskolák elsőrendű feladata a szakemberképzés színvonalának emelése. A szovjet szakembereknek el kell sajátítaniuk a marxista—leninista elméletet, ismerniük kell a tudomány és a technika legújabb eredményeit, megfelelő gazdasági képzettséggel kell rendelkezniük, érteniük kell a tudományos-technikai haladással, a tudományos munkaszervezéssel és a termelés tudományos irányításával összefüggő feladatok szakszerű megoldásához.

Jobban fel kell használni a sajtót, a rádiót, a televíziót és a filmet a szovjet emberek marxista—leninista világnézeti nevelésére, poli-

tikai és kulturális színvonaluk emelésére. Tovább kell tökéletesíteni a központi és helyi lapok és folyóiratok munkáját, jobban kell megszervezni a könyvkiadást.

8. A kongresszus nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy tovább fejlődjön a szovjet tudomány, amely mindinkább közvetlen társadalmi termelőerővé válik. Tudósaink tevékenységét napjaink időszerű tudományos problémáinak további megoldására, a tudományos-technikai haladás általános meggyorsítására, a kutatási eredményeknek a népgazdaságban való gyorsabb felhasználására, a munkatermelékenység gyors emelkedésének biztosítására kell irányítani.

A társadalmi tudományok területén a szovjet tudósok fontos feladata a közgazdasági, filozófiai, szociológiai, történettudományi és jogi problémáknak a kommunista építés gyakorlatához szorosan kapcsolódó kimunkálása.

9. A kommunizmusnak a Szovjetunióban folyó építése, a szovjet szocialista társadalom minden irányú tökéletesítése — ez az SZKP és az egész szovjet nép fő hozzájárulása a forradalmi világfolyamathoz, valamennyi népnek az imperializmus ellen, a békéért, a nemzeti függetlenségért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harcához.

A Szovjetunióban folyó kommunista építés nemzetközi jelentősége abban rejlik, hogy növeli az egész szocialista rendszer gazdasági, politikai és védelmi erejét, s előmozdítja a szocialista eszmék elterjedését és érvényesülését az egész világon.

III

1. A Szovjetunió Kommunista Pártja a kommunista építés, valamint a bel- és külpolitika irányításának gazdag tapasztalataival felvértezve összeforrottan érkezett el XXIII. kongresszusához. A Szovjetunió Kommunista Pártja a szovjet társadalom vezető és irányító ereje. A marxista—leninista tanítás alapján magabiztosan vezeti a szovjet népet a kommunizmus építésének útján, sikeresen tölti be az egész szovjet nép szervezőjének és politikai vezetőjének szerepét. Az SZKP-t az internacionalista szolidaritás szoros szálai kötik össze a marxista—leninista testvérpártokkal és a forradalmi demokratikus erőkkel.

A XXIII. kongresszus örömmel állapítja meg, hogy a Központi

Bizottság a párt akaratának megfelelően határozottan érvényesítette a pártélet lenini normáit és a kollektív vezetés elveit szigorúan szem előtt tartó irányvonalát. Ebből a szempontból elvi jelentősége volt a Központi Bizottság 1964 októberi és novemberi plénumának. A párt kijavította a fontos gazdasági és politikai problémák szubjektivista felfogásával, a párt-, az állami és a gazdasági apparátus indokolatlan átszervezéseivel összefüggő hibákat.

2. A kongresszus jóváhagyja a Központi Bizottságnak a szervezeti munka további tökéletesítésére, a párttagok és a pártonkívüliek körében végzett ideológiai munka kiszélesítésére, a párton belüli demokrácia fejlesztésére kidolgozott intézkedéseit, és szükségesnek tartja mindeme intézkedések következetes végrehajtását. Tovább kell fejleszteni a bírálatot és az önbírálatot. A párton belüli demokrácia fejlesztése egyidejűleg feltételezi a pártfegyelem nagyfokú erősítését, a kommunistákra pártszervezetük és az egész párt helyzetéért háruló felelősség növelését.

A kongresszus véleménye szerint a Központi Bizottság egész tevékenységének továbbra is a munkastílusát ma jellemző tudományos hozzáálláson és a kommunizmus építésében, a bel- és külpolitikában érvényesülő kollektív és gyakorlatias vezetésen kell alapulnia.

3. A kongresszus megállapítja, hogy az SZKP növekvő tekintélye fokozza a szovjet emberekben azt a törekvést, hogy eszmeileg és szervezetileg összekössék életüket a párttal, hogy belépjenek a pártba. Helytelennek tartja azonban a kongresszus, hogy egyes pártszervezetek megszegték az egyéni kiválasztás elvét, és csökkentették az SZKP-ba belépőkkel szemben támasztott követelményeket. A kongresszus valamennyi pártszervezet kötelességévé teszi, hogy több gonddal foglalkozzanak a tagfelvétellel. A szervezeti szabályzat előírását szigorúan betartva, élenjáró és öntudatos munkásokat, kolhozparasztokat, értelmiségieket kell felvenni a pártba, olyanokat, akik tevékenyen részt vesznek a kommunizmus építésében. A párt szociális összetételében továbbra is vezető helyet kell elfoglalniuk a munkásoknak.

Az egész párt, minden pártszervezet életének törvénye, hogy fordítson gondot a párt sorainak tisztaságára, legyen gondja arra, hogy minden kommunista a lenini párt méltó tagja legyen, igazolja kommunista mivoltát. A párt továbbra is el fogja távolítani soraiból azokat, akik méltatlanoknak bizonyulnak, megszegik a párt programját és szervezeti szabályzatát, s magatartásukkal kompromittálják a kommunista nevet.

4. A kongresszus véleménye szerint minden pártszervezetnek az ötéves népgazdaságfejlesztési terv sikeres teljesítésére kell összpontosítania figyelmét. A pártszervezetek biztosítsák az SZKP Központi Bizottságának márciusi és szeptemberi plénumán kidolgozott szocialista gazdálkodási elvek, az új tervezési és gazdasági ösztönzési elvek érvényesülését. Ezt a szervező és nevelőmunka rájuk jellemző módszereivel kell elérniük, anélkül, hogy maguk végeznék el az állami és a gazdasági szervek munkáját, vagy kicsinyesen gyámkodnának fölöttük.

A kongresszus örömmel állapítja meg, hogy a teljes jogú politikai szervekként helyreállított falusi kerületi pártbizottságok újra az SZKP politikájának harcos és tekintélyes irányítói lettek a falvakban.

Különösen fontos valamennyi pártalapszervezet harckészségének növelése. A pártbizottságok támaszkodjanak szilárdan rájuk, nyújtsanak számukra segítséget a pártmunka megszervezéséhez és a dolgozók körében végzett politikai tömegmunka kiszélesítéséhez.

5. A kongresszus hangsúlyozza, hogy a kommunista építés növekvő méretei és egyre bonyolultabb feladatai nagyobb követelményeket támasztanak a káderek kiválasztásával, előléptetésével és nevelésével kapcsolatban. Vezető tisztségbe olyan embereket kell helyezni, akik hűek a kommunizmus eszméihez, nagy szakértelemmel rendelkeznek, állandóan kapcsolatban vannak a tömegekkel, meg tudják szervezni a tömegeket a napirenden levő feladatok teljesítésére. Bátrabban kell kinevezni fiatal, energikus vezetőket, s tetterejüket helyesen össze kell egyeztetni a régi káderek tapasztalataival. A szocialista gazdálkodás új rendszerére való áttérés arra kötelezi a vezetőket, hogy sajátítsák el a gazdasági vezetés módszereit.

6. A kongresszus nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy helyesen szervezzék meg a párt- és kormányhatározatok végrehajtásának ellenőrzését. A pártszervezeteknek irányítaniuk kell a népi ellenőrzési szervek tevékenységét, minden támogatást meg kell adniuk munkájukhoz. Az SZKP Központi Bizottsága mellett működő Pártellenőrző Bizottságnak és a helyi pártszervek megfelelő ellenőrző bizottságainak nagyobb szerepet kell kapniuk abban, hogy növeljék a kommunisták felelősségét a párt politikájának végrehajtásáért.

7. A kongresszus hangsúlyozza a szovjet állam további erősítésének, a szocialista demokrácia általános fejlesztésének fontosságát. Különösen nagy jelentőségű a szovjetek szerepének növelése, hogy ilyenformán teljes egészében felhasználhassák hatáskörüket a gaz-

dasági és kulturális építés feladatainak megoldására, a végrehajtás ellenőrzésére, s nagyobb kezdeményezést tanúsíthassanak a tervezési, pénzügyi és mezőgazdasági kérdések megoldásában, a helyiipari vállalatok vezetésében, a lakosság szociális és kulturális ellátásának irányításában. A szovjetek növeljék a végrehajtó szerveknek, a küldötteknek és a tisztségviselőknek a nép előtti felelősségét, aktivizálják a szovjetek üléseinek munkáját, s a kérdéseknek tágabb körét terjesszék az ülések elé megvitatás végett.

A kongresszus véleménye szerint növelni kell a szakszervezetek szerepét a népgazdaság fejlesztésével összefüggő feladatok megoldásában, biztosítani kell, hogy aktívabban vegyenek részt az állami tervek kidolgozásában és a termelés igazgatásában. A szakszervezetek kötelessége, hogy még jobban kiszélesítsék a szocialista munkaversenyt, javítsák a dolgozók között végzett munkát, többet törődjenek a munkások és alkalmazottak munkájának megszervezésével és életkörülményeivel.

A kongresszus kötelezi a pártszervezeteket, hogy különösen nagy figyelmet fordítsanak a komszomolisták, az egész szovjet ifjúság kommunista nevelésére. Az egyik legfontosabb feladat, hogy a szovjet nép, a kommunista párt forradalmi, munka- és harci hagyományain neveljék a Komszomolt és az egész ifjúságot. A jövőben is fejleszteni kell az ifjakban és leányokban a magas fokú eszmei meggyőződést, a párthoz való hűséget, a szocialista haza iránti szeretetet, a haza megvédésére való készséget, a testvéri barátság érzését más szocialista országok dolgozói iránt, az internacionalista szolidaritást minden kizsákmányolttal és elnyomottal. Fokozni kell a Komszomol részvételét a gazdasági és kulturális építésben, az ország politikai életében. Erősíteni kell a komszomolista szervezetek kommunista magvát, a fiatal párttagokat jobban be kell vonni a Komszomol szervezeteinek munkájába, s ezt számukra a legfontosabb pártmunkának kell tekinteni.

8. Az SZKP abból indul ki, hogy a kommunista építés további sikerei sokban függenek a dolgozók között végzett eszmei-politikai munka lendületétől és színvonalától. A párt eszmei befolyásának hatékonysága szorosan összefügg a szovjet társadalom vezető erejeként kifejtett egész tevékenységével. A dolgozók magas fokú politikai tudatosságra és a munkához való kommunista viszonyra nevelése álljon az ideológiai munka középpontjában. Az ideológiai munka egyik elsőrendű feladata az, hogy aktív harcra mozgósítsa a munkásosztályt, a parasztságot és az értelmiséget az ötéves népgazdaságfej-

lesztési terv megvalósítása, a kommunista társadalom felépítése érdekében.

A Szovjetunió népei egységes testvéri családban forrtak össze, ez a kommunista párt és a szovjet hatalom nagy vívmánya. A kongresszus valamennyi pártbizottság kötelességévé teszi, hogy ezentúl is következetesen érvényesítsék a lenini nemzetiségi politikát, neveljék a szovjet embereket a szovjet hazafiság szellemében, az országunkban élő népek haladó nemzeti hagyományainak megbecsülésére, a testvéri szocialista országok népeivel és az egész világ dolgozóival való barátság szellemében, kitartóan harcoljanak a nacionalizmus és sovinizmus minden megnyilvánulása ellen.

9. A kongresszus a pártszervezetek döntő fontosságú feladatának tartja a párttagok marxista—leninista képzésének alapos megjavítását, a párttagok, különösen a fiatal kommunisták eszmei megedzését. Nagy követelményeket kell támasztani a vezető káderek eszmei-politikai képzettsége tekintetében. A pártoktatás egész rendszerét a kommunista építés mai feladatainak színvonalára kell emelni. A kongresszus kötelezi a párt ideológiai szerveit és az illetékes állami intézményeket, hogy erőteljesen javítsák meg a marxizmus—leninizmus oktatását a főiskolákon és más tanintézetekben, emeljék az oktatás eszmei-elméleti színvonalát, s törekedjenek arra, hogy az oktatás szorosan kapcsolódjon a társadalmi fejlődés mai problémáihoz, a tudomány és a technika legújabb eredményeihez.

A párt egész ideológiai munkájának alapja a marxista—leninista eszmék propagandája. A párt egész tevékenysége szempontjából rendkívül fontos a marxista—leninista elmélet alkotó fejlesztése a kommunista építés és a forradalmi világmozgalom tapasztalatai alapján, a burzsoá ideológia mindennemű megnyilvánulása ellen folytatott harc.

10. A kongresszus nagy jelentőséget tulajdonít a szocialista realista irodalom és művészet fejlesztésének. A párt olyan jelentős új műveket vár az íróktól és a művészektől, amelyek mélyen és valósághűen, lenyűgözően, eszmei pátosszal, magas művészi színvonalon tükrözik az életet, aktívan segítik formálni a kommunizmus építőinek szellemi arculatát, fennkölt erkölcsi tulajdonságokat plántálnak el a szovjet emberekben, a kommunista eszmények iránti odaadásra, állampolgári kötelességérzetre, szovjet hazafiasságra és szocialista internacionalizmusra nevelik őket.

Az alkotói szövetségeknek jobban hozzá kell járulniuk ahhoz, hogy erősödjenek a művészet kapcsolatai a nép életével, hogy a szovjet

írók és művészek a társadalom előtt nagyobb felelősséget érezzenek műveikért, hogy a szovjet írók és művészek a pártosság és a népiség lenini elveihez való hűség szellemében nevelkedjenek.

11. A kongresszus kötelezi a pártszervezeteket a politikai tömegmunka alapos megjavítására. Mélyrehatóan és közérthetően kell megmagyarázni a párt politikáját, nem szabad kitérni a kényes problémák elől, fel kell figyelni a néptömegek igényeire és szellemi szükségleteire, számolni kell a szovjet emberek megnövekedett műveltségi színvonalával. Az egész politikai agitáció arra épüljön, hogy a pártszervezetek széleskörűen és rendszeresen tájékoztatják a lakosságot az ország politikai, gazdasági, kulturális életéről és a nemzetközi helyzetről. Biztosítani kell, hogy a párt-, állami, gazdasági és közéleti vezetők rendszeresen adjanak tájékoztatást bel- és külpolitikai problémákról, a pártszervek, a kormány és a társadalmi szervezetek munkájáról, s a helyi szovjetek, a közoktatásügyi, egészségügyi és kereskedelmi szervek, valamint a szolgáltatóipari vállalatok vezetői ugyancsak rendszeresen számoljanak be munkájukról.

Következetes harcot kell folytatni az apolitikusság, a magántulajdonosi csökevények és a nyárspolgári beállítottság ellen, valamint a szocialista eszmények és vívmányok nihilista lebecsülése ellen.

A kongresszus felhívja a pártszervezetek figyelmét arra, hogy a párt ideológiai munkája a két ellentétes társadalmi és politikai rendszer heves osztályharcának körülményei között folyik. A szocializmus és a kommunizmus érdekei megkövetelik minden kommunista, minden szovjet ember forradalmi éberségének fokozását, a Szovjetunió és más szocialista országok ellen folytatott imperialista ideológiai diverzió leleplezését.

*

Az SZKP XXIII. kongresszusa tanúbizonyságát adta pártunk szilárd egységének, magas fokú harci szellemének, bolsevik elvhűségének és tettrekészségének. Megmutatta, hogy a párt nem tűri a fogyatékosságokat, s kész mindent megtenni az újabb nagyszabású feladatok sikeres megoldása érdekében.

A kongresszus felszólít minden kommunistát, munkást, kolhozparasztot és értelmiségit, hogy a szocialista munkaverseny, a kommunista munkamozgalom erőteljes fellendítésével készüljön a két nagy ünnepre, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójára és Vlagyimir Iljics Lenin születésének 100. évfordulójára,

gazdagítsa újabb sikerekkel a kommunista építést, amely országunk méltó hozzájárulása a világszocializmus erősítéséhez, a nemzetközi forradalmi mozgalom diadalmas fejlődéséhez.

Az SZKP XXIII. kongresszusa kifejezi azt a meggyőződését, hogy az általa kidolgozott új tervek sikeresen valóra válnak, s a Szovjetunió újabb óriási lépést tesz a kommunizmus felé vezető úton.

A marxizmus—leninizmus legyőzhetetlen zászlaja alatt előre, a kommunizmus győzelme felé!

AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSÁNAK NYILATKOZATA AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK VIETNAMI AGRESSZIÓJÁRÓL

(A KONGRESSZUS EGYHANGÚLAG ELFOGADTA 1966. ÁPRILIS 8-ÁN)

Az SZKP XXIII. kongresszusa a szovjet kommunisták, az egész szovjet nép akaratát és érzéseit fejezi ki, amikor haraggal és felháborodással ítéli el az Egyesült Államoknak a testvéri vietnami nép ellen végrehajtott barbár agresszióját.

Az amerikai imperialisták véres háborút kezdtek Vietnamban, hogy elnyomják a dél-vietnami nép és más délkelet-ázsiai népek nemzeti felszabadító harcát. Egyidejűleg nyíltan megsértik egy szocialista állam, a Vietnami Demokratikus Köztársaság szuverenitását. Az amerikai szoldateszka lábbal tiporva a nemzetközi jog elemi normáit a legkegyetlenebb, legembertelenebb eszközökhöz folyamodik. Amerikai repülőgépek észak-vietnami városokat és falvakat támadnak meg, iparvállalatokat, lakóházakat, iskolákat és kórházakat rombolnak le, gyilkolják a békés lakosságot.

Körülbelül egynegyed millió amerikai katona vesz részt a dél-vietnami hazafiak ellen viselt bűnös háborúban. Az Egyesült Államok bevonja az általa elkövetett agresszióba a különböző katonai tömbökhöz tartozó szövetségeseit. Az amerikai imperialisták közvetlenül és súlyosan fenyegetik más országok biztonságát és szuverenitását, durván beavatkoznak Laosz ügyeibe, katonai és politikai nyomást igyekeznek gyakorolni Kambodzsára, kiélezik a nemzetközi feszültséget.

Az Egyesült Államok vezető körei úgy próbálják álcázni cselekményeik valódi jellegét, hogy képmutató frázisokat hangoztatnak a „szabadság" védelméről, „a kommunista terjeszkedés" visszaszorításáról stb. De ezt a hazugságot senki sem hiszi el. Az Egyesült Államok vietnami agressziójával szégyent hozott önmagára, s ezt a gyalázatot sohasem moshatja le magáról. Az amerikai imperializmus vietnami kalandját az egész világ haladó és demokratikus erői élesen elítélik. A nemzetközi közvélemény egyre szélesebb rétegei kapcsolódnak be tevékenyen a vietnami nép igaz ügyének támoga-

tásáért folyó küzdelembe. Az Egyesült Államokban is erősödik a tiltakozás a vietnami agresszív háború ellen. Egyre nyilvánvalóbb az agresszorok erkölcsi és politikai elszigetelődése.

Minden szovjet kommunista, az egész szovjet nép lelkesen csodálja a vietnami hazafiak bátorságát és állhatatosságát. Meggyőződésük, hogy az intervenciósok semmiféle gaztette sem törheti meg a vietnami népet, amely igazságos és szent harcot vív szabadságáért, függetlenségéért és egységéért, azért a jogáért, hogy maga dönthessen sorsáról. Hősies és igazságos harca a tántoríthatatlan bátorság, állhatatosság és győzni akarás nagyszerű példájaként kerül be a történelembe.

A Szovjetunió, a többi szocialista ország, a nemzetközi munkás- és kommunista mozgalom állandóan nagy és sokoldalú támogatásban és segítségben részesítette és részesíti a vietnami népet. Az SZKP XXIII. kongresszusa az egész párt és minden szovjet ember nevében erélyesen követeli az Egyesült Államok Vietnam elleni agressziójának megszüntetését, s az összes intervenciós csapat kivonását ebből az országból. Ha folytatódik az agresszió, amelyet az amerikai szoldateszka igyekszik más délkelet-ázsiai országokra is kiterjeszteni, ez a legveszélyesebb következményekkel járhat az egész világ békéjére nézve.

A kongresszus határozottan kijelenti, hogy ha az agresszorok folytatják a szégyenletes háború „eszkalációját" a vietnami nép ellen, a Szovjetunió, más baráti és testvéri szocialista országokkal együtt egyre nagyobb támogatásban fogja részesíteni Vietnamot. A vietnami nép egész országának gazdája lesz. Soha senki nem olthatja el a szocializmus fáklyáját, amelyet magasra emelt a Vietnami Demokratikus Köztársaság.

Az SZKP XXIII. kongresszusának az a véleménye, hogy a vietnami kérdést csak akkor lehet megoldani, ha elismerik a Vietnami Demokratikus Köztársaság kormánya és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front jogos követeléseit.

— Az Egyesült Államok haladéktalanul vessen véget a VDK bombázásának és a Vietnami Demokratikus Köztársaság ellen irányuló egyéb agresszív cselekményeinek!

— Az Egyesült Államok és szövetségesei vonják ki fegyveres erőiket Dél-Vietnamból!

— A Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Frontot ismerjék el a dél-vietnami lakosság egyetlen törvényes képviselőjének!

— Az Egyesült Államok kormánya szüntessen meg mindennemű

beavatkozást Vietnam belügyeibe és hiánytalanul tartsa be az 1954. évi genfi egyezményeket!

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIII. kongresszusa ünnepélyesen kifejezésre juttatja a hős vietnami nép, a Vietnami Dolgozók Pártja és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front iránti testvéri szolidaritását, s felszólítja az összes kommunista és munkáspártot, hogy még kitartóbban törekedjék az akcióegység megvalósítására az Egyesült Államok vietnami agressziója ellen vívott küzdelemben, a harcoló vietnami nép hatékony megsegítésében és támogatásában.

A szovjet emberek kifejezésre juttatják Laosz és Kambodzsa népei iránti szolidaritásukat is, és követelik, hogy az Egyesült Államok szigorúan tartsa magát az 1954. és 1962. évi genfi egyezményekhez.

Sohasem volt olyan fontos, mint éppen ma, hogy valamennyi szocialista ország és kommunista párt teljes mértékben bizonyságát adja internacionalista felelősségérzetének, megvalósítsa az akcióegységet, s az imperialista agresszió meghiúsítása végett felsorakoztasson maga mögött minden haladó, demokratikus és békeszerető erőt.

A kommunisták, a haladás és a demokrácia hívei, a becsületes emberek, akik szívükön viselik a béke, az igazság, a népek szabadságának és függetlenségének ügyét, szerte a világon emeljék fel tiltakozó szavukat, s még tevékenyebben lépjenek fel az amerikai imperialisták vietnami agresszív cselekményei ellen! Mindenütt a világon vegyen még nagyobb lendületet a függetlenségért, a szabadságért és hazája megmentéséért küzdő vietnami nép harcának támogatására indított, az amerikai agresszió ellen tiltakozó mozgalom!

Ha a béke és a haladás erői egységfrontban fognak össze, meghiúsíthatják és meg is kell hiúsítaniuk az Egyesült Államok vietnami agresszióját.

El a kezekkel Vietnamtól!

A vietnami nép igaz ügye győzni fog!

AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA AZ 1966–1970. ÉVI ÖTÉVES NÉPGAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV IRÁNYELVEINEK TERVEZETÉVEL KAPCSOLATBAN

(A KONGRESSZUS EGYHANGÚLAG ELFOGADTA 1966. ÁPRILIS 8-ÁN)

Az SZKP XXIII. kongresszusa, miután meghallgatta és megvitatta A. N. Koszigin elvtársnak, a Szovjetunió Minisztertanácsa elnökének az 1966—1970. évi ötéves népgazdaságfejlesztési terv irányelveiről tartott beszámolóját, határozatilag kimondja:

jóváhagyja az 1966—1970. évi ötéves népgazdaságfejlesztési terv irányelveit;

megbízza az SZKP Központi Bizottságát és a Szovjetunió Minisztertanácsát, hogy az irányelvek alapján gondoskodjanak az 1966—1970. évi ötéves népgazdaságfejlesztési terv kidolgozásáról;

az 1966—1970. évi ötéves népgazdaságfejlesztési terv kidolgozása során meg kell vizsgálni a köztársasági pártkongresszusokon, a tartományi és területi pártkonferenciákon, az alapszervezeti taggyűléseken, a dolgozók gyűlésein előterjesztett, a munkások, kolhozparasztok, szakemberek és tudósok által benyújtott javaslatokat.

AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSÁNAK IRÁNYELVEI A SZOVJETUNIÓ 1966—1970. ÉVI ÖTÉVES NÉPGAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERVÉHEZ

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIII. kongresszusa megállapítja, hogy a szovjet nép a lenini fő irányvonalhoz híven, az SZKP programjával összhangban a kommunista építés történelmi jelentőségű feladatainak megoldásán munkálkodik.

A szovjet nép a hétéves terv teljesítése során nagy sikereket ért el a gazdasági és kulturális építőmunkában, a tudomány és a technika fejlesztésében. Előrehaladt a kommunizmus anyagi-technikai bázisának építése, erősödött hazánk gazdasága és honvédelme, emelkedett a szovjet emberek életszínvonala.

A Szovjetunió nemzetközi pozíciói az elmúlt hétéves időszak fo-

lyamán megszilárdultak, békeszerető politikájának befolyása a fontos nemzetközi kérdések, mindenekelőtt az újabb világháború elhárításával összefüggő problémák megoldására megnövekedett. Sikereink a szocialista rend óriási lehetőségeit, a kapitalizmussal szembeni döntő fontosságú előnyeit tanúsítják, előmozdítják a szocialista világközösség erősödését, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom, a proletár internacionalizmus fejlődését, a népek nemzeti felszabadító harcának kiszélesedését.

Az SZKP Központi Bizottságának 1964 októberi plénumán és ezt követő plénumain hozott határozatok elsőrendű jelentőségűek társadalmunknak a kommunizmus útján való további előrehaladása szempontjából. A politikai, gazdasági és kulturális élet vezetésének tökéletesítésével kapcsolatos intézkedések szocialista társadalmunk fejlődésének új szakaszát jelzik.

A központi bizottsági plénumokon a mezőgazdaság fejlesztésével, az iparigazgatás megjavításával, a tervezés tökéletesítésével és a termelés gazdasági ösztönzésének fokozásával kapcsolatban hozott határozatok megszabják a gazdasági építés fő irányait és módszereit a következő évekre.

A Központi Bizottság és a szovjet kormány gazdaságpolitikája a nép létérdekeit fejezi ki, tökéletes összhangban van a szocialista gazdálkodás lenini elveivel, a termelőerők elért fejlettségi fokán alapul, társadalmunk gazdasági viszonyainak tudományos elemzésére támaszkodik. A párt legfontosabb feladatának tekinti a szovjet emberek életének további javítását.

Az SZKP XXIII. kongresszusának véleménye szerint a Szovjetunió 1966—1970. évi népgazdaságfejlesztési terve a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtése, a szovjet nép jólétének gyorsított ütemű növekedése terén újabb fontos szakasz lesz. Teljesítésével a Szovjetunió a kapitalizmussal folytatott gazdasági versenyben még előbbre jut, ami nagy befolyást gyakorol majd a forradalmi világmozgalom erősödésére.

I. A szovjet népgazdaság 1959–1965. évi fejlődésének fő eredményei

A legutóbbi hétéves időszak fontos eredményei közé tartozik, hogy jelentősen megnőtt a Szovjetunió gazdasági potenciálja, emelkedett a nép élet- és kulturális színvonala, növekedett az ország védelmi ereje.

A termelési állóalapok az 1959-től 1965-ig terjedő években 1,9-szeresükre növekedtek. A fogyasztásra és felhalmozásra felhasznált nemzeti jövedelem 1965-ben 53 százalékkal szárnyalta túl az 1958. évi színvonalat. Újabb természeti erőforrásokat tártak fel és hasznosítottak gazdaságilag. Emelkedett a lakosság általános műveltségi színvonala és a káderek szakmai-műszaki képzettsége.

Az ipari termelés hét év alatt az előirányzott 80 százalék helyett 84 százalékkal nőtt. Mintegy 5500 új nagy iparvállalat lépett üzembe. Az iparban a munka villamosenergia-ellátottsága 1,6-szeresére növekedett.

A Szovjetunió élen jár a világűrkutatásban, az atomfizikában, a matematikában, az elektronikában, a rádiótechnikában, a kohászatban, a rakétatechnikában, a repülőgépgyártásban, valamint a tudomány és a technika számos más ágában.

A többi iparágat megelőzően fejlődtek az iparnak a technikai haladást és a társadalmi termelés hatékonyságának növekedését biztosító ágai. A villamosenergia-termelés 2,2-szeresére, a gépgyártó és fémfeldolgozó ipar termelése 2,4-szeresére, a vegyiparé csaknem 2,5-szeresére, a kőolajiparé 2,2-szeresére, a gáztermelés pedig 4,3-szeresére növekedett. A kőolaj és a gáz részaránya az ország fűtőanyagmérlegében 32 százalékról 52 százalékra nőtt. Acélgyártásunk elérte a 91 millió tonnát, ami csaknem 1,7-szerese az 1958. évinek.

Nagy munkát végeztünk a közlekedés műszaki rekonstrukciója terén. A villamos- és diesel-vontatás részaránya a vasúti teherforgalomban az 1958. évi 26,4 százalékról 1965-ig 85 százalékra emelkedett. Jelentősen növeltük és korszerű hajókkal láttuk el a tengeri és a folyami flottát. A tengeri flotta hajóinak űrtartalma 2,5-szeresére nőtt. A kőolaj- és gázfővezetékek hossza 2,7-szeresére növekedett.

Az SZKP Központi Bizottságának 1965 márciusi plénumán hozott határozatok alapján fontos intézkedések történnek a mezőgazdaság fejlesztésével kapcsolatban, ugyanis a mezőgazdaság a hétéves terv időszakában elmaradt az ipartól. Ezek az intézkedések kedvezően befolyásolják a mezőgazdaság helyzetét, növelték a kolhozparasztok és a szovhozdolgozók anyagi érdekeltségét. A mezőgazdaság összetermelése 1965-ben az előző évek legmagasabb színvonalát is túlszárnyalta, jóllehet szemes terményekből a rossz időjárás miatt kevesebb termett, mint 1964-ben.

Sikeresen fejlődött valamennyi szövetségi köztársaság gazdasága. A nemzeti jövedelem növekedése alapján nagyobb lett a dolgozók

reáljövedelme. Felemeltük a munkások és az alkalmazottak minimális bérét, továbbá a kis keresetű és a közepes keresetű dolgozók bértarifáit és illetményeit. A munkások és alkalmazottak jelentős részének kereseti adóját megszüntettük vagy leszállítottuk. Bevezettük a kolhozparasztok nyugdíjellátását. Felemeltük a nyugdíjasok számos kategóriájának minimális nyugdíját. Nagyobb kedvezményekben részesítettük a Nagy Honvédő Háború rokkantjait. A társadalmi fogyasztási alapokból származó juttatások és kedvezmények összege 74 százalékkal nőtt.

A munkások és alkalmazottak létszáma a társadalmi termelés növekedése, valamint a kulturális és szociális ellátás területének bővülése folytán 21 millióval emelkedett. Bevezettük a hétórás, a dolgozók egyes kategóriái számára pedig a hatórás munkaidőt.

Megnövekedett az iparcikkek és az élelmiszerek fogyasztása. A kiskereskedelmi áruforgalom 60 százalékkal nőtt. A lakosság jóval több élelmiszert és tartós használati cikket — televíziót, bútort, hűtőgépet, mosógépet stb. — vásárolt.

Nagy arányokat öltött a lakásépítés. A hétéves terv időszakában 556 millió négyzetméter alapterületű új lakás épült, 1,9-szer annyi, mint 1952—1958-ban, és majdnem annyi, mint a szovjet hatalom keletkezésétől 1958-ig. A legutóbbi tíz évben a lakosságnak körülbelül a fele új vagy jobb lakást kapott. A bölcsődék és óvodák hálózatának fejlesztésére vonatkozó tervelőirányzatot túlteljesítettük.

Jelentősen fokozódott a termelési újítók, a feltalálók és ésszerűsítők tevékenysége. Az újítások és találmányok hét év alatt több mint 10 milliárd rubel megtakarítást eredményeztek.

A népgazdaság terén elért sikerek még jelentősebbek lehettek volna, ha jobban kihasználjuk a társadalmi rendünkben rejlő objektív lehetőségeket. A hétéves terv teljesítése során egyes gazdasági ágak fejlesztésében komoly fogyatékosságok mutatkoztak. A hétéves tervnek a mezőgazdasági termelés növelésére vonatkozó feladatait nem teljesítettük, ami szükségszerűen visszahatott az ország gazdasági fejlődésére. A nehézipar nem teljesítette egyes gyártmányfajták termelési előirányzatát. Lassan helyezték üzembe az új termelőegységeket, több vállalat rosszul használta ki a berendezést, még mindig nagyok a munkaidő-veszteségek. Nem kielégítő a munkatermelékenység emelkedésének üteme. Sok vállalat műszakilag elmaradott és silány minőségű gyártmányokat bocsát ki. A népgazdaságban lassan alkalmazzák a tudomány és a technika vívmányait.

A népgazdaság fejlesztésének fogyatékosságait jórészt az idézte elő,

hogy az utóbbi években olyan helyzet alakult ki, amelyben a termelés erősen megnövekedett méretei már nem voltak összhangban a tervezésnek és a gazdaság igazgatásának módszereivel, valamint az anyagi ösztönzés rendszerével. A vállalatok kezdeményezési lehetőségei és jogai korlátozottak voltak, felelősségük csökkent. A vállalatok közötti önálló elszámolási kapcsolatok jelentős mértékben formális jelleget öltöttek. A gazdaság tervezésében és irányításában lebecsülték az objektív gazdasági törvények hatását, káros szerepet játszott a szubjektivizmus, az egyes ágazatok fejlesztése során az arányok önkényes megváltoztatása, egész sor gazdasági döntés gyenge közgazdasági megalapozottsága.

A hétéves terv időszakának utolsó évei egybeestek a nemzetközi feszültségnek az amerikai imperializmus különböző térségekben indított katonai agressziójához kapcsolódó kiéleződésével. Ez szükségessé tette, hogy a tervezettnél nagyobb összegeket fordítsunk az ország védelmének biztosítására.

Az új ötéves terv időszakában ki kell küszöbölni a népgazdaság fejlesztésének fogyatékosságait, teljesebb mértékben kell hasznosítani a szocializmus előnyeit.

II. A Szovjetunió népgazdaságának 1966–1970. évi fejlesztésével kapcsolatos fő feladatok

Az SZKP XXIII. kongresszusának véleménye szerint az új ötéves tervnek biztosítania kell társadalmunk jelentős előrehaladását a kommunista építés útján, az anyagi-technikai bázis további fejlődését, az ország gazdasági és védelmi erejének növekedését. Az ötéves terv fő gazdasági feladatát a párt abban látja, hogy a tudomány és a technika vívmányainak általános hasznosítása, az egész társadalmi termelés nagyipari jellegű fejlesztése, hatékonyságának és a munkatermelékenységnek növelése alapján biztosítani kell az ipar további jelentős növekedését, a mezőgazdaság állandóan gyors ütemű fejlődését, s ennek révén el kell érni az életszínvonal lényeges emelkedését, valamennyi szovjet ember anyagi és kulturális szükségleteinek teljesebb kielégítését.

Az ötéves terv feladatainak a szocialista társadalom tudományosan indokolt szükségletein, a termelési erőforrások és tartalékok objektív értékelésén kell alapulniuk, s meg kell határozniuk a népgazdaság legeredményesebb fejlesztésének útjait.

Az ötéves terv teljesítése a párt-, állami, szakszervezeti és gazdasági szervektől megköveteli a párt által az igazgatás demokratikus alapjainak minél messzebb menő fejlesztésére s egyszersmind a népgazdaság centralizált, tervszerű irányításának erősítésére és tökéletesítésére vonatkozóan kitűzött feladatok következetes megvalósítását. Teljes mértékben meg kell valósítani az SZKP Központi Bizottságának 1965 márciusi és szeptemberi plénumán hozott határozatokban előirányzott gazdasági intézkedéseket. A gazdasági építésnek és a gazdaság vezetésének a párt által a legutóbbi években kidolgozott módszereit tovább kell fejleszteni.

Az SZKP XXIII. kongresszusa szerint az 1966—1970. évi népgazdaságfejlesztési terv összeállítása során elő kell irányozni:

a nemzeti jövedelem 38—41 százalékos növekedését;

az egy főre jutó reáljövedelem körülbelül 1,3-szeresére növekedését; biztosítani kell a munkások és az alkalmazottak bérének emelkedését és a kolhozparasztok jövedelmének növekedését, s a munkadíj emelkedését a népjólét növelése során a fő útnak kell tekinteni;

a falusi és a városi lakosság életszínvonalának egymáshoz való további közelebb hozását, a város és a falu közötti társadalmi, gazdasági, kulturális és szociális különbségek leküzdését, a munkásosztály és a parasztság szövetségének, az egész szovjet nép egységének még szorosabbra fűzését szolgáló rendszabályokat;

a nép általános műveltségi, kulturális és műszaki színvonalának emelkedését, a szellemi és fizikai munka közötti lényeges különbségek csökkentését;

a munkaerő-tartalékok ésszerű hasznosítását az ország valamennyi körzetében, a fiatalok és az általános iskolákból kikerülő serdülők bevonását a termelésbe vagy a tanulásba; a falusi munkaerő jobb felhasználását az egész éven át;

a szövetségi köztársaságok gazdaságának sokoldalú fejlesztését; a termelés területi elhelyezését illetően az egész népgazdaság érdekeinek és a köztársaságok érdekeinek helyes összeegyeztetését.

A felsorolt gazdasági, társadalmi és politikai feladatok megoldása érdekében a kongresszus az alábbiakat tartja szükségesnek.

1 *Az ipari termelést öt év alatt körülbelül 1,5-szeresére kell növelni.*

A nehézipar, különösen a tudományos-technikai haladást meghatározó ágazatok fejlesztése alapján biztosítani kell a mezőgazdaság, a fogyasztási cikkeket gyártó iparágak, az építőipar, a közlekedés és a hírközlés további műszaki rekonstrukcióját.

El kell érni a termelési eszközök intenzívebb kihasználását. Növelni kell a mezőgazdaság, a fogyasztási cikkeket gyártó iparágak, s a lakosság kulturális és szociális ellátását szolgáló ágazatok számára szükséges berendezések és anyagok termelésének részarányát.

Biztosítani kell a fogyasztási cikkek termelésének gyorsabb növekedését, s közelebb kell hozni a mezőgazdaság fejlődésének ütemét az ipar fejlődésének üteméhez, a termelési eszközök termelésének növekedési ütemét a fogyasztási cikkek gyártásának növekedési üteméhez.

Biztosítani kell a termékek értékesítésének lényeges meggyorsítását, a szükségletek teljesebb kielégítése érdekében.

2. *Jelentősen növelni kell a mezőgazdasági termékek termelését.*

Fokozni kell a mezőgazdaság anyagi-műszaki ellátását, fokozni kell a kolhozok és a szovhozok dolgozóinak anyagi érdekeltségét a termelés növelésében, következetesen kell munkálkodni a mezőgazdaság belterjesítésén, és növelni kell a mezőgazdasági termelés hatékonyságát.

A hozamok emelése alapján biztosítani kell a szemes termények és más szántóföldi termékek termelésének ingadozás nélküli növekedését, növelni kell az állati termékek termelését.

3. *A technikai haladás, a munka és a termelés szervezésének tökéletesítése, a termelési alapok és a beruházások jobb kihasználása, a termékek minőségének javítása és a legszigorúbb takarékosság alapján növelni kell a termelés hatékonyságát.*

Ebből a célból az új ötéves tervben elő kell irányozni:

a munkatermelékenység emelkedésének meggyorsítását; a munka energia-ellátottságának öt év alatt az iparban 1,5-szeresére, a mezőgazdaságban mintegy 3-szorosára növelését; a termelés komplex gépesítésének és automatizálásának következetes végrehajtását; a tudományos munkaszervezési módszerek szélesebb körű alkalmazását;

elektronikus számítógépek széles körű alkalmazását a népgazdasági tervezésben és a termelés irányításában, a közlekedésben, a kereskedelemben és a tudományos kutatásokban;

műszakilag új, tökéletesebb termékek gyártásának rendszeres bevezetését, a termékek minőségének javítását a népgazdaság valamennyi ágában:

valamennyi termelési ág intenzitásának következetes fokozását, az egy rubel termelési alapra jutó termékkibocsátás és jövedelmezőség növelését;

a beruházások gyökeres megjavítását, az építkezési időnek, az új

termelőegységek és állóalapok üzembe helyezési idejének jelentős lerövidítését, a fajlagos beruházások csökkentését;

a termelőerők ésszerűbb területi elhelyezését, a legjobb eredményekkel kecsegtető természeti erőforrások használatba vételét;

az ország *vízgazdaságának* fejlesztését, a vizek komplex hasznosítása és védelme útján.

A termelés hatékonyságának növelése érdekében jobban ki kell használni a szocialista nemzetközi munkamegosztás előnyeit és a külkereskedelmet.

4. *A tudományos kutatómunka széles körű fejlesztése, eredményeinek és a találmányoknak a termelésben való gyors felhasználása alapján meg kell gyorsítani a tudományos-technikai haladást.*

Az ötéves tervben elő kell irányozni:

az elméleti és az alkalmazott matematika terén az olyan kutatások fejlesztését, amelyek biztosítják a matematikai módszerek széles körű alkalmazását a tudomány és a technika különböző ágaiban;

az atomfizikával és a szilárd testek fizikájával kapcsolatos kutatások fejlesztését az atomfizikai módszereknek a tudomány és a technika különböző ágaiban való széles körű alkalmazása, a szabályozott termonukleáris szintézis problémáinak további kidolgozása, új rádióelektronikai és automatikai műszerek, konstrukciós és más anyagok előállítása céljából;

az űrkutatás folytatását s eredményeinek a rádióösszeköttetés, a rádiónavigáció, a televízió, a meteorológiai szolgálat tökéletesítésére és más gyakorlati célokra való felhasználását;

a földkéreggel és az ásványi lelőhelyek elhelyezkedésének törvényszerűségeivel kapcsolatos kutatások kiszélesítését, a természeti erőforrások jobb hasznosítása érdekében:

a természet védelmének fokozásával kapcsolatos intézkedések kidolgozását és megvalósítását, a föld, az erdők, a vizek, a vad- és halállomány, valamint más természeti kincsek hatékonyabb hasznosítása céljából;

a kémiai kutatások fejlesztését, új, gazdaságilag előnyös kémiai folyamatok kimunkálása s hatékony alapanyagok és anyagok előállítása céljából;

az élő anyagban végbemenő folyamatoknak, a mikroorganizmusok, a növények és az állatok szelekciójára vonatkozó genetikai törvényszerűségeknek további tanulmányozását, új, nagy hozamú állat- és növényfajták létrehozása céljából; az öröklődő betegségek genetikai problémáinak kidolgozását;

az orvostudomány, az ember fiziológiája és patológiája terén folyó kutatások további fejlesztését, a rosszindulatú daganatok, a szív- és érbetegségek, valamint a vírusos és egyéb megbetegedések megelőzése és gyógyítása céljából;

a társadalmi tudományok további fejlesztését; a közgazdasági tudományok terén a figyelmet a szocializmust jellemző gazdasági törvények mélyreható tanulmányozásán és felhasználásán, a társadalmi termelés hatékonyságát növelő utak és módok meghatározásán, a termelés fejlesztését illetően a gazdasági ösztönzők alkalmazásán alapuló tervszerű népgazdasági irányítás elméletének további kidolgozására kell összpontosítani;

a tudományos kutatások hatékonyságának lényeges növelését s a kutatási eredmények termelési felhasználásának meggyorsítását; evégett a tudományos erőket és az anyagi erőforrásokat a legnagyobb gazdasági hatékonysággal kecsegtető legfontosabb tudományos és műszaki problémák megoldására kell összpontosítani, a tudományos kutatóintézetek, a főiskolák, a tervezőintézetek és a vállalatok kísérleti-termelési bázisát meg kell erősíteni, a legkorszerűbb tudományos és laboratóriumi felszereléssel kell ellátni; növelni kell a főiskolák szerepét a tudományos kutatómunkában.

A tudományos intézmények munkájában szélesebb körben kell alkalmazni az önálló elszámolást.

5. *A tervezés tökéletesítéséről, a termelés gazdasági ösztönzéséről, a vállalatok kezdeményezési lehetőségeinek és gazdasági önállóságának növeléséről s a dolgozók anyagi érdekeltségének fokozásáról hozott párthatározatok következetes végrehajtása alapján meg kell javítani az ország gazdaságának irányítását. Biztosítani kell a centralizált tervszerű irányítás helyes összeegyeztetését az iparvállalatok gazdasági kezdeményezési lehetőségeinek és önállóságának kiterjesztésével.*

Ebből a célból

a gazdaság centralizált tervszerű irányításának elsősorban arra kell összpontosulnia, hogy biztosítsa a fő népgazdasági arányok tökéletesítését, a termelés területi elhelyezésének megjavítását és a gazdasági körzetek komplex fejlesztését; a termelés gyors ütemét és a legfontosabb termékfajták szállítását, a technika fejlesztése, a beruházások, a munka díjazása, az árak, a pénzügyek és a hitel terén az egységes politikát, a termelési alapok, a munkaerő-tartalékok, az anyagi és természeti erőforrások hatékony felhasználásának gazdasági ellenőrzését.

Határozottan meg kell javítani az anyagi-műszaki ellátás rend-

szerét, s elő kell készíteni a fokozatos áttérést a berendezések, anyagok és félgyártmányok tervszerű nagykereskedelmi elosztására.

Tökéletesíteni kell a termelés igazgatásának módszereit, s emelni kell a gazdasági és tervező munka színvonalát a gyárakban, az építkezéseken, a kolhozokban, a szovhozokban és más munkahelyeken. Ehhez következetesen érvényesíteni kell az önálló elszámolás lenini elveit, fokozatosan ki kell szélesíteni a vállalatok jogkörét és gazdasági önállóságát, fejleszteni kell a kezdeményezésüket, elsősorban a kollektíváknak társadalmilag hasznos, jó eredményekre való anyagi ösztönzése révén, növelni kell a vállalatok anyagi felelősségét a terv- és szerződéses kötelezettségek teljesítéséért. Növelni kell a több és jobb termelésre ösztönző gazdasági eszközök szerepét. Minden módon fejleszteni kell a szocialista munkaversenyt, és növelni kell az erkölcsi ösztönzők jelentőségét.

Az igazgatás demokratikus alapjainak kiszélesítése, az üzemi kollektívák által a vállalatok igazgatásában betöltött szerepnek a növelése révén minden dolgozót a munkához való kommunista viszonyra, a népvagyonnak gazdaként kezelésére kell nevelni, s erősíteni kell a termelési és állami fegyelmet. A népgazdaság fejlesztésének jelenlegi feltételei és feladatai új követelményeket támasztanak a vezetőkkel szemben, kötelességükké teszik a gazdasági vezetés módszereinek elsajátítását, a formális adminisztrálás elleni harcot, az igazgatási tudomány legújabb eredményeinek felhasználását, a modern számítógépek alkalmazását, az igazgatási apparátus csökkentésére való törekvést.

Szigorúan és következetesen be kell tartani a szocialista gazdálkodás elveit, nem szabad megengedni a vállalatok gazdasági és pénzügyi tevékenysége fölötti indokolatlan gyámkodást.

Az ötéves tervnek biztosítania kell a Szovjetunió védelmi erejének további növekedését, ami lehetővé teszi, hogy még biztosabban oltalmazzuk a szovjet népet és az egész szocialista közösséget az imperialista agresszió veszélyével szemben, s világszerte erősíti a békeszerető és felszabadító erők pozícióit.

A békés külpolitika következetes folytatásával és a leszerelési javaslatok megvalósítására törekvéssel egyidejűleg állandóan gondot kell fordítanunk arra, hogy fegyveres erőink a legkorszerűbb hadieszközökkel rendelkezzenek. A Szovjetunió védelmi erejének növelése a béke védelmének és a népek biztonságának elengedhetetlen feltétele.

*

A termelőerők már elért fejlettségi fokából kiindulva, az ötéves tervidőszakra megszabott fő gazdasági, társadalmi és politikai feladatokkal összhangban az alábbi feladatokat kell kitűzni: az ipar, a mezőgazdaság, a közlekedés és távközlés, a beruházás, a nép életszínvonalának emelése, a termelőerők területi elhelyezése és a szövetségi köztársaságok gazdaságának fejlesztése, a Szovjetunió külföldi gazdasági kapcsolatai tekintetében.

III. Ipar

Az ipar legfontosabb feladatai az új ötéves tervidőszakban a következők: növelni kell a termelés hatékonyságát, emelni kell a műszaki színvonalát, javítani kell az összetételét, rendszeresen és gyorsan kell bevezetni műszaki tekintetben új gyártmányokat, javítani kell a minőséget, hogy teljesebb mértékben lehessen ellátni a népgazdaság valamennyi ágát tökéletesebb termelési eszközökkel — nagy teljesítményű gépekkel, berendezésekkel és műszerekkel, kiváló minőségű nyersanyagokkal és egyéb anyagokkal —, a lakosságot pedig megfelelő árukkal, olyan választékban, amely kielégíti a szovjet emberek növekvő igényeit.

1. *Öt év alatt az ipari termelést 47—50 százalékkal, ezen belül a termelési eszközöket termelő ágazatok („A"-csoport) termelését 49—52 százalékkal, a fogyasztási cikkeket gyártó ágazatok („B-csoport) termelését pedig 43—46 százalékkal kell növelni.*

2. A nehézipar fejlesztése alapján *tökéletesíteni kell az ipari termelés összetételét.*

Elő kell irányozni a villamosenergia-termelésnek, a gépgyártásnak, a vegyiparnak és a kohászatnak a többi iparágat megelőző fejlesztését, az ágazaton belüli arányok javítását, a gazdaságilag legelőnyösebb, a szükségletek kielégítését a legkisebb ráfordítással biztosító termékfajták részarányának növelését.

Az SZKP Központi Bizottságának 1965 márciusi plénumán hozott határozattal összhangban biztosítani kell a mezőgazdaság műszaki bázisának fejlesztését. Lényegesen több gépet, műtrágyát és növényvédő vegyszert kell szállítani a mezőgazdaságnak.

Meg kell gyorsítani a könnyűipar és az élelmiszeripar fejlődését, továbbá jelentősen növelni kell a közszükségleti cikkek gyártását a nehézipari vállalatoknál.

3. Elő kell irányozni *műszakilag korszerű és kiváló minőségű termékfajták gyártását.* Növelni kell a gépek, műszerek és berende-

zések teljesítményét, gazdaságosságát, megbízhatóságát és élettartamát, a motorok teljesítményét, csökkenteni kell a gépek fajlagos súlyát. Javítani kell a nyersanyagok és más anyagok minőségét. Bővíteni kell a közszükségleti cikkek választékát, és javítani kell a minőségüket.

Az állami szabványokat összhangba kell hozni a technikai haladás követelményeivel, s növelni kell a szerepüket a termékek minőségének javításában.

Messzemenően fel kell használni a külföldi tudományos és technikai vívmányokat, fejleszteni kell a nemzetközi műszaki együttműködést.

4. *Ki kell dolgozni és alkalmazni kell a leghatékonyabb technológiai* — fizikai, kémiai, elektrofizikai, elektronikus stb. — *folyamatokat.* Nagyobb arányokban kell korszerűsíteni a működő berendezéseket.

5. *Jelentősen meg kell javítani a berendezések kihasználását*, növelni kell a teljesítményüket, hogy növekedjen a termelési alapok értékének egy-egy rubeljére jutó termelés és rentabilitás.

A működő vállalatoknál rendszeresen növelni kell a termelést a szűk keresztmetszetek megszüntetése, a termelési folyamatok intenzitásának fokozása, a technológia tökéletesítése, a műszakszám növelése és a gépállás felszámolása útján.

A gépjavítás nagyipari módszereinek széles körű alkalmazásával s a szakosított javítóvállalatok általános fejlesztésével biztosítani kell a berendezés még jobb és olcsóbb megjavítását.

4. *Emelni kell a vállalatok szakosításának és kooperációjának színvonalát*, különösen a gépgyártásban, s fejleszteni kell az ágazatközi kooperációt; szélesebb körben kell alkalmazni a szerkezeti részegységek és alkatrészek szabványosítását, s gyártásukra szakosított üzemeket kell létesíteni. Fejleszteni kell a termelés kombinálásának gazdaságilag célszerű nyersanyagforrások jobb hasznosítását biztosító formáit.

7. *Meg kell javítani a nyersanyagok, fűtőanyagok és más anyagok felhasználását.* Csökkenteni kell a fajlagos hengereltvas-felhasználást a gépgyártásban és a fémfeldolgozó iparban mintegy 20—25 százalékkal. Csökkenteni kell a hengerelt áruk fajlagos acéligényét. A színesfémeket szélesebb körben kell helyettesíteni olcsóbb anyagokkal és kettősfémekkel. Az öt év folyamán a fűtőanyag-felhasználási normákat az iparban legalább 8—10 százalékkal, ezen belül a villamosenergia-termelésben 11—14 százalékkal, a villamosenergia-felhasználási normákat pedig 6—8 százalékkal kell csökkenteni. Több kész-

terméket kell kihozni a nyersanyagokból. Csökkenteni kell az ásványi nyersanyagoknál a veszteségeket a kitermelés és a feldolgozás során. Teljesebb mértékben kell hasznosítani a másodlagos fűtőanyag- és energiaforrásokat, a másodlagos nyersanyagokat és egyéb anyagokat.

Elő kell irányozni messzemenően gépesített univerzális és szakosított telepek és raktárak ésszerű hálózatának kiépítését.

8. A technikai haladás, a munkaszervezés és a munkakörülmények megjavítása, a termelés gazdasági ösztönzésének és a dolgozók anyagi ösztönzésének növelése alapján *a munkatermelékenységet öt év alatt 33—35 százalékkal kell emelni.* Csökkenteni kell az önköltséget, el kell érni valamennyi iparvállalat jövedelmezőségét. Az iparban a nyereséget az ötéves tervidőszak végéig több mint 2-szeresére kell növelni.

9. *A legfontosabb ipari termékfajtákból* 1970-re a következő mennyiség termelését kell előirányozni:

	1965	1970
Villamos energia (milliárd kWó)	507	830–850
Kőolaj (millió t)	243	345–355
Gáz (milliárd m^3)	129,2	225–240
Kőszén (millió t)	578	665–675
Nyersvas (millió t)	66,2	94–97
Acél (millió t)	91	124–129
Hengerelt vas (millió t)	70,9	95–99
Acélcső (millió t)	9	14–15
Műtrágya (millió t)	31,3	62–65
Műanyagok és műgyanták (ezer t)	821	2100–2300
Műszálak (ezer t)	407	780–830
Autó- és motorkerékpár-gumiabroncs (millió db)	26,4	38–40
Gőz-, gáz- és vízturbinák (millió kW)	14,6	22–24
Hengerdei berendezések (ezer t)	111	190–210
Fővonali Diesel-mozdonyok	1485	1500–1600
Vegyipari berendezések (millió rubel)	384	780–830
Kőolajipari felszerelés (ezer t)	140	210–240
Fémforgácsoló gépek (ezer db)	185	220–230
Kovácsoló és sajtoló gépek (ezer db)	34,4	50–52
Gépkocsik (ezer db)	616,4	1360–1510
Ebből:		
tehergépkocsi	379,6	600–650
személygépkocsi	201,2	700–800
Traktorok (ezer db)	355	600–625
Mezőgazdasági gépek (millió rubel)	1446	2500
Textilipari berendezések és pótalkatrészek (millió rubel)	251	450–480
Élelmiszeripari berendezések és pótalkatrészek (millió rubel)	243	340–370
Műszerek, hozzájuk való automatizálási eszközök és pótalkatrészek (millió rubel)	2078	3570–3670

	1965	1970
Fakitermelés (a kis fakitermelők nélkül, millió m^3)	337	350–365
Cellulóz (millió t)	3,2	8,4–9
Papír (millió t)	3,23	5–5,3
Karton (millió t)	1,45	4,2–4,5
Cement (millió t)	72,4	100–105
Szövetek (milliárd m^2)	7,5	9,5–9,8
Kötszövött fehérnemű és felsőruha (millió db)	907	1650–1750
Bőrlábbeli (millió pár)	486	610–630
Hús (az állami készletek nyersanyagából, millió t)	4,8	5,9–6,2
Hal, bálna, tengeri állat, tengeri termékek (millió t)	5,8	8,5–9
Tejtermékek (az állami készletek nyersanyagából, millió t)	11,5	16–17
Állati zsiradék (az állami készletek nyersanyagából, ezer t)	1066	1160
Zsíros sajt és juhtúró (ezer t)	308	625–675
Növényi olaj (az állami készletek nyersanyagából, millió t)	2,2	2,95–3,1
Konzerv (milliárd doboz)	7	13–13,5
Kristálycukor (répából, millió t)	8,9	9,8 10
Kulturális és háztartási cikkek (milliárd rubel)	9	15,5–16,5
Rádiók és lemezjátszók (millió db)	5,2	7,5–8
Televíziók (millió db)	3,7	7,5–7,7
Háztartási hűtőgépek (millió db)	1,7	5,3–5,6
Motorkerékpárok, robogók, oldalkocsis motorkerékpárok (ezer db)	721	1000–1100
Bútor (milliárd rubel)	1,8	2,6–2,8

10. *A villamosenergia-iparnak* a többi iparágat megelőző fejlődése érdekében 64—66 millió kilowatt új kapacitást kell üzembe helyezni, főleg 2,4 millió kilowattos vagy ennél nagyobb sűrítős hőerőművek építése s túlnyomórészt 300 000 kilowattos gépegységek beállítása útján.

Javítani kell a tervezett és az épülő vízi erőművek műszaki-gazdasági mutatóit, mégpedig új műszaki megoldások alkalmazása és 500 000—550 000 kilowatt kapacitást is elérő turbinák beállítása útján.

Végre kell hajtani a szükséges előkészületi munkákat ahhoz, hogy az ország keleti körzeteiből nagy mennyiségű villamos energiát lehessen továbbítani a központi körzetekbe. Be kell fejezni az európai országrész egységes energetikai rendszerének megteremtését.

A 35 kilovoltos és ennél nagyobb feszültségű villamosvezetékek hálózatát mintegy 1,5-szeresére, a falusi körzetekben a legalább 20 kilovoltos vezetékek hálózatát mintegy 2-szeresére kell bővíteni.

Centralizált villamosenergia-források révén fejleszteni kell a falusi körzetek villamosítását.

11. Gyorsított ütemben kell fejleszteni *a kőolaj- és gázkitermelő ipart.* Fontos feladatnak kell tekinteni új kőolaj- és gázkitermelő központok kialakítását Nyugat-Szibériában és Nyugat-Kazahsztánban, továbbá a régi kőolaj-körzetek termelésének jelentős növelését. Biztosítani kell a korszerű kőolajkitermelési módszerek további bevezetését és a kőolajkitermelés intenzitásának növelését.

Széles körben kell alkalmazni a gázlelőhelyek kiaknázásának és a gázkitermelés intenzívebbé tételének hatékony módszereit, az ipari központok közelében növelni kell a föld alatti gáztároló kapacitásokat. Legalább 25 000 kilométer gázfővezetéket és mellékvezetéket kell építeni. A gázszállítás műszaki-gazdasági mutatóinak javítása érdekében elő kell irányozni nagy átmérőjű csövek széles körű alkalmazását.

12. Az ötéves időszakban az elsődleges *kőolajfeldolgozást* és a fehér kőolajtermékek termelését 1,4—1,5-szeresére, a kenőolajak termelését 1,4-szeresére kell növelni. A legfeljebb 0,5 százalék kéntartalmú Diesel-üzemanyag részarányát legalább 80 százalékra, a nagy oktánszámú autóbenzinek részarányát pedig 55—60 százalékra kell növelni, egész termelésükhöz viszonyítva. Mindenfajta Diesel- és autóolaj előállításához hatékony adalékanyagokat kell alkalmazni.

Növelni kell a cseppfolyósított gázok, aromás szénhidrogének és más vegyipari nyersanyagok gyártását. Fokozni kell a kén kivonását a kísérő gázokból és a földgázból. Meg kell szervezni állatok takarmányozására felhasználható fehérje- és vitaminkoncentrátumok nagyüzemi gyártását kőolajból.

13. Növelni kell a *széntermelést*, különösen a kokszolható szenekét. A külszíni szénfejtés részarányát 1970-ig 28 százalékra kell növelni. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a széndúsítás fejlesztésére, növelni kell a kiváló minőségű szenek termelését. A széntermelés növekedését létszámnövelés nélkül kell biztosítani.

Összesen évi 165 millió tonna kapacitású új föld alatti és külszíni széntermelő egységet kell üzembe helyezni, jelentősen le kell rövidíteni a tervezett termelőegységek építésének és beindításának idejét. Az égőpala termelését 1970-ig körülbelül 28 millió tonnára, a tőzegtermelést 92 millió tonnára kell növelni.

Teljes mértékben ki kell elégíteni a városi és a falusi lakosság tüzelőszükségletét kiváló minőségű tüzelőanyaggal.

14. Biztosítani kell a *vaskohászat* fejlesztésének gyors ütemét, s egyszersmind különösen nagy figyelmet kell fordítani a fémek minő-

ségének javítására, a hengerelt áruk, csövek és fémtömegcikkek választékának jelentős bővítésére, a termelési folyamatok intenzitásának növelésére.

Növelni kell a hidegen hengerelt lemezek gyártását több mint 2-szeresére, a hidegen nyújtott szelvényacélét 2,2-szeresére, az acélhuzalokét 2,1-szeresére, s jelentősen fokozni kell a különböző fajta csövek gyártását.

Növelni kell a minőségjavító termikus és termomechanikai megmunkálással készült fémek, az igen pontos idomvasak, a kis wattveszteségű elektrotechnikai acélok, a kettősfémek és a rozsdamentes fémek, a különleges tisztaságú és a megadott fizikai tulajdonságokkal rendelkező fémek, a nagymértékben kopásellenálló sodronykötelek gyártását.

Javítani kell a vasérc előkészítését. Meg kell szervezni a széles körű nagyüzemi ércdarabosítást. Az oxigénbefúvásos konverteracél gyártását 5—6-szorosára, az elektroacélét 1,5-szeresére kell növelni; új, a folyamatos acélöntést biztosító berendezéseket kell üzembe helyezni; bővíteni kell az oxigén és a földgáz alkalmazását a kohászatban.

Meg kell szervezni széles talpú vastraverzek, kiváló minőségű acélból készülő és a lehető legvékonyabb falú csövek gyártását. Növelni kell a kettősfémcsövek, valamint a zománccal, műanyagokkal és más rozsdaálló anyagokkal védett csövek gyártását.

Tovább kell fejleszteni a fémporkohászatot, s a gépgyártásban és más iparágakban alkalmazni kell a fémkerámiai gyártmányokat.

Biztosítani kell az ócskavas és a fémhulladék fokozott gyűjtését. Gyökeresen meg kell javítani a kohászati salak feldolgozását és hasznosítását.

Növelni kell a vaskohászati vállalatoknál a közszükségleti cikkek (zománcedény, szeg, vasúgy stb.) gyártását, s javítani kell a minőségüket.

15. *A színesfém-kohászatban* elő kell irányozni a réz, a könnyű, ötvöző és ritka fémek gyártásának a többit megelőző fejlesztését. Az alumínium termelését 1,9—2,1-szeresére, a réz- és cinkgyártást 1,6—1,7-szeresére kell növelni; jelentősen növelni kell az ólom, a magnézium, az ón, a nikkel, a titán, a wolfram-, molibdén- és titánkoncentrátumok, valamint a nemesfémek gyártását és a gyémántkitermelést.

A színesfémércek külszíni fejtését 1,5-szeresére, föld alatti kitermelését nagy teljesítményű automata berendezések alkalmazásával 5-szörösére kell növelni.

Biztosítani kell a színesfémek teljesebb kivonását az ércekből.

Meg kell kezdeni a fokozottabb villamos vezetőképességű alumínium, a kopásállóbb réz, új, gazdaságos idom-színesfémek gyártását, a rúdréz, az alumínium-lemezek, csövek, idomáruk és huzalok egyesített öntését, illetőleg hengerlését.

Szakosított üzemeket kell létesíteni elektronikus ipari anyagok gyártására.

A színesfémkohászati vállalatoknak legalább 3-szorosára kell növelniük a közszükségleti cikkek gyártását, különösen nagy gondot kell fordítaniuk az áruk minőségének javítására, s ennek érdekében szakosított üzemeket kell létesíteniük.

16. Ki kell szélesíteni a *geológiai kutatómunkákat*, növelni kell a hatékonyságukat és csökkenteni kell költségeiket. Fokozni kell a kőolaj-, gáz- és szénlelőhelyek kutatását és feltárását a Szovjetunió európai részében. A feltárt ásványkészletek növekedését főleg azokban a körzetekben kell biztosítani, ahol leggazdaságosabb a kiaknázásuk.

17. Elő kell irányozni a *vegyipar és a petrokémiai ipar* fejlesztésének gyors ütemét. A vegyipar termelését meg kell kétszerezni. Jelentősen növelni kell a koncentrált és összetett műtrágyák gyártását. Biztosítani kell, hogy az ötéves tervidőszak végén kizárólag szemcsézett és nem csomósodó műtrágyákat szállítsanak a mezőgazdaságnak. Bővíteni kell a növényvédő és a rovarirtó vegyszerek választékát, és javítani kell a minőségüket.

Növelni kell a kőolaj és a gáz felhasználását a műanyagiparban. Javítani kell a műanyagok minőségét, növelni kell a legkorszerűbb polimer anyagfajták gyártását. Fokozni kell a különlegesen tiszta kémiai anyagok termelését és bővíteni kell a választékukat.

A műgumigyártást 2,2-szeresére, a szintetikus zsírsavak gyártását legalább 3-szorosára, a szintetikus mosószerek gyártását közel 6-szorosára kell növelni. Biztosítani kell a gumiabroncsok használhatósági idejének 1,5-szeresére növekedését.

Elő kell irányozni a vegyi és egyéb háztartási cikkek kiváló minőségben és bő választékban való gyártásának 2,5—3-szorosára növelését.

Növelni kell a kis mennyiségekben előállított vegyipari termékek gyártását, fel kell újítani és bővíteni kell a szintetikus festékek, lakkok színező anyagok, a műanyagok minőségét javító adalékanyagok, a műgumiból készült cikkek, a műszálas szövetek és a műbőrök választékát. Biztosítani kell a tudományos kutatómunkához szükséges kémszerek gyártását.

A vegyiparban és a műanyaggyártmányokat nagy mennyiségben felhasználó ágazatokban elegendő kapacitást kell biztosítani polimer anyagoknak olyan termékekké való feldolgozásához, amelyek népgazdasági és háztartási szükségleteket elégítenek ki.

Biztosítani kell a titánfehér festékek gyártásának lehető legnagyobb arányú fejlesztését.

Növelni kell a vegyipari termékek gyártását a vaskohászat, a színesfémkohászat, a kőolajipar és a fakémiai ipar vállalatainak keretében, a nyersanyagok komplex felhasználása alapján.

18. Növelni kell *a gépipar és a fémfeldolgozó ipar* termelését körülbelül 1,6—1,7-szeresére, s ezen belül gyorsabb ütemben kell fejleszteni a kohászati, energiaipari, vegyipari, szénipari, kőolaj- és gázipari berendezések, a gépkocsik, traktorok és mezőgazdasági gépek gyártását, az elektrotechnikai, elektronikus és rádiótechnikai ipart, a műszergyártást, a fémeknek elektrofizikai, elektrokémiai és más nagy hatékonyságú módszerek alkalmazásával történő megmunkálásához szükséges gépek, valamint a precíziós és a különlegesen nagy pontosságú szerszámgépek gyártását.

Növelni kell az emelő-, szállító- és rakodómunkák, a munkaigényes termelési folyamatok és a raktári munkák komplex gépesítéséhez szükséges gépek és berendezések gyártását.

Meg kell gyorsítani új konstrukciójú gépek és berendezések szerkesztését és előállítását, jelentősen le kell rövidíteni gyártásuk megkezdésének és népgazdasági alkalmazásuknak határidejét.

Meg kell szervezni alacsony hőmérsékleten üzemeltethető gépek, berendezések és mechanizmusok gyártását.

Elő kell irányozni az energiaipari és technológiai berendezések fajlagos kapacitásának növelését. Növelni kell az újonnan gyártott gépek és berendezések teljesítményét.

Új gépgyárak építésénél a messzemenően szakosított tömeggyártás megszervezésének szükségességéből kell kiindulni.

Meg kell kezdeni 500 000 és 800 000 kilowattos, vagy még ennél is nagyobb teljesítményű, gazdaságos, automatizált energiatermelő egységek gyártását.

Korszerű gépeket és berendezéseket kell konstruálni és gyártani nagy teljesítményű kohászati gépsorokhoz, ammóniát, szuperfoszfátot és polietilént nagy mennyiségben előállító üzemek számára, egyenkint évi 6 millió tonna kapacitású berendezéseket olajfinomítók számára, komplett berendezéseket feltárási, építőipari és útépítési munkák számára.

Megfelelő intézkedésekkel biztosítani kell minden új típusú járműmotor fajlagos mutatóinak (fémigényének, üzemanyag-fogyasztásának és teljesítményének) további javítását, a hasonló típusú legjobb külföldi motorok műszaki színvonalának túlszárnyalása érdekében.

Meg kell szervezni új, az eddigieknél 1,5—3-szorta nagyobb teljesítményű, s kisebb fajlagos fémigényű, üzemanyag és kenőolaj fogyasztású Diesel-motorok gyártását.

Növelni kell a jobb terepjáró tulajdonságokkal rendelkező gépkocsik, nagy autóbuszok, pótkocsis autók, pótkocsis vontatók, valamint közszükségleti cikkek szállítására specializált teherkocsik gyártását. Meg kell kezdeni 65 tonnás és ennél nagyobb teherautók előállítását.

Elő kell irányozni a földművelési és állattenyésztési munkák komplex gépesítéséhez szükséges univerzális és kombinált gépek gyártását.

Jelentősen növelni kell korszerű berendezések gyártását a könnyűipar különböző ágai számára.

Biztosítani kell a textilipari vállalatok mechanikus szövőgépeinek gyorsabb felváltását automata szövőgépekkel. Elő kell irányozni a kötszövőipari gépek gyártásának legalább 2-szeresére, a festő és kikészítő berendezések gyártásának 3-szorosára növelését.

Növelni kell az élelmiszeripari berendezések gyártását 1,5-szeresére, a kereskedelmi és közétkeztetési vállalatok számára szükséges berendezések gyártását 1,7-szeresére.

Növelni kell a legkorszerűbb gépek és berendezések gyártását a kulturális és háztartási cikkeket előállító vállalatok, valamint a szolgáltatóipari vállalatok számára.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani az automatizáláshoz szükséges műszerek és eszközök gyártásának jelentős növelésére, választékuk bővítésére és műszaki színvonaluk emelésére. Jelentősen növelni kell a félvezetős műszerek gyártását.

Lényegesen növelni kell az elektronikus számító- és vezérlőgépek, a számfejtési, könyvelési és nyilvántartási munkák gépesítéséhez és automatizálásához szükséges gépek és irányítástechnikai eszközök gyártását.

Javítani kell a gépipar szerszámgépállományának összetételét. Ebből a célból elő kell irányozni a legkorszerűbb fémforgácsoló gépek, kovácsoló és sajtoló gépek, különösen a kikészítő gépek, az automata és félautomata szerszámgépek, az univerzális aggregátok és automata

gépsorok, a nehézipari egyedi berendezések és a korszerű öntőberendezések gyártásának más ágazatokat megelőző fejlesztését.

Növelni kell az elektro- és vákuumacél beolvasztással készült különleges csapágyak gyártását.

Erősíteni és szakosítani kell a gépipar szerszámbázisát. Jelentősen növelni kell a csiszoló és a gyémántfejes szerszámok gyártását, s fokozottan kell alkalmazni a népgazdaságban gyémántfejes szerszámokat.

Jelentősen növelni kell a gépipari és a fémfeldolgozó ipari vállalatok keretében a közszükségleti, kulturális és háztartási cikkek gyártását, javítani kell a minőségüket és bővíteni a választékukat.

Műszakilag új közfogyasztási cikkek konstruálására szakosított tervezőirodákat kell létesíteni.

19. Elő kell irányozni az *építőanyag-ipar* további fejlesztését. Növelni kell a fokozottan kész formában előregyártott épületelemek és szerkezetek gyártását, bővíteni kell a lakosságnak eladott épületelemek és építőanyagok választékát és javítani kell a minőségüket. Növelni kell a csiszolt üveg és a kirakatüveg, a műanyagból készült hatékonyabb burkolóanyagok és alkatrészek, a linóleum és a kerámiai anyagok gyártását, a természetes kő kitermelését, a pala és egyéb tetőfedő anyagok, a nem fémből készült csövek és a speciális vasbetonszerkezetek előállítását. Növelni kell az előfeszített vasbetétek gyártását.

Jelentősen növelni kell a helyi építőanyagok termelését.

20. Lényegesen javítani kell *a fa-, cellulóz- és papíripar*, *valamint a fafeldolgozó ipar* termelésének struktúráját, mégpedig a faanyag komplex hasznosítása, s kémiai és kémiai-mechanikai feldolgozásának jelentős fejlesztése alapján.

Növelni kell a fakitermelést az erdőben bővelkedő északi, szibériai és távol-keleti körzetekben. Meg kell szervezni új cellulóz-, papír-, karton-, furnér- és falemezfajták gyártását.

Fokozottabban kell hasznosítani a fűrésztelepek és a fafeldolgozó üzemek hulladékát, a lombfát és az aprófát a cellulóz- és papíriparban, a fakémiai és a hidrolízis-iparban, továbbá farostlemezek és faládák gyártásához.

Jelentősen növelni kell a házgyárakban a szabvány lakóházak, komplett faalkatrészek, a farost- és faforgácslemezek gyártását és különböző asztalosmunkák kivitelezését.

Szélesebb körben kell folytatni az erdők felújítására és hozamuk növelésére irányuló munkálatokat.

21. Növelni kell a *könnyűipar* termelését, körülbelül 1,4-szeresére. Leggyorsabban azoknak az áruknak gyártását kell fejleszteni, amelyek iránt a lakosság körében fokozott kereslet nyilvánul meg — a kötszövött árukét, a műszálas ruházati cikkekét, a műbőrből és polietilénből készült árukét és a különféle díszmű- és divatárukét. Kiváltképpen fejleszteni kell a gyermekruházati cikkek gyártását.

Lényegesen javítani kell a ruházati cikkek, a lábbeli és más készítmények minőségét és kivitelezését, állandóan bővíteni kell és fel kell újítani a tömegfogyasztási cikkek választékát, a fazonokat és a modelleket.

Növelni kell a szebb és jobb kivitelű pamutszövetek, a nitron- és lawsanszálas gyapjúszövetek, a műselyemkelmék, a lawsanszálas lenvásznak, a gyapjú-, félgyapjú- és műszálas kötszövött felsőruházati cikkek, a bokafix zoknik és térdharisnyák, a könnyű porózus bőrutánzat gumiból készült lábbeli gyártását. Teljesebben kell kielégíteni a keresletet ezekből az árukból.

Futószalagok, korszerű automaták és más nagy teljesítményű berendezések széles körű alkalmazása alapján végre kell hajtani a könnyűipari vállalatok műszaki rekonstrukcióját.

22. Növelni kell az *élelmiszeripar* termelését, körülbelül 1,4-szeresére. Javítani kell az élelmiszerek tápértékét és ízletességét, bővíteni kell a választékukat, javítani kell a kikészítésüket.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani a gyermektápszerek gyártásának széles körű fejlesztésére, s a különféle félkész- és készételek, valamint a hidegkonyhai készítmények előállításának növelésére. Jelentősen bővíteni kell a csomagolt élelmiszerek választékát.

Gyorsabb ütemben kell fejleszteni a haláruk, különösen az élő és mélyhűtött hal, a halfilé, a halkonzervek és a hidegkonyhai halkészítmények kibocsátását. Újabb óceáni körzetekre kell kiterjeszteni a halászatot, jelentősen fejleszteni kell a halgazdaságot a belföldi vizeken és növelni kell a hozamukat.

Növelni kell a halászflotta korszerű hajóinak számát, körülbelül 2,5-szeresére, a halászkikötők átbocsátóképességét 50—60 százalékkal.

Növelni kell a hűtőházak és a hűthető raktárak befogadóképességét körülbelül 1,7-szeresére.

Több hús-, csont- és hallisztet, takarmányélesztőt és takarmányvitamint kell gyártani az állattenyésztés szükségleteire.

23. Jelentősen növelni kell *a kulturális és a háztartási* cikkek gyártását, javítani kell a minőségüket és kivitelezésüket, növelni kell a megbízhatóságukat és tartósságukat. A lehető legmesszebbmenően

egységesíteni kell a háztartási gépek és készülékek szerkezetét, szerkezeti részegységeit és alkatrészeit. Rendszeresen fel kell újítani a választékot.

Messzemenően fejleszteni kell a tranzisztoros rádiók, televíziók és lemezjátszók gyártását. Meg kell szervezni a színes tv-műsort vevő készülékek tömeggyártását.

Jelentősen növelni kell a bútorgyártást, meg kell javítani a bútorok minőségét és kivitelezését, korszerű gyártási eljárások bevezetése, valamint korszerű borító- és fényezőanyagok alkalmazása révén.

Bő választékban és kellő mennyiségben kell gyártani sportszereket és turistafelszerelést, edényeket, konyhai kellékeket, kerti szerszámokat és más háztartási cikkeket.

Meg kell gyorsítani a lakosság kényelmét, kulturális és szociális körülményeinek megjavítását szolgáló új árufajták tervezését és gyártásba vételét.

Teljes egészében ki kell elégíteni a lakosság és a szolgáltatóipari vállalatok szükségletét gépkocsikhoz, motorkerékpárokhoz, televíziókhoz, rádiókhoz, hűtőgépekhez és más háztartási gépekhez és eszközökhöz szükséges alkatrészek tekintetében.

24. Jelentősen növelni kell valamennyi szövetségi köztársaság *helyiipari vállalatainál* a kiváló minőségű kulturális, háztartási és termelési rendeltetésű cikkek gyártását. Fejleszteni kell az iparművészetet.

25. Közszükségleti cikkek gyártásának megszervezése céljából a vállalatok rekonstrukciójához és új felszerelés beszerzéséhez széleskörűen kell felhasználni bankhitelt.

IV. Mezőgazdaság

A mezőgazdaság terén a fő feladat a szántóföldi és az állati termékek termelésének jelentős növelése a lakosság növekvő élelmiszer-szükségletének és az ipar mezőgazdasági nyersanyagok iránti növekvő szükségletének teljesebb kielégítése céljából. Ezt a feladatot az SZKP Központi Bizottságának 1965 márciusi plénumán kidolgozott gazdasági intézkedések rendszerének következetes megvalósítása alapján kell megoldani.

Az ötéves tervidőszakban mintegy 2-szeresére kell növelni az állami mezőgazdasági beruházások összegét, erősíteni kell a kolhozok és a szovhozok anyagi-technikai bázisát, növelni kell a mezőgazdaság dol-

gozóinak a társadalmi termelés hatékony fejlesztéséhez fűződő anyagi érdekeltségét.

1. *1966-tól 1970-ig az előző ötéves időszakhoz viszonyítva 25 százalékkal kell növelni az évi átlagos mezőgazdasági termelést.*

A kolhozok és a szovhozok, a párt-, állami, tervező és mezőgazdasági szervek fő figyelmét két igen fontos és egymással összefüggő feladat megoldására, *a szemes termények és az állati termékek termelésének növelésére kell összpontosítani.*

2. *A mezőgazdaság valamennyi ágának fellendülése és a népjólét növekedése szempontjából döntő jelentősége mindenekelőtt a szemes termények termelésének van.* Ennek megfelelően öt év alatt az előző ötéves időszakhoz viszonyítva a szemes termények évi átlagos termelését 30 százalékkal kell növelni.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani a szemes termények termelésének és más termelési ágaknak ingadozás nélküli fejlődésére a nem feketeföldű övezetben.

A Szir-Darja és az Amu-Darja alsó folyásánál, Észak-Kaukázusban és Dél-Ukrajnában nagy területeken kell bevezetni a rizstermelést.

Intézkedéseket kell előirányozni a szűzföldi körzetek gazdálkodásának gyökeres megjavítására, az ahhoz szükséges feltételek megteremtésére, hogy ingadozás nélküli jó termést takarítsanak be szemes terményekből és más növényekből.

Jelentősen növelni kell a nyersgyapot, a cukorrépa, az olajnövények, a rostlen és más ipari növények, továbbá a burgonya, a zöldségfélék, a tea, a gyümölcsök, a bogyós gyümölcsök és a szőlő termelését.

Megfelelő intézkedésekkel biztosítani kell az ipari feldolgozásra szánt mezőgazdasági nyersanyagok minőségének, technológiai tulajdonságainak és választékának jelentős javulását.

3. *A szántóföldi termékek termelésének növekedéséhez vezető fő útnak valamennyi mezőgazdasági kultúra hozamának emelését kell tekinteni.* Ennek megfelelően a földművelés színvonalának emelésére irányuló intézkedések egész rendszerét kell életbe léptetni: ésszerűen kell hasznosítani a földet, helyes vetésforgókat kell bevezetni, a legjobb gabona- és egyéb növényfajtákat kell termeszteni, hatékonyan kell felhasználni a műtrágyát és a szerves trágyát, védekezni kell a talajerózió ellen, meg kell szervezni mezővédő erdősávok telepítését.

4. *A mezőgazdaságnak szállított műtrágya mennyiségét* 1970-ig 55 millió tonnára kell növelni. Jelentősen meg kell javítani a műtrágya és a mész minőségét. Elő kell írni, hogy a kolhozokban és a szovhozokban tudományos alapon alkalmazzák a műtrágyákat. Gon-

doskodni kell a műtrágyák szállítási és tárolási veszteségeinek lényeges csökkentéséről.

Meg kell javítani a szántóföldeknek, a kerteknek, a szőlőknek és más ültetvényeknek a kártevők, a betegségek, valamint a gyomok elleni védelmét.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani a gyom- és rovarirtó szerek, s általában a növényvédő vegyszerek helyes alkalmazására, s széleskörűen kell alkalmazni a kártevők és a növényi betegségek leküzdésének biológiai módszereit.

5. *Az ötéves terv időszakában nagyszabású talajjavítási programot kell végrehajtani:*

Az OSZFSZK nem feketeföldű övezetében, a Belorusz SZSZK-ban, a balti köztársaságokban, Ukrajna nyugati területein és poleszjei kerületeiben, továbbá a Távol-Keleten 6—6,5 millió hektár mocsaras és vizenyős földet kell lecsapolni, körülbelül 9 millió hektáron földrendezési munkákat kell végezni, s legalább 28 millió hektáron meszezni kell a savanyú talajokat;

az aszályos körzetekben 2,5—3 millió hektár földet kell öntözhetővé tenni; a közép-ázsiai és a kaukázusontúli köztársaságok öntözhető földterületének növelése mellett széleskörűen kell fejleszteni az öntözést Észak-Kaukázusban, a Volgán túl, Dél-Ukrajnában, Kazahsztánban és a Moldovai SZSZK-ban;

a talaj termőerejének növelése és a rendelkezésre álló öntözött földek teljes hasznosítása céljából ezeken a területeken gyűjtő- és elosztócső-hálózatot kell kiépíteni, meg kell javítani a vízellátást, az öntözött táblákon talajegyengetést kell végezni, s végre kell hajtani az öntözőrendszerek műszaki rekonstrukcióját;

szakosított állami vállalatokat kell létesíteni, s ezeknek kell elvégezniük a kolhozokban és szovhozokban a földek lecsapolását, a fa és bokorirtást, a talajegyengetést az öntözött földeken, a tőzeg kitermelését, szállítását és felhasználását, a savanyú talajok meszezését, az állattenyésztő telepeken a gépek és a berendezés szerelését.

6. *Biztosítani kell a hús-, tej-, tojás- és gyapjútermelés további növekedését, főleg a hozamok emelése, továbbá a szarvasmarha- és baromfiállománynak a takarmánybázis általános erősítésén alapuló gyarapítása útján.*

Ebből a célból elő kell irányozni:

az olyan takarmánynövények termelésének növelését, amelyekről a helyi adottságok mellett minimális munkaerő- és anyagráfordítással területegységenként a legtöbb takarmányt lehet begyűjteni:

a természetes takarmánytermő területek hozamának messzemenő emelését és a művelt legelők területének növelését;

a teljes értékű takarmánykeverékek, a fehérje és vitamin pót-takarmányok, a hús-, csont-, vér- és halliszt termelésének legalább 2-szeresére növelését; a mezőgazdaság rendelkezésére bocsátott takarmányelesztő mennyiségének 1970-ig 800 000—900 000 tonnára növelését; 2—2,5 millió tonna szénaliszt előállítását;

a kolhozok és a szovhozok állatállományának kielégítőbb ellátását nagy fehérjetartalmú takarmányokkal, megfelelő aminosavakkal, mikroelemekkel, vitaminokkal, ásványi takarmányokkal, s különféle olyan tartósító anyagokkal, amelyek megakadályozzák, hogy a takarmány veszítsen tápértékéből.

7. *A társadalmi állattenyésztés hatékonyságának növelése céljából:*

növelni kell a tehenek tejhozamát, fejleszteni kell a belterjes tejelő állattartást a kolhozokban és a szovhozokban, főleg a nagy városok és ipari központok környékén;

messzemenően fejleszteni kell a szakosított húsállattenyésztést azokban a körzetekben, ahol gazdaságilag előnyös, nagy méretekben kell folytatni a növendékmarha nevelést és hizlalást a fejlett tejgazdasággal rendelkező körzetekben és a szakosított hizlaló gazdaságokban;

ésszerűbben kell felhasználni a sertésállományt, a sertéseket gazdaságilag előnyös súly eléréséig kell hizlalni;

növelni kell a juhok gyapjú- és húshozamát, valamint a juhállományt, széleskörűen fejleszteni kell a finomgyapjas, félfinomgyapjas, crossbrad- és karakuljuh-tenyésztést;

fejleszteni kell, s baromfigyárakban és nagy gépesített kolhoz és szovhoz baromfifarmokon kell összpontosítani az árubaromfi-tenyésztést;

elő kell irányozni a tavi halgazdaságok, a nyúltenyésztés és a méhészet segédüzemági fejlesztését a kolhozokban és a szovhozokban, ahol pedig célszerűnek mutatkozik, ott szakosított gazdaságokat kell létesíteni;

erősíteni kell a tenyészállattartó gazdaságokat, a fajtajavító és a mesterséges termékenyítő állomásokat, meg kell szervezni értékes tenyészállatok helyes kinemesítését és jobb felhasználását;

gondoskodni kell arról, hogy a szarvasmarhát és a baromfit az állategészségügyi követelményeknek megfelelő helyiségekben tartsák; az állattenyésztő telepeken ki kell szélesíteni a munkák gépesítését;

meg kell javítani a kolhozok és a szovhozok állatorvosi ellátását;

bővíteni és erősíteni kell a biológiai ipar és az állami állatorvosi szolgálat anyagi-technikai bázisát.

8. A mezőgazdaság gépellátásának javítása, a műtrágyázás, a talajjavítással és az öntözéssel kapcsolatos intézkedések végrehajtása, a földművelés színvonalának emelése és az anyagi érdekeltség fokozása alapján a kolhozok és a szovhozok számára lehetővé válik a szemes termények hozamának lényeges emelése, s ennek megfelelően, mint az SZKP Központi Bizottságának 1965 márciusi plénuma megállapította, minden egyes kolhoznak és szovhoznak évről évre teljesítenie kell hosszabb időre szóló terveit, sőt, növekvő mennyiségben kell terven felül, felemelt árakon, szemes terményeket eladnia az államnak. Napraforgó, nyersgyapot, rostlen, tej, gyapjú, tojás és más termékek terven felüli felvásárlását is elő kell irányozni.

A kolhozok és a szovhozok érdekeinek tökéletesen megfelel, ha az állam felemelt árakon terven felül vásárol szemes terményeket, s ez elősegíti a mezőgazdasági dolgozók jövedelmének növekedését.

9. Minden téren fejleszteni és erősíteni kell a kolhozok és a szovhozok, illetőleg a begyűjtő szervezetek közötti szerződéses kapcsolatokat, növelni kell a felek anyagi felelősségét a szerződésben a tervezett és terven felüli felvásárlással kapcsolatban vállalt kötelezettségek teljesítéséért. Bővíteni kell a kolhozok és a szovhozok közvetlen kapcsolatait az iparvállalatokkal és a kereskedelmi szervezetekkel, különösen gyorsan romló termékek értékesítése esetén, hogy ezek idejében jussanak el a fogyasztóhoz.

Javítani kell a begyűjtött termékek és nyersanyagok minőségét és választékát, jelentősen csökkenteni kell a begyűjtő és kereskedelmi szervezeteknél előforduló veszteségeket, erősíteni és szélesíteni kell az említett szervezetek, valamint a termékeket feldolgozó vállalatok anyagi-technikai bázisát. Több jól felszerelt raktárat és hűtőházat kell építeni.

10. *Az 1966-tól 1970-ig terjedő évekre a mezőgazdaságban 41 milliárd rubel összegű központi állami beruházást kell előirányozni gazdasági létesítmények építésére és gépek beszerzésére.*

Emelni kell a falusi építkezések műszaki színvonalát, előregyártott szerkezetek és korszerű módszerek alkalmazása révén.

Erősíteni kell a falvakban működő állami és kolhozközi építőszerelő vállalatokat.

A kolhozokat és a szovhozokat el kell látni a gazdasági, lakás-, kulturális és szociális építkezéshez, valamint az üzemeltetéshez szükséges fémekkel, csövekkel és építőanyagokkal, a központi és a helyi

eszközökből megvalósított beruházásokkal kapcsolatos építő- és szerelőmunkák méreteinek megfelelően.

11. Az SZKP Központi Bizottságának 1965 márciusi plénumán hozott határozatokkal összhangban az 1966—1970-es években *a mezőgazdaság rendelkezésére kell bocsátani* 1 790 000 traktort (ezen belül 780 000 szántótraktort), 1 100 000 tehergépkocsit, 900 000 traktor- és 275 000 teherautó-pótkocsit, 550 000 gabonakombájnt és más mezőgazdasági gépeket. A kolhozokat és a szovhozokat el kell látni traktorokhoz, gépkocsikhoz és mezőgazdasági gépekhez szükséges pótalkatrészekkel.

Elő kell irányozni nagy munkasebességű traktorok, az egyes övezetek természeti és gazdasági adottságaihoz, valamint a termesztett növényekhez igazodó korszerűbb univerzális, szélesfogású és soksoros gépek, továbbá kombinált, egyidejűleg több műveletet végrehajtó gépek széles körű bevezetését.

Emelni kell a szántóföldi, az állattenyésztési és a tárolási rakodómunkák gépesítésének színvonalát. A mezőgazdaságot a leggazdaságosabb, nagyobb teherbírású, jobb terepjáró tulajdonságokkal rendelkező gépkocsikkal kell ellátni, a teherautó- és traktor pótkocsikon kívül jóval több dömpert, speciális mezőgazdasági tehergépkocsit, autódarut, traktoros rakodógépet és más rakodóeszközt kell a mezőgazdaság rendelkezésére bocsátani.

Lényegesen növelni kell a gép- és a traktorállomány kihasználásának hatékonyságát, tovább kell tökéletesíteni a kolhozok és a szovhozok anyagi-műszaki ellátását, javítani kell a műszaki szolgálatot.

Meg kell gyorsítani a mezőgazdasági célokat szolgáló nagy teljesítményű földkiemelő, talajjavító és öntöző gépek, szivattyúk és más berendezések szerkesztését, gyártását és szállítását.

Jelentősen meg kell javítani a mezőgazdasági gépek minőségét, megbízhatóságát és tartósságát.

12. Az ötéves tervben elő kell irányozni *a mezőgazdaság javítóbázisának fejlesztését* olyan irányban, hogy a gépek és traktorok, a szerkezeti részegységek és az aggregátok bonyolult javítását általában a Szelhoztyehnyika javítóvállalatai, a többi javítást pedig a kolhozok és a szovhozok műhelyei végezzék.

Fel kell szerelni a szovhozok, a kolhozok és a Szelhoztyehnyikához tartozó vállalatok javítóüzemeit fémforgácsoló gépekkel, megfelelő technológiai berendezéssel és műszerekkel, be kell vezetni a javítás nagyipari módszereit, emelni kell a javítómunkák színvonalát és csökkenteni kell a költségüket.

13. *Erőteljesen fejleszteni kell a kolhozok és a szovhozok villamosítását.* A mezőgazdasági munka termelékenységének emelése és a munka megkönnyítése, továbbá a falusi lakosság kulturális és szociális ellátásának javítása céljából a fő figyelmet a villamos energia komplex felhasználására kell fordítani.

Az ötéves időszak folyamán a mezőgazdaság villamosenergia-fogyasztását mintegy 3-szorosára kell növelni. Növelni kell a kolhozok és a szovhozok központosított, az állami energiarendszerekből és erőművekből történő áramellátásának részarányát.

14. A mezőgazdaság műszaki ellátottságának növekedését, belterjességének fokozódását, a munkaszervezés javulását és a dolgozók anyagi érdekeltségének növekedését figyelembe véve *az ötéves tervben a munkatermelékenység 40—45 százalékos emelését kell előirányozni a szovhozok és a kolhozok számára.*

Csökkenteni kell a mezőgazdasági termékek önköltségét, s el kell érni a termelés jövedelmezőségének növekedését.

15. *Biztosítani kell a mezőgazdaság terven alapuló központosított irányításának helyes összeegyeztetését a kolhozok és a szovhozok gazdasági kezdeményezésének és önállóságának fejlesztésével.* A szovhozokat teljes önálló elszámolásra kell átállítani, a kolhoztermelésben messzemenően fejleszteni kell a gazdaságon belüli önálló elszámolást, bővíteni kell a gazdasági vezetők és a szakemberek jogkörét, s növelni kell felelősségüket a termelőmunka eredményeit illetően.

Messzemenően fejleszteni kell a szovhozok operatív gazdasági önállóságát és *a kolhoztermelés igazgatásának demokratikus elveit.*

Jelentősen növelni kell az állami hitel szerepét a kolhoz- és szovhoztermelés fejlesztésében; a kolhozokat át kell állítani közvetlen bankhitelre.

Növelni kell a mezőgazdaság dolgozóinak anyagi érdekeltségét a termelési állóeszközök jobb kihasználásában, a termelés növelésében, a munkatermelékenység emelésében, az anyagi-műszaki és pénzeszközök gazdaságosabb felhasználásában.

16. A föld, a beruházások, a gépek és a munkaerő lehető leghatékonyabb hasznosítása érdekében *szakosítani kell a kolhozokat és a szovhozokat*, s a különböző üzemágak helyes összehangolása révén növelni kell az árutermelésüket.

A kolhozokban és a szovhozokban ki kell dolgozni a gazdaságszervezési terveket. Ahol szükségesnek mutatkozik, ott a gazdaságok méreteit és szakosítását összhangba kell hozni a helyi természeti és gazdasági adottságokkal.

17. A kolhozokban és a szovhozokban, valamint a kolhozközi szervezetekben fejleszteni kell *a járulékos üzemeket és a mezőgazdasági termékek feldolgozását*, továbbá építőanyagok, göngyöleg és közszükségleti cikkek előállítását, főleg helyi nyersanyagból és ipari hulladékokból. Ahol célszerűnek mutatkozik, létre kell hozni a megfelelő iparvállalatok idényjellegű falusi fióküzemeit. Az állami készletekből technológiai berendezést és gépeket, szükség esetén pedig nyersanyagot és különböző csomagoló anyagokat kell kiutalni a kolhozok és a szovhozok járulékos üzemei, illetőleg a kolhozközi ipari üzemek számára.

18. *Meg kell erősíteni a kolhozokat és szovhozokat szakemberekkel és gépkezelőkkel.*

Agronómusok és zootechnikusok képzésével egyidejűleg több közgazdászt, gépészt, elektrotechnikust, hidrotechnikust, agrokémikust, állategészségügyi, növényvédelmi és más mezőgazdasági szakembert kell képezni. Meg kell szervezni a kolhozok és a szovhozok vezetőinek és szakembereinek közgazdasági képzését és továbbképzését. Meg kell teremteni a feltételeket gyümölcsöző munkájukhoz.

19. *Növelni kell a tudomány szerepét* a kolhoz- és szovhoztermelés fejlesztésében. Ki kell szélesíteni az elméleti és kísérleti közgazdászok, biológiai, agrotechnikai, zootechnikai és gépesítési kutatómunkát. Növelni kell a tudományos kutatóintézetek felelősségét ajánlásaik tudományos megalapozottságáért, a tudományos eredményeknek a kolhoz- és szovhoztermelés gyakorlatában való hatékony felhasználásáért.

A kolhozokban és a szovhozokban be kell fejezni a talajtérképek összeállítását, a földek minőségi osztályozását és a természeti-gazdasági övezeteknek megfelelő gazdálkodási rendszerek megalapozását. A mezőgazdasági szerveknek és a tudományos kutatóintézeteknek gyorsabban kell kidolgozniuk a szántóföldi és az állati hozamok emelésének, a gépek minél hatékonyabb kihasználásának és a takarmányok ésszerű felhasználásának leggazdaságosabb módszereit, s ezeket a módszereket mielőbb meg kell honosítani a kolhoz- és szovhoztermelésben.

20. *A falvakban nagy arányokban kell építeni* lakóházakat, iskolákat, napközi otthonokat, bölcsődéket, óvodákat, kórházakat, klubokat, könyvtárakat, mozikat, mosodákat és sütödéket; meg kell javítani a kereskedelmet; szélesebb körben kell elterjeszteni a rádiót és a televíziót. A különböző kerületek helyi feltételeiből kiindulva, konkrét intézkedéseket kell kidolgozni a falu és a város kulturális

és szociális életkörülményei közötti különbségek megszüntetésére vonatkozóan, s hozzá kell látni e program megvalósításához.

V. Közlekedés és távközlés

A közlekedés és a távközlés fő feladata a népgazdaság és a lakosság ilyen irányú szükségleteinek teljesebb kielégítése, e fontos népgazdasági ágak további műszaki rekonstrukciója, az egységes közlekedési hálózat és az egységes automatizált távközlési rendszer fejlesztése és tökéletesítése, az új körzetek gazdasági hasznosításának figyelembevételével.

Biztosítani kell a szállítási kapcsolatok ésszerűsítését, a teherszállítások gazdaságilag célszerű elosztását a közlekedési ágak között. Meg kell gyorsítani a teherszállítást, csökkenteni kell a szállítási távolságot és a szállítási költségeket. Tökéletesíteni kell a rakományátrakás szervezetét. Emelni kell a rakodómunkák komplex gépesítésének színvonalát. Teljesebb mértékben kell kihasználni a szállítóeszközöket, csökkenteni kell az állási időt és az üresjáratokat. Szélesebb körben kell alkalmazni automatákat és számítógépeket.

1. *A vasúti teherforgalmat* 23 százalékkal kell növelni. A vasúti közlekedés terén a fejlesztés fő irányának a vasútvonalak átbocsátó- és szállítóképességének növelését kell tekinteni. Alapjában be kell fejezni a gőzmozdonyok felváltását villany- és Diesel-mozdonyokkal.

Növelni kell a vonatok sebességét. Biztosítani kell a vasúti csomópontok és állomások további fejlesztését, a vonalakat fel kell szerelni centralizált önműködő térközbiztosító és forgalomirányító berendezéssel, meg kell gyorsítani a pályamunkák gépesítésének ütemét. Mintegy 7000 kilométer vasútvonalat kell építeni. A villamosított vonalak hosszát 10 000 kilométerrel növelni kell.

A munka termelékenységét a vasúti szállítás terén 23—25 százalékkal kell emelni.

2. Körülbelül 1,8-szeresére kell növelni a *tengeri teherforgalmat.* A kereskedelmi flottát ki kell egészíteni univerzális és speciális hajókkal, a szállítóflotta együttes rakománybefogadó képességét körülbelül 1,5-szeresére kell növelni.

Körülbelül 40 százalékkal növelni kell a kikötők átbocsátóképességét. A kikötői rakodómunkák komplex gépesítésének arányát 90 százalékra kell növelni. A hajójavításnál át kell térni a nagyipari módszerekre; növelni kell a hajójavító üzemek kapacitását.

3. *A folyami flottának* teljes egészében biztosítania kell a folyami közlekedési utakhoz kapcsolódó rakományok szállítását. Elő kell irányozni a szibériai folyók flottájának, kikötőinek és hajójavító bázisának elsősorban való fejlesztését és a szibériai folyók hajózási feltételeinek javítását. Folytatni kell az európai országrész egységes, mély víziút-rendszerének kiépítését. Jelentősen növelni kell a Volga—Balti-tengeri víziút kihasználását.

A folyami flottát ki kell egészíteni nagy raksúlyú motoros hajókkal, uszályokkal, nagy tolóhajókkal és gyors személyszállító Diesel-hajókkal.

4. A kőolaj és a kőolajtermékek *csővezetékes* szállítását mintegy 2-szeresére kell növelni, biztosítani kell körülbelül 12 000 kilométer csővezeték építését. Szélesebb körben kell alkalmazni a kőolajtermékek egymást követő átszivattyúzását a csővezetékeken, nagyobb mértékben kell automatizálni a csővezetékek üzemeltetését.

5. A *gépkocsiközlekedés* általános teherforgalmát körülbelül 1,7-szeresére kell növelni. A gépkocsiállományon belül növelni kell a pótkocsis autók és a nagy raksúlyú önkiürítő kocsik részarányát. Növelni kell a lakosság szükségleteinek kielégítésére hivatott gépkocsik állományát.

Az autóbuszok személyforgalmát körülbelül 1,9-szeresére kell növelni. Az autóbuszállományt ki kell egészíteni korszerű kocsikkal. Több garázst és általános rendeltetésű telepet kell építeni.

Tovább kell folytatni autóutak építését és a meglevők korszerűsítését, különösen vidéken. Öt év alatt körülbelül 63 000 kilométer szilárd burkolatú autóutat kell építeni.

6. Körülbelül 1,8-szeresére kell növelni a *légi személyszállítást* (repülőgépeken és helikoptereken). Az össz-szövetségi vonalak számára 35—40, a helyi vonalak számára 200 repülőteret kell építeni. Az össz-szövetségi fővonalak repülőterein automata és félautomata leszállás-irányító berendezést és korszerű rádiótechnikai forgalom-irányító eszközöket kell felszerelni.

7. Jelentősen fejleszteni kell a *városi villamosközlekedést.* A metróvonalak hosszát 85 kilométerrel, a villamosvonalak hosszát 1400 kilométerrel, a trolibuszvonalak hosszát pedig 2900 kilométerrel kell növelni. Rekonstruálni kell a villamosvonalak körülbelül 50 százalékát. A metró gördülőállományát 1200 kocsival, a trolibuszét 11 000 kocsival, a villamosét 10 000 kocsival kell növelni.

8. A *távközlés* minden ágában javítani kell a lakosság és a népgazdaság kiszolgálását. Fokozottan kell dolgozni a tájékoztatás minden

fajtájának folyamatos és megbízható továbbítását biztosító egységes automatizált távközlési rendszer kiépítésén. Az interurbán telefonvonalak hosszát 2,5-szeresére, a telefonközpontok kapacitását 1,8-szeresére kell növelni, fejleszteni kell a rádió- és televízióállomások hálózatát, tv-műsorok nagy távolságba sugárzására és nagy távolságú összeköttetés létesítésére mesterséges holdakat kell felhasználni.

VI. Beruházás

A beruházás terén a fő feladat az, hogy a lehető leghatékonyabban használják fel a beruházási összegeket, rövid idő alatt és a legkisebb ráfordítással helyezzék üzembe az új termelőegységeket, adják át a lakóházakat, a különböző más létesítményeket, s javítsák az építkezési munkák minőségét.

1. Az 1966-tól 1970-ig terjedő időszak folyamán a Szovjetunió népgazdaságába valamennyi finanszírozási forrásból eszközlendő *beruházások együttes összegét* mintegy 310 milliárd rubelben kell megállapítani, ami 47 százalékkal több, mint az 1961—1965. évi beruházások teljes összege.

Az említett beruházási összegből elő kell irányozni:

az ipar, a közlekedés és a távközlés fejlesztésére mintegy 152 milliárd rubelt;

a mezőgazdaságban termelési rendeltetésű létesítmények építésére és gépek beszerzésére 71 milliárd rubelt;

lakás-, közmű-, kulturális és szociális építkezésre mintegy 75 milliárd rubelt.

2. *A beruházások hatékonyságának növelése* céljából biztosítani kell, hogy a beruházási összegeket elsősorban már működő vállalatok műszaki rekonstrukciójára, a termelés gépesítésére és automatizálására, a termelés szakosítására, a technológia javítására, a szűk keresztmetszetek megszüntetésére, s más műszaki-szervezeti intézkedések végrehajtására fordítsák. Ezen az alapon elő kell irányozni új termelőegységek üzembe helyezését és a termelés jelentős növelését már működő vállalatok keretében — rövidebb idő alatt és kisebb ráfordítással, mint új üzemek építése esetén. Nagyobb beruházási összeget kell előirányozni már működő vállalatok műszaki rekonstrukciójára a termelésfejlesztési alapból és bankhitelekből.

Elő kell irányozni a beruházási összegeknek a fentieken kívül mindenekelőtt már megkezdett építkezések és üzembe helyezésre

váró létesítmények befejezésére fordítását, s ezen az alapon új termelőegységek és állóalapok beállításának meggyorsítását.

3. *Tökéletesíteni kell a beruházások tervezését* és az építési objektumok műszaki-gazdasági megalapozottságát. Biztosítani kell, hogy egyeztessék a kibocsátó és a megfelelő fogyasztó vállalatok új termelőegységeinek üzembe helyezésére, valamint a lakások, a közművek, a kulturális és szociális létesítmények átadására megállapított határidőket. Az építkezéseken szélesebb körben kell bevezetni a korszerű tervezési és irányítási módszereket, számítógépek alkalmazása alapján.

4. El kell érni, hogy *olcsóbb legyen az építkezés*, a működő termelőegység értékéhez viszonyítva csökkenjenek az új termelőegység fajlagos költségei, az építkezési időt a megállapított normáknak megfelelően le kell rövidíteni, s biztosítani kell az új termelőegységek komplex üzembe helyezését.

Messzemenően takarékoskodni kell az építőanyagokkal. Csökkenteni kell a fajlagos cement- és fafelhasználást.

Csökkenteni kell a termelő létesítmények költségvetési értékét, valamint az építő és szerelő munkák önköltségét.

5. *Fokozni kell az építkezés nagyipari jellegét*, s az építkezést előregyártott szabványelemek összeszerelésének komplex módon gépesített folyamatává kell változtatni.

Az építőipari vállalatokat nagy teljesítményű gépekkel kell ellátni. Növelni kell az építőipari gépek és berendezések teljesítményét, 15—30 százalékkal.

Szélesebb körben kell alkalmazni az építő és szerelő munkák teljesítésének szerződéses módját. Be kell vezetni az építő és szerelő munkák hatékony technológiáját és legfejlettebb módszereit. Az építőiparban 35—40 százalékkal emelni kell a munka termelékenységét.

6. *Az építőiparban fokozni kell a gazdasági ösztönzést.* Az építő és szerelő vállalatoknak nagy gazdasági önállóságot kell biztosítani, növelni kell a nyereség szerepét az építőiparban, növelni kell az építőipari dolgozók anyagi érdekeltségét az építkezési idő lerövidítésével, a minőség javításával és az építési költségek csökkentésével kapcsolatban.

7. *Meg kell javítani a tervezési és költségvetési munkát.* Az építkezési és rekonstrukciós tervek összeállítása során biztosítani kell a tudomány és a technika legújabb vívmányainak, valamint a beruházások fokozottabb hatékonyságának számításba vételét. Növelni kell

a tervező szervezetek, a minisztériumok, a főigazgatóságok és a véleményező szervek felelősségét a tervek minőségéért és a költségvetési érték helyes megállapításáért. Csökkenteni kell a tervek és a költségvetések összeállításának idejét.

VII. A nép anyagi és kulturális színvonalának emelése

Abból kiindulva, hogy a szocialista termelés fő célja a nép növekvő anyagi és kulturális szükségleteinek egyre teljesebb kielégítése, az új ötéves terv időszakában a munkatermelékenység emelése, az anyagi értékek termelésének növelése és a nemzeti jövedelem növekedési ütemének meggyorsítása alapján biztosítani kell a nép jólétének további lényeges növekedését.

Ennek megfelelően a következő fő feladatok megoldását kell előirányozni:

fel kell emelni a munkások és az alkalmazottak munkabérét az 1966—1970-es évek folyamán átlag legalább 20 százalékkal, a kolhozparasztoknak a közös gazdaságból származó pénzbeni és természetbeni jövedelmét pedig átlag 35—40 százalékkal, s ezzel biztosítani kell, hogy a kolhozparasztok munkadíjának színvonala közelebb kerüljön a munkások és az alkalmazottak munkadíjának színvonalához;

biztosítani kell a lakosság élelmiszer- és iparcikkfogyasztásának növekedését és javítani kell a fogyasztás összetételét; az állami és a szövetkezeti kereskedelem hálózata révén a lakosságnak eladott közszükségleti cikkek mennyiségét *legalább 1,4-szeresére kell növelni;* bővíteni kell az eladásra kerülő cikkek választékát és javítani kell a minőségüket;

legalább 40 százalékkal növelni kell a társadalmi fogyasztási alapokból fedezett pénzbeni juttatásokat és kedvezményeket, mint a társadalombiztosítási juttatások, a különféle segélyek, a nyugdíjak, az ösztöndíjak, a fizetett szabadság, az ingyenes oktatás és orvosi ellátás, az ingyenes és kedvezményes szanatóriumi és üdülői beutalások, a napközik, bölcsődék és óvodák fenntartása, továbbá a szociális és kulturális ellátás más formái;

1,3-szeresére kell növelni a lakásépítést és javítani kell a minőségét; állami beruházások révén és lakásépítő szövetkezetek eszközeiből városokban, munkáslakótelepeken és szovhozokban az előző ötéves tervidőszakhoz képest 100 millió négyzetméterrel több lakóterületet

kell átadni; jelentősen javítani kell a lakosság szociális és kulturális ellátását, valamint a közszolgáltatásokat.

1. *A munkások és az alkalmazottak bérének emelését* a következő fő irányokban kell végrehajtani:

a népgazdaságban a bérminimumot havi 60 rubelre kell felemelni, s egyidejűleg növelni kell a közepes keresetű munkások és alkalmazottak bértarifáit és illetményeit;

a tervezés és a gazdasági ösztönzés új módszereire áttérő vállalatoknál az anyagi ösztönzési alapokból kell emelni a munkások, a műszaki dolgozók és az alkalmazottak munkadíját; a keresetben lényegesen növelni kell a prémiumok és az egyszeri jutalmak részarányát, ezzel biztosítani kell minden egyes dolgozó érdekeinek teljesebb összeegyeztetését a vállalati kollektíva és az egész társadalom érdekeivel; a munkadíjnak ebből a forrásból származó növekedése annál nagyobb lesz, minél jelentősebben járul hozzá a kollektíva és az egyes dolgozó a termelés fejlesztéséhez és hatékonyságának növeléséhez;

a Távol-Keleten, Szibériában és Európa északi vidékén működő vállalatok munkásai és alkalmazottai közül azoknak, akik eddig nem kaptak bérpótlékot, meg kell azt adni; több kedvezményben kell részesíteni a Távol-Északon és a hasonló elbírálás alá eső vidékeken dolgozókat.

A béremeléssel kapcsolatos intézkedések megvalósítása során nagyobb előnyben kell részesíteni azokat a dolgozókat, akik nehéz és egészségre ártalmas, illetőleg fokozott intenzitású munkát végeznek, vagy a föld alatt dolgoznak. Tökéletesíteni kell a munka díjazásának formáit és rendszereit, s különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a munka díjazása a munkatermelékenység emelésére, a technikai haladás meggyorsítására és a gyártmányok minőségének javítására ösztönözzön.

2. A társadalmi termelés tervezett növekedésével, a tudomány fejlődésével és a szolgáltatások területének bővülésével összhangban *a népgazdaságban foglalkoztatott munkások és alkalmazottak létszámának 1970-ben el kell érnie a 91—92 millió főt.*

3. Biztosítani kell a vállalatok, intézmények és szervezetek munkásainak és alkalmazottainak tervszerű áttérését az *ötnapos munkahétre* (öt munkanap és két szabadnap), a jelenleg érvényben levő heti munkaórák számának változatlanul maradásával. Az áttérés javítja a dolgozók munkakörülményeit, növeli a szakmai és a kulturális színvonal további emelésének lehetőségét, s elő fogja mozdítani a termelési alapok hatékonyabb kihasználását.

4. A munkások és alkalmazottak további kategóriáinak *kereseti adóját kell megszüntetni, illetőleg csökkenteni.*

5. Biztosítani kell, hogy a vállalatoknál széleskörűen korszerűsítsék a *balesetelhárítást* és megfelelő *üzemegészségügyi és munkahigiéniai* feltételeket teremtsenek. Növelni kell az ehhez szükséges gépek és készülékek gyártását és javítani kell a minőségüket. Megfelelően több különleges munkaruhát és lábbelit kell gyártani. Az említett célok megvalósítása érdekében elő kell irányozni szakosított üzemek létesítését.

6. A munkatermelékenység emelése és a munkaerőnek az egész éven át jobb hasznosítása alapján jelentősen növelni kell a kolhozparasztok közös gazdaságból származó jövedelmét. *Fokozatosan be kell vezetni a kolhozparasztok munkájának garantált havi javadalmazását, a szovhozmunkások megfelelő munkaneme és teljesítménynormái szerinti munkabérek színvonalához igazodva.* Tökéletesíteni kell a kolhozparasztok munkadíjazásának, természetbeni és pénzbeni ösztönzésének rendszerét, a jutalmazás mértékét közvetlenül a termelés növekedésétől, a munkatermelékenység emelkedésétől, a termékek minőségének javulásától és önköltségük csökkentésétől kell függővé tenni. A falusi lakosság jövedelmének egyik forrásául kell szolgálnia a háztáji gazdaságnak is.

7. Elő kell irányozni a munkások, az alkalmazottak és a kolhozparasztok *nyugdíjellátásának további javítását.*

Fel kell emelni a munkások, az alkalmazottak és a kolhozparasztok minimális öregségi nyugdíját.

Egyes iparágakban a fokozott intenzitású munkát végző munkásnők öregségi nyugdíjkorhatárát le kell szállítani 50 évre.

A kolhozparasztokat a nyugdíjkorhatár, valamint a nyugdíjfeltételek tekintetében egy szintre kell hozni a munkásokkal és az alkalmazottakkal.

Fel kell emelni az I. kategóriába sorolt rokkant kolhoztagok minimális nyugdíját, továbbá nyugdíjellátásban kell részesíteni a III. kategóriába sorolt rokkant kolhoztagokat, ha munkában vagy szakmai betegség miatt vesztették el munkaképességüket.

8. Javítani kell a lakosság élelmiszer-fogyasztásának összetételét. *Húsból és hústermékekből átlag 20—25 százalékkal, tejből és tejtermékekből 15—18 százalékkal, cukorból körülbelül 25 százalékkal, zöldségfélékből 35—40 százalékkal, növényi olajból 40—46 százalékkal, gyümölcsből és szőlőből 45—50 százalékkal, halból és halkészítményekből 50—60 százalékkal kell növelni az egy főre jutó fogyasztást.*

40 százalékkal több textilanyagot, ruhát és kötszövött árut, ezen belül 90 százalékkal több kötszövött fehérneműt és felsőruhát kell eladni a lakosságnak.

9. Javítani kell a kereskedelmet, elő kell irányozni a falusi kereskedelmi hálózatnak a falusi lakosság jövedelmének növekedésével összhangban álló gyorsabb fejlesztését.

Mindenütt bővíteni kell az élelmiszerek, elsősorban a kenyér és a pékáruk, a cukrászati készítmények és a tésztafélességek, a tejtermékek, a növényi olajok és az állati zsiradékok, a konzervek és más tömegfogyasztási cikkek választékát. Jelentősen javítani kell az állami és a szövetkezeti kereskedelmi hálózat révén a lakosságnak eladott burgonya és zöldségfélék minőségét.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani a lakosság, mindenekelőtt a falusi lakosság kulturális és háztartási cikkek, valamint építőanyagok iránti keresletének kielégítésére. Jelentősen növelni kell a rádiók, lemezjátszók, televíziók, bútorok, háztartási hűtőgépek, személygépkocsik, robogók, motorkerékpárok, faáruk, cement, tetőfedő bádog és pala eladását.

Bővíteni kell a helyi forrásokból előállított áruk kereskedelmét, a kereskedelmi szervezeteknek nagyobb arányokban kell felvásárolniuk a kolhozoktól és a lakosságtól a mezőgazdasági termékek fölöslegét, továbbá erdei gyümölcsöket és bogyós gyümölcsöket, gombát és mézet. Jelentősen javítani kell a kolhozpiaci kereskedelmet, meg kell teremteni a feltételeket ahhoz, hogy a kolhozok több gyümölcsöt, zöldséget és más terméket vigyenek piacra, biztosítani kell, hogy a szovhozok közvetlenül a piacon vagy üzletekben adhassák el termékfölöslegeiket a lakosságnak.

A kereskedelem dolgozóinak jobban kell tanulmányozniuk a közszükségleti cikkek keresletét, körzetek szerint kell elosztaniuk az árukészleteket, számolniuk kell a keresletnek többek közt idényjellegű változásaival, az éghajlati viszonyokkal, valamint a nemzeti sajátosságokkal.

Nagy arányokban kell alkalmazni a kereskedelemnek korszerű, a lakosság számára kényelmes formáit: rendelések felvételét, a házhoz szállítást, az önkiszolgálást stb. Fejleszteni kell a gépkocsiról történő vándorárusítást, különösen faluhelyen. Bővíteni kell az üzletek, köztük a fogyasztási szövetkezeti boltok, továbbá az állami és a szövetkezeti raktárak, hűtőházak és tárolók hálózatát.

A közszükségleti cikkeket gyártó vállalatok dolgozóinak, a lakosság kereslete és a kereskedelmi szervezetek megrendelései alapján,

idejében kell gondoskodniuk a választék bővítéséről és áruik minőségének javításáról.

Biztosítani kell munkások, alkalmazottak, kolhozparasztok és háziasszonyok tevékeny részvételét a kereskedelmi és közétkeztetési vállalatok munkájának társadalmi ellenőrzésében.

10. *Öt év alatt körülbelül 45 százalékkal kell növelni a közétkeztetési vállalatok forgalmát és mintegy 70 százalékkal a vállalatok saját termelését.* Biztosítani kell a kulturáltabb kiszolgálást az étkezdékben, falatozókban, kávéházakban és éttermekben. Bővíteni kell a vendéglátóipari üzemek hálózatát. Különösen nagy figyelmet kell fordítani az ételek minőségének javítására, valamint a munkások, az alkalmazottak és a diákok jobb kiszolgálására az üzemek, intézmények, szovhozok és iskolák étkezőiben.

11. A lakosság reáljövedelmének növelése céljából a szükséges áru- és pénzügyi tartalékok felhalmozódása és a közszükségleti cikkek termelésének növekedése arányában *le kell szállítani egyes élelmiszerek és közszükségleti iparcikkek*, mindenekelőtt a gyermekruházati cikkek *állami kiskereskedelmi árait.*

Biztosítani kell *a pénzforgalom további megszilárdítását*, a rubel vásárlóerejének növekedését, mint a reáljövedelmek növekedésének és a dolgozók fokozottabb anyagi érdekeltségének elengedhetetlen feltételét.

12. *Még több lakást kell építeni és javítani kell a lakáshelyzetet.*

Állami beruházások révén és lakásépítő szövetkezetek eszközeiből az 1966—1970-es évek folyamán városokban, munkáslakótelepeken és szovhozokban összesen körülbelül 400 millió négyzetméter alapterületű lakást kell építeni, s különösen nagy figyelmet kell fordítani a falusi lakásépítkezés kiszélesítésére.

Elő kell irányozni a falvakban a lakosság és a kolhozok eszközeiből 2—2,5 millió lakóház, a városokban, munkáslakótelepeken és szovhozokban a munkások és az alkalmazottak eszközeiből állami kölcsönnel több mint 80 millió négyzetméter alapterületű családi ház építését.

A szociális, kulturális és lakásépítési alapokból a vállalatoknak több lakóházat kell építeniük munkásaik és alkalmazottaik számára. A szövetkezeti lakásépítést 3—4-szeresére kell növelni, támogatni kell, s a lakosság szélesebb rétegeit kell bevonni társasházak építésébe. Elő kell segíteni, hogy munkások, alkalmazottak és kolhozparasztok saját erejükből és állami kölcsön felhasználásával családi házakat építsenek.

Javítani kell a lakásépítés minőségét. Komfortosabb lakóházakat kell építeni. Gondoskodni kell a meglevő lakásállomány karbantartásáról, komfortosabbá tételéről és jobb felhasználásáról.

Javítani kell a közszolgáltatásokat. Alapjában be kell fejezni a központi vízvezetékhálózat építését minden városban. A városokban 50—55 százalékra, a falvakban 20—25 százalékra kell növelni a gázzal ellátott lakások részarányát. Legalább 1000 városban és várostípusú lakótelepen kell bevezetni a gázszolgáltatást. Fejleszteni kell a háztartások villamosítását. A közszolgáltatási és háztartási szükségletekre fordított villamos energia mennyiségét a városokban 1,6-szeresére, a falvakban több mint 3-szorosára kell növelni. Tovább kell fejleszteni és meg kell javítani a városi utasszállítás valamennyi ágát, s az utasszállítást legalább 1,5-szeresére kell növelni.

Az épületek, lakónegyedek, városok és lakótelepek tekintetében fokozottabb esztétikai követelményeket kell támasztani. Javítani kell a városok és a lakótelepek tervezését és beépítését. A településeken meg kell javítani a közegészségügyi állapotokat. A városokban és a munkáslakótelepeken erélyesebben kell küzdeni a víz és a levegő szennyezése ellen. Fokozni kell a természetvédelmet, különösen a nagyvárosok zöldövezeteiben.

13. *Biztosítani kell mindenfajta szolgáltatás fejlesztését.* A szolgáltató ipart a népgazdaság egyik nagy, gépesített ágazatává kell változtatni. A lakosságnak nyújtott szolgáltatásokat 1970-ig körülbelül 2,5-szeresére, ezen belül faluhelyen több mint 3-szorosára kell növelni. A szolgáltató ipar teljesítményét a vegytisztítás terén 6-szorosára, a lakástatarozás terén 8-szorosára, a háztartási gépek, motoros járművek és bútorok javítása terén 3-szorosára kell növelni.

Elő kell irányozni az állandó és vándorműhelyekkel és átvevőhelyekkel rendelkező, gépesített szolgáltatóipari vállalatok hálózatának bővítését. Szakosítani kell a szolgáltatóipari vállalatokat, és javítani kell műszaki berendezésüket. A falvakban a közeli városok és kerületi székhelyek szolgáltatóipari vállalatainak fióküzemeket és átvevőhelyeket kell nyitniuk.

A szolgáltatóipari dolgozók igen fontos feladata a lakosság kulturáltabb kiszolgálása, munkájuk minőségének javítása és a gyorsabb munka.

14. Elő kell irányozni a *közoktatás továbbfejlesztését, a lakosság általános műveltségi színvonalának és a szakemberképzés színvonalának emelését.* Az ötéves tervidőszak folyamán alapjában be kell fejezni a fiatalok általános középiskolai oktatásának bevezetését.

A tanulószobás iskolák tanulóinak számát több mint 2-szeresére, a munkás- és parasztifjúság iskoláiban tanulók számát több mint 1,4-szeresére kell növelni.

Az állami bölcsődékben, napközi otthonokban és óvodákban elhelyezett gyerekek számát 1970-ig 12,2 millióra, tehát 1965-höz képest több mint 60 százalékkal kell növelni. Ez alapjában véve lehetővé teszi a városi lakosság ilyen irányú szükségletének kielégítését, a falusi lakosság viszonylatában pedig a helyzet jelentős javítását.

Öt év alatt körülbelül 7 millió felső- és középfokú képesítésű szakembert kell képezni, 65 százalékkal többet, mint az 1961—1965-ös időszakban. A szakközépiskolákba 1970-ben 1 600 000 tanulót, a főiskolákra pedig 940 000 hallgatót kell felvenni. Emelni kell a szakemberképzés színvonalát.

Több szakmunkást kell képezni valamennyi népgazdasági ág számára. A szakiskolákba 1970-ben 1 700 000—1 800 000 tanulót kell felvenni, az előző ötéves időszak évi átlagának 1,7—1,8-szeresét.

15. *Elő kell irányozni a városi és a falusi lakosság orvosi ellátásának javítását.* Nagy arányokban kell építeni korszerűen felszerelt új kórházakat. Bővíteni kell a szakorvosi ellátásra alkalmas nagy városi és kerületi kórházak és poliklinikák hálózatát, s különösen nagy figyelmet kell fordítani az anya- és csecsemővédelmi intézetek hálózatának bővítésére. A kórházi férőhelyek számát 1970-ig 2 680 000-re kell növelni.

Növelni kell az orvosi műszereket gyártó ipar és a gyógyszeripar termelését, több mint 1,7-szeresére. Lényegesen növelni kell az orvosi készülékek, műszerek és berendezések, a gyógyszeripari preparátumok, különösen a szív-, ér- és idegbetegségek, a tuberkulózis, a rosszindulatú daganatok, a fertőző és vírusos betegségek gyógyítását, illetőleg megelőzését szolgáló hatásos gyógyszerek gyártását. Gyorsabban kell megkezdeni új gyógyszerek ipari gyártását. Növelni kell a kész gyógyszerek gyártását és bővíteni kell a választékukat. Teljes mértékben biztosítani kell a lakosság ellátását a szükséges gyógyszerekkel.

Gondoskodni kell a dolgozók szanatóriumi és gyógyfürdői gyógyításának és szervezett üdülésének további javításáról, bővíteni kell a szanatóriumok, penziók, üdülők, turistaházak, úttörőtáborok és sportlétesítmények hálózatát. Több otthont kell építeni aggok és rokkantak számára.

Fejleszteni kell a testnevelés és a sport tömeges formáit. Különösen

nagy figyelmet kell fordítani a testnevelés és a sport fejlesztésére az általános iskolákban, a főiskolákon és a szakközépiskolákban.

16. Elő kell irányozni a kulturális és művészeti intézmények hálózatának széles körű fejlesztését és *a lakosság kulturális ellátásának általános javítását*, különösen a falvakban. Növelni kell a színházak, közkönyvtárak és klubok számát, erősíteni kell anyagi-technikai bázisukat. A mozik számát 160 000-re kell növelni, s gondoskodni kell a falusi mozik hálózatának bővítéséről.

Nagyobb arányokban kell fejleszteni a televíziót (a színes televíziót is). A televízió nagy szerepet hivatott betölteni a városi és a falusi lakosság, valamint a különböző körzetek kulturális színvonalának egymáshoz közelebb hozásában, javítani kell a televízió- és rádióműsorok tartalmát.

Biztosítani kell a könyvkiadás és a nyomdaipar további fejlődését. Növelni kell a könyvek példányszámát körülbelül 25 százalékkal, a folyóiratok példányszámát több mint 50 százalékkal, a lapok példányszámát mintegy 40 százalékkal. Javítani kell a könyvek és más kiadványok nyomdai kivitelezését.

Meg kell gyorsítani a postaszolgálatot, a lap- és folyóirat-kézbesítést. Biztosítani kell, hogy a központi lapok szövegét képtávíróval továbbítsák a legnagyobb városokba, s ezeket a lapokat ott ugyanakkor nyomják és kézbesítsék, mint Moszkvában.

*

Tekintettel a munkások és alkalmazottak bérének előirányzott emelésére, a kolhozparasztok pénzbeni és természetbeni jövedelmének növekedésére, az állami és szövetkezeti kiskereskedelmi árak és a kolhozpiaci árak csökkenésére, valamint a társadalmi alapokból fedezett fogyasztás növekedésére, az egy főre jutó reáljövedelemnek körülbelül 1,3-szeresére kell növekednie.

A kongresszus véleménye szerint a dolgozók anyagi jólétének növelésével, mindenekelőtt a munkabér felemelésével kapcsolatos feladatok nem jelentik a végső határt.

A dolgozók fokozottabb kezdeményezése a termelés hatékonyságának növelése érdekében, a vezetés új, gazdasági módszereinek meghonosodása, az anyagi ösztönzési pénzalapnak a vállalati munka javulásán alapuló növekedése megteremtik a reáljövedelmek jelentősebb növelésének lehetőségét — a munka szerinti elosztás szocialista elvével összhangban.

VIII. A termelőerők területi elhelyezése és a szövetségi köztársaságok gazdaságának fejlesztése

A társadalmi termelés hatékonyságának növelésével kapcsolatos feladatok megkövetelik a termelőerők területi elhelyezésének további javítását, a szövetségi köztársaságok és a gazdasági körzetek gazdaságának komplex fejlesztését és szakosítását, a munkaképes lakosság teljesebb bevonását a termelésbe, a területi tervezés helyes összeegyeztetését az ágazati igazgatás elvével.

A termelőerők területi elhelyezésének javítását illetően a következő alapelveket kell előirányozni:

1. *Az ország keleti körzeteiben*, ahol olcsó fűtőanyag, energia és nyersanyag áll rendelkezésre, gyors ütemben kell fejleszteni a fűtőanyag- és villamosenergia-termelést, a színesfém-kohászat és a vegyipar energiaigényes ágazatait és a fa sokoldalú feldolgozását. Növelni kell az Uráltól keletre eső körzetek termelésének részarányát az ország megfelelő termelésén belül 1970-ig szénből mintegy 45 százalékra (a külszíni szénfejtést 77 százalékra), gázból 35 százalékra, kőolajból 16 százalékra, villamos energiából 28 százalékra, alumíniumból 65 százalékra, timföldből 37 százalékra, nyersrézből 58 százalékra, cellulózból 28 százalékra, kartonból 31 százalékra. A keleti és északi körzetekben a lakosság kedvező élet- és munkakörülményeinek megteremtése és a dolgozók törzsgárdáinak kialakítása céljából biztosítani kell a lakásépítésnek, a közművesítésnek s a kulturális és szociális építkezésnek az országos átlagnál gyorsabb ütemét.

2. *Az ország európai részének gazdasági körzeteiben és az Urálban*, ahol nagy termelési alapok és munkaerő-tartalékok állnak rendelkezésre, elő kell irányozni a termelőerők további fejlesztését, mégpedig főleg a már működő termelőegységek rekonstrukciója és jobb kihasználása, különösen a műszakszám növelése és a berendezés fokozottabb megterhelése, valamint a munkaigényes iparágakban új vállalatok létesítése útján. Ezekben a körzetekben általában nem kell előirányozni újabb energiaigényes vállalatok létesítését, s a már működők fejlesztését korlátozni kell.

3. *A munkaerő-tartalékok jobb hasznosítása és az ipar egyenletesebb területi elhelyezése* céljából főleg közepes és kisebb városokban kell új vállalatokat létesíteni, tekintettel az ottani férfi és női munkaerő hasznosításának szükségességére. A nagyvárosokban az ipar fejlesztését a már meglevő termelőegységek teljesebb hasznosítása és a már

működő vállalatok gazdaságilag célszerű rekonstrukciója, továbbá új szolgáltatóipari vállalatok létesítése útján kell megvalósítani.

4. *Tökéletesíteni kell a körzetek és a köztársaságok közötti gazdasági kapcsolatokat*, különösen ami az ország nyugati és keleti körzetei közötti kapcsolatokat illeti. Ehhez fejleszteni kell a széles vágányú vasúti fővonalak egyes szakaszait, egész hosszában üzembe kell helyezni a közép-szibériai fővonalat, s újabb vasútvonalakkal kell összekötni Közép-Ázsiát az európai országrésszel. Ki kell építeni a Közép-Ázsia és a központi körzetek, valamint a Nyugat-Szibéria és az európai országrész közötti gázvezetékek rendszerét.

5. *Műszaki és gazdasági szempontból jobban kell meghatározni új vállalatok telepítési helyét*, valamint az új és a rekonstruált vállalatok legmegfelelőbb méreteit, abból a feladatból kiindulva, hogy csökkenteni kell a termelés társadalmi költségeit, az energiaszolgáltatás, a lakásépítés, a közművesítés költségeit, a különböző járulékos kiadásokat, valamint a termékeknek a fogyasztókhoz juttatásával kapcsolatos kiadásokat is beleértve.

A termelés területi elhelyezésének tervezése során a népgazdasági ágak fejlesztésének és telepítésének tudományosan megalapozott sémáiból, valamint a gazdasági körzetek fejlesztésének sémáiból kell kiindulni. Fokozottabb mértékben kell munkálkodni a területi tervezéssel és a termelőerők telepítésének gazdasági hatékonyságával összefüggő tudományos problémák kidolgozásán, s megoldásuk során ki kell zárni a tárcasovinizmus és a lokálpatriotizmus megnyilvánulásait.

6. *Biztosítani kell a termelőerők újabb nagyarányú fejlesztését és a népjólét növelését valamennyi szövetségi köztársaságban.*

A szövetségi köztársaságok népgazdaságának fejlesztése tekintetében az 1966—1970-es évekre az alább következő fő feladatokat kell kitűzni.

Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság

Az ipar terén elő kell irányozni a villamosenergia-iparnak, a vas- és a színesfém-kohászatnak, a kőolaj-, gáz- és vegyiparnak, a gépgyártásnak, valamint a könnyű- és az élelmiszeriparnak a többi ágazatot megelőző fejlesztését.

Növelni kell az ipari termelést körülbelül 1,5-szeresére, ezen belül a gépipar és a fémfeldolgozó ipar termelését 1,7—1,8-szeresére. A köz-

társaság iparának 1970-ben 526—532 milliárd kilowattóra villamos energiát, 271—281 millió tonna kőolajat, 103—113 milliárd köbméter gázt, 373—380 millió tonna szenet, 31,6—33,3 millió tonna műtrágyát, 510 000—542 000 tonna műszálat, 1486—1616 millió tonna műanyagot és műgyantát, 29—30 millió darab gépkocsi- és motorkerékpár-abroncsköpenyt, 47—48,5 millió tonna nyersvasat, 69—71 millió tonna acélt, 52—54 millió tonna hengerelt árut, 8,3—9 millió tonna acélcsövet, 7,6—8,2 millió tonna cellulózt, 4,2—4,5 millió tonna papírt és 60—63 millió tonna cementet kell termelnie.

Pamutszövetekből a termelést 5—5,2 milliárd négyzetméterre, zokniból és harisnyából 919 millió párra, kötszövött árukból 743—789 millió darabra, bőrlábbeliből 325—334 millió párra, húsból 3,2—3,4 millió tonnára, tejtermékekből 9,6—10,2 millió tonnára, répacukorból 3—3,2 millió tonnára, növényi olajból 1,3 millió tonnára, konzervekből 5,4—5,6 milliárd normál dobozra, rádióból és lemezjátszóból 4,5 millió darabra, televízióból 4,9 millió darabra, bútorból 1,4—1,6 milliárd rubel értékű mennyiségre kell növelni.

A mezőgazdaság terén igen fontos feladatnak kell tekinteni a szemes termények, különösen a búza, továbbá a rizs és más kásafélék termelésének messzemenő növelését.

Az *Oroszországi Föderációban* a szemes termények össztermelését 110—112 millió tonnára kell növelni. Öt év alatt 600 000 hektár öntözött földet kell használatba venni, le kell csapolni 2,25 millió hektár vizenyős földet, s el kell látni vízzel 4 millió hektár legelőt. Mintegy 6,3 millió hektáron gyökeresen meg kell javítani a réteket és a legelőket, s más talajjavító munkákkal együtt gondoskodni kell a savanyú talajok meszezéséről.

Az OSZFSZK európai részében és az Urálban — a konakovói, kirisi, kosztromai, novocserkaszki, karmanovói, iriklinszki és reftyinszki állami körzeti villanytelepeken — termelőegységeket kell üzembe helyezni, az alsó-kámai és a csirkejszki vízi erőműben meg kell indítani az első gépegységeket, be kell fejezni a szarátovi vízi erőmű építését és meg kell kezdeni a csebokszári vízi erőmű építését.

A kurszki mágneses rendellenesség lelőhelyein 2,2-szeresére kell növelni a vasérckitermelést. Új termelőegységeket kell üzembe helyezni a novolipecki és a cserepoveci kohászati üzemekben, a nyizsnyij-tagili, a magnyitogorszki és az orszk-halilovói kombinátban, valamint a cseljabinszki és a verh-iszetszki vasgyárakban. Meg kell kezdeni a nagy észak-onyegai bauxitlelőhely kiaknázását, s be

kell fejezni az urupi és a gajszki dúsítóművek építését. Be kell fejezni és teljes kapacitással üzembe kell helyezni a kirisi, a rjazanyi, a novojaroszlavli és a volgográdi olajfinomítókat. Még egy kálikombinátot kell építeni Bereznyikiben. Növelni kell a bazsenovszki azbesztkombinát kapacitását. Be kell fejezni a csebokszári, kamisini, balasovi, krasznodari, sahti, orenburgi és csajkovszki textilkombinátok építését. Új könnyű-, élelmiszer- és halipari vállalatokat kell létesíteni. Meg kell építeni az Almetyevszk—Gorkij kőolajvezeték harmadik szakaszát és a Jaroszlavl—Kirisi kőolajvezetéket. Meg kell kezdeni a Beloreck—Csismi és a Krasznodar—Tuapsze vasútvonalak építését.

Az új ötéves terv fontos népgazdasági feladatának kell tekinteni *Szibéria és a Távol-Kelet* termelőerőinek gyorsított fejlesztését.

Nyugat-Szibéria területén az újonnan feltárt kőolaj- és gázlelőhelyek, valamint az erdőállomány alapján nagy népgazdasági komplexumot kell létesíteni. Nyugat-Szibériában a kőolajtermelést 20—25 millió tonnára, a gáztermelést pedig 16—26 milliárd köbméterre kell növelni. Hozzá kell fogni a verhnye-kongyinszki és a tavdai faipari komplexumok kiépítéséhez. Meg kell építeni a Tyumen—Szurgut vasútvonalat és az Uszty-Balik—Omszk kőolajvezetéket. Be kell fejezni az Ivgyel—Ob és a Tavda—Szotnyik vasútvonal, a Saim—Tyumen kőolajvezeték, valamint a Berezov—Igrim—Szerov—Nyizsnyij Tagil gázvezeték építését.

A Kuznyecki-medencében a széntermelést legalább 121 millió tonnára, ezen belül a kokszolható szenek termelését legalább 50 millió tonnára kell növelni. Meg kell gyorsítani a már működő szénbányák és külszíni fejtések rekonstrukcióját.

Szibéria villamosenergia-termelését 141—143 milliárd kilowattórára kell növelni. Teljes kapacitással üzembe kell helyezni a krasznojarszki vízi erőművet. Be kell fejezni az irkutszki alumíniumgyár, az acsinszki timföldüzem és a Tuvakobalt kombinát építését; a krasznojarszki és a bratszki alumíniumgyárban, valamint a krasznojarszki alumíniumhengerdében meg kell gyorsítani az új termelőegységek építését és üzembe helyezését. A talnahi gazdag réz- és nikkelérclelőhelyek alapján bővíteni kell a norilszki kombinátot, s meg kell kezdeni a kija-saltiri nefelinlelőhely, valamint az udokani nagy rézérclelőhely kiaknázását.

Alapjában be kell fejezni a nyugat-szibériai vasművek első részlegének építését, új termelőegységeket kell üzembe helyezni a korsunovai dúsítóműben, s meg kell kezdeni a kelet-szibériai ferroötvözetgyár építését.

Növelni kell az omszki és az angarszki olajfinomító, az angarszki, az uszoljei, a kemerovói, az omszki és a barnauli vegyipari vállalat kapacitását. Meg kell kezdeni egy elektrokémiai kombinát építését Krasznojarszk tartományban, elő kell irányozni egy újabb szibériai olajfinomító építését.

Üzembe kell helyezni a csernogorszki, a kemerovói, a leninszk-kuznyeckiji, a tyumeni és a csitai textilkombinátot.

Be kell fejezni a bratszki erdőgazdasági és faipari komplexum első részlegének építését és hozzá kell látni a második részlegének építéséhez. Meg kell kezdeni az aszinói, a jenyiszejszki és a csunai erdőgazdasági és faipari komplexum építését. Be kell fejezni a maklakovo-jenyiszejszki fűrészüzemek csoportjának építését.

Növelni kell a Kuznyecki-medencéből kivezető vasútvonalak átbocsátóképességét, meg kell építeni az új körzetek ipari hasznosítását biztosító Hrebtovaja—Uszty—Ilimszkaja és Resota—Bogucsani vasútvonalat.

Gyorsított ütemben kell növelni a Távol-Kelet gazdasági potenciálját. Biztosítani kell az arany-, ón-, wolfram-, higany-, gyémánt- és csillámtermelés további növekedését. Magadan területen meg kell gyorsítani azoknak az új energiaipari termelőegységeknek építését és üzembe helyezését, amelyek biztosítják majd az arany, az ón és más színesfémek termelésének további növekedését a Szovjetunió északkeleti körzeteiben. Be kell fejezni a szolnecsnojei dúsítómű építését és bővíteni kell a hrusztalnyinszki dúsítóművet. Jakutiában meg kell kezdeni az új gyémántlelőhelyek, a Tengermellék tartományban pedig az új wolframlelőhelyek kiaknázását. Nagyobb méretekben kell folytatni a gyeputatszki ólomdúsítómű építését és a tengermelléki ásványkémiai kombinát bővítését. Jelentősen bővíteni kell a geológiai kutató- és feltárómunkákat.

Tervező- és kutatómunkákat kell végezni egy új, távol-keleti kohászati bázis létesítése céljából, Jakutiában meg kell kezdeni az uszty-viljujszki gázlelőhely ipari hasznosítását.

Be kell fejezni a komszomolszki cellulóz-kartonkombinát első részlegének építését, s hozzá kell kezdeni egy új nagy faipari komplexum létesítéséhez. Folytatni kell a zejai vízi erőmű építését és árvízvédelmi munkákat kell végrehajtani.

A halászatot, a bálna és más tengeri állatok vadászatát és különböző tengeri termékek kitermelését illetően a Távol-Kelet részarányát mintegy 35 százalékra kell növelni.

Növelni kell a vlagyivosztoki, a nahodkai és a vanyinói tengeri

kikötő átbocsátóképességét. Kompjáratot kell létesíteni Vanyino és Szahalin-sziget között, Amur-Komszomolszknál hidat kell építeni az Amúr folyón.

Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság

Biztosítani kell a villamosenergia-ipar, a gépgyártás, a gáz- és vegyipar, valamint a könnyűipar gyorsított fejlesztését. Tovább kell fejleszteni a vaskohászatot, a szénbányászatot, és az élelmiszeripart. Növelni kell az ipari termelést, körülbelül 1,5-szeresére.

Szénből 209—211 millió tonnát, villamos energiából 161—163 milliárd kilowattórát, nyersvasból 42—43,5 millió tonnát, acélból 48—50 millió tonnát, hengerelt áruból 37—39 millió tonnát, acélcsövekből 4,7—5 millió tonnát kell termelni. A kőolajtermelést 2-szeresére, a gáztermelést 1,5-szeresére, a műszerek és az automatizálási eszközök gyártását több mint 2-szeresére, a vegyipari berendezések gyártását 1,8—1,9-szeresére, a mezőgazdasági gépek gyártását 1,6-szeresére, a traktorgyártást pedig ugyancsak 1,6-szeresére kell növelni.

Az ásványi műtrágyák gyártását 10,9—11,5 millió tonnára, a műgyantákét és műanyagokét 227 000 tonnára, a műszálakét 104 000—108 000 tonnára, a cementét 17—19 millió tonnára, a textilanyagokét 633—652 millió négyzetméterre, a kötszövött árukét 285—300 millió darabra, a bőrlábbeliét 117—122 millió párra, a növényi olajét 882 000—956 000 tonnára, a répacukorét 5,6—5,7 millió tonnára, a konzervekét 2,8—2,9 milliárd dobozra kell növelni.

A Donyec-medencében meg kell gyorsítani a már működő bányák rekonstrukcióját. Be kell fejezni a kremencsugi olajfinomító építését és új olajfinomítók építését kell előirányozni. Be kell fejezni az egyesített energiarendszer kiépítését, továbbá a krivoj-rogi, a luganszki, a zmijevszki, a tripolszki és a burstinszki állami körzeti villanytelep építését, s hozzá kell fogni az új donyec-medencei állami körzeti erőmű, valamint a novo-dnyeprovszki és a ladizizsinszki állami körzeti erőmű építéséhez.

Be kell fejezni a dnyeperi ércdúsító építését és át kell adni az északi és az inguleci ércdúsító második részlegét. Bővíteni kell a nyikitovkai higanykombinátot, az irsai ércdúsítót és a felső-dnyeperi kohászati kombinátot. A gépgyártás további fejlesztését főleg a már működő vállalatok bővítése és rekonstrukciója révén kell előirányozni.

Fel kell építeni a rovnói nitrogénműtrágya-gyár és a belocerkovi gumikombinát első részlegét. Új termelőegységeket kell üzembe helyezni a cserkasszi vegyipari, a javorovi ásványkémiai, a novosztyebnyikovi kálisó- és a kalusi kémiai-kohászati kombinátban, a krími szódagyárban és a krími titándioxid-gyárban. Meg kell kezdeni a dél-szivasi magnéziumgyár építését.

Be kell fejezni a csernyigovi, a cserkasszi és a tyernopoli textilkombinát építését. Meg kell gyorsítani az új élelmiszergyárak, hús- és tejipari üzemek építését.

Növelni kell a búza-, hajdina-, rizs-, cukorrépa- és napraforgótermelést. A szemes termények össztermelését 37—38 millió tonnára kell növelni.

Hasznosítani kell 650 000 hektár öntözhető földet. Az Észak-Krími-csatorna övezetében be kell fejezni az öntözőrendszer első szakaszának építését és a földek hasznosítását. Gondoskodni kell a vizenyős földek alagcsövezéséről és a talajszárító rendszerek rekonstrukciójáról a poleszjei kerületekben és a köztársaság nyugati területein, összesen körülbelül 700 000 hektáron. Meg kell javítani a Donyec-medence városainak, munkáslakótelepeinek és iparvállalatainak vízellátását.

Be kell fejezni a Moszkva—Kijev—Lvov—Csap vasútvonal villamosítását, az ogyesszai tengeri kikötő rekonstrukcióját, Iljicsevszkben a halászkikötő első részlegének, a város hajójavító üzemének és a tengeri kikötő második részlegének építését.

Gondoskodni kell a fekete-tengeri és az azovi-tengeri partvidék, valamint a Kárpátok fürdő- és üdülőhálózatának fejlesztéséről.

Belorusz Szovjet Szocialista Köztársaság

Elő kell irányozni a gazdag konyha- és kálisókészletek felhasználása alapján a gépgyártás és a vegyipar további fejlesztését, valamint a könnyűipar és az élelmiszeripar fejlesztését.

Növelni kell az ipari termelést körülbelül 1,7-szeresére, ezen belül a villamosenergia-termelést 2-szeresére, a tőzegkitermelést 1,6-szeresére, a kőolaj elsődleges feldolgozását 4,4-szeresére, a műtrágyagyártást 3,8-szeresére, a műszálgyártást 3,2—3,7-szeresére, a műszerek, automatizálási eszközök és a hozzájuk való pótalkatrészek gyártását 1,8-szeresére, a kartongyártást 3,4-szeresére, a textilanyagok gyártását 2,4-szeresére, a kötszövött árukét 2—2,1-szeresére, a

hústermelést 1,3-szeresére, a tejtermékek előállítását 1,6—1,7-szeresére.

Meg kell teremteni a köztársaságban a kőolajipart. Be kell fejezni a polocki olajfinomító, a grodnói nitrogénműtrágya-gyár, a gomeli szuperfoszfátgyár, a második szoligorszki kálikombinát és a pinszki kötszövő-ipari kombinát építését. Üzembe kell helyezni az első gépegységeket a lukomli állami körzeti villanytelepen és be kell fejezni a berezovkai állami körzeti erőmű építését. Fel kell építeni a harmadik kálikombinátot Szoligorszkban, egy cellulóz-karton kombinátot Szvetlogorszkban és egy műszálkombinátot Mogiljovban. Be kell fejezni a polocki vegyipari kombinát és a moziri olajfinomító első részlegének építését, továbbá új termelőegységeket kell üzembe helyezni a bobrujszki abroncsgyárban. Meg kell kezdeni egy pamut- és egy selyemkombinát építését.

A köztársaság mezőgazdaságát fokozottan kell szakosítani tejelő- és húsállat-tenyésztésre, sertéstenyésztésre, baromfitenyésztésre, burgonya és hosszú rostú len termesztésére. Le kell csapolni 1,5—1,6 millió hektár vizenyős földet, körülbelül 900 000 hektár területen bozótirtást kell végezni.

Üzbég Szovjet Szocialista Köztársaság

Biztosítani kell a gyapottermelés további fellendítését, tekintettel arra, hogy változatlanul Üzbegisztán a Szovjetunió fő gyapotbázisa, továbbá gondoskodni kell a színesfém-kohászat, a gázipar, a vegyipar, a könnyűipar és az élelmiszeripar fejlesztéséről.

Növelni kell az ipari termelést körülbelül 1,6-szeresére, ezen belül a gázkitermelést 2,3-szeresére, a villamosenergia-termelést 2,2-szeresére, a műtrágyagyártást 2-szeresére, a finomított réz gyártását 2,8-szeresére, a selyemkelmék gyártását 2,8—3 szorosára, a növényi olaj termelését 1,3-szeresére, a zöldség- és gyümölcskonzervek gyártását 1,6-szeresére. Jelentősen növelni kell az öntözéshez és a gyapottermesztéshez szükséges gépek gyártását.

Ferganában be kell fejezni a nitrogénműtrágya-gyár és a műszálgyár építését. Bővíteni kell az altin-topkani ólom-, cink- és rézkombinátot, s a kombinát keretében meg kell szervezni koncentrált műtrágyák gyártását. Ugyancsak bővíteni kell az ingicsi wolframbányát. Új termelőegységeket kell üzembe helyezni Navojiban, a keményfémeket gyártó kombinátban és a vegyipari kombinátban. Meg kell

szervezni az aranybányászatot. Be kell fejezni a taskenti és a navoji állami kerületi villanytelep és a csarvaki vízi erőmű építését, üzembe kell helyezni a bekabadi állami kerületi villanytelep első gépegységét. Növelni kell a gázszállítást az Urál számára. Meg kell építeni a Buhara—Taskent—Frunze—Alma-Ata gázvezetéket.

Építeni kell egy gyárat háztartási hűtőgépek előállítására. Be kell fejezni a rövid szálú műselyemrost feldolgozására hivatott namangani selyemkombinát építését. Építeni kell egy pamutszövő és egy pamutfonó kombinátot, egy cipőgyárat, egy kötszövöttáru-gyárat, két olajütő üzemet, két konzervgyárat és egy borászati kombinátot.

Növelni kell a vékonyszálú gyapotfajták termelését. Biztosítani kell újabb 500 000 hektár föld öntözését. Folytatni kell az Éhségsztyepp, a Karsi-sztyepp, valamint a Szurhan-Sirabad völgy öntözésére és hasznosítására irányuló munkálatokat. Fokozottabb munkát kell kifejteni az öntözött földek elszikesedésének és elmocsarasodásának megszüntetése, továbbá a gyérvizű rendszerek vízellátásának növelése érdekében. Biztosítani kell 3,5 millió hektár legelő vízellátását. Nagy rizstermelő bázist kell létesíteni az Amu-Darja alsó folyásánál. Gyümölcsből, dinnyéből, zöldségfélékből és szőlőből növelni kell az árutermelést. Fejleszteni kell a karakül juh és a húsfaggyú juh tenyésztését.

Kazah Szovjet Szocialista Köztársaság

Elő kell irányozni a színesfém- és vaskohászat, a szénbányászat, a kőolajipar, a vegyipar, a könnyűipar és az élelmiszeripar gyorsított ütemű fejlesztését.

Növelni kell az ipari termelést körülbelül 1,7-szeresére, ezen belül a villamosenergia-termelést 2-szeresére, a finomított réz gyártását 1,9-szeresére, az ólomét 1,4-szeresére, a cinkét 1,9-szeresére. A termelést szénből 68—69 millió tonnára, ezen belül külszíni fejtéssel 32 millió tonnára, kőolajból 15 millió tonnára, vasércből 26 millió tonnára, nyersvasból 4—4,5 millió tonnára, acélból 3,5—4,6 millió tonnára, műtrágyából 2—2,2 millió tonnára, cementből 6—6,3 millió tonnára, húsból 505 000 tonnára, textilanyagokból 103—143 millió négyzetméterre, bőrlábbeliből 25—26 millió párra, kötszövött áruból 97—103 millió darabra kell növelni.

Be kell fejezni a dzsezkazgani kohászati kombinát és a leninogorszki cinkgyár építését. Üzembe kell helyezni a tyisinszki ólom- és

cinkbányát, a szajaki rézbányát, a nyikolajevszki és az orlovszkajai dúsítómű első részlegét, valamint a pavlodari timföldgyár második részlegét. Hozzá kell fogni a kelet-kazahsztáni rézművek építéséhez.

Alapjában be kell fejezni a karagandai kohászati üzem építését, s új termelőegységeket kell üzembe helyezni a jermakovi ferroötvözetgyárban. Üzembe kell helyezni a liszakovszki ércdúsító első részlegét. A szokolovo-szarbaji ércdúsító kapacitását a darabosítás fokozása révén évi 30 millió tonnára kell növelni. Meg kell kezdeni a kacsari ércdúsító építését.

Új szénbányákat kell üzembe helyezni az ekibasztuzi lelőhelyen, s a kitermelt szén hasznosítására hőerőműveket kell építeni, amelyek biztosítják majd Közép- és Észak-Kazahsztán villamosenergia-ellátását, emellett pedig a Szovjetunió európai része és az Urál számára is termelnek áramot. Üzembe kell helyezni a jermakovi és a dzsambuli állami kerületi villanytelep első részlegét.

Meg kell gyorsítani egy új nagy kőolaj- és gázkitermelő körzet létesítését a Mangislak-félszigeten. Bővíteni kell a gurjevi olajfinomítót. Meg kell szervezni a traktorgyártást. Fel kell építeni s üzembe kell helyezni a pavlodari és a csimkenti olajfinomító első részlegét. Karatauban a foszforit-lelőhelyek alapján vegyipari vállalatok nagy komplexumát kell létrehozni. Új termelőegységeket kell üzembe helyezni a pavlodari vegyipari kombinátban. Be kell fejezni a kusztanaji műszálgyár építését és meg kell kezdeni egy gumikombinát építését. Biztosítani kell az építőanyag-ipar és az építőipar fejlesztését. Egyszersmind be kell fejezni a dzsetigari azbesztkombinát építését.

Elő kell irányozni a mezőgazdasági nyersanyagokat feldolgozó és közszükségleti cikkeket gyártó iparágak gyors fejlesztését. Be kell fejezni az alma-atai pamutkombinát és a dzsambuli bőrlábbelikombinát, továbbá a kusztanaji textilkombinát építését. Építeni kell hét ruházati, öt kötszövő- és két cipőgyárat, kilenc húskombinátot és három cukorkagyárat. Meg kell kezdeni egy fésűsfonó-kombinát és számos más könnyűipari és élelmiszeripari üzem építését.

A köztársaságnak 1970-ben 21—22 millió tonna szemes terményt kell termelnie. Gondoskodni kell az aszály és a szél okozta talajerózió leküzdéséről. Növelni kell a burgonya- és zöldségtermelést. Biztosítani kell további 300 000 hektár föld öntözését. Dél-Kazahsztánban növelni kell a gyapot-, cukorrépa-, dohány-, gyümölcs- és szőlőtermelést. Nagyobb arányokban kell fejleszteni a húsállat-tenyésztést, jelentősen növelni kell az ürühús, a gyapjú, a karakülprém és a

bárányirha termelését. Gondoskodni kell 38 millió hektár legelő vízellátásáról, s mintegy 32 millió hektáron rekonstruálni kell a korábban vízzel ellátott legelők vízgazdasági létesítményeit.

Be kell fejezni az Irtis—Karaganda-csatorna építését, Észak-Kazahsztánban folytatni kell nagy vízvezetékek építését.

Grúz Szovjet Szocialista Köztársaság

Elő kell irányozni a villamosenergia-iparnak, a gépgyártásnak és a vegyiparnak a többi ágazatot megelőző fejlesztését, valamint az élelmiszeripar és a könnyűipar további fejlesztését.

Növelni kell az ipari termelést körülbelül 1,6-szeresére, ezen belül a villamosenergia-termelést 1,9-szeresére, a tehergépkocsik gyártását 2-szeresére, a műtrágyagyártást 2—2,2-szeresére, a selyemkelmék gyártását 1,4-szeresére, a kötszövött áruk előállítását 1,6—1,7-szeresére, a bortermelést 1,5-szeresére, a gyümölcs- és zöldségkonzervek gyártását 2,5-szeresére.

Üzembe kell helyezni az inguri, a varcihi és a namahvani vízi erőmű első részlegét, a tbiliszi állami kerületi villanytelep kapacitását 960 000 kilowattra kell növelni. Be kell fejezni Tkibuliban és Tkvarcseliben a szénbányák építését, a rusztavi nitrogénműtrágyagyár első részlegét, fel kell építeni a madneuli rézdúsítót, egy matematikai vezérlő gépeket előállító gyárat, két kötszövő gyárat és kilenc tealevél-feldolgozó üzemet.

Tovább kell növelni a tea, a szőlő, a citrusfélék és a dohány termelését, főleg a hozamok emelése révén. Öntözhetővé kell tenni 60 000 hektár földet. A kolhiszi síkságon 90 000 hektár földön talajjavítást kell végezni.

Elő kell irányozni a fürdők és üdülők további fejlesztését, s élelmiszerbázist kell teremteni számukra.

Azerbajdzsáni Szovjet Szocialista Köztársaság

Tovább kell fejleszteni a kőolaj-, a gáz- és a vegyipart, valamint a gépgyártást, a könnyűipart és az élelmiszeripart.

Növelni kell az ipari termelést körülbelül 1,6-szeresére, ezen belül a villamosenergia-termelést 1,4-szeresére, a műtrágyagyártást 2,1—2,3-szeresére, a kötszövött áruk gyártását 2,2—2,4-szeresére, a

bőrlábbeliét 1,5—1,6-szeresére, a gyümölcs- és zöldségkonzervekét 3,3-szeresére, a bortermelést 1,9-szeresére.

A kőolajtermelést 23,5 millió tonnára, a gáztermelést 8 milliárd köbméterre kell növelni. Folytatni kell a tengeri olajtelepek hasznosítását.

Be kell fejezni a kirovabadi timföldgyár az ali-bajramlini állami kerületi villanytelep, egy pamutfonó és egy fonó-szövő üzem építését. Új termelőegységeket kell üzembe helyezni a szumgaiti vegyipari kombinátban. Meg kell kezdeni egy új hőerőmű, továbbá a samhori és terteri vízi erőmű, a filizcsaji polimetall-kombinát, egy cementgyár és egy pamutkombinát építését. Fel kell építeni egy lakatos- és szerelőszerszámokat előállító gyárat, két kötszövött fehérnemű gyárat, egy műbőrgyárat, öt konzervgyárat, négy dohányfermentáló üzemet és néhány borászati üzemet.

Tovább kell növelni a gyapot-, dohány-, szőlő- és gyümölcstermelést. Nagy bázist kell létesíteni primőrzöldségek termesztéséhez. Meg kell javítani a földeket a Kura és az Arax völgyében, valamint a Mugan-sztyeppen. Ennek megfelelően talajjavítást kell végezni körülbelül 200 000 hektár szikes földön. Öntözhetővé kell tenni újabb 60 000 hektár földet.

Litván Szovjet Szocialista Köztársaság

Elő kell irányozni a műszergyártás, az elektrotechnikai, a rádiótechnikai és az elektronikus ipar, a szerszámgépgyártás, továbbá a vegyipar, az élelmiszeripar, a halipar és a könnyűipar fejlesztését.

Növelni kell az ipari termelést körülbelül 1,7-szeresére, ezen belül a villamosenergia-termelést ugyancsak 1,7-szeresére, a villanymotorok gyártását 4-szeresére, a műszerek és automatizálási eszközök gyártását több mint 2-szeresére, a cementgyártást 1,7-szeresére, a textilanyagok gyártását 2,5—2,8-szeresére, a kötszövött árukét 2,1—2,2-szeresére, a tejtermékek termelését 1,7—1,8-szeresére, a sajtgyártást 2—2,1-szeresére. Meg kell szervezni a televíziók és a háztartási hűtőgépek tömeggyártását.

Be kell fejezni a Litván Állami Körzeti Villanytelep, a kedainiai vegyipari kombinát, a vilniusi fűtőberendezés-gyár, a siauliai televíziógyár, egy háztartási hűtőgépeket előállító gyár, továbbá egy pamutkombinát és egy kötszövőgyár építését. Hozzá kell fogni egy olajfinomító építéséhez. Klaipedában fel kell építeni a halászhajók

javítására tervezett üzem első részlegét, továbbá egy nagy fonalgyárat, egy puhaműbőr-gyárat és egy cukorgyárat.

Fejleszteni kell a tejelő állatok, a baconsertések tenyésztését és a baromfitenyésztést, növelni kell a rostlen- és burgonyatermelést. Le kell csapolni 670 000 hektár vizenyős földet.

Moldovai Szovjet Szocialista Köztársaság

A fő iparág, az élelmiszeripar további fejlesztése mellett biztosítani kell a gépgyártás és a könnyűipar munkaigényes ágazatainak fejlődését.

Növelni kell az ipari termelést körülbelül 1,7-szeresére, ezen belül a villamosenergia-termelést 2,2-szeresére, a kerti, szőlő- és cukorrépaművelő traktorok gyártását 4,3-szeresére, a konzervgyártást 2,2—2,3-szeresére, a bortermelést 1,4-szeresére.

Be kell fejezni az 1,2 millió kilowattos Moldovai Állami Körzeti Villanytelep építését, új borászati üzemeket, hét konzervgyárat, egy cukorgyárat, három dohányfermentáló üzemet és egy háztartási hűtőgépeket előállító gyárat kell üzembe helyezni. Növelni kell a ribnicki cementgyár kapacitását. Meg kell kezdeni egy pamutkombinát építését.

Növelni kell a szőlő-, gyümölcs-, zöldség-, dohány-, cukorrépa és napraforgótermelést, főleg a hozamok emelése révén. Folytatni kell öntözőrendszerek építését, 100 000 hektár földet kell öntözhetővé tenni.

Lett Szovjet Szocialista Köztársaság

Tovább kell fejleszteni a gépgyártást, különösen a rádiótechnikai ipart és a műszeripart, valamint a vegyipart, a kötszövőipart, a halipart, a vajgyártást és a húsipart.

Növelni kell az ipari termelést körülbelül 1,5-szeresére, ezen belül a villamosenergia-termelést 2,2-szeresére, a műszálgyártást 1,5-szeresére, a bútorgyártást ugyancsak 1,5-szeresére, a kötszövött áruk gyártását 1,7—1,8-szeresére, az állati zsiradékok termelését 1,3-szeresére.

Be kell fejezni a 825 000 kilowattos pljaviai vízi erőmű építését és hozzá kell fogni a rigai vízi erőmű építéséhez. Fel kell építeni a

bolderiai komplex fafeldolgozó ipari kombinátot, egy textildivatáru kombinátot, egy kötszövött felsőruha-kombinátot, egy gyógyszergyárat és néhány alagcsőgyárat.

Biztosítani kell a tejelő állatok, a húsállatok, a baconsertések tenyésztésének és a baromfitenyésztésnek fejlődését. Növelni kell a rostlen- és burgonyatermelést. Le kell csapolni 520 000 hektár vizenyős földet.

Kirgiz Szovjet Szocialista Köztársaság

Tovább kell fejleszteni a színesfém-kohászatot, az elektrotechnikai ipart, a könnyűipart és az élelmiszeripart.

Növelni kell az ipari termelést körülbelül 1,6-szeresére, ezen belül a villamosenergia-termelést 1,7-szeresére, a cementgyártást 1,8-szeresére, a répacukor gyártását 1,3-szeresére, a textilanyagok gyártását 2,9—3,1-szeresére. A frunzei hőerőműben új áramtermelő egységeket kell üzembe helyezni, és folytatni kell a toktoguli vízi erőmű építését. Fel kell építeni a majliszaji villanylámpagyárat, egy ablaküveggyárat, az osi pamutkombinátot és egy kötszövött felsőruha-gyárat. Egyidejüleg meg kell kezdeni egy gyapotcellulóz-gyár építését.

Gondoskodni kell a finomgyapjas és a félfinomgyapjas juhok tenyésztésének további fejlesztéséről. Növelni kell a cukorrépa-, gyapot-, dohány-, hús-, gyapjú-, tej- és gyümölcstermelést. Be kell fejezni a kirovi víztároló építését és szabályozni kell az Alamedin és az Iszfara folyót. Öntözőrendszert kell létesíteni 60 000 hektáron, s biztosítani kell 260 000 hektár legelő vízellátását.

Tadzsik Szovjet Szocialista Köztársaság

Elő kell irányozni a villamosenergia-iparnak, továbbá a vegyipar, a színesfém-kohászat, az élelmiszeripar, és a könnyűipar energiaigényes ágazatainak gyorsított ütemű fejlesztését.

Növelni kell az ipari termelést körülbelül 1,8-szeresére, ezen belül a villamosenergia-termelést, 3,1-szeresére, a háztartási hűtőgépek gyártását 9-szeresére, a textilanyagok gyártását 1,6-szeresére, a kötszövött áruk gyártását 2,9—3,1-szeresére, a gyümölcs- és zöldségkonzervek gyártását 2-szeresére.

Üzembe kell helyezni a nureki vízi erőmű első gépegységeit, a vahsi nitrogénműtrágya-gyárat, egy alumíniumgyár első részlegét és a dzsizsikruti ércdúsító művet. Folytatni kell az elektrokémiai kombinát építését, meg kell építeni a Termez—Kurgan—Tyube—Javan vasútvonalat. Be kell fejezni egy pamutkombinát, egy kötszövött felsőruha-gyár és egy borászati üzem építését. Építeni kell egy konzervgyárat, egy ruhagyárat és egy cipőgyárat.

Növelni kell a gyapot-, szőlő-, gyümölcs- és selyemgubótermelést, tovább kell fejleszteni a kertészetet és a hús-faggyú juhtenyésztést. Be kell fejezni a Javan-Obikiir völgy öntözőrendszerének építését és az új földek hasznosítását. Elő kell irányozni öntözőhálózat építését 90 000 hektáron.

Örmény Szovjet Szocialista Köztársaság

Tovább kell fejleszteni a színesfém-kohászatot, a vegyipart, a precíziós gépek gyártását, a könnyűipart és az élelmiszeripart.

Növelni kell az ipari termelést körülbelül 1,8-szeresére, ezen belül a villamosenergia-termelést 2,3-szeresére, a műtrágyagyártást 3,7-szeresére, a műszerek és az automatizálási eszközök gyártását 1,7-szeresére, a selyemkelmék gyártását 1,8-szeresére, a kötszövött áruk gyártását 1,8—1,9-szeresére, a bortermelést 2-szeresére, a gyümölcs- és zöldségkonzervek gyártását 1,9-szeresére.

Be kell fejezni a jereváni hőerőmű és a tatevi vízi erőmű építését. Fel kell építeni és üzembe kell helyezni a sambi vízi erőművet. Új termelőegységeket kell üzembe helyezni a razdani hőerőműben. Növelni kell a színesfém-kohászati vállalatok kapacitását. Alapjában be kell fejezni a razdani kémiai kohászati kombinát építését.

Növelni kell a szőlő, a gyümölcs, a zöldség, az illóolajas magvú növények és a dohány termelését. Tovább kell fejleszteni az öntözéses földművelést.

Türkmén Szovjet Szocialista Köztársaság

Elő kell irányozni a kőolajipar, a gázipar, a vegyipar és a könnyűipar további fejlesztését.

Növelni kell az ipari termelést körülbelül 1,6-szeresére, ezen belül a villamosenergia-termelést 1,4-szeresére, a cementgyártást

2,5-szeresére, a textilanyagok gyártását 2-szeresére. A kőolajtermelést évi 15 millió tonnára, a gáztermelést 12,6—15,5 milliárd köbméterre kell növelni.

Új kőolaj- és gázlelőhelyeket kell kiaknázni, s gázt kell szállítani az ország központi körzeteibe. Meg kell építeni a Bajram-Ali—Ashabad—Bezmein gázvezetéket. Meg kell kezdeni egy olajfinomító és egy műanyaggyár építését. Be kell fejezni a kémiai-kohászati iparvállalatok rekonstrukcióját és bővítését. A Mari-körzetben épülő állami villanytelep első gépegységét üzembe kell helyezni. Textilkombinátot, vaj- és zsírkombinátot, cipőgyárat, ruházati és húskombinátot kell építeni.

Elő kell irányozni a gyapot, különösen a vékony szálas fajták termelésének jelentős növelését. Tovább kell fejleszteni a karakűljuh tenyésztését. További 90 000 hektár földet kell öntözhetővé tenni, talajjavítást kell végezni a régi öntözött földeken, s biztosítani kell 5,1 millió hektár olyan legelő vízellátását, amelyen ridegállattenyésztést folytatnak.

Be kell fejezni a földek hasznosítását a Karakum-csatorna első és második szakaszának övezetében, s folytatni kell a csatorna építését.

Észt Szovjet Szocialista Köztársaság

Elő kell irányozni a villamosenergia-ipar, a pala- és a palakémiai ipar, a gépgyártás, a könnyűipar, a halipar, a húsipar és a tejipar további fejlesztését.

Növelni kell az ipari termelést körülbelül 1,5-szeresére, ezen belül a villamosenergia-termelést 1,8-szeresére, a palatermelést 1,3-szeresére, a műtrágyagyártást 1,5-szeresére, a kötszövött áruk gyártását 1,8—1,9-szeresére, a sajtgyártást 1,7—1,9-szeresére.

Üzembe kell helyezni az új balti állami villanytelep első gépegységeit, továbbá mintegy évi 10 millió tonna pala kitermelésére alkalmas új termelőegységeket. Be kell fejezni a kohtla-jarvei nitrogénműtrágya-gyár építését. Új termelőegységeket kell üzembe helyezni a Maardu vegyipari kombinátban és a Kiviili palakémiai kombinátban. Fel kell építeni a balti építőanyag-ipari kombinátot a palahamu felhasználása alapján, valamint egy hidrolízis-élesztő gyárat. Rekonstruálni kell a Tallini Gépgyárat, a Volta gyárat és egy posztógyárat. Meg kell kezdeni egy kötszövött árukat előállító gyár és egy műbőrgyár építését.

Fejleszteni kell a tejelő állatok, húsállatok és baconsertések tenyésztését, valamint a baromfitenyésztést. Le kell csapolni 240 000 hektár vizenyős földet.

IX. A külföldi gazdasági kapcsolatok

A külföldi gazdasági kapcsolatok terén az ötéves terv fontos feladatai:

a Szovjetunió és a szocialista országok közötti gazdasági kapcsolatok további fejlesztése és a nemzetközi szocialista munkamegosztás előnyeinek hasznosítása — a proletár internacionalizmus lenini elve és a kölcsönös testvéri segítség alapján, a szocialista világrendszer erősítése érdekében;

a fejlődő országokkal folytatott gazdasági együttműködés bővítése — a kereskedelmi kapcsolatok erősítése, s a független nemzetgazdaságuk megszilárdításához nyújtott gazdasági és műszaki támogatás útján;

a kereskedelem fejlesztése más országokkal is.

Az ötéves tervben elő kell irányozni:

1. *A szocialista országokkal való gazdasági együttműködés fejlesztése terén:*

a Szovjetunió és a többi szocialista ország közötti áruforgalom növelését, az export és az import összetételének további tökéletesítésére irányuló összehangolt intézkedések életbe léptetését, s ezen az alapon a külkereskedelem gazdasági hatékonyságának fokozását;

az érdekelt testvéri országok között a termelés gazdaságilag hatékony, állandó jellegű szakosításának és kooperációjának további fejlesztését, elsősorban a gépgyártás, a vegyipar, a vaskohászat és az elektronika viszonylatában;

a tudományos és műszaki együttműködés kiszélesítését, módszereinek tökéletesítését, a kölcsönös műszaki tájékoztatás fejlesztését, a tudományos-műszaki eredményeket és a szabadalmak kicserélését;

a KGST-országok közötti gazdasági együttműködés új, ésszerű formáinak fejlesztését, az ipar, a közlekedés, a kereskedelem, a pénzügyi és hitelkapcsolatok és a nemzetközi valutaelszámolások viszonylatában;

a gyártmányok széles körű egységesítését és progresszív szabványok alkalmazását az összehangolt termelési szakosítás és kooperáció keretében egymásnak szállított termékekre;

a fűtőanyag-, energia- és nyersanyagbázis további fejlesztését közös erővel, az érdekelt országok energia- és nyersanyagszükségletének kölcsönösen elfogadható feltételekkel megvalósított kielégítése érdekében.

2. *A fejlődő országokkal fenntartott gazdasági kapcsolatok terén:*

az ázsiai, afrikai és latin-amerikai fejlődő országokkal való külkereskedelmi kapcsolatok és gazdasági együttműködés erősítését;

a fejlődő országokkal lebonyolított kereskedelem bővítését, mindenekelőtt a saját nemzetgazdaságuk megteremtéséhez szükséges gépek és más ipari gyártmányok exportjának növelése, valamint az említett országokból származó mezőgazdasági termékek, iparcikkek és nyersanyagok importjának megfelelő növelése révén;

műszaki segítség nyújtását a fejlődő országoknak — nemzeti iparuk megteremtéséhez, mezőgazdaságuk fejlesztéséhez, tudományos és tervező intézetek, építőipari bázis, korszerű közlekedés és távközlés létesítéséhez, geológiai kutatómunkákhoz, szakemberek és szakmunkások képzéséhez.

3. *A külkereskedelem további bővítését azokkal az iparilag fejlett tőkésországokkal, amelyek hajlandóságot mutatnak a Szovjetunióval való kereskedelem fejlesztésére.*

*

A nemzetközi munkamegosztás előnyeinek lehető legteljesebb hasznosítása, a külkereskedelem gazdasági hatékonyságának növelése és a szovjet emberek áruszükségletének jobb kielégítése érdekében elő kell irányozni:

a szovjet export összetételének tökéletesítését — a gépek, berendezések, műszerek, közlekedési és távközlési eszközök és más feldolgozóipari késztermékek kivitelének növelése révén;

az import összetételének javítását — főleg olyan nyersanyagok, segédanyagok és gyártmányok behozatala révén, amelyeknek hazai termelése nagyobb költségekkel és beruházásokkal járna, továbbá olyan korszerű berendezések vásárlásának növelése révén, amelyek elősegítik a progresszív népgazdasági ágak fejlődésének meggyorsítását;

a külfölddel szabadalmak és gyártási engedélyek tekintetében lebonyolított kereskedelem jelentős bővítését;

a külső piacok mélyreható tanulmányozása alapján új szakosított üzemek létesítését és a már meglevők fejlesztését — a világpiac köve-

telményeinek megfelelő exportcikkek, különösen gépipari termékek gyártásának növelése érdekében;

a nemzetközi tengeri, légi és egyéb szállítások hazai szállítóeszközökkel való lebonyolításának, másfajta szolgáltatások exportjának és cseréjének bővítését és az idegenforgalom fejlesztését.

*

Az SZKP XXIII. kongresszusa megbízza a párt Központi Bizottságát és a Szovjetunió Minisztertanácsát, hogy a jóváhagyott irányelvek alapján biztosítsa az 1966—1970. évi népgazdaságfejlesztési terv kidolgozását ágazatok és szövetségi köztársaságok szerint, a feladatoknak évekre való elosztásával és úgy, hogy minden egyes vállalatnak legyen saját ötéves terve.

A Szovjetunió Minisztertanácsa az új ötéves terv tervezetét nyújtsa be a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének.

Az új ötéves terv összeállítása komoly és felelősségteljes feladat, amely nagy alkotómunkát igényel, s szükségessé teszi a gazdaságilag megalapozott központi feladatok szerves összeegyeztetését a helyi kezdeményezéssel. A tudományos számításokra alapozott ötéves terv pontos irányszámokat ad minden egyes kollektíva munkájához, lehetővé teszi, hogy a vállalatok, a távlatokat látva, biztonságosan és ütemesen dolgozzanak, s biztosítsák a termelés hatékonyságának szakadatlan növekedését.

Az új ötéves terv teljesítése milliók, az egész szovjet nép szívügye, s milliók kezdeményezése, esze és akarata nyomán válik valóra. Minden egyes kollektívának és minden egyes dolgozónak fokozottabb felelősséget kell éreznie, fokozottabb fegyelmet és önállóságot kell tanúsítania.

Az ötéves terv sikeres teljesítése szorosan összefügg a dolgozók ideológiai és politikai nevelésében a pártszervezetekre háruló szerep további növekedésével, a tömegek alkotó kezdeményezésének fejlesztésére irányuló szervező munkájuk fellendülésével és tökéletesedésével.

A pártszervezetek elemezzék gyakorlatiasan azt, amit már megtettek, és azt is, amit még tenniük kell a termelés hatékonyságának növelése érdekében, általánosítsák a hasznos tapasztalatokat, karolják fel a dolgozók javaslatait, szélesebb körben terjesszenek el mindent, ami hasznos és példamutató, támogassák messzemenően az

újítókat, a feltalálókat és az ésszerűsítőket. Kemény harcot kell folytatni az elbizakodottság, az önelégültség és a közöny minden megnyilvánulása ellen, nem szabad tűrni a tárcasovinizmust és a lokálpatriotizmust, bátran kell bírálni a fogyatékosságokat, könyörtelenül ki kell irtani a bürokratizmust, bárhol és bármilyen formában nyilvánul meg.

Az ötéves terv teljesítésének megszervezésében felelősségteljes szerep hárul a szövetségi köztársaságok minisztertanácsaira, a Szovjetunió és a szövetségi köztársaságok minisztériumaira és a szovjetekre. A szovjetek éljenek messzemenően a számukra biztosított jogokkal, vegyenek tevékenyen részt a gazdasági életben, ügyeljenek a munkaerő és a természeti kincsek helyes hasznosítására, gyökerében fojtsák el a tárcasovinizmus minden megnyilvánulását. Nagy feladatokat kell teljesíteni a szovjeteknek a kereskedelem fejlesztése, a közszükségleti cikkek gyártásának növelése, a kulturális és szociális ellátás javítása, az útépítés, a város- és falurendezés terén.

A szakszervezetek fejlesszék nagy arányokban a termelési tervek teljesítéséért és túlteljesítéséért indított szocialista munkaversenyt, küzdjenek az új technika és a tudományos munkaszervezés bevezetéséért, a munkatermelékenység emeléséért, a termelés jövedelmezőségéért, a termékek minőségének javításáért, fordítsanak állandóan gondot a munkások és alkalmazottak munkakörülményeinek javítására.

A kommunisták, a szovjetek tagjai, a szakszervezeti és a komszomolista aktívák ismertessék széles körben az ötéves terv feladatait és magyarázzák meg, mivel járulhat hozzá minden egyes kollektíva és minden egyes dolgozó a népgazdasági feladatok megoldásához, hívják fel a figyelmet arra, hogy az ötéves terv előirányzatainak teljesítése közvetlenül befolyásolja minden szovjet család életszínvonalát, valamennyi dolgozó jólétének növekedését. A terv teljesítésében nagy szerepet kell játszania a népi ellenőrzésnek.

A párt az igazat mondja a népnek. Semmit sem takargat és semmit sem szépítget. Egyaránt rámutat a ténylegesen elért eredményekre és fejlődésünk nehézségeire. A kommunista párt azért erős, mert szoros kapcsok fűzik a néphez, s odaadóan szolgálja a dolgozók érdekeit. Számára tevékenységének legnagyobb elismerése az, ha a nép helyesli, támogatja kezdeményezéseit.

Pártunknak szilárd meggyőződése, hogy az egész szovjet nép lelkesedéssel fogadja az új ötéves tervet, s valóra váltja annak előirányzatait.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIII. kongresszusa biztos abban, hogy a munkások, a műszaki dolgozók, a kolhozparasztok, a mezőgazdasági szakemberek, a tudomány és a kultúra dolgozói munkájukkal, energiájukkal, kezdeményezéseikkel, lehetővé teszik majd a terv túlteljesítését.

Az ötéves terv valóra váltásának nagy nemzetközi jelentősége lesz. A Szovjetunió gazdasági erejének, a szocialista termelés hatékonyságának és a szovjet emberek jólétének további növekedése, a szocialista demokrácia fejlődése, a szovjet nemzetiségi politika sikerei — mindez még jobban megnöveli a szocialista eszmék vonzóerejét, a világ küzdőterén előmozdítja az osztály-erőviszonyok további eltolódását a szocializmus javára, korunk forradalmi erőinek gyarapodását, egységük megszilárdulását.

A Szovjetunió és a többi szocialista ország gazdasági, kereskedelmi, tudományos és kulturális kapcsolatainak kiszélesítése erősíti országaink testvéri barátságát és együttműködését, s előmozdítja az egész szocialista közösségre háruló feladatok sikeres megvalósítását.

A Szovjetunió más szocialista államokhoz hasonlóan mindenkor internacionalista kötelességének tartotta és tartja a nemzeti és társadalmi felszabadulásért harcoló népeknek, Ázsia, Afrika és Latin-Amerika fiatal, politikai és gazdasági függetlenségüket védelmező fejlődő államainak támogatását.

Az egész világ dolgozóinak létérdekei szükségessé teszik az imperializmus, mindenekelőtt az amerikai imperializmus és a reakció erőinek megfékezését, az agresszoroknak a népek belügyeibe való beavatkozása elleni harcot és a nemzetközi feszültség enyhítését. A legidőszerűbb feladat egy újabb világháború kitörésének megakadályozása. Az irányelvekben megjelölt feladatok teljesítése nyomós hozzájárulás lesz az egyetemes béke és biztonság megszilárdításának ügyéhez, elő fogja mozdítani a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésére vonatkozó lenini elv erőteljesebb érvényesülését a nemzetközi kapcsolatok gyakorlatában.

Az ötéves terv maradéktalan teljesítése újabb bizonyítéka lesz annak, hogy a szovjet nép teljesíti a testvéri szocialista országok, a nemzetközi proletariátus és a felszabadító világmozgalom iránti internacionalista kötelességét.

A következő ötéves időszakot két kimagasló esemény jelzi. Jövőre ünnepli a szovjet nép és minden dolgozó a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulóját, s az új ötéves terv utolsó évére esik Lenin születésének 100. évfordulója.

A leninizmus zászlaja alatt országunkban diadalmaskodó szocialista forradalom az emberiség történelmében új korszakot nyitott, amely elvezet a kommunizmus győzelméhez.

A szovjet nép lelkes alkotómunkájával magabiztosan építi a szép kommunista jövőhöz vezető utat. Az új ötéves tervidőszak fontos szakasza lesz ennek az útnak.

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK A PÁRT XXIII. KONGRESSZUSÁN MEGVÁLASZTOTT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK TAGJAI

Abraszimov P. A.
Afanaszjev Sz. A.
Ahundov V. J.
Alekszandrov A. P.
Andropov J. V.
Antonov Sz. A.
Arisztov A. B.
Aszkarov A.
Bagramjan I H.
Bajbakov N. K.
Bászov A. V.
Batyickij P. F.
Bejszebajev M.
Beloborodov A. P.
Benyegyiktov I. A.
Bescsev B. P.
Bogyul I. I.
Borogyin A. M.
Borogyin P. D.
Brezsnyev L. I.
Butoma B. J.
Csernisev V. J.
Cservonyenko Sz. V.
Csujkov V. I.
Csurajev V. M
Danyijalov A. D.
Dimsic V. E.
Dzsavahisvili G. D.
Fedoszejev P. N.
Florentyev L. J.
Furceva J. A.
Gaganova V. I.
Galasin K. I.
Garbuzov V. F.
Georgijev A. V.
Gorjacsev F. Sz.
Gorskov Sz. G.
Grecsko A. A.
Grisin K. N.
Grisin V. V.
Grismanov I. A.
Gromiko A. A.
Gruseckij I. Sz.
Grusin P. D.
Gyegtyarev V. I.
Gyementyev P. V.
Gyemicsev P. N.
Hitrov Sz. D.
Holjavko V. V.
Ignatov N. G.
Jakubovszkij I. I.
Jasznov M. A.
Jefremov L. N.
Jefremov M. T.
Jegoricsev N. G.
Jeljutyin V. P.
Jepisev A. A.
Jestokin A. F.
Junak I. H.
Kalmikov V. D.
Kalnberzin J. E.
Kapitonov I. V.
Katusev K. F.
Kavun V. M.
Kazanyec I. P.
Kebin I. G.
Keldis M. V.
Kirilenko A. P.
Kirillin V. A.
Kiszeljov I. I.
Kiszeljov T. J.
Klimenko V. K.
Kocsinyan A. E.
Kokarev A. A.
Komjahov V. G.
Konotop V. I.
Konovalov N. Sz.
Konyev I. Sz.
Koritkov N. G.
Kornyejcsuk A. E.
Korotcsenko D. Sz.
Koszigin A. N.
Koszpanov S. K.
Kosztouszov A. I.
Kovalenko A. V.
Kovanov P. V.
Kozlov V. I.
Kozsevnyikov J. F.
Krahmalev M. K.
Krilov N. I.
Kulakov F. D.
Kulicsenko L. Sz.
Kunajev D. A.
Kurbanov R.
Kuznyecov V. V.
Lapin Sz. G.
Leszecsko M. A.
Ljasko A. P.
Lomako P. F.
Lomonoszov V. G.
Lutak I. K.
Mackevics V. V.
Malinovszkij R. J.
Manyakin Sz. I.
Maserov P. M.
Mazurov K. T.
Mihajlov N. A.
Mikojan A. I.
Monasev K. Sz.
Moszkalenko K. Sz.
Mzsavanadze V. P.

Naszriggyinova J. Sz.
Novikov I. T.
Novikov V. N.
Nurijev Z. N.
Nyikolajev K. K.
Nyikolajeva T. N.
Organov N. N.
Ovezov B.
Patolicsev N. Sz.
Paton B. J.
Pavlov Sz. P.
Pavlov V. J.
Pegov N. M.
Pejve J. V.
Pelse A. J.
Piszin K. G.
Podgornij N. V.
Poljakov I. J.
Poljanszkij D. Sz.
Ponomarjov B. N.
Popov G. I.
Popova N. V.
Poszpelov P. N.
Pritickij Sz. O.
Promiszlov V. F.
Puzanov A. M.
Rasidov S. R.
Raszulov D.
Rjabikov V. M.
Rogyionov N. N.
Romanov G. V.
Rudakov A. P.
Rudnyev K. N.
Rugyenko R. A.
Rumjancev A. M.
Scserbickij V. V.
Scsetyinyin Sz. N.
Seleszt P. J.
Seljepin A. N.
Sevcsenko V. V.
Sibajev A. I.
Sityilov A. P.
Skolnyikov A. M.
Sokin A. I.
Solohov M. A.
Svernyik N. M.
Szemicsasztnij V. J.
Szinyica M. Sz.
Szkocsilov A. A.
Szlavszkij J. P.
Szmirnov L. V.
Sznyecskusz A. J.
Szobolj N. A.
Szokolov T. I.
Szolomencev M. Sz.
Szolovjov L. N.
Szpiridonov I. V.
Sztrujev A. I.
Sztyepanov V. I.
Szurganov F. A.
Szuszlov M. A.
Tabejev F. A.
Tokarev A. M.
Tolsztyikov V. Sz.
Trapeznyikov Sz. P.
Tyihonov N. A.
Tyitov F. J.
Tyitov V. N.
Usztyinov D. F.
Uszubalijev T.
Vascsenko G. I.
Vasziljev N. F.
Vatcsenko A. F.
Versinyin K. A.
Volkov A. P.
Voronov F. D.
Voronov G. I.
Vorosilov K. J.
Zaharov M. V.
Zimjanyin M. V.
Zolotuhin G. Sz.
Zorin V. A.
Zverjen Sz. A.
Zsigalin V. F.

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PÓTTAGJAI

Abdurazakov M.
Afanaszjev P. J.
Alekszejevszkij J. J.
Alihanov E. N.
Ameljko N. N.
Angeljov D. D.
Antonov A. K.
Antonov V. I.
Avramenko Sz. Sz.
Bakajev V. G.
Bannyikov N. V.
Bazovszkij V. N.
Belszkih R. A.
Bocskarjov A. P.
Bratcsenko B. F.
Brehov K. I.
Bubnovszkij N. D.
Bugyonnij Sz. M.
Bulgakov A. A.
Csernyenko K. U.
Csirajev G. I.
Csubarov A. P.
Dobrik V. F.
Dobrinyin A. F.
Dojenyin V. N.
Drigin A. Sz.
Drozgyenko V. I.
Fjodorov V. Sz.
Francov G. P.
Frolov V. Sz.
Gapurov M.
Georgadze M. P.
Geraszimov K. M.
Getman A. L.
Golovcsenko F. P.
Gorjunov D. P.
Gorodovikov B. B.
Gribacsov N. M.
Grusevoj K. Sz.
Gusztov I. Sz.
Gyemcsenko V. A.
Gyementyeva R. F.
Gyenyiszov G. J.
Gyiorgyica A. F.
Iskov A. A.
Iszajev V. J.
Iszljukov Sz. M.
Jakubovszkij F. B.

Jangelj M. K.
Jegorov A. G.
Jelisztratov P. M.
Jeremenko A. I.
Jermin L. B.
Jezsevszkij A. A.
Kabalojev B. J.
Kaharov A.
Kalcsenko N. T.
Kandrenkov A. A.
Karlov V. A.
Karpova J. F.
Kazakov M. I.
Klauszon V. I.
Klepikov M. I.
Klimov A. P.
Knyazev F. K.
Kocsemaszov V. I.
Kocsetkov N. G.
Kolcsina O. P.
Kornyijec L. R.
Kortunov A. K.
Kosevoj P. K.
Kosztandov L. A.
Kovalj I. G.
Kozlov G. I.
Kozlov N. T.
Kozirj P. P.
Kremeny A. Sz.
Kriulin G. A.
Kucevol V. Sz.
Kuznyecov N. A.
Lavrenov I. A.
Lavrentyev M. A.
Leonov P. A.
Ligacsov J. K.
Likova L. P.
Ljascsenko N. G.
Lobov Sz. M.
Loginov J. F.
Loscsenkov F. I.
Malbahov T. K.
Malofejev P. R.
Mambetov B.
Mariszov V. K.
Marjahin Sz. Sz.
Meszjacev N. N.
Mihajlov D. I.
Modogojev A. U.
Muradjan B. A.
Muszahanov M. M.
Muzsickij A. M.
Novikov K. A.
Nyeporozsnyij P. Sz.
Nyijazbekov Sz. B.
Ogarkov N. V.
Oszipov G. I.
Paleckisz J. I.
Pasztuhov B. N.
Pavlov G. P.
Pavlov G. Sz.
Penykovszkij V. A.
Petrovszkij B. V.
Petuhov B. F.
Pimenov P. T.
Poberej M. T.
Podzerko V. A.
Ponomarjov M. A.
Popova M. G.
Posztovalov Sz. O.
Pszurcev N. D.
Rikov V. N.
Rogyionov P. A.
Rokosszovszkij K. K.
Romanov A. V.
Romanov N. N.
Rozenko P. A.
Ruben V. P.
Sauro V. F.
Scselokov N. A.
Scserbina B. J.
Seremetov A. Sz.
Sevcsenko A. F.
Sumauszkasz M. J.
Szemjonov V. Sz.
Szenykin I. I.
Szerbin I. D.
Szidorenko A. V.
Szinyicin I. F.
Szizov P. K.
Szkacskov Sz. A.
Szkulkov I. P.
Szlazsnyev I. G.
Szmirnov A. I.
Szmirnov A. N.
Szmirnov V. A.
Szokolov Sz. L.
Szokolovszkij V. D.
Sztucsenko A. T.
Taraszov A. M.
Toka Sz. K.
Tolkunov L. N.
Tyikunov V. Sz.
Tyimosenko Sz. K.
Tyitarenko A. A.
Urajev P. V.
Vagyer A. P.
Vladicsenko I. M.
Voronyina P. A.
Vorotnyikov Sz. I.
Vszevolozsszkij M. N.
Zaharov M. J.
Zarodov K. I.
Zotov V. P.
Zsuravljeva M. I.
Zsurin N. I.

AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSÁN MEGVÁLASZTOTT KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁG TAGJAI

Aknazarov Z. S.
Alekszejev P. F.
Antonov Sz. F.
Anyikusin M. K.
Aprjatkin Sz. Sz.
Arutyunyan N. H.
Bászkakov Sz. A.
Batijev Sz. G.
Beluha N. A.
Birjukov A. J.
Botvin A. P.
Busujev V. M.
Cukanov G. E.
Cserednyicsenko J. T.
Csornij V. I.

Dzocenidze G. Sz.
Fedorenko N. T.
Fominih A. M.
Gorcsakov A. I.
Goregljad A. A.
Gorkin A. F.
Halgyejev M. I.
Holov M.
Hrennyikov T. N.
Iljasenko K. F.
Iszkengyerov M. A.
Januskovszkaja T. P.
Kabkov J. I.
Kalmik N. I.
Klicsov A. M.
Kocsubej A. D.
Kolbeckaja M. A.
Komarova D. P.
Krucsina N. J.
Kruglova Z. M.
Kulatov T.
Kulidzsanov L. A.
Lascsenko P. N.
Lobanok V. J.
Markov G. M.
Maszlennyikov G. V.
Mikulics V. A.
Mjuriszep A. A.
Molcsanov A. D.
Morozov I. P.
Moszkovszkij V. P.
Muravjeva N. A.
Novoszelov J. Sz.
Ogyilov A.
Okunev V. V.
Orlov M. A.
Panyuskin A. Sz.
Pavlovszkij I. G.
Pigalev P. F.
Popov B. V.
Poszkonov A. A.
Rizsov N. Sz.
Rumjancev A. F.
Ruszakov K. V.
Sasin V. D.
Scserbakov I. Sz.
Sevljagin D. P.
Sikin I. V.
Szagintajev A.
Szalnyikova J. A.
Szavinkin N. I.
Szerov V. A.
Szimonov K. Sz.
Sziszojeva L. A.
Szizov G. F.
Szmirnovszkij M. N.
Szoldatov A. A.
Sztarovszkij V. N.
Tyer-Gazarjanc G. A.
Tyimofejev N. V.
Uszmanov Sz. N.
Uvacsan V. N.
Vaszjagin Sz. P.
Zsukov G. A.

AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK TELJES ÜLÉSE

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XXIII. kongresszusán megválasztott Központi Bizottság 1966. április 8-án teljes ülést tartott.

A teljes ülés megválasztotta az SZKP Központi Bizottságának Politikai Bizottságát a következő összetételben:

A Politikai Bizottság tagjai: L. I. Brezsnyev, A. P. Kirilenko, A. N. Koszigin, K. T. Mazurov, A. J. Pelse, N. V. Podgornij, D. Sz. Poljanszkij, P. J. Seleszt, A. N. Seljepin, M. A. Szuszlov, G. I. Voronov.

A Politikai Bizottság póttagjai: V. V. Grisin, P. N. Gyemicsev, D. A. Kunajev, P. M. Maserov, V. P. Mzsavanadze, S. R. Rasidov, V. V. Scserbickij, D. F. Usztyinov.

A teljes ülés megválasztotta L. I. Brezsnyevet az SZKP Központi Bizottságának főtitkárává, a következő elvtársakat pedig az SZKP Központi Bizottsága titkáraivá: J. V. Andropov, P. N. Gyemicsev, I. V. Kapitonov, A. P. Kirilenko, F. D. Kulakov, B. N. Ponomarjov, A. P. Rudakov, A. N. Seljepin, M. A. Szuszlov, D. F. Usztyinov.

A teljes ülés az SZKP Központi Bizottsága mellett működő Pártellenőrző Bizottság elnökévé A. J. Pelse elvtársat választotta meg.

AZ SZKP KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁGÁNAK ÜLÉSE

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Revíziós Bizottsága 1966. április 8-án ülést tartott.

Az ülés a Központi Revíziós Bizottság elnökévé G. F. Szizov elvtársat választotta meg.

A TESTVÉRPÁRTOK KÜLDÖTTEI AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSÁN

ARGENTÍNA KOMMUNISTA PÁRTJA	VICTORIO CODOVILLA, *a párt elnöke*
AUSZTRÁLIA KOMMUNISTA PÁRTJA	RICHARD DIXON, *a párt elnöke*
AUSZTRIA KOMMUNISTA PÁRTJA	FRIEDL FÜRNBERG, *a PB tagja, a KB titkára*
BELGIUM KOMMUNISTA PÁRTJA	ERNEST BURNELLE, *a párt elnöke*
BOLGÁR KOMMUNISTA PÁRT	TODOR ZSIVKOV, *a KB első titkára*
CEYLON KOMMUNISTA PÁRTJA	PIETER KEUNEMANN, *a párt főtitkára*
CHILE KOMMUNISTA PÁRTJA	LUIS CORVALAN, *a párt főtitkára*
CIPRUSI DOLGOZÓ NÉP HALADÓ PÁRTJA	EZEKIAS PAPAIOANNU, *a párt főtitkára*
COSTA RICA NÉPI ÉLCSAPAT PÁRTJA	MANUEL MORA, *a KB első titkára*
CSEHSZLOVÁKIA KOMMUNISTA PÁRTJA	ANTONÍN NOVOTNY, *a KB első titkára*
DÁNIA KOMMUNISTA PÁRTJA	KNUD JESPERSEN, *a párt elnöke*
DÉL-AFRIKAI KOMMUNISTA PÁRT	LEBADI *a párt elnöke*
EGYESÜLT ÁLLAMOK KOMMUNISTA PÁRTJA	HENRY WINSTON *elvtárs*
ÉSZAK-ÍRORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJA	ANDREW BARR, *a párt elnöke*

FINNORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJA	VILLE PESSI, *a párt főtitkára*
FRANCIA KOMMUNISTA PÁRT	WALDECK ROCHET, *a párt főtitkára*
GÖRÖGORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJA	APOSZTOLOSZ GROZOSZ, *a párt elnöke*
GUADELOUPE-I KOMMUNISTA PÁRT	EVREMONT GÉNE, *a párt főtitkára*
HOLLANDIA KOMMUNISTA PÁRTJA	HENK KLERX, *a KB elnökségének tagja*
INDIA KOMMUNISTA PÁRTJA	SRIPAD AMRIT DANGE, *a párt elnöke*
IRAKI KOMMUNISTA PÁRT	AMIN SZADEK, *a PB póttagja*
IRÁNI NÉPPÁRT	REZA RADMANES, *a KB Irodájának elnöke*
ÍR MUNKÁSPÁRT	MICHAEL O'REARDEN, *a Végrehajtó Bizottság titkára*
IZLAND EGYESÜLT SZOCIALISTA PÁRTJA	INGI HELGASSON, *a Végrehajtó Bizottság tagja*
JORDÁNIAI KOMMUNISTA PÁRT	FUAD NASSZAR, *a KB első titkára*
JUGOSZLÁV KOMMUNISTÁK SZÖVETSÉGE	ALEKSANDAR RANKOVIC, *a Végrehajtó Bizottság tagja,* *a KB titkára*
KANADA KOMMUNISTA PÁRTJA	WILLIAM KASHTAN, *a párt főtitkára*
KOLUMBIA KOMMUNISTA PÁRTJA	GILBERTO VIEIRA, *a párt főtitkára*
KOREAI MUNKAPÁRT	COJ JEN GEN, *a PB tagja, a KB elnökének helyettese*
KUBA KOMMUNISTA PÁRTJA	ARMANDO HART, *a PB tagja, a KB titkára*
LENGYEL EGYESÜLT MUNKÁSPÁRT	WLADYSLAW GOMULKA, *a KB első titkára*
LIBANONI KOMMUNISTA PÁRT	NICOLAS CHAOUI, *a párt főtitkára*
LUXEMBURG KOMMUNISTA PÁRTJA	DOMINIQUE URBANY, *a párt elnöke*
MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT	KÁDÁR JÁNOS, *a KB első titkára*

MAROKKÓI KOMMUNISTA PÁRT	ALI JATA, *a KB első titkára*
MARTINIQUE-I KOMMUNISTA PÁRT	ARMAND NICOLAS, *a párt főtitkára*
MEXIKÓI KOMMUNISTA PÁRT	ARNOLDO MARTINEZ VERDUGO, *a KB első titkára*
MONGOL NÉPI FORRADALMI PÁRT	JUMZSAGIJN CEDENBAL, *a KB első titkára*
NAGY-BRITANNIA KOMMUNISTA PÁRTJA	JOHN GOLLAN, *a párt főtitkára*
NÉMET KOMMUNISTA PÁRT	MAX REIMANN, *a KB első titkára*
NÉMET SZOCIALISTA EGYSÉGPÁRT	WALTER ULBRICHT, *a KB első titkára*
NORVÉGIA KOMMUNISTA PÁRTJA	REIDAR LARSEN, *a párt elnöke*
NYUGAT-BERLINI NÉMET SZOCIALISTA EGYSÉGPÁRT	GERHARD DANELIUS, *a párt vezetőségének első titkára*
OLASZ KOMMUNISTA PÁRT	LUIGI LONGO, *a párt főtitkára*
PORTUGÁL KOMMUNISTA PÁRT	ALVARO CUNHAL, *a párt főtitkára*
ROMÁN KOMMUNISTA PÁRT	NICOLAE CEAUSESCU, *a párt főtitkára*
SAN MARINO-I KOMMUNISTA PÁRT	ERMENEGILDO GASPERONI, *a párt főtitkára*
SPANYOLORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJA	DOLORES IBARRURI, *a párt elnöke*
SVÁJCI MUNKAPÁRT	EDGAR WOOG, *a párt főtitkára*
SVÉDORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJA	URBAN KARLSSON, *a párt titkára*
SZÍRIAI KOMMUNISTA PÁRT	ZAHIR ABDEL SZAMAD, *a PB tagja*
TÖRÖKORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJA	JAKUB DEMIR, *a KB Külföldi Bizottságának első titkára*

TUNÉZIAI KOMMUNISTA PÁRT	MUHAMMED HARMEL, *a KB titkára*
URUGUAY KOMMUNISTA PÁRTJA	RODNEY ARISMENDI, *a KB első titkára*
VENEZUELA KOMMUNISTA PÁRTJA	JESUS FARIA, *a párt főtitkára*
VIETNAMI DOLGOZÓK PÁRTJA	LE DUAN, *a KB első titkára*

Részt vettek még az alábbi országok testvérpártjainak küldöttségei: Bászutoföld, Bolívia, Brazília, Ecuador, Guatemala, Haiti, Honduras, Izrael, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peru, Salvador és Szudán, továbbá az algériai kommunisták képviselői és más elvtársak.

A kongresszuson vendégként részt vettek a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front küldöttei Nguyen Thi Binh asszonynak, a DNFF Központi Bizottsága tagjának vezetésével, az Egyesült Arab Köztársaság Arab Szocialista Uniójának képviselői Husszein Zulfikar Szabrinak, az Arab Szocialista Unió főtitkársága tagjának vezetésével, Brit Guayana Népi Haladó Pártjának küldöttei Chandisingh-nek, a párt titkárának vezetésével, a Mali Köztársaság Szudáni Uniójának képviselői Madeira Keitának, a párt Politikai Bizottsága tagjának vezetésével, Guinea Demokrata Pártjának képviselői Léon Makának, a párt Politikai Bizottsága tagjának vezetésével, Kongo (Brazzaville) Nemzeti Forradalmi Mozgalmának képviselői Ambroise Numazalajnak, a párt Politikai Bizottsága politikai titkárának vezetésével, Nigéria Szocialista Munkás-Paraszt Pártjának képviselői Tunzsi Otegbejnek, a párt főtitkárának vezetésével, Szenegál Afrikai Függetlenségi Pártjának képviselői Mazsmut Diopnak, a párt főtitkárának vezetésével, az Afro-Sirazi párt képviselői Bakarinak, a zanzibari forradalmi tanács tagjának vezetésével, az Olasz Proletáregység Szocialista Pártjának képviselői Tullio Vecchiettinek, a párt titkárának vezetésével és Angola demokratikus, hazafias erőinek képviselői.

TARTALOM

5 ELŐSZÓ

7 BREZSNYEV ELVTÁRS BESZÁMOLÓJA AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSÁN *(1966. március 29.)*

9 *I. A Szovjetunió nemzetközi helyzete. Az SZKP külpolitikája*

9 1. A szocialista világrendszer. Az SZKP harca a szocialista világrendszer egységének erősítéséért és hatalmának növeléséért

13 2. A kapitalista rendszer ellentmondásainak elmélyülése. A proletariátus osztályharcának kibontakozása

17 3. Az SZKP harca a kommunista világmozgalom egységéért

23 4. A nemzeti felszabadító mozgalom fejlődése. Pártunk támogatja a népek nemzeti felszabadító harcát

28 5. A Szovjetunió harca az imperializmus agresszív politikája ellen, a békéért és a nemzetközi biztonságért

37 *II. A párt harca a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtéséért*

40 Ipar és építőipar

52 Mezőgazdaság

60 *III. A nép életszínvonalának emelkedése. A tudomány és kultúra fejlődése*

72 *IV. Az SZKP vezető szerepének növekedése a kommunista építés során*

72 1. A párt erősítése és politikai-szervező munkája színvonalának emelése

85 2. Az SZKP szervezeti szabályzatának néhány módosításáról

89 3. A párt eszmei-nevelő munkája

99 KOSZIGIN ELVTÁRS ELŐADÓI BESZÉDE A SZOVJETUNIÓ 1966–1970. ÉVI ÖTÉVES NÉPGAZDASÁG-FEJLESZTÉSI TERVÉNEK IRÁNYELVEIRŐL *(1966. április 5.)*

99 *I. A Szovjetunió népgazdasága a jelenlegi szakaszban. Az ország gazdaságának és kultúrájának fejlődése a legutóbbi hét év folyamán*

107 *II. Az új ötéves terv főbb feladatai*

115 *III. Ipar*

125 *IV. Mezőgazdaság*

131 *V. Közlekedés és távközlés*

135 *VI. Beruházások*

138 *VII. A szovjet nép anyagi és kulturális színvonalának emelkedése az új ötéves terv időszakában*

151 *VIII. A Szovjetunió külföldi gazdasági kapcsolatainak fejlesztése*

156 *IX. Az ötéves terv nemzetközi jelentősége*

163 N. G. JEGORICSEV ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 30.)*

173 P. J. SELESZT ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 30.)*

184 D. A. KUNAJEV ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 30.)*

193 S. R. RASIDOV ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 30.)*

203 P. M. MASZEROV ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 30.)*

211 V. P. MZSAVANADZE ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 30.)*

218 A. J. PELSE ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 30.)*

225 N. V. PODGORNIJ ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 31.)*

241 V. V. GRISIN ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. április 1.)*

251 R. J. MALINOVSZKIJ ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. április 1.)*

260 A. A. GROMIKO ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. április 2.)*

273 SZ. P. PAVLOV ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. április 2.)*

280 V. V. SCSERBICKIJ ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. április 5.)*

286 L. I. BREZSNYEV ELVTÁRS ZÁRÓBESZÉDE *(1966. április 8.)*

291 WLADYSLAW GOMULKA ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 30.)*

295 WALTER ULBRICHT ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 30.)*

298 LE DUAN ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 30.)*

310 WALDECK ROCHET ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 31.)*

315 ANTONÍN NOVOTNY ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 31.)*
320 NICOLAE CEAUSESCU ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 31.)*
324 KÁDÁR JÁNOS ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 31.)*
328 LUIGI LONGO ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 31.)*
333 TODOR ZSIVKOV ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 31.)*
337 ARMANDO HART ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. március 31.)*
345 COJ JEN GEN ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. április 1.)*
348 JUMZSAGIJN CEDENBAL ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. április 1.)*
355 NGUYEN THI BINH ASSZONY BESZÉDE *(1966. április 1.)*
364 ALEKSANDAR RANKOVIC ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. április 1.)*
369 MAX REIMANN ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. április 2.)*
372 HENRY WINSTON ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. április 2.)*
378 HUSSZEIN ZULFIKAR SZABRI ELVTÁRS BESZÉDE *(1966. április 5.)*
381 AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJÁVAL KAPCSOLATBAN *(A kongresszus egyhangúlag elfogadta 1966. április 8-án)*
401 AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSÁNAK NYILATKOZATA AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK VIETNAMI AGRESSZIÓJÁRÓL *(A kongresszus egyhangúlag elfogadta 1966. április 8-án)*
404 AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA AZ 1966–1970. ÉVI ÖTÉVES NÉPGAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV IRÁNYELVEINEK TERVEZETÉVEL KAPCSOLATBAN *A kongresszus egyhangúlag elfogadta 1966. április 8-án)*
404 *Az SZKP XXIII. kongresszusának irányelvei a Szovjetunió 1966–1970. évi ötéves népgazdaságfejlesztési tervéhez*
405 *I. A szovjet népgazdaság 1959–1965. évi fejlődésének fő eredményei*
408 *II. A Szovjetunió népgazdaságának 1966–1970. évi fejlesztésével kapcsolatos fő feladatok*
414 *III. Ipar*
425 *IV. Mezőgazdaság*
433 *V. Közlekedés és távközlés*

435 *VI. Beruházás*

437 *VII. A nép anyagi és kulturális színvonalának emelése*

445 *VIII. A termelőerők területi elhelyezése és a szövetségi köztársaságok gazdaságának fejlesztése*

461 *IX. A külföldi gazdasági kapcsolatok*

467 A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJÁNAK A PÁRT XXIII. KONGRESSZUSÁN MEGVÁLASZTOTT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA

471 AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK TELJES ÜLÉSE

473 A TESTVÉRPÁRTOK KÜLDÖTTEI AZ SZKP XXIII. KONGRESSZUSÁN

Felelős kiadó a Kossuth Könyvkiadó igazgatója. Főszerkesztő: Fedor János. Szerkesztette: Koós Béláné és dr. Rózsa István. A kötésterv és a tipográfia Szántó Tibor munkája. Műszaki vezető: Szécsi Andor. Műszaki szerkesztő: Gyenes L. György. A szedést 1966. V. 14-én kezdték meg. Megjelent 1966. VI. 28-án, 16 300 példányban. Terjedelme 30,25 (A/5) ív. PL–129–K–6670 66.1760 Athenaeum Nyomda, Budapest. Felelős vezető: Soproni Béla igazgató